

Nie pożyczaj się do domu

S-1005263



Biblioteka
Uniwersytetu Gdańskiego



1100722236

D 323 / 35 / 08

40

CONSPECTUS OPERIS.

pag.

PROLEGOMENA	V—XXXVI
Monumentorum linguae palaeoslovenicae genera duo (cap. I). Evangelium glagoliticum Zographense (cap. II). Additamentis cyrillicis auctum auctore Ioanne presbytero (cap. III). Ioannes exeunte saec. XII vixit (cap. IV—V). Additamenta posterioris temporis (cap. VI). Canones Eusebii in codice additi (cap. VII). Tituli maiores notati, summa capitum praecedit evangelium Lucae (cap. VIII). Alia additamenta glagolitica (cap. IX). Defectus 24 foliorum supplem. glagolitico saec. XI—XII expletus (cap. X). Codex exeunte X aut ineunte XI saec. in Bulgaria scriptus (cap. XI). Usque ad annum 1860 in monasterio S. Georgii in Athone custoditus, nunc Petropoli servatur (cap. XII). Qui de textu codicis hucusque tractaverint (cap. XIII). De quibusdam linguae eius proprietatibus (cap. XIV). Praestantia versionis in delectu lectionum conspicua (cap. XV). Quae emendatoris cyrillici opera fuerit (cap. XVI—XVII). Versioni codicis inter caetera eiusd. gen. monumenta suus locus assignatur (cap. XVIII—XIX). Ratio editionis explicatur (cap. XX).	
APPENDIX PRIMA	XXXVII
Alphabetum glagoliticum cum cyrillico comparatum continet.	
APPENDIX ALTERA.	XXXVIII—XLV
Versionis codicis Grigoroviciani nova specimina, quae ad Marci cap. XV. 43—XVI. 20, Lucae cap. I. 1—32, VI. 9—47 spectant.	
EVANGELIUM SECUNDUM MATTHAELUM	1—46
EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM	47—78
EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.	79—135
EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.	136—174
CORRIGENDA ET ADDENDA.	175

PROLEGOMENA.

I.

Inter omnes qui studio linguarum slavicarum operam dant, maximi esse momenti constat, ut imprimis vetustissima quaeque linguae documenta in lucem proferantur. Qua in re quantum singulae gentes slavicae profecerint, non hic enarrandi locus est; verbo commemorasse satis habeo, vel linguae slovenicae veteris, quae monumentorum gravitate, verborum antiquitate, scripturae accurate ceteris dialectis slavicis antecellat omnibus, pauca tantum documenta publici iuris facta esse: maxima pars adhuc in bibliothecis latet.

Cuius linguae monumenta cum duplicis essent generis, quorum alterum glagoliticum alterum cyrillicum appellatur, iam ab initio litterarum glagolitica adversa fortuna utebantur: communis eorum usus vix duo saecula viguisse videtur, atque si oram maritimam Dalmatiae excipias paulatim ubivis litteris cyrillicis locum cesserunt. Quam ob rem ne tunc quidem magnum glagoliticorum codicum numerum exstitisse crediderim, nostra vero ad tempora perpauca integri, aliorum fragmenta, pervenerunt.

Ex priore numero evangeliorum aliquot codices glagolitici exstant aetate naturaque linguae gravissimi, uti:

lectionarium vaticanum, quod anno 1736 Assemani Hierosolymis repperit Romamque attulit, plus centum annis postea (1865) Rački, vir clarissimus, de litteris slavicis bene merentissimus, totum publici iuris fecit. In prolegomenis, quae lingua croata scripta operi praemissa sunt, et ipse partes habui;

quattuor evangeliorum codex montis Atho, quem Victor Grigorovič abhinc triginta annis in Russiam deportavit neque post longam moram edidit, sed in editione occupatum mors absumpsit. Nunc codex Mosquam demigrasse narratur;

quattuor evangeliorum codex monasterii Zographu eiusdem montis Atho, qui anno 1860 Alexandro II, Russorum imperatori augustissimo, dono oblatus, in bibliotheca Petropolis publica splendido cultu ornatus servatur.

intra singulos versus neglecta codicis scriptura continua verbum a verbo separavi. Iam vero numerum capitum et versuum, communem morem secutus, in textum interposui, quo legenti aut comparanti quaerendi labor minueretur ¹⁾.

Vocalibus in codice signa varia superposita sunt, quod saepissime fit ubi vocabulum a vocali incipit, verum etiam in mediis vocabulis ubi duae vocales sese excipiunt posterior signo notata est. Equidem in editione praeter apostrophum, qui omissam vocalem indicat, ut in κ'ερο, duo signa, spiritum scilicet asperum et semicirculum, adhibui, quorum genuinam formam in specimenibus scripturae contemplari licet. Sed nonnunquam dubitari potest, utrum apostrophum bene adhibuerim an rectius aliud signum substituturus fuerim, veluti ε'υρη (Matth. IV. 24), τ'υροϋ (Matth. XI. 22), κ'αφ'ε'ρ'κ'η'λ'ο'υ'μ'κ' (ib. XI. 23) haud scio an scribi debeat ε'υρη, τ'υροϋ, κ'αφ'ε'ρ'κ'η'λ'ο'υ'μ'κ'. Contra Matth. XI. 12 κ'ρ'ε'τ'ι'τ'ε'λ'κ' fortasse rectius scripsissem κ'ρ'ε'τ'ι'τ'ε'λ'κ'; Matth. XXVII. 7 σ'κ'τ'κ'ο'ρ'η'ε' rectius σ'κ'τ'κ'ο'ρ'η'ε'. Itidem Matth. IV. 23 κ'ε'ζ, VI. 27 κ'τ'ο, quod quidem in codice legitur, nunc κ'ε'ζ, κ'τ'ο scribere malim.

Consonantes palaeoslovenicae λ, η, ρ (quibus in peregrinis vocibus κ addendum) ubi cum vocalibus quae proxime sequuntur molliter pronunciandae sunt, in codice nostro, aequae ac in quibusdam aliis monumentis palaeoslovenicis, signo notantur, cuius figura circumflexo simillima est. Etiam hanc distinctionem accuratissime observavi.

Multis aliis de rebus si vis notas consule, quibus textum instruxi.

III.

Codex noster membranaceus est; trecentis quattuor (rectius tribus) foliis nunc quidem ille constat, quorum magnitudo ex duabus speciminum tabulis, quae editioni adiectae sunt apparet. Sed post ducesimum octogesimum octavum quae sequuntur folia sedecim, quibus synaxarium continetur, cyrillicis exarata sunt litteris neque eodem quo evangelia tempore scripta sed aliquanto posterius.

Totus liber primo habebat quattuor evangelia glagolitice scripta, sine ullis additamentis cyrillicis; deinde accidit ut qui post quinque priores octonorum foliorum fasciculos sextus sequebatur atque aliquot alii perirent; defectus autem qui a Matthaei capite XVI versu 20 usque ad capitis XXIV versum 20 pertinebat, interpolatis septendecim foliis suppletus est a scriba, qui et ipse

¹⁾ Nonnullorum versuum notae, quibus series significatur, in prelo exciderunt, quas suis locis intercalandas lectori benevolo commendare debeo. Quae sunt: Matth. XIV. 11, XVI. 20, XVIII. 11, XX. 16, Marc. IX. 30, X. 7, XI. 21, XII. 39. Accurationi typhotetae nimium confusus hosce versus falso significatos animadverti: Marc. III. 19, XIV. 30, Luc. III. 7, IX. 50, XVI. 12, XXIV. 23, Io. IV. 33, V. 3. 4, VI. 68, XIII. 23, XVII. 7.

instruxerit tum synaxarium adposuerit. Quod si ut suspicor in oblitteratis versibus annus quo id factum est significatus erat, valde dolendum est, quod locus integer non mansit; multo enim certius, quam nunc fieri potest, etiam glagoliticus textus aetatem definire liceret. Quamquam nullus dubito, quin evangeliorum scriba glagoliticus atque Ioannes presbyter longo intervallo inter se distent, quod equidem centum quinquaginta duntaxat annorum fuisse statuerim.

IV.

Iam quaeritur, quo saeculo Ioannes presbyter synaxarium atque illa cyrillica evangeliorum additamenta scripsisse videatur. Quodsi accurate perpendimus non futurum fuisse, ut synaxarium codici, cuius nullus usus esset, adiungeretur, cum synaxarium tum illas cyrillicas codicis rubricas eo tempore scriptas esse statuamus necesse est, quo glagoliticorum codicum usus nondum prorsus obsoleverit sed aliquo in honore vigerit. Quod mea certe sententia in duodecimum saeculum optime quadrat; neque vero linguae palaeoslovenicae formae, quae in synaxario usurpantur, aut commemorationes sanctorum, qui in menologio occurrunt, huic sententiae obstant.

Grammica synaxarii ea sunt, quae tam duodecimo quam decimo tertio saeculo bene respondeant. Quidquid monumentis palaeoslovenicis bulgaricae originis, quae ad duodecimum vel decimum tertium saeculum referuntur, proprium est, idem de synaxario valet. Imprimis notandum est

vocales **а** et **ж** mediis in verbis suo loco, in finibus verborum promiscue usurpari: **начала, мксачником², вбраццеть, септврѣк, по радѣ; wskж-дно, прѣстѣни, сѣбота**: part. praes. act. **знаменуѡа, оуказуѡа** sed **благорѣствѣжи**; acc. plur. **конца** sed acc. sing. **къ велнкѡа нед., къ жизни кѣчнѡа**; instrum. sing. **множицѡа, сѣботѡа, недѣлѡа, лѣчиноѡа, словоѡа, многоѡа**; aor. 3. pers. plur. **видишѡ, придошѡ, привѣдошѡ**;

ѣ et **ь** promiscue adhibentur, **ѣ** usitatius quam **ы**; **ѣ** non nunquam **и** litterae vicem gerit, **ю** post **ш**, **ѣ** pro **оу** ponitur.

In menologio vero, quod imperfectum est nec ultra septimum Ianuarii pertinet, praeter usitatos graecae ecclesiae sanctos unius tantum bulgarici patris mentio fit: *Ioannis rylensis*, qui sub 19 octobris hisce verbis adfertur: **къ тѣ же днѣ прѣподѡвнаго шца нашего Іу(анна) рѣлскаго**. Istum Ioannem anno 946 mortuum esse constat, mox beatorum choro adscriptum per totam Bulgariam summam venerationem habuisse verisimile est. Quid mirum, si in menologio, quod bulgaricus presbyter scripsit, domestici confessoris mentio facta est? Et hoc apparet nihil probabilius esse quam duodecimo potissimum saeculo gloriosam Ioannis rylensis memoriam renovari, postquam reliquiae sancti anno MCLXXXIII in Hungariam translatae, sed anno MCLXXXVII iterum in Bul-

gariam reportatae sint; qua de re si vis consule vitam Sancti ab Euthymio scriptam (Glasnik XXII) aut librum Golubinskii *Оч. истор. правосл. церкви*, Москва 1871, 661, atque historiam Bulgarorum lege, quam Jireček bohenice scripsit, Bruun autem et Palauzov russice interpretati sunt (*Исторія Болгаръ, Одесса 1878*) pag. 297, 302, 305.

Num quisnam praeterea ex numero graecoslavicae ecclesiae sanctorum in menologio commemoratus fuerit, diiudicari nequit, quippe quorum mentio in menses cadat, qui nostro menologio absunt. Notandum tamen est in menologiis slavice saeculi decimi tertii et posteriorum die 14 octobris praeter Nazarium quique cum eo fuerunt etiam sanctae Parascevae mentionem fieri. Conferas librum archimandritae Sergii: *Полный мѣсяцесловъ*, Москва 1876, II. 273. Cuius reliquiae cum regnante Ioanne Asēno II († 1241) Trnovam in Bulgaria translatae sint, menologium nostrum ante id tempus scriptum esse iam inde ratiocinari licet, quod Parasceva ibi non commemoratur.

V.

Ioannes presbyter bulgaricus, quem exeunte saeculo duodecimo vixisse statuo, adferens in synaxario initia finesque cuiusvis lectionis non eadem quae in glagolitico legitur textu versione usus est, sed vulgari posterioris temporis. Aliquot exempla afferre libet.

In synaxario legimus (fol. 290a): *кѣ срѣдѣ ѿ недѣ ѿ глѣ озъ Бѣ прѣкѣ праздника Конецъ пришла год(н)н(а) его*; in glagolitico textu Io. VII. 30: *пришкль годъ его*;

in synaxario: *сжкѣ ѿ недѣ ѿ глѣ пѣ . . . конѣ отъ ка изъдохъ и придохъ*; in glag. textu alia aoristi forma: *изидъ и придъ* Io. VIII. 42;

in synaxario: *Бѣ понедѣ ѣ недѣ ѿ глѣ пѣ . . . конѣ не оузритъ къ вккы*; in glag. textu: *не иматъ видѣти къ вккы* Io. VIII. 51;

in synaxario (fol. 292a): *Бѣтѣ фѣ мѣ глѣ рѣдѣ Рече сконмъ оучегоже аще свѣ чти до седми десѣти седмицеѣ прѣстѣни ѿ тѣдѣ къ глѣ рѣфѣ чти егда сконча ис до ицѣли ж тѣ и по том прѣстѣни рѣв глѣ тогда принесомъ емѣ дѣти да възложитъ на нѣ рѣцѣ коц отидѣ ѿ тѣдоу*; in glag. textu, qui ad interpolatam codicis partem refertur, evangelica verba hoc modo leguntur: *елико аще съважете (Matth. XVIII. 18), до седѣмъ десѣтъ кратъ седѣмицеѣ (ib. 22), тогда привѣса къ немѣ дѣти да рѣцѣ възложитъ на нѣ (Matth. XIX. 13)*;

in synaxario: *Пакѣ ѿ мѣ глѣ снѣ Рече яко макни исходѣ чти до близъ естъ при дверехъ прѣстѣни къ глѣ сѣгѣ чти блюдетѣ*

ОУВО ИКО НЕ ВКСТЕ ВЪ КЪ ЧКЪ ГЪ ВАНЪ ПРИД . . . in glagolitico textu haec habes: ВЪДИТЕ ОУВО ИКО НЕ ВКСТЕ ВЪ КЖЖ ГОДИНЖ (Matth. XXIV. 42).

Similis lectionum discrepantia in additamentis, quae in marginibus evangeliorum occurrunt, repetitur, v. gr.:

Fol. 26a ad calcem paginae char. cyrill. miniatis haec addita sunt:

БТОКЪ І НЕД. Н ОН. СЪВКЪТЪ СЪТВОРИШЖ ФАРИСЕИ. СЖКЪ ПО РОЖДЪСТЪКЪ. Н ОН. ПО ІС. ИДОШЖ НАРОДИ МНОЗИ; uterque locus in glag. textu legitur sic: ФАРИСКИ . . . СЪВКЪТЪ СЪТВОРИША (Matth. XII. 14), ИДОША (ib. 15).

Fol. 118b char. cyr. min. ad calcem pag. haec habes: ПАКЪ. ЗІ НЕД. Ѡ МР. Н ОН. КЪ ЖЕ ПАС. ѠПРЪКНОКЪ, quae in ipso evangelio glagolitico sic leguntur: КЪ ЖЕ ПАСХА І ОПРЪКЪНЪЦИ (Marc. XIV. 1).

Cum multa alia tum haec maxime argumento sunt synaxarium Ioannis presbyteri eiusque rubricas evangelii adpositas aetate multo posteriora esse quam ipsum textum evangeliorum. Atqui idem ille cum hoc modo codicem auget, id unum egisse videtur, ut textum evangeliorum ad lectionem ecclesiasticam accommodaret. Cuius rei gratia etiam capita Ammonii in margine notavit hoc fere modo: ad Matth. X. 11, 12, 14 in fol. 20a dextero margini characteribus cyrillicis miniatis haec applicata sunt: ПГ М, ПД М, М ПЕ; ad Matth. X. 16, 17 fol. 20b: М ПС, ПЗ (sine М); fol. 66a ad Matth. XXVI. 30, 31, 33: СПС, СПЗ, СПИ, СПО. Haec et his similia characteribus cyrillicis miniatis scripta, quam plurimum in dextero paginae margine exarata sunt totumque codicem, suppositiciis septendecim foliis non praetermissis, proseguuntur.

Atque quo singulae evangeliorum lectiones legenti magis ante oculos essent, persaepe prima quaeque vocabuli a quo lectio incipit littera super glagoliticeam eius figuram cyrillice inscripta est. Etiam compendia ЗАЧ et КОЦ quae ЗАЧАЛО (initium) et КОНЕЦЪ (finis) significant non raro cyrill. characteribus textui interposita sunt.

Quod Ioannes presbyter codicem nostrum in usum ecclesiasticum sui temporis formare conatus est, iam inde apparet eum utriusque scripturae peritum fuisse, quamvis sine dubio cyrillica uti maluerit. Neque vero is unus, sed complures alii Bulgariae presbyteri saeculo duodecimo in eadem causa fuisse videntur, quod ut credam multa mihi argumento sunt.

VI.

Etenim codex noster non unius Ioannis presbyteri in manibus versabatur: rasurae emendationesque cyrillicis characteribus factae, quae permultis locis, in quavis fere pagina, apparent, versionem evangeliorum iterum atque iterum ad alia exemplaria castigatam esse demonstrant.

Praeter Ioannem presbyterum cuius partes iam descripsi, tres quattuorve diversi emendatores nostri codicis statuendi sunt, quos literis *a*, *b*, *c*, *d* distinguo.

Quorum primus, qui frequentissime occurrit, omnem curam atque operam ponebat in radendis quae superflua, explendis quae omissa, emendandis quae vitiosa aut fuerunt aut certe visa sunt. Scriptorem *a* nomino; manum eius in tabella speciminum tertia cognosces satisque rudem fuisse facile concedes.

Alter qui aetate superior erat quam *a*, in interpretandis glossis potissimum elaboravit, cuius generis sunt quae ad cod. fol. 100 a, 108 b, 128 a, 131 a, 132 a, 283 a notavi, quibus adde: fol. 6 b (Matth. V. 26) vocabulum **конъдратъ** in margine char. cyr. per **трьхтъ** explicatur, fol. 89 b (Marc. V. 35) **архиснагога** in margine interpretationem **кназь сьнъкъмишта** exhibet. Scriptorem *b* nomino, cuius manum in tabella speciminum altera videbis. Sed praeter interpretationem glossematum etiam nonnulla alia ad eundem referri credo, cuius generis sunt quae ad Luc. XI. 19—20, Joan. IV. 22—23 notavi, quibus locis lacuna textus a duobus emendatoribus expleta est: alter *a* alter *b* fuisse videtur. Itidem quae ad fol. 187 b, Luc. XIV. 24, et ad Joan. IV. 11 in notis criticis adfero, emendatoris *b* esse puto.

Eidemne illi an tertio cuiquam emendationes Marci I. 38. 40 et IV. 20 debeamus, equidem distinguere nequeo, quare scriptorem *c* appello.

Itaque quartus, sin minus tertius, ille habendus est, qui fol. 70 b ad Matth. XXVII. 11 vocabulum **ковродъ** in margine cyr. char. min. apposuit, interpretaturus graecum **κρημονъ**. Scriptorem *d* appello.

Denique fol. 281 a in margine haec verba occurrunt: **чъ ѿ | къ оно | вркм**, in quibus characteribus cyrillicis unum glagoliticum admixtum vides. Commemoratu dignum est ceteras huius generis annotationes glagolifice scribi, veluti fol. 270 a, 279 a, 222 a al; qua re permotus equidem scriptorem, quem *e* appello, omnibus ceteris priorem aetate fuisse existimo proximeque ab ipso glagolita abfuisse.

Praeterea notandum est fol. 230 b ad calcem paginae characteribus cyrillicis sat antiquis haec scribi: **да првсти къ гркъхъ томъ еже писа тетракагане** (cetera deficiunt). Manum scriptoris noli cum prioribus confundere.

Sub finem evangelii Matthaei fol. 83 b recentioris temporis scriba cyrillicus haec apposuit: **ги бе нашъ: къшедъ къ м. дни съ марихъ | матерна скод: н о пазоу | хъ праведнаго семе | она . . .** Quibus praemissis idem ille duas imagines admodum rudi arte depinxit: alteram laeva ex parte, barbata, Zachariae — supra caput eius aliquot literae adhuc leguntur: **· · розкитер | · · ахарикъ | · ·** — alteram inclinato capite et manibus quasi decussatis in pectus. Annae. Medio inter utramque imaginem spatium haec verba leguntur:

чръницовкы тѣцрк . . . ж | марикъ · михалъ | стана · марикъ · | бѣлако ·
петрѣша ·

Ab eodem nisi fallor etiam in postremo evangelio Lucae fol. 224 b haec nomina apposita sunt:

грѣковъ дшѣ · никола · длеѣи ·
мариа · стилнкѣ · марикъ · коста ·
марикъ · кали : жнкъ · кали · герги ·
нерен · кали · герги · кали ·

VII.

Iam ad evangeliorum textum venio, quem principio integrum unius scribae manu exaratum credo neque quidquam defuisse, nunc autem, praeterquam quod septendecim folia secundae manus eximas necesse est, diversis locis singula binave folia deperdita scias. Et quidem quae hodie codicis condicio est, hisce prorsus caret: Matth. cap. I—III. 10, cap. IX. 12—21, cap. XVII. 6—23; Marc. cap. III. 30 — IV. 11, cap. XVI. 14—20; Luc. cap. IV. 5—27, cap. XIII. 28 — XIV. 2, cap. XXIV. 30—44, Ioan. cap. III. 12—35, cap. XVII. 12—24, cap. XX. 3—27. Lacunam, quae Matth. XVI. 20 usque ad XXIV. 20 pertinet, septendecim expletam dixi foliis: duodeviginti fuerant, sed quo Matth. XVII. 6—23 continebatur excidit. Denique etiam post folia 129 et 130 proximum quod erat, in quo reliqua pars summae capitum evangelii Lucae legebatur, deperditum est.

Singuli Evangelistae continua verborum serie se excipiunt, lectionum ecclesiasticarum distinctio in textu hac ratione apparet, ut a quibus lectio incipiat verba singula binave plerumque characteribus miniatis exarata sint. Equidem distinctis litteris rem indicavi. Non raro litteras **кон** sive **коц** (lege **конкцъ**) et **зач** (lege **зачало**) eiusdem scribae manus textui interposuit, qua in re graeci codices exemplo fuerunt, in quibus persaepe *ἀρχή* et *τέλος* occurrunt. Videsis Novum testamentum graecum a Matthaeo Wittenbergae (1803) editum aut librum Scriveneri consule qui A plain introduction to the criticism of the new testament (sec. ed. Cambridge 1874) inscribitur, p. 69—70. Omnia huiuscemodi additamenta, si quidem a primo codicis scriptore originem ducunt, ut suum in textu locum obtinerent, recte, opinor, curandum putavi. Sed notandum est in supplemento secundae manus lectionum ecclesiasticarum nullam rationem haberi.

Eusebii canones qui dicuntur in marginibus, plerumque laeva ex parte paginae, glagoliticis characteribus primae manus notantur: canon miniato, evangeliorum capita nigris. Speciminum scripturae tabella altera duo exempla praebet, quibus addo haec:

Fol. 62 b laevo in margine ad Matth. XXV. 30 spectant capita

$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$	quod cyrillice significat	$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$
--	---------------------------	--

ibidem ad Matth. XXVI. 31 spectat

$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$	quod cyrillice significat	$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$
---	---------------------------	---

Fol. 64 a laevo in margine ad Matth. XXVI. 6 pertinet:

$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$	quod cyrillice expressum	$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$
---	--------------------------	---

Sunt folia quorum totum sinistri marginis spatium huiuscemodi adnotationibus contineatur, veluti fol. 65 b, 126 a, al. Ubi opus erat, ut canon decimus notaretur, *ἐν ᾧ ἕκαστος ἀντῶν περὶ τινῶν ἰδίως ἀνέγραψεν* (verba sunt Eusebii), ibi literae Ϡ saepenumero $\epsilon\lambda$ (glagolice $\epsilon\lambda$) subscribitur, quod abbreviationem vocabuli $\epsilon\lambda\eta\eta\eta\kappa$ (unus, unicus, nempe canon) significare puto, veluti:

fol. 6 b (ad Matth. V. 27)

$\overline{\text{Ϡ}}$
$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$
$\overline{\text{Ϡ}}$
$\overline{\text{Ϡ}}$

fol. 8 b (ad Matth. VI. 1)

$\overline{\text{Ϡ}}$
$\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$ $\overline{\text{Ϡ}}$
$\overline{\text{Ϡ}}$
$\overline{\text{Ϡ}}$

Qui lacunam codicis septendecim foliis explevit, ab Eusebii canonibus adponendis prorsus abstinuit.

VIII.

Praeter Eusebii canones eadem prima manus brevibus quos dicunt sive titulis maioribus textum instruxit, de quibus Scriveneri librum laudatum p. 53 ss. consule, in editione Novi Testamenti quam de Matthaei curavit, mediis evangeliorum verbis intextos habes. Quos titulos glagolita noster in summis atque imis marginibus adponere consuevit, sed propter mutilos codicis margines non omnes leguntur; nonnullos et ipse scriba praetermississe videtur.

Evangelio Lucae summa capitum praemittebatur, quae tribus foliis con-

finebatur, nunc in altero folio capite 75-o series interrumpitur, tertium autem quod erat folium excidit. Omnes 75 tituli qui in summa reliqui sunt graecis optime respondent. Contra in marginibus textus neque numerus eorum completus est neque eisdem ubique verbis ac in praecedente summa exprimuntur, id quod ex brevi comparatione manifestum erit.

In summa capitum legimus:

In textu vero ita:

fol. 129 **ω** наспани

fol. 136 b sm. **α̃** ω нап'сани

fol. 129 **ω** стрѣжштнхъ пастоу-
схъ

fol. 137 a sm. **β̃** ω стрѣжштнхъ
пастырихъ

Cap. 3 et 4 non apparent, sive praetermissa sunt sive absciso eum margine perierunt; cap. 5 fol. 140 b im. eisdem verbis exprimitur ac in summa capitum; cap. 6

fol. 129 **ω** въкрошнихъ іωάννα

fol. 141 b sm. **ω** въкрошнихъ наро-
дъхъ

graece: *περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν ἰωάννην*; cap. 7 nihil variant; cap. 8

fol. 129 **ω** ѿжштнмъ дхъ вѣскнъ

fol. 144 a im. **δ̃** ω ѿжштнмъ вѣскъ
ткмнъ

graece: *περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου*.

Cap. 9 eisdem verbis utroque loco legitur, cap. 10 onissum, cap. 11—14 concinunt, cap. 15:

fol. 129 **ω** ѿжштнмъ соухъ ржкж

fol. 149 a im. **ω** соухоржцкмъ

Cap. 16—21 nihil variant; cap. 22

fol. 129 **ω** притъчи скжштгаго

fol. 158 a im. **η̃** притъча скж-
штгаго

Cap. 23—31 non discrepant; 32—34 sive in textu praetermissa sunt sive in abscisis marginibus legebantur, cap. 35—39 eisdem verbis, cap. 40 et 41 omisa, cap. 42 utroque loco idem, cap. 43 et 44 abscisa, cap. 45—47 nihil variant, cap. 48—56 in textu non apparent, cap. 57

fol. 130 **ω** ошкдъшнмъ вѣ странж

fol. 189 b im. **ω** влждннкъмъ снъ

ΔΔΔΔΔ

graece: *περὶ τοῦ ἀποδηήσαντος εἰς χώραν μακράν* (interpres slovenicus altero loco *περὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ* legit).

Cap. 58—61 non apparent, cap. 62 idem, cap. 63—64 praetermissa, cap. 65 idem, reliqua desunt, sive praetermissa sive una cum abscisis marginibus perierunt.

Ex hac comparatione elucet, scribam codicis non magnopere curasse, ut omnes titulos, qui in summa inerant, suis locis textui adponeret.

Quod in evangelio Lucae factum esse repperimus, idem de reliquis conicere licet, quamquam nostro in codice ceteris Evangelistis neque quidquam

praemittitur neque medium inter Matthaeum et Marcum, Lucam et Ioannem quidquam excidisse videtur. Vestigia tamen satis multa manent, quae titulos maiores qui vulgo breves dicuntur, si non omnia evangelia summatim praecessisse, certe textui additos fuisse demonstrant. Quos cum suis locis accurate notaverim, nihil est cur hic denuo repetam; verbo dicam ad evangelium Matthaei notari titulos 6, 7, 8, 9, 10 (hunc omissum in editione hic addam: fol. 15 b im. ω *НЕПОВЕЛѢННΟΥМОУ КЪ СЛѢДЪ ИТИ*), 11, 12, 25, 26, 27, 28, 29 (ubi pro graeco *περὶ τῆς Χαρακτας* interpres slovenicus ex evangelio Marci ω *ΠΗΝΗΚΗΣΙ* = *περὶ τῆς φωνικίσσης* deprompsit), 30, 31, 32, 33. In supplemento scriba titulis adscribendis omnino abstinuit, quorum ne in ultima quidem parte Matthaei ulla vestigia apparent. In evangelio autem Marci leguntur tituli: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 15. Denique ad evangelium Ioannis accesserunt: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, nonnullorum vestigia apparent, ceteri omissi.

Mea quidem sententia haud procul a vero aberraverit, qui exemplar unde codex noster tamquam ex fonte fluxit in titulis adhibendis aliquanto accuratius fuisse crediderit. Sed de his satis.

IX.

Est unde cognosci possit codicem nostrum non admodum breve tempus inter manus glagoliticæ scribentium atque legentium versatum esse, qui prius quam proprium scripturae genus abdicassent, librum nostrum variis adnotationibus auxerunt. Ac primum quidem commemorare par est, in marginibus codicis aliquot lectiones ecclesiasticas notari litteris glagoliticis, quas equidem primæ manui tribuere non ausim, quamvis forma simillimæ sint characteribus scribæ principalis. Quæ cum etiam a manu secunda, cui supplementum debemus, prorsus alienæ sint, ego medium inter utrosque fines locum eis assigno prioresque ætate quam glagolitica supplementi, posteriores quam glagolitica scribæ principalis esse statuo. Additamenta huius generis sunt:

✓ Fol. 68 a imo in margine dextero: *зач ѿ | вѣ он... | ма вѣса | нса кѣ ка | ѿфк*, ad Matth. XXVI. 57 refertur, evangelium tertium *τῶν ἁγίων παθῶν*.

✓ Fol. 70 a medio in margine: *чкт ѿ | вѣ оно | вркм ви|дккѣ | ѿуда | прѣдавкѣ*, ad Matth. XXVII. 3 pertinet, evang. quintum *τῶν ἁγίων παθῶν*.

✓ Fol. 81 b medio in margine: *зач* iniatis, *ѿ ѿ* nigris charact., lectionem *τῶν ἁγίων παθῶν* duodecimam significat, quæ a Matth. XXVII. 62 incipit.

✓ Fol. 125 b in superiore parte marginis sinistri: *кѣ он вркма воуни кѣ|са нса | на дво|рѣ ка|а|финѣ | еже ест*, in dextero margine *зач ѿ*; ad Marc. XV. 16 refertur, evangelium sextum *τῶν ἁγ. παθ.*

✓ Fol. 127 b summo in margine: *зач... приде ѿсифѣ отѣ арматѣа*, ad Marc. XV. 43 refertur, evangelium decimum *τῶν ἁγ. παθ.*

✓ Fol. 133 b imo in margine laevo: **ЗАЧ | ВЪ ОНО ВР | ВЪСТА | ВЪШИ МАРИЪ**, ad Luc. I. 39 pertinet, quae lectio saepius repetitur vid. Matthaei ed. N. T. ad locum cit.

✓ Fol. 144 a super. in parte dext. marg. **Ѡ ЛѢ ГЛАВ | КЪ І. ВЪ ОН | ВЪНИД**, . . . | **ИС КЪ К | ФЕРЪН | ОУМЪ**, ad Luc. IV. 31 refertur; quid caput decimum tertium indicet, ignoro.

✓ Fol. 222 a medio in margine: **ЧКЪТ Д | ВЪ ОН ВРЪМ | ПЕТРЪ | ВЪСТАВЪ**, ad Luc. XXIV. 12 refertur, evangelium quintum *ἑωθινόν*.

✓ Fol. 270 a in imo margine: **ЧКЪТ А | РЕЧЕ ГЪ | СВОИМЪ ОУЧЕНИМЪ**, ad Io. XIII. 31 spectat, evangelium primum *τῶν ἀγ. παθ.*

✓ Fol. 279 a imo in marg. **ЧКЪТ Б | ВЪ ОНО | ВРЪМА | ИЗИДЕ | ИСКЪ СЪ | ОУЧНИКЪ**, ad Io. XVIII. 1 pertinet, evangelium secundum *τῶν ἀγ. παθ.*

✓ Fol. 281 a in margine characteribus cyrillicis, quibus unum glagoliticum ъ admixtum: **ЧКЪТ Ѡ | ВЪ ОНО | ВРЪМЪ**, ad Io. XVIII. 28 refertur, evangelium quartum *τῶν ἀγίων παθῶν*.

✓ Fol. 284 a in dext. marg. **ЗАЧ .З. | ВЪ Н В . . . | МА**, ad Io. XIX. 23 spectat, evangelium nonum *τῶν ἀγ. παθ.*

✓ Fol. 285 b: **ЗАЧ. ІОН СЪЗ | ЧКЪТ Ж**, ad Ioannem XX. 1 refertur, evangelium septimum *ἑωθινόν* significat.

✓ Fol. 287 b in dext. marg. **ЗАЧ. ЧКЪТ. А І | ВЪ ОН КВИ | СА ИСКЪ**, Ioann. XXI. 15. evangelium undecimum *ἑωθινόν*.

Vides hic praecipue evangelia *τῶν ἀγίων παθῶν*, quae numero duodecim sunt, notari; lectiones 7, 8, 15 aut omissae sunt aut margines codicis mutilati. Etiam ex numero undecim evangeliorum matutinorum tantum quintum et septimum notatur, de reliquis non liquet. Alia quaedam eodem modo diversis codicis locis apposita propter circumcisos margines iam non apparere facile crediderim; certe exempla habes folio 282 b, ubi in summo margine **ИЕРЕІ . . . КРСТА . . . НА ІСА** leguntur, fol. 275 b, ubi abseisorum vocabulorum vestigia manent, fol. 189 b ubi in margine lego . . . **РИЧА | . . . ТИСКЪ | . . . АЗА**.

Quibus minutiis ne iusto maiorem vim tribuere videar, huiuscemodi additamenta multum conferre affirmo ad quaestionem quo tempore codex scriptus sit persolvendam, quam mox pertractabo.

X.

Omnia quae tempore codici nostro accesserunt supplementa gravissimum esse apparet id, quo scriba quidam glagoliticus lacunam quae inde a Matthaei XVI. 20 usque ad Matth. XIV. 20 pertinebat, explevit. Duodeviginti foliis id effecerat, quorum unum excidisse dixi. Genuinam autem scripturam viginti quattuor folia comprehendisse computavi. Cum membrana tum characteres gla-

De singulis non agam — namque omnium quae commemoratu digna sunt suis locis in adnotationibus criticis mentio facta est — id unum admonere velim, ne quis cyrillicas quae textui interpositae sunt litteras (к, ки, ки, ж, а, мк, р, φа) posterius interpolatas existimet; contra uno exemplo excepto, quod Matth. XXI. 37 legitur, quaecumque cyrillica elementa in textu supplementi glagolitico apparent, omnia sine ullis rasurae vestigiis ab eadem manu scripta esse certum est; unde efficitur, etiam hunc scribam utriusque scripturae gnarum fuisse. Atque adeo mihi quidem persuasum est istum scribam non aequali tantum sed etiam maiore in cyrillicis quam in glagoliticis characteribus scribendis exercitatione fuisse, in explendo autem codice ea potissimum de causa glagoliticis usum esse characteribus, quo magis operam suam cum principali codicis forma exaequaret. Hac sane condicione facillime explicatur, cur litterae cyrillicae in textu occurrant, quarum rationem alioquin nullam video.

XI.

Certo certius est supplementum lacunae explendae gratia scriptum esse, quod iam inde patet quod ultima eius pagina restricto spatio maiorem usitato versuum numerum continet. Scriba manifesto operam dedit, ut quicquid textus reliquum erat usque ad terminum lacunae una pagina absolveret. Sed quonam casu illa viginti quattuor folia perierint, latet; veri simile est post longiorem denique codicis usum id factum esse. Certe omnibus additamentis glagoliticis, de quibus supra, cap. IX, agitur, codex iam auctus erat cum iacturam fecit. Quamobrem neminem puto fore qui falsam me rationem subducere arguat, si codicem ipsum centum sin minus quinquaginta aut sexaginta annis prius scriptum esse statuam quam supplementum. Discrimen orthographiae, quod inter utramque partem operis intercedere dixi, tantum abest ut huic sententiae obstet ut etiam maius intervallum interfuisse sinat. Verum equidem qui in argumentatione tute canteque procedere malim, satis habeo contendere librum nostrum nequaquam inferiorem esse saeculo undecimo medio, immo nisi omnia fallunt iam exeunte saeculo decimo aut ineunte undecimo confectum esse. Quare sic mihi persuadeo, monumentum quod hoc libro tibi, benevole lector, offero, ex numero vetustissimorum linguae palaeoslovenicae documentorum esse facileque inter omnia quae nunc novimus primum locum obtinere.

Sed ubi terrarum codex scriptus sit, difficile dictu est; certo constat id unum, monumentum nostrum aut ex ipsa linguae palaeoslovenicae patria originem ducere, quam sententiam Miklosich in novissimo de sonis linguae palaeoslovenicae libro (Altslovenische Lautlehre, Wien 1878) non semel affirmavit, aut in Bulgariae partibus ad genuinum exemplar palaeoslovenicum satis accurate descriptum esse, id quod mihi quidem magis arridet, quippe qui bulgarismorum

quos dicimus vestigia repperisse mihi videar, quos non archetypo sed nostro apographo tribuere par est.

Huius generis aliqua exempla proferre iuvat: bulgarico more **оу** confunditur cum **о** in **тѣкѣмоу** (Marc. V. 37) pro **тѣкѣмо**; **е** cum **и** in infinitivo **хвалите** (Luc. XIX. 37) pro **хвалити**, in imperativo **оусѣце** (Matth. V. 30) pro **оусѣци**, in **инети** (Io. VI. 53) pro **инете**, in **ни вѣливаютъ** (Marc. II. 22) pro **не вѣливаютъ**. Aliquotiens **а** pro **е** et in vicem **е** pro **а** ponitur, quod a bulgarismis alienum non est: **оужаснише** (Luc. XXIV. 22) pro **оужасниша**, **егъ** (Io. VIII. 20) pro **атъ** aut **ятъ**, contra **отамлѣшитаго** (Luc. VI. 30) pro **отемлѣшитаго**, **ваштѣдникъ** (Luc. XX. 29) pro **вештѣдникъ**, **въ вѣкъмъ своеа** (Luc. I. 20) pro **въ вѣр. своее**, **что вѣша вѣже глаша** (Io. X. 6) pro **что вѣша вѣже глаголаше**, nom. plur. masc. gen. **крѣсташита**, **оучашита** (Matth. XXVIII. 19, 20), **въвѣша** (Io. VI. 19) pro **-ште**, **-къше**. Sed quoniam bulgarice **е** uti **и** pronunciat, fieri potuit ut etiam **и** cum **а** confunderetur: **снове ваша** (Matth. XII. 27) pro **сн. ваши**, **ми** pro **ма** (Luc. XXIII. 42), **си** pro **са** (Io. XVI. 2), **чисти** pro **части** (Io. IV. 44), **придѣтъ** (Matth. VI. 28) pro **прѣдѣтъ**, **вада** (Io. IX. 7) pro **вида**, **осѣдѣтъ** (Luc. XI. 31 cf. Matth. XII. 42) pro **осѣдитъ**, **скврѣнатъ** (Matth. XV. 20) pro **скврѣнитъ**, **склазѣтъ** (Marc. XIII. 15) pro **склазитъ** atque **оузкрѣтъ** (Matth. XIII. 15) pro **оузвратъ**. Quin etiam est ubi **и** in vicem **я** more bulgarico succedat: **воды въскрѣшѣтѣи** (Io. IV. 14) pro **въскрѣшѣтѣи**, part. praet. act. **въземѣж** (Luc. XIX. 22) pro **въземѣи**, acc. plur. **юдеи** (Io. XI. 33) pro **юдеи**, cf. notas ad Marci I. 38, 40, Matth. VIII. 14. Serbico autem magis quam bulgarico modo in his peccatur: **градѣшѣю** (Luc. IX. 42) pro **градѣшѣю**, **иноудѣю** (Io. X. 1), **отъ тоудѣю** (Marc. VII. 24) pro **инжѣдоу**, **тѣдоу**; **андрѣоу** (Luc. VI. 14) pro **андрѣж**.

Quae menda — etenim menda esse quis non videt — etiamsi sexcentis aliis exemplis, ubi rectus vocalium usus apparet, satis superque compensantur, tamen veluti inspersi corpori naevi faciem scribae originem atque patriam patefaciunt. Qua in re quantum coniectura colligitur, veri simile est auctorem nostri codicis scribae evangelistarii Assemaniani popularem fuisse compluriumque aliorum decimi saeculi vel undecimi scriptorum glagoliticorum, quorum diligenti operae rudera vetustissimae literaturae glagoliticae debemus. Maxima pars eorum haud scio an in illa parte veteris Bulgariae vixerit, quae ad meridiem atque occidentem vergebat Dalmatiaeque oris confinis erat. Est sane magna eorum similitudo cum glagolitis Dalmatiae, veluti ex fragmentis Clozianis perspicitur, quae in Dalmatia sive Croatia exarata esse multis probari potest. Utrisque autem, tam Bulgaris quam Croatis, liturgia slovenica litteraeque glagoliticae post repulsam in Pannonia latam hereditate quasi obvenerant neque parem utrobique

fortunae condicionem subierant. In Bulgaria enim glagoliticum scripturae genus brevi obsolevit, in Dalmatia usque ad hunc diem quamvis inopem vitam trahit magnumque prioribus saeculis monumentorum numerum protulit.

Deteriorem rei glagoliticæ statum, qui iam exeunte saeculo undecimo, si non multo prius, in Bulgaria consecutus est, ipse codex noster palam prodit. Tene memoria, quæ de rudi forma supplementi atque diversis cyrillicorum emendatorum additamentis dixi, unde facile tibi persuadebis posteriora nostri codicis tempora iniquiora fuisse prioribus literaturamque glagolicam magis magisque in angustias coactam esse cyrillica.

XII.

Quisquis ille fuit, a quo glagoliticum supplementum interpolatum est, quisquis ille emendator cyrillicus, unus et alter, qui variis additamentis codicem instruxit, omnes pariter cum Ioanne presbytero aut origine Bulgari fuisse aut in Bulgariae regionibus vixisse statuendi sunt: ipso labore patria eorum convincitur.

Sed quo tempore codex in montem Atho migraverit, non patet, neque tamen miraberis quod in monasterium potissimum sancti Georgii vulgo Zographu delatus est, si animo perpenderit, quam artis venerationis vinculis illud monasterium cum Bulgaria coniunctum sit quotque quantisque Bulgariae principum beneficiis cumulatum. Ubi iam inde a saeculo decimo bulgaricos monachos viguisse magnaue in potentia fuisse cum multis aliis probabile fit tum præcipue documento quod nuper Bodjanskij Mosquensis publicavit (Чтенія въ императорскомъ обществѣ исторіи и древностей російскихъ, 1873, I.). Etenim cum anno DCCCLXXX—I pacti cuiusdam confirmandi gratia litteræ græcæ scriptæ essent duplices, in altero exemplari ἡγουµενος monasterii cyrillicis characteribus nomen subscripsit: **Макаріе еромонахъ игѣменъ зѣграфскы за истиннъ подѣписахъ** ¹⁾.

Iam ibidem codex usque ad nostrum tempus in occulto latebat, nisi credere malis monachis monasterii qui Bulgariae nationis erant cum officia præstitisse, quod negari quidem nequit neque tamen omnino verisimile est. Nostro denique saeculo, postquam animi Slavorum denuo antiquitatis suae perserutandæ amore inflammati sunt, popularis meus, Antonius de Mihanović, qui tum consul Austriacus Constantinopoli degebat, primus anno MDCCCXLIII et ipse codicem vidit et alios de eodem commonefecit. In quibus Victorem Grigorovič honoris causa nomino, qui cum proximo anno per orientem iter faciens Athonem adiisset,

¹⁾ Nolim tamen contendere hanc caussam sine ulla dubitatione esse: characteres enim subscriptionis cyrillicæ eiusmodi sunt ut etiam ad saeculum decimum quartum referri possint, quo Macarium quendam monasterii Zographu hegumenum fuisse constat.

a Mihanovicio instructus primum omnium Zographu monasterium visit, ubi codicis legendi paucisque describendi locus datus est. Ex verbis ipsius, quae in descriptione Itineris quam anno MDCCCXLVIII russica lingua Casanii edidit leguntur, id unum plane intelligitur, codicem nostrum iam tum mancum fuisse, sed miror quomodo CCCVIII folia numeraverit cum non nisi CCCIV exstent; menologium nondum ultimis aliquot foliis caruisse crederes, nisi id die VIII Ianuarii abrumpi iam a Grigorovicio affirmaretur. Ergo in foliis numerandis erravit. Sed fuerunt qui ab illo ipso codicem quattuor foliis privatum esse suspicarentur.

Postea codex ab aliis, qui montem Atho viderunt, quasi per transennam conspectus est, uti a Demetrio Avraamović qui in libro quem anno MDCCCXLVIII serbica lingua Belgradii eddidit — Света гора inscribitur — pag. 169 paucissimis verbis codicis mentionem facit. Neque Paulus Šafařík qui anno MDCCCLIII celeberrimum librum Památky hláholského písemnictví publicavit, ubi uno conspectu quidquid de re glagolitica tum quidem dici poterat composuit, maiorem codicis notitiam habuit.

Denique anno MDCCCLVII Petrus Sevastianov, Russus omnis generis antiquitatum amantissimus atque curiosissimus, codicem nostrum lucis acumine adhibito, quam photographiam appellamus, totum subtiliter et eleganter depinxit, cuius operis exemplar unicum imperatori Alexandro II obtulit, a quo in bibliotheca publica Petropolitana servari iussum est. Anno vero MDCCCLX codex ipse eisdem vestigiis ingressus Petropolim venit, quod factum charta codici praefixa ita explicatur ¹⁾:

Сіе глаголическое Евангеліе Аѳоно-Зографская славеноболгарская общежительная обитель вручила дѣйствительному статскому совѣтнику Петру Севастіанову поднести въ даръ Его Императорскому Величеству самодержцу Россіи отъ лица всего братства. Сентябрь 8 дня 1860го года.

Настоятель Архимандритъ

Апѳимъ съ братією.

XIII.

Textus particulam primus Ismael Sreznevskij publicavit, usus excerptis a Bulgaro cognomine Petković, qui tunc optimae spei iuvenis erat, sibi concessis. Specimina referuntur ad Io. I. 1—17, Marc. I. 1—8, XVI. 1—8, satis-

¹⁾ Hoc evangelium glagoliticum conventus fratrum slavobulgaricorum monasterii Zographu in Athone Petro Sevastianov, qui a consiliis publicis imperii est, commendavit offerendum de nomine totius familiae Suae Maiestati Imperatori omnis Russiae Sept die 8^o 1860. Hegumenos Archimandrita Anthimus cum fratribus.

que accurate scripta sunt, nisi quod editor non bene intellexit transcriptionem, quae a Petkovicio ad glagoliticam litterae Δ formam exprimendam adhibita est. Res prodiit Petropoli anno MDCCCLVI in libro qui russica lingua inscribitur: Изслѣдованія и замѣчанія о древнихъ памятникахъ старославянскоѣ литературы р. 135—166.

Proximus deinde Venceslaus Hanka ex exemplari Petri Sevastianov pauca protulit glagoliticis characteribus impressa in libro, quem anno MDCCCLIX Pragae edidit: Начала священнаго языка Словянъ. In quibus praeterquam quod Φ ab Ψ distinguere supersedit signisque adhibendis abstinuit, caetera praeter consuetudinem paucis tantum mendis inquinavit. Excerpta ex folio 62b—63a, 66b—67a deprompta ad Matth. XXV. 29—40, XXVI. 34. 35 referuntur.

Eodem fere tempore professori litterarum slavicarum Petropolitano nova textus penitus pernoscenti occasio data est, cum Petri Sevastianov exemplar integrum solis ope confectum ei in manus pervenit, quod anno MDCCCLVIII factum esse ipse praedicavit publice in Извѣстія имп. Академія наукъ, томъ седьмой, pag. 367—70. Cuius renovati studii fructum aliquot annis post (1863) in dissertatione quae tomo quarto operum societatis archaeologicae Petropolitanae (Извѣстія имп. археологическаго общества) р. 93—119 inserta est, publici iuris fecit. Verum enim vero ne his quidem, quamvis gravissima essent, rem absolutam esse vidi. Etenim Ismael Sreznevskij cum ex consuetudine sua complurium textuum specimina selecta quam unius cuiusvis summam edere mallet, ex nostro quidem codice non multum protulit: Matth. VI. 24—32, XXI. 21—32, XXVI. 21—34, Luc. XVII. 34—37, XVIII. 1—10, Io. IX. 18—30 characteribus glagoliticis, Matth. X. 1—42, XI. 1—21, Io. I. 1—28, IV. 5—42, Luc. XXIV. 13—29 cyrillicis edita sunt, neque omnia ad amussim.

Itaque operae pretium me facturum existimavi, si ad extremum hoc linguae palaeoslovenicae monumentum gravissimum totum ederem; cuius negotii perficiendi consilium cepi, cum abhinc octo annos forte fortuna contigisset, ut Petropoli aliquamdiu antiquitati slavicae, quae litteris continetur, perscrutandae vacarem. Sed muneris officio mox Odessam avocatus, interruptum transcribendi laborem quattuor annis post demum repetii sed ne tum quidem ad finem perducere potui. Denique tertium eiusdem codicis gratia superiore anno Petropolim iter feci, et nunc quidem longinqui temporis propositum plane exsecutus sum.

Verum iam prius quam opus ipsum prelo subiiciendum curarem, cum ipse de natura linguae palaeoslovenicae quae hoc monumento continetur investigare coepi (videsis Archiv für slav. Philologie I. 1—55, II. 201—269), tum aliis exemplaris mei usum concessi, ex quibus Miklosicium (conferas libros eius: Altslovenische Formenlehre in Paradigmen, Wien 1874, 57—77, Altslovenische

Lautlehre, dritte Bearbeitung, Wien 1878) et Scholvinum (Archiv für slavische Philologie II. 482—569) nominare licebit. Qua quidem re tantum abest ut huic editioni quidquam detrahatur, ut nunc demum praestantiam monumenti gravissimis argumentis probatam videamus, unde facile mihi persuadeo fore qui accuratam editionem magno cum desiderio expectent.

XIV.

Neque vero alienum a re est quaerere, num quae in codice ad historiam linguae palaeoslovenicae spectantia occurrant, quorum pertractatio ne in novissimis quidem operibus grammaticis omnibus numeris absoluta dici possit.

Cuius generis est imprimis participii praesentis act. ea forma nominativi masc. gen. sing., quam in transcriptione cyrillica caractere **а** distinxī. Exempla sunt haec:

гРАДАН Matth. XI. 3, Marc. XI. 9, Luc. VI. 47, VII. 19. 20, XIX. 38, Io. VI. 14. 35, XI. 27, XII. 13.

ЖИВАН Io. VI. 57.

САИ Marc. XIII. 16; **САИ** Io. I. 18, VI. 46.

КДАН Io. VI. 54, 58.

НЕСА Marc. XIV. 13, Luc. XXII. 10.

In quibus noli **а** confundere cum **ѧ**, quoniam scriba codicis, quotiescunque hanc participii formam loco usitati **гРАДЪНИ**, **ЖИВЪНИ**, **СЪНИ**, **КДЪНИ**, **НЕСЪИ** usurpavit, manifesto sonum **а** ab **ѧ** discernere conatus est, quod non fecisset, si **САИ** idem ac **САИ** valere credidisset, aut **гРАДАН** idem ac **гРАДЪНИ**. Quare ut ex scribae sententia aliquid statuam, mihi **а** illum fere sonum significasse videtur, qui in vetere pariter ac hodierna lingua bulgarica cum littera **ж** coniungebatur proximeque a brevi nonnihil obtusa vocali *a* aberat. Haec quidem condicione etiam assemanianum illud **сѢИ** (**сѣсѣ**) explicatur, si modo **ж** bulgarico more usurpatum credas. Accedit quod in nostro codice ad Io. VI. 46 glagolitico vocabulo **САИ** cyrillicum **ж** superponitur, unde plane intelligitur emendatorem vocabulum **сѢИ** voluisse more bulgarico ut *sai* pronunciare. Adde etiam exemplum quod in glagolitico codicis supplemento legitur ad Matth. XIX. 12: **МОГЪИ** sive rectius **МОГЪИ**.

Alterum rei nondum satis pertractatae exemplum praebet diphthongus **ѣ**, quae nisi fallor ab **ѣ** distingui debet; in **ѣ** quasi duplex sonus inest, ut sit vera diphthongus, **ѣ** simpliciter sonat, eodem scilicet modo ac russicum **ы** in **сынь**. Itaque codex noster in radicibus verborum nunquam plane **ѣ**, semper **ѣ** habet, quod est glagoliticum **ѣѣ** (non autem **ѣѣ**); contra in praefixis aut suffixis ubi **ѣ** et **и** conveniunt persaepe **ѣ**, quamvis aliquanto rarius quam **ѣ** ponitur. Ut rem exemplo illustrem, quorum plura in Archiv

für slav. Philologie II. 206 habes: Luc. VII. 17 **ѿ сѣде мрътвѣхъ** idem fere est, ac si in lingua russica мертвой pro usitato мертвый scriberes atque pronuntiares, quod etiam codex noster confirmat, cum Luc. I. 72 **закѣтъ стонскѣи** scribitur, lege: **закѣтъ свѣтон** (idest **свѣтъхъ**) **свѣон**. In molliter autem pronuntiandis syllabis eadem est ratio contiguarum vocalium **ѿ** sive **ѿ**; conferas sis Matth. XXVI. 68 **оударѣхъ**, Marc. X. 30 et Luc. XVIII. 30 **грѣдѣхъ**, Luc. XXII. 26 **воуѣхъ**, Marc. XIV. 20 **омочѣхъ**, Marc. XV. 37 **велехъ**, Luc. IX. 48 **вѣштѣхъ** quae propemodum significant **оударѣи**, **грѣдѣштѣи**, **воуѣи**, **омочѣи**, **велеи**, **вѣштѣи** ut ex exemplis elucet: **огнѣхъ негашѣштѣи** Marc. IX. 43. 45, **крѣпѣи** Marc. I. 7.

Discrimen quod inter **ѿ** et **ѿ** statuendum esse censeo, in nominativo singulari masc. gen. plerumque apparet, quod ideo factum esse videtur, quia singula ex quibus nominativi masc. gen. forma consistit membra diutius sentiebantur, quam in caeteris casibus, quorum contiguae vocales **ѿ** et **ѿ** artiore vinculo colligatae, iam tum saepissime simplicem sonum **ѿ** (quod est russicum **ѿ**) significabant. Occurrunt tamen praeter nominativum sing. etiam alii casus cum **ѿ**, veluti: **маѿхъ**, **мрътвѣхъ**, **славѣхъ**, **селѣхъ**, **зѣванѣхъ**, **рожденѣхъ**, **зѣванѣхъ**, **непрѣдѣхъ**, **некрѣхъ**, **зѣванѣхъ**, **трѣхъ**, alia, quorum scripturam quominus nihil valere existimen, ea potissimum causa prohibeor, quod in eodem nostro codice lego: **чѣштѣхъ**, **надѣштѣхъ**, **посѣлаѣхъ**, **вѣлѣштѣхъ**, quae ex **чѣштѣхъ**, **надѣштѣхъ**, **посѣлаѣхъ**, **вѣлѣштѣхъ** fluxisse credo, quamvis etiam per analogiam nominativi pluralis explicari possint. At vero **надѣштѣхъ** optime respondet dativo **зѣванѣхъ**.

Quid, quod etiam in praepositionibus cum vocabulis praefiguntur nunquam genuina diphthongi **ѿ** natura appareat? Exempla habes haec: **ѿнѣхъ** (Luc. XXIV. 53), **отѣхъ** (Marc. II. 20, IV. 15. 25, Luc. X. 42), **отѣхъ** (Luc. XIX. 26), in quibus pronuntiatio diphthongi **ѿ** olim ab **он** non multum discrepasse videtur. Conferas, si placet, Matth. X. 29: **вѣзо оца**, Luc. IX. 35: **изо облака**, et quae Archiv für slav. Philologie II. 269 commemoravi.

Neque vero dubitare licet, quin ex ipsius scribae sententia maioris ponderis fuerit **ѿ** quam **ѿ**. Ac primum quidem in alphabeto glagolítico unum **ѿ** abivis adhibitum esse videtur, deinde **ѿ** quod ex illo fluxit ad exprimendum sonum **ѿ** (**y**) usurpari coeptum est, quem usum noster codex observat. Sed idem ille litterae **ѿ** iam aliquanto ampliores fines descripsit, cum accusativum **ѿ** (eum) saepissime per **ѿ**, raro per **ѿ**, redderet, atque in contiguis vocalibus **ѿ** altero loco **ѿ** (**ѿ**) scriberet. Hinc iam patet in codice nostro **ѿ** non idem esse ac **ѿ**. Cuius rei argumento sunt plures loci, ubi scriba uno suffixo litterae **ѿ** scripturam **ѿ** in **ѿ** mutasse sive **ѿ** ab **ѿ** distinxisse creditur, vide sis ad

Matth. XXV. 21, 23, Marc. VII. 33, VIII. 32, IX. 37, vel pag. 79. 80. 124. 128. 135. 140.

Quamquam non id mihi proposui, ut hoc loco de natura linguae palaeoslovenicae amplius tractarem, tamen verbo proprietatem grammaticis nostris nondum bene cognitam tangere inuat, quae literis contiguus шю (verbi gratia шюмъ, шюца, къкъшю), штю (v. gr. штюждего, оштюштъ, не пкъштюж, ништюмоу, ськъмиштю, сжштю), жю (v. gr. жюпкъ, мжжю), ждю (v. gr. мжждю), чю (v. gr. чюете, чюдиша сѧ), цю (v. gr. оцю, ськънцю, ськънцю, корабнцю), сю in пкънасю describitur. His in quibus consonantem excipit vocalis ю, alia suffragantur aliquanto pauciora, veluti: чкъсѧ (Marc. XIV. 35), шткѧте (Matth. VI. 33, VII. 7, Luc. XII. 29 cf. ib. XI. 9: штатѧ), покажѧте (Luc. XX. 24), хождѧше (Io. XXI. 18), въскѧ et въскѧкъ persaepe, въждѧждѧтъ (Io. IV. 13), страждѧшѧ (Marc. VI. 48), десѧте (Marc. X. 32).

De vera indole consonantium, quae ex his exemplis efficitur, iam alibi (Archiv für slav. Philologie II. 223) breviter disputavi neque ea nunc repetere libet. Id unum miror, quod in re tam perspicua tantisque exemplis stabilita quidam grammatici pronuntiationem consonantium palaeoslovenicarum жд et шт, quae ex dj, tj originem ducunt, usque adhuc in dubium vocant, cum certo certius sit, palaeoslovenicum шт neque *šc* neque *št*, sed ferme *št'* sonuisse, id quod etiam de жд valet, utpote quod *šd'* significet.

Denique non alienum a re esse videtur genetivum et dativum singularem substantivi господѧ apponere: pro genetivo legitur гѧ, pro dativo гю, id est: господѧ (lege господѧ), господю, quae formae nisi fallor ex господѧкъ, господю fluxerunt, in quibus quis non meminit pronominis въскѧ pro *въскѧ ex *въси vel въсж ex *въсѧж, *въсѧж, quemadmodum сѧж pro снѧ occurrit.

XV.

Quae ad rem criticam spectant, post Dobrovskium, Šafarikium, alios ipse in prolegomenis ad evangelistarium Assemanianum pluribus explicavi, unde manifeste apparet in universum tam glagoliticos quam cyrillicos codices vestigia textuum familiae byzantinae premere, id quod Dobrovskius primus vidit. Idem de nostro codice valet, quippe qui plurimis locis pariter cum Ostromiri evangelistario aut Assemaniano vulgatas byzantinae ecclesiae lectiones praebat. Videsis Matth. IV. 22, V. 4—5, VI. 1. 13. 25, VIII. 31, IX. 8. 35, XI. 8, XVIII. 35, XX. 7, XXII. 13, XXVII. 44, Marc. I. 2, III. 5, VI. 16, Luc. II. 7. 14, VI. 20, Io. VIII. 59, quos locos in prolegomenis Asseman. evang. singulatim pertractavi. Itaque persaepe quidem fit, ut slovenica versio graeco Elzeviriano textui respondeat (veluti praeter alios locos in Matth. V. 22, VIII. 20, XIX. 17.

XX. 22. 23, XXII. 38. 40, XXIII. 3. 4. 5, XXIII. 13—14, Marc. VI. 20, XV. 3 (cum additamento), XVI. 9—20, Ioan. V. 40); interdum tamen interpres slove-
nicus antiquissimus — non de emendationibus posterioris temporis loquor —
alias, melius probatas lectiones vulgatis byzantinis praetulit, e. gr. Matth. XI. 2
omnes tres codices (zogr. assem. ostr.) pariter graeca *διὰ τῶν μαθητῶν* verte-
runt; Io. I. 28 omnes tres graecum *ἐν Βηθανίᾳ* ante oculos habuerunt; Io.
VII. 39 post *πνεῦμα* legerunt *δεδομένον*; Io. X. 50 omnes *ἡμῶν*; Io. XX. 31
omnes *αἰώνιον*; Matth. XXVIII. 35 omnes carent additamento *ἵνα πληρωθῇ κτλ.*;
Io. XVII. 5 omnes *παρὰ σοί* cum optimis graecis in fine versus legerunt;
Matth. XXV. 2 omnes *μωραὶ* ante *φρόνιμοι* posuerunt, Luc. XVII. 2 omnes
graeca verba *λίθος μολικὸς* ante oculos habuerunt; Matth. XXV. 29 et 30 ab
interpretatione verborum *ταῦτα λέγων κτλ.*, abstinerunt; Io. II. 15 omnes *ὡς*
ante *φραγέλλιον* legerunt.

Sed codex noster numerum lectionum optimae notae auget contra aucto-
ritatem Assemaniani textus atque Ostromiri, veluti Matth. III. 11 vertit *καὶ πύρρ,*
quod assem. ostr. neglexerunt, Matth. VIII. 13 addit interpretationem graecorum
verborum *καὶ ὑποστρέφας κτλ.*, quae in assem. et ostr. non apparet; Matth.
X. 8 *νεκροὺς ἐγείρετε* zogr. non omisit ut assem. et ostr.; Matth. XIX. 16 *εἰς*
παρελθῶν zogr. vertit, assem. et ostr. legerunt: *νεανίσκος τις προσῆλθεν*; Luc.
VI. 1 zogr. rationem habuit graeci verbi *δευτεροπρώτω*, assem. et ostr. omiserunt;
Luc. XII. 21 ostr. assem. addunt versionem verborum *ταῦτα λέγων κτλ.*, zogr.
optimos graecos secutus omisit; Luc. XIV. 24 *πολλοὶ γὰρ εἰσιν* noster om.,
ostr. assem. verterunt. Etiam locis, quorum versio in ostrom. et assem. non
apparet, noster haud raro optimorum codd. lectionem secutus est. Matth. XXI. 32
interpretatus est graeca verba *οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων*; Matth. X. 10
vertit *τροφῆς*, Marc. I. 13 non vertit *καὶ τεσσ. νυκτῶν*, XI. 14 vertit: *εἰπέ*
οὐκ ἡμῶν.

Quodsi discrepantia lectionis est inter Assemanianum et Ostromirum,
noster plerumque Assemaniano contra Ostromirum suffragatur, e. gr. Matth.
XXVII. 40 assem. cum zogr. graecum *ἰσχύσας* verterunt, ostrom. pluralem
numerum *ἰσχύσατε*; Luc. II. 3 zogr. et assem. graeca *οἱ γονεῖς αὐτοῦ*, ostrom.
Ἰσοσηφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ; Luc. V. 30 assem. et zogr. legerunt singul. num.,
ostrom. pluralem *ἐσθίετε καὶ πίνετε*; Luc. XI. 3 zogr. et assem. interpretati
sunt graecum *πνεῦμα ἀγαθόν*, ostrom. *πν. ἅγιον*; Io. IX. 8 illi quidem verbum
προσαίτης ante oculos habuerunt, ostrom. *τυφλός*; Io. XII. 47 zogr. et assem.
verbum *μὴ φυλάξῃ*, ostrom. *πιστεύσῃ* interpretatus est; Io. XIX. 14 assem. et
zogr. *τρίτη* legerunt, ostrom. *ἕκτη*; Io. XXI. 15 ass. et zogr. **ΔΓΗΚΙΔ** (*ἀρνία*),
ostr. **ΟΒΒΙΔ** (*πρόβατα*); Io. V. 28 zogr. et assem. legerunt *τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ*,
ostrom. *αὐτοῦ*. Adde si vis Matth. IV. 10, VII. 29. 32, XVIII. 29, Marc. X. 35,

Io. I. 40, VIII. 27, XI. 41, XIV. 4, XIX. 27, ubi Zographensis non cum Ostromiro sed cum Assemaniano consentit.

Nolim silentio praeterire locum qui est Luc. V. 26, ubi graecum *παράδοξον* Assemanianus et Zographensis, quasi latinam versionem secuti essent, vocabulo *дивѣна* (mirabilia) interpretati sunt, ostrom. autem vocabulo *прѣславѣна* usus est. Similiter in delectu verborum Zographensis haud raro cum Assemaniano contra Ostromiram consentit, veluti: Matth. VI. 30 *κλίβανον* illi duo vocabulo *огнь*, hic vocabulo *пештъ* vertit; VIII. 8 *στέγγην* illi *домъ*, hic *кровъ*, XV. 33 graeca *πόθεν ἡμῶν ἄρτοι* priores duo libere interpretati sunt: *отъкъждоу възъимемъ хлѣбъ*, posterior strictius: *отъкъждоу намъ хлѣбъ толико*; Matth. XXIV. 37 *οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου* assem. et zogr. interpretantur: *тако вждетъ и въ дѣни сѣна чскаго*, proprius ad graecum textum accedit ostrom.: *тако вждетъ и въ пришествіе сѣна чловѣчскаго*; Luc. XXIV. 44 *ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν* assem. et zogr. vertunt: *ещте живъ съ*, ostrom. ad verbum *ἔτι* *съ* *вами*. Adde sis Luc. III. 17 *ἐν τῇ χειρὶ* ostrom. ad verbum, assem. et zogr. duali *въ рѣкоу*, Io. XVI. 6 *τὴν καρδίαν* assem. et zogr. plurali, ostrom. singulari reddidit.

Est tamen, ubi Zographensis ab Assemaniano textu discedat atque in partes Ostromiri transeat, quod tum maxime fieri solet, cum Assemanianus nimis liberae interpretationi locum dat, qua de re in prolegomenis ad Assemanianum evangelium disputavi. Exemplis uti licet Matth. VI. 2, VII. 26, VIII. 12. 18, XVIII. 11, XX. 6, XXII. 16, XXIV. 17, XXVI. 3. 28. 50. 58, XXVII. 2. 61, Mare. I. 2, Luc. V. 17, VI. 10, XII. 4, XVII. 16, XIX. 8, XXI. 27. 34, XXIV. 43. 53, Io. I. 31. 52, II. 12, III. 8, VI. 14. 21. 23, VII. 51, VIII. 12. 41, X. 11, XII. 17 et aliis.

Attamen ab utroque noster nonnunquam discedit, veluti cum scribit Matth. VIII. 32 *ουμρѣна и ουτροна*, ubi assem. *оутрѣна*, ostrom. *оумрѣна* vertit, in graeco habes *ἀπέθανον*; vel Luc. IV. 33 zogr. *шъ дхъ въскъ нечистъ*, quod graecis *πνεῦμα δαιμόνιον ἀκάθαρτον* respondet, ubi assem. *въскъ* tantum (graece *δαιμόνιον*), ostrom. tantum *доухъ* (*πνεῦμα*) scripsit; vel Luc. XII. 33 interpretationi *ни тѣлѣ тѣлитъ* addit noster *ни чрѣкѣ*, quasi in graeco textu *οὔτε βρωσὶς διαφθέρει οὔτε σῆς* legisset; vel Matth. XX. 34 *ἀνέβλεψαν* sine *αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί* vertit Assemanianus, cum additamento Zographensis, Ostromiri autem textus usus est verbo *отъврѣзоста (сѣ нма очи)*, quod latine interpretaheris *«aperti sunt oculi eorum»*. Similiter contra auctoritatem ceterarum versionum sunt quae in nostro cod. leguntur Matth. IV. 6: *поустѣ себе долоу*, Luc. XIV. 17 *рабъ своиа* (*δούλους*), Luc. XIV. 10 pro *συνανακειμένων* dedit *κεκλημένων*, Luc. XVI. 11 *μαμωνᾶ* vertit *въ жити* tanquam *ἐν βίῳ* legisset, et alia huiusmodi, ex quibus facile colligitur, versionem codicis nostri non

ubivis genuinam primorum interpretum operam servare sed diversis locis aliquantum aberrasse.

XVI.

Sane negari nequit codicem nostrum non ea cura exaratum esse, ut omnibus mendis liberum praedicare liceat. Itaque quibus postea forte obtigit ut librum legerent, haud raro emendandi occasio obvenit, qua ut iam antea dixi duo tresve cyrillicei emendatores satis diligenter usi sunt neque tamen omnia ad unguem castigarunt.

Et maxime quidem diligentia eorum in explendis lacunis aut mendis tollendis collocata erat. Exempla habes imprimis Matth. VI. 14—15, X. 2, XI. 4, XVI. 3, XXVI. 49, Marc. VIII. 17, Luc. I. 20. 22, XI. 19—20, XII. 3. 56, XIV. 12, Io. IV. 1. 11. 22—23, V. 27, VII. 35. 47—48, VIII. 9. 14. 23, XVI. 7, XIX. 22. 35, ubi defectus plurium vocabulorum interpositis aut margini adscriptis verbis cyrillice expletur.

Sed maior etiam numerus est eiusmodi emendationum, in quibus singula tantum vocabula aut singulae litterae addi debebant, veluti: Matth. V. 22. 47. 48, X. 26. 27, XV. 8, XXIV. 49, Marc. II. 22, III. 5. 12. 29, IV. 12. 29. 36, Luc. I. 29. 45, II. 2. 12. 24. 51, V. 3, VI. 36, VII. 39, IX. 31, XII. 7. 15. 33. 39. 46, XIII. 26, XIV. 17. 33, XVII. 11. 12. 13, XVIII. 29, XIX. 35, XXI. 34, XXII. 31. 39; Io. I. 41. 51, II. 7. 18, IV. 21, V. 2, VI. 27. 56. 62, VII. 5. 17. 35. 32, VIII. 24, X. 10, XII. 18, XIII. 2. 18. 32, XV. 5. 6, XIX. 27, XXI. 6. 23.

Neque vero emendator a radendis singulis litteris aut vocabulis abstinuit, in quorum loco ubi opus esset alia apponeret. Scripturae quae antea erat vestigia plerumque agnoscuntur, ut rasura re vera mendum tolli appareat: quod factum in Matth. V. 18, VI. 13, X. 25, XII. 42, XIII. 15. 22, XV. 3, XXVI. 57, Marc. II. 1. 26, VI. 9. 38, VIII. 27, XIV. 71, Luc. I. 36, II. 44. 52, III. 1. 5, V. 3. 14, VI. 25, VII. 21, VIII. 46, IX. 31, X. 11. 40, XI. 27. 35, XII. 48. 50, XIII. 21, XV. 8, XVII. 31, XVIII. 24, XIX. 30. 38, XX. 18, XXI. 15, XXII. 32. 34. 36, Jo. I. 11. 43, V. 37, VI. 24. 45. 49. 63, VII. 4, VIII. 14, IX. 41, XII. 35, XIII. 4. 32, XIV. 7. 14. 15. 16. 19, XV. 21, XX. 30. Sed nonnunquam omnia prioris scripturae vestigia adeo deleta sunt, ut quid prima manus codicis scripserit, ne coniectura quidem assequi possis, veluti: Matth. X. 10. 35, XI. 20, Marc. VIII. 24, Luc. VI. 22. De singulis huius generis emendationibus, quidquid res postulabat, suis locis accuratissime notavi.

Iam vero dicere debeo cyrillicorum emendatorum operam atque laborem non tantum in tollendis mendis consumptum esse sed ad castigandas quoque

lectiones pertinuisse quae ab usitato byzantinae ecclesiae textu abhorrent. Quae cum aliquanto maioris momenti in re critica esse putem, exemplis illustrabo.

Ac primum quidem occurrunt additamenta, quae ab emendatore ad auctoritatem textuum byzantinae potissimum notae addita sunt, quibus textus genuinus, utpote aliorum codicum auctoritatem secutus, caruit, veluti:

Matth. IV. 10 verba **σ̄τιδι δῑκκολε** (*Ἰπαγε σατανᾶ*) emendator mutari voluit in **η̄δι за ма̄ со̄тоно**, quae etiam in ostromiro leguntur ad fidem graecorum: *Ἰπαγε ὀπίσω μου.*

Matth. VIII. 9 **подъ влад̄ькоѣж**: *ὑπὸ ἐξουσίαν*, emend. addit **оӯчн-ненъ**, ut in nonnullis graecis cod. *τασσόμενος* legitur. Assem. et ostrom. ut zogr.

Matth. VIII. 21 **оӯченикъ̄ τῶν μαθητῶν**, emend. addit **ε̄го**, quemadmodum in graecis textibus *αὐτοῦ*. Assem. et ostrom. ut zogr.

Matth. IX. 11 **къ̄тъ**: *ἐσθίει*, emend. addit **ӣ пиетъ**, quod etiam in graecis occurrit (*καὶ πίνει*). Assem. et ostrom. ut zogr.

Matth. XI. 10 **ӣ оӯготоваетъ** aequè ac in assem. et ostrom. ad fidem graecorum *καὶ κατασκευάσει*, emendator addito **жъ** mutavit **и** in **ижъ**, quod graeco *ὅς* respondet.

Matth. XII. 35 **отъ до̄браго̄ съ̄крокншта**: *ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ*, sic etiam assem. et ostrom., sed emend. addit **съ̄рца̄ съ̄крого̄**, ad fidem graecorum *τῆς καρδίας αὐτοῦ*.

Matth. XV. 32 **о̄ наро̄дъ**: *ἐπὶ τὸν ὄχλον*, ita etiam assem. et ostrom., emend. addit **сем̄**, quod graeco *τοῦτον* nonnullorum cod. respondet.

Marc. II. 22 noster habet: **нъ̄ кино̄ но̄во̄ е̄къ̄ м̄къ̄ но̄въ̄ в̄ла̄къ̄ти**: *ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς καινοὺς βλητέον*, cyrill. vero emendator apposuit **ӣ о̄ко̄ съ̄в̄аю̄детъ̄ с̄а**: *καὶ ἀμρότεροι συντηροῦνται.*

Marc. VI. 3 **те̄ктонъ̄ ὁ̄ τέκτων**, cyr. emend. adseripto **ок̄** mutari voluit in **те̄ктонокъ̄**, quemadmodum in graecis quibusdam cod. est *τέκτονος*.

Luc. VI. 25 **нас̄къ̄штенӣ о̄ӣ ἐμ̄πε̄л̄η̄σ̄μένοῑ**, emend. apposito **м̄къ̄** dativum exprimere voluit, cui lectio graec. cod. *τοῖς ἐμπελησμένοις* respondet.

Luc. XII. 10 **не̄ от̄къ̄по̄уститъ̄ с̄а̄ е̄моӯ о̄н̄к̄ а̄ре̄θ̄ή̄с̄εταῑ а̄вт̄ѡ̄**, ita noster et assem. ostrom., sed emend. apposuit: **нӣ в̄къ̄ с̄ в̄къ̄къ̄ нӣ в̄къ̄ гра̄-джир̄ы̄** ad fidem graecorum *οὔτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.*

Luc. XIV. 24 **не̄ в̄къ̄ко̄уститъ̄ мо̄е̄ӣа̄ в̄ече̄ра̄ γε̄ῡс̄εταῑ мо̄ӯ тоῦ̄ де̄л̄т̄ноӯ**, sic noster sine additamento quod emendator adseripsit **мно̄зӣ съ̄т̄ з̄к̄анӣ ма̄ло̄ же̄ изб̄ран̄ӣхъ̄ πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ**, habent etiam assem. et ostrom.

Luc. XIX. 38 **в̄а̄г̄н̄ъ̄ ц̄р̄ь̄ гра̄да̄ӣ ц̄р̄ь̄ в̄къ̄ ӣма̄ г̄не̄ мӣръ̄ на̄ не̄с̄хъ̄ ӣ сла̄ка̄ в̄къ̄ в̄ъ̄шӣк̄нӣхъ̄**: *εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὄνομα κυρίου εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις*, talem graecum textum

postulat versio slovenica nostri codicis, sed emendator alterum $\overline{\text{πρβ}}$ (δ βασιλεύς) post κλῆνῆς ($\epsilon\upsilon\lambda\omicron\gamma\eta\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$) deletit, alteri vero издранилѣкѣ (Ἰσραήλ) subiunxit, denique in margine addidit: $\text{μῆρ на зѣми εἰρήνη ἐπὶ τῆς γῆς}$.

Luc. XXII. 63 ad $\text{дрѣжаште ѿ οἱ συνέχοντες αὐτὸν}$ emend. apposuit Προφσα , quod etiam in ostrom. et graecis cod. legitur.

Io. XII. 30 codicis lectio est нѣ народѣ ради , quam etiam Assemanianus et evangelium quod nikoljsko inscribitur offert, sed nulla graecorum codd. auctoritate nititur, quare mirum non est ab emendatore pro eraso народѣ ($\lambda\alpha\acute{o}\nu$) cyrillice καςѣ ($\delta\upsilon\mu\acute{\alpha}\varsigma$) suprascriptum esse, quod in ostrom legitur.

Io. XIII. 11 $\text{вѣдѣаше во прѣдѣжаштеаго ѿ: ἤδει γὰρ τὸν παραδόντα αὐτὸν}$, ita noster, assem. ostrom. alii. Itala versio teste Tischendorfio addit »ab initio«, quae verba emendator cyrillicus nostri codicis nescio quo modo huc apposuit: искони .

Vocabuli ab emendatore crasi ut lectio ad graecam accommodaretur, unum exemplum praesto est matth. XXV. 1, ubi in codice $\text{женнхоу ѿ некѣстѣк}$ legabatur, ad fidem graecorum $\text{τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης}$, quemadmodum in assem. ostrom., sed emendator ѿ некѣстѣк erasit.

Aliquot additamenta nostri codicis nullam graecorum fontium auctoritatem habere videntur, cuius generis sunt:

Matth. VI. 4 внѣдѣ вѣ таинѣ respondet graecis $\text{βλέπων ἐν τῷ καρπιῶ}$, emend. addidit н ut внѣдѣн (δ βλέπων) restitueret, sed etiam тѣ ($\sigma\epsilon$) apposuit, quod neque in graecis codd. neque in assem. aut ostrom. apparet.

Matth. VII. 16 $\text{отѣ плодѣ ихѣ ἀπὸ τῶν καρπιῶν αὐτῶν}$, his emendator тѣмѣ же praemisit, quod a graec. cod. et assem. aut ostrom. alienum est.

Matth. VIII. 26 $\text{что страшиши есте ѿ деилои есте}$, emendator такѡ ($\sigma\upsilon\tau\omega\varsigma$) interposuit.

Matth. IX. 21 $\text{отидѣте ἀναχωρεῖτε}$, huic imperativo emendator adscripsit не плачѣте сѣ , quasi in graeco textu $\muὴ κλαίετε$ legisset.

Marc. 1. 4 $\text{вѣ поустыни ἐν τῇ ἐρήμῳ}$, emendator addit поуденистѣки (Ἰουδαίων).

Luc. VII. 45 $\text{отѣ велиже вѣнидѣ ἀφ' ἧς εἰσηλθον}$, emend. add. кѣ домѣ тѣом .

Io. XXI. 5 имате (ἔχετε), emend. add. сѣдѣ .

Io. XXI. 25 кѣнигѣ (βιβλία), emend. add. снхѣ (ταῦτα).

XVII.

Idem emendator quisquis ille fuit cui raturas atque additamenta priorum generum debemus, non omnino abstinuit, quin discrepantiam inter nostrum atque usitatos cyrillicos textus in delectu verborum aut formis grammaticis indicaret

appositaque medio inter versus spatio aut in margine paginae explicatione tollere conaretur.

Discrepantem delectum verborum in bisee exemplis perspicies:

Matth. VI. 11 glagolita scripserat *χλ'κ'κ'κ' νανηκ' ναστοβαντην τον υ'ρτον ημ'ων τον ε'πουσιον*, emendator adiectivum *ε'πουσιος* vocabulo *νασηπτην'κ'νι* reddere maluit, ut in Ostromiro aliisque textibus legitur; ib. 12 *οτ'κ'ηουστι νανηκ' α'ρες ημ'ων* emendator in *οστανι νανηκ'* mutavit, verbum *οστανι* glagolita ipse Luc. XI. 4 adhibuit.

Matth. X. 29 *νε δ'κ'κ'κ' λι πτηνι π'κ'ηαζου κ'κ'νιτε σα*, emendator maluit legi: *να ασρη κ'κ'νιηκ' εκτ'κ'*, ita etiam assem.

Matth. XII. 34 glagolítico *творити* emendator recte *глаголати* superposuit, quia in graeco textu *λαλεῖν* legitur.

Matth. XXIV. 29 *ι μ'ιцк' не даст'к' с'к'кта с'коего και η σελήρη ου δ'ώσει το φέγγος αὐτῆς*, emendator *и лουна* superposuit, quod graeco vocabulo melius respondet quam *м'к'сацк' (μήν)*.

Matth. XXV. 37 *лачжшта і натроу'хомъ*, assem. *лчжша и натроу'хомъ*, emendator *лчжша и накр'к'мих'омъ* supra scripsit, ostrom. *нанн'га'хомъ* legit.

Marc. VII. 26 *Ἑλληνίς* glagolita non male vocabulo *поган'к'ни* (gentilis) interpretatus est, quod etiam tetroevangelium serbicum a Danicicio editum exhibet, sed emendator ut propius ad graecum fontem accederet *ελληνι* superposuit.

Luc. XIX. 37 *ου'χ'ατ'к' η'ξα'ντο*, emendator correxit in *нач'ат'к'*, Matth. VI. 24 noster legit *κ'κ'κ'κ'ηετ'к'* quod vocabulum glagolitis proprium esse in prolegom. assem. pag. LXVII ostendi.

Matth. IV. 16 *εν χωρα και σιχα* noster male interpretatus est *к'к' т'к'к'к' и к'к' с'к'ни*, recte emendator primo loco *к'к' стран'к'* restituit.

Io. V. 6 *υγιης* noster male *жив'к'* scripsit, emendator *ц'к'к'* apposuit.

Contra Matth. XII. 20 *εως αν εκβαλι* noster bene verbum *к'к'зв'едет'к'* adhibuit, sicuti in assem. et ostrom. legitur, emendator vero *изв'едет'к'* legi maluit. Item

Matth. XIII. 51 *συνι'κατε* recte praesenti tempore *разоум'к'ете* glagolita reddidit, quod illi cum Assemaniano et Ostromiri textu convenit, emendator *разоум'к'ете* maluit.

In formis verborum grammaticis hasce emendationes animadvertete:

Matth. XIII. 22 vocabulo *σανοε* emendator *κ* superposuit, ut pro *σανοε* quod idem fere valet ac *с'анοε*, potius *с'канοε* legeres.

Matth. XXV. 26 *λ'κ'ηκ'κ'*, emendator maluit *λ'κ'ηηκ'κ'κ'*.

Luc. XXIII. 31 *к'к' с'к'р'к' др'к'к'к'*, emendator maluit *с'к'р'ов'к'*.

Io. XII. 24 зръно пшєнкно, emendator maluit пшєнничкно, uti assem. et ostrom. habet, sed forma пшєнкнѣ non est contemnenda.

Io. XIX. 37 проказа emendatori, quo tempore ipse vixit, iam minus placebat. quare suprascriptis literis одоша usitatam aoristi formam проко-доша commendavit.

XVIII.

Quae cum ita sint, quaeret fortasse quispiam quibus cum textibus nostri codicis versio maxime congruens sit. Respondere ad haec non adeo facile est, ea potissimum de causa, quod maior numerus monumentorum saeculi duodecimi adhuc in diversis bibliothecis latet; ut de caeteris sileam, quattuor evangelia anni 1144, evangelistarium anni 1164, permulti alii codices, imprimis opulentissimi thesauri Mosquensis qui synodalis bibliothecae nomine appellatur, nondum editi sunt. Sed qui post eruditissimos catalogi bibliothecae synodalis editores maxime hoc in genere studiorum elaboravit, archimandrita Amphiloebius, decem evangeliorum codicum saeculi XI—XIII versionem varietatemque lectionum contulit in libello, quem russica lingua inscripsit: Древле-славяно-греко-русскій словарь изъ юрьевского евангелія 1118—28 года сличенный съ евангеліями XI в. XII в. и 1270 года, Москва 1877. Haec lectionum farragine usus adhibitisque fragmentis quae Sreznevskij passim publici iuris fecit neque vero oblitus quattuor evangeliorum versionis serboslovenicae, a Danicio anno 1864 Belgradii editae, cuius auctoritas maxima est, his igitur subsidiis munitus iam affirmo, versionem nostri codicis maxime conspirare cum antiquissimis qui exstant quattuor evangeliorum textibus glagoliticis, quibus proxime accedere evangelistaria antiquissima, glagolitica et cyrillica, veluti assemanianum atque russoslovenica fragmenta, quae Ismael J. Sreznevskij in serie non bene cognitorum monumentorum linguae palaeoslovenicae sub num. XXV. XXXIII. XLV edidit. Celeberrimus autem ille Ostromiri codex, qui anno 1057 a Gregorio diacono Novgorodii scriptus est, antiquissima a versione iam aliquantum discedit, quippe qui ex fonte nonnihil emendato fluxerit. Evangelistaria enim cyrillica, quorum usus saeculo decimo in Bulgaria frequentissimus erat, prius emendandi occasionem praebuerant quam tetroevangelia aut codices glagolitici. Evangelistarium russo-slovenicum, quod nuper Mosquae apparuit, cuius partem anno 1092 scriptam autumant, non paucas ab Ostromiri textu discrepantes lectiones cum antiquissimis glagoliticis monumentis, in quorum numero noster codex est, communes habet. Liber Sabbae qui dicitur, quam appellationem Sreznevskio debemus, quamquam antiquissimus est, tamen multum abhorret tam a glagoliticis quam a cyrillicis textibus saeculi undecimi; quare dignus mihi videtur, cuius versio diligenter examinetur.

Ex numero codicum saeculi duodecimi versionem antiquam praeter caeteros fideliter custodiunt incolumemque servant aliquot tetroevangelia, imprimis russoslovenicum quod Mosquae est in bibliotheca typographiae Synodalis (Amphilochius post Nevostruievii mortem primus hoc gravissimo codice usus est) atque tetroevangelium anni 1144, cuius scribam Ruthenum fuisse constat. Contra evangelistarium Novgorodense, de quo nuper Amphilochius disputavit, inter annos 1118 et 28 exaratum, simul cum libro Mstislavi, qui anno 1103 scriptus videtur, atque Symeonis vulgo Dobrilo dieti, qui ad annum 1164 refertur, denique codex typographiae Synodalis Mosquensis, quo evangelistarium saec. XII continetur, omnes isti codices versionem vehementer discrepantem ferunt, quae quidem philologorum studia summopere excitare debet neque tamen adeo gravis habenda est, ut istos codices illis prioribus antepone par sit, praesertim ubi id maxime agitur, ut veram primi interpretis versionem, operam ipsius Constantini philosophi, restituamus.

Valde dolendum est, quod Slavorum qui veteris Illyrici, Thraciae et Macedoniae regiones incolunt maxima pars scripturae antiquissimae fato quodam periit. Nempe dubitari nequit, quin ad cognoscendam primordiorum liturgiae slovenicae naturam veluti ex uberrimo fonte plurima inde hauriremus. Nostra in caussa nunc quidem paucis qui reliqui sunt evangeliorum codicibus serbo-slovenicis atque croatoslovenicis optime adiuvamur. Quorum in numero primum locum obtinet tetroevangelium belgradense — olim in monasterio Serbiae Nikolje repertum est — quod egregius noster Daničić edidit. Quod monumentum, etiamsi ineunte saeculo decimo quinto demum scriptum sit, tamen antiquissimae, genuinae versionis quam plurima vestigia conservavit. Neque id factum esse miraberis, si memineris librum illum ex glagolitico quodam fonte fluxisse, qui nostro codici sive tetroevangelio Grigoroviciano persimilis fuisse videtur.

Sed non minus praestantem versionem evangelistarium Lupi, filii Stephani Nemanjae, exhibet, quantum ex paucis speciminibus quae Novaković diligentissimus Kioviae clanculum descripsit diiudicari licet. Utinam codex integer in lucem proferatur.

Denique ne singulae quidem lectiones evangeliorum, quae in antiquissimis libris missalibus croaticorum glagolitarum occurrunt, spernendae sunt, cum haud raro in eis genuina versio intacta manserit. Procul enim dubio evangeliorum lectiones quae in libris ecclesiasticis glagolitarum, romanum ritum observantium, locum obtinuerunt, ex antiquissimis codicibus glagoliticis, tetroevangeliiis aut evangelistariis, fluxerunt, qui libri ab ipsis apostolorum slaviecorum temporibus initium duxerunt. Argumento sunt complures loci textus evangelici, qui in missalibus contra auctoritatem vulgatae genuinae versionem retinuerunt. Videsis quae haec de re iam anno 1863 in libro Zagrebiae edito qui »Tisućnica« inscribitur disputavi.

XIX.

Nolim igitur contendere codicis nostri versionem eandem plane esse quam Constantinus philosophus cum fratre Methodio saeculo nono in usum Slavorum Moraviae atque Pannoniae confecerint; verum tamen cum id maxime nostra intersit ut genuinae operae imaginem recuperemus, imprimis ex vetustissimorum tam glagoliticorum quam cyrillicorum codicum consensu textum restituendum esse puto, id quod plurimis quidem locis continget. Ubi vero consensus librorum deficit, mea quidem sententia glagoliticis maior vis tribuenda est quam cyrillicis, praesertim cum iam manifestum sit, monumentorum cyrillicorum partem praecipuam atque antiquissimam glagoliticorum potissimum librorum vestigia premere. Neque enim recte indicavit Gorskij, vir eruditissimus, cum versionem tetroevangeliorum maiores mutationes subiisse aestimaret quam evangelistariorum. Codex enim Assemanianus, qui postea in lucem prodiit, argumento est, evangelistaria vetustissima principio eundem plane textum exhibuisse, qui etiam in tetroevangeliiis glagoliticis atque nonnullis cyrillicis obtinuit. Quid quod et liber Ostromiri, quamvis inter evangelistaria cyrillica numeretur, tamen tetroevangeliorum auctoritatem sequi maluit quam ad illum textum sese applicare, qui in evangelistariis saeculi duodecimi legitur? Unde haec eius condicio explicatur, nisi ex antiquissimis slovenicae versionis fontibus eiusmodi textum fluxisse credas?

Sed hoc satis sit argumenti quo necessitas editionis optimi cuiusque atque vetustissimi textus probetur. In quibus post codicem nostrum primum locum liber Grigorovicianus obtinet, quem nondum editum esse quis non doleat. Est enim liber gravissimus, ad investigandam genuinae interpretationis naturam subsidium optimum; in rebus vero grammaticis codici nostro partim praestare partim cedere videtur. Particulae textus a Šafarikio et Sreznevskio editae sunt, quae ad Matth. V. 23—48, VI. 1—16, XX. 1—34, Marc. IV. 3—9, Luc. XV. 1—32, Io. XI. 1—45, XVII. 17—26, XVIII. 1—3, XIX. 10—28 spectant magnamque cum nostro similitudinem habent. Quaedam et ipse in appendice addo, in quibus edendis tribus photographiis foliis usus sum, a Grigorovicio quondam mihi Berolinum migranti oblati; sex alia ad genuinum exemplar lapidi incisa Athanasius Byčkov, caesareae bibliothecae publicae Petropolitanae director, summa cum facilitate meum in usum concessit, quod grato animo memoro.

XX.

Restat ut de editione ipsa verbo dicam. Cum id unum mihi proposuissem ut quattuor evangeliorum textum glagoliticum ederem, synaxarium atque menologium, quae ut supra cap. III—V commemoravi a Ioanne quodam presbytero

bulgarico exeunte saeculo duodecimo scripta sunt, omittenda existimavi. Summam menologii Ismael J. Sreznevskij iam anno 1866 sub Nr. XVI parum cognitorum monumentorum linguae palaeoslovenicae publicaverat.

Evangeliorum textum in transcriptione cyrillica ita distinxi, ut septendecim foliorum supplementum vulgaribus litteris russoserbicus imprimendum curarem. In editione mea singulis codicis foliis numerorum notae praemittuntur, quibus series, qua folia olim sese excipiebant, significatur. Has notas tum demum appositas esse vides, cum aliquot folia iam excederant, aliorum ordo perturbatus erat. Deinde latus cuiusvis folii rectum ab inverso sive sinistrum a dextro lineamento interposito disiungitur. Unaquaque pagina viginti tribus versibus constat, quorum dispositionem ad genuinum codicis exemplar observavi. Ubi forte evenit, ut non omnia eiusdem versus vocabula suo loco poni possent, sed pars eorum supra versum aut infra collocari deberet, ibi uncinum [adhibui.

In notis criticis quibus textum instruxi, numeri quibus nulla littera v. praemittitur, ad versus capitis, littera autem v. praemissa ad versus paginae spectant. Quod vero saepe in dubium vocatur, utrum **к** an **к** legi debeat, id ad glagoliticam scripturam referri scias; quae enim utriusque litterae in alphabeto glagolítico figura est, facillime fit, ut propter densum atramentum sive obtusum calamum **ѣ** confundatur cum **ѣ**.

Ceterum menda quae alicubi in textu occurrunt, nisi inter corrigenda commemorantur, noli mihi tribuere sed ipsum codicis scribam argue. Hosce tamen locos mea culpa mendose impressos confiteor: Matth. XXI. 30 vocabulo **прѣстѣнникъ** praemitti debet **ѣ**, ib. XXII. 16 **оучителю** lege **оучителю**.

Quod exemplar codicis accuratissime imitari potui, illi viro acceptum refertur, cuius benigna intercessione exemplar caesareae bibliothecae petropolitanae photographicum unicum meum in usum Berolinum transmissum est. Athanasius Theodori filius Byčkov, ab intimis imperatoris Russiae consiliis, director bibliothecae, est vir ille praestantissimus, cuius familiaritate quotiescunque Petropoli degerem, me usum esse grata memoria profiteor.

Collegae amicissimo Lipsiensi, qui mecum in correctoris labore sudavit, gratias ago et habeo.

Denique gratissimo animo refero librum hunc ministerii regii borussici rerum ad cultum et institutionem publicam pertinentium beneficio ornatum esse, quod partem sumptus in editionem impensi benigne ac liberaliter suggessit.

Scribebam Berolini nonis Februarii 1879.

V. Jagić.

APPENDIX PRIMA.

Transcriptio alphabeti glagolitici characteribus cyrillicis, quae in hoc opere adhibetur :

† _{(1)†} ,	Ѳ _{(2)Ѳ} ,	ѳ _{(3)ѳ} ,	Ѵ _{(4)Ѵ} ,	ѵ _{(5)ѵ} ,	Ѷ _{(6)Ѷ} ,	ѷ _{(7)ѷ} ,	Ѹ _{(8)Ѹ} ,	ѹ _{(9)ѹ} ,
Ѻ _{(1)Ѻ} ,	ѻ _{(2)ѻ} ,	Ѽ _{(2)Ѽ} ,	ѽ _{(3)ѽ} ,	Ѿ _{(4)Ѿ} ,	ѿ _{(5)ѿ} ,	Ѡ _{(6)Ѡ} ,	ѡ _{(7)ѡ} ,	Ѣ _{(7)Ѣ} ,
Ѥ _{(10)Ѥ} ,	ѥ _{(10)ѥ} ,	Ѧ _{(20)Ѧ} ,	ѧ _{(30)ѧ} ,	Ѩ _{(40)Ѩ} ,	ѩ _{(50)ѩ} ,	Ѫ _{(60)Ѫ} ,	ѫ _{(70)ѫ} ,	
Ѭ _{(10)Ѭ} ,	ѭ _{(10)ѭ} ,	Ѯ _{(8)Ѯ} ,	ѯ _{(8)ѯ} ,	Ѱ _{(20)Ѱ} ,	ѱ _{(30)ѱ} ,	Ѳ _{(40)Ѳ} ,	ѳ _{(50)ѳ} ,	
Ѵ _{(80)Ѵ} ,	Ѷ _{(90)Ѷ} ,	Ѹ _{(100)Ѹ} ,	Ѻ _{(200)Ѻ} ,	Ѽ _{(300)Ѽ} ,	ѿ _{(400)ѿ} ,	Ѡ _{(500)Ѡ} ,		
Ѣ _{(70)Ѣ} ,	Ѥ _{(50)Ѥ} ,	Ѧ _{(100)Ѧ} ,	Ѩ _{(200)Ѩ} ,	Ѭ _{(300)Ѭ} ,	Ѯ _{(400)Ѯ} ,	Ѱ _{(100)Ѱ} ,	Ѳ _{(500)Ѳ} ,	
Ѵ _{(500)Ѵ¹⁾} ,	Ѷ _{(600)Ѷ} ,	Ѹ _{(700)Ѹ} ,	Ѻ _{(800)Ѻ} ,	Ѽ _{(900)Ѽ} ,	ѿ _{(1000)ѿ} ,	Ѡ _{(1000)Ѡ} ,	Ѣ _{(1000)Ѣ} ,	
Ѵ _{(9)Ѵ} ,	Ѷ _{(600)Ѷ} ,	Ѹ _{(500)Ѹ} ,	Ѻ _{(100)Ѻ} ,	Ѽ _{(900)Ѽ} ,	ѿ _{(90)ѿ} ,	Ѡ _{(90)Ѡ} ,	Ѣ _{(100)Ѣ} ,	
Ѵ ₍₈₎ ,	Ѷ ₍₈₎ ,	Ѹ ₍₈₎ ,	Ѻ ₍₈₎ ,	Ѽ ₍₈₎ ,	ѿ ₍₈₎ ,	Ѡ ₍₈₎ ,	Ѣ ₍₈₎ ,	Ѥ _{(8)Ѥ} ,
Ѷ ₍₈₎ ,	Ѹ ₍₈₎ ,	Ѻ ₍₈₎ ,	Ѽ ₍₈₎ ,	ѿ ₍₈₎ ,	Ѡ ₍₈₎ ,	Ѣ ₍₈₎ ,	Ѥ ₍₈₎ ,	Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ _{(8)Ѭ} ,
								Ѯ _{(8)Ѯ} ,
								Ѱ _{(8)Ѱ} ,
								Ѳ _{(8)Ѳ} ,
								Ѵ _{(8)Ѵ} ,
								Ѷ _{(8)Ѷ} ,
								Ѹ _{(8)Ѹ} ,
								Ѻ _{(8)Ѻ} ,
								Ѽ _{(8)Ѽ} ,
								ѿ _{(8)ѿ} ,
								Ѡ _{(8)Ѡ} ,
								Ѣ _{(8)Ѣ} ,
								Ѥ _{(8)Ѥ} ,
								Ѧ _{(8)Ѧ} ,
								Ѩ _{(8)Ѩ} ,
								Ѭ ₍

APPENDIX ALTERA.

Nova, nondum edita specimina quattuor evangeliorum codicis Grigoroviciani.

I.

Marci cap. XV. 43 — XVI. 20.

(XV.43) ткла иска. 44 шлатъ же дикн сѧ аште оу
же оумърктъ. призъвавъ сѣтъника а
ште оуже оумърктъ. 45 и оувѣдѣвъ отъ ке
нтоуриона. дастъ ткло носифоки :. 46 **Ѡ** коу
пѧ плаштаницѧ и сѣнемъ і и обитъ і
и вѣ плаштаницѧ. і вѣложи вѣ гробѣ.
иже вѣ искченъ отъ камене. і привали
камень на двѣри гробоу :. 47 **Марик** же
магдалинн. і марик носнова. зкрѧ
шете вѣде и полагаахъ :. кц :. XVI.1 **Ѡ** минж
кѣши советѣ. марик магдалинн. і
марик икковак и саломи. коуниша аро
матѣ. да пришедѣша помажѣтъ і.
2 **Ѡ** сѧло за оутра вѣ единж советѣ. придѧ
на гробѣ вѣсикѣвшю сѣнкѣю. 3 і гла
ахъ кѣ сѣкѣ. кто отъвалитъ намъ ка
мень отъ двѣри гроба. 4 і вѣзѣрѣвшѧ
видѣша тко отъваленъ вѣ камень. вѣ
бо велен сѧло. 5 і вѣлѣзѣша вѣ гробѣ
видѣша юношѧ сѣдашѣ о деснжѣ. одѣ
нѣ вѣ одеждѧ вѣлаж и оужасѧ сѧ. :. 6 **Ѡ**нѣ
же рече нмѣ. не оужасите сѧ. іса ице
те назарѣнина пропѧтааго. вѣста

Lit. оу in кентоуриона 45 incuria scribae codicis dimidiam partem perdidit, quod reliquum est figuram lit. о praesefert. XVI. 1 in ароматѣ lit. ѣ supra тн scripta

и ꙗкоже сѣде. се мѣсто иде вѣк положенъ
 нъ. 7 и ꙗкоже рече рече оученикомъ его и
 петрови. ꙗко варкати въ въ гали
 леи. тоу и видите ꙗкоже рече вамъ. 8 и
 шедъша вѣжаша отъ гроба. и имѣаше
 же ѿ трепетъ и оужасъ и никомоуже ниче
 соже н(е) рече вѣжаша ко са. .: ꙗко .: 9 Пискрьсь
 же ись за оутра въ прѣвѣ советъ. ꙗки
 са прѣжде мариини магдалини. иже неа
 же изгна ж вѣсь. 10 она шедъши възвѣ
 сти вѣвѣшимъ съ нимъ. плачъ
 штемъ са и рыдающе. 11 они же
 слышавъше ꙗко живъ естъ. и видѣвъ
 вѣсть еж. не ѿса вѣрны. 12 По сихъ же
 дѣлѣма отъ нихъ градъштема. ꙗки
 са инѣмъ образомъ. ѿдѣма на се
 ло. 13 и та шедъша възвѣстисте про
 чинимъ. ни тѣма же вѣрны ѿса. 14 После
 дъ же възлежаштемъ имъ. единоуе
 моу на десате ꙗки са. и понеси не вѣр
 ствию ихъ и жестосердѣю. ꙗко ки
 дѣвѣшимъ его вѣставъша из мръ
 твѣхъ не ѿса вѣрны. 15 и рече имъ
 шедъше въ весь миръ. проповѣдите
 еванѣлие въсен твари. 16 и иже вѣрж и
 метъ и крѣститъ са съпасенъ вж
 детъ. а иже не иметъ вѣрны осжде
 нъ вждетъ. 17 Знаменикъ же вѣроуж
 штинимъ си послѣдѣствоужтъ
 именемъ монимъ вѣсь ижденъ
 ть. ѿзкъ възглажтъ новы
 18 и въ ркахъ змиа възъмжтъ. аще
 и смрътъно что испижтъ ничъ
 тоже ихъ не вѣдитъ. на неджж
 никы ржкы възложатъ.
 и съдрави вжтъ .: 19 гъ же ись по глави

8 e quod uncis inclusi in cod. erasum 13 тѣма interposito puncto disjunctum in тѣ-ма.
 Quae inde a 14 usque ad finem Marci sequuntur, in zographensi desunt. 18 in ркахъ
 lit. κ superposita, lege ркахъ 19 post глави in exemplari punctum apparet, male.

и его къ нимъ. възнесе сѧ на небо.
и сѣде о деснѣхъ ба. 20 ѡни же ишедьше
проповѣдѣша вѣсѣдѣ. гю поспѣшѣ

II.

Lucae cap. I. 1—32.

БѢЯНЬЕ СЛІЕ ОТЪ ЛОУКІИ . . .

1.1 По неже оубо мѣноши начаса
чинити повѣсть о извѣ
стоканыхъ къ насъ ве
штехъ. 2. Ткоже прѣдѣша на
мъ вѣкѣшеи искони самовидци
и слоугы словесе. 3. Изволи сѧ и
мнѣ хождѣшию не прѣка по вѣсѣхъ
къ истинѣ по радѣ писати тебѣ.
слакѣны теофиле. 4. да разоу
мѣши о нихъже наоучилъ сѧ еси
словесехъ оутверждение . . . 5. Бѣ
стѣ въ дѣни ирода цѣсарѣ юде
иска. цереп единъ именемъ за
харіѣ. отъ ефимѣриѣ авиѣна.
и жена его отъ дѣштерѣ арѡнѣ.
и има еи елисаветѣ. 6. бѣшете же
оба праведѣна прѣдѣ бѣмъ. ходѣ
шта въ заповѣдехъ вѣсѣхъ. и о
правѣданиихъ гниихъ бес порока.
7. и не бѣ има чада. по неже бѣ ели
саветѣ неплодѣ. и оба за
маторѣвъша въ дѣнехъ сво
ихъ бѣшете. 8. вѣстѣ же слоу
жаштоу емоу. въ чиноу чрѣдѣ
своемъ. прѣдѣ бѣмъ. 9. по обѣ
чаю иеренскоумоу. ключи сѧ
емоу показити вѣшедѣшию въ
црѣкѣ гнѣ. 10. и вѣсе мѣножѣство
люди бѣ молитѣж дѣмъ вѣнѣ

Luc. I. 5 отъ quod dѣштерѣ praecedit lit. o supra тѣ scrips.
erasum sed vestig. appar.

6 in гниихъ alterum и

въ годѣ темьѣна. 11 ѣви же са емоу анѣъ
 гнь стоиѡ о деснѣж олтарѣ кадильна
 его. 12 и сѣмѡте са захариѣ видѣвъ. и
 страхъ нападе на нь. 13 рече же къ нему
 анѣлъ. не бой са захарие. за не оуслѡ
 шана въстѣ молитва твоѣ. и жена
 твоѣ елисаветѣ родитѣ снѣ тебѣ. и
 наречени нма емоу иоанъ. 14 и вждетѣ те
 бѣ радость и веселіе. и мѣноши о рождѣ
 ствѣ его възрадоуѣтѣ са. 15 вжде
 тѣ бо келіи прѣдѣ гнѣ. и вина и сикѣ
 ра не иматѣ пити. и дѣха стааго испѣ
 нитѣ са еште ичрѣва матере своєи.
 16 и мѣногы снѣвъ издравѣ обрати
 тѣ къ ги воу ихѣ. 17 и тѣ прѣдѣ иде
 тѣ прѣдѣ нимъ дѣхомъ и силож и
 линож. обратити срѣдѣца отѣце
 мѣ на чада. и противѣнныѣ въ
 мждрость праведѣнныхѣ. оуго
 товати гви люди сѣврѣшенны.
 18 и рече захариѣ къ анѣоу. по чесоу
 разоумѣж се. азѣ бо есмѣ старѣ и
 жена моѣ заматорѣвъши въ дѣне
 хѣ своихѣ. 19 и отѣвѣштарѣ анѣлъ.
 рече емоу. азѣ есмѣ гаврѣл прѣ
 стоиѡ прѣдѣ вѣмѣ. и посѣланъ
 есмѣ гл(ѣ)ти къ тебѣ. и благовѣсти
 ти тебѣ. 20 и се вждеши млѣча и не
 моггы проглаголати. до негоже
 дѣне вждетѣ се. за не не вѣрова
 словесемѣ монимѣ. ѣже сѣвѣ
 джтѣ са въ врѣмѣ свое. 21 и вѣша
 людѣ жиджше захариѣ. и чю
 ждаахѣ са еже къшиѣашетѣ въ црѣ
 кѣве. 22 шедѣ же не можааше глати
 къ людемѣ. и разоумѣша ѣко видѣ
 ние видѣ къ цркви. и тѣ бѣ помава

14 o quod vocab. рождѣтѣ. praemiss. supra v. scrips. 19 гл(ѣ)ти lit. uncis inclusa in
 cod. erasa. sed ѣ fuisse videtur; къ quod proxime sequitur supra v. scriptum

ѿ нимъ. и прѣвѣываше нѣмъ. 23 и бѣ
 стъ ꙗко исплъниша сѧ денеꙗ слоужь
 бѣ его иде къ домъ свои. 24 по сихъ
 же днехъ :. 34 :. зачатъ еансаве
 ть жена его. и такше сѧ д̄ мсць глаж
 шти. 25 ꙗко тако сътвори мнѣ гъ. въ
 дни въ нѣже призрѣ. отъидти по
 ношение мое къ чавѣхъ :.
 26 Бъ шесты же мѣсць посъланъ къ
 стъ анѣлъ гаврилъ отъ ба. къ гра
 дъ галиленскъ. емоуже има наза
 ретъ. 27 къ дѣвѣ обрженѣ мжеки.
 емоуже има носифъ. отъ домоу да
 вда. и има дѣвѣ марикъ. 28 и вѣше
 дъ къ ней анѣлъ рече. радоуи сѧ бла
 годатънаѣ гъ съ тобою. блгсна
 ты къ женахъ. 29 она же видѣвши
 съмате сѧ о словеси его. и по
 мышлѣаше въ себѣ какво се бж
 деть цѣлованне. 30 и рече ей анѣлъ.
 не кон сѧ марие. обрѣте во благо
 датъ отъ ба. 31 и се зачнеши въ чрѣ
 вѣ и родиши снъ. и наречеши има е
 моу исъ. 32 съ вждетъ велии. и снъ
 вѣшнѣнаго наречетъ сѧ :.

III.

Lucas cap. VI. 9—47.

VI.9 въпросъ въ что достоинтъ въ со
 богъ добро ли творити или зѣло
 творити. дѣж съпасти ли погоубѣ
 ти. 10 и възрѣвъ на всѧ ѿ рече емоу
 простѣри ржж тож онъ же простѣрѣтъ
 и оутврѣди сѧ ржка его ꙗко и дроуга :. къ :.
 11 они же исплъниша сѧ безоумьк. и
 глаж дроугъ къ дроугоу. что виша съ
 творили исви :. 12 Бѣстъ же во дни

ТЪ· ИЗИДЕ КЪ ГОРЖ МОЛИТИ
 СѦ И БЪ ОБ НОШТЬ КЪ МОЛИТКЪ КЖИИ·
 13 І егда въстѣ день пригласи оу
 ченикъы своѦ· і избѣравъ отъ ни
 хъ двѦа на десѦте· ѡже и апостолы
 нарече· 14 симона егоже именовѦа пе
 тра· і андрѣѦ брата его· і иѣкко
 ва и иоана· филипа и вартоломѦка· 15 ма
 тѣѦта и томѦ· иѣккова лѦффеова·
 і симона нарицаемааго зилота·
 16 юдж иѣковаѦ· і юдж искаріотѦ
 скааго· же въстѣ и прѣдатель·
 17 І съшедѣ съ ними ста на мѣстѣ ра
 вѣнѣ· и народѦ оученикъ его· і мѣно
 жѣство мѣного людин· отъ всѣѦхъ
 иудеѦ и отъ перѦма· і поморнѣ тоу
 рѣска и сидонѣска· же придѦ послуѣ
 шатѣ его· і ищѣлитѣ сѦ отъ недѦ
 гѣ· 18 и страждѦштен отъ дѦхъ нечи
 стѣ· іщѣкаѦхъ сѦ· 19 і всѣхъ народѣ·
 искааше прикасати сѦ емѣ· ꙗко сила
 из него исхождааше и щѣкааше къ сѦ·
 20 і тѣ възведѣ очи свои на оученикъы
 своѦ глааше Блаженни ништини ꙗко ва
 ше естѣ цѣствие кжне· 21 блаженни алчѦ
 штени нѣынѣ ꙗко насытитѣ сѦ· Бла
 женни плачѦштени нѣынѣ ꙗко всѣмѣ
 ѣтѣ сѦ· 22 блажени бѦдете егда въ
 зненавидѦтѣ въ члѣци· і егда ра
 злѦчатѣ къ и поносѦтѣ· і пронесѦ
 тѣ има ваше ꙗко зѣло· сна члѣска·
 аго ради· 23 въздрадоѣте сѦ въ тѣ
 день и възиграйте· се бо мѣзда
 ваша мѣнога на небсе· по сиѣхъ бо
 творѦхъ прѣкъи отци нѣхъ ·· 24 обаче
 горе вамѣ богатѣннѣ· ꙗко въ
 спрнѦете оутѣхъ вашѦ· 25 горе ва
 мѣ насыштенни ꙗко възалче

те са. горе вамъ смѣжштен са нѣ
 нѣ ꙗко въздрѣдаате и възспааче
 те са :- 26 Горе егда рекжтѣ доврѣ о ва
 съ въси чави. по семоу бо творѣ
 дѣхъ лѣжнимъ прѣмъ отци нѣхъ.
 27 Нѣ вамъ глѣж слыштинѣ. лю
 бите врагы ваша. добро твори
 те ненавнѣдштинѣ васъ. 28 Бла
 гословите каѣнжцама въ. мо
 лите са за твораштѣма вамъ.
 обидж. 29 вижштѣмоу та въ
 ланитж. подан дроугоуѣ. и от
 темлѣжштѣмоу тебѣ ризж.
 и срачница не възкрани. 30 въскѣмоу
 же просаштоумоу оу тебе дан. и отъ
 отемлѣжштѣаго твоѣ не истѣсан :-
 31 ꙗкоже хоштете да творѣтѣ вамъ
 члци. и въ творите имъ такожде.
 32 и кште любите любашцама
 въ каѣ вамъ хвала естѣ. ꙗко и
 грѣшѣници любаштѣма нѣхъ любѣ
 тѣ. 33 и аште благотворите благотко
 рѣцимъ васъ. каѣ вамъ хвала
 естѣ. ꙗко и грѣшѣници тожде твора
 тѣ. 34 и аште въ заимъ даате отъ ни
 хъже чаате възсприѣти. каѣ ва
 мъ хвала естѣ. ꙗко и грѣшѣници грѣ
 шѣникомъ въ заимъ даѣтѣ. да
 възспримжтѣ равѣно. 35 оваче любви
 те врагы ваша и благотворите. и
 въ заимъ даите ничесоже не чаѣж
 це. и бждетѣ мѣзда ваша мѣнога.
 и бждете сноге къшѣнѣего. ꙗко тѣ
 благъ естѣ на невъзблагодатѣ
 нѣма и зѣкъма. 36 Бждѣт(е) оубо ми
 лостники. ꙗкоже и отецъ вашъ мило
 срдѣ естѣ :- кц :- 37 и не сждите да не

32 inter бште et любите unius vocabuli erasi ut videtur spatium apparet in codice
 36 lit. e vocab. бждѣте in cod. non apparet, rasura videtur esse.

сждатъ вамъ. не осждайте да
не осждатъ васъ. отъпоуштайте
и отъпоустатъ въ. 38 дайте и дасть
са вамъ. мѣрж добро натѣканж
и потржсѣнж и прѣклиѣжштж са.
дадатъ на лоно ваше. тожъ бо мѣро
жъ ежже мѣрите възмѣритъ са ва
мъ.

39 Рече же притѣчж имъ. еда можетъ
саѣпецъ саѣпѣца водити. не оба
ли въ ѣмж въпадете са. 40 Нѣстъ оу
ченикъ надъ оучителемъ своимъ.
сѣврѣшенъ же вѣсѣкъ бждетъ. ѣ
коже оучитель его. 41 что же видиши
сжцець иже естъ въ очесе брата
твоего. а брѣвѣна еже естъ въ оче
се твоёмъ не чюеши. 42 ли како може
ши решити братроу твоемоу. братре
остави да изѣмж сжцець иже е
стъ въ оцѣ твоёмъ. самъ брѣ
вѣна въ оцѣ твоёмъ не вида. ли
цемѣре. изѣми прѣвѣе брѣвѣно
из очесе твоего. и тѣгда прозри
риши изати сжцець иже естъ въ о
чесе брат(р)а твоего. 43 Нѣстъ бо
дрѣво добро твора плода зѣла.
Ни дрѣво зѣло твора плода добра.
44 вѣсѣкко бо дрѣво отъ плода свое
го познаатъ са. Не отъ трѣвникъ
бо чешжтъ смокѣви. ни отъ кж
пини грозда обемлжтъ .:.
45 Благы чакъ отъ благо сѣкро
вишта срѣца своего износи
тъ благое. и зѣлы чакъ отъ
зѣлааго сѣкровица срѣца
своего износитъ зѣлое. отъ и
звѣтѣка бо срѣца глѣтъ оуста
его. 46 что же ма зовете ги ги а не

42 брат(р)а, р in cod. erasum videtur esse, inter r et a unius literae spatium intercedit.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHAEUM.

Matth. III. 11 — IV. 8.

2

III.11 сапогоу понести. тѣ каск
кръститѣ дѣомъ стѣимъ
і огнѣмъ. 12 Емоу же лоната
къ рожкоу его. і потрѣбитѣ гоу
мѣно свое. і съверетѣ нѣ
шеницѣ. въ житѣницѣ а паккы съ
тѣ огнѣмъ негасимѣимъ. [жеже
13 тогда приде ис отъ галилеѣ
на іорданѣ. къ ідануу крѣ
стити са отъ него. 14 іданѣ
же възвранѣше емоу гла.
азѣ трѣкоуѣж отъ тебе крѣ
стити са. а ты ли къ мнѣ гра
дши. 15 отъвѣштавъ же ис ре
че къ емоу. остави нѣкиѣ.
тако во подобно намѣ естѣ
съкочати всѣкѣ правѣдѣ.
тогда остави его 16 крѣштѣ са
ис. і кѣзиде отъ воды.
і се отврѣзоша са емоу.
і видѣ дѣхъ бжн съходѣштѣ.
кко голѣбъ. і градѣштѣ
на нѣ. 17 і се гласѣ съ нвсе гла.
съ естѣ снѣ мой. кѣзлюблѣ
нѣ. о немѣ же благоволихѣ.
IV.1 тогда ис възведенѣ кѣ

стѣ дѣомъ кѣ поустѣниѣж.
искоуенти са отъ неприѣзни.
2 і поштѣ са дѣни. і. і пошти
посаѣдѣ възлака. 3 і при
стѣни кѣ емоу дѣкволѣ.
искоушала и і рече. аште снѣ
еси бжн. рѣци да камене се
хѣкѣи вѣдѣтѣ. 4 онѣ же отъ
кѣштавъ рече. нишетѣ не
о хѣкѣи единомѣ поживетѣ
чѣкѣ. нѣ о всемѣ гла исхода
штимѣ из оустѣ бжн.
5 тогда поѣтѣ і дѣкволѣ.
къ стѣи градѣ. і постави і
на крѣнѣ црѣкѣ кѣнѣемѣ.
6 і гла емоу. аште снѣ еси бжн.
поустѣи секе долоу. иште
тѣ во кко аѣломѣ своимѣ
заповѣстѣ о тебѣ. і на рѣ
кахѣ кѣзѣмѣштѣ тѣ. да не

3

когда прѣтѣкѣнеши о каменѣ.
ногѣ сожѣ. 7 Рече же емоу ис.
пакѣи нишетѣ. не искоуши
ши га ба своего. 8 пакѣи поѣ
тѣ его неприѣзни на горѣ кѣ
сожѣ сѣла. і показа емоу кѣ

III.12 въ житѣницѣ in cod. minoribus formis supra versum additum 14 ли itidem
supra v. add. 15 правѣдѣ an правѣдѣ, dubium est IV.5 въ an въ discerni nequit
6 vocis камен ult. lit. oblita propter mutil. membr. legi nequ.

скъ прѣтвѣиъ мира і слава
его. 9 і гла емоу къскъ си да
мѣ ти. аште надъ поклони
ши ми са. 10 тогда гла емоу не
отиди дѣкводе. нишетъ ко
гю къ своему поклониши са
і томоу единомуу послоу
жиши. 11 тогда остави его
дѣкводе. і се аѣи прѣтѣ
пиша і слоужаахъ емоу.
12 Слѣшавъ же не. кко іванъ.
прѣданъ къетъ отиде къ
галилеѣ. 13 і оставъ наза
ретъ. принедъ късели са
къ канеркнаоумъ. на поморне.
къ область завлонѣ.
і некъфталимѣ. 14 да съ

конкчалтъ са. реченое іса
иемъ пророкомъ глѣштемъ.
землѣ завлонѣ. 15 землѣ
некъфталимѣ. пѣтъ.
морѣ на ономъ полоу іорда.
галилеѣ ѡзъкомъ. 16 люди
скѣдѣшнн къ тѣмъ видѣша
скѣтѣ велн. і скѣдѣшнн
мъ къ тѣмъ і къ сѣнн съ
мрѣтѣнн. скѣтѣ късѣтѣ
на насъ. 17 Отъ толи начатъ
не. проноукѣдати і глаги.
покаите са приближи ко са
прѣтвѣиѣ некое. кон.
18 Хода же при мори галилеѣ
ісѣкмъ. видѣ дѣва кратора
симона нарицаѣшнтаго са
петра. і андрѣѣ кратора его.
къмѣтаѣшнта мрѣжа къ
море. къашете ко рыбарѣ.
19 і гла іма. градѣта къ са
дѣ мене. і сѣтворѣ къ
чкомъ ловѣца. 20 она же авне

оставѣша мрѣжа. но немъ
ідосте. 21 і прѣшѣдъ тѣдѣ кн
дѣ іна дѣва кратора. іккова
зеведеора. івана брата е
моу. къ кораки съ зеведео
мъ оцемъ ю. завѣзѣж
шта мрѣжа своѣ. і къзѣка к.
22 она же авне оставѣша коракъ.
і оца своего по немъ ідосте.
23 і прохѣждѣаше къѣж галиле
ѣ не. оучѣ на сѣнѣмнншнхъ
іхъ. і проноукѣдаѣ еваѣане
прѣтвѣиъ. і цѣла къскѣ не
дѣжѣ. і къскѣ ѡзѣ къ дѣ
дѣхъ. 24 і изиде слоухъ его къ
късен сѣрн. і прикъса е
моу къса колѣштѣа. разан
чѣнѣми недѣжѣ. і стра
стѣми одрѣжимѣ. і къ
сѣнѣнѣ. і мѣсѣчѣнѣнѣ
зѣлѣ недѣжѣ імѣштѣ.
і ославлѣнѣ жиамн.
і нѣклѣ ѡ. 25 і по немъ ідоша

народи мнози. отъ галилеѣ
і декаполѣ і отъ іама і н
юдеѣ. і съ оногю полоу іорданъ.
V. і оузырѣкъ же народѣ къзи
де на горѣ. і кко скѣде при
стѣшнша къ нему оуче
ници его. 2 і отврѣзъ оуста
скок оучаше ѡ гла.
3 Блаженн нишнн дѣхомъ. кко
тѣхъ естѣ црсо некое. 4 кла
женн блачѣштен. кко ти оу
тѣшѣтѣ са. 5 блаженн кротѣци.
кко ти насѣдѣтѣ землѣ.
6 блаженн алчѣшннн і жа
ждѣшннн правѣдѣ ради.
кко ти насытѣтѣ са. 7 блаже

10 pro отиди дѣкводе recentiore manu supra vers. иди за ма сотоно caractere cyrillico ad-
ditum 13 na min. form. eadem manu s. v. add. 14 vocis глѣштем ult. lit. mutilata
15 ult. duae lit. vocis іордана mutilae 16 pro въ тѣмѣ loci posterioris caract. cyrill.
recentiore въ сѣпанѣ supra versum scriptum 17 in voc. кон lit. и supra ko posita

ни милостивни. ꙗко ти по
милости бѣждѣтъ: 8 блаже
ни чисти срѣдцемъ. ꙗко ти
ба оузвратѣтъ: 9 блажени съ
мирѣжнѣти. ꙗко ти спокѣ бѣжи
нарекѣтъ сѧ: 10 блажени изгѣ
нани правѣды ради. ꙗко тѣ

5

хѣ естѣ црство некое: 11 блаже
ни есте егда поносѣтъ камъ.
і ижденѣтъ къ. і рекѣтъ.
вскккь зкль гль на къ. лкжж
ште мене ради: 12 Радоуйте сѧ
і веселите сѧ. ꙗко мѣзда ка
ша многа естѣ на некесеухъ:
тако ко изгнана пророкъ.
ске бѣша прѣжде васъ. 13 къ
есте солъ земли. аште же со
лъ окоуѣтъ. чимъ осолитѣ сѧ.
ни чесоу же бѣдетѣ къ то
моу. да ісплана бѣдетѣ
въкъ. і позираема чкъ. зач.
14 Къ есте свѣтъ мироу. не
можетѣ градъ оукрѣтити сѧ вр.
хоу горы стоѧ. 15 ни вѣжагаѣ
тъ свѣтильника. і поставѣ
ѣтъ его подъ сидомъ.
нк на свѣтънищѣ. і свѣти
тъ въкъмъ. іже къ храмникъ
сѣтъ. 16 тако да просвѣти
титѣ сѧ свѣтъ вашъ прѣдъ чкъ.

да оузвратѣтъ дѣла ваша добракъ.
і прославаѣтъ оца вашего і
жѣ естѣ на нѣхъ. 17 Не мните
ꙗко придѣ разоритѣ закона
ли пророкъ. не придѣ разоритѣ
нк ісплнитѣ. 18 аминъ. аминъ.
гль камъ. додеже прѣ
детѣ нко і земѣк. нисмѧ
едино. ли едина чрѣта не прѣ

идетѣ отъ закона. додеже
вскъ бѣждѣтъ. 19 іже ко разори
тъ единъ заповѣдъ. і сиухъ
малъихъ. і наоучитѣ тако
чкъ. мнши наречетѣ сѧ
къ црси нескѣмъ. а іжѣ сѣтво
ритѣ і наоучитѣ. съ вели
наречетѣ сѧ къ црси нескѣмъ.
20 Гльж ко камъ. ꙗко аште не
избѣдетѣ правѣда ваша.
паче кънижъникъ і фарисѣ.
не имате вънѣти къ црсо
некое. 21 сѧшпасте ꙗко ре
чено въстѣ дравънимъ.

6

не оубиши. іжѣ ко оубиетѣ.
повиненъ естѣ сѣдоу. 22 азъ
же гльж камъ. ꙗко гнѣма
і сѧ на крата своего спы
ти. повиненъ естѣ сѣдоу.
іжѣ ко речетѣ кратоу сво
емоу. ракъ. повиненъ естѣ
сѧкъмиштю. а іжѣ рече
тъ коуе. повиненъ естѣ ѣ.
онъ огньнѣ. 23 аште оубо при
несши даръ свои къ олтарю.
і тоу помѣнени ꙗко въкъ твои
имѣтъ нѣчто на тѧ. 24 оста
ви даръ твои прѣдъ олта
ремъ. і шедъ прѣжде сѧми
ри сѧ съ братомъ твоимъ.
і тѣгда пришедъ принеси да
ръ свои. 25 Бѣди оукрѣтаѧ
сѧ съ сѧжнѣркъ своимъ
скоро. додеже еси на нѣ
ти съ нимъ. да не прѣдастѣ
теке сѧжнѣркъ сѣди. і сѧ
ди тѧ прѣдастѣ слоушк

і къ темънищъ къврѣжетѣ тѧ.
26 аминъ. гльж ти не изидеши

18 alterum amin erasum. прѣидетъ an прѣидетъ dubium 19 наоучитъ an наоучитъ dub.
22 verbis ꙗко гнѣма recentior manus supra versum всѣкъ cyrill. caractere adscripsit.
сѧкъмиштю an сѧкъмиштю dub. 24 при vocis пришедъ supra versum eadem manu scriptum

ОТЪ ТЪДЪКЪ ДОНЪДЕЖЕ ВЪЗДА
СИ ПОСАКЪДЪНИИ КОНЪДРАТЪКЪ.
27 СЛЪШАСТЕ ККО РЕЧЕНО ВЪ
СТЪ ДРЕВЪНИИМЪ. НЕ ПРЪКЛЮ
ВЪ СЪТВОРИШИ. 28 АЗЪ ЖЕ ГЛЪЖ
КАМЪ. ККО ВЪСКЪКЪ ЁЖЕ ВЪЗЪ
РИТЪ НА ЖЕНЖ СЪ ПОХОТИЖ.
ОУЖЕ ЛЮВЪ СЪТВОРИ СЪ НЕЖ.
ВЪ СРЪДЪЦИ СВОЕМЪ. 29 АШТЕ
ЖЕ ОКО ТВОЕ ДЕСНОЕ СЪБЛА
ЖИКЕТЪ ТЪ ІСТЪКНИ Е. І ОТЪ
ВРЪЗИ ОТЪ СЕВЕ. ДОВРЪКЕ КО
ТИ ЕСТЬ ДА ПОГЪВЛЕТЪ ЕДИ
НЪ ОУДЪ ТВОІХЪ. А НЕ ВСЕ ТЪ
ЛО ТВОЕ ВЪВРЪЖЕНО ВЪДЕ
ТЪ ВЪ ЁОНЖ. 30 І АШТЕ ДЕСНАКЪ
ТВОКЪ РЪЖКА СЪКЛАЖНАЕТЪ
ТЪ. ОУСКЦЕ ЁЖ. І ОТЪВРЪЗИ
ОТЪ СЕВЕ. ДОВРЪКЕ КО ТИ ЕСТЬ
ДА ПОГЪВЛЕТЪ ЕДИНЪ ОУДЪ
ТВОІХЪ. А НЕ ВСЕ ТЪЛО ТВОЕ

7

ВЪВРЪЖЕНО ВЪДЕТЪ ВЪ ЁЕ
ОНЖ. 31 РЕЧЕНО ЖЕ ВЪСТЪКЪ.
ЁЖЕ АШТЕ ПОУСТИТЪ ЖЕНЖ
СВОІЖ. ДАЕТЪ ЕН ВЪНИГЪ
РАСПОУСТЪКЪМЪ. 32 АЗЪ ЖЕ
ГЛЪЖ КАМЪ. ККО ВЪСКЪКЪ
ПОУШТАИИ ЖЕНЖ
СВОІЖ. РАЗКЪ СЛОВЕСЕ
ЛЮВОДЪКНААГО. ТВОРИТЪ
ЁЖ ПРЪКЛЮБЪ ДЪКАТИ. І НЖЕ
ПОДЪКЪКЪЖ ПОЕМЛЕТЪ. ПРЪ
ЛЮКЪ ДЪКЕТЪ. 33 НАКЪ СЛЪ
ШАСТЕ ККО РЕЧЕНО ВЪСТЪКЪ
ДРЕВЪНИИМЪ. НЪ ВЪ ЛЪЖЕ
КАКНИШИ СЪ. ВЪЗДАСИ ЖЕ
ГКИ КАЛТЪКЪ СВОІА. 34 АЗЪ
ЖЕ ГЛЪЖ КАМЪ. НЕ КАЛТИ СЪ
КАМЪ. НЕ КАЛТИ СЪ ОТЪКНЖ
ДЪ. НЕКОМЪ. ККО ПРЪКЪТОЛЪ
ЕСТЪ ВЪЖИ. 35 НИ ЗЕМЛЪЖ. ККО

ПОДЪКНОЖИЕ ЕСТЬ НОГАМА
ЕГО. НИ ЕДИМЪ ККО ГРАДЪ Е
СТЪ ВЕЛИКААГО ЦРЪКЪ. 36 НИ ГЛА

КОІЖ СВОЕЖ КАКНИ.
СЪ. ККО НЕ МОЖЕШИ КЛАСА
ЕДИНОГО ВЪКЛА. ЛИ ЧРЪНА СЪ
ТВОРИТИ. 37 ВЪДИ ЖЕ СЛО
КО КАШЕ? ЕН. ЕН. І НИ НИ.
ЛИХОЕ ВЪ СЕЮ ОТЪ НЕПРЪКЪЗИ
ЕСТЪ. 38 СЛЪШАСТЕ ККО РЕЧЕ
НО ВЪКЪ. ОКО ЗА ОКО. І ЗЖЪКЪ
ЗА ЗЖЪКЪ. 39 АЗЪ ГЛЪЖ КАМЪ.
НЕ ПРОТИВИТИ СЪ ЗЪКЛОУ. НЪ
АШТЕ КЪТО ТЪ ОУДАРИТЪ. ВЪ
ДЕСНЖИЖ ЛАНІТЪ. ОБРАТИ
СЪ ЕМОУ ДРОУГЪЖ. 40 І ХОТАШТЮ
МОУ СЪДЪ ПРИАТИ СЪ ТОКОІЖ.
І РИЗЖ ТВОІЖ КЪЗАТИ. ОТЪ
ПОУСТИ ЕМОУ І СРАЧИЦЪ ТВОІЖ.
41 І АШТЕ КЪТО ПОІМЕТЪ ТЪ

8

ПО СЛАКЪ. ПРЪКЪКРИШТЕ ЕДИ
НО ІДИ СЪ НИМЪ ДЪКЪ. ЗАЧ.
42 ПРОСАШТЮМОУ ОУ ТЕКЕ ДАН
І ХОТАШТААГО ОТЪ ТЕКЕ ЗА
ІАТИ. НЕ ОТЪКРАТИ. 43 СЛЪ
ШАСТЕ ККО РЕЧЕНО ВЪКЪ. ВЪ
ЗАЮКНИШИ ПОДРОУГА СВОЕГО.
І ВЪЗВЕЧАВИДИШИ ВРАГЪ
СВОІА. 44 ЁВЪКЪ ЖЕ ГЛЪЖ КАМЪ.
ЛЮБИТЕ ВРАГЪ КАША.
КЛАГОСЛОВИТЕ КАКЪНШТА
ІА ВЪКЪ. ДОБРО ТВОРИТЕ НЕ
НАВИДАШТИМЪ ВАСЪ.
І МОЛИТЕ. ЗА ТВОРАШТА
ІА КАМЪ НАПАСТИ. І ИЗГО
НАШТАИА ВЪКЪ. 45 ДА ВЪДЕТЕ
СНОВЕ ОЦА КАШЕГО. ЁЖЕ Е
СТЪ НА НЕКЕСЕХЪ. ККО СЛЪ
НКЦЕ СКОЕ СИКЕТЪ. НА ЗЪ
ЛЪКЪ І КЛАГЪКЪ. І ДЪКЪДИТЪ

на праведънънѣ. ꙗже непра
вдѣнънѣ. 46 аште любите
любашталѣ вѣнѣ. кжжѣ шѣ

вѣдѣ имате. не ꙗже мѣздоу.
мѣщи ли тожде творѣтъ.
47 ꙗже аште цѣлоуѣте друѣгѣнѣ
вашѣ. токмо чѣто творѣте.
не ꙗже мѣздоимѣщи ли тожде
творѣтъ. 48 кжжѣте оубо съ
врѣшени. ꙗже ꙗже оцѣ вашѣ нескѣ
скѣврѣшени естѣ. кон. зач.
VI.1 Кѣ не мѣдѣте милостѣнѣ
вашѣ. не творѣти прѣдѣ чѣнѣ
да видѣни кжжѣте имѣ.
аште ли же ни. мѣздѣ не
имате отѣ оца вашѣго. ꙗже
естѣ на некесѣхѣ. 2 егда оубо
творѣши милостѣнѣ.
не вѣстрѣши прѣдѣ сокожѣ.
ꙗже гнокрити творѣтъ кѣ
скѣнѣмѣштитѣхѣ. ꙗже вѣ стѣ
гнахѣ. да прославатѣ сѣ
отѣ чѣнѣ. аминѣ глѣжѣ вамѣ.
кѣспримѣжѣтъ мѣздѣ
своѣжѣ. 3 текѣ же творѣштитѣ
милостѣнѣ. да не чю

9

естѣ шюца твоѣ. чѣто тро
ритѣ десница твоѣ. 4 да кж
детѣ милостѣнѣ твоѣ кѣ
таинѣ. ꙗже оцѣ твоѣ видѣ кѣ
таинѣ. вѣздастѣ текѣ авѣ.
5 ꙗже егда молѣши сѣ не кжди
ꙗже ꙗже лицѣкрѣ. ꙗже любатѣ.
на скѣнѣмѣштитѣхѣ. ꙗже вѣ стѣ

гнахѣ. на раснѣтитѣхѣ. сто
ꙗште молѣти сѣ. да ꙗже
тѣ сѣ чѣкомѣ. аминѣ глѣжѣ
вамѣ. ꙗже кѣспримѣжѣтъ мѣ
здѣ своѣжѣ. 6 тѣ же егда мо
лѣши сѣ. вѣнѣди вѣ кѣктѣ
твоѣжѣ. ꙗже затворѣ двѣри
твоѣ. помолѣ сѣ оцѣ твоѣ
моу кѣ таинѣ. ꙗже оцѣ твоѣ ви
данѣ вѣ таинѣ. вѣздастѣ
текѣ авѣ. 7 Молѣштитѣ же
сѣ не лихѣ глѣктѣ. ꙗже ꙗже ꙗже
зѣчѣнѣнѣ. мѣнатѣ сѣ ꙗже
кѣ многѣ глѣни своѣмѣ.
оуслѣшани кжжѣтъ.

8 не подѣвите сѣ оубо шѣ. вѣстѣ
во оцѣ вашѣ ꙗже трѣкоуѣте.
прѣжде прошенѣ вашѣго.

9 тако оубо молѣте сѣ вѣнѣ:
Глѣче нашѣ. ꙗже еси на некесѣ
сѣхѣ. да стѣтѣ сѣ имѣ твоѣ.
10 да придѣтѣ цѣствѣе твоѣ.
да кждетѣ волѣ твоѣ. ꙗже
на нѣи ꙗже на землѣ. 11 хлѣкѣ
нашѣ настоѣштитѣ.....

даждѣ намѣ днесѣ. 12 ꙗже отѣ
поусти намѣ дѣгѣнѣ нашѣ.
ꙗже ꙗже мѣ отѣноуштитѣемѣ
дѣжѣнѣкомѣ нашѣмѣ.

13 ꙗже не вѣведѣ насѣ кѣ напѣ
стѣ. нѣ ꙗже ꙗже нѣ отѣ не
прѣкѣнѣ. ꙗже твоѣ естѣ
цѣствѣе. ꙗже сила ꙗже слава кѣ
(вѣкѣ) вѣкѣ(омѣ) аминѣ. зачѣ:

14 аште во отѣноуштитѣете
чѣкомѣ скѣврѣшени ꙗже. отѣ

47 verbis чѣто творѣте non ita recens manus cyril. char. лихѣ supra versum adscripsit
48 verbo оубо supra v. cyr. char. вѣм adser., itidem verbo ꙗже cyr. же, lege: бѣдѣте оубо
вѣ сѣв. ꙗже же. VI.4 видѣ вѣ, cyr. char. rec. man. add. supra ꙗже та 8 оубо eadem
manu supra v. exar. 11 post настоѣштитѣ pro lit. glagol. erasis recentior manus cyril. char.
scripsit вѣм, voluit ut legeres насѣнѣнѣмѣ 12 pro отѣноусти singulis lit. glag. erasis
additoque insuper vti charact. cyr. оставѣ emendator aliquis restituere conatus est 13 слава
in eod. ita exaratum ut в supra сѣла minutiore figura scriptum legatur. Pro вѣ вѣкѣ вѣкомѣ
ut prima manus scripserat emendator aliquis literis glagol. quae uncis inclusae sunt erasis
cyrill. ꙗже addidit, ut вѣ вѣкѣ restituere.

поуѣтитѣ ꙗко оцѣ вашѣ
неискѣ.

10

15 отъпоуѣтитѣ ꙗко
мѣ. сѣгрѣшени вашихъ.
16 Бѣда постите сѣ. не вѣдѣ
те ꙗко ѹпокрити. сѣтоуѣшите.
просираждашите во лица

своѣ. да виша сѣ акни
чкомъ посташите. ашнѣ
глазѣ вамъ. ꙗко вѣспри
мѣтъ мѣзда своѣ. 17 ты
же поста сѣ помѣши си гла
вѣ своѣ. ꙗ лице твоѣ оу
мѣ. 18 да не акниши сѣ чко
мѣ поста сѣ. не оцѣ твоѣ
моу. ꙗже естѣ къ таинѣ.
ꙗ оцѣ твои видѣи къ та
инѣ. вѣздастѣ текѣ акѣ.
19 не сѣкрывайте сѣкъ сѣ
кровниша на земнѣ. ꙗде
же чрѣвъ ꙗ тѣлѣ тѣлитѣ.
ꙗдеже татне подѣконона
житѣ ꙗ краджѣтъ. 20 сѣкры
вайте сѣкъ сѣкровниша
на несе. ꙗдеже ни чрѣвъ

ни тѣлѣ тѣлитѣ. ꙗдеже ни
татне подѣкононажитѣ ни
краджѣтъ. 21 ꙗдеже во естѣ сѣ
кровниша ваше. тоу естѣ
ꙗ сердце ваше. 22 Оуктилк
никѣ тѣлоу естѣ око. аште
оубо вѣдетѣ око твоѣ про
сто. все тѣло твоѣ вѣде
тѣ сѣктѣло. 23 аште ли око
твоѣ ажкако вѣдетѣ. все
тѣло твоѣ тѣмѣно вѣде
тѣ. аште оубо сѣктѣ ꙗже
къ текѣ. тѣма естѣ. тѣ тѣ
ма колаши. 24 Никѣ же ра
къ не можетѣ дѣлма гма

14 Post ꙗкобъ recentior manus char. cyrill. addidit аще ли не отъпоуѣстѣ чловѣкомъ сѣ-
грѣшени ихъ
15 Verbo отъпоуѣтитѣ char. cyrill. scripta praecedunt haec: ни отъцѣ
вашѣ небески
23 verbo тѣ emendator aliquis cyr. lit. o supra y. apposuit

работати. ли во единого
вѣзненавидитѣ. а друго
го вѣзлюбитѣ. ли единѣ
го дрѣжитѣ сѣ. ꙗ о другоу
мѣ не крѣшити вѣчкнетѣ.
не можете вѣ работати ꙗ
мамонѣ. 25 Бѣго ради глазѣ
вамъ. не ѹцѣте сѣ дшеж

11

своѣж. чкъто ꙗете ꙗли чкъ
пнете. ни тѣломъ вашимъ.
къ чкъ окарѣете сѣ. не дша
ли волкши естѣ пшнѣга.
ꙗ тѣло одежда. 26 вѣзрите
на птица нескѣтъ. како
не сѣжитѣ ни жѣжитѣ. ни
сѣквиражитѣ къ житѣнищѣ.
ꙗ оцѣ вашѣ неискѣ шнѣ
етѣ ѣ. не вѣ ли наче лоу
чкши ꙗже есте. 27 кѣто же отъ
васѣ нескѣ сѣ. можетѣ при
ложити тѣлеснѣ своѣмъ
лабѣтъ единѣ. 28 ꙗ о одежди
чкъто сѣ печете. сѣмотрн
те цвѣтѣ сѣлѣнѣхѣ како
растѣтѣ. ни троуждаж
тѣ сѣ ни приджѣтъ. 29 глазѣ
же вамъ. ꙗко ни солонѣнѣ.
вѣ всен славѣ своѣн окарѣ
че сѣ. ꙗко единѣ отъ снѣхѣ.
30 аште же сѣно днѣск сж
шнее. а оубрѣкъ къ огнѣ къмѣ

таемо. вѣ тако одѣетѣ. ко
лами наче васѣ маловѣри.
31 не ѹцѣте сѣ оубо глажнѣте.
чкъто ꙗмѣ ли чкъто шнемѣ.
ли чнѣм одеждѣмѣ сѣ. 32 всѣ
хѣ во снѣхѣ ѣзѣнѣ шнѣтѣ.
вѣсетѣ во оцѣ вашѣ неискѣ.
ꙗко трѣквоуете снѣхѣ вѣскѣхѣ.
33 шнѣтѣ же прѣжде црѣтѣнѣ

бжитъ. і правѣды его. і си
вскъ приложатъ вамъ. кон.
31 Не пѣцкѣ са оубо на оутрѣки.
оутрѣки во днь совожъ нече
тъ са. доклетъ дѣни зѣло
ва свокъ. зач. VII. 1 Не осжда
нте. да не осждени кж
дете. 2 имъ же во сждомъ
сждите. сждатъ вамъ.
і въ нѣж же шкрѣ мкрите.
възмкратъ вамъ. 3 чкто
же видини сжчкѣ ѡжъ е
стъ къ оцѣ врата твоего.
а брѣниа еже естъ къ оцѣ

12

твоемъ не чюеши. 4 ли како ре
чени братоу своему. остави
і изъмж сжчець изъ очесе
твоего. і се вркѣно къ оцѣ
твоемъ 5 лицемѣре. изъми
прѣкѣ вркѣно изъ очесе
твоего і тѣгда оубѣриши
ізати і сжчкѣ. изъ оче
се врата твоего. 6 Не дадите
стаго несомъ. ни номѣта
те вксеръ вашихъ прѣдъ
свинѣми. да не поперж
тъ ихъ ногами своими.
і врантѣша са растрѣгнж
тъ къ. 7 Просите. і дасть
са вамъ. штѣте. і обра
штеге. таѣцкѣте і открь
зетъ са вамъ. 8 вкѣкѣ во
просѣи приемлетъ. і н
штѣи обрѣтаетъ. і таѣ
кжштоумоу открьзетъ са. кон.
9 ли кѣто естъ отъ васъ чкѣ.
еже аште вкѣпроситъ снѣ

ткои хѣлка. еда камень
подастъ емоу. 10 ли аште рѣ
къ. подаси ли емоу змиж.

11 аште оубо къ лѣвакѣи сж
ште. оумѣете дааниѣ бла
га дакти чадомъ вашиимъ.
кодми наче оцѣ ваши ѡжъ е
стъ на нѣхъ. дасть благаѣ
просаштнимъ оу него:
12 Вкѣк оубо еанко хощете
да творатъ вамъ чци. та
ко і къ творите имъ. се во
естъ законъ і пророци. 13 вѣни
дѣте жѣтѣкѣми вратѣ.
ѣко пространа врата. і ши
рокъ пѣтъ. вкѣводи къ на
гоубж. і мнози сжтъ къ
ходантѣ имъ. 14 колъ жѣт
ка врата і тѣенъ пѣтъ.
вкѣводи къ животъ. і ма
ло ихъ естъ еже і обрѣтаѣтъ.
15 Вкѣнемѣтѣ отъ лѣжнихъ
пророкъ. еже приходатъ къ

13

вамъ къ одеждахъ овѣчахъ.
кѣнжтрѣждоу же сжтъ
вакци. хѣштѣници. 16 отъ
паодъ ихъ познаете ѡ.
Еда обкѣмѣжтъ отъ трѣ
ниѣ грозды. ли отъ рѣкѣк
смокѣви. 17 тако вкѣко дрѣко
добро. паоды добры творѣ
тъ. а зѣло дрѣко паоды зѣ
лы творитъ. 18 не можетъ
дрѣко добро паода зѣла тро
рити. ни дрѣко зѣло добра
паода творити. 19 вкѣко дрѣ
ко еже не сѣтворитъ паода
добра. посѣкажтъ. і къ ѡ
гнѣ вѣметаѣтъ: 20 Тѣмъ
же оубо отъ паодъ ихъ по
знаете ѡ. 21 не вкѣкѣ гла
мнѣ ги ги. вѣндѣтъ къ
црѣтѣво нѣское. нѣ твораи
волѣж оца моего. ѡжъ е

11 post u'ero cyr. char. a primo emendatore add. коц, quod кошыъ legas 16 verbo отъ
(паодъ) supra v. cyrill. char. rec. m. appos. тѣмъ же

стѣ на нѣсѣхъ. 22 Мнози ре-
кжѣтъ мнѣ кѣ тѣ днѣ ги ги.

не кѣ твое ли има пророчъ
стковахомъ. і троимъ
именемъ кѣсѣмъ изгъна
хомъ. і троимъ именемъ
силѣмъ многымъ створихомъ.
23 і тогда исповѣмся
имъ. ꙗко николиже знахъ
васъ. отидѣте отъ мене
дѣлающити безаконне.
зач. 24 Не ꙗкѣ оубо іже
слышитъ словеса моѣ си.
і сътворитъ ꙗ. оубо довлѣж
и мжю мждроу. і ꙗкѣ съ-
зѣда храмниж своѣ на ка-
мене. 25 і сънидѣ дѣжди
і придѣ рѣкѣмъ. і възвѣ-
аша вѣтрѣи. і нападѣ на
храминѣ тѣ. і не наде сѣ.
основана во кѣ на каменѣ.
26 і кѣкѣ слышаша словеса
моѣ си. і не твора ихъ.
оубо довлѣж сѣ мжю кою.
і ꙗкѣ съзѣда храмниж своѣ

14

на иже сѣцѣ. 27 і съниде дѣждѣ
і придѣ рѣкѣмъ. і възвѣ-
аша вѣтрѣи. і обрѣша сѣ
храминѣ тонѣ. і наде сѣ.
і кѣ раздроушенне еѣ на
лине скла. 28 і кѣистѣ егда сѣ
конча не. кѣ словеса си.
дивѣка хъ сѣ народи о оубе-
ни еѣ. 29 кѣ ко оубѣ ꙗко вла-
стѣ имъ. і не ꙗко кѣнижъ
ници ихъ. і фарисеи:
VIII. 1 Съшедъшю же емоу съ-
кѣ слѣдѣ еѣ ідѣ народи горѣмъ.
мнози. 2 і се прокаженѣ при-

стѣ ꙗкѣ кланѣкаше сѣ емоу і
гла. ги аште хощети мо-
жеши ма иштити. 3 і
простѣръ рѣкѣ не. коснѣ и
гла. хощѣ иштити сѣ.
і акне иштити сѣ отъ про-
казѣ. 4 і рече емоу не. клѣ
ди никомоу же не повѣждѣ.
нѣ шѣдѣ покажи сѣ архіереѣи

і неси дарѣ. іже повеѣ мо-
си. кѣ съвѣдѣни имъ. —
5 Пѣшедъшю же емоу кѣ
кафѣрнаоумѣ. пристѣ
ни кѣ емоу сътѣникѣ мо-
ла и 6 і гла. ги. отрокѣ мои
лежитъ кѣ домоу ослабѣ-
нѣ. люте ꙗко страждѣ. 7 і гла
емоу не. азѣ пришедѣ і
сѣклѣж и. 8 і отъвѣштавѣ
сътѣникѣ рече емоу. ги нѣ
сѣ достоинѣ да кѣ домѣ
мои кѣнидени. нѣ тѣ ꙗко
рци слово. і ицѣкаетѣ отро-
кѣ мои. 9 іко азѣ чѣкъ есмѣ
подѣ владыкоѣ. имъ по-
дѣ собоѣ коимъ. і гла. ж.
семоу іди. і идетѣ. і дроу-
гоумоу приди. і придетѣ.
і рабоу моему сътвори се
і сътворитѣ. 10 слышавѣ
же не. диви сѣ емоу. і гла
градѣштимъ по немъ.

15

амни гла. ж. камѣ. ни кѣ ли
толѣкѣмъ кѣрѣ не обрѣтѣ.
11 гла. ж. же камѣ. ꙗко мнози
отъ кѣстокѣ. і западѣ.
придѣтѣ і възглаголѣж-
тѣ съ авраамомъ і исако-
мъ. і ꙗкокомъ. кѣ црѣи нѣсѣкѣ

22 тѣ eadem m. s. v. scriptum Capiti VIII. praecedit in summa pagina lit. miniis additum
w прокаженѣмъ 9 in summo margine additum lit. miniis w стѣлѣниѣ 9 supra тѣмъ cyr. lit.
оучишѣ recentior manus apposit 10 in градѣштимъ lit. i supra и sed eadem manu scripta est

мъ. 12 а снѡве црѣтвнѣк ѡзгъ
нани вжджтк. къ тѣмъж
кромѣшнѣж. тоу вжде
тѣ плачь і скръжьтк зж
комъ: — 13 і рече ис сътѣни
коу. іди ккоже вкрова кж
ди текк. і ицкак отрокъ
его къ тѣ часк. кон. і обра
штк сѡ сътѣникъ къ тѣ ча
ск къ домъ свои обрѣте и
сѣдрава. 14 і пришедъ ис.
къ домъ петровъ. видѣ
тѣштж его лежштж огнѣ
мъ жегомж. 15 і прикоснж
сѡ ржцк еѡ. і остави ѡ о
гнѣ. і въста і слоужаше емоу

16 поздѣ же въвѣшю. прикк
сѡ къ нѣмоу вѣскны многы.
і изгъна словомъ доухъ.
і всѡ неджжнѣмѡ іцк
ли. 17 да съвждетъ сѡ рече
ное пророкомъ ісанемъ
глѣштѣмъ. тѣ неджгъ
наша приатк. і волѣзни
понесе. 18 оузкрѣвъ же ис.
многъ народъ окрѣстк
себе. повелѣ іти на онъ
полъ. 19 і пристжнѣ еди
нѣ кънижникъ рече емоу.
оучителю ідж по текк.
ѣможе колиждо ідеши.
20 і гла емоу ис. аиси ѣзвн
нѣ ѡмжтѣ і пѣтица не
вскъмѡ гнѣзда: а снѣ чѣккѣ
не іматѣ кде глакы по
дѣкклонити. 21 дроугъ же
отъ оученикъ рече емоу.

ги повелѣ ми прѣжде іти.
і погрети оца моего. 22 ис же

16

гла емоу гради по мнѣ. і о
стави мрѣтвѣмѡ. погре
ти своѡ мрѣтвѣца.
23 і въкѣзъшоу емоу къ ко
раблѣ. по немъ ідоша оу
ченици его. 24 і се тржск
вели къстѣ къ мори.
ѣкко покрѣвати сѡ кораблю
вълнами. а тѣ сѣпааше.
25 і пришедъше оученици его.
възкоуднѡша и глѣштѣ.
ги снѣ нѣмъ покрѣвнемъ.
26 і гла имъ. чѣто страши
ви есте маловѣрн. тѣгда
въстакъ запрѣкти вѣтро
мъ і морю. і къстѣ ти
шина велик. 27 чѣи же чюди
ша сѡ глѣштѣ. кѣто сѣ е
стѣ ѣкко вѣтри. і море по
слоужаштѣ его: кон. зач
28 і пришедъшюмоу на онъ
полъ. въ странж ѣерѣси
нѣскж. сѣрѣтостѣ и дѣва

вѣскна. отъ гревнштѣ і
хъ. ісходашта люта сѣкло.
ѣкко не можааше никѣже.
минжти пжтемъ тѣмъ.
29 і се възѣпистѣ глѣшта.
чѣто естѣ нама і текк ісе.
снѣ вжнѣ. прииелъ ли еси
сѣмо. прѣжде вѣкмене
мжчитѣ насъ. 30 вѣ же далѣ
че отъ нѣю. стадо свиинѣ

Inferiori margini pag. 15a glag. lit. adscriptum о тѣшти петровѣ; eodem modo superiori margini pag. 15b о цѣлѣвѣшнихъ от педагог различнѣ 14 in лежаштѣ scriba vitiose лежашта про лежашта scripserat, mox literam л in ѡ correxit 21 verbo оученикъ s. v. суг. char. rec. м. его appos. In summa pag. 16a glag. lit. scriptum ѡ запрѣшени морю і вѣтроу, ad calcem eiusd. pag. eisd. lit. ѡ бѣсъноушнѣю сѡ 24 вълнами an вълнами dubium est. 26 supra чѣто суг. lit. rec. тако appos. 28 in пришѣд. literae и суг. appos. ѣ

много пасомо. 31 вѣси же
молѣхъж и глѣжште.
аште изгонниши нгы. пове
ли намъ ѣти вѣ стадо сви
ное. 32 і рече їмъ. їдкте.
они же шкдъше вѣнидъж вѣ
скинниа. і авне оустръми
са стадо все по брѣгоу вѣ
море. і оумрѣша. і оутоно
ша вѣ водахъ. 33 і насжштен
вѣжаша. і шкдъше вѣ градъ
вѣзвѣстниша вск. і о вк
скноуо. 34 і се вск градъ і

17

зиде противж їснн. і ви
дѣвѣше и молнша. да ви
прѣшкакъ отъ прѣдѣкаъ їхъ.
IX. 1 і влѣзъ вѣ коравъ ис.
прѣкде і приде вѣ свои градъ.
2 і се принесоша емоу осла
влѣнъ жилами. на одрѣ ле
жаштъ. і видѣвѣ іс вѣ
рж їхъ. рече ослабленоу
емоу. дрѣзан чадъ отъноу
штажтъ ти са грѣси твои.
3 і се ѣтери отъ вѣнижнни
кѣ рѣша вѣ себѣ. ск влѣ
свимислетъ. 4 і видѣвѣ
ис помышлѣннѣ їхъ рече.
вѣскжж вѣ мыслите
зѣло вѣ срѣдѣцнхъ вашихъ.
5 чѣто во естѣ оудобѣ ре
шти. отъноуштажтъ ти
са грѣси твои. ли рѣшти
вѣставъ ходи. 6 нѣ да оувѣ
сте вѣко власть иматъ
снѣ чскы на земн. отъноу

штати грѣхъ. тѣгда
гла ослабленоуемоу. вѣ

ставъ. вѣзми одрѣ твои
і иди вѣ домъ твои: 8 ви
дѣвѣше же народи чюдиша са.
і прославиша ба давѣша
аго власть такж чкомъ.
9 і прѣхода ис. отъ тѣдоу.
видѣ чѣа на мѣздѣнниці сѣ
дѣшта. іменемъ матѣеа
і гла емоу по мнѣ гради.
і вѣставъ по немъ їде.
10 і вѣ емоу вѣзлежаштъ
кѣ домоу. і се мнози грѣ
шнниці. і мѣздоїмѣнни
пришедѣше вѣзлежахъ
сѣ исомъ. і сѣ оученикы
его. 11 і видѣвѣше фарисѣи
глахъж оученикомъ его.
по чѣто сѣ мѣздоїмѣнни.
і грѣшнникы. оучитѣль
вашъ вѣстѣ. 12 іс же слы
шавъ рече їмъ. не трѣквоу

18

спѣна вѣдѣж. 22 іс же обра
штѣ са і видѣвѣ іж рече.
дрѣзан дѣшти. вѣра твоѣ
снѣ тѣ. і спѣна вѣи жена
отъ часа того. 23 і пришедъ
ис вѣ домъ вѣнажж. і видѣвѣ
свирѣца. і народъ мѣвѣштѣ.
гла їмъ 24 отидѣте. не оумрѣ
тъ во дѣвица нѣ сѣпнтѣ. і
ржгахъ са емоу. 25 егдаже і
згѣнанъ вѣи народъ. вѣшн
дѣ же ѣатъ іж за ржжж. і вѣ
ста дѣвица. 26 і изиде вѣ
стѣ си по всен земли тои.
27 і прѣходѣштю исви. по не
мъ їдете вѣ слѣнца. зовж
шта і глѣжшта. помноу
і нѣи ис снѣ давѣ. 28 пришь

IX. 1 влѣзъ, forsitan влѣзъ. in grad cod. literam d supra gra scripsit. 8 не in видѣвѣше
extra versum eadem manu supra additum 11 verbo вѣстѣ supra vers. eyr. lit. recen-
tioribus additum и шеть 24 post отидѣте char. eyr. manus recentior extra versum не
плачѣте са apposuit

дѣшоу же емоу кѣ доми· при
сѣжиште кѣ немуу сакица·
і гла іма· не кѣроуета ли·
ѣко мож се створити·
гласте емоу· еі гп·

29 тѣгда коснѣ кѣ кѣ очи гла·
но вѣркѣ каю кѣди кама· 30 і о
тврѣзосте са очи іма· і за
прѣкти іма не гла· блюдак
та да никтоже не оувѣстѣ·
31 она же шедѣша прослави
сте и по всен земли тои·
32 тѣма же ісходаштема·
се привѣса чкѣ кѣ немуу· нѣкмѣ
кѣсенѣ· 33 і изгнаноу вѣсоу·
прогла нѣкмѣ· і дивнша
са народи глажште· нико
лиже ави са тако кѣ гла·
34 Фарисей же глажѣ· о кѣна
зи кѣскѣ изгонитѣ вѣсѣ·
35 і прохождааше не· грады
вса і вси· оуча на сѣнѣми
штихѣ іхѣ· і проповѣдава
екаблне црси· і ицѣкѣи
вскѣкѣ неджѣ і вѣскѣкѣ іа
зжѣ кѣ людехѣ· 36 Видѣвѣ
же народѣ
не· мило

19

срѣдова о нѣхѣ· ѣко вѣ
дѣжѣ сѣматени· і отѣ
вѣрѣжени ѣкоже оуца
не імжшта настоуха·
37 тѣгда гла оученико
мѣ своимѣ· жатѣва оубо
многа· а дѣлаатеѣ мало·
38 молите са оубо гдѣноу жатѣвѣ·
да ізведетѣ дѣлаатеѣ·
на жатѣвѣ своѣхѣ· X·1 і призѣ

какѣ ова на десѣте оуче
ника своѣ· дастѣ імѣ вла
стѣ· на доуѣхѣ нечистѣ
хѣ· да изгонятѣ іа· і ицѣ
латѣ вѣскѣкѣ неджѣ· і вѣ
скѣкѣ волѣзѣнѣ· 2 Гѣкѣма
же на десѣте анѣлома· іме
на сѣтѣ си· прѣкѣкѣ же си
монѣ іже нарицаетѣ са петрѣ·
і анѣрка· братѣ емоу·
3 филипѣ· і варѣтоломѣи·
і тома· і матѣтеи мѣта
рѣ· ітѣковѣ алѣѣовѣ·

і келеви нареченѣ тадеи·
4 симонѣ кананѣи· і юда
іскарнотѣскѣи· і
же і прѣдастѣ· 5 Снѣ
ова на десѣте посѣла
не· заповѣдѣкѣ імѣ· гла·
на пѣтѣ іаѣзѣкомѣ не і
дѣте· і вѣ градѣ самарѣ
нѣ не вѣнидѣте· 6 і дѣте
же паче кѣ оуцамѣ по
гѣвѣшнимѣ домоу
ілека· 7 ходаште же пропо
вѣдайте глажште· ѣко
приелижи са црси неѣскоѣ·
8 Болаштаѣ ицѣкѣи
мрѣтѣвѣи вѣскрѣшанте·
прокаженѣи очиштанте·
вѣсѣи изгоните· тоуне
приасте· тоуне же дадите·
9 Не сѣтажите злата ни
сѣребра· ни мѣди при по
ѣскѣхѣ вашихѣ· 10 ни мошѣ
нѣ на пѣти· ни дѣвою ризоу

20

ни сапогѣ ни· а· досто
инѣ ко естѣ дѣлаатеѣ ни

X.2 нарицаеть, петрѣ ап нарицаеть, петрѣ dubium. Quae ommissa sunt, rec. man. cyrill. in margine apposuit: іакѣвѣ зеведеовѣ и іванѣ братѣ его 3 lit. vena extra v. sed primi scriptoris manu supra келе и реченѣ appositae 10 lit. erasas glag. emendator aliquis recentior apposito жѣзл cyrill. explevit

штѣ своѣмъ. 11 Бѣ нѣ же ко
лиждо градъ ли въ васъ въ
идете. Испытайте.
кто въ немъ достоинъ
естъ. і тоу прѣвѣдите
дондеже изидете. 12 въ
ходаште же въ домъ цѣ
лоуите и. 13 І аште оубо вѣ
детъ домъ достоинъ. при
детъ миръ вашъ на нѣ. аште
ли же не вѣдетъ достоинъ.
миръ вашъ къ вамъ въ
звратитъ сѧ. 14 І иже коли
ждо не приметъ васъ.
ни послоушаитъ сло
въ вашихъ. Исходаште
із домоу. ли із града то
го. отътрастѣ. прахъ отъ
ногъ вашихъ. 15 Аминъ глѣ
вамъ. отъграднѣ вѣде
тъ земли содомъскѣ. і зе

ми гоморскѣ. въ днь сѣ
днѣи неже ли градоу томоу.
16 Се азъ сълѣжъ къ. ꙗко оуца
по срѣдѣ влѣкъ. вѣдите
же мѣдри акы змиѧ. і цѣ
ли ꙗко і голуби. 17 Къне
мѣкте же отъ чкъ. прѣда
датъ бо въ на сѣнѣмъ.
і на сѣнѣмишнихъ вашихъ.
оубѣжитъ къ. 18 і прѣдъ вла
дѣикы же і пра. ведени
вѣдете мене ради. къ съ
кѣдѣниѣ имъ. і ѧзыко
мъ. 19 Егда же прѣдада
тъ къ. не щѣте сѧ како
ли чѣто възглѣте. дастъ
бо сѧ вамъ въ тѣ часъ.
чѣто глетѣ. 20 не въ бо е
сте глѣштел. нѣ дхъ оца

вашего глаи въ васъ. 21 прѣ
дастъ же братъ брата на
сѣмрѣтъ. і оцъ чадо. і къ
станжтъ чада на родителѧ.

21

і оубижитъ ѧ. 22 і вѣдете не
навидимъ всѣмъ. імене
моего ради. прѣтрѣпѣвы
же до конца спенъ вѣдетъ: кон
23 Егда же гонатъ къ къ
градъ сѣмъ. вѣганте въ
дрогъ. аминъ бо глѣж
вамъ. ꙗко не иматъ іско
нчати сѧ градъ ілевъ.
дондеже придетъ снѣ
чскы: 24 Идетъ оучени
къ надъ оучителемъ. ни
равъ надъ глѣ своимъ.
25 Довѣлетъ оученикоу да
вѣдетъ ꙗкоже і оучите
лъ его. і равоу ꙗкоже і глѣ
нѣ его. Иште гина домоу
велѣзъкола нарѣша. ко
ли паче домашнѣмъ
его. 26 не оубоите сѧ іхъ: зач
ничѣтоже бо естъ покръ
кено еже не окрѣвено вѣ
детъ. таино еже не оубѣ

дѣно вѣдетъ. 27 Еже глѣж
азъ къ тѣмъ. рыцѣте къ свѣ
тѣ. і еже къ оухо слы
шите. проповѣдите на кро
вѣхъ. 28 і не оубоите сѧ
оубивающнхъ тѣло.
а дшѧ не могшѣте оубити.
оубоите сѧ паче могшѣта
го. і дшѧ і тѣло погоуби
ти къ ѣонѣ. 29 не дѣкъ ли
птици пѣназоу вѣните сѧ.

16 Verbis Се азъ in margine зач glag. app. влѣкъ an влѣкъ dubium est. 25 ꙗкоже і
гнѣъ его, lit. і erasa, cuius vestigia apparent. 26 оу in оубоите сѧ extra versum additum,
суг. lit. оубо appositum 27 supra азъ суг. вамъ app. 29 medio spatio inter versus
res. man. суг. addit: на асари вѣнимъ естѣ и ни

І ЕДИНА ЖЕ ОТЪ НЕЮ НЕ ПАДЕ
ТЪ НА ЗЕМИ. БЕЗО ОЦА КА
ШЕГО. 30 КАМЪ ЖЕ І ВЛАСИ
ГЛАВЪ. ВСИ ИШЪТЪЕНИ
СЖЪТЪ. 31 НЕ ОУБОУТЕ СЯ ОУБО
МНОЗЪХЪ ПТИЦЪ ЛОУЧЪШЕ
ЕСТЕ ВЪ. КОН. ЗАЧ.

32 БЪСЪКЪ ОУБО. ІЖЕ ІСПОВЪ
СТЪ. МА ПРЪДЪ ЧЪМЪ. ІСПО
ВЪМЪ І АЗЪ ПРЪДЪ ОЦМЪ.
МОИМЪ. ІЖЕ ЕСТЬ НА НЕХЪ.

33 А ІЖЕ ОТЪВРЪЖЕТЪ СЯ

22

МЕНЕ ПРЪДЪ ЧЪМЪ. ОТЪВРЪ
ГЪ СЯ І АЗЪ ЕГО ПРЪДЪ ОЦЕ
МЪ МОИМЪ ІЖЕ ЕСТЬ НА
НЕСЪХЪ. 34 НЕ МЪНИТЕ. ЧКО
ПРЪДЪ ПОЛОЖИТИ МИРА НА
ЗЕМИ. НЕ ПРЪДЪ ПОЛО
ЖИТИ МИРА. НЪ МЕЧЪ. 35 ПРИ
ДЪ ВО ЧКА НА ОЦА

СВОЕГО. І ДЪШТЕРЪ НА МРЪ
СВОЕЖ. І НЕВЪСТЪЖ НА СЕ
ВРЪКЕ СВОЕЖ. 36 І ВРАЗИ ЧКОУ
ДОМАШНИИ ЕГО: 37 ІЖЕ
ЛЮБИТЪ ОЦА ЛИ МАТЕРЪ
ПАЧЕ МЕНЕ. НЪСТЪ МЕНЕ
ДОСТОИНЪ. ІЖЕ ЛЮБИТЪ
СНА ЛИ ДЪШТЕРЪ ПАЧЕ МЕ
НЕ. НЪСТЪ МЕНЕ ДОСТОИНЪ.

38 І ИЖЕ НЕ ПРИМЕТЪ КРСТА
СВОЕГО. І ВЪ СЛЪДЪ МЕ
НЕ ГРАДЕТЪ. НЪСТЪ МЕ
НЕ ДОСТОИНЪ. 39 ОВРЪ
ТЪ ДШЖ СВОЕЖ ПОГОУБИ
ТЪ ІЖ. А ІЖЕ ПОГОУБИТЪ

ДШЖ СВОЕЖ МЕНЕ РАДИ. ОБРА
ШТЕТЪ ІЖ. 40 ІЖЕ ВЪ ПРИМЕ
ТЪ. МА ПРИЕМЛЕТЪ. І ИЖЕ

ПРИЕМЛЕТЪ МА. ПРИЕМЛЕ
ТЪ ПОСЪЛАВЪШАГО МА.
41 ПРИЕМЛА ПРОВОКА. ВЪ І
МА ПРОВОЧЕ. МЪЗДЖ ПРОВО
ЧЖ ПРИМЕТЪ. І ПРИЕМЛА
И ПРАВЕДНИКА. ВЪ ІМА ПРА
ВЕДНИЧЕ. МЪЗДЖ ПРА
ВЕДНИЧЖ ПРИМЕТЪ. 42 І ИЖЕ
КОЛИЖДО НАПОИТЪ. ЕДИ
НОГО ОТЪ МАЛЪХЪ СИХЪ.
ЧАШЖ СТОУДЕНЪМЪ ВОДЪМЪ.
ТОКМО ВЪ ІМА ОУЧЕНИЧЕ.
АМИНЪ ГЛЪЖ ВАМЪ. НЕ ПО
ГОУБИТЪ МЪЗДЪ СВОЕМА.

XI.1 І ВЪСТЪ ЕГДА СЪКОНЪЧА НС
ЗАПОВЪДАМЪ ОБЪМА НА ДЕ
САТЕ ОУЧЕНИКОМА СВОИМА.
ПРЪДЪКТЕ ОТЪ ТЪДЪ ОУЧИТЪ.
І ПРОПОВЪДАТЪ ВЪ ГРАДЪХЪ
ИХЪ. 2 ІОАНЪ ЖЕ СЛЪША

23

ВЪ. ВЪ ЖИЛИШТИ ДЪКА ХВА
ПОСЪЛАВЪ ОУЧЕНИКЪ СВОИ
МИ 3 РЕЧЕ КЪ НЕМОУ. ТЪМЪ ЛИ Е
СИ ГРАДИ. ІЛИ ІНОГО ЧАЕ
МЪ. 4 І ОТЪВЪШТАВЪ НС РЕЧЕ
ІМЪ. ШЕДЪШЕ ВЪЗЪКЪСТИ
ТЕ ІОАНОВИ. 5 СЛЪПИ ПРО
ЗИРАЮТЪ. І ХРОМИ ХОДА
ТЪ. ПРОКАЖЕНИ ОЧИШТА
ЮТЪ СЯ. І ГЛОУСИ СЛЪ
ШАТЪ. І МРЪТВИ ВЪСТА
ЮТЪ. 6 І ВЛАЖЕНЪСТЪ ІЖЕ
НЕ СЪБЛАЗНИТЪ СЯ О МНЪ.
7 ТЪМЪ ЖЕ ІСХОДАШТЕМЪ.
НАЧАТЪ НС ГЛАТИ НАРОДОМЪ
О ІОАННЪ. ЧЕСО ВИДЪТЪ І
ЗИДЕТЕ ВЪ ПОУСТЪНИИЖ.
ТЪКЪСТИ ЛИ ВЪТРОМЪ КОЛЪ
ВЛЕМЪ. 8 НЪ ЧЕСО ІЗИДО

35 разлѣчить rec. man. cyr. lit. scripsit pro eraso glagol. vocabulo, quod legi nequit
42 погоубитъ ultimas duas lit. supra vers. scriptas exhibet neque accurate disc. pot., num тъ
ап тъ addit. sit XI.4 post iоанови rec. man. cyrill. intra versus et in margine scripsit
іже видѣте и слышасте

сте видѣтъ чка ли въ ма
кѣкы ризы облачена.
се же макка носатъ въ
домоухъ цриухъ сжтъ. 9 нъ чк

со изидосте видѣтъ. проро
ка ли. е. глѣж вамъ. і лише
пророка. 10 Съ во естъ о немъже
естъ исано. се азъ посѣлѣж
аблѣ мон прѣдъ лицемъ тво
имъ. і оуготаваетъ ижтъ
твой прѣдъ товожъ. 11 амин.
глѣж вамъ. не вѣста въ ро
жденъхъ женами. колни
іоана крестителѣ. мѣни же
въ црскъ пѣсцѣмъ боли.
его естъ. 12 Сѣтъ дѣни же і
іоана крестителѣ до селѣ.
црсо небское иждитъ са.
і иждѣнниці въсхъмта
жтъ е. 13 вси ко пророци і за
конъ. до іоана прорѣша. 14 і а
ште хоштете прияти. тѣ
естъ іанк хотѣи прити.
15 імѣи оуши салъшати. да
салъшитъ. 16 Камоу же оуно
доблѣж родосъ. подовенъ
естъ дѣтиштемъ. сѣдѣ

24

штемъ на трѣжиштинхъ. іже
възглашажтъ дроугомъ ско
имъ. 17 і глѣжтъ. свирахомъ
вамъ. і не пласте. пла
кахомъ вамъ. і не рыдасте
18 приде во іоанъ. ни пиѣ ни ѣдѣ.
і глѣжтъ късѣ иматъ. 19 при
де снѣ чскы ѣдѣ і пиѣ.
і глѣжтъ се чкѣ ѣдѣца і пи
вѣца. мѣздоимѣемъ.
дроугъ. і грѣшникомъ.
і оправди са. Прѣмждро

стѣ отъ дѣлѣ чадѣ своихъ.
20 тѣгда начатъ поносити
градомъ. въ ннхъже въ
ша множаша силы.

за не не покааша са. 21 горе те
бѣ хоразинъ. горе тебѣ ви
тѣсаіда. ꙗко аште къ тѣрѣ
і сидонѣ. виша силы въ
лы. бѣвѣшаша въ васъ.
древлѣ оубо къ вѣрѣшнѣ.
і поелѣ показали са виша.

22 обаче глѣж вамъ. тѣроу
і сидоноу. отѣрадынкѣ вѣ
детъ въ дѣнь сѣдѣнкѣ. не
же вама. 23 і тѣ кафѣрѣна
оумѣ. вънесѣ са до небскѣ.
до ада сѣнидени. за не аште
къ содомѣхъ. виша силы
вълы. бѣвѣшаша къ те
бѣ. прѣвѣлы вѣша. до
дѣнесѣнкаго дѣне. 24 обаче
глѣж вамъ. ꙗко земли содо
мскѣ. отѣрадынкѣ вѣде
тъ къ дѣнь сѣдѣнкѣ. неже
вамъ. 25 Бѣ то вѣрма. отъ
кѣштѣвъ истрече. іспокѣ
даж са тебѣ оче. ги некоу
і земли. ꙗко оуталаѣ еси си.
отъ прѣмждрѣихъ і разоу
мѣнкѣхъ. і авилѣ ꙗ еси
младенцемъ. 26 ен. оче.
ꙗко тако вѣи волѣ прѣдъ то
вожъ. 27 Бѣск мнѣ прѣдана
сжтъ оцѣмъ моимъ.

25

і никтоже не знаетъ сна.
тѣкмо оцѣ. Ни оца кто знае
тъ тѣкмо снѣ. і емоу же ко
литъ снѣ отѣкрыти. 28 при
дѣте къ мнѣ вси троужда

10 і оугот. rec. man. cyrill. adscripsit жъ, quod legas ижъ оугот.

supra глѣ scripta

20 post силы loco glag. vocabuli erasi cyrill. rec. m. ergo scrips.

18 in глѣт lit. т

иште са. і обрѣменени.
 і азъ покоижъ къ. 29 възъ
 мѣте іго мое на сѣкъ. і на
 оучите са отъ мене. ꙗко кро
 тѣкъ есмь. і скѣренъ
 срѣдцемъ. і обрѣтите по
 кон. дшамъ вашимъ. 30 іго
 мое благо. і вѣрѣма мое лъ
 ꙗко естъ. кон XII. 1 Вѣ то вѣрѣ
 приде не. къ сѣботѣ. свко [мж
 зк сканикъ. оученици же его
 възлакаша. і начаша къ
 стрѣгати класъ і жети.
 2 фарисѣи же видѣвъше рѣша
 емоу. се оученици твои тво
 рятъ. егоже не достоитъ
 творити къ сѣботѣ. 3 онъ же
 рече имъ. нѣсте ли чѣли.

чѣто твори дадъ. егда къ
 злака самъ. і сѣште съ ни
 мь. 4 како въниде къ храмъ
 вѣжи. і хѣбъи прѣдъложи
 никъ сънѣстъ. іхъже не до
 стоино емоу вѣ жети. ни сѣ
 штинъ съ нимъ. тѣкмо
 «іеремъ единъкъ. 5 Ли нѣ
 «сте чѣли вѣ законъ. ꙗко къ
 «сѣботѣ. іерен вѣ црѣвѣ.
 «сѣботѣ скврѣнатъ. і не
 «повинни сѣтъ. 6 глѣ вамъ.
 ꙗко црѣвѣ і воли естъ съ
 де. 7 аште ли висте вѣдѣ
 ли. чѣто естъ. миаости
 хоштѣ. а не жрѣтвѣ. нико
 лиже оубо висте осѣдали
 неповинъхъ. 8 гъ во естъ
 сѣботѣ снѣ чекы. 9 і прѣ
 хода отъ тѣдѣ ис. приде на
 сънѣмште іхъ. 10 і се чѣкъ
 вѣ тоу рѣжжъ имъ соухъ.
 і въпросиша и глѣште.

аште достоитъ вѣ сѣботѣ
 цѣлти. да на нѣ възглаго
 дѣтъ. 11 онъ же рече имъ.
 ꙗко естъ отъ васъ чѣкъ іже
 иматъ овѣча едино. і аште
 къпадегъ са къ сѣботѣ
 къ кмж. не ізѣметъ ли его.
 12 колъми оубо доучи естъ
 чѣкъ овѣчате. тѣкже досто
 итъ къ сѣботѣ добро тво
 рити. 13 тѣгда гла чѣоу. простѣ
 ри рѣжжъ твоихъ. і простѣрѣ
 тѣ рѣжжъ і оутврѣди са емоу.
 і вистѣ мѣла ꙗко і дроугакъ.
 14 фарисѣи же ішѣдъше. съ
 вѣтѣ створиша на нѣ. како и
 погоубятъ. 15 се же разоумъ
 вѣ отиде отъ тѣдѣ. і по не
 мѣ ідоша народи мнози.
 і ицѣли іа вса. 16 і запрѣкти
 имъ. да не авѣ его сѣтво
 рятъ. 17 да съвѣдетъ са про
 рокомъ ісаемъ глѣштемъ.

18 се отрокъ мой егоже ізволи
 хъ. възлюбленъ мон. на нѣже
 благоізволи дша моѣ. поло
 жжъ дхъ мон на немъ. і сѣдѣ
 ѣзъкомъ възвѣститъ.
 19 не прѣвечетъ ни възвѣни
 тѣ. не оуслышитъ никтоже.
 на расѣжтихъ гласа его.
 20 трѣсти съкроушени не при
 ломитъ. і прѣта не вѣне
 мѣша са не оугаситъ. доуде
 же възведетъ на повѣдѣж
 сѣдѣ. 21 і на іма его ізъщи
 оупѣвайтъ. 22 Тогда привѣ
 са емоу вѣскноуѣжитъ са сѣкъ
 нѣ і нѣмъ. і ицѣли і. ꙗко
 сѣкъ і глаоухъ і глаше і

13 блѣсть ап блѣсть dubium est
 еуг. и

20 възв. emendatum in изведетъ, superposita lit.

гладдаше. 23 і дивѣ́хахъ
са вси народи. глаголюще.
еда съ естъ снѣ давѣ. 24 Фари-
сеи же слышавъше рѣша.
съ не изгонитъ вѣсѣ. тѣ
кмо о велѣзѣвоу кѣнази

27

вѣсѣ. 25 вѣдѣи же не. мѣ
сли имѣ і рече имѣ. вѣсѣ
ко црство раздѣлъ са на са.
запоустѣетъ. і вѣсѣкѣ
градъ. ли домъ. раздѣлъ
са на са не станетъ. 26 і аште
сотона сотонъ изгонитъ.
на са раздѣланъ са естъ.
како оубо црсе его. 27 і аште а
зѣ. о велѣзѣвоу изго
нѣ вѣсѣ. снове ваша о
комъ изгонатъ. сего ри
ти вамъ вждѣтъ сѣднѣ.
28 аште ли о дѣк вжн. азѣ і
згонѣ вѣсѣ. оубо постн
же на васѣ црсе вжнѣ. 29 ли
како можетъ кто. вѣнити
къ домъ крѣпѣкааго. і съ
сѣдѣ его расхѣтити.
аште не прѣвѣ съважетъ
крѣпѣкааго. і тѣгда домъ
его расхѣтити.
30 іже нѣстъ съ множ

на ма естъ. і иже не събира
етъ съ множ растачаетъ.
31 Сего ради глаголю вамъ. вѣсѣ
къ грѣхъ і власвннѣ. отъ
поуститъ са чкомъ. а ѣже
на дхѣ власвннѣ. не отъ
поуститъ са чкомъ. 32 і иже
колиждо речетъ слово на
снѣ чскѣ. отъпоуститъ са

емоу. а ѣже речетъ на дхѣ
стѣ. не отъпоуститъ са
емоу. ни въ съ вѣкѣ. ни въ
граджштн. 33 Ли сътвори
те дрѣво добро. і плодъ е
го добръ. ли сътворите дрѣ
во зѣло. і плодъ его зѣлъ.
отъ плода во дрѣво позна
но вждетъ. 34 Ишгадикъ ехн
днова. како можете добро
творити зѣли сѣште.
отъ извѣтъка во срѣдѣцю
оуста глаголю. 35 Добры
чкѣ отъ добрааго съ

28

кровишта. ізноситъ добраа
і зѣлы чкѣ отъ зѣлааго
съкровишта. ізноситъ зѣ
лаѣ. 36 Глаголю же вамъ. тѣко вѣсѣ
ко слово праздно. еже аште
речѣтъ чѣи. вѣздадатъ
о немъ. слово. въ дѣнь сѣ
дѣнѣ. 37 отъ словесъ во сво
іхѣ оправдиши са. і сло
весы своіми осѣднѣши са. коц.
38 Тѣгда отъвѣшташа етернѣ
отъ кѣнижннѣ і фарисѣи
глаголюще. оучителю хо
штемъ отъ тебе знаменне
видѣти. 39 Снѣ же отъвѣшта
въ рече имѣ. родъ лжбавѣ.
і любодѣ. знаменнѣ і
штетъ. і знаменне не да
етъ са емоу. тѣкмо зна
менне іонѣ пророка. 40 тѣко
во вѣ іона въ чрѣвѣ китовѣ.
три дни три же ношти. тако
вждетъ снѣ чскѣ къ срѣци
земля. три дни і три ношти.

27 рi pro ради cum appositis supra vers. eyr. lit. ad, sed и loco erasi glag. a scriptum videtur
31 чкомъ an чкомъ primo loco discerni nequit. 33 плодъ fortasse плодъ legendum
34 supra творити rec. m. eyr. глаголати ser. 35 supra съкровишта char. eyr. recentiore
сърца съвоего scriptum 40 въ чрѣвѣ: potius въ чрѣвѣ

41 мѣжи некъѣнтъсѣи. кѣ
станѣтъ на сѣдѣ. съ родо
мъ симъ і осѣдатъ і. ꙗко
покаша сѣ проповѣднѣи і
ониноѣ. і се коле іонѣи
сѣде. 42 прица южъскаѣ вѣста
нетъ на сѣдѣ съ родомъ си
мъ. і осѣдатъ і. ꙗко при
де отъ концъ землѣ. слѣи
шатъ прѣмѣдрости соломона.
і се коле соломона сѣде

43 Бгда же нечистѣи
дхъ изидетъ отъ чка. прѣхю
дитъ скрозъ бездѣнаѣ
мѣста. ишта покоѣ і не о
врътаетъ. 44 тѣгда речетъ.
къзвратѣ сѣ къ храмъ
мон. отъноудоуже изидѣ.
і приидѣ въ овраштетъ пра
зднѣи. пометенъ і оукра
шенъ. 45 тѣгда идетъ. і по
иметъ съ сокоѣ ж. ивѣхъ
дхъ люштѣишъ себе. і къ

29

шедѣише живѣтъ. і вѣдѣ
тъ посаѣднѣиѣ чка того.
горѣиша прѣвѣхъ. тако вѣ
детъ і родоу семоу лѣбавъ
ноуемоу. 46 Бште емоу глѣи
шту къ народомъ. се мати
і кратрикъ его стоѣхъжъ кѣи.
іскѣште глати емоу. 47 рече
же етеръ къ немоу. мти твоѣ
і кратрикъ твоѣ. вѣиѣ сто
латъ хотѣште глати къ те
бѣ. 48 онъ же отъвѣштѣвъ ре
че къ глѣиштуемоу. къто е
стъ мати моѣ. і къто сѣ
тъ кратрикъ моѣ. 49 і простъ

ръ рѣжжъ своѣ на оученикъи
своѣи рече. се мати моѣ і
кратрикъ моѣ. 50 іже во аште
творитъ колѣи оца моего
іже естъ на несухъ. тѣ бра
тъ мон. і сестра. і мти е
стъ. XIII. 1 Бѣ тѣжде днѣ ишъ
дѣ не из домоу сѣдѣаше

при мори. 2 і сѣвѣраша сѣ къ не
моу народи мнози. і ꙗко къ
лѣзъ къ кораѣ сѣде. і къ
народъ на помори стоѣше.
3 і гла имъ много. притѣча
ми гла. се изиде сѣи
да сѣетъ. 4 сѣиштюмоу
оѣа оуко падоша при ишти.
і придоша итиѣ нескѣишъ.
і позокаша ꙗ. 5 дроугѣжъ же
падоша на каменнѣхъ.
ꙗко не имѣиша землѣ мно
ги. і агне прозѣбоша.
за не не имѣаше глѣишъ
землѣ. 6 сѣишѣиоу късѣиꙗкъ
шо присѣадѣ. за не не имѣ
хъ корениѣ і несухоша. 7 а дроу
гѣжъ падоша въ трѣнни.
і къзиде трѣнни і пода
ви е. 8 дроугѣжъ же падоша на
земли добрѣ. і даахъ
плоды. ово сѣто. ово ше
стъ десѣтъ. ово ꙗ. 9 имъ

30

ѣи оуши слѣшати да слѣи
шитъ. 10 і пристѣпѣше оуче
ници его рѣиша емоу. по чѣто
притѣчѣи глѣишъ имъ.
11 онъ же отъвѣштѣвъ рече.
ꙗко вамъ дано естъ разоу

42 in osadate lectionem codicis priorem restitui, in cuius loco manus recentior caractere cyrillico et pro glagolitico a emendavit. ib. versus 12 et se—сѣде minutoribus literarum formis, sed eadem ut videtur manu intercalatus est 43 in изидетъ posteriores duae literae supra v. ead. man. additae sunt 44 отъноудоуже an отън. dubium XIII.5 имѣаше, in cod. lit. a minutoris formae supra addita

мѣти. таинаа црѣтвиѣ
небскаго. онѣмъ же не дано
естъ. 12 имъшюмоу бо
дастъ са. і извждетъ е
моу. а же не иматъ.
і еже иматъ възметъ
са отъ него. 13 Сего ради при
тъчiami имъ глѣж. ꙗко ви
даште не видатъ. і слы
шаште не слышатъ. ни ра
зоумѣютъ. 14 і събыва
етъ са имъ. пророчество
ісаіаинно глѣжитъ.
слоухумъ оуслышите.
і не иматъ разоумѣти.
зръште оузрите. і не і
матъ видѣти. 15 оутѣлетъ бо

срдце. люди сиухъ. і оуши
ма тажко оуслышаша.
і очи свои съмѣжиша. егда
къгда оузритъ очима. і оу
шима оуслышатъ. і срдце
цель разоумѣютъ. і обра
татъ са і ицѣлѣж ѿ. 16 Ваши
же влаженѣ очи. ꙗко види
те. і оуши ваши ꙗко слы
шите. 17 аминъ глѣж вамъ.
ꙗко мнози пророци і пра
ведьници. възделѣша ви
дѣти. ꙗже видите. і не ви
дѣша. і слышати. ꙗже слы
шите. і не слышаша.
18 Вы же оуслышите при
тъчж събываега. 19 рекъкъ і
же слышитъ слова прѣ.
і не разоумѣваетъ. прихо
дитъ неприкънъ. і въсху
штаетъ сканое въ срдьци
его. се естъ сканое при пж
ти. 20 а сканое на камени.

се естъ слышаша слово.
і акне съ радостнѣж приемла е.
21 не иматъ же корене въ севѣ.
нѣ врѣменѣно естъ. бѣвѣ
ши же печали і гоѣнению.
словесе ради. ꙗкже събла
житъ са. 22 а саное къ трѣ
ни. съ естъ. слышаша сло
во. і печаль свѣта сего. і
леть богатыствѣж пода
клѣтъ е. слово і беспло
да къваетъ. 23 а сканое на до
брѣ земли. съ естъ слышаша
і слово. і разоумѣваа е.
і приноситъ плодъ ꙗко подо
ваетъ. і творитъ. око р. око м.
око б. 24 ѿж притѣж прѣдъ
ложи имъ глѣ. оуподоби са
црѣтвие небское. чкоу събвѣ
шюмоу доброе съма на селѣ
своемъ. 25 съпаштемъ же
чкомъ. приде врагъ его.
і всѣ паквелъ. по срдѣж нь

шеница і отиде. 26 егда же про
заве трѣка. і плодъ сътво
ри. тѣгда ави са і пакве
лъ. 27 пришедъше рави гноу рѣ
ша. ги не добро ли съма съ
лъ еси на селѣ твоемъ. отъ
ждоу оуко иматъ паквелъ.
28 онъ же рече имъ врагъ чекъ
се сътвори. рави же рѣша е
моу. хоштеши ли оуко да шы
дъше іспакемъ ѿ. 29 онъ же
рече ни. еда въстрѣгашите
паквелъ. въстрѣгнете коу
пѣно съ нимъ і пшеницж.
30 оставите коупѣно расти окое
до жаткы. і въ врѣма жаткѣ
рекж дѣлателемъ. съверѣ
те прѣвѣ. паквелъ. і съва

11 ne ead. m. supr. v. scr. 15 in eгда lit. r erasa 22 саное, emend. rec. cyrill. ꙗ super-
posuit. vocab. e quod подавлѣтъ subsequitur crasum. 23 подобаетъ an подобаетъ dubium

жате ѿ къ снопы ꙗко жести ѿ
а пшеницъ съверѣте къ жи
тѣницъ моуж. 31 ѿнж притѣ
чж прѣдъложи ѿмъ гла. по
добно естѣ црсо небское.

32

зрѣноу горюшкноу. еже възь
мъ чкъ въскѣ на селѣ свое
мъ. 32 еже мѣне естѣ въскѣ
скменъ. егда же въздрате
тѣ. боле естѣ зелнѣ. і бѣ
ваетѣ дрѣво. ꙗко прити пти
цамъ нескѣимъ. і китати
на вѣтѣхъ его. 33 ѿнж притѣчж
гла ѿмъ. подобно естѣ црсо
небское. късаоу. іже възь
мѣши жена сѣкры въ мѣцѣ
трн с(а)тѣ. дондѣже въскѣ
скъ вса. 34 Въскѣ си гла не.
притѣчамъ къ народомъ.
і вес притѣчж ничѣтоже
глаше къ нимъ. 35 да събжде
тѣ са реченое пророкомъ глаж
штемъ. открьзж къ притѣ
чахъ оуста моѣ. открьмж
сѣкрѣвенатъ. отъ сѣложеникъ
всего мира. 36 тѣгда оста
въ народы іде къ домъ не.
і пристжпиша къ нему оуче

ници его глажшѣ. сѣкажи
намъ притѣчж паквелѣ се
лѣнѣхъ. 37 онъ же отвѣкшта
въ рече ѿмъ. въскѣвъ до
брое сѣма естѣ. спѣ чскы
38 а село естѣ всъ ширъ. доброе
же сѣма естѣ снова црствнѣ.
а паквелѣ сжтѣ снова непри
ѣзници. 39 а врагъ естѣ въскѣ
авѣ паквелѣ днѣволъ. а жѣ
тва естѣ коньчание вѣкоу.

а жателе сжтѣ аѣли. 40 ꙗко оу
добъ събиражтѣ паквелы.
ꙗко огнемъ сѣжизажтѣ.
тако вждетѣ къ сѣконьча
ние вѣка сего. 41 посѣлетѣ спѣ
чскы. аѣлы своя. і сѣбе
ржтѣ отъ црскѣ его. вса сѣ
блазны. і твораштѣмъ ве
законне. 42 і вѣврѣгжтѣ ѿ
въ пештѣ огнѣнжж. тоу кж
детѣ плачъ і скръжтѣ зж
бомъ. 43 тѣгда праведни

33

просвѣтатѣ са ꙗко слѣнце.
въ црствнѣ оца ихъ. ѿмѣмъ
и оуши слышати. да слы
шитѣ. 44 Пакы подобно е
стѣ црствне небское. сѣ
кровишту сѣкрѣвеноу на се
лѣ. еже обрѣтѣ чкъ сѣкры.
і отъ радости его ідетѣ.
і все ѣлико иматѣ продаетѣ.
і коупуетѣ село то. 45 Пакы
подобно естѣ црствне небское.
чкоу коупьцоу. ѿштжшту до
бра вѣскра. 46 іже обрѣтѣ еди
нъ многоцѣннъ вѣскрѣ. шъ
дѣ прода все ѿмѣнне і коупи е.
47 Пакы подобно естѣ црствне
бжне неводоу вѣврѣженоу
въ море. і отъ всѣкого рода
сѣбѣравѣшно. 48 іже егда і
сплѣни са. ізвлѣкѣше і
на краи. і сѣдѣше ізвѣраша
добрыма въ сѣсжды. а зѣ
лыма ізврѣгоша вѣнѣ.

49 тако вждетѣ къ сѣконьчание
вѣка. ізиджтѣ аѣли. і отъ
лжчатѣ зѣлыма. отъ срѣды.
праведѣнѣхъ. 50 і вѣврѣгж

33 сатъ lit. a recentiore manu glag. charact. in rasura scripta

къ нему

36 къ нему, fortasse

тѣ ѿ въ пещѣ огньнѣ. тоу
вждетъ плачь і скръжьтѣ
зжбомъ. 51 гла імъ не разоу
мѣете ли всѣ си. глаша е
моу ѿ ги. 52 не же рече імъ.
сега ради всѣхъ кнѣж
никъ. наоучь са црствню не
бекоумоу. подобнь естѣ
чкоу домовитоу. іже изно
ситѣ отъ скрвоиншта своего
новак і ветъхак. 53 і въ
егда съконьча не притъча
снѣ. прѣиде отъ тждѣ. 54
і пришдѣ къ отъчествне
свое. оучаше ѿ на сънъми
штихъ іхъ. кко дивѣхъ
са емоу і глахъ. отъ кждѣ
семоу естѣ прѣмждрость
си і сила. 55 не съ ли естѣ

34

тектонокъ снѣ. не мати ли
его нарицаетѣ са марк. і
вратрикъ его ікковъ. і осифъ.
і симонъ. і юда. 56 і сестры
его. не вси ли въ насъ сж
тѣ. отъ кждоу оуко семоу
всѣ си сжтѣ. 57 і влажнѣ
хъ са о немъ. не же рече імъ.
нкетѣ пророкъ вечѣсти.
тѣкмо въ своемъ отъчствн.
і въ домоу своемъ. і не съ
твори тоу силъ много. за не
вкрѣствне іхъ. XIV. 1 Въ оно врѣ
мѣ. слышавъ іродъ тетра
рхъ. слоухъ хвѣ. 2 і рече
отрокомъ своимъ. се естѣ
іоанъ крѣститель. тѣ къ
скръсе отъ прѣтвѣхъ.
і сега ради силы дѣжтѣ
са о немъ. 3 іродъ во імъ

50 бадеть an бадеть dub.

51 разоумѣете, cyrill. superpos. с ut sit разоумѣете, vocabulo
гла extra versum cyrill. scripta lit. и praecedit Ad calcem paginae 34 a prima manus char.
glagol. haec scripsit: -идъ ш юанѣ. і родѣ; itidem in capite pag. 35a ѿ ш пяти хлѣбъ
XIV.5 in народа lit. po minut. form supra v. positae 7 въспр. an въспр. incertum
15 естѣ, potest legi естѣ.

іоанна съваза і въсади
къ тѣмъницѣ. іродъады
ради. жены филппа бра

та своего. 4 глаше бо емоу і
оанъ. не достоятѣ ти імъ
ти ѿ. 5 і хотѣ и оубити оубокъ.
са народа. за не кко пророка і
мѣхъ і. 6 дъни же въвъшю.
рождѣства іродова. пласа
дъшти іродѣдина по срѣдѣ.
і оугоди іродоу. 7 тѣмъ же кла
твож ідрече еи дати. его
же аште въспроситѣ. 8 она же
наважена материж своеж.
даждѣ ми рече съде на клю
дѣ. главж іоана крѣстительк.
9 і печальнѣ въ прѣ клѣтвѣ
ради. і възлежаштихъ
съ нѣмъ повелѣ дати. 10 і по
сълавъ оуѣкнѣ іона въ
тѣмъници. і принесоша гла
вж его на блюдѣ. і даша дѣ
вици. і несе матери своеи.
12 і прѣстѣпше оученици его.
възаша тѣло его і погреко
ша е. і пришдѣше възвѣ

35

стиша ісви. 13 і слыша
въ не. отиде отъ тждѣ въ
кораки. въ поусто мѣсто е
динъ. і слышавъше наро
ди по немъ ідоша икъши отъ
града. 14 і ишдѣ не. видѣ на
роды много. і милосръ
довавъ о нихъ. і ицѣлан недж
жычма іхъ. — 15 зач. Поздѣ же
въкъшю. прѣстѣпиша къ
немоу. оученици его глѣж
ште поусто естѣ мѣсто.

і година минж юже. отъ
поусти народы да шкдъ
ше въ вѣнжнѣа градцѣ.
коупатъ брашна сѣкѣ. 16 ис
же рече їмъ. не трѣбоуѣ
тъ отити. дадите їмъ въ
ѣсти. 17 они же глаша емоу.
не їмамъ сѣде. тѣкмо д.
хлѣбъ. і вѣ рѣкѣ. 18 онъ же
рече. принесѣте ми ѡ сѣ
мо. 19 і повелѣкъ народомъ

възлѣсти на трѣвѣ. і при
мъ д. хлѣбъ. і вѣ рѣкѣ. въск
рѣкъ на небо блгви. і прѣло
мъ хлѣбъ. дастъ оучени
комъ. і оученици же народомъ.
20 і кша вѣсн і насытиша сѣ.
і възаша їзвѣтѣкъ оу
кроухъ бѣ коша їспѣкъ.
21 ѣдѣшихъ же вѣаше мжжъ на
тъ тѣсаштѣ. развѣ женъ
і дѣти. 22 і акне оубѣди оуче
никы вѣлѣсти въ корабъ.
і варити і на оноу полоу.
дондеже отъпоуститъ на
роды кон. 23 і отъпоустѣ на
роды къзиде на горѣ помо
литъ сѣ. поздѣ же бѣвъ
шо єдинъ вѣ тоу. 24 корабъ же
вѣ по срѣдѣ морѣ вѣлаша сѣ
вѣкнами. вѣ бо противникъ
вѣтрѣ. 25 вѣ четвртѣжъ же
стражж ношти. іде къ ни
мъ ис. хода по морю. 26 і видѣ

36

вѣше и оученици ходаштѣ
по морю. сѣматоша сѣ глаж

ште. ꙗко призракъ естѣ. і о
тъ страха вѣзъпиша. 27 акне
же рече їмъ ис гла. дрѣзан
те азъ есмь не боите сѣ. 28 штъ
вѣштатъ же петръ рече емоу.
ги аште тѣ еси. повели ми
прити къ тебѣ по водамъ.
29 онъ же рече приди. і излѣ
зъ ис корабѣ петръ. хожда
аше на водахъ. і приде къ
нски. 30 вида же вѣтрѣ крѣпѣ
къ оубоѣ сѣ. і начѣкъ оута
пати. вѣзъни гла ги спи ма.
31 акне же ис простѣръ ржж ѡ
тъ і. і гла емоу маловѣ
ре. по чѣто сѣ оубжмѣ. 32 і къ
лѣзъшема їма вѣ корабѣ.
прѣста вѣтрѣ. 33 сжштеі же
къ корабѣ. пришѣдѣше покло
ниша сѣ емоу глажште.
къ їстинж снъ вѣси еси.

34 і прѣвѣше придоша на зе
мѣж ѣнисаретскж. 35 і по
знавъше и мжжн мѣста того.
посѣлаша вѣ вѣсж странж
тж. і принесоша къ нему
всѣ болаштама. 36 і молѣхж и
да тѣкмо прикоснѣтъ сѣ
вѣскрили ризѣ его. і ели
ко сѣ прикоснѣша емъ спе
ни вѣша. XV. 1 Тѣгда прѣстж
пиша къ їсви. іже вѣлахж
къ їмъ. вѣ книжници і фа
риски глажште. 2 по чѣто оу
ченици твои прѣстѣнаж
тъ. прѣдѣдне старѣцъ. не о
мѣважтъ ко ржжъ своихъ.
егда хлѣбъ ѣдатъ. 3 онъ же

In cap. pag. 35 b glag. char. prim. man. haec ser. ѡж w морѣстѣмъ хождени:
19 же supra v. prima manu script. 21 їдѣшихъ an їдѣшихъ discerni nequit; ame in
бѣаше minutior. form. sed prima manu supr. v. scriptum 22 verbis і акне supra versum
glag. char. zach praescriptum. 35 verbis і познавъше praecedit кон glag. char. sed manu
ut videtur recentiore additum In cap. pag. 36 b glag. char. prima manu scripta haec
leguntur: ис. w прѣстѣлени заповѣди бжнѣ

отъвѣштавъ рече имъ. по
что вы прѣстѣняете за
повѣдь бжнихъ. за прѣданне
ваше. 4 въ ко заповѣдк глг.
чѣти оца і мръ. і иже
зъясловитъ оца

37

ли мръ. съмрътнихъ да оумь
ретъ. 5 вы же глете. іже ко
лиждо речетъ оцю ли мри
даръ. іже колиждо отъ ме
не. пользевалъ сѧ еси. і
же не почѣтетъ оца ли мре
своея. 6 і разорнете зако
нъ бжин. за прѣданне ваше
7 лицемъ кри. добръ пророчъ
ствова о васъ ісаік глг.
8 приближайтъ сѧ людие си
оусты свои ми. і оустъна
ми чѣтѣтъ мѧ. а сръдце
іхъ далече отъстоитъ отъ
мене. 9 соуде же чѣтѣтъ мѧ.
оучаште оученикъ. заповѣ
ди чскы. 10 і призывавъ
же народы рече имъ. Слы
шите і разоумѣте. 11 не въ
ходашете въ оуста скврѣни
тъ чка. нъ ісходашете изъ оу
стъ скврѣнитъ чка.
12 Тъгда пристѣпъше оу

ченици рѣша емоу. вѣси ли
ѣко фарисей. слышавъше
слово съблзаниша сѧ. 13 онъ
же отъвѣштавъ рече. всѣ
къ садъ егоже насади оць мон
невскы. іскоренитъ сѧ.
14 встанѣте іхъ. вожди сѣтъ

слѣпи слѣпнцемъ. слѣпъ
же слѣпнца аште водитъ.
оба въ ѣмъ впадетѧ сѧ.
15 Отъвѣштавъ же петръ рече
емоу. съкажи намъ притъ
чжъ снѣжъ. 16 ис же рече емоу.
ідѣначе ли вы бездразоу
ма есте. 17 не оу ли разоумѣ
ваете ѣко всѣко еже въхо
дитъ въ оуста. въ чрѣво
въмѣшталетъ сѧ і афродо
мъ ісходитъ. 18 а ісхода
штаа изъ оустъ. отъ сръдца
ісходатъ. і та скврѣнатъ
чка. 19 отъ сръдца ко ісхода
тъ. помышленнѣ зълакъ.

38

оубиства прѣлюбоуданикъ.
татѣбъ. аѣжесъвѣдѣникъ.
класвимикъ. 20 си сѣтъ скврѣ
наштаа чка. а еже не оумъ
венами ржками ѣсти. не
скврѣнатъ чка. 21 і ишѣдъ
отъ тждоу ис. отиде въ стра
нѣ тоурскѣ. і сидонскѣ.
22 И се жена хананѣиска. отъ
прѣдѣла. тѣхъ шѣдъши. въ
зѣни глѣшти. помноуі
мѧ ги сноу давъ. дѣшти моу
злкъ вѣсноуетъ сѧ. 23 онъ же
не отъвѣшта еі словесе. і
пристѣпъше оученици его
моукахъ и глѣште. отъпоу
сти ѣжѣко въпнетъ въ слѣдъ
насъ. 24 Онъ же отъвѣштавъ
рече. нѣсмъ посѣланъ тѣкъмо къ
овцамъ погымѣшимъ
домоу ілеа. 25 Она же прии

8 verbis сѧ людие supra v. recens manus cyrill. char. мнѣ adscripsit; i quod vocabulo оустъ
нами praecedit in cod. supra vers. prima m. scriptum. Ad calcem pag. 37a haec. glag.
char. exar. leguntur: ·изъ ш пиникисит: - In capite pag. 38a char. glag. prima manus
haec praescripsit: h. ш шѣлѣвълиихъ отъ различъ недѣлг: 19 отъ an отъ dubium; in
татѣбъ lit. ть supra versum minut. form. exaratae 23 отъвѣшта an отъвѣшта, въпнетъ
an въп., itidem 24 отъв. an отъв. discerni nequit

дѣши поклони са емоу глѣж
шти ги помози ми. 26 онъ же
отъвѣкштакъ рече. нѣстѣ до
бро отати хлѣва члдомъ. і
поврѣшти пѣсомъ. 27 она же ре
че еи ги. ібо і пси ѣдатъ о
тѣ кроушицѣ. падаиштихъ
отъ трепезы ги своіхъ.
28 тѣгда отъвѣкштакъ ис. рече
ей. ш жено великѣ естѣ вѣра
твоѣ. бжди тебѣ ккоже хоште
ши. і ицѣлѣ дѣшти еѣ вѣ тѣ
часѣ. 29 і пришѣдъ отъ тѣдѣ
ис. іде при мори галилѣстѣ
мъ. і вѣшѣдъ на горѣ скде
тоу. 30 і пристѣпиша къ нѣмоу
народи мнози. імѣште сѣ
собоѣ хромы. нѣкмы. слѣпы
вѣсѣны. і ины многы.
і привѣса ѣ. і приврѣгъ ѣ.
къ ногама исѣама. і ицѣлѣ ѣ.
31 кко народоу дивити са. вида
ште нѣкмыа глѣшѣа. вѣсѣ
нѣша сѣдракы. і хромы хо
дашѣа. і слѣпы видашѣа.

39

і славлѣхъ ба ізѣава. коц і своіа
32 Ис же призѣвакъ оученикы
рече імъ. милосерѣдоуѣ ѡ на
родѣ. кко оуже три дѣни присѣ
датъ мѣнѣ. і не імѣтѣ часо
ѣсти. і отъпоустити іхъ не
хоштѣ не ѣдѣшѣ. да не како ѡ
славлѣтѣ на пѣти. 33 і глашѣ
емоу оученици. отъ кждоу вѣ
зѣмемъ на поустѣ мѣстѣ
хлѣкы. насытити толи

ко народа. 34 і гла імъ ис. коли
ко хлѣкѣ імате. ѡни же рѣша
ж. і мало рѣвицѣ. 35 і повѣ
лѣ народоу вѣзлѣшти на зе
мли. 36 і примѣ ж хлѣкѣ і рѣ
вѣ. хвалѣ вѣздакѣ прѣ
ломн. і дастѣ оученикомъ
своімъ. оученици же наро
домъ. 37 і ѣша вси і насыти
ша са. і вѣзашѣ ізѣвѣтъ
кы оувроухъ. ж кошѣницѣ і
сплѣнкѣ. 38 і ѣдѣшихъ вѣашѣ

четыри тысащѣа мѣжѣ. ра
зѣкѣ женѣ і дѣти. 39 і отъпоу
шѣ народѣ. Вѣлѣзѣ къ ко
равѣ. і приде къ прѣдѣлѣ
магдаланѣскы. XVI. 1 і пристѣ
пише фарисѣи. і садоуѣи. і
скоушаѣште и. просиша зна
мениѣ сѣ нѣсе показати імъ.
2 Онъ же отъвѣкштакъ рече імъ.
вечерѣ сѣшѣтѣ глѣте. ведро
чрѣмѣноуетѣ са нѣо. 3 і ютро
дѣнѣ сѣ зимнѣ. чрѣмѣноу
етѣ бо са дрѣселоуѣа нѣо. лице
оубо нѣси оумѣте расѣжда...
4 Родѣ зѣлѣ прѣлюбоудѣи. зна
мениѣ іштѣтѣ. і знамение
не дастѣ са емоу. тѣкѣмо зна
мене іѡнѣ пророкоу. і оставѣ ѣ
отидѣ. 5 і прѣшѣдѣше оучени
ци на онѣ полѣ. забѣиша хлѣ
кы вѣзати. 6 Ис же рече імъ.
вѣнемѣтѣ і вѣюдѣте са.
отъ кваса фарисѣиска. і са

40

доуѣиска. 7 они же помѣишаѣ

In cap. pag. 39a glag. scriptum :ha. ш ж. хлѣбъ. Versui secundo eiusdem paginae glag. char. зач in margine additum 32 народѣ, сур. rec. m. sem supra v. ser. 37 ізѣвѣтъ. dub. Pag. 39b glag. praeser. :h6. ш квасѣ фарисѣисѣѣ і садоуѣисѣѣ In fine XV.39 glag. коц quod копыцѣ logas interpolatum 3 nisi fallor расѣждаете scrip- tum erat, emendator autem recens literis etc erasis cyrill. char. supra versum et in margine haec apposuit: ти а знамени вѣѣмени не можете ли соу.ти

дѣхъ глѣшите. како хлѣбъ не въ
захомъ. 8 разоумѣтъ же ис (рече.)
что мыслите въ себѣ ма
ловѣри. ꙗко хлѣбъ не въза
сте. 9 ни ли разоумѣете ни по
мыслите. ꙗ хлѣбъ. пяти
тысяштъ. ꙗ колико
кошкницъ възасте. 10 ни жъ.
хлѣбъ. четыремъ тыся
штамъ. ꙗ колико кошкницъ
възасте. 11 како не разоумѣе
те. ꙗко не о хлѣбѣхъ камъ
вѣнѣмати рѣхъ: храните же са.
отъ кваса фарисенска ꙗ са
доубѣиска. 12 тѣгда разоумѣ
ша ꙗко рече храните са. не отъ
кваса хлѣбѣнааго. нѣ отъ
оученик фарисенска ꙗ са
доубѣиска: 13 Пришѣдъ же ис
къ странѣ кесарина филипо
вы. въпрашааше оучени
кы своя гла. кого глѣжтъ

ма чци сжита сна чскаго.
14 уни же рѣша емоу. оки іодана
кретителъ. ини же іанѣж.
дрозизи же іеремшѣ. ли єдино
го отъ пророкъ. 15 гла имъ ис.
кы же кого ма гаете вѣти.
16 отъвѣштавъ же симонъ
петръ рече. тѣ еси хлѣ
бъ снъ ба жикаго. 17 ꙗ отъвѣ
штавъ ис рече емоу.
Блаженъ еси симоне нари
ѣна. ꙗко пактъ ꙗ крѣкъ не ꙗ
ви текъ. нѣ оцъ мон іжъ естъ
на небѣхъ. 18 ꙗ азъ же текъ глѣжъ.

ꙗко тѣ еси петръ. ꙗ на семь
камене. съзиждѣ црѣкковъ
можъ. ꙗ врата ада не оуде
лѣжтъ ѣи. 19 ꙗ дамъ текъ клю
ча црѣтвику небскааго.
ꙗ еже аште съквжеши на зе
мли. вждетъ съквзанъ на не
бсѣхъ. ꙗ еже аште раздрѣшиши
на земли. вждетъ раздрѣше

41

нѣ на небсехъ. 20 Тогда задрѣти оучени
комъ своимъ. да никомоуже рекѣтъ
ꙗко тѣ естъ исхъ. 21 отъ тола начатъ еб
казати оученикомъ своимъ: ꙗко по
добаетъ емоу. ити въ илмъ. и мѣ
ного пострадати отъ старецъ. и
архиереи ꙗ книжѣникъ и оубиенпоу
бѣити ꙗ трети днѣ вѣстати.
22 и поемъ ꙗ петръ начатъ прѣрица
ти емоу гла. милосрдъ тѣи ги не
иматъ бѣити тебѣ се. 23 Онъ же обра
щъ са рече петрови. иди за мною
сотопо съблзипъ ми еси. ꙗко не мы
слиши ꙗже сѣтъ бжѣи нѣ чѣска.
24 Тогда исъ рече оученикомъ своимъ.
иже хоштетъ по мнѣ ити да отъврѣ
жетъ са себе и възъметъ крѣстъ
свои и въ слѣдъ мене градеть.
25 иже бо аще хошетъ дшѣ своѣ сѣпа
сти погоубитъ ѣ. а иже погоубитъ
дшѣ своѣ мене ради обратетъ ѣ. ка
26 ѣ бо полъса естъ чкоу аще вѣетъ ми
ръ приобратетъ а дшѣ своѣ отъще
титъ. ли что дастъ чкъ измѣни.
за дшѣ своѣ. 27 прити бо иматъ снѣ

12 не от, in cod. lit. r quae est ultimo loco versus, prima manu supra o exarata est
Ad calcem pag. 40a glag. ѣв. w въпршени к'есарина 16 отъвѣштавъ et петръ an отъ
вѣшравъ et петръ, discernere nequeo Septendecim folia codicis quae sequuntur,
a fol. 41 usque ad 57, non a primo scriptore codicis originem ducunt, sed postea interpolata
sunt, quorum membrana crassa atque aspera est, literarum glagoliticarum formae multum
differunt ab illis, quibus primi scriptoris manus uti consueverat Versuum 3. 13. 17
paginae 41a quae proxime a margine absunt literae in codice char. cyrillico exaratae sunt;
equidem cursivis ut dicunt typis excudi curavi

чекы въ славъ оца своего съ а҃л҃ги
своими. ѿ тогда въздасть комоу
ждо по дѣанию его. 28 Аминь гла҃ ва
мъ сѣтъ етери отъ еде стоящихъ
иже не имать въкоусити смърти
доидеже видатъ сна чскаго градѣ
ща въ цр҃ствии своемъ. и бѣистъ
XVII.1 по шести днѣхъ. Поатъ исъ петра
и ѿкова и юана. брата емоу и въ
зведе а на горѣхъ вѣсокиѣхъ едины. 2 и
прѣобрази са прѣдъ ними. и про
свѣтъ са лице его ѿко и слѣнце
а ризи его бѣша бѣлы ѿко свѣ
тъ. 3 и се бѣviste са имъ меси и и
лиѣ съ нимъ гл҃ща. 4 отвѣщавъ же
петръ рече къ исви ги добро есть
намъ еде быти. аще хоцещи
да створимъ зде три кровы. те
бѣ единъ и меси единъ или еди
нъ. 5 Еше же емоу гл҃щюу. се обла
къ свѣтъль ѿсий а. и се гласъ и
з облака гла҃ съ есть снъ мой въ
злюбены. о немъже благово

42

вси зѣло. 24 пришѣдѣшемъ же имъ въ
капернаоумъ пристапиша приеѣ
щеи дидрагмы къ петрови. и рѣша
оучитель вашъ не дасть ли дидраг
мъ 25 рече еи. ѿгда въииде въ домъ
вари исъ гла҃. что ти са мни симоне
цре земьсти отъ кыхъ приеѣштъ
даш ли кинѣсъ. отъ сновъ ли своихъ
ли отъ тоуждихъ. 26 рече петръ отъ
[тоужди
ихъ. рече емоу исъ оубо свободни
сѣтъ снове 27 нъ да не съблзни
мъ ихъ. шѣдъ въ море въврѣси
шѣдцѣ. и аже имеш прѣжде рѣи
бѣ възъмъ и отврѣзъ оуста еи. о
бращещи статиръ. възъмъ да

ждѣ имъ за ма и за са. XVIII.1 Въ тѣ
часѣхъ пристапиша оученици къ и
сви гл҃ща. кѣто оубо боли есть
въ цр҃ствии пбсѣѣмъ. 2 и призѣва
въ исъ отроча постави е по срѣдѣ ихъ
3 и рече аминь гла҃ вамъ аще не обрати
те са и бѣдете дѣти не имате въ
нити въ цр҃ствіе пбсѣекое. 4 иже бо са
сѣмѣритъ ѿко отроча се. тѣ есть бо
ли въ цр҃ствии пбсѣѣмъ. 5 и иже ко
лижде приеѣмъ отроча таково едино

въ има мое мене приеѣмъ. 6 А иже аще
скандалисаеѣтъ единого отъ малыхъ
сихъ въроуащихъ въ ма. оубо емоу е
сть да обѣсѣтъ жрѣновъ на вѣи его
оселѣкы. и потопатъ и въ пачинѣ
морѣтѣхъ. 7 Горе въсеому мироу отъ ска
ндаль. неволѣ бо есть прити сканъ
даломъ. обаче горе чкоу томоу имъ
же скандалъ приходить. 8 Аще ли ра
ка твоѣ ли нога твоѣ съблжнѣтъ
та. отѣѣци и отврѣзи отъ себе. добрѣ
ти есть вѣнити въ животъ хромоу
ли бѣдѣноу неже обѣ рѣцѣ и носѣ и
мѣцю въврѣженоу быти въ огнь
вѣчнъ. 9 и аще око твое съблжнѣ
тъ та изъми е и врѣзи отъ себе.
добрѣ ти есть съ единѣмъ окомъ
вѣнити въ животъ. неже двѣ о
чи имѣцю. въврѣженоу быти
въ геенѣ огньицаѣхъ. 10 Блюдѣте са
и не радите. о единомъ отъ малы
хъ сихъ. гла҃ бо вамъ ѿко ан҃гели
ихъ на нбсехъ. вѣнѣ видатъ
лице оца моего нбскаго. приде бо
снъ чекы възискатъ и съпасть
погыбшаго. 12 что са мѣнитъ ва

43

мъ. Аште бѣдетъ етероу .р. о

Ultima lit. a versus 7 pag. 41 b in cod. char. cyrill. exarata 28 et XVII.4 et ita scrip-
tum est, ut r supra o stet; etiam 25 utroque loco et ubique et eodem modo ut supra dixi
scriptum est Ultima lit. v. 8 et 18 pag. 42 a, necnon v. 17 et 21 pag. 42 b iterum in
cod. char. cyrill. scr.

вѣць і заблѣдѣтъ ѣдина
 отъ нихъ. не оставитъ ли
 девати десатъ і девати на го
 рахъ : і шедъ штетъ заблѣ
 ждѣшиа. 13 і аште блѣдетъ обрѣ
 сти ѿ амигъ глѣ вамъ ѣко ра
 доуѣтъ са о неи паче неже ѿ дева
 ти десатъ і девати не заблѣ
 ждѣшихъ. 14 тако иѣстетъ волѣ
 прѣдъ оцемъ вашимъ ибскѣи
 мъ. да погѣибнетъ ѣдинъ отъ
 малыхъ сихъ. 15 Аще же съ
 грѣшитъ къ тебѣ братръ
 твои. иди обличи і между
 собою і тѣмъ единѣмъ. А
 ште тебе послушаѣтъ при
 брихтеша брата твоѣго.
 16 аште ли тебе не послушаѣтъ.

20 пойми съ собою пакы ед
 ного ли дѣва. да въ оуѣтѣхъ
 дѣвою ли трехъ съвѣдѣте
 лѣ станетъ въсѣкъ глаго
 лѣ. 17 аште же не послушаѣтъ

25 ихъ. рыци црѣкѣви. аште же і от
 црѣкѣви не радити начѣнетъ
 да блѣдетъ ти ѣко азъ
 чѣникъ і мѣтаръ : 18 а
 минъ бо глѣ вамъ :
 30 елико аште съва
 жете на земли :
 блѣдетъ съ
 вазано на
 35 ибсехъ
 і елико
 аште ра
 здрѣ
 шите
 на зе
 40 ми :

блѣде
 тѣ ра
 здрѣ
 шено

44

на ибси. 19 пакы амин глѣ вамъ ѣко аще
 дѣва отъ васъ съвѣщаѣте на земли о въсѣ
 кои вещи еаже колижде просите блѣдетъ и
 ма отъ оца моѣго иже естъ на ибсехъ
 20 идеже бо есте дѣва ли три събрани въ и
 ма моѣ тоу еемъ по срѣдѣ ихъ. 21 Тогда
 пристави къ нему петръ рече. ги колъ
 кратъ съгрѣшитъ въ ма братръ мои.
 і отъпоуща ѣмоу до седмъ кратъ ли
 22 гла ѣмоу исъ не глѣ тебѣ до седмъ кра
 ты иъ до седмъ десатъ кратъ седъ
 мицель. 23 Сего ради оуподобило са ѣ
 стъ црѣствие ибѣское чѣоу цроу иже въ
 схотѣ стазати са о словеси съ раби
 своими. 24 начѣтишо же емоу сътаза
 ти са ѿ словети привѣса емоу длъ
 жѣникъ единъ тѣмъ талантъ. 25 не
 имавшоу же емоу въздати повелѣ гъ
 его да продадатъ і. и жена ѣго и ча
 да. и все елико имѣаше. і отъдати 26 і
 надъ оубо работъ кланѣаше са емоу гла.
 ги потрѣпи на мѣи и въсѣ ти въздамъ
 27 милосерѣдовавъ же гъ раба того поу

сти і и длъгъ отъпусти емоу. 28 ишѣ
 длъ же рабъ тѣ обрѣте единого отъ кле
 врѣтъ своихъ иже бѣ длъжѣнъ е
 моу р пѣнасъ. і имъ давѣаше и гла.
 въздаждъ ми имѣже ми еси длъ
 жѣнъ. 29 падъ же клеврѣтъ ѣго молѣ
 ше ѣ гла. потрѣпи на мѣи и въсе въ
 здамъ ти. 30 онъ же не хотѣаше нѣ шедъ
 въсади і въ тѣмъниці. доидеже
 въздастъ въсѣ длъгъ. 31 видѣвъ

Ex utraque parte columnae 43 b apostolorum Pauli et Petri imagines rudi manu delineatae
 sunt, supra caput Pauli о paulos, Petri о аѣиѣс лѣтѣос cyrill. char. legitur 19 n voc.
 амин extra versum adpos. supra lit. ми 24 voc. словеси ult. duae lit. legi non possunt.
 26 in cod. въсѣвъздамъ lit. иъ supra v. adscriptis

ше же клеверѣти его бывъшаа съжа
лиша си сѣло. и пришѣдъше съказаша
всѣ бивъшаа. 32 тогда призываетъ и
гь его гла емоу рабе лѣжавы всѣхъ дѣ
лгь отъпустихъ, ти по неже оумо
ли ма 33 не подобааше (ли и) тебѣ помило
вати клеверѣта твоего ѣко и азъ та
помиловахъ. 34 и прогнѣвавъ сѣ
гь его прѣдасть и мѣчителемъ
доидеже въздасть всѣхъ дѣлгь
свои. 35 тако и оцъ мои побѣды ство
ритъ вамъ аще не отъпоуштаете комоу
жде братроу своему отъ срѣдѣцъ ва

45

шихъ прѣгрѣшенихъ. XIX. 1 и ѡбъстъ егъ
да скончѣ и сѣ словеса си прѣиде
отъ галилѣа и приде въ прѣдѣ
лы иудейскы об онъ полъ иоръ
дана. 2 и по немъ идѣ народи мѣно
си и исцѣли а тоу. 3 и пристѣши
ша къ нѣмоу фарисѣи искоушающе и
гльще аште достоинъ чкоу поу
стити жена своѣ. 4 онъ же отвѣ
штавъ рече имъ иѣсте ли чѣли
ѣко створи искони мѣжъскъ по
лъ и женъскъ створилъ ѣ естъ
5 и рече сего ради оставитъ чкъ
оца своего и мрѣ и прилѣпитъ
са женѣ своѣ. и бѣдете оба въ
плѣть едина. 6 тѣмъ же оуже иѣ
сте дѣва нѣ плѣтъ едина. еже
оубо бѣ съчета чкъ да не разлѣ
часть. 7 глаша емоу чѣто оубо мо
иси заповѣда дати кѣнигы ра
споустѣнныа и отъпоустити а.
8 гла имъ ѣко моси по жесто
срѣдию вашему повелѣ вамъ
поустити жены ваша. искони же не
бѣистъ тако. 9 гль же вамъ иже а

ще отъпоуститъ жена своѣ разъ
въ словесе любодѣаннаго. твори
тъ и прѣлюбы творити. и женаи
са подыѣгои прѣлюбы творить.
10 глаша емоу оученици его аще тако
естъ вина чкоу съ женои оуиѣ естъ
не женити са. 11 онъ же рече имъ. не
всѣи вѣмѣстатъ словесе се
го нѣ имъже дано естъ. 12 сѣтъ
бо каженици иже ичрѣва матеръ
иѣ родина са тако. и сѣтъ каже
ници аже исказиша чци. и сѣтъ
каженици иже исказиша са сами
црѣствиѣ ради нѣбѣскаго. мо
гъи вѣмѣтити да вѣмѣтитъ
13 Тогда привѣса къ нѣмоу дѣти да
рѣцѣ възложитъ на на и помолитъ
сѣ. оученици же зацрѣтиша и
мъ. 14 и сѣ же рече имъ останаѣте
дѣти и не браните имъ прити къ
мъиѣ. таковъихъ бо естъ црѣ

46

ствие побѣское. 15 и възложъ на
на рѣцѣ отиде отъ тѣдѣ. 16 и се е
динъ пристѣшъ рече емоу оучи
телю благы чѣто благо сѣ
творѣ да имамъ животъ вѣчъ
ны. 17 онъ же рече емоу. чѣто ма тво
риши блага. никтоже естъ бла
гъ тѣкъмо единъ бѣ. аще ли хо
щени въ животъ вѣнити съблѣ
ди заповѣди 18 гла емоу кѣиѣ. и сѣ
же рече емоу. еже не оубиѣши не прѣ
любѣи твориши. не оукрадеши. не
лѣжесвѣдѣтель бѣдѣши. 19 чѣ
ти оца и мрѣ и възлюбиши искрѣ
нѣаго своего ѣко самъ са. 20 гла е
моу юноша. всѣхъ си съхранихъ о
тъ юности моѣѣ. чѣсо есмъ е
ще не докопчаль. 21 рече емоу и сѣ.

33 ли и e conjectura, та dubium
absunt lit. cyrillice exaratae in edit.
n in любодѣаннаго supra v. positum
ь in cod. cyrillice scripta

Versibus 15 et 23 pag. 45 a quae proxime a margine
nostra cursivis formis distinctae sunt 9 alterum
Pag. 45 b vv. 6, 8, 17, et pag. 46 a v. 14 ult. lit.

13 аще хоцещи съврѣшенъ бѣти и
ди продаждъ твое имѣние и даждъ
нищимъ. и имѣти имаше скро
вище на пѣси. и приди въ слѣдъ ме
не. 22 слышавъ же юноша слово оти

де скрѣба бѣ бо имѣа сътажашѣ мѣ
нога. 23 и съ же рече къ оученикомъ сво
имъ. аминъ глѣ вамъ ꙗко не оу
добъ вѣнидетъ богатъ въ црѣ
ствию нѣское. 24 пакы глѣ вамъ
ꙗко оудобѣе естъ велѣбѣдоу сквозѣ
оуши и глинѣ пройти. неже богатоу
въ црѣствии бжие вѣшити. 25 Слы
шавъше же оученици дивлѣхъ
са ꙗко глѣще кто оубо можетъ
спенъ бѣти. 26 вѣзрѣвъ же и съ
рече имъ. отъ чкъ се невѣзъмож
но естъ а отъ ба вѣсѣ вѣзможна
сѣтъ. 27 Тогда отвѣщавъ петръ
рече ёмоу. се мы оставихомъ
вѣсѣ. и въ слѣдъ тебе идехомъ.
что оубо бѣдетъ намъ. 28 и съ же ре
че имъ. аминъ. глѣ вамъ ꙗко вы
шѣдъше по мѣнѣ. въ пакыбѣи
ти егда сѣдетъ спѣ члѣвчскѣи
на прѣстоли славѣ своеа. сѣ
дете и вѣи на дѣвою на десате
прѣстолау. сѣдаще обѣма на

47

десате колѣнома лѣва. 29 ꙗ
вѣсѣкъ же оставитъ братримъ
ли сестры ли оца ли мрѣ. или
женѣ или дѣти. или села или хра
мы. имене моего ради сътори
цеѣи приметъ. и животъ вѣ
чпы наслѣдитъ. 30 мнози же
бѣдѣтъ прѣви послѣднии.
и послѣднии прѣви. XX. 1 Подобъ
но естъ црѣствие нѣское чкоу до
мовитоу. иже изиде коупно оутро

12 наѣти дѣлателя въ виноградъ
свои. 2 съвѣщавъ же съ дѣлате
ли по пѣнасоу на дѣнъ. посла а въ
виноградъ свои. 3 и ишѣдъ въ тре
тиѣ години видѣ ины на трѣ
жищихъ стоаца праздны. 4 и гѣ
мъ рече идѣте и вы в виногра
дъ мои. и еже бѣдетъ правѣда
дамъ вамъ 5 они же иди. пакы
же ишѣдъ въ шестѣи и девѣти
години. створи такожде. 6 въ еди
нѣ же на десате години ишѣдъ о
брѣте другыа стоаца праздны

и гла имъ. что zde стоите пра
здны вѣсѣ дзы. 7 Глаша ёмоу. ꙗко
никтоже насъ не нагъ. гла имъ. и
дѣте и вы въ виноградъ мои и
еже бѣдетъ правѣда приме
те. 8 вечероу же бывшоу гла гѣ
винограда къ приставникоу съ
воемоу. призови дѣлателя и
даждъ имъ мѣзди. начѣи
отъ послѣднихъ до прѣви
хъ. 9 и пришедъше иже въ единѣи
на десате години приѣса по пѣ
назоу. 10 пришѣдъше же прѣви мѣ
нѣхъ са ꙗко ваще примѣтъ.
и приѣса и ти по пѣнасоу. 11 приме
ше же рыптахъ на гна 12 глѣще. ка
ко си послѣднии единъ часъ
створиша. и равнѣи намъ ство
рилъ еси. понесшимъ таготѣи
дне и вара. 13 онъ же отвѣщавъ ре
че единомоу ихъ друже не обиждѣ
тебе. не по пѣнасоу ли съвѣщахъ съ
тобомъ. 14 вѣзми свое и иди. хошѣи
же семоу послѣднемоу дати ꙗко
и тебѣ. 15 или нѣстъ мѣнѣ лѣтъ съ

48

творити еже хошѣи въ своихъ ми

2 аще око твое лѣваво естъ ꙗко азъ бла
гъ есмь. тако бѣдѣтъ постъ
лѣдѣши прѣви: ꙗ прѣви послѣ
дѣши. мнози бо сѣтъ зъвани.
мало же избраныхъ: 17 И въ
схода исъ въ ермъ поатъ оба
на десате оученика едины на шѣ
ти. ꙗ рече имъ 18 се въсходимъ въ
слмъ. и спъ члвччскъ. прѣда
пъ бѣдетъ архiereомъ ꙗ кѣни
жѣникомъ и осѣдатъ ꙗ на съ
мрътъ. 19 и прѣдадѣтъ ꙗ азыко
мъ на порѣгание ꙗ тепение и про
патие. ꙗ в. дпъ въскрѣснетъ.
20 Тогда пристѣши къ нему мти сноу
зеведеовоу. съ снѣма своима
клатѣщи са и просащи пѣчесо от
него. 21 онъ же рече ѣи что хочещи. гла
емоу рѣци да садете сѣбѣ оба сна
моѣ единъ о деснѣмъ тебе ꙗ дроу
гы о шоумъ тебе въ црствѣи твое
мъ. 22 отвѣщавъ же исъ рече. не

вѣста са чесо просаща. може
та ли чашмъ пити ѣже азъ пиѣмъ
ли крѣщение еже азъ крѣщамъ
са. крѣтити са. гласте е
моу можевъ. 23 ꙗ гла има чашмъ
моѣ испиета оубо. и крѣщение
мъ имѣже азъ крѣщамъ са крѣ
стити са. а еже сѣсти о деснѣ
мене и о шюмъ. пѣстъ мѣшъ се
го дати. пъ имѣже оуготова
но естъ отъ оца моѣго. 24 И слы
шавъше десати. негодова
ша о обою братроу. 25 Исъ же при
зъвавъ а рече. вѣсте ꙗко
кѣнази азыкъ оустоматъ
имъ и велици обладаѣ
тъ ими. 26 не тако бѣдетъ въ
васъ. пъ ꙗже хочетъ васъ

ващеи бѣти. да бѣдетъ
вашъ слоуга. 27 ꙗ ꙗже аще хоче
тъ въ васъ бѣти прѣдѣни
да бѣдетъ вашъ рабъ. 28 ꙗко
же спъ члччскы. не приде

49

да послужатъ емоу пъ по
служити ꙗ дати дшмъ сво
мъ избавение за многы.
29 ꙗ исходащоу емоу отъ ерихъ и
по немъ идѣмъ народи мнози
30 и се дѣва слѣпѣца сѣдѣста
при шѣти. слышавъша ꙗко
исъ мимо ходитъ възъва
ста глѣща помилуѣи нѣи сноу
давъ. 31 народъ же запрѣти има
да оумлѣчита. она же наче въ
зъваста глѣща. помилуѣи нѣи
ги сноу давъ. 32 И ставъ исъ въ
згласи ѣ и рече что хочета да съ
твориѣма. 33 гласта емоу. ги да о
тврѣзете са наю очи. 34 милосръдо
вавъ же исъ прикоснѣ са очию и
ма. и абие прозрѣете има очи и
по немъ идоста.

XXI. 1 ꙗгда приближи са исъ въ ерлмъ. ꙗ
приде въ витѣагиѣмъ къ горѣ е
леонъсѣѣи. тогда посла дѣва оу
ченика 2 гла има. идѣта въ весь
ѣже естъ прѣмо вама. ꙗ абие обра
щета осла привазано и жрѣба сѣ пи
мъ. ꙗ отрѣшъша приведѣта ми е. 3 ꙗ а
ще речетъ кто вама что речета ꙗко гъ
грѣбоуетъ ею. и абие же посълетъ ѣ.
4 се же все быстъ да събѣдетъ са
реченое пркомъ глѣщемъ. 5 рѣцѣте
дѣщери синопѣвъ. се прѣ твои градеть
тебѣ кроткъ. и въсѣдъ на осла и жрѣ
ба сна ѣремнича. 6 Шѣдъша же оученика

In versu paginae 48 b secundo in cod. ultima lit. m supra ni eadem manu apposita. Idem factum est v. 5 in чашмъ et v. 6 in крѣщение. Versuum 11 et 17 quae prox. a marg. absunt lit. ѣ in cod. cyrilliae scriptae sunt Pag. 49 a v. 7 verbi слышавъша ultima lit. a in cod. char. cyrill. scripta v. 12 eiusd. pag. ult. lit. и in лѣи supra v. apposita

и створѣша ѣкоже повелѣ има исъ 7 при
вѣсте осла и жрѣба. і възложиша
врѣхоу ею ризы своя. и вѣсѣде
врѣхоу ихъ. 8 мѣножѣиши же народи
постѣлаша ризы своя на пати. 9 на
роди же ходашеи прѣдъ нимъ. и въ слѣ
дѣ зѣваахѣ и глѣще. ѡсана сѣноу
давоу. блгнѣ грады въ има гне.
ѡсана въ вышнѣихъ. 10 и възвѣдѣши
емоу въ ілмѣ. потрясе са вѣсѣ гра
дѣ гла кто съ естъ. 11 народи же гла
хѣ ѣко съ естъ исъ цркѣ иже отъ назарѣ
та галилеискаго. 12 И вѣниде исъ въ
цркѣвъ бжнѣ. і изгѣна вса прода
щѣца. и коупоуаща въ цркѣви. и дѣ
скы трѣжнѣикѣ испроврѣже. и сѣда
лица продаащихъ голѣби: 13 и гла и

50

мѣ писано естъ храмъ мой храмъ
молитвѣ наречетъ са. вы же ство
ристе и врѣтъцѣ разбошикомѣ.
14 і пристѣпѣшиша к нему хроми і слѣпѣи.
въ цркѣви істѣли а. 15 Видѣвъше же
архиереи і книжѣници чоудеса ѣже съ
твори. і отроки зовѣща въ цркѣви
і глѣща осана сѣноу давоу негодова
ша 16 и рѣша емоу. слышиши ли что си
глѣтъ. ісѣ же рече имъ ей иѣ
сте ли пиколиже чѣли. ѣко из оустѣ
младенечѣ і сѣсѣщѣихъ съврѣши
дѣ еси хвалѣ. 17 и оставъ а изиде въ
нѣ из града въ виоаниа. и оудвори
са тоу. 18 Оутро же възвращаа са въ
градъ възлака. 19 і оузрѣвъ смоко
вѣницѣ единѣ при шѣти приде к не
и і ничесоже не обрѣте на пей. тѣкѣ
мо листовѣ едино і гла ей. да пико
лиже отъ тебе плода не блѣдетъ.
въ вѣкы. и оусѣше абие смоко
вѣница. 20 і видѣвъше оучени
ци дивѣши са глѣще како ѣбие

оусѣше смоковѣница. 21 штѣвѣща
въ же исъ рече имъ. аминѣ глѣ
вамъ аще имате вѣрѣ и не оусѣ
мните са. не тѣкѣма смоко
вѣничѣское створите. нѣ аще і
горѣ сеи речете двигни са и врѣ
си са въ море блѣдетъ. 22 и всего
егоже възпросите въ мѣтвѣ вѣ
роуаще примете. 23 і пришѣдѣ
шоу емоу въ цркѣ. пристѣпи
ша кѣ нему оучацоу архиереи і ста
рѣци людѣсци глѣще коемъ
властѣи си твориши. и кто ти да
етъ областъ сиѣ. 24 отѣвѣщавъ
же исъ рече имъ. възпросѣ вы
и азъ единого словесе еже аще ре
чете мѣ и азъ вамъ рекѣ кое
мъ властѣи си твори. 25 Крѣщение
иоаново отъ кѣдѣ бѣ съ ибсе ли
или отъ члѣк. они же помы
шлѣахѣ в себѣ глѣще
26 аще речемъ съ ибсе. рече

51

тѣ намъ по что оубо не ѣсте
вѣрѣи. аще ли речемъ отъ чкѣ
боимъ са народа вѣси бо ѣко
прка имѣатъ иоана. 27 и отѣвѣ
щавѣше.... рѣша не вѣмъ. ре
че имъ і тѣ. ни азъ глѣ вамъ
коемъ властѣи си твори. 28 Что
же са мѣнитъ вамъ. чкѣ ете
рѣ имѣше чадѣ двѣ. і пришѣ
дѣ прѣвому рече. чадо иди дѣ
иѣсѣ дѣлаи въ виноградѣ мое
мъ 29 онъ же отѣвѣщавъ рече не
хоцѣ. послѣдъ же раскаѣвъ са
иде. 30 пристѣпѣвъ кѣ дроуго
моу рече такожде. онъ же отѣвѣ
щавъ рече азъ ида ги і не иде.
31 кои отъ обою створи волю очѣ.
Глаша емоу прѣвѣти гла имъ

исъ аминъ глѣ вамъ. Ъко
мѣтаре и любодѣица варѣа
тъ вы въ црѣствіе бже. 32 при
де бо къ вамъ иоанъ крѣстите
лъ пѣтемъ праведномъ і
не ѣсте емоу вѣры. мѣтаре
же и любодѣица аса емоу вѣрѣ.

вы же видѣвъшеи не раскаѣ
сте са послѣдъ ати емоу вѣрѣи.
33 инѣ притѣчѣ слышите.
Члвкъ етеръ бѣ домовитъ иже
пасади виноградъ и оплотомъ и
огради и скопа въ немъ точило
і създа стлѣпъ і въдастъ и
дѣлалелемъ і отиде. 34 егда же
приближи са вѣрѣа плодомъ.
посѣла рабѣи своа къ дѣлалеле
мъ приати плодѣи еѣго. 35 и имѣше
дѣлалеле рабѣи еѣго овоѣо биша
овоѣо же оубиша. овоѣо же камение
мъ побиша. 36 пакы посѣла и
нѣа рабѣи мѣножѣиша црѣвѣи.
хъ і створиша имъ такожде. 37 по
слѣдъ же посѣла къ нимъ спѣ
свои глѣ. оуерамѣйтъ са сна мо
еѣго. 38 дѣлалеле же ти оузрѣвъше
сна рѣиша въ себѣ. съ естъ наслѣ
дѣникъ придѣте оубиѣмъ і.
и оудрѣжимъ достоѣние еѣго. 39 и
имѣше извѣса и вѣнъ із ви
нограда и оубиша и. 40 егда же приде
тъ гнѣ винограда что сътвори

52

тъ дѣлалелемъ тѣмъ. 41 глаша
емоу. зѣлѣа зѣлѣ погоубитъ
і виноградъ прѣдастъ нѣмъ дѣ
лалелемъ. иже въздадатъ емоу
плодѣи въ вѣрѣмена своѣ. 42 гла имъ
ис. нѣсте ли чѣли николиже въ кни

2 (гах)ъ. каменъ еѣгоже неврѣдоу створи
(ша) зиждѣицей съ быстѣ въ главѣи
мглы. отъ га быстѣ і естѣ дивъ
на въ очію нашею. 43 Сѣго ради глѣи
вамъ ѣко штѣиметъ са отъ васѣ
црѣствіе бже. і дастѣ са азѣкоу
(твор)ащоумоу плодѣ еѣго. 44 і падѣи на ка
(ме)ни семъ скроушитъ са. а на немъ
же падетъ сътретъ і. 45 і слышавѣ
ше архіереи і фарисеи притѣча еѣго
разоумѣиша ѣко о нихъ глаше. 46 і искѣще
... і оубоѣиша са народъ по неже і ѣко
прка имѣахѣ. XXII. 1 і отѣвѣщавъ ісъ на
кы рече имъ въ притѣчахъ глѣ.
2 оуподоби са црѣствіе нѣбѣское чѣоу
цроу. иже сътвори бракъ сноу своемоу
3 і посѣла рабѣи своа призѣвати зѣ
ванѣа на бракъ і не хотѣахѣ при
ти. 4 пакы посѣла инѣ рабѣи глѣ.

ръцѣте зѣванѣмъ. се обѣдъ мо
и оуготовахъ і юнѣци мои і оупи
тѣнаа исколена і вѣсѣ готова. при
дѣте на бракъ. 5 они же не рождѣше о
тидѣи овъ на село свое овъ же на коу
плѣи своѣи. 6 а прочи имѣше рабѣи е
ѣго досадиша имъ і избиша. 7 і слы
шавъ црѣтъ разгнѣва са і посѣ
лавъ вода своа погоуби оубица тѣиа
і градъ ихъ зажеже. 8 тогда гла
рабомъ своимъ. бракъ оубо гото
въ естѣ а зѣвани не бѣиша досто
ни. 9 идѣте оубо на исходища пѣ
ти і елико аще обрѣчете призо
вите на бракъ. 10 і ошѣдѣше раби
ти на пѣти събраиша вѣса аже обрѣ
тѣи зѣлѣа же и добры. і исплѣ
ни са бракъ възлежацихъ. 11 въ
шѣдъ же црѣтъ видѣтѣ възлежа
щихъ. видѣ тоу чѣка не облѣчена въ
одѣние брачно. 12 і гла емоу дроуже

СТВОРИ

V. 18 pag. 51 b in sna lit. с cyrill. scripta recentiore ut videtur manu loco erasi characteris glagoliticі Vv. 5 et 15 pag. 52 a ultimae lit. ѣ cyr. scriptae, eodem modo vv. 20 et 24 pag. 52 b; in тѣа cap. XXII, 7 lit. а supra versum apposita

како въниде сѣмо не имы одѣ
ниѣ брачна. онъ же оумлѣчѣ. 13 то
гда рече слоугамъ прѣ съвазавъ
ше емоу рѣцѣ ꙗко носѣ възъмѣте и

53

и въврѣсѣте и въ тѣмѣ кромѣшнѣ
нѣмѣ. тоу бѣдетъ плачь и скръже
тѣ зѣбомъ. 14 мнози бо сѣятъ зѣ
ваши мало же избрашихъ.
15 тогда шедше фарисеи съвѣтъ
створиша на нѣ да и облѣтатъ
словомъ. 16 и посылаютъ къ нему
оученикы свои съ родимыи глѣ
ще. оучителю вѣмъ ꙗко истиненъ е
си ꙗко пѣти бжю въ истинѣ оучиши. и
не родиши ни о комъже. не зриши бо на
лице члвкомъ 17 рѣци оубо намъ
что ти са мнѣитъ. достоино ли е
стъ дати кинѣсъ кесареви или ни.
18 разоумѣвъ же ис лѣкавѣство и
хъ рече. что ма окоушаете впокрити.
19 покажите ми скѣлазъ кинѣсѣни.
они же приѣса ему пѣнасъ 20 онъ же
гла имъ чии естъ образъ сѣ и на
пѣсанѣ. 21 глаша емоу кесаровъ. то
гда гла имъ въздадите оубо кеса
роваа кесареви ꙗко бжѣ боу. 22 и слыша
въше (же) дивѣша са. и оставше и отидѣ.
23 Въ тѣ днь пристѣпаша к нему са
доукеи глѣще не быти възкрѣшению

и въпросиша и 24 глѣще оучителю моиси
рече аще кто оумретъ не имы чадѣ да
пойметъ братрѣ его женѣ его. ꙗко възк.
ситъ сѣма братроу своему. 25 Въ же въ
насъ .ж. братриа. и прѣвы оженъ са
оумрѣтъ. ꙗко не имы сѣмене остави
женѣ своѣ братроу своему. 26 такожде
и въгоры и третѣи. ꙗко до седьмаго:
27 послѣдъ же въсѣхъ оумрѣтъ ꙗко жена

28 въ възкрѣшени оубо котораго ихъ бѣ
детъ жена. въси бо имѣша ꙗко седѣмъ
29 отвѣщавъ же исъ рече имъ блѣдите
не вѣдѣаще кнѣгъ ни силы бжѣа
30 въ възкрѣшени бо ни женатъ са ни по
сагаютъ нѣ ꙗко англи на нбсехъ сѣ
тѣ. 31 о възкрѣшени же мртвѣхъ нѣ
сте ли чѣли реченаго вамъ бжѣ глѣ
щемъ. 32 азъ есмь бжѣ авраамъ ꙗко бжѣ
исаковъ. ꙗко бжѣ ꙗковъ нѣстъ бжѣ
мртвѣхъ нѣ живѣхъ. 33 и слыша
въше народи дивѣахъ са о оучени ꙗко.
34 Фарисѣи же слышавше ꙗко срами
садоукеа събраша са въ коупѣ 35 и въ
проси ꙗко единъ отъ нихъ законооучи
тель искоушаа ꙗко гла 36 оучителю каѣ

54

заповѣдъ болъши въ законѣ.
37 исъ же рече емоу. възлюби гѣ ба
твоѣго въсѣмъ срѣдѣцемъ тво
имъ. ꙗко въсѣмъ дшею твою. ꙗко въсѣмъ
мыслию твою. 38 се естъ прѣва
ѣ ꙗко болъшиѣ заповѣдъ. 39 вътораѣ
же подобна еѣ. възлюбиши текры
нѣго своего ꙗко самъ са. 40 въ сею о
бою заповѣдию въсѣ законъ ꙗко
при висатъ. 41 Събрапомъ же
фарисеомъ въпроси а исъ 42 гла чѣ
то са вамъ мнѣитъ о хѣ чии естъ
снѣ глаша емоу. давъ. 43 гла имъ
како оубо дадѣ дхомъ гѣ нарицаетъ и
гла. 44 рече гѣ ꙗко моемоу сади о де
спѣмъ мене. доидеже положъ вра
гѣ твоѣ подъножѣе ногама тво
ма. 45 аще оубо дадѣ дхомъ гѣ нари
цаетъ како емоу естъ снѣ. 46 ꙗко никъ
тоже не можаащетъ емоу отъвѣ
щати словесе. ни сѣмъ кѣто отъ дѣ
не того въпросити его къ томоу. XXIII. 1
Тогда исъ гла къ народомъ ꙗко оучени

Pag. 53a v. 7 ult. lit. ю vocabuli nemю supra v. scr. v. 24 днь ап днь, v. 25 възкр.
ан възкр. dubium Versuum 7 et 21 pag. 54a ultimae lit. сур. char. exaratae. 37 in всемъ
quod pag. 54a v. 4 legitur lit. ꙗко supra vers. scripta, itidem 43 и post verbum нарицаетъ
44 твоѣ haud scio an твоѣ legendum sit, forma literae obscura.

роръ м
XXXVI.
УЧИТЛЮ

комъ своимъ 2 гла. на мочѣовѣ
сѣдалищи сѣдѣхъ кнѣжъници і фа
рисѣи. 3 вѣсѣ оубо елико аще рекать

вамъ блюсти сѣблюдаите и
творите по дѣломъ же ихъ не
творите. глѣтъ бо и не твора
тъ 4 сѣвзаамтъ же брѣмена
тажъка і не оудобъ посима і
вѣскладаамтъ на плеща чска
а прѣстомъ своимъ не хота
тъ двигнѣти ихъ. 5 Вѣ же
дѣла своѣ творать. да ви
дими бѣдѣтъ чкы. раши
рѣмтъ же хранилища своѣ. і
величаамтъ подѣметы вѣ
скрилиѣ ризъ своихъ. 6 любя
тъ же прѣждевѣзлѣганиѣ на ве
черѣхъ. і прѣждесѣданиѣ на сѣ
пѣмищихъ. 7 і цѣлованиѣ на грѣ
жищихъ. і нарицаамтъ са отъ
чкѣ рав'ви. 8 вы же не нарицаѣ
те са рав'ви. единъ бо ѣсть ва
шъ оучитель хъ. вѣси же вѣси
братриѣ есте. 9 і оца не нарицаѣ
те себѣ на земли. единъ бо ѣсть
вашъ оцъ іже естъ на пбсехъ.
10 ни нарицаете са паставъници.
ѣко паставъникъ единъ вашъ
есть хъ. 11 а боли васъ да бѣдетъ

55

вамъ слоуга. 12 а іже възнесе
тъ са сѣмѣритъ са. і сѣмѣ
рѣаі са възнесетъ са. 13 Горе
вамъ кнѣжъчиа і фарисеи
і оупокрити ѣко сѣвѣдаете до
мѣ вѣдовицѣ і випоѣ да
лече млтвѣмъ твораще. сего ради
примете лише осѣждениѣ.

9 14 Горе вамъ кнѣжъчиа і фари
сеи. і лицемѣри. ѣко затва
рѣете црѣствіѣ бжіе прѣдъ чкы
вы бо не вѣходите. ни вѣхо
дащихъ оставѣете вѣннѣти.

15 Горе вамъ кнѣжъчиа і фарисѣи
і упокрити. ѣко прѣходите мо
ре і соушѣ. створити единого
приштѣльца. і егда бѣдетъ
створите и сна геенѣ соугоубѣ
ша васъ. 16 Горе вамъ вождіѣ
слѣпн. глѣще іже клѣнетъ
са црѣквѣвнѣмъ ничѣтоже естъ.
а іже клѣнетъ са златомъ
црѣквѣвнѣмъ длѣжнѣ естъ
17 боу і слѣпн. кто боли естъ
злато ли или цркы свѣщамѣцѣ

злато. 18 і іже аще клѣнетъ са о
лѣтаремъ ничѣтоже естъ. а іже
клѣнетъ са даромъ іже естъ врѣ
хоу его длѣжнѣ естъ. 19 боу і слѣ
пн что боле естъ даръ ли или олта
рѣ ештамъ даръ. 20 клѣны са олта
ремъ клѣнетъ са имъ і смѣщими
врѣхоу его. 21 і клѣны са црѣквѣвнѣмъ
клѣнетъ са емъ і живѣющимъ вѣ немъ.
22 і клѣны са нбсемъ клѣнетъ са
прѣстоломъ бжіемъ і сѣдаци
имъ на немъ. 23 Горе вамъ кнѣ
жъчиа і фарисеи. і лицемѣри.
ѣко отъдесатъствоуете матѣмъ и
копръ и киминъ і оставиете та
жъшаѣ закона. смѣдъ і милость
і вѣрѣ. си же подобааше створи
ти і тѣхъ не оставити. 24 Вождіѣ
слѣпн оцѣждаамѣси мѣшица
а, вѣлѣбѣды поглѣщамѣще.
25 Горе вамъ кнѣжъници і упокрити
ѣко очищаете вѣнѣштѣнее естъ

Pag. 54b versum 22 et 26 ult. lit. ѣ iterum cyr. char. exar.

11 бѣдетъ an бѣдетъ an бѣдетъ an
бѣдетъ, propter literarum formam, quae minus clara est, distinguere nequeo. Pag. 55a in
versu quarto lit. ѣa quas typis distinguendas curavi cyr. char. in cod. exar. Eodem
modo ult. lit. ѣ versuum 23 et 24 Etiam pag. 55b his literam ѣ quae proxime a margine
abstat, cyr. char. exaratam habes

23. кльници і паропсидѣ. ѡтрьѣдоу же плѣни сѣтъ хыштеніѣ і не чистотѣ.

56

26 Фарисѣю слѣпе очисти прѣжде вънѣтрнее стѣклъници и паропсидѣ. да бѣдетъ і вънѣшнее іма чисто. 27 Горе вамъ къ нигычиа і фарисѣи и ѡпокрыти ѣко подобите са гробомъ повапне помъ іже вънѣдоу оубо сѣтъ краєни. вънѣтрѣдоу же плѣни сѣтъ кости мртвъыхъ и всѣкоа нечистоты. 28 тако ѣ вы виѣдоу ѣѣете са чкомъ правѣдныи. вънѣтрѣдоу же есте плѣни лице мѣрствивіѣ и безаконіѣ. 29 Горе вамъ кънигычиа и фарисѣи и ѡпокрыти. ѣко сидете гробы прѣскыѣ. і красите ракы правѣдныыхъ. 30 і глете аще бимъ были въ дни оцѣ нашихъ не бимъ обе щыници імъ были въ крѣви

31 і бившихъ прѣкы. 32 вы испгыните мѣря оцѣ вашихъ. 33 Эма ища дѣ ехидьнова. како оубѣжите ѡтъ сѣда геоньскаго. 34 Сего ради азъ сѣлѣ къ вамъ прѣкы и прѣмѣдр... кънигычиа. и ѡтъ нихъ оубиете и пропънете. и ѡтъ нихъ оутенете на сѣнъмищихъ вашихъ. і ижденете ѡтъ града въ градъ. 35 да придетъ на вы всѣка крѣвь праведника проливаема на землѣ ѡтъ крѣве авела праведнаго до крѣве захариа сына варахина. егоже ѡубисте между црковимъ и олтаремъ. 36 аминѣ глѣ вамъ придетъ всѣ си на родъ сѣ. 37 телмъ телме избившиѣ прѣкы и каменемъ побиваѣ

18 щи посланыа к тебѣ колъ кратки въсхотѣхъ събрати чада твоѣ ѣ коже събираетъ кокошь итенѣца своѣ подѣ крилѣ і не въсхотѣете 38 и се оставѣтъ са вамъ домъ ва

57

39 градъ въ іма гне. XXIV. 1 і ишѣдъ и сѣ изъ цркве идѣаше и при стѣпниша оученици ѣго показати емоу зѣданиѣ црквнаѣ. 2 онъ же ѡтѣвѣщавъ рече имъ не видите ли въ (с)ѣхъ сихъ. аминѣ глѣ вамъ. не иматъ остати зде каменъ на камене еже не разоритъ са. 3 Сѣдлацоу же емоу на горѣ елеопѣтѣ пристѣпиша къ нему оученици едни глѣще повѣждъ намъ когда си бѣдатъ и что естъ знаменіѣ твоего пришѣствіѣ і кончина вѣка 4 и ѡтѣвѣщавъ ісѣ рече имъ. блюдѣте са да никтоже васъ не прѣлѣститъ. 5 мнози бо придѣтъ въ іма мое глѣще. азъ есмъ хъ і многы прѣлѣстатъ. 6 оуслѣшати же имате брани. і слѣшиши брани видите не оужасайте са подобаетъ бо всѣмъ симъ быти нъ не тогда естъ кончина. 7 въстанетъ бо азъ икъ на азъикъ.

і црѣство на црѣство. і бѣд(а)тъ глади і пагоубы і трѣси по мѣста 8 всѣ же си начало болѣзни. 9 Тогда прѣддатъ вы на скрѣбъ и оубиѣтъ въи. і бѣдете невидими всѣми азъикы имене моего ради. 10 И тогда сѣблазнатъ са мнози и другъ друга прѣдастъ. і възненавидятъ другъ друга. 11 и мнози лъжи прѣци възстанѣтъ і прѣлѣстатъ многы. 12 і за оумножен(ие) безаконіѣ исакиетъ любви мног(ихъ).

13 прѣтърпѣвы же до конца спетъ са
 14 и проповѣсть са се ѿваѣлие црѣтвѣиѣ
 (по) всеи вселенѣи въ свѣдѣтельство все
 мѣ азѣкомѣ. и тогда дридетъ кошчина.
 15 егда же оузрите мръзостъ запоустѣ(шиѣ)
 речешѣ данилемъ прѣкомъ стоищѣ на
 мѣстѣ стѣ. иже чтетъ да разоумѣвае
 тѣ. 16 Тогда стѣщеи въ иудѣи да бѣгаютъ
 на горы. 17 иже на кровѣ да не сълазятъ въ
 зати еже естъ въ храмѣ его. 18 иже на се
 лѣ такожде да не възвратитъ са въ
 спатъ възати ризы своа:
 19 Горе же непразднѣимъ и доащи
 мѣ въ тѣа дѣни. 20 Молите же
 са да не бѣдетъ бѣство ваше.
 зимѣ ши въ сѣ

58

вотъ. 21 вѣдетъ во тѣгда
 скръбъ великѣ. ꙗже не бы
 ла. Ѽтъ начала всего ми
 ра. до селѣ. ни иматъ бы
 ти. 22 и аште не виша прѣкра
 тили са дѣне ти. не оубо
 съисла са кѣкка пѣтъ.
 За извѣранѣхъ же прѣ
 кратятъ са дѣне ти. 23 Тѣгда
 аште речетъ кто вамъ.
 се сѣде хъ. ли сѣде. не имѣ
 те кѣрѣ. 24 възстанѣтъ во
 лѣжни хи. и лѣжни пророци.
 и дадатъ знаменикѣ великѣ
 и чудеса ꙗко прѣкльстити.
 аште естъ възможнѣо
 извѣранѣна. 25 Се прѣжде
 рѣхъ вамъ. 26 аште же рекъ
 тѣ вамъ. се въ поустьи
 ни естъ. не идѣте. се въ сѣ
 крокѣхъ. не имѣте вѣрѣ.
 27 ꙗкоже во маѣни исходитъ
 отъ вѣстоукъ. и авѣкатъ

са до западъ. тако вѣдетъ
 и пришѣствие сна чскаго.
 28 ѿждеже во аште вѣдетъ троу
 пѣ тоу съвержтѣ са ѿри.
 29 аки же по крѣви дѣни тѣхъ
 слѣнце мръкнетъ. и мѣцъ
 не дастъ свѣта своего.
 и звѣзды испадѣтъ съ
 нексе. и силы некснѣа
 двигнѣтъ са. 30 и тѣгда
 авитъ са знамение сна
 чскаго. градѣштаго на обла
 цѣхъ некснѣхъ. съ силою
 своею велиею. 31 и посьле
 тѣ аѣамъ своа. съ гласѣ
 мѣ велиимъ трѣвнѣимъ
 и съвержтѣ извѣранѣна
 его. отъ четѣрь вѣтрѣ.
 отъ конѣцъ неѣ. до конѣцъ ихъ.
 32 Ѽтъ смоковнѣица же наоу
 чите са притѣчи. егда оу
 же вѣкѣ еѣ вѣдетъ мада
 и листвѣне прозавнетъ.

59

кѣсте ꙗко близъ естъ жѣ
 тѣа. 33 такожде и кѣ. егда
 оузрите кѣк си. вѣдите
 ꙗко близъ естъ. при двѣре
 хъ. 34 аминъ. глѣжъ вамъ. ꙗко
 не мимо идѣтъ родосъ. до
 ндеже кѣк си вѣдѣтъ.
 35 нево и землѣк мимо иде
 тѣ. а словеса моѣ не ми
 мо идѣтъ. 36 а ѿ дѣни томъ
 и ѿ годинѣк тои. никтоже не
 вѣстѣ. ни аѣли некснѣи.
 тѣкѣмо оцѣ единѣ. 37 ꙗкоже
 во вѣ дѣни ноекѣ. тако вѣ
 детъ и въ дѣни сна чскаго.
 38 ꙗкоже во вѣахъ. въ дѣни

A folio 58 usque ad finem codicis primarium scripturae genus continuatur 22 supra po
 et oубо rec. m. eyr. бѣ additum 29 in абле lit. и s. v. ser., supra i мѣцъ emendator
 aliquis eyr. lit. и лоуна scripsit 32 естъ an есть, 34 вамъ an вамъ, discerni nequit
 37 бо въ дѣни, emend. eyr. lit. бѣ superposit

прѣжде потопа. ѣдѣште
і пнѣште. женѣште сѧ
і посагаѣште. до негоже
днѣ. вѣнде ноѣ вѣ ковѣ
чегѣ. 39 і не оштютнша. до
ідеже приде вода. і вѣ
затѣ всѧ. тако вѣдетѣ

і вѣ прискѣстнѣ сна чѣкаго.
40 тѣгда два вѣдѣта на сѣлкѣ
ѣдннѣ поемлѣтѣ сѧ. а дроу
гѣ оставлѣтѣ сѧ. 41 двѣ
мелѣшті вѣ жрѣнѣвахѣ.
ѣднна поемлѣтѣ сѧ. і ѣдн
на оставлѣтѣ сѧ. 42 вѣдн
те оубо ꙗко не вѣстѣ вѣ кж
іж годннж гѣ вашѣ приде
тѣ. 43 Се же вѣдите. ꙗко а
ште кн вѣдѣлкѣ гнѣ храма
кѣ кжж стражж татѣ при
детѣ. вѣдѣлкѣ оубо кн. і
не кн оставнлѣ подѣрѣн
тн храма своѣго. 44 сѣго ради
і вѣ вѣдѣтѣ готовн.
ꙗко вѣ нѣже не мннѣ ча
сѣ. снѣ чѣкѣ придетѣ.
45 Кѣто оубо естѣ вѣрѣннѣ ра
вѣ. і мждрѣ. егоже по
ставнтѣ гѣ надѣ домо
мѣ своімѣ. да дастѣ і
мѣ вѣ вѣрѣмѣ пнштѣ іхѣ.

60

46 блаженѣ рабѣ тѣ. егоже прискѣ
дѣ гѣ сѣон. обратѣтѣ тако
творашта. 47 Амнн. глѣж камѣ.
ꙗко надѣ кѣкмѣ імѣннемѣ
сѣонмѣ. поставнтѣ і. 48 аште
ан речѣтѣ зѣлкѣ рабѣ тѣ.

вѣ срѣдѣнцн своѣмѣ. моудн
тѣ мои гнѣ прнтн. 49 і начѣнѣ
тѣ. клеврѣтѣ своѣмѣ. ꙗстн
же і пнтн. сѣ пѣкннцнмѣ.
50 прндѣтѣ гѣ раба того. вѣ дѣ
нѣ вѣ нѣже не чѣетѣ. і вѣ
часѣ вѣ нѣже не вѣстѣ.
51 і протѣшетѣ і полѣмѣ.
і чѣстѣ егѣ сѣ вѣпокритѣ
тѣ положнтѣ. тоу вѣдѣ
тѣ плачѣ і скрѣжетѣ зѣбомѣ.
зѧч. XXV.1 Тѣгда оуподѣбн
сѧ црѣснѣ нѣскѣе.
і дѣкѣ. ѣже прнмѣшѣ свѣ
тнлѣннѣ своѣмѣ. і зндѣ
шѣ протнвж жннхѣоу (і нѣвѣ
стѣ). 2 патѣ же вѣ отѣ ннхѣ
воу. і патѣ мждрѣ. 3 воуѣ во

прнмѣшѣ свѣтнлѣннѣ
своѣмѣ. не вѣзашѣ ко сѣ собо
іж і олѣкѣ. 4 а мждрѣмѣ прн
шѣшѣ і олѣкѣ. і вѣ сѣсѣждѣхѣ
свѣтнлѣннѣ своімн.
5 моудаштнѣ же жннхѣоу. вѣздрѣ
машѣ сѧ всѧ. і сѣпаѣж.
6 полоу нѣштн же кѣпѣкѣ кѣ.
сѣ жннхѣ градѣтѣ. і сѣхо
днтѣ вѣ сѣрѣтѣннѣ егѣ.
7 тѣгда вѣсташѣ всѣ дѣкѣ
тѣ. і оуѣрасншѣ свѣтнлѣ
ннѣ своѣмѣ. 8 а воуѣ рѣшѣ мж
дрѣімѣ. даднтѣ намѣ отѣ
олѣкѣ кашѣго. ꙗко свѣтн
лѣннцн нашн оуѣгасѣжтѣ.
9 Потѣкѣштѣшѣ же мждрѣ
мѣ глѣжштѣ. еда како не до
станѣтѣ камѣ і намѣ.

49 post начьнетъ еур. lit. бннн supra vers. scriptum, item 50 post прндѣтѣ еур. superpositum
же 51 in скрѣжетѣ lit. ѣ ох ѣ correcta esse videtur, quod principalis codicis scriba fecit.
Ibidem зѣбомѣ an зѣбомѣ distinguere nequeo XXV.1 post жннхѣоу eadem manu glag.
lit. scriptum vocabulum нѣвѣстѣ sequebatur, quod emendator aliquis utpote superfluum erasit
sed singularum lit. vestigia adhuc apparent. 2 мждрѣ fortasse мждрѣ 5 же quod post
моудаштнѣ legitur eadem quidem manu sed supra vers. positum est.

ИДЖТЕ ЖЕ НАЧЕ КЪ ПРОДАЖ
ШТИМЪ І КОУПИТЕ СЕБЪ.
10 ИДЖШТАМЪ ЖЕ ІМЪ КОУПИ
ТЪ. ПРИДЕ ЖЕНИХЪ. І ГОТО

61

ВЪША ВЪНИДЖ. СЪ НИМЪ НА
БРАКЪ І ЗАТВОРЕНЪ ВЪША
ДЪКРИ. 11 ПОСАКЪДЪ ЖЕ ПРИДО
ША ПРОЧАША ДЪКЪМЪ ГЛѢШТА.
ГИ ГИ. ОТВРЪЗНИ НАМЪ. 12 ОНЪ
ЖЕ ОТЪВРЪШТАВЪ РЕЧЕ. АМНИ.
ГЛѢЖ ВАМЪ НЕ ВЪДЪКЪ ВАСЪ.
13 ВЪДИТЕ ОУБО. КЪКО НЕ ВЪСТЕ
ДНИ НИ ЧАСА. ВЪ НЪЖЕ СНЪ
ЧСКЪМЪ ПРИДЕТЪ. КОЦ. 14 БЪКОЖЕ
БО ЧКЪ ОТЪХОДА. ПРИЗЪВА
СВОЮ РАБЪ. І ПРЪДАСТЪ І
МЪ ІМЪКНИ СВОЕ. 15 І ОВО
МОУ ДАСТЪ ДЪ ТАЛАНТЪ. ОВО
МОУ ЖЕ Б. ОВОМОУ ЖЕ А. КОЖДО
ПРОТИВЪ СНАКЪ СКОЕН. І О
ТИДЕ АБНЕ. 16 ШЪДЪ ЖЕ ПРНЕ
МЪ ДЪ ТАЛАНТЪ. ДЪКЛА О НИ
ХЪ. І ПРИДЪВРЪКТЕ ДРОУГЪЖ
ДЪ ТАЛАНТЪ. 17 ТАКОЖДЕ ІЖЕ
ДЪВА. ПРИДЪВРЪКТЕ І ДРОУГА
КЪ Б. 18 А ПРИМЪ І ЕДИНЪ. ШЪ
ДЪ РАСКОПА ЗЕМЛѢ. І СЪ

КРЪ СЪКРЕВРО ГА СВОЕГО. 19 ПО
МНОЗЪХЪ ЖЕ ВРЪМЕНЕХЪ. ПРИ
ДЕ ГЪ РАБЪ ТЪХЪ. І СЪТЪАЗА
СА СЪ НИМИ СЛОВЕСИ. 20 І ПРИ
СТЪПЛЪ. ПРИМЪ ДЪ ТАЛАНТЪ.
ПРИНЕСЕ ДРОУГЪЖ ДЪ ТАЛА
НТЪ. ГЛА ГИ. ДЪ ТАЛАНТЪ МИ
ЕСИ ПРЪДАЛЪ. СЕ ДРОУГЪЖ
ДЪ ТАЛАНТЪ. ПРИДЪВРЪКЪХЪ
ІМИ. 21 РЕЧЕ ЕМОУ ГЪ ЕГО. ДО
ВРЪКЪ РАБЕ БЛАГЪ. І ВЪКРЪ
НЪ. О МАЛЪ ВЪ ВЪКРЪНЪ. НАДЪ

МНОГЪ ТА ПОСТАВЛЪ. ВЪ
НИДИ ВЪ РАДОСТЬ ГИ СВОЕГО.
22 ПРИСТЪПЛЪ ЖЕ. ПРИМЪ БЪ
ТАЛАНТЪ. РЕЧЕ ГИ. БЪ ТАЛА
НТЪ МИ ЕСИ ПРЪДАЛЪ. СЕ
ДРОУГАКЪ БЪ ТАЛАНТЪ ПРИО
ВРЪКЪХЪ ІМА. 23 РЕЧЕ ЕМОУ
ГЪ ЕГО. ДОБРЪ РАБЕ БЛАГЪ
ВЪКРЪНЕ. О МАЛЪ ВЪ ВЪКРЪНЪ
НАДЪ МНОГЪ ТА ПОСТАВЛЪ.
ВЪНИДИ. КЪ РАДОСТЬ ГА СВО

62

ЕГО. 24 ПРИСТЪПЪ ЖЕ. ПРИМЪ.
А ТАЛАНТЪ. РЕЧЕ ГИ. ВЪДЪКЪ
ХЪ ТА КЪКО ЖЕСТОКЪ ЕСИ ЧКЪ.
ЖЫА ІДЕЖЕ НЪСИ СЪКЛАЛЪ.
І СЪВІРАЛЪ ІЖДОУЖЕ НЕ РАСТО
ЧИВЪ. 25 І ОУБОКЪКЪ СА. ШЪДЪ.
СЪКРЪХЪ ТАЛАНТЪ ТВОЕ
КЪ ЗЕМНИ. СЕ ІМАШИ ТВОЕ.
26 ОТЪВЪШТАВЪ ЖЕ ГЪ ЕГО РЕЧЕ
ЕМОУ. ЗЪЛЪ РАБЕ ЛЪКЪНЪ.
ВЪДЪКЪШЕ. КЪКО ЖЫА ІДЕЖЕ
НЕ СЪКЪХЪ. І СЪВІРАЛЪ ІЖДОУ
ЖЕ НЕ РАСТОЧИХЪ. 27 ПОДОКА
АШЕ ТИ ОУБО. ВЪДАТИ СЪРЕ
БРО МОЕ ТРЪЖЪНИКОМЪ.
І ПРИШЪДЪ АЗЪ. ВЪЗАЛЪ
ОУБО БИМЪ СВОЕ СЪ ЛИХЪО
ІЖ. 28 ТЪГДА РЕЧЕ РАБОМЪ СКО
ІМЪ. ВЪЗЪМЪКТЕ ОУБО. ОТЪ
НЕГО ТАЛАНТЪ. І ДАДИТЕ
29 ІМЪШТЮМОУ. І ТАЛАНТЪ.
ІМЪШТЮМОУ БО ВЪСКЪДЕ ДА
НО БЪДЕТЪ І ИЗЪБЪДЕТЪ.

А ОТЪ НЕ ІМЪШТААГО. І ЕЖЕ
АШТЕ МНИТЪ СА ІМЪ. ВЪЗА
ТО КЪДЕТЪ ОТЪ НЕГО. 30 І НЕКЛЮ
ЧИМАЕГО РАБА. ВЪКРЪЗЪКТЕ
И ВЪ ТЪМЪЖ КРОМЪШЪНЪЖ. ТОУ

In 21 вѣрѣны et 23 благы scriba literae i uncum adfixit ꙗ, qua re haud scio an ты а ты distin-
guere voluerit. 26 verbo лѣны emendator eyr. швы superposuit, ut лѣны legeres

6 БЖДЕТЬ ПЛАЧЪ І СКРЪЖЕТЪ
ЗВЪОМЪ.
31 **Е**гда же придетъ снѣ чскы.
къ славѣ своен. і вси стѣ
абан съ нимъ. тѣгда сѣ
детъ на прѣстолѣ славы
своея. 32 і съвержтъ сѣ прѣ
дъ нимъ вси ѡзыци. і ра
зачнтъ ѡ дроугъ отъ дроу
га. ꙗкоже пастырь разаж
чаетъ. овца отъ козыли
штѣ. 33 і поставитъ овца о
деснѣхъ себе. а козыли
штѣ ѡ лѣвѣхъ себе. 34 тѣгда
речетъ цркъ. сжштимъ
о деснѣхъ его. придѣте бла
гословени оца моего. на
слѣдите оуготованое ва

63

мъ црне. отъ съложеник
всего мира. 35 възлакахъ во
сѣ і дасте ми ꙗсти. въжда
дахъ сѣ. і напоисте ма.
страннѣ вѣхъ і въведосте
ма. 36 нагъ і одѣсте ма. колѣ
хъ. і посктисте мене. въ
тъмьници вѣхъ. і придосте
къ мнѣ. 37 тѣгда отъвѣшта
ѣтъ емоу. правдыни глѣж
ште. ги. кѣгда тѣ видѣхо
мъ. лачжшта і натроухо
мъ. ли жажжшта. і напо
ихомъ. 38 когда же тѣ видѣ
хомъ странна. і въвѣсо
мъ. ли нага і одѣхомъ.
39 когда же тѣ видѣхомъ во
лашта. іли въ тъмьници
і придомъ къ тебѣ. 40 И отъ
вѣштавъ цркъ речетъ імъ.
ѡмнѣ глѣж вамъ. по неже

сѣтвористе единомуу отъ
снхъ малыхъ братъ моихъ

мнѣшихъ мнѣ створисте.
41 тѣгда речетъ сжштимъ
ѡ шюжъ его. ідѣте отъ мене
проклати. въ огнѣ вѣчны.
оуготованы дѣволоу і
абломъ его. 42 възлакахъ во
сѣ і не дасте ми ꙗсти. въ
ждадахъ сѣ і не напоисте
мене. 43 страннѣ вѣхъ. і не въ
ведосте мене. нагъ. і не
ѡдѣсте мене. въ тъмь
ници і не посктисте мене.
44 тѣгда отъвѣштаѣтъ і ти
глѣжште. ги. когда тѣ ви
дѣхомъ алчжшта. ли жа
жджшта. ли странна. ли
нага. ли больна. ли въ тъ
мьници. і не послѡужи
хомъ тебѣ. 45 тѣгда отъвѣ
штаетъ імъ гла. ѡмнѣ
глѣж вамъ. по неже не сѣ
твористе. единомуу отъ
снхъ мнѣшихъ. ни мнѣ

64

сѣтвористе. 46 ідѣтъ си
въ мжжъ вѣчныжъ. а пра
вдыници въ животъ вѣ
чны. XXVI. 1 і вьстѣ егда
съконьча не. всѣ словеса
си. рече оученикомъ свои
мъ. 2 ꙗкѣте ꙗко по дѣвою
днюу пасха вѣваетъ.
і снѣ чскы прѣдаетъ сѣ
на распатие. 3 Тѣгда сѣ въ
раша сѣ архіереи. і къниж
ници. і старци людысци.
на дворѣ архіереовъ. нари

33 in поставитъ lit. t supra versum scripta
cyrill. алчѣща и накрьмихомъ superposuit.
versum sed eadem manu scriptas exhibet.

37 vocabulis лачѣшта і натроух. emend.
40 voc. речетъ ultimas duas lit. тѣ supra

цаемаго каѣфа. 4 і съвѣтъ сътвориша на нса. да льстниѣ имътъ і і оубиѣтъ і. 5 глахъ же. нѣ не въ праздникъ. да не маѣва бѣдетъ къ людемъ. 6 Исѣ же въвѣшю вътани. въ домоу симона прокаженаго. 7 пристѣпи къ нѣмоу жена. имъшти алавестръ мѣра драга.

і възликъ на главѣ его въ злѣжашга. 8 видѣвъше же оубиѣнни его. негодоваша глашѣте. чѣсо ради гыѣтъ ль си. 9 можааше бо се мѣро. продано быти на мнозкъ. і дано быти ништинѣ. 10 разоумѣвъ же ис рече имъ. чѣто троуждаете женѣ. дѣло бо добро съдѣла о мнѣ. 11 всегда бо ништаѣа имате съ собою. мене же не всегда имате. 12 Възликѣвъшикъ бо си. миро на тѣло мое. на погрѣвение ма сътвори. 13 аминь глаѣ вамъ. ідеже аште проповѣдано бѣдетъ. еѣѣлине се. въ всемъ мирѣ речетъ са. і еже сътвори си въ пѣтѣ еѣа. 14 Тыгда шѣдъ единъ отъ овою на десѣте нарицаемъѣ люда іскарни отъскѣѣ. къ архіереомъ

65

15 рече. чѣто хоштете ми дати. і азъ вамъ прѣдамъ и. дни же поставиша емоу ѣ сѣребръникъ. 16 і отътоли іскааше подобна врѣмене. да і прѣдастъ. 17 къ прѣвѣѣ же дѣнь опрѣсѣнѣкъ

8 пристѣпиша оубиѣнни къ исѣ. глашѣте къ нѣмоу. къ де хоштеш и оуботоваемъ ти ѣсти пасха. 18 онъ же рече ідѣте въ градъ къ етерѣоу. і рѣцѣте емоу. оубиѣтель глаѣтъ. врѣма мое близъ естъ. оубиѣте сътвориѣ пасхѣ съ оубиѣнни своими. 19 і сътвориша оубиѣнни. ѣкоже повѣлъ имъ ис. і оуботоваша пасхѣ. 20 Вечерѣоу же въвѣшю. възлеже съ обѣма на десѣте. оубиѣнкома. 21 і ѣдѣштемъ имъ рече. аминь глаѣжъ вамъ. ѣко единъ отъ

васъ прѣдастъ ма. 22 і скрѣѣѣашѣте зѣло начаша глаѣти емоу. единъ кождо іхъ. еда азъ есмь ги. 23 Онъ же отъвѣѣштѣвъ рече. оубиѣнни съ мноѣжъ въ солило рѣжѣ. тѣ ма прѣдастъ. 24 снѣ же чѣскѣѣ ідетъ ѣкоже естъ писано о нѣмъ. горе же чѣоу томоу. имъже снѣ чѣскѣѣ прѣданъ бѣдетъ. добрѣ емоу би было. аште са би не родилъ чѣкъ тѣ. 25 Отъвѣѣштѣвъ же люда прѣдавѣѣ его рече. еда азъ есмь равѣѣ. гла емоу ты рече. 26 Бѣдѣштемъ же имъ. примѣ ис. хѣѣѣѣ і блѣѣѣѣ къ. прѣѣѣѣѣ і. і даѣѣѣѣ оубиѣнникомъ своимъ і рече. примѣте ѣдѣте. се естъ тѣло мое. 27 і примѣ чашѣ. і хѣѣѣѣѣ въздаѣѣ дастъ имъ гла. ниѣте отъ нѣѣѣѣѣ всѣ

66

28 се естъ крѣѣѣѣѣ моѣ. новаѣѣѣѣ

18 vocabuli emoy lit. e supra versum posita est

24 бѣдетъ an бѣдетъ dubium.

2 завѣта· проливаемаѣ за
многѣ· въ отъпоуштеніе
грѣхѣмъ· 29 глѣж же вамъ· ꙗко
не имамъ пити отъ плода
сего лозьнаго· до того дне·
егда приѣ съ вами· новъ
въ црси оца моего· 30 і въспѣ
въше ізидоша въ горѣ і
леоньскѣж· 31 тѣгда гла
і мъ ис· вси кы съблазни
те са о мнѣ въ снѣж ношѣ·
псано ко естѣ поражаѣ на
стѣрѣ· і разидѣтъ са
овѣца стада· 32 по въскрѣсно
вени же моемъ· варѣж кы
въ галилеи· 33 Отъвѣшта
къ же петръ рече емоу· аште
і вси съблазнятѣ са о те
бѣ· азъ николиже не съ
блажнѣж са о тебѣ· 34 рече е
моу ис· аминъ глѣж тебѣ·
ꙗко къ снѣж ношѣ прѣжде·

даже коурѣ не възгласитѣ·
три кратѣ отъверѣжеша са
мене· 35 гла емоу петръ·
аште ми са ключитѣ і съ
товож оумрѣти· не отъ
врѣжѣ са тебе· такожде
і вси оученици рѣша· 36 Тѣ
гда приде съ ними ис· къ
къ нарицаемѣж· бенъси
мани· і гла оученикомъ·
садѣте тоу· дондеже шы
дѣ помолѣж са тамо· 37 і по
емъ петра і ова сна зеве
деова· начатѣ скрѣвѣти·
і тжжити· 38 тѣгда гла і
мъ ис· прискрѣвѣна естѣ
душа моѣ до скрѣвѣти· по
жидѣте съде і вѣдите
съ мноѣж· 39 і прѣшѣдѣ ма

ло паде ниць· мола са і
гла· оче мой· аште възмо
жно естѣ· да мимо іде
тѣ отъ мене чаша си· ова

67

че не ꙗкоже азъ хоштѣж·
нѣ ꙗкоже ты· 40 і възста
къ отъ молитвѣи приде къ
оученикомъ· і обрѣте іа
съпашѣа· і гла петрови·
тако ли не възможе· еди
ного часа повѣдѣти съ
мноѣж· 41 Бѣдите і моли
те са· да не внидете къ
напастѣ· дхъ бо вѣдрѣ·
а пактѣ немощѣна· 42 Па
кы въторицеж помолн
са гла· оче мой· аште не
можетѣ чаша си мимо і
ти отъ мене· аште не ѣ
ж еа· вѣди волѣ твоѣ·
43 і пришѣдѣ пакы обрѣте іа
съпашѣа· вѣдете ко очи і
мъ таготѣнк· 44 і оставѣ іа
пакы шыдѣ помолн са·
третницеж тожде слово
рекѣ· 45 тѣгда приде къ оу
ченикомъ· і гла і мъ съните·

і прочее починайте· се
приклижи са година· і снѣ
чекѣ прѣддетѣ са къ рѣ
цѣ грѣшнѣникомъ· 46 Въста
нѣте поїдѣмъ· се при
клижи са прѣдѣлан ма·
47 і еште глѣшѣти емоу· се і
юда единъ· отъ обою на
десѣте приде· і съ нимъ
народъ многъ· съ бржжи·
і дрѣколѣми· отъ архіерей·
і старѣцѣ людскѣхъ·

35 отъврѣга an отъвр. non liquet
legi възм., res dubia est

40 in приде lit. и supra v. scripta, възможе potest

48 прѣдѣлаи же і дасть і
мъ знамение. егоже аште
ловкъжж. то естъ. имъте и-
49 і акне пристжиакъ къ исви-
50 рече емоу. дроуже на неже
еси пришькъ. тогда при-
стжиакне. къзложина
ржцк на isa. і яша и. 51 І се
ѣдинъ отъ сжштихъ съ
исомъ. простъръ ржжж і
звѣкъкъ ножъ свои. І оуда

68

ри рака архіерейска. і оурк
за емоу оухо. 52 тьгда гла е
моу не. къзврати ножъ свои
къ свое мѣсто. Пси ко при-
емъши ножъ. ножемъ погы
кнжткъ. 53 ли м'нитъ ти са.
кко не мож н'н'къ. оумо
аши оца моего. і приста-
витъ м'н'къ. ваште. ли д'ква
на десѣте лебеона абаъ.
54 како же оуво съвжджткъ са
кънигы. кко тако подоба
ше къти. 55 Нъ ть часть ре-
че не къ народомъ. кко на
развоинка ли изидосте.
съ оржжемъ і дрккол'ми-
лати ма. по в'са дни сѣдк
хъ съ вами. къ црк'вѣ оуча.
і не ѣсте мене. 56 се же все
късткъ. да съвжджткъ
са кънигы пророческыа.
тьгда оученици вси оста-
въше и къжаша. 57 Они же (по-
имъше isa ведоша и къ ка-
ік'ф'к. архіерейски. ідеже
кънижници. і старци съ

въраша са. 58 петръ же ідк
аше по немъ издалече.
до двора архіерейска. і къ
шьдъ кънжтръ сѣдкше съ
слоугами. видкти кончи-
нж. 59 архіерей же і старци.
і сънмкъ къск. іскаахж
л'жа съвкд'ктел'к на isa.
кко да оубижткъ і. 60 і не обрѣ-
тж. і многомъ л'жемъ.
съвкд'ктелемъ пристж
пкъшемъ. послѣдъ же при-
стжиакша два съвкд'ктѣ
л'к 61 р'кете. съ рече мож
разорити црковъ кнжж.
і тръми д'нми съзѣда-
ти ѣж. 62 і въставкъ архіе-
рей рече емоу. ничесоже ли
не от'к'кшттакаешн. чкто
си на тѣ съвкд'ктел'ствоу

69

жткъ. 63 іе же мѣчааше. і о-
т'к'кшттакъ архіерей рече
емоу. заканаѣж тѣ кмъ жи-
къмъ. да речени намъ. аште
тъ еси хъ сынъ кжш. 64 гла емоу
не ть рече. обаче глаж ва-
мъ. отъ сел'к оубрѣте сна-
ческаго сѣдашта о деснж
ѣж силы. і градшита на о-
клац'кхъ неск'кхъ. 65 тьгда
архіерей растрѣза ризы
своѣ гла. кко власими
ѣж рече. чкто еште тр'квоу
емъ съвкд'ктел'къ. се н'н'къ
сл'вшасте власимниж
его. 66 чкто са вамъ м'нитъ.
они же от'к'кшттакъше рѣ-
ша. повинн'къ естъ съмрѣ

49 quae post рече емоу а scriba principali ommissa sunt emendator aliquis cyr. lit. supra
versum et in margine ita explevit: радоуи са рави. и облобѣза и- оиъ же рече
57 verba они же praepositio по subsequebatur, scriptum erat поимъше sed emendator aliquis
litteris по erasis имъше restituit

19 ти. 67 Тъгда заидьваша
лице го. і пакости емоу дѣ-
лаша. ови же за ланиѣ оуд-
риша 68 глѣшште. прорѣци на
нѣ хе ккто естѣ оударѣ тѣ.
69 Петръ же вѣнѣ сѣдѣаше.
[на дворѣ
і прѣстѣни кѣ нѣмоу едина
ракѣни. глѣшште. і тѣ кѣ
сѣ ісомѣ галнаѣскѣмѣ.
70 онѣ же отѣкрѣже сѣ прѣдѣ кѣ
ми гла. не кѣмѣ чѣто глѣши.
71 ішѣдѣнио же емоу кѣ врата.
оуѣрѣк и дроугѣк. і гла емоу.
тоу і сѣ кѣ чѣкѣ. сѣ ісомѣ на
зарѣниномѣ. 72 і пакѣ отѣ
крѣже сѣ сѣ клатѣвоѣ. ꙗко не
знаѣ чѣка. 73 не по многоу же
прѣстѣнише. стоѣшште рѣ
ша петроѣ. кѣ істинѣ і
тѣ отѣ нѣхѣ еси. і вѣсѣда
тѣвоѣ акѣ тѣ творитѣ. 74 Тѣ
гда начѣтѣ ротити сѣ і каѣ
ти сѣ. ꙗко не знаѣ чѣка.
і акѣ коурѣ кѣзгласи.
75 і помѣкиѣ петръ гла іскѣ.
і рече емоу. ꙗко прѣжде да
же коурѣ не кѣзгласитѣ.
три кратѣ отѣврѣжешѣ

70

сѣ мене. і ишѣдѣ вѣнѣ пла-
ка сѣ горѣко коѣ. XXVII. 1 Ютроу
вѣнѣнио. сѣвѣтѣ сѣтѣво
риша. вси арѣхѣрен. і ста-
рѣци людѣсѣни на іса. ꙗко
оуѣрити і. 2 і сѣвѣзакѣше и
ведоша. і прѣдѣаша ижѣтѣ
скоумоу пилѣтоу. іѣмо

9 ноу. 3 Тъгда видѣ іюда.
прѣдѣкѣ его. ꙗко осѣдиша и-
расѣкѣкѣ сѣ кѣзврати. ꙗ
сѣрѣкрѣниѣкѣ. арѣхѣреомѣ
і старѣцѣмѣ і гла. сѣгрѣши
хѣ прѣдѣкѣ крѣвѣ неѣови-
ниѣж. ови же рѣша чѣто е
стѣ намѣ. тѣ оуѣвриши.
5 і поврѣгѣ е кѣ црѣкѣе оти
де. і ошѣдѣ кѣзвѣсѣ сѣ.
6 арѣхѣреі же прѣемѣше сѣ
рѣкро рѣниѣ. не достоѣно е
стѣ вѣложити его кѣ карѣва-
нѣ. по нѣже цѣна крѣве е
стѣ. 7 сѣвѣтѣ же сѣтворѣше

сѣтворѣше
коуѣниша імѣ село сѣждеѣкѣ
ниѣкоѣ. кѣ погрѣкѣване стра-
нѣнѣмѣ. 8 тѣмѣ же нарече
сѣ село то село крѣве до се-
го дне. 9 тѣгда сѣвѣстѣ
сѣ речеѣо пророкомѣ іере-
мѣмѣ. глѣшштемѣ. і при-
ѣша ꙗ сѣрѣкрѣниѣкѣ. цѣнѣж
цѣниѣнаѣго. егоже цѣниша
отѣ сноѣкѣ ілевѣкѣ. 10 і даша
на сѣлѣ сѣждеѣльниѣнѣ. ꙗко
же сѣказа мѣкѣ гѣ. 11 Іс же
ста прѣдѣ іѣмоѣмѣ.
и вѣирѣси іѣмонѣ гла.
тѣ ли еси црѣ іудѣискѣ.
іс же рече емоу тѣ глѣши.

12 ѣгда на нѣ глахѣ арѣхѣреі
і старѣци. ниѣсѣоже отѣ
кѣниѣтаѣдаше. 13 тѣгда гла
емоу пилѣтѣ. не сѣнѣни
ши ли коѣнѣко на тѣ сѣвѣкѣ
дѣктѣлѣсѣтѣроуѣжѣтѣ. 14 і не
отѣвѣкѣшта емоу. ни кѣ і

67 лице го ita in cod. pro лице его, же in ови же за лан. supra verum scriptum sed eadem manu principali 69 вѣнѣ an potius вѣнѣ discernere non ausim 72 сѣ quod verbum клатѣвоѣ praecedit extra verum scriptum 2 сѣвѣз. an сѣвѣз. dubium, similiter 5 pro црѣкѣе etiam црѣкѣе legi potest; et 6 крѣве haud scio an non sit крѣве 9 сѣрѣбрѣнѣкѣ, lege si vis сѣрѣбрѣнѣкѣ, 10 сѣказ. fors. сѣказ.

71

диномоу глаоу. ꙗко дивн
ти са ѿемоноу зꙗло. 15 на
вскꙗ же днꙗ великꙗ. о
вꙗчаі вꙗ ѿемоноу.
отꙗпоуштати народоу. съ
взꙗнꙗ е҃гоже хотꙗхꙗ.
16 ѿмꙗне же тꙗгда съвзꙗ
нꙗ нарочита. нарицаемаа
го караавꙗ. 17 съвꙗрꙗкꙗше
мꙗ же са ѿмꙗ. рече ѿмꙗ
пилатꙗ. кого хоштеге о
тꙗ обою. отꙗпоуштꙗ ва
мꙗ. караавꙗ ли ѿи іса.
нарицаемаго ха. 18 вꙗджа
ше во ꙗко завити ради
прꙗдꙗша и. 19 сꙗдꙗшти же е
цоу на сꙗдишти. поскꙗла
кꙗ немоу жена своꙗ глаꙗ
шти. ничꙗсоже тебꙗ
і правꙗдꙗнꙗкоу томоу.
много бо пострадахꙗ днꙗ
съ вꙗ сънꙗ е҃го ради. 20 а҃рхи
ереі же і старꙗци. наоусти

ша народꙗ. да іспросатꙗ
караавꙗ. і неа погоубꙗ
тꙗ. 21 Отꙗвꙗкꙗтꙗкꙗ же ѿе
монꙗ рече ѿмꙗ. кого хоште
ге отꙗ обою отꙗпоуштꙗ
вамꙗ. ѿни же рꙗша кара
авꙗ. 22 гла ѿмꙗ пилатꙗ.
что же сꙗтворишꙗ. іса на
рицаемаго ха. глаша е҃моу
кѣи да распꙗтꙗ вꙗдетꙗ.
23 ѿемонꙗ же рече ѿмꙗ.
что зꙗло сꙗтвори. ѿни
же ізꙗнꙗ вꙗпꙗкꙗхꙗ глаꙗ
ште. да распꙗтꙗ вꙗде
тꙗ. 24 видꙗвꙗ же пилатꙗ.
ꙗко ничꙗсоже оуспꙗетꙗ.
нꙗ паче маꙗка вꙗваетꙗ.
пріимꙗ водꙗ оумꙗ рꙗцꙗ

17 отꙗпоуштꙗ an отꙗп. dubium
verbi примꙗ supra versum posita

прꙗдꙗ народомꙗ. гла непо
винꙗ е҃смꙗ. отꙗ кꙗкꙗ
се҃го правꙗдꙗнꙗка. вꙗ оу
зꙗрꙗте. 25 і отꙗвꙗкꙗтꙗкꙗ
ше кѣи люди рꙗша. кꙗкꙗ

72

е҃го на насꙗ. і на чꙗдꙗхꙗ
нашихꙗ. 26 Тꙗгда отꙗпоу
сти ѿмꙗ караавꙗ. іса же
вꙗкꙗ. прꙗдꙗетꙗ і да і ра
спꙗкꙗтꙗ. 27 Тꙗгда вои
ѿемоноки. прꙗимꙗше іса
на сꙗдишти. съвꙗрꙗша на
нꙗ вꙗсꙗ спꙗрꙗ. 28 і съвꙗвꙗкꙗ
ше и. хꙗмꙗдошꙗ чꙗвꙗено
шꙗ одꙗша. і 29 і сꙗнꙗетꙗше
вꙗнꙗцꙗ отꙗ трꙗнꙗнꙗ. вꙗзꙗло
жиша на главꙗ е҃го. і трꙗ
етꙗ кꙗ десꙗнꙗцꙗ е҃го. і по
клонꙗше са прꙗдꙗ нꙗнꙗ на
колꙗпоу. рꙗвꙗахꙗ са е҃моу
глаꙗште. Радоуі са цꙗю і
юдꙗкꙗкꙗ. 30 і пꙗнꙗжꙗше на
нꙗ. прꙗнꙗша трꙗетꙗ. і вꙗкꙗ
хꙗ і по главꙗ. 31 і е҃гда порꙗ
гꙗша са е҃моу. съвꙗкꙗша съ
не҃го хꙗмꙗджꙗ. і оꙗкꙗша
і вꙗ рꙗзꙗꙗ своіа. і вꙗдо
ша и на распꙗтꙗне. 32 ісꙗхо

дꙗште же овꙗрꙗтꙗ чꙗка. вꙗри
нꙗіска. іменемꙗ симона
се҃моу задꙗша понести кꙗстꙗ
е҃го. коцꙗ. 33 і прꙗнꙗкꙗше на мꙗ
сто нарицаемое. вꙗлꙗбота.
е҃же естꙗ нарицаемо кꙗвꙗ
е҃ко мꙗкето. 34 дꙗша е҃моу ни
ти оꙗцꙗ съ зꙗвꙗнꙗꙗ размꙗ
шꙗнꙗ. і вꙗкоушꙗ не хотꙗкаше
пити. 35 пропꙗнꙗше же и. разꙗдꙗ
кꙗше рꙗзꙗꙗ е҃го метꙗша
жꙗвꙗнꙗ. 36 і сꙗдꙗше стꙗрꙗжа

20 іспросатꙗ legi potest etiam іспросатꙗ

24 lit. і

хж і тоу. 37 і положиша врь
хоу главы его. вниж на
псанж. съ естѣ ис. црѣ ю
дѣкскѣ. 38 тѣгда распаша
съ нимъ два разбойника.
единого о деснжж. і еди
ного о шножж. 39 Мимо хода
штеі же хоудѣахж и. покы
важште главами своіми
40 і глажште. оубѣва. разарк
іа црѣковѣ. і трыи дѣ

73

ныи съзидаа ѡж. спи себе.
аште снѣ вжн еси. сѣлѣзи
съ крета. 41 такожде же і архи
ереи ржгажште сѣ. съ кѣни
жѣникы і старци. і фари
скы глаахж. 42 інѣ спѣ. се
ке ли не можени спети.
аште црѣ іавѣ естѣ. да съ
лѣзетѣ нынѣ съ крета.
і вкря іменѣ емоу. 43 оуиѣ
ва на ка. да ізавитѣ і
нынѣ. аште хоштитѣ емоу.
Рече ко кко вжн снѣ есмѣ.
44 тожде же і разбойника
пропѣаѣ съ нимъ. поноша
аште емоу. 45 Отѣ шестѣ
іа же годинѣ. тѣма кѣ
по всеи земли. до деаѣтѣ
іа годинѣ. 46 при деаѣтѣ
же годинѣ. вѣзѣни не гла
сомъ велиемъ гла. Ели.
ѣли лемѣа завахѣтани.
ѣже естѣ вѣже вѣже мон вѣ

скжж ма остави. 47 етери же отѣ
стоѣаштихѣ тоу. сѣкша
вѣше глахж. кко ілиж зо

ветѣ. 48 і абне текѣ едннѣ
отѣ ннхѣ. і примѣ гжжж.
напѣнк оцѣта. і вѣзнк
зѣ на трѣстѣ напѣше і.
49 і прочи глахж. остави
да видимѣ аште приде
тѣ. ілик спетѣ его. дроу
гѣ же примѣ конне. про
воде емоу ребра. і изиде
вода і крѣвѣ. 50 ис же пакы
вѣзѣпивѣ гласомъ вели
емъ. іспоуети дхѣ. 51 і се
катапетазма црѣковѣнаѣ.
раздѣра сѣ. съ вѣшкѣнѣго
вѣра. до нижкѣнаѣго. на дѣрое.
і земля потрѣсе сѣ. і ка
менне распаде сѣ. 52 і гро
ки отвѣрѣзоша сѣ. і многа
тѣлеса почиважшти
хѣ стѣхѣ вѣсташа.

81

53 і ннѣдѣше із грѣкѣ. по вѣ
скрѣсновени его. вѣнидо
ша вѣ стѣ градѣ. і вѣниша сѣ
многомѣ. 54 сѣтѣникѣ же і и
же вѣахж съ нимъ. стрѣж
ште неа. видѣвѣше трѣсѣ
і вѣкѣнаѣ. оубѣкша сѣ
глажште. вѣ істннж вжн
снѣ съ вѣ. коц. 55 Івѣахж же тоу
женѣ многѣ. іздале
че зѣрашѣ. ѡже ідж по
исѣ. отѣ галилеѣа слоужа
шѣа емоу. 56 вѣ ннхѣ же кѣ
марик маѣдалѣннѣ. і
марик ікковѣк. і осн мти. оси
і мти свокоу зеведеокоу.
57 позѣк же вѣвѣннѣ. приде
чѣкѣ когѣтѣ. отѣ аримѣтеѣа.

46 вѣсѣаѣ ма ост., ма eadem quidem manu sed supra vers. scriptum 52 почиваѣштинѣ
ан почиваѣштинѣ dubium. Codex noster primo ita compactus erat, ut haec quae nunc
numero 81 signata est pagina et proximae sex ulteriorem locum obtinerent; postea omnia qui-
dem suo loco posita sunt sed paginarum numeri perturbati manent. 54 съ нимъ ан нимѣ-
56 въ шхѣ ан въ шхѣ. discernere nequeo

іменемъ іосифъ. іже
і оучи сѧ оу іса. 58 сѧ пристѣ
нѣ къ пилатоу. проси тѣ
ла іска. пилатъ же по
велѣ тѣло іско дати.

59 і приімъ тѣло іосифъ. ови
тѣ е понѣкнищеж чистоюж.
60 і положи е къ новѣмъ свое
мъ гробъ. іже ісече въ ка
мени. і вѣзвакъ. камень
на двѣри гроба отиде. 61 Къ
же тоу маріѣ магъдалѣини.
і дроугаѣ маріѣ сѣдашиги
прѣмо гробоу. 62 Къ оутрѣни
же днь по парасекѣѣни.
сѣкѣраша сѧ архіерен і фа
рисеи. къ пилатоу 63 глѣжнѣте.
ги помѣнѣхомъ. ꙗко асѣтъ
цѣ онѣ рече. еште живѣ сѣ.
по трѣхъ днѣхъ вѣстанѣ.
64 покелн оубо оутврѣднѣти
гробъ. до третѣгго днѣ.
ѣда како приидѣше оуче
ници ношнѣж оубрадѣтѣ і
і рекѣтѣ людемъ вѣста о
тѣ мрѣтѣвѣхъ. і ждетѣ
послѣднѣѣкъ асѣтъ горѣни
прѣвѣна. 65 Рече же імъ пи

82

латъ. імате коустоднѣж.
і дѣте оутврѣднѣте ꙗкоже
вѣсте. 66 они же шѣдѣше оу
тврѣдинѣ гробъ. знашена
вѣше камень съ коустоди
нѣж. коц. XXVIII. 1 Къ вечерѣ же
тѣнѣ. свѣтажнѣги къ [сжво
прѣвѣж сжвотѣ. приде
маріѣ магъдалѣини. і
дроугаѣ маріѣ видѣтѣ гро
ва. 2 і се трѣсѣ вѣстѣ ре

12 ли. аѣлѣ во гнѣ сѣшѣдѣ
сѣ нѣсе. і пристѣнѣ отѣ
вали камень. штѣ двѣри
грова. і сѣдѣаше на нѣмъ.
3 вѣ же зракѣ его. ꙗко маѣни.
і одѣни его вѣло ꙗко снѣгѣ.
4 штѣ страха же его сѣтрѣсо
ша сѧ стрѣжнѣте. і вѣша
ꙗко мрѣтѣи. 5 отѣвѣштѣакѣ
же аѣлѣ рече женама. не бо
ѣта вѣи сѧ. вѣмъ во ꙗко іса.
пропѣтаего штѣта. 6 нѣсѣтѣ

сѣде. вѣста во. ꙗкоже рече.
придѣта видѣта мѣсто.
і дѣже лежа хѣ. 7 і скоро шѣдѣ
ни. рѣцѣта оученикомъ его.
ꙗко вѣста отѣ мрѣтѣвѣхъ.
і се варѣтѣ вѣи къ галилен.
тоу і оубрѣнѣте. се рѣхъ вама.
8 і ошѣдѣши скоро отѣ гроба.
сѣ страхомъ і радостнѣж
велѣнѣж. тѣсѣте вѣзвѣ
стѣтѣ оученикомъ. егда же
і дѣшѣте вѣзвѣстѣтѣ оу
ченикомъ его. 9 і се ис. сѣрѣ
те і гла. радоуѣта сѧ. онѣ же
пристѣжнѣни. іасте сѧ за но
зѣ его. і поклонѣсте сѧ емоу.
10 Тѣгда гла іма ис. не коѣта сѧ.
і дѣта і вѣзвѣстѣта кра
трѣи моен. да і дѣтѣ вѣ га
лиленѣ і тоу ма видѣтѣ.
11 і дѣшѣтема же іма. сѣ ѣте
рѣи отѣ коустоднѣж. приидѣ
дѣше вѣ градѣ. вѣзвѣсти

83

ша архіерѣомъ вѣк вѣвѣшѣаѣ.
12 і сѣкѣраша сѧ старѣи. сѣвѣ
тѣ же сѣтворѣше. сѣрекро
многo данѣи кономъ. 13 глѣж

64 людемъ lege si vis людемъ. forma enim literae dubia est

ѣ supra v. script. exhibet

XXVIII.1 дроугаѣ ult. lit.

13 ште· рѣцѣте· ꙗко оученици е
 го ноштитѣ· приидѣхше оукра
 доша і намъ сѣнашитемъ·
 14 і аште се оуслышано вѣ
 детъ· оу іѣмона· мѣ оу
 толимъ і· і кѣи вес печ
 ли сѣтворимъ· 15 они же при
 мѣше сѣрекро· сѣтвориша
 ꙗкоже наоучени бѣша· і про
 мѣче сѣ слово се· вѣ іюде
 іхъ до сего дне· 16 Единъ же
 на десѣте оученикъ ідоша вѣ
 галилеѣ вѣ горѣ ꙗкоже по
 велѣ имъ ис· 17 і видѣхше и

поклониша сѣ емоу· ови же оу
 сѣмѣхше сѣ· 18 і пристѣ
 пак ис· рече имъ гла· дана ми
 естѣ вѣсѣка властѣ· на нѣсе
 і на земли· 19 шѣдѣше оубо на

оучитѣ вѣмъ ѣзѣкѣмъ· вѣрѣтѣ
 шта іа· вѣ имѣ оца і сна і ста
 го дѣа· 20 оучаштѣ іа вѣюсти·
 вѣсѣкѣ елико заповѣдѣхъ ва
 мѣ· і се азъ сѣ вами есмѣ·
 вѣмъ дни· до сѣкончаникѣ
 вѣсѣка· ѣминъ· ÷

EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

Marc. I. 1—13.

84

ЄВАНГІЛІЄ ОТЬ МАРЪ КЪЯ: —.

Г. 1 Зачало евангѣлїѣ. ис хва
сна бжїи. 2 ꙗкоже е
сть писано въ пророцѣхъ.
се азъ посѣлѣжъ абаъ мой.
прѣдъ лицемъ моимъ. іже
оуготовитъ пѣть твою. прѣ
дъ тобою. 3 Гласъ въиши
штаго въ поустыни. оуго
товайте пѣть гнѣ. правы
творите стѣза его. 4 Бѣ
сть іданъ крѣста въ поусты
ни. і проповѣдаѣ крѣште
ние покаѣнїю. въ отъпоу
штенне грѣхомъ. 5 і нехо

ждаѣше къ нему всѣ люди
скаѣ страна. і илїѣне. і крѣ
штахъ са вси въ іорданскѣ
і рѣцѣ. отъ него. ісповѣда
ѣшѣ грѣхы свои. 6 бѣ же
іданъ обавченъ власты ве

7 авѣжжди. і покѣсь оустѣмъ
нѣ о чрѣслѣхъ его. і ꙗкъ. акри
ди і медъ дивни. 7 і пропо
вѣдаѣше глѣ. градеть крѣ
плеи мене. въ слѣдъ мене
емоуже нѣсмъ достоїнъ
поклонъ са раздрѣшнїти. ре
мене сапогоу его. 8 азъ оубо
крѣстихъ въ водоу. а тѣ
крѣститъ въ дѣхомъ стѣ
мъ. 9 і вѣсть въ дѣни тѣ
приде ис отъ назарѣта гали
леїскаѣго. і крѣсти са отъ
ідана въ іорданъ. 10 і авне
въсхода отъ воды. і ви
дѣ разводашѣ са неса.
і дѣхъ ꙗко голѣвъ съхода

85

шѣ на нѣ. 11 і вѣсть гласъ
съ несе. тѣ еси снъ мой
възлюбленъ. о тебѣ бла
говолѣхъ. 12 і авне дѣхъ изле
де і въ поустыни. 13 і кѣ тоу
кѣ поустыни дѣни кѣ. іскоу
шаемъ сотоноу. і кѣ съ звѣ

2 прѣдъ an прѣдъ non liquet; pro моимъ emendator eyr. char. твоимъ superposuit.

3 гласъ potest legi гласъ
supra versum addidit

4 vocabulo поустыни emendator cyrill. поуденїи
6 in власи 7 in слѣдъ 8 in азъ pro ꙗ si vis ꙗ scribe et lego,
forma enim literae minus clara est. Eodem modo 8 сѣмъ et 9 бѣсть haud scio an стѣмъ,
бѣсть scribi et legi debeant

ръми. і абли слоужаахъ е
моу. 14 по прѣдани же іоановъ.
приде ис въ галилеѣ. пропо
вѣдаѣ еваѣане. црстѣ вжикъ
15 гла. ꙗко іспакни са врѣ
ма. і приближи са црствие
вжне. покаите са і вѣроу
те въ еваѣане вжне. 16 Ходѣ же
при мори галилеѣскыи ви
дѣ симона. і андрѣа брата
того симона. вѣметѣшта
мрѣжа въ море. вѣашете
во рыбарѣ. 17 і рече іма ис.
придѣта въ слѣдѣ мене.
і сѣтворѣ въ вѣти ловъ
ца чкомъ. 18 і авие оставша

мрѣжа по немъ ідосте. 19 і прѣ
шѣдѣ мало отъ тѣдоу. оузырѣ
іккова зеведеова. і ѡна
брата его. і та въ аладин.
завѣзѣшта мрѣжа. 20 і авие
възѣва ꙗ. і оставша оца сво
его зеведеа въ ладн. съ на
імяныкы по немъ ідосте.
21 і вѣнидоша въ каперѣноуѣмъ.
і авие въ сжкоты. на сѣнѣ
мишти оучаше. 22 і дивѣхъ
са о оучени его. вѣ ко оуча ꙗко
властѣ імы. а не акы къ
нижъници іхъ. 23 і вѣ на съ
нѣмишти (хъ) іхъ. чкъ нечи
стомъ дхомъ. і възѣва 24 гла.
остани чѣто естѣ намъ. і
текѣ ис. назарѣнине. при
шѣлѣ еси погоубитѣ насъ.
вѣмъ та кѣто еси стѣи вжн.
25 і запрѣти емоу ис гла.

оумакчи. і изиди іжнего.
26 і сѣтрасѣ і дхъ нечистѣи.

86

і възѣпигѣ гласѣмъ вели
емъ. і изиде іжнего. 27 і оужа
сж са вси. ꙗко і сѣтазаахъ
са къ сѣвѣ глажште. чѣто оубо
естѣ се. і чѣто оучение се
новое. ꙗко по ѡласти дхмъ
нечистѣимъ велитѣ. і по
слоушаѣтѣ его. 28 і изиде
слоухъ его авие. въ всѣхъ
странѣхъ галилеѣскъ. 29 і авие
іпѣдѣше іскнѣмишта.
придѣ въ домъ симоновъ
і андрѣовъ съ ікко
вомъ. і іѡанномъ. 30 Тѣшта
же симонова. лежаше о
гнѣмъ жегома. і авие гла
ша емоу о неі. 31 і пристѣпѣ
въздвиге іж. імъ за рж
кж еѣ. і остави іж огнѣ.
і слоужаше емоу. 32 поздѣ
же вѣкѣши. егда же захо
ждаѣше сѣнѣце. приноша
дхъ къ нему всѣ недѣжж
ныѣ.
33 і вѣ въсь градъ сѣвѣралѣ са
къ двѣремъ. 34 і іцѣклан многы
недѣжжнѣмъ. імшѣта ра
зичѣны іѣза. і вѣсѣ
многы ізгѣна. і не оста
вѣкаше глаати вѣсѣ ꙗко вѣдѣ
дхъ і. 35 і ютро прокрѣзгоу сѣ
ло. вѣставѣ ізиде. і иде
къ поусто мѣсто. і тоу мо
литѣж дѣаше. 36 і гѣнаша і

Summam pag. 85 b haec verba miniatis lit. glag. scripta praecedunt; ·а· в бѣсѣлюиштимъ са
23 хъ quod uncis inclusum est in cod. emendator erasit In capite pag. 86 a haec prae-
cedunt min. lit. glag. scripta: ·б· в тѣшти петровѣ 29 post андрѣовѣ quae sequebantur
literae duae glagoliticae erasae sunt; съ іѣвовомъ si vis lege съ іѣк. Alterum n vocabuli
іоанномъ supra versum exar. In capite et ad calcem pag. 86 b haec leguntur eodem
quo antea dictum est modo scripta: ·в· в іцѣлѣвъшихъ отъ различнѣхъ недѣлѣхъ ·г· в прога-
женѣемъ.

симонъ. і нже вѣахъ съ нн
мъ. і обрѣтъше і 37 глаша емоу.
ѣко вси іштѣтъ тебе. 38 і гла
імъ. і дѣмъ въ ближнѣа
ѣа вси і градъ. да і тоу про
повѣмъ. на се во ізидохъ.
39 і вѣ проповѣдаѣа на сѣнѣми
штихъ іхъ. въ всен гали
леі. і вѣсѣ ізгона.
40 і приде къ нѣмоу прокаже
мола і. і на колѣноу падаѣа [нъ
і гла емоу ѣко аште хоште
ши. можеши ма іштѣстити.

74

41 не же милосръдовоавъ. про
стѣръ рѣкѣ коснѣ і. і гла
емоу. хошѣ іштѣсти сѣ
42 і рекъшо емоу ѣвнѣ отидѣ
проказа отъ него. і чистѣ
вѣстѣ. 43 і запрѣштѣ емоу
ѣкѣ ізгѣна н. 44 і гла емоу
влюди сѣ. никомоу же ничѣ
тоже не рѣци. нъ шѣдѣ пока
жи сѣ архіерѣоки. і прине
си за очиштенне твоѣ. еже *може*
повеаѣ мѣси. въ сѣвѣдѣ *мѣси*
телѣство імъ. 45 ѿнъ же шѣ
дѣ начатѣ проповѣдати
много. і проносите слово.
ѣко къ томоу не можаѣше ѣвѣ
въ градѣ вѣнѣти. нъ вѣнѣ
въ поустѣхъ мѣстѣхъ вѣ.
і прихождаахъ къ нѣмоу
отъ вѣсѣдѣ. II. I і вѣниде
пакы (къ нѣмоу) въ каперѣна

оумъ. по днѣхъ. і слоухъ
вѣ ѣко къ домоу естѣ 2 і ѣкѣ

сѣвѣраша сѣ мнози. ѣко къ
томоу не вѣмѣштаахъ сѣ.
ни прѣдѣ двѣрѣми і глаа
ше імъ слово. 3 і придоша
къ нѣмоу носашѣ ослабѣ
на жилами. носимъ четѣ
рѣми. 4 і не можшѣ при
стѣпѣти къ нѣмоу. за народѣ.
отѣкрыша покровѣ ідеже вѣ.
і прокопавѣше сѣвѣсиша одрѣ.
на нѣмѣже ослабѣнѣ сѣ
лежаашѣ. 5 видѣвѣ же не вѣ
рѣ іхъ. гла ослабѣноуемоу.
чадо отѣпоуштаѣтъ сѣ те
вѣ грѣси твои. 6 вѣахъ же ѣ
терни отъ кѣнижѣникѣ тоу.
сѣдашѣ. і помѣшлѣкѣ
шѣ въ сръдѣцихъ своіхъ.
7 чѣто сѣ. тако глетѣ власнѣ
миж. кѣто можетѣ отѣпоу
штати грѣхъ. тѣкѣмо еди
нѣ вѣ. 8 і разоумѣвѣ не дѣ
мѣ своімъ. ѣко тако ти по

75

мѣшлѣкѣтъ въ сѣвѣ. рече
імъ. чѣто тако помѣшлѣ
ете въ сръдѣцихъ вашѣхъ.
9 чѣто естѣ оудѣвѣ рѣшѣ
ослабѣноуемоу. отѣпоу
штаѣтъ ти сѣ грѣси. ли рѣ
шѣти вѣстани. і вѣзѣми
одрѣ твои. і ходи. 10 нѣ да вѣ

38 in *ближнѣа* emendator aliquis glagoliticam literam *н* in *ѣ* correxit, idem fecit 40 in *падаѣа*, utroque loco scriptor principalis recte *н* exaraverat quod restitit. Idem emendator in *marginе* correctae formae glagoliticae loci prioris char. cyrill. *ѣ* addidit, ne emendatio *dubia* esset.

44 вѣ сѣвѣдѣ an вѣ сѣвѣ. *dubium*, etiam 45 шѣ *dubium*, potest шѣ legi II. I quae post пакы uncis inclusa sunt emend. tanquam superflua erasit, sed singul. lit. vestigia apparent

Pag. 74b v. 1 сѣвѣраша, v. 8 къ, v. 16 отъ, v. 20 кѣто formam literae *ѣ* non satis clare exhibent, ut *ѣ* et *ѣ* certe distingui non possint. Summa pagina haec habet: ·д· (ш)слабѣнѣмъ жилами

9 сте ꙗко власть имать сиꙗ чскы. штъпоуштати на зе ми грꙗхы. гла ослабленоу моу. 11 текъ глажъ. вѣстани вѣзъми одръ твои. ꙗ иди въ домъ твои. 12 ꙗ вѣста дѣне. ꙗ вѣзъмъ одръ љзиде прѣдъ вѣскми. ꙗко ди вѣкѣхъ са вси. ꙗ славлѣхъ ба глажъ ште ꙗко николиже тако ки дѣхомъ. 13 ꙗ љзиде ис къ морю. ꙗ вѣскъ народъ љдкаше къ не моу. ꙗ оучааше ља. 14 ꙗ мимо градъ ис. видѣ леуѣиѣжъ

ѣаѣфеова. сѣдѣшита на мѣтѣници. ꙗ гла емоу. по мнѣ гради. ꙗ вѣставъ къ сѣдѣ его љде. 15 ꙗ вѣстѣ вѣзлежаншю емоу въ домоу его. ꙗ мнози мѣтаре. ꙗ грꙗшкници вѣзле жаѣхъ съ исмъ. ꙗ съ оученикы его. вѣахъ во мнози. ꙗ по не мѣ љдоша. 16 ꙗ кѣнижъници ꙗ фариски. видѣвѣше ꙗ ѣдъ штъ съ мѣтари ꙗ грꙗшкникы. глаахъ оученикомъ его. по чѣто съ мѣтари ꙗ грꙗшкникы вѣстѣ ꙗ пѣтѣ. 17 ꙗ слыша въ ис гла шъ. не трѣбоу ѣтѣ сѣдравни врачевъ. нѣ колаштити. не придѣ во призѣватъ правѣдъникъ нѣ грꙗшкникъ къ покаѣние. 18 ꙗ вѣахъ оученици љбанови. ꙗ фарисеи посташитѣ са. ꙗ придоша ꙗ рѣша емоу. по чѣто оученици љбанови. ꙗ фарисѣисци по

Рag. 75a, vv. 9 имать, 10 отъпоуштати, 14 въ домъ de forma lit. ѣ aut ѣ dubitare licet. Ad calcem huius paginæ hæc habes: ·e· w леби ꙗ мѣтари Рag. 75b versus 22 et 23 in membrana abrasa scripti sunt, vestigia aliquot literarum adhuc apparent, unde elucet glagoliticæ fuisse. 20 тѣгда an тѣгда dub. 22 supra ново cyrill. char. e мѣхъ scriptum, lege: новое мѣхъ, itidem post вѣльѣи cyrillicus emendator hæc interpolavit: и обоe сѣблюдетъ са 25 alterum a verbis глааше superpositum est 26 quæ uncis inclusa sunt, emendator erasit sed legi possunt

стѣтъ са ꙗ твои оученици не постаѣтъ са.

76

19 ꙗ рече имъ ис. еда могѣтъ снове врачъници постаѣти са. донѣдеже съ ними естѣ же ни хъ. елико вѣрѣма съ собою имѣтъ жениха. не имѣтъ постаѣти са. 20 придѣтъ же дѣние. егда отѣиметъ са отъ ни хъ жени хъ. ꙗ тѣгда по стѣтъ са въ тѣ дни. 21 ни кѣтоже пристаѣннѣ пла та не вѣлена. не пристаѣлѣ етѣ ризѣ ветѣскъ. аште ли же ни. вѣзѣметъ конѣцъ отъ неѣа новое. отъ ветѣхаево. ꙗ горъши дирѣ вѣдетъ. 22 ꙗ ни кѣтоже ни кѣливаетъ. вина нога въ мѣхы вѣтѣхы. аште ли же ни. просадитъ кино ново. ꙗ кино пролѣтѣ са. ꙗ мѣси погѣвѣжтъ. нѣ кино новое въ мѣхы но кы вѣлѣкти. 23 ꙗ вѣстѣ мимо ходѣштоу емоу. въ сѣ

коты сквѣзѣ сѣѣникъ. ꙗ на чашѣ оученици его пѣтъ трорити. вѣстрѣгашитѣ кла сѣ. 24 ꙗ фариски глаахъ емоу. виждѣ чѣто творѣтъ въ сѣ коты. егоже не достоѣтъ. 25 ꙗ тѣ глааше имъ. нѣстѣ ли ни колиже чѣли. чѣто створи дѣдѣ. егда трѣбова. ꙗ къ злака самъ ꙗ иже вѣахъ съ нимъ. 26 како вѣниде къ храмъ вѣжин. при вѣви(ѣвиѣ)фарѣ. ѣрꙗхи

13 ерен. і хлѣбѣмъ прѣдѣложеніѣмъ сѣнѣстѣмъ. іхъже не достокъ ше ѣсти. тѣмъ іереѣмъ.

27 і глааше імъ исъ свѣота чѣа ради вѣстѣмъ. а не чѣмъ сжвоты ради 28 Тѣмъже гѣ естѣ снѣ чѣскы свѣотѣ.

III-1 і вѣниде пакы вѣ сѣнѣмниште. і вѣ тоу чѣмъ соухъ ржкж імъ. 2 і назираахъ іаште вѣ свѣотѣмъ іцѣли

77

тѣ і. да на нѣ вѣзглажтѣ.

3 і гла чѣоу імжштоуемоу соухъ ржкж. стани по срѣдѣ. 4 і гла імъ. достои ли вѣ свѣотѣмъ добро творити ли зѣло творити. дшж спѣти ли погубити. они же мѣ чаахъ. 5 вѣзѣрѣвъ на нѣ сѣ гнѣвомъ. скрѣва ѿ ѿкаме

нени срѣдыца іхъ. гла чѣоу простѣри ржкж твоѣ. і простѣрѣ. і оутвѣрѣди сѣ ржка его іцѣла кѣкы дроугаѣ. 6 і авѣе ішьдѣше фариски. сѣ іродикны сѣвѣтѣмъ сътка рѣахъ на нѣ. како і вѣ погубили. 7 іс же отиде сѣ оученикы свои на морю.

і много народѣ отѣ галилеѣ. по нѣмъ ідоша. і отѣ іудеѣ. 8 і отѣ елма. і отѣ ідоумѣмъ. і сѣ ѿного полоу іордана. і сжште отѣ тоурѣ і сидона.

много мѣножѣство. слышавѣше елико сѣтварѣаше ідоша кѣ нѣмоу. 9 і рече оуче

4 никомѣ своімѣ. да естѣ при нѣмъ ладица народа ради. да не сѣтѣжжажтѣ емоу.

10 мѣногы во іцѣли. кѣо на падаахъ емъ. хоташте при коснѣти сѣ емъ. елико імъ ахъ ранѣ. 11 і егда видѣахъ і дѣси нечисты. припадаахъ кѣ нѣмоу. і вѣпникъхъ глажште. кѣо ты еси хѣ снѣ вѣжи. 12 і много прѣшталше імъ. да авѣ творатѣ его. кѣо вѣдѣахъ хѣ само го сжшта. 13 і вѣниде на го рѣ і призыва іаже самѣ вѣсѣотѣ. і ідоша кѣ нѣмоу. 14 і сѣ твори вѣ і. да вѣждтѣ сѣ нимъ. і посѣлаетѣ ѣа проповѣдѣати. 15 і имѣти область. іцѣлити недѣжгы.

78

і изгонити вѣскы. 16 і нарече іма симоноу петрѣ. 17 і кѣока зеведеѣва. і нанѣна вѣтра ікковѣк. і нарече іма іменѣ. коѿанірѣиси. еже естѣ сна громава. 18 і андрѣж і филиппа. і карѣоломеѣ. і матѣтеѣ мѣтарѣ. і томѣж. і никоѣ. аѣфеѣва. і тадеѣ. і симона. кананѣкѣ. 14 і іудѣ іскаріотѣскаѣго. іже і прѣдастѣ. 20 і ідоша вѣ домѣ. і сѣвѣраша сѣ пакы народи. кѣо не мошѣти імъ ни хлѣба сѣнѣсти. 21 і слышавѣше іже вѣахъ оу нѣго. ізидѣ іати і. глаахъ во кѣо неістовѣ естѣ. 22 і кѣни

III.5 verbo възврѣвъ emendator cyr. ex utraque parte и же apposuit, lege и възврѣвъ же, ibid. in оутвѣрѣди, 7 (v. 18) in кѣ форма lit. ѣ non satis plana, etiam 8 in отѣ (тоурѣ) de recta scriptura dubitari potest 12 да авѣ, emend. cyr. superposito не, lit. а in cyr. ѣ correcta, in да не ѣвѣ mutavit 13 lit. і verbi призыва supra versum scr. 14 forma lit. ѣ in послылаетѣ dubia, potest ѣ legi, idem valet 20 de verbo домѣ, et 21 de v. естѣ

жъници низкъшдъше отъ
 ѳелма глаахъ. ꙗко велъ
 зкоула имать. ꙗко ѳ къна
 зи вкъсѣ. изгонитъ вкъсы.
 23 ꙗ призъвавъ ѳа. въ притъ

чахъ глааше имъ. како може
 тъ согона сотонж изгънати.
 24 ꙗ аште прсо на са раздѣли
 тъ са. не можетъ стати цркъ
 ство то. 25 ꙗ аште домъ на са
 раздѣлитъ са. не можетъ
 стати домъ тъ. 26 ꙗ аште со
 тона самъ вкъста на са. ꙗ ра
 здѣли са. не можетъ стати.
 нъ коньчинж имать. 27 никъ
 тоже не можетъ съсждъ
 крѣпкъаего. въшдъ въ до
 мъ его. расхътити. аште
 не пръвѣе крѣпкъаего съва
 жетъ. ꙗ твгда домъ его ра
 схътитъ. 28 аминъ глажъ ва
 мъ. ꙗко всѣ отъпоустатъ са
 сномъ чскомъ. съгрѣшеникъ.
 ꙗ власниа. еанко аште
 власнимисаждъ. 29 а ꙗже а
 ште власнимисаждъ на
 стъи дхъ. не имать отъпоу
 штеникъ въ вѣкы. повиннъ

79

весе бѣваетъ. 12 да видаште
 видатъ. ꙗ не оузыратъ. ꙗ слы
 шаште слышатъ. ꙗ не разоу
 мѣжтъ. егда обрататъ са.
 ꙗ отъпоустатъ са имъ грѣси.
 13 ꙗ гла имъ. не вкъсте ли притъ
 ча сѣа. ꙗ како вса притъча
 оумѣете. 14 сѣаи слово скетъ.

9 15 се же сждъ ꙗже на пжти. ꙗде
 же скетъ са слово. ꙗ егда оу
 слышитъ. аже придетъ со
 тона. ꙗ отъиметъ слово.
 сѣаное въ срѣдъцихъ ихъ.
 16 ꙗ си такожде сждъ. ꙗже на
 каменихъ скемни. ꙗже е
 гда слышатъ слово. аже
 съ радостиж приемжтъ е.
 17 ꙗ не имжтъ корене въ сѣбѣ.
 нъ врѣмenni сждъ. по томъ
 же вѣкыни печали. ли го
 нению. словесе ради.
 аже съблажнѣжтъ са
 18 а си сждъ. сѣани въ трѣни.

слышаштеи слово. 19 ꙗ печа
 ли вкъса сего. ꙗ аже богать
 ствикъ. ꙗ о прочнхъ похоти.
 въходашта подавлѣжтъ сло
 во. ꙗ вес плода бѣваетъ.
 20 а си сждъ сѣани на добрѣи
 земли. ꙗже слышатъ слово.
 ꙗ приемжтъ е. ꙗ плодатъ
 са. на 21 ꙗ глааше ꙗ
 мъ. Егда приходитъ свѣти
 льникъ. да подъ спждомъ по
 ложенъ вждетъ. ли подъ одро
 мъ. не да ли на свѣштъникъ
 къзложатъ ꙗ. 22 нѣсетъ во ни
 что же таино. еже не ажитъ
 са. ни вкътъ потаено. нъ да
 придетъ въ авление. 23 ꙗже
 имать оуши слышати да
 слышитъ. 24 ꙗ глааше имъ.
 Блюждте са что слышите.
 въ нѣже мкрж мкрите.
 намкритъ са вамъ.
 ꙗ приложитъ са вамъ.

28 ꙗ in сномъ superfusum, nec non 29 in стъ; glagolítico повиннъ eyr. emend. къ super-
 posuit Pag. 79 a vv. 1 literae ꙗ in бы voc. бѣваетъ, 2 in оузыратъ, 11 придетъ figurâ
 talis, ut cum ꙗ confundi possit; v. 4 pro егда emend. eyr. superposito да ко legi да когда
 voluit 79b v. 4 подавлѣжтъ, 7 слышатъ, 14 възлож. figuram lit. ꙗ non satis clare ex-
 hibent. 20 in сѣани lit. ꙗ supra ꙗ. scripta; in lacuna versus 9 emendator pro literis
 glagoliticis erasis cyrillice scripsit: .л. и. на .ѣ. и .р.

80

сашаштеишъ. 25 [же во аште иматъ дастъ са емоу. а [же не иматъ. і еже има ть отъиметъ са отъ него. 26 і глааше. тако естъ црсиє вжне ккоже чкъ ккмктаетъ скма къ землж. 27 і спитъ. і вьста етъ ноштъ і днь. і скма про забаетъ. і растетъ ккоже не вьсетъ онъ. 28 въ севк во землж плодитъ са. прѣжде трккж по томъ же класк. по томъ же пшеницж въ класк. 29 егда же съзрѣетъ плодъ. посылаетъ срннъ. настотъ жатва. 30 і глааше. Чесомоу оуподо вимъ црсиє вжне. ли кои притъчи. приложимъ е 31 кко гороу шннъ зрннъ. еже егда вьск но вждетъ въ землж. мьне вьсхъ естъ сьменъ. земь нъхъ. 32 і егда вьскно вжде ть вьзрастетъ. і вждетъ

коде вьсхъ земли. і твори ть вьтви велиа. кко мошти подъ скниж его. птицамъ не вьскимъ витати. 33 і тацкми притъчами многими. глааше имъ слово. ккоже можаа ж сашшати. 34 вес притъча же не глааше имъ. единъ же ськазаше оученикомъ сво имъ рек. 35 і гла имъ. въ ть днь вечеромъ вьквшю. прѣ ідемъ на онъ полъ. 36 отъпоуштьше народъ. поаша и кко же вк въ ладн. і инъ же ладнж кѣахъ съ ними. 37 і вьстъ коурк вьтронна ве

ли. вьннъ же вьлиаахъ са въ ладнж. кко оуже погра знжти хотѣаше. 38 і вк самъ на крѣмъ. на дохъторк съпа. і вьзбоудиша и. і глаахъ емоу. оучителю. не родиши ли кко погыбаемъ.

87

39 [вьставъ запрѣти вьтроу. че морю. мльчи. і оустани. [і ре і оулеже вьтрк. і вьстъ тишина велк. 40 і рече имъ чкто тако страшни есте. како не имате вькры. 41 і вьзбокша са страхомъ велиемъ. і глаахъ дроугъ къ дроугоу. ккто оубо съ естъ. кко і вьтри і море послушавжтъ его. V.1 і придж на онъ полъ морк. къ странж гадаринекж. 2 і излѣзъ шю же емоу іс кораблѣ. абы сьрѣте и отъ гробъ чкъ. дхмъ нечистомъ. 3 [же жилиште имкаше къ гробкхъ. і ни же лѣзномъ жжемъ. его ни ктоже не можааше его ськкати. 4 за не емоу много краты. пжты і жжи желк зны. ськазаноу сжштю прѣтрьзаахъ са отъ него ж жа желкзнаа. і пжта ськроу

шаахъ са. і никтоже его не можааше оумжчити. 5 і вьнж днь і ноштъ къ гробкхъ. і къ горахъ вк. вьпниа і тлѣкы са каменнемъ. 6 оузрѣквъ же іса іздальче. тече і покло ни са емоу. 7 і вьзвпнвъ гла сомъ велиемъ гла. чкто

IV.29 inter срннъ et настотъ emend. cyrill. како scripsit
 ученикомъ, v. 10 имъ, v. 11 блв, in ъ lit. ъ non satis clare expressam exhibent
 IV.36 verbo отъпоуштьше emend. cyr. conjunctionem и praeposuit
 emend. cyr. medio spat. inter versus на крѣмъ scripsit
 Pag. 80b v. 8 имъ, v. 9 оу-
 38 pro дохъторк

9 мѣнѣ і тебѣ ісе. снѣ ба вѣи
шнѣнѣго. заклннаѣж тѣ вѣи.
не мѣчи мене. 8 глааше ко
емоу ізиди дше нечистѣи
отъ чѣа. 9 і въпрашааше н. ка
ко ти естѣ іма. і гла емоу.
лефеонѣ мѣнѣ іма естѣ.
ѣко мнози есмѣ. 10 і молѣаше
і много. да не посѣлѣтѣ
іхѣ кромѣ странѣи. 11 вѣ же тоу
стадо свино пасомо велѣе.
при горѣ. 12 і молиша і вси вѣ
си глаѣште. посѣли нѣи въ
скинѣи. да вѣ нѣи вѣнидемѣ.
13 і авѣе повелѣ імѣ іс. і ишѣ

88

дше доу си нечисти. вѣни
доша вѣ скинѣи. і оустрѣи
са стадо по вѣрѣгоу вѣ морѣ.
вѣ же іхѣ ѣко дѣвѣ тѣмѣашти.
і оутпааѣж вѣ мори. 14 і пасѣ
штен скинѣи вѣжаша. і вѣ
звѣстиша вѣ градѣ. і на се
лѣхѣ. і придж видѣтѣ вѣи
вѣшааго. 15 і приджша вѣ ісѣи.
і видѣша вѣсѣнокавѣшаа
го са. сѣдѣшта облачѣна.
і сѣмѣлашта. імѣвѣ
шааго лефеонѣ. і оукоѣша са.
16 і повѣдѣша ішѣ видѣвѣшен.
како вѣи вѣсѣноуемоу. і о сви
ниѣхѣ. 17 і начаша молити і.
отити отъ вѣрѣдѣлѣ іхѣ.
18 і вѣходѣштоу емоу вѣ ладн
цѣ. молѣаше і вѣсѣнокавѣи
са. да ви сѣ нимѣ вѣилѣ. 19 іс
же не дастѣ емоу. нѣ гла е
моу. іди вѣ домѣ твои вѣ
твоимѣ. і вѣзвѣсти імѣ.

елико ти гѣ сѣтвори. і помило
ва тѣ. 20 іиде. і начѣтѣ проповѣдо
вати. вѣ декаполи. елико сѣ
твори емоу іс. і вси дивѣлѣ
аѣж са. 21 і вѣрѣкѣвѣшоуемоу вѣ во
раки пакѣи на онѣ полѣ. сѣвѣра
са народѣ много о немѣ і вѣ при
мори. 22 і се приде единѣ отъ д
рѣхисунагога. іменемѣ іаірѣ.
і видѣвѣ і паде на ногоу его.
23 і молѣаше н много гла. ѣко
дѣшти моѣ на конѣчинѣ естѣ.
да пришедѣ вѣзложиши на нѣж
рѣцѣ. да спѣна вѣдетѣ і ожн
ветѣ. 24 і иде сѣ нимѣ. і по не
мѣ ідѣаше народѣ много. і оу
гнѣтаѣж н. 25 і се жена етерѣ
сѣшти. вѣ точѣни крѣвѣ.
лѣтѣ бѣ. 26 і много пострадѣвѣ
ши. отъ много вѣрачѣвѣ. Мѣно
і иждивѣши все свое. і ни
единоѣ полѣза обрѣтѣши.
нѣ паче вѣ горе пришедѣши.

89

27 сѣшавѣши о ісѣ. пришедѣ
ши вѣ народѣ. сѣ зади. прико
снѣ са ризѣ его. 28 глааше бо.
ѣко аште прикоснѣ са понѣ ризѣ
го. спѣна вѣдѣж. 29 і авѣе іса
кнѣ істочѣникѣ крѣвѣ еи.
і разоумѣ тѣкломѣ ѣко іцѣ
лѣтѣ отъ ранѣи. 30 і авѣе іс
оштѣштѣ вѣ сѣвѣ. снаж
ішѣдѣшиж. отъ него. обрѣштѣ
са вѣ народѣ глааше. кѣто при
коснѣ са ризѣ моѣхѣ. 31 і гла
ша емоу оучѣници его. видѣ на
родѣ оугнѣтаѣштѣ тѣ і гла
ши. кѣто са прикоснѣ миѣ.

Pag. 87b v. 15 естѣ ап естѣ dubium, etiam v. 22 вѣнидемѣ ап вѣнидемѣ dub. Pag. 88a
v. 17 іхѣ, v. 22 домѣ, v. 23 імѣ fig. lit. ѣ cum ѣ confundi potest. Eodem modo 88b
v. 6 сѣвѣра si vis lege сѣвѣра, v. 19 in лѣт lit. ѣ supra лѣ scripta. Ad calcem eiusdem
pag. haec leguntur glag. lit. min. scripta: в крѣвѣточѣнѣи 28 vocab. понѣ minutoribus
quidem fornīs extra versum sed primi scribae manu additum 31 миѣ pro мѣнѣ cod. exhib.

32 і озиралаше сѧ видѣти. сътво
ръшѡжъ се. 33 жена же оубо ккѡ
ши сѧ. і трепештѡшти. вк
джшти еже бѣмстѡ ѡ. при
де і припаде къ нѣмоу. і ре
че емоу всѡжъ истинѡжъ. 34 і сѧ же
рече ѡ. дѡшти вкѡра твоѡ спѣ
тѡ. іди сѡ миромѡ. і вѡди

цѡла отѡ ранѡ твоѡ. 35 Ѣште
гѡжштѡ емоу. придошѡ отѡ а
рѡхисѡнаго гѡжште. ккѡ дѡ
шти твоѡ оумрѡтѡ. чѡто дѡи
жѡши оучитѡлѡ. 36 і сѧ же слѡ
шавѡ слово гѡемѡе. гѡла архѡ
сѡнагогови. не кол сѧ тѡкѡмо
вкѡроу. 37 і не остави гти по се
вѡ. ннединогѡже. тѡкѡмоу
петра. і ккѡва. і банна вратра
іккѡвлѡ. 38 і приде вѡ домѡ
арѡхисѡнагоговѡ. і видѡ млѡ
вѡ. і плачѡштѡ сѧ. і кли
чѡштѡ много. 39 і вѡшѡдѡ
гѡла імѡ. чѡто млѡвѡте.
і плачете сѧ. отроковица нѡ
стѡ оумрѡла нѡ сѡпитѡ. 40 і рѡ
гѡдѡжъ сѧ емоу. онѡ же ізгѡна
вѡ всѡ. поіатѡ оцѡ отрокови
ци і мрѡ. і иже вѡшѡ сѡ нимѡ.
і вѡниде ідеже вѡ отрѡча
лежѡ. 41 і имѡ за рѡжѡ отрѡко
вицѡ. гѡла ѡ. талитакоумѡ.

90

еже естѡ сѡказѡмо. дѡквице
текѡ гѡжъ вѡстѡни. 42 і лѡвѡ
вѡста дѡквица і хѡждашѡе.
вѡ во лѡтома і вѡ. і оужаснѡ
шѡ сѧ оужасомѡ вѡлемѡ
43 і запрѡкти імѡ много.
да никѡтоже не оубѡктѡ

сѡго. і рече дадите ѡи кѡсти.
VI-1 І ишѡдѡ отѡ тѡждѡ. і приде
вѡ очетѡво сѡе. і по нѡмѡ
ідошѡ оученици егѡ. 2 і вѡи
кѡши сѡвѡтѡ. начѡтѡ на сѡ
нѡмишти оучитѡ. і мнози
слѡшавѡше дикѡлѡхѡжъ сѧ
о оучени егѡ гѡжште. ѡтѡ
кѡждѡ се естѡ емоу. і чѡто
прѡкѡждѡрѡстѡ данѡ емоу.
і силѡ такѡ рѡжѡма егѡ
вѡивѡжтѡ. 3 не сѡ ли естѡ
текѡтонѡ. сѡнѡ марѡниѡ.
і братѡрѡ же іккѡвоу. і осѡи.
і июдѡ. і симѡноу. не і ли
сѡестѡрѡи егѡ сѡтѡ сѡде кѡ насѡ.

і сѡблѡжѡнѡхѡжъ сѧ о нѡмѡ.
4 Гѡлаше же імѡ нѡ. ккѡ нѡктѡ
прѡрокѡ вѡштѡкѡсти. тѡкѡмо
кѡ сѡеѡмѡ отѡчѡствѡни.
і кѡ рѡждѡни. і вѡ домоу
сѡеѡмоу. 5 і не можаше тоу
ни єдиноѡмѡ же силѡ сътво
ритѡ. тѡкѡмо на мало недѡж
жѡникѡ вѡзлѡжи рѡцѡ і ицѡклѡ.
6 і дѡи сѧ за невѡкрѡствѡне іхѡ.
і обѡхѡждаше градѡцѡ оучѡ.
7 і призѡвавѡ ѡѡ на десѡте.
і начѡтѡ сѡклѡти. дѡвѡ. нѡ
дѡвѡ. і дакѡше імѡ вѡлѡстѡ
на доусѡхѡ нечѡстѡихѡ.
8 і запрѡкти імѡ. да ничѡсѡже
не вѡземѡжтѡ на пѡтѡ.
тѡкѡмо жѡзѡлѡ єдинѡ. ни пѡирѡи
ни хѡкѡва. ни при поѡсѡкѡ мѡди.
9 нѡ. оѡоувѡни кѡ сѡнѡлѡниѡ.
і не обѡлачитѡ сѧ вѡ дѡвѡкѡ рѡзѡ.
10 І гѡлаше імѡ. іждѡ же колѡи
жѡдо вѡнидѡте вѡ домѡ.

VI.2 in оучени literam і pluribus punctis praefixis hand scio an emendator delere voluerit,
ibid. отѡ an отѡ dub. 3 verbo тектонѡ cyrill. об superpositum VI.4 in сѡеѡмоу lit.
glag. оу ех ѡ correcta videtur 9 verbum оѡоувѡни ut videtur ни praecedebat, sed emend.
lit. и erasa cyrillicum ѡ superposuit

91

тоу прѣвѣкаете. доидеже
 ѡидете отъ тѣдѣ. 11 ѡ елико
 аште не приемлѣтъ васъ.
 ни послушаѣтъ васъ. исхо
 даште отъ тѣдоу. отъграсѣ
 те прахъ. ѡже естъ подъ но
 гами вашими. въ свѣдѣн
 телество ѡмъ. аминъ глѣж
 вамъ отърадѣнѣе бѣде
 тѣ. содомомъ. ли гоморѣне
 мъ. въ днь сждѣнъ. неже
 градуу томоу. 12 ѡ ишѣдѣше про
 повѣдаахъ. да покажѣтъ са.
 13 ѡ вѣсѣмъ многы изганѣа
 хъ. ѡ мазаахъ олкомъ.
 многы неджжнѣнъ. ѡ и
 цѣлѣахъ. 14 ѡ оуслѣша црѣ
 ѡродъ. слоухъ исвѣ. авѣ ко
 вѣстѣ ѡма его. ѡ глааше.
 ꙗко ѡбанъ крестѣа вѣста
 отъ мрѣтвѣхъ. ѡ сего ра
 ди силы дѣжѣтъ са о немъ
 15 ѡни же глаахъ ꙗко ѡликъ е

стѣ. ѡни же глаахъ ꙗко проро
 къ естъ. ꙗко единъ отъ пророкъ.
 16 слышавъ же ѡродъ рече. ꙗко
 егоже азъ. оуслѣкнѣхъ ѡанна.
 съ естъ. тѣ вѣста отъ мрѣ
 твѣхъ. 17 Тѣ ко ѡродъ. по
 сълавъ ѡтъ ѡбана. ѡ съва
 за ѡ. въ тѣмьници. ѡроди
 ꙗды ради. женѣ филипа
 брата своего. ꙗко ѡжени са
 еж. 18 Глааше ко ѡбанъ ѡро
 ди. ꙗко не достоитъ тебѣ.
 ѡмѣти женѣ филипа бра
 та своего. 19 ѡроднѣ же гнѣ
 кааше са на нѣ. ѡ хотѣаше ѡ

оубити. ѡ не можааше. 20 ѡро
 дѣ ко воѣше са ѡбана. въ
 дѣмъ мжжа правѣдѣна ѡ
 ста. ѡ хранѣкаше ѡ. ѡ по
 слоушааша его мѣного тво
 рѣаше. ѡ въ сласть его
 слоушааше. 21 ѡ приключѣ
 шю са дѣни потрѣвѣноу.

92

егда ѡродъ рождѣствоу ско
 емоу вечерѣ творѣаше. къ
 наземъ своѡмъ. ѡ тѣмъ
 штѣникомъ. ѡ старѣшина
 мъ. галилѣйскѣмъ. 22 ѡ въшъ
 дѣши дѣштери еа. ѡродиꙗдѣ.
 ѡ плававѣши. ѡ оугождѣши
 ѡродови. ѡ възлежаштѣ
 мъ съ нимъ. рече црѣ дѣви
 ци. емоу же аште хоштеши
 дамъ ти. 23 ѡ клатѣ са ѡ.
 ꙗко егоже аште просиши дамъ ти
 до полѣ црѣнѣ моего. 24 она же
 ишѣдѣши рече къ мрѣ своѣ.
 чесо прошъ. она же рече гла
 вы ѡбана крестителѣ.
 25 ѡ въшѣдѣши авѣ съ тѣшѣта
 ниемъ къ црю. проси глѣж
 шти. хоштѣ да ми даси оу
 скѣченъ на блюдѣ главѣ.
 ѡбана крестителѣ. 26 ѡ при
 скрѣвѣнъ вѣстѣ црѣ за
 клатѣ. ѡ възлежаштѣхъ

съ нимъ. не вѣсхотѣ отъре
 шти са ѡ. 27 ѡ авѣ посѣлакъ
 црѣ воина. повелѣ принести
 главѣ его. 28 онъ же шѣдъ оуслѣ
 кнѣ ѡ въ тѣмьници. ѡ прине
 се главѣ его на блюдѣ. ѡ да
 стѣ дѣвници. ѡ дѣвица да

VI.11 бѣдетъ an бѣдетъ dub., etiam гоморѣнемъ haud sc. an sit гоморѣнемъ In summa
 pag. 91 b glag. char. lit. miniatis haec habes: w ѡанъ ѡ иродѣ 23 аште minutioribus
 formis glag. sed eadem manu exaratum et verbis егоже просиши superpositum

стѣ ѿ мри свои. 29 і слышавъ
ше оученици его. придоша і
къваша троупѣ его. і поло
жиша і въ гробѣ. 30 і събѣраша
са апѣли къ себѣ. і къзвѣсти
ша емоу кѣк. еанко сътвориша.
і еанко наоучиша. 31 і рече имъ.
придѣте къ сами къ мѣсто
едини. і почите мало.
къахъ во приходашти. і ох
даштен мнози. і не къ имъ
коли понѣ жети. 32 і идоша къ
поусто мѣсто кораблемъ е
дини. 33 і видѣша ѿ къдѣштал.
і познаша ѿ мнози. і пѣши
отъ кѣкхъ градъ тѣша тамо

93

і вариша ѿ. 34 і ишѣдъ не видѣ
народъ многъ. і мнѣи емоу
къиша. за не къахъ кѣко оръ
ца не имѣштал пастоуха. і на
чатъ оучити ѿ много. 35 і ми
нжѣшю часоу. пристѣжи
ше къ нѣмоу оученици его.
глаша кѣко поусто естѣ мѣ
сто. і оуже година минѣ.
36 отъпоусти ѿ. да шѣдѣше.
къ окръстѣнихъ сѣлѣхъ
і въсехъ. коупатѣ сѣкѣ
хаѣкѣ. не имѣтѣ во чѣсо
жети. 37 онъ же отъкъштѣвъ
рече имъ. дадите имъ къ
жети. і глаша емоу. да шѣ
дѣше коупимъ. дѣвѣма съ
тома пѣназъ хаѣкѣ. і
дамъ имъ жети. 38 Онъ же гла
имъ. колико имѣте хаѣ
кѣ. ідѣте (са)дите. і оу
къдѣкѣше глаша. д хаѣкѣ.
і к рѣкѣ. 39 і повѣлѣ имъ

посадити ѿ кѣа. на сподѣ.
на сподѣ. на трѣкѣ зеленѣ.
40 і къзлегоша на лѣхы. на лѣ
хы. по сѣтоу і пѣти десѣтѣ.
41 і примѣ д хаѣкѣ. і к рѣкѣ.
і къзѣрѣкѣ на нѣко вѣни.
і прѣломи хаѣкѣ. і дажше
оученикомъ своимъ. да по
лагажтѣ прѣдъ ними. і обѣ
рѣкѣ раздѣли кѣкимъ. 42 і къша
вси і насѣтиша са. 43 і къ
заша оукроухъ. вѣи коша і
спѣкъ. і отъ рѣкоу. 44 къдѣ
ниихъ же къ хаѣкѣ. пѣтъ
тѣжшѣ мжѣ. 45 і ѣвѣ
оукѣди оученикѣ своимъ.
кънѣти къ кораблѣ. і вари
ти і на ономъ полоу. къ видѣ
саідѣ. донѣдеже самъ о
тѣпоуститѣ народѣ. 46 і о
тѣре. къ са имъ. іде къ
горѣ помолитѣ са.
47 і вечеръ къкъшю. къ ко ко

94

рабѣ по сѣдѣ морѣ. а съ еди
нѣ на землѣ. 48 і видѣкѣ ѿ
страждѣшѣ къ грекени.
къ ко вѣтрѣ противѣни имъ.
і при четвѣртѣ стражи по
шѣни. і приде къ нимъ по
морю хода. і хотѣ минѣти ѿ.
49 дни же видѣкѣше і по морю
ходѣшѣ. не пѣштѣкаша при
зракѣ къти. і къзѣкаша.
50 вси ко видѣкѣше і. і къзма
тоша са. онъ же ѣвѣ гла съ
ними. і рече имъ. Дрѣзѣи
те ѣзѣ есмѣ не волѣ са.
51 і къниде къ нимъ къ кораблѣ.
і оулеже вѣтрѣ. і сѣло из ли

29 in слышавъше lit. ша ead. man. supra vers. scriptae, figura lit. ѣ in -шавъше cum ѣ confundi potest, 30 събѣраша an събѣр. dub. емоу minut. form. supra vers. add. 38 quae uncis inclusae sunt lit. са emend. delevit. pro quibus cyrillic. оубѣ scripsit forma lit. ѣ in ѣдѣш. 44, in отѣп. 45, in отѣрек. 46, in въ горѣ ibid., in помолитѣ ib., шѣтрѣ 48 cum ѣ confundi potest

ха дивѣкаѹж са. і оужасаѹ
 хж са. 52 не разоумѣша во о хлѣ
 вѣхъ. нъ вѣ срѣдѣце іхъ ока
 менено. ⁵³ і прихуавѣше при
 доша вѣ землѣхъ бенисаре
 тѣскж. і прнсташа. 54 ишѣдъ
 шемъ же имъ іс кораблѣ.

⁵⁵
 ѡже познаша н. і прѣтѣша
 вѣсѣ странж тж. і начаса
 приносити. на одрѣхъ кола
 штала. ідеже салышаѹхъ н
 жко тоу естѣ. 56 і жможе колижъ
 до. вѣхуждаше вѣ вѣсп. ан
 вѣ градъ. ан вѣ села. на ра
 спжтнхъ. полагаѹхъ недж
 жытыа. і молѣѹхъ н. да по
 нѣ вѣскриши ризы его прико
 снжтѣ са. і елико аште при
 касаѹхъ са емъ. спени вѣ
 каѹхъ. VII.1 і сѣвѣраша са вѣ не
 моу фариски. і етерн отъ вѣ
 нижникъ. пришедѣше отъ
 елма. 2 і видѣша етерн отъ
 оученикъ его. нечистама
 ржкама. сирѣчъ не омѣвена
 ма. ждѣшта хлѣкы. зазѣ
 рѣѹхъ. 3 фариски во. і вѣсп
 іодки. аште не оумѣваж
 тѣ ржкоу тѣржнѣ. не ждатѣ.
 дрѣжаште прѣдѣанне старѣцъ.

95

4 і отъ вѣжклн аште не повж
 пѣжтѣ са. не ждатѣ. і нна
 многа сжтѣ. жже приша дрѣ
 жати. вѣрнѣннѣ стѣкѣ
 ницамъ. і чѣваномъ. і ко
 тѣломъ. і одромъ.

5 По томъ же вѣпрашаѹхъ і
 ски і вѣннѣжннѣ. по чѣто [Фари
 не ждатѣ оученици твои.
 по прѣдѣаннѣ старѣцъ. нъ не

оумѣвенама ржкама ждѣ
 тѣ хлѣкы. 6 онъ же отѣвѣшта
 вѣ рече имъ. вѣ правѣдѣ
 доврѣ рече ісакъ о васъ ан
 ѡцемѣри. жкоже естѣ неано.
 жси людне оустѣнннѣ чѣ
 жтѣтѣ ма. і срѣдѣце іхъ да
 жече отѣстоутѣ отъ мене.
 7 жкѣ соуе же чѣжтѣ ма. оучѣ
 жште оученикъ запожѣдн
 чѣскъ. 8 оставѣше во запо
 вѣдѣ вѣжжѣ. дрѣжнѣ прѣдѣ
 аннѣ чѣка. вѣрнѣннѣ вѣрѣ

чагомъ. і стѣкѣжннѣцамъ.
 і нна подобѣна таковакъ твори
 те. многа. 9 і глаша имъ. до
 вѣрѣ отѣжмѣтѣте са. запожѣ
 дн вѣжннѣ. да прѣдѣанне ваше
 сѣкѣлюдете. 10 ивѣси ко рече.
 чѣти оца твоего і мѣрѣ твоежъ.
 і нже жлословитѣ. оца ан
 мѣрѣ. сѣжмѣрѣтнѣж да оумѣретѣ.
 11 вѣкѣ же гѣете. аште речетѣ
 чѣкѣ. оцю ан мѣри. корѣанѣ.
 еже естѣ дарѣ. і еже аште.
 отъ мене пользѣвалѣ еси.
 12 і вѣкѣ томоу не оставѣжете
 его. ничѣсоже сѣтворити
 оцю своемуу. ан мѣри своен.
 13 прѣжѣжннѣжнѣте слово вѣжѣ.
 прѣдѣаннѣемъ вашннѣ. еже
 прѣдѣаетѣ. і подобѣна тако
 ва многа творите. 14 і при
 жѣкѣкѣ вѣскѣ народъ. гла
 ше имъ послушѣйте мене
 вѣсп. і разоумѣваѣте.

96

15 ничѣтоже нѣсетѣ. еже вѣнѣ
 ждоу чѣка. вѣхужда вѣ нѣ. не мо
 жетѣ оскѣрѣннѣти. нъ ісхо
 даштаѹ сжтѣ скѣрѣннѣшта

чка. 16 аште кѣто иматъ оуши
 салкнати да салкнитъ
 17 ꙗгда вкниде не кѣ домъ
 отъ народа. вкнрашаахъ ꙗ
 оученици его о притѣчи.
 18 ꙗ гла имъ. тако ли кѣ не
 разоумьлики есте. не ра
 зоумьете ли. ꙗко всѣко
 еже ꙗзвѣноу вѣходитъ вѣ
 чка. не можетъ его освѣрѣ
 нити. 19 ꙗко не вѣходитъ е
 моу вѣ срѣдце. нѣ вѣ чрѣво.
 ꙗ сквозѣ афредонъ ꙗходитъ.
 ꙗстрѣвѣкъ вѣск вращна.
 20 глааше же. ꙗко ꙗходаште
 отъ чка. то свѣрѣнитъ чка
 21 ꙗзвѣноу во. отъ срѣд
 ца чска. помьшленикъ вѣ
 лѣкъ ꙗходатъ. прѣлюводѣнкѣ.

люводѣнкѣ. оубиства.
 22 татѣкъ. обидѣ. ажавъ
 стѣ. лѣстѣ. стоудодѣнкѣ.
 обо ажаво. хоулене. грѣ
 дѣни. везоумье. 23 всѣк си
 вѣлакъ. ꙗзвѣноу ꙗходатъ.
 ꙗ свѣрѣнатъ чка. еже иматъ
 оуши салкнати да салкнитъ.
 24 ꙗ отъ тоудоу вѣстатъ ꙗде. вѣ
 прѣдѣкъ тѣоурѣскѣ. ꙗ си
 донскѣ. ꙗ вѣшдѣ вѣ до
 мѣ. не хотѣаше да ки кѣго
 чюаъ. ꙗ не може оутауги са.
 25 Салкнѣвшн ко жена о
 елаже дѣшти имѣаше дѣхъ ꙗнемь.
 нечнетъ. прнѣдѣши прнша
 де кѣ ногама его. 26 жена же вѣ
 поганѣни. сурѣфунѣисса
 нѣни родомъ. ꙗ моуѣаше вѣ
 да ꙗженетъ вѣскѣ. ꙗзвѣ
 штере еѣ. 27 не же рече ꙗн. оста

ни да прѣкѣе насѣтатъ са
 чѣда. вѣстѣ ко довро отѣти

хѣкка чѣдомъ. ꙗ ꙗсомъ по
 вѣрѣшн. 28 она же отѣкѣнтавѣ
 ши рече емоу. ꙗн гн. ꙗко не
 подѣ трѣневоѣж. ꙗдатъ отъ
 кроушицѣ дѣтѣскѣ. 29 ꙗ рече
 ен за слово се. ꙗди. ꙗзде
 вѣскѣ ꙗзвѣштере трѣоѣ.
 30 ꙗ шѣдѣши домовн. оуѣрѣте
 отроковицѣ лежашѣж. на о
 дрѣ. ꙗ вѣскѣ шѣдѣши.
 31 ꙗ пакѣ шѣдѣ не. отъ прѣдѣ
 лѣ тѣрѣскѣ. ꙗ сидонскѣ.
 прнше вѣ море галнѣскѣе.
 междю прѣдѣкъ. дѣкане
 лѣскѣ. 32 ꙗ прнведоша кѣ нѣмоу
 глаоухъ гѣрѣннѣкъ. ꙗ моуѣа
 хъ ꙗ. да вѣзложитъ на нѣ
 рѣжѣ. 33 ꙗ поимъ ꙗ единъ о
 тѣ народа. вѣложи прѣстѣ
 своѣ вѣ оуши его. ꙗ паниж
 вѣ косѣж ꙗ вѣ ꙗзѣкъ. 34 ꙗ вѣ
 вѣрѣкѣ на нѣо вѣзѣдѣнѣжѣ.
 ꙗ гла емоу. ефѣата.

еже естѣ развѣрѣзи са. 35 ꙗ а
 кѣ развѣрѣзосте са слоуѣа
 его. ꙗ раздѣши са жѣ ꙗзѣ
 ка его. ꙗ глааше чисто. 36 ꙗ за
 прѣкти имъ. да никомоу же
 не повѣдатъ. еликоже имъ
 тѣ запрѣнтааше. они паче
 ꙗзвѣноу прѣповѣдаахъ. 37 ꙗ прѣ
 ꙗзвѣноу днѣвѣахъ са глаж
 ште. доврѣкѣ всѣ трѣоритъ.
 ꙗ глаоухѣ трѣоритъ салк
 нати. ꙗ нѣкъ глаати. ꙗн
 VIII. ꙗ нѣ тѣ дѣни пакѣ многоу

VII.26 verbo porazani emend. cyril. superposuit еллини ꙗн сурѣфунѣисса emend. literas cca
 pmetis praefixis del. censuit, lege сурѣфунѣисши 32 in приведоша syllaba ne supra
 versum addita 33 literae ꙗ quae verbum поимъ subsequitur meus adfixus ꙗ, quo signo
 haud scio an поимъ ꙗ поимъ distinguí debeat.

родоу сжштю. і не імжште
мъ чесо жети. призъварк
не оученикы своа гла імъ.
2 мнлкъ ми естк народъ съ-
ткво оуже три дни прискда
ткъ мнкъ. і не імжткъ чесо
жети. 3 і аште отъпоуштж
ла не ждъша къ домъ своа.
бслакжткъ на пжти. дроу
зи во откъ ннхъ іздалеце

98

сжткъ прискан. 4 і отъкшита
ша емоу оученици его. откъ кж
доу можетъ ккто снл насъ
тити хлкъа. на поустьини.
5 і вкроси ла колико имате
хлкък. ѓни же ржша ж. 6 і по
велк народоу къзлешти на
земли. і примъ седмъ тж
хлкък. хвалаж къздаккъ прк
ломн. і дакше оученикомъ
своимъ да пркдъполагаж
ткъ. і положиша пркдък народо
мъ. 7 і ныкаж рыкницъ ма
ло. і ткъ вгвнкъ рече.
пркдъкложите і ткъ. 8 жша же
і насъгнша са. і възаша
ізыткъкы оукроухъ. седмъ
кошкницъ. 9 кк же ждъшнхъ.
ткво четъри ткъжштл. і о
ткъпоусти ла. 10 і авке влкъ
зкъ къ коракъ съ оученикы
своими. приде къ страны
далкманоуфанскы.

11 і изидж фариски. і начаша
скъзати са съ нимъ. іскж
ште откъ него знаменккъ съ

ч нсе. іскоушажште н. 12 і къ
здъхнжвкъ дхомк своимъ
гла. чкто родосъ знаменккъ
іштеткъ. амни. глаж ка
мъ. аште дасткъ са родоу се
моу знаменне. 13 і оставк ла.
ккъакъзкъ пакы къ коракъ.
іде на онкъ полъ. 11 і закънша
възати хлкъкы. і разкк
единого хлкъа. не імкаж
съ сокож къ коракн. 15 і пркшт
аше імъ гла. видите влю
дкъте са. откъ кваса фариск
іска. і откъ кваса іродова.
16 і помъншакаж дроуткъ къ
дроутоу глажште. ткво хлкък
не імамъ. 17 чкто помънша
ате ткво хлкък не имате.
не оу ли чюете ни разоумке
те. ѓкаменено ли имате

99

срѣдкце ваше. 18 очн імжште
не видите. і оуни імжште
не слкъните. і не помъни
те ли. 19 егда паткъ хлкък прк
ломнхъ. къ паткъ ткъж
шткъ. і колико кошк оукроухъ
възасте. глаша емоу. к і.
20 і егда седмнл къ четъ
ри ткъжштл. колико кошк
ницъ ісплкъненккъ оукроухъ
възасте. ѓни же ржша ж.
21 і гла імъ не оу ли разоумк
ете. 22 і приде къ видкъса і дж
і приведоша къ нему са
па. і молкаж і. да і косне
ткъ. 23 і имкъ за ржж са
кна его. і изведе н вкък із къ

VIII.3 Ёдина an Ёдина dubitare licet Pag. 98a v. 1 сжтъ, v. 2 отъка., v. 3 начаша
v. 22 страны formam literae т adeo confusam exhibent, ut inter т et в discernere nequeant
VIII.11 съ нсе num sit съ нсе, dijudicare nequeo 17 quae ommissa sunt verba emendator
medio inter versus spatio et in margine cyrillicis charact. addidit: и разоумкъв исоуе глагола
пмъ Pag. 99a v. 8 четъ., v. 10 оукроухъ, v. 16 коснетъ formam lit. т non satis per-
spicue expressam habent.

си. і паниж на очи его. въ
зложи рѣцк на нѣ. въпраша
аше и аште чкто видитъ.
24 і възкрѣвъ глааше виждж
чкы. кко д... виждж хо
дашта. 25 по томъ же пакы

къзложи рѣцк на очи его.
і сѣтвори і прозкрѣти. і оу
твори сѣ. і оузкрѣ всѣ свѣ
ткло. 26 і посѣла і въ домъ
его гла. ни къ къскъ въниди.
ни повѣждъ никомоуже къ
къси. 27 і виде же ис. і оуче
ници его. къ къскъ късарша
филинокы. і на пшти къ
прашааше оученикы своѣа
гла имъ. кого ма гаете
чци въти. 28 они же отъквк
шташа. ѡви іоана крѣсти
телъ. і нни іаниж. а дроу
зни єдиногю отъ пророкъ.
29 і ть гла имъ. въ же кого
ма гаете въти. отъквк
штавъ же петръ. гла емоу.
ты еси хъ. 30 і запрѣти имъ.
да никомоуже не глѣжтъ ѡ
немъ. 31 і начатъ оучити ѡ.
кко подоваетъ сноу чскоу
моу. много пострадади.

100

і некоушеноу въти. отъ ста
рѣцк. і архіереи. і кънижъ
никъ. і оубиеноу въти.
і третни днъ къскрѣснж
ти. 32 і не обиноуѡ сѣ слово
глааше. і приемъ і петръ.
начатъ прѣтити емоу. 33 онъ
же обрати сѣ і къзкрѣккъ

на оученикы своѣа. запрѣ
ти петрови гла. іди за мѣ
ножъ согоно. кко не мѣсан
ши кже сѣтъ въжк. нѣ кже
чскаѡ. 34 і призъвавъ народы.
сѣ оученикы своѣи. рече
имъ. іже хоштетъ по мнѣ
іти. да отъкрѣжетъ сѣ секе.
і къзметъ крѣтъ своѣ.
і градетъ по мнѣ. 35 іже во а
ште хоштетъ дшж своѣж сѣ
пастн погоубитъ ѡж. і иже
погоубитъ дшж своѣж шене
ради. і еваѡнѣ ть спетъ
сѣ. 36 каѣ во естъ польза чкоу

аште приобращетъ і къскъ
миръ. і отъкштетитъ доушж
своѣж. 37 Чкто во дастъ чкъ
ізмѣнж за дшж своѣж. 38 і
же во постыдитъ сѣ мене.
і моухъ словесъ. къ родъ се
мъ прѣлюбоудѣимъ. і грѣшнъ
нѣмъ. і снѣ чскы посты
дитъ сѣ его. егда придетъ
къ славъ оца своего. сѣ аѡвѣи
стѣимн. IX. 1 і глааше имъ.
аминъ. глажъ вамъ. сѣтъ
єтери отъ сѣде стоѡштитихъ.
іже не імжтъ къкоусити
сѣмрѣти. донѣдеже видѣ
тъ црсеи вѣние. пришедѣшее
къ славъ. 2 і по шести днѣ.
полатъ ис. петра. і ккова.
і ѡана. і къзде ѡ на го
ржъ късокж. єдинны. і прѣ
образи сѣ прѣдъ ними. 3 і къ
ша ризы его лышташта сѣ.
къламы сѣкло кко і снѣгъ.

Pag. 99a v. 22 lacunam emendator cyrillic. explevit: ѡбие, lege ѡбие. 27 въ вѣсь emend.
cyrill. ita correxit ut loco char. glag. ѡ erasi cyrillicum et scriptum sit 32 приемъ an приемъ
dub., forma lit. propius ad ѡ quam ѡ accedit; literae i quae mox sequitur unicus affixus est
J. In margine versus 9—10 cyrillice characteribus antiquis haec glossa addita: противные,
quae fortasse cum verbo corono conjungenda est 38 in пострѣд. quod v. 8 legitur et
аѡвѣи lit. ѡ ab ѡ discerni nequit 38 in пострѣд. quod v. 8 legitur et

101

ѣцѣхъ же не можетъ гнафе
 і на землѣ тако вканти. 4 і а
 ви са імъ іанк сѣ москомъ.
 і вкѣшите глѣшита сѣ ісмъ.
 5 і отъвѣштакъ петръ гла нски.
 ракви. довро намъ сѣде
 вѣти. і сѣтворимъ в кро
 вѣ. тебѣ єдинъ. і моск
 ѡви єдинъ. і нан єдинъ.
 6 не вкѣкаше во чѣто глет. при
 странни во вкѣхъ. 7 вѣ же
 облакъ ѡскнѣа ѡ. і приде
 гласъ из облака гла. сѣ є
 стѣ снѣ мой вкѣлюбленъ.
 послушайте єго. 8 і вкне
 заіаъ вкѣркѣвѣше. нико
 гоже не видѣша вѣ томоу.
 нѣ іса єдиногю сѣ совоіж.
 9 сѣхѡдаштемъ же імъ сѣ
 горы. запрѣти імъ да ни
 комоу же не повѣдатъ кже
 видѣша. тѣкѣмоу єгда
 снѣ чекѣ из мрѣтвѣхъ

вѣскрѣсенетъ. 10 і оудрѣжаша
 слово вѣ сѣтѣ. сѣтазаіште
 са. чѣто єстѣ єже из мрѣтѣхъ
 хъ вѣскрѣсенѣти. 11 і вкпаша
 дѣхъ глѣште. кко глѣштъ
 вѣнижѣниці. кко іанъ подоваєтъ
 прити прѣжде. 12 онѣ же отъвѣ
 [штавъ рече імъ
 іанк оубо приидѣ прѣжде оу
 [строитъ вѣс.

і како єстѣ писано о снѣ чѣцѣ
 мѣ. да много постраждетъ.
 і оуничѣжатъ і. 13 нѣ глѣж ва
 мѣ. кко іанк приде. і сѣтко
 риша ємоу єанкоже хотѣша.
 ккоже єстѣ писано ѡ немъ.

IX.3 verbo землѣ cyril. и superpos., lege земли; 6 in rler lit. r supra rle positam eod. exb.
 11—12 quae post kko или sequuntur usque ad илѣдъ прѣжде primum omitta, deinde ab eodem
 ut videtur scriba minutioribus lit. formis medio inter versus spatia interposita sunt
 18 imetъ si vis imetъ lege; in да іжденѣтъ і de forma lit. і dubitare licet, pro і potest і leg
 21 alterum ємоу supra vers. ser.

14 і приидѣ къ оученикомъ. вѣ
 дѣ народъ много о нѣхъ. і къ
 нижѣниці. сѣтазаіште
 са сѣ нѣми. 15 і акѣ вѣск
 народъ. видѣвѣше и оукаса
 са. і прирѣштѣше цѣло
 вадѣхъ і. 16 і вкпроси вѣни
 жѣниці. чѣто сѣтазає
 те са вѣ сѣтѣ. 17 і отъвѣшта
 къ єдинъ отъ народа рече.

102

оучителю прикѣсѣ снѣ мой
 къ тебѣ. імѣштъ дѣхъ нѣмъ
 глаоухъ. 18 іже аште колиждо
 іметъ і. развиваєтъ і і нѣ
 нѣ тѣштѣтѣ. і скрѣжѣше
 тѣ жѣкѣ своіми і оцѣкѣ
 нѣетѣ. і рѣхъ оученикомъ
 твоімъ. да іжденѣтъ і.
 і не вквозмогъ. 19 онѣ же отъ
 вѣштавъ гла. ѡ роде нѣтѣ
 рѣнѣ. до колѣ вѣ васѣ вѣдѣ.
 до колѣ трѣнаж вѣ. прѣне
 сѣте и къ мѣтѣ. 20 і прикѣсѣ і
 къ нѣмоу. і видѣвѣ і дѣхъ
 сѣтраєе и. і надѣ на землі
 вадѣше са нѣни тѣштѣ.
 21 і вкпроси не оца єго. коли
 во дѣтѣ єстѣ отъ нѣлиже се
 вѣтѣ ємоу. онѣ же рече ємоу.
 из о
 трочинѣ. 22 і множицеж и
 вѣ онѣ вѣврѣже. і къ вѣдѣ.
 да і ви погоубѣнѣ. нѣ аште
 можени. помози намъ.

милосрѣдовавъ же ѡ насѣ 23 нѣ
 рече ємоу. єже аште можени
 вѣкровати. вѣсѣ вѣвозможна
 вѣкроуіштіємоу. 24 і акѣ вѣзѣ
 никъ оцѣ ѡтрочате. сѣ саѣза

Добро есте

намъ

і смъ

ми глааше. крѡуѣ гн. помо
зи моему некрѡю. 25 видѣхъ
же не. ꙗко сѣришеть са наро
дъ. запрѣти дхѡу нечистоу
моу. гла емоу. нѣмъ. і глаоу
хъ дше. азъ ти келѣж ізи
ди ѡнего. і къ томоу не въ
ниди въ нѣ. 26 і кѣзъникъ і
много прѣжавъ са ізде.
і вметъ. ꙗко і мрѣтъ. ꙗко мно
зи глаахъ ꙗко оумрѣтъ. 27 не же
имъ і за рѣжъ въздѣже и.
і къста. 28 і вънѣдѣшю моу
къ домъ. оученици его въпра
шахъ і. єдиноу. како мы
не възмогомъ изгнати его.
29 і рече имъ. тѣ родъ не иматъ
ничимъже изити. тѣкъмо

103

30/ молитвоу і постомъ. і отъ
тѣдоу ішѣдше. ідѣхъ скво
въ галилею. і не хотѣше
да і кто оукетъ. 31 оучаше
бо оученикъ своиа. і глааше
имъ. ꙗко снѣ чекы прѣданъ
бѣдетъ. въ рѣцѣ чецѣ. і оу
внѣтъ. і оученикъ въкъ.
въ третн днѣ. въскрѣсе
тъ. 32 они же не разоумѣхъ гла
і коахъ са въпросити і.
33 і приде къ каперѣнаоумъ
домоу въкъ. въпрашааше ѡ [і въ
что на пѣти въ сѣкъ по
внѣдѣшете. 34 они же махъ
ахъ. дроуѣ къ дроуоу бо съ
тазааше са на пѣти. къто е
стъ воли. 35 і сѣдъ глаен ѡ
ка на десѣте. і гла имъ.
аште къто хощетъ старѣ
къти. да бѣдетъ всѣхъ

мннн. і всѣхъ слоуга.
36 і приимъ отроча. постави е

по срѣдѣ ихъ. і обкмъ е рече
имъ. 37 іже аште єдино тако
въ ихъ отрочѣтъ. приметъ
въ ѡма мое. ма приемлетъ.
і иже аште мене приемле
тъ. не мене приемлетъ.
нѣ послѣавъшааго ма. 38 Ѣтъ
къшта емоу ібанъ гла. оучи
телю видѣхомъ етера. ѡ і
мени твоємъ изгнаша къ
сы. іже не ходитъ по насъ.
і възвранихомъ емоу. ꙗко
не послѣдова намъ. 39 Ис же ре
че емоу. не браните емоу.
никътоже ко естъ. іже тро
ритъ силъ. ѡ моемъ імени.
і възможетъ къ скорѣ въ
дословити ма. 40 іже ко нѣ
стъ на въ. по васъ естъ.
41 іже ко аште напоитъ въ.
чашъ воды. къ ѡма ꙗко
крѣстѣни есте. аминъ.
глажъ вамъ. не погоубитъ

104

мъдъ своиа. 42 і иже аште
сѣблазнитъ єдиноу отъ
малѣихъ снхъ. крѡуѣ
штнхъ въ ма. дѣврѣ е
моу стъ наче. аште обло
жатъ каменъ. жрѣнокъны
ѡ къ его. і кѣврѣжатъ і къ
море. 43 і аште сѣблазникѣ
тъ та рѣжа твоѣ. отъсѣци ѡ.
дѣврѣ ти естъ маломштихъ
въ животъ кънити. неже
ли обѣ рѣцѣ імѣнтію іти
къ ѣонѣ. къ ѡгнѣ негашъ

26 i quod medium locum inter ꙗко et мрѣтъ obtinet, in cod. supra vers. ser. 25 домъ
an домъ dub. 33 in полтышлѣашете syllaba не supra vers. addita est 34 сътазааше
an сътаз. discerni nequit 37 въ ѡма scriba unco literae i (j) adfixo a въма nisi fallor
distinguere voluit 41 вамъ vel вамъ. 42 lit. i in жрѣновъны unco adf.

штѣи· 44 ꙗже чръкѣ ѡхъ не
оумираетъ· ꙗ огнь не оуга
саетъ· 45 ꙗ аште нога твоѣ
сѣблажнѣетъ тѣ· ѡткъскѣ
ци ѡж· дѣврѣ ти ѣстъ кѣ
нити кѣ животъ хромоу·
неже ли двѣ нозѣ ѡмжштю·
кѣкръженоу бѣти кѣ бѣо
нж· кѣ огнь не гашштѣи·
46 ꙗже чръкѣ ѡхъ не оуми

раетъ· ꙗ огнь не оугасаетъ·
47 ꙗ аште ѡко твоѣ сѣблажнѣ
етъ тѣ· ѣстѣкни е· дѣврѣ
ти ѣстъ сѣ ѣдинѣмъ ѡкомъ·
кѣнिति кѣ црсеи кѣне· неже
ли ѡвѣ ѡчи ѡмжштю· ѡти
кѣ бѣонж ѡгнькѣж· 48 ꙗже
чръкѣ ѡхъ не оумираетъ·
ꙗ огнь не оугасаетъ· 49 кѣскѣ
кѣ ко ѡгнѣмъ поѣстъ сѣ· ꙗ
кѣскѣ жрѣтва солиж ѡсо
литъ сѣ· 50 дѣвро ѣстъ солѣ·
аште ли же солѣ неслана
кѣдетъ· ѡ чемъ ѡж ѡсолите·
ѡмѣсте солѣ кѣ сѣкѣ· ꙗ
миръ ѡмѣтите междю со
кож· X·1 ꙗ ѡткъ тѣдоу кѣ при
де кѣ прѣдѣлѣмъ ѡдеѣ
скѣ· по ѡномъ полоу ѡрѣда
на· ꙗ придж пакы народи
кѣ нѣмоу· ꙗ кѣко ѡмѣ ѡкы
чан· пакы оучааше ѡ·
2 ꙗ при стѣжпѣше фарисѣи

105

кѣпрашаахъ ꙗ· аште досто
ѣтъ мжжю женж поуштати·
ѡкоушааште и· 3 ѡнъ же ѡткъкѣ
штѣакъ рече ѡмѣ· чѣто ва
мѣ заповѣдѣ мѣси· 4 ѡни же
рѣша· покелѣ мѣси кѣнигы

распоустѣкѣнѣма напѣсати·
ꙗ поустити· 5 ꙗ ѡткъкѣшта
кѣ не· рече ѡмѣ· по жесто
срѣдню вашѣмоу· напѣса
вамѣ заповѣдѣ сѣж· 6 ꙗ ѡткъ
начала сѣзѣданию· мжжа
ꙗ женж сѣтворилѣ кѣ ѣстѣ
кѣ· сѣго ради ѡставитѣ чѣкѣ
ѡца своѣго ꙗ мрѣ· ꙗ приаѣ
нитѣ сѣ кѣ женѣ своѣи· 8 ꙗ кѣж
дете ѡба кѣ пакѣ ѣдинж·
тѣмъ же оуже нѣсте двѣ·
нѣ пакѣ ѣдина· 9 ꙗже оуко
бѣ сѣчетааѣ ѣстѣ· чѣкѣ да
не разажаетъ· 10 ꙗ кѣ до
моу пакы оученици ѣго·
ѡ сѣмъ кѣпрашаахъ ꙗ·

11 ꙗ гла ѡмѣ· ꙗже ко аште поу
ститѣ женж своѣж· ꙗ ожени
тѣ сѣ ѡнож· прѣлюбѣ тво
ритѣ на нѣж· 12 ꙗ аште жена поу
ститѣши мжжа си· ꙗ поса
гнетѣ за ѡнѣ· прѣлюбѣ
творитѣ· 13 ꙗ приношаахъ кѣ
нѣмоу дѣти· да ѡа коснетѣ·
оученици же прѣкѣштаахъ·
привѣсаштимѣ· 14 видѣкѣ
же не· негодова ꙗ гла ѡмѣ·
не дѣтите дѣти прихѣди
ти кѣ мнѣ· ꙗ не браните ꙗ
мѣ· тацѣхъ ко ѣстѣ црѣтѣне
кѣне· 15 ѡмнѣ· глаж вамѣ·
ꙗже аште не приметѣ
црѣкѣ кѣжѣ· кѣко ѡтрѣча·
не ѡмѣтѣ кѣнिति кѣ не·
16 ꙗ ѡвѣ· мѣ е· кѣлагослѣкѣшта
ашѣ· кѣзлагааѣ рѣцѣ на не·
17 ꙗ сѣходаштѣмоу на пакѣ·
притекѣ ѣдинѣ когатѣ·
ꙗ поклони сѣ ѣмоу на колѣноу·

44 чръвь аѣ чръвь dub. 47 ꙗ сѣ единѣмъ ѡкомъ lit. с supra v. scripta 44 et 48 ꙗ ꙗ оумираетъ
46 ꙗ ꙗ dubium est X·7 кѣ ꙗ кѣ женѣ eadem quidem manu sed supra v. additum 15 ꙗ ꙗ
вамѣ non satis clare expressum 16 lacuna ꙗ ꙗ объѣмъ literam e erasam continuisse videtur

106

вѣирашааше ꙗко оучителю
 благъ. чѣто сѣтворѣ.
 да животъ вѣчннъ наслк
 доуж. 18 ꙗже рече. чѣто ма
 глаши блага. никѣтоже
 благъ тѣкъмо единъ бѣ.
 19 заповѣди вѣси. не прѣлю
 вѣ дѣи. не оуби. не оубра
 ди. не лѣже сѣвѣдѣтель
 ствоуи. не обиди. чѣти оца
 своего ꙗко мрѣ. 20 ѿнъ же отъ
 вѣштатъ рече ёмоу. оучите
 лю. вѣсѣ си сѣхранихъ отъ
 юности моеа. 21 ꙗже вѣзъ
 рѣвѣ възлюбн ꙗ. ꙗ рече ꙗ
 моу. аште хоштеши сѣврѣ
 шенъ вѣти. единого ёси
 не доконьчалъ. ѣди ёан
 ко ѣмашн продаждъ. ꙗ да
 ждъ ништинъ. ꙗ имѣти
 ѣмашн сѣкровиште на нвсѣхъ.
 ꙗ приди ходи вѣ сѣвѣдъ ме
 не. вѣзѣми вѣсѣтъ.

22 ѿнъ же дрѣсѣлъ вѣвѣ о сложе
 се. отиде скрѣва. вѣ ко ѣмѣа
 сѣтѣжаник многа. 23 ꙗ вѣзъ
 рѣвѣ не гла оученикомъ
 скоимъ. како не оудовѣ ѣмѣ
 штен богатѣство. вѣ црсе
 вѣне вѣнидѣтъ. 24 оучени
 ци же оужасаахъ сѣ о сложе
 сѣхъ его. не же пакы отѣвѣ
 штатъ гла ѣмъ. чѣда. ꙗко
 не оудовѣ естѣ оупѣкавѣштин
 мъ на богатѣство. вѣ црсе
 вѣне вѣнити. 25 оудовѣ ꙗ
 стѣ вѣлѣждоу. сквозѣ
 ѣгѣлинѣ оуши пробѣти. не
 же богатоу вѣ црсе вѣже
 вѣнити. 26 они же ѣз лиха ди

вѣвѣахъ сѣ глашште вѣ сѣвѣ.
 кѣто можетъ шенъ вѣти.
 27 ꙗ вѣзѣрѣвѣ на нѣ не гла.
 отъ чѣкъ некѣвозможно. нѣ
 не отъ ба. вѣсѣ во вѣзможѣ
 на отъ ба сѣтъ. 28 начатъ

107

петръ глаши ёмоу. се мѣ
 оставихомъ вѣсѣ. ꙗ вѣ
 сѣвѣдъ тебе ѣдохомъ. 29 ѿтъ
 вѣштатъ же не рече. амини
 глаж вѣмъ. никѣтоже естѣ
 ѣже оставитъ домъ. ли
 братрнѣж. ли сѣстрѣ.
 ли оца. ли мрѣ. ли женѣ.
 ли чѣда. ли села. мене ради.
 ꙗ вѣблик. 30 аште не ѣматъ
 приати сѣкторицеж. нѣнѣ
 вѣ вѣрѣма се. домъ. братрѣж.
 сѣстрѣ. ꙗ оца ꙗ мрѣ. ꙗ чѣ
 да. ꙗ села. по ѣзгѣнани.
 ꙗ вѣ вѣвѣ градѣштѣ. жи
 вотъ вѣчннъ. 31 Мнози вѣж
 дѣтъ прѣвнн послѣдѣнн.
 ꙗ послѣдѣнн прѣвнн.
 32 вѣвѣахъ же на шти. ꙗ вѣсѣхо
 даште вѣ ѣмъ. ꙗ вѣ вѣрѣма
 не. ꙗ оужасаахъ сѣ. ꙗ послѣ
 дѣ градѣште вѣвѣахъ сѣ.
 ꙗ поимъ не пакы оба на де

сѣте. начатъ ѣмъ. глаши.
 ꙗже хотѣаше вѣти ёмоу. 33 ꙗко
 се вѣсѣходимъ вѣ ѣмъ. ꙗ сѣ
 чѣскѣ прѣдѣанъ вѣдетъ.
 дрѣхнереомъ. ꙗ кѣннѣжннко
 мъ. ꙗ осѣдатъ ꙗ на сѣмиръ
 тѣ. ꙗ прѣдѣдатъ ꙗ ѣзѣико
 мъ. 34 ꙗ порѣгаитъ сѣ ёмоу.
 ꙗ оутѣжитъ ꙗ. ꙗ оупѣжитъ ꙗ.
 ꙗ оубѣжитъ ꙗ. ꙗ третнн днѣ

19 in свѣд. et 30 in иматъ lit. ꙗ dubia, fortasse ꙗ
 щнжннкомъ an вѣннжннкомъ dub.; осѣдѣтъ ꙗ, figura lit. ꙗ non satis clare expressa, in
 прѣдѣдатъ forma lit. ꙗ dubia, lege si vis прѣдѣдѣтъ.

32 послѣдъ an послѣдѣ, 33 вѣ-

вѣскръснетъ. 35 і прѣдъ ни
мъ ідоште ікковъ. і оанъ.
сна зеведеѡва глѣжшта і
моу. оучителю. хоштеръ да
егоже аште просивъ. сътво
рини нама. 36 іс же рече іма.
что хоштета сътворж ва
ма. 37 она же рѣсте ёмоу. да
ждъ нама да ёдинъ ѡ деснж
ѣ тебе. і ёдинъ ѡ лѣвжж
тебе. садевъ къ славъ тво
еі. 38 іс же рече іма. не вѣ
ста са чесо просашта.

108

можетъ ли пити чашъ. ѣже
азъ пнѣж. ли кръштениемъ
імъже азъ кръштаж са. кръ
стити са. 39 она же рѣсте ёмоу
можевъ. іс же рече іма.
чашъ оубо ѣже азъ пнѣж. іспѣ
ѣта. і кръштениемъ імъже
азъ кръштж са. кръстити са.
40 а еже скети ѡ деснжж. і о лѣ
вжж. нѣстъ мнѣ дати. нѣ і
мъже ёстъ оуготовано. 41 і
слышавъше десатъ. нача
ша негодовати. ѡ ікковъ.
і оанъ. 42 іс же призъвавъ
ѡ гла імъ. вѣсте ꙗко мѣ
нашти са власти іазъ
кы. оустоѡятъ імъ. і ве
лиці іхъ овладажтъ іми.
43 не тожде ёстъ вѣ васъ.
нѣ іже аште хоштетъ. ва
шти вѣти вѣ васъ. да
вждетъ вамъ слоуга.
44 іже аште хоштетъ вѣти
вѣ васъ старжи. да вждетъ вѣ
скмъ равъ. 45 і во снѣ чекы не
приде да послоужатъ ёмоу.

ч нѣ послоужитъ. і дати ашж
скож избавленъ за многы. коцъ.
46 і придж вѣ ерихъ. і исхода
шту ёмоу вѣ ерихона. і оуче
никомъ его. і народоу многоу.
снѣ тнмеѡвъ. картинен.
слѣпъ скдѣаше при пжти хлж
наѡ. 47 і слышавъ ꙗко ис. на
зарѣнинъ ёстъ. начатъ зѣ
вати і гла. снѣ давъ. исе.
помилоуі ма. 48 і прѣшта
хъ ёмоу мнози. да оумлѣ
читъ. онъ же із лиха вѣпи
ѣаше. снѣ давъ помилоуі
ма. 49 і ставъ ис рече імъ.
вѣзгласите і. і вѣзъва
хъ слѣпъца глѣжште ёмоу
дръзаі. вѣстани зоветъ
та. 50 онъ же отъврѣгъ ризъ
своѡ. вѣставъ приде къ

109

ісви. 51 і отъвѣштакъ.
і гла ёмоу ис. чесомоу хо
штеши да сътвориж текъ.
слѣпъць же гла ёмоу. равъ.
да прозърѣж. 52 іс же рече ёмоу.
іди вѣра твоѡ спѣ та. і авѣ
прозъръ. і по ісѣ іде вѣ пж
тъ. XI. 1 і егда приклѣжи са вѣ
къ витѣлѣнж. і кифаниж. [илмъ
къ горъ елѣоньскъ. посъла дъ
ка отъ оученикъ своіхъ. 2 і
гла іма. ідѣта вѣ вѣскъ ꙗже
ёстъ прѣмо вама. і авѣ вѣ
ходашта вѣ нѣж. ѡбращтета
жрѣвѣць привазанъ. на не
мъже нѣстъ не оу никтоже
отъ чѣкъ вѣскаъ. ѡтрѣшша і
привѣдѣта. 3 і аште ва
ма вѣто речетъ чѣ
то се дѣета. рѣцѣта ꙗко

гь трѣвоуеть. І і авьє
пакы посклеть і скмо. 4 і до
сте же і обрѣтосте жрѣвцы

приказанъ. при дьвухъ. къ
нѣ на распяти. і отрѣшаа
ште і. 5 і етери отъ стоимшти
ихъ тоу. глаахъ іма. чьто
дѣта отрѣшаашта жрѣвцы.
6 она же рѣста імъ. ꙗкоже за
повѣдъ ис. і оставиша ꙗ.
7 і привеоста жрѣвцы къ
ісри. і възложиша на нѣ
ризъ своиа. і вьскде на не.
8 мнози же ризъ своиа пости
лаахъ по пшти. а друзи
вкїе рѣзаахъ отъ дрѣвѣ. і по
стилаахъ по пшти. 9 і прѣ
доходаште. і къ саѣдъ
ходаште. вѣнѣхъ глѣште.
осан'на вѣвнѣ градаи къ і
ма гнѣ. 10 вѣсво гра
дштее црскѣ. вѣ і
ма ги оца нашего дада.
(Осан'на вѣ вѣнѣхъ.
11 І вѣнѣде вѣ іамъ ис. і вѣ
кѣвѣ. і сѣглада вѣсѣ. [црѣ

110

поздѣ же сѣштю часоу. ізи
де вѣ вит'аниѣ. сѣ окма
на десате 12 вѣ оутрѣни. і и
шѣдѣшемъ імъ отъ вита
ниа. вѣзлака. 13 і видѣ
смоковѣнѣцѣ іздальче.
іаштѣж листвѣ. приде
аште оуко обрѣшетъ чьто
на неі. і пришѣдъ къ неі.
ничьсоже не обрѣте на неі.
тѣкѣмо листвѣ. не оу во
вѣ вѣрѣма смокѣвамъ.
14 і отѣвѣштѣ вѣ ис рече еі.
къ томоу отъ тебе вѣ вѣвѣ.
никѣтоже плада сѣнѣждѣ.
слышаахъ же оученици его.

15 і придоша пакы вѣ іамъ.
і вѣшѣдъ ис вѣ црѣкѣвѣ.
начатъ ізгонити. прода
ѣштѣа і коупоуѣштѣа
вѣ црѣкѣвѣ. і дѣскы трѣ
жѣвнѣ. і сѣдала продаѣ
штѣихъ голѣви. іспроврѣже.

16 і не дадѣаше никомоу же ми
мо нести. сѣсѣдъ сквозѣ
црѣковѣ. 17 і оучаше гла і
мъ. нѣсетъ ли исано. ꙗко хра
мъ мой храмъ молитѣвѣ на
речетъ сѣ. вѣсѣмъ іазѣко
мъ. вѣ же сѣтвористе и.
врѣтѣнѣ разкошникомъ.
18 і слышаша кѣнѣжѣнѣци.
і архіерей. і искаахъ како
і вѣ погоуѣниа. коѣхъ во
сѣ его. ꙗко вѣск народъ ди
вѣдѣахъ сѣ о оученици его.
19 і ꙗко поздѣ вѣшетъ. ісхо
ждааше вѣнѣ. із града.
20 і мимо ходаште оутро. ви
дѣша смоковѣнѣцѣ оусохъ
шѣ іс коренѣ. і вѣсномъ
нѣвѣ петрѣ гла емоу. раѣви.
виждѣ смоковѣнѣца іже
проклатъ оускѣше. 22 і отѣвѣ
штѣ вѣ ис. гла емоу. імъ
іте вѣрѣж вѣжѣж. 23 аминѣ.

111

глажѣ вамъ. ꙗко іже аште ре
четъ горѣ сѣи. двигни сѣ
і врѣзи сѣ къ море. і не оуѣж
мѣштѣ сѣ вѣ срѣдѣци свое
мъ нѣ вѣрѣж емлѣтѣ. ꙗкоже
глѣтѣ. вѣиваетѣ. вѣде
тѣ емоу еже аште речетѣ.
24 Сего ради глажѣ вамъ. вѣск
елико аште молаште сѣ про
сите. вѣроуіте ꙗко приемле
те. і вѣдетѣ вамъ. 25 і егда
стоите молаште сѣ. отѣпоу

штайте. аште чкѣ имате
на кого. да і оцѣ вашѣ нескы.
откѣноуститѣ вамъ. прѣгрѣ
шениѣ ваша. 26 аште ли вы
не откѣноустите. ни оцѣ вашѣ
12 нескы. откѣноуститѣ прѣ
грѣшениѣ вашнхъ. 27 і прид
ша пакы въ имѣ. і въ црѣкѣ
ве сѣштю моу. придша къ не
моу архіереи і кѣнижници.
і старци. 28 і глаша емоу.

ѡбластнѣ се твориши. ли къ
то ти дастъ ѡбласть снѣ.
да сице твориши. 29 ис же отъ
кѣштавъ рече имъ. въпро
шѣ і азъ вы единого сло
весе. отъкѣштайте ми.
і рекъ вамъ коеж ѡласти
нѣ се твориш. 30 крѣщенне і
ѡново. отъ кждоу вѣ. съ не
се ли іли отъ чкѣ. отъкѣ
штайте ми. 31 і мыслѣхъ
къ себѣ глѣште. аште ре
чемъ съ несе. речетъ по
чкѣ оубо не вѣрвасте емоу.
32 аште ли речемъ отъ чкѣ. коѣ
хъ во са люди. вси ко
имѣхъ іоана кко пророка.
33 і отъкѣштавѣше глаша исви
не вѣмъ. іс же отъкѣштавъ
гла имъ. ни азъ глѣж вамъ.
коеж ѡбластнѣ се твориш.
XII. 1 і начатъ имъ притѣчами
глати. виноградъ чкѣ насади.

112

і оградѣ і оплотомъ. і неко
на точило. і сѣзѣда стаѣнѣ
і вѣдастѣ і тѣжательмъ
і отиде. 2 і посѣла къ тѣжа
тельмъ ракъ въ вѣкма. да
отъ тѣжатель прѣметъ. отъ
плодъ винограда. 3 і имѣше
і виша. і посѣлаша тѣштѣ.

4 і пакы посѣла къ нимъ дроу
гкѣ ракъ. і того камене
мъ вѣкше провиша глаж
емоу. і посѣлаша кѣшткѣтъ
на. 5 і пакы іного посѣла.
і того оукиша. і ны мно
гкѣ. ѡкы вѣжште. ѡкы
же оуѣкѣжште. 6 аште же і
мѣаше единого сна. къзлю
клѣнаѡго своего. посѣла
і того къ нимъ послѣди гла
кко посрамѣжтѣ са сна
моего. 7 ѡни же тѣжатель
видѣвѣше и градѣштѣ къ
себѣ рѣша. кко съ естѣ на

саѣдѣникъ. прѣдѣте оуѣнѣ
мъ і. і наше вѣдетѣ достоѣ
нкѣ. 8 і имѣше оуѣиша и. і и
звѣргоша и вѣнъ із вино
града. 9 чкѣ оубо сътворитѣ
гкѣ винограда. прѣдетъ. і по
гоуѣштѣ тѣжательмъ. і да
стѣ виноградъ имѣмъ. 10 ни
ли сѣхъ есте кѣнигъ чѣли.
каменъ ігоже не вѣдоу съ
твориша зиждѣштен. съ
кѣ въ глаж жгѣлоу. 11 отъ
гкѣ вѣстѣ си. і естѣ дикъ
на въ ѡчию нашею. 12 і некаѣ
хъ ѣати і. і оуѣкѣша са на
рода. разоумѣша ко кко къ ни
мъ прѣтѣж рече. і остав
ше и ѡтидоша. 13 і посѣлаша
къ немоу. етерѣ отъ фар
сеи. і прѣдикъ. да і вѣ ѡ
клетѣни словомъ. 14 ѡни же
прѣнѣдѣше глаша емоу.
оучителю. вѣмъ кко истинѣ

113

нѣ еси. і не родиши ни ѡ ко
мѣже. не зѣриши во на лице
чкомъ. нѣ къ истинѣ нѣ
ти вѣжю оучиши. рѣци оубо

намъ. достоитъ ли. кинсѣ
дати кесарени. или ни. да
мъ ли или не дамъ. 15 онъ же
вкдъкъ ихъ лицемърече. ре
че имъ. чьто ма окоушлате.
принескъте ми пкназъ да
виждж. 16 онъ же принесо
ша ёмоу. і гла имъ. чни
естъ образосъ і напсанне.
они же ркша ёмоу кесаревъ.
17 і отъвкштатъ ис рече имъ.
кесаревакъ въздадите ке
сарени. і вжккъ вви. і чо
диша са ѓ немъ. 18 і придоша
садоукѣи къ ёмоу. іже
гѣжтъ не кыти вкскрк
шенкю. і вкпрашаахъ і
гѣжште. 19 оучителю. не
моси ли напса намъ. кко а

ште комоу братръ оумрѣтъ
і оставитъ женж. а чадъ не
оставитъ. да поиметъ кра
тръ женж его. і вкскрксп
тъ скма брата своего. 20 кк
же седмъ братркъ. і пръ
вкы поа женж. і оумираа
не остави скмене. 21 і вк
торы полатъ ѣж. і оумрѣтъ.
і тъ не остави скмене.
і третн такожде. 22 і поа
ша ѣж седмъ. і не остави
ша скмене. послѣжде же
вкскркхъ оумрѣтъ і жена.
23 вк вкскркшенкѣ ѣгда вк
скркснажтъ. котороумоу і
хъ вждетъ жена. седмъ
ко имъша ѣж женж. 24 і отъ
кштатъ ис рече имъ. не
сега ли ради вждите.
не вкджште ккнигъ. ни си
лы вжша. 25 ѣгда ко із мръ
твѣихъ вкскркснажтъ.

21 тъ an тъ dubium est

ни женатъ са ни посагажтъ.
нъ сжтъ авкы дѣли на нѣсхъ.
26 а о мрътвѣихъ кко вкстанж
тъ. нкете ли чѣли кк ккни
гахъ мѣсѣовахъ. при вжнинъ. *можѣ*
како рече ёмоу кк гла. азъ *мвсѣова*
кк авраамъ. і кк ісаакъ.
і кк ікковль. 27 нкетъ кк мръ
твѣихъ. нъ живѣихъ. ккы
оуко много вждите. 28 і при
стжпъ ёдинъ отъ ккнижкни
кк. слышавъ ѣж сктѣзаж
шта са. видѣвъ кко добръ
отъвкшга имъ. вкпреси і.
какъ естъ заповѣдъ прѣвак
вкскркхъ. 29 ис же гла ёмоу.
кко прѣккшши заповѣды.
естъ вкскркхъ. слыши глаю.
гк кк нашъ гк ёдинъ естъ.
30 і вкзлюкшши гк ва своего.
вккмъ срѣдцемъ твоимъ.
і вксеж дшеж своеж.
і вккмъ оумомъ твоимъ.

і вксеж кркпостнж твоеж.
си прѣккшши вкскркхъ за
повѣди. 31 і вктораъ подо
ккна еи. вкзлюкшши по
дроуга своего ккы самъ са.
кокаша сеа иноа заповѣ
ди нкетъ. 32 і рече ёмоу ккни
жкнижъ. добръ оучителю і
стинж рече. кко ёдинъ естъ
і нкетъ инога развк его.
33 і еже лювити і вккмъ
срѣдцемъ. і вккмъ разоу
момъ. і вксеж дшеж. і вк
сеж кркпостнж. і еже лю
вити. іскркнкого кко себе.
коде естъ вкскркхъ. влакавъ
томатъ. і жрѣтъ. 34 ис же
видѣвъ і. кко скмыслъ

но отъвѣшта. рече ѿмоу. не
далече еси отъ црскъ вѣжъ.
І никъ то же не сѣмъкаше его
къ томоу въпросити. 35 і отъ
вѣштакъ ис глааше. оуча

115

въ цркъвѣ. како глѣжтъ
къ книжници. ꙗко хъ снъ двѣ
ѣтъ. 36 тъ бо дадъ рече. дхо
мъ стѣмъ. Рече гъ гви
моемоу. сѣди ѿ деснѣж
мене. дондеже положж вра
гы твоѣа. подъножи нога
ма твоѣа. 37 самъ оуко
дадъ нарицаетъ і гъ. і тъ
како ѿмоу ѣтъ снъ. і мно
зи народи послоушаахъ ѿ
го къ сластѣ. 38 і глааше і
мъ къ оучении своемъ.
влюдѣте сѣ отъ книжни
къ. хоташтихъ въ одежда
хъ ходити. і цѣлованикъ
на трѣжиштихъ. і прѣжде
сѣданикъ на сѣнъмиштихъ.
і прѣковъзлеженъкъ на ве
черѣхъ. 40 Поѣдаштите до
мы въдовицъ. і непиште
каниемъ. далече молаште
сѣ. си приимѣтъ лишнее

ѡсжденье. 41 і сѣдъ ис. прѣ
мо газофилакниѡки. видѣ
къ како народъ. мештетъ мѣ
дъ къ газофилакниѡ. і мно
зи богати. вѣмътаахъ
многа. 42 і пришедъши еди
на въдовица оубога. вѣврѣ
же двѣкъ лептѣкъ. еже ѣтъ
конѣдратъ. 43 і призѣвавъ
оученикъы своѣа. рече имъ.
ѡминъ глѣж вамъ. ꙗко въ

12 довица си оубога. множае
вѣскъхъ вѣврѣже. вѣмъкъ
тажштинхъ къ газофоу
ликниѡ. 44 вси бо отъ избѣи
тъка своего вѣврѣгоша.
а си отъ лишеникъ своего.
вѣсе ѣлико имъкаше вѣврѣ
же вѣсе житѣе свое. XIII. 1 і н
сходаштию ѿмоу отъ цркъвѣ
вѣ. гла ѿмоу ѣдинъ отъ
оученикъъ своѣхъ. оучи
телию. виждъ. каково

116

каменке. і каково зѣдание.
2 іс же отъвѣштакъ рече ѿ
моу. видиши ли великакъ си
зѣданикъ. не иматъ оста
ти сѣде камень на камени.
іже не иматъ разорити сѣ.
3 і сѣдаштию ѿмоу на горѣ ѣлѣ
ѡнсецкъ. прѣмо цркви. вѣпра
шаахъ і ѣдиногъ. петрѣ.
і ꙗковъ. і оаннъ. і андрѣа.
4 рѣци намъ когда се вѣдетъ.
і кое вѣдетъ знаменье.
ѣгда имѣтъ сѣконѣчати
сѣ вѣскъ си. 5 іс же отъвѣ
штакъ. начатъ глати имъ.
влюдѣте сѣ. да не къто ва
сѣ прѣкастетитъ. 6 мнози
бо придѣтъ къ мое имѣ
глѣштите. ꙗко азъ есмъ.
і многы прѣкастетатъ.
7 ѣгда же оуслышите бра
ни. і слоухы врани. не
оужасаѣте сѣ. подоваетъ
ко вѣти. нъ не оу конѣчина.
8 вѣстанетъ бо ѣззыкъ. на
ѣззыка. і црсо на црсо. і
вѣдѣтъ трѣжен по мѣста.

43 глѣ вамъ vel вамъ

XIII.4 рѣци lege si vis рѣци, forma enim literae incerta, etiam
5 in прѣлѣсигѣ de vocali syllab. лѣст. dubitare licet

і вѣдѣтъ глады і мате
жи. 9 начало волѣзньмъ си-
Блюдыте же въ сѣ сами-
прѣдадатъ во вѣ къ сѣ
пятик. і на снѣмшиши
хъ вѣни вѣдете. і прѣ
дъ воюодами. і при ста
нете мене ради. къ сѣкѣдѣ
теяство імъ. 10 І къ въ
сѣхъ изъицѣхъ. подовае
тъ прѣжде проповѣдати сѣ
еваѣлию. 11 Егда же вода
тъ і прѣдажшете. не пыцѣ
те сѣ прѣжде чѣто вѣзгла
годете. ни поучайте сѣ.
нѣ еже аште дастъ сѣ ка
мъ къ тѣ часѣ. то глѣте.
не вѣ во вѣдете глѣж
штен. нѣ дхъ стѣ. 12 прѣда

117

стѣ же кратъ крата на сѣ
мрътъ. і оцѣ чадо. і вѣста
нжтъ чада на родитѣла.
і оубиждѣтѣ ѡ. 13 і вѣдете
ненавидими вѣскми іме
не моего ради. прѣтрѣпѣкы
же до коньца спенъ вѣдетъ.
14 Егда же оубърите мръзость
запоустѣнкѣ. реченжѣ
даниломъ пророкомъ. сто
ѡштѣ ідеже не подовае
тъ. Чѣтѣ да разоумѣе
тъ. тѣгда іже вѣдѣтъ къ і
юдеи. да вѣгажтъ на горѣ.
15 і иже на кровѣ. да не сълаза
тъ къ домъ. ни да вѣнидетъ
възатъ чесо отъ домоу сво
его. 16 і сѣ на сѣлѣ. да не вѣ
звратитъ сѣ вѣспать въ
зати ризѣ своіхъ. 17 Горе же
непраздѣнѣмъ і доѡшти

імъ къ тѣ дни. 18 молитѣ
же сѣ да не вѣдетъ вѣство
ваше зинѣ. 19 Вѣдѣтъ во дѣ
нѣ ти скрѣвѣни. ꙗко не вѣ
стѣ тако отъ начала зѣданню.
еже сѣзѣда вѣ до нѣнѣ.
і не вѣдетъ. 20 І аште не вѣ
гѣ прѣкратилъ дѣни. не вѣ
вѣла спѣна вѣсѣа пактъ.
нѣ извѣранѣхъ ради іже
извѣра. прѣкратитъ дѣни.
21 І аште кѣто тѣгда речетъ
камъ. сѣде хъ. се ѡвѣде.
не імѣте вѣрѣ. 22 Вѣста
нжтъ во лѣжн хрѣсти. і
лѣжн про(ро)ци. і дадатъ зна
меньѣ і чюдеса. да прѣкѣ
статъ аште вѣзможтъ і
звѣранѣа. 23 вѣ же вѣлю
дѣте сѣ. Се прѣжде рѣхъ ва
мъ вѣсѣ. 24 нѣ вѣ тѣ дѣни по
скрѣви тои. сѣнѣце помра
читъ сѣ. і лоуна не дастъ
сѣкта своего. 25 і сѣзѣдѣ
начѣжтъ сѣ нексе падати.

118

і силы іже сѣтъ на нѣхъ.
подвижатъ сѣ. 26 І тѣгда оубъ
рите сѣа чѣкаего граджшѣа на
ѡблацѣхъ сѣ силоѣ многоѣ
і славоѣ. 27 і тѣгда посѣле
тъ лѣлы своѣ. і сѣверетъ
извѣранѣа своѣ. отъ че
тѣрѣ вѣтрѣ. отъ коньца зе
млѣ. до коньца небси. 28 Отъ
смоковѣница же накѣкнѣ
те притѣчи. егда оуже вѣ
тѣ еѣ вѣдетъ млада.
і прозѣветъ листѣе.
вѣдите ꙗко близъ естѣ жѣ

13 блдетъ ult. lit. ꙗ dubia est.

26 in чѣкаего lit. e superposita a scriptore principali.

22 in пророци cod. p literis пророци superposituit

29 близъ vel близъ.

15 тра. 29 тако і кы егда оузы
16 рите си кыкажиштаа.
17 вѣдите ꙗко каизъ естъ при
18 двѣрехъ. 30 аминъ глѣжъ камъ.
19 ꙗко не имать прѣити родосъ.
20 доудеже вѣкъ си вѣдѣтъ.
21 31 неко і землѣ прѣидетъ.
22 а моѣ словеса не прѣидѣтъ.
23 32 ѿ о дѣни томъ і о часѣ. никъ
24 тоже не вѣстѣтъ. ни афан іже
25 сѣтъ на нѣсехъ. ни снъ. тѣкъ
26 мо оцъ єдинъ. 33 Пљудѣте сѣ.
27 вѣдите. і молите сѣ. не вѣсте
28 ко кыгда вѣкъ вѣдетъ. 31 ꙗко
29 же чѣкъ охода. остави домъ
30 свои. і дакъ ракомъ своимъ
31 властѣ. і комуужьдо дѣло свое.
32 і кратъникоу повелѣ да вѣди
33 тѣ. 35 вѣдите оуко. не вѣсте
34 ко кыгда гѣ домоу придетъ.
35 вечеръ ли. ли полоу ношти.
36 ли кѣ коуроглашенке. ли оутро.
37 да не пришѣдѣ къ незаѣж
38 оврастетъ кы сѣнашѣа.
39 37 а еже камъ глѣжъ. вѣкъмъ
40 глѣжъ вѣдите. XIV.1 Нѣ же пасѣа
41 і опрѣсенъци. по дѣвою дѣноу.
42 і искаахъ архѣиерен і кѣни
43 жѣници. како і лѣстѣжъ є
44 мѣне оубѣжитъ. 2 глаахъ же
45 нѣ не праздѣникъ. еда како ма
46 ва вѣдетъ кѣ людѣхъ.

119

3 І сѣштю ємоу кѣ витани.
домоу симона прокаженааго. [кѣ
кѣзлежангю ємоу. приде жена.
имѣшти алаѣстрѣ хризмъ.
нарѣдѣны пѣстиѣни драгы.
і сѣкроушиши алаѣстрѣ. кѣ
закѣ ємоу на главѣ. 4 вѣахъ
же єтерин негодюужште. кѣ

5 сѣвѣ. і глѣште. кѣ чемъ
гѣвѣкъ си хризмѣнаѣ вѣ.
5 можааше ко си хризма прода
на вѣти. вѣште три сѣтъ
пѣнаѣ. і дати сѣ ништи
мѣ. і прѣштаахъ є. 6 іе же
рече останѣте єа. по чѣто ѣ
троуждаете. добро во дѣло
сѣдѣла о мѣ. 7 Нѣсѣгда ко
ништиама имате сѣ совоѣж.
і егда хоште. можете до
кро творити имѣ. а мене
не вѣсѣгда имате. 8 і еже
имѣ си сѣтвори. варѣла є
стѣ похризмѣти тѣло мое

на побрѣкѣние. 9 аминъ глѣжъ
камъ. ідеже колижѣдо про
повѣдано вѣдетъ ікаѣане се
кѣ вѣсемъ мирѣ. і еже сѣтко
ри си. глано вѣдетъ кѣ пѣ єа.
10 І нюда ісѣариѣтѣскы. єдинъ
отъ обою на десѣте. іде кѣ
архѣиеромъ. да і прѣдастѣ
имѣ. 11 дни же сѣмѣшавѣше.
кѣздрадовашѣ сѣ. і обѣшта
шѣ сѣ ємоу сѣрѣвѣрѣникѣ да
ти. і искааше како і кѣ подо
вѣно вѣкъмъ прѣдастѣ.
12 І кѣ прѣвѣ дѣнъ опрѣсенъкѣ
єгда пасѣжъ жѣрѣахъ. гла
шѣ ємоу оученици свои. кѣ
де хоштеши. шѣдѣше оугото
каемъ ти да ѣсен пасѣа. 13 і по
сѣла дѣва отъ оученикѣ сво
іхъ. і гла іма. ідѣта
кѣ градъ. і сѣрастетѣ
кы чѣкъ. кѣ сѣждолѣниѣкѣ
кодѣ неса. по немъ ідѣта.

120

14 і идеже аште вѣнидетѣ.
рѣѣкта гноу домоу. оучитель

XIV.3 in прокаженааго alterum a supra v. scr.; forma lit. ѣ in хризмъ, алаѣстрѣ v. 6 et
13 in посла incerta

3 ГЛЕТЪ. КЪДЕ ЁСТЬ ОБИТЪЛЪ.
 ІДЕЖЕ ПАСХЪ СЪ ОУЧЕНИКЪ
 МОИМИ СЪНЪМЪ. 15 І ТЪ КАМА
 ПОКАЖЕТЪ ГОРЪНИЦЪ ВЪСО
 КЪ. ПОСТЪЛАНЪ ГОТОВЪ.
 ТОУ ОУГОТОВАІТА НАМЪ. 16 І И
 ЗИДОСТЕ ОУЧЕНИКА. І ПРИДО
 СТЕ ВЪ ГРАДЪ. І ОБРЪТЮСТЕ
 ККОЖЕ РЕЧЕ ІМА. І ОУГОТО
 ВАСТЕ ПАСХЪ. 17 І ВЕЧЕРОУ
 ВЪКЪШЮ. ПРИДЕ СЪ ОБЪМА
 НА ДЕСАТЕ. 18 І ВЪЗЛЕЖАШТЕ
 МЪ ІМЪ І КДЖИТЕМЪ. РЕЧЕ
 НЕ. АМИНЪ ГЛЪЖ КАМЪ. ККО
 ЕДИНЪ ОТЪ КАСЪ ПРЪДАЕТЪ
 МА. КДЫ СЪ МНОЖ. 19 ЁНИ ЖЕ
 НАЧАША СКРЪВЕЪТИ І ГЛАТИ
 ЕМОУ. ЕДИНЪ ПО ЕДИННОМУ.
 ЕДА АЗЪ. І ДРОУГЪ ЕДА АЗЪ.
 20 ЁНЪ ЖЕ ОТЪВЪКНУТАКЪ РЕЧЕ І
 МЪ. ЕДИНЪ ОТЪ ОБОЮ НА ДЕСАТЕ.

ОМОЧЫ СЪ МЪНОЖ ВЪ СОЛИЛО
 21 СНЪ ЖЕ ЧСКЪ ІДЕТЪ ККОЖЕ Е
 СТЬ ПСАНО О НЕМЪ. ГОРЕ ЖЕ
 ЧКОУ ТОМОУ. ІМЪЖЕ СНЪ ЧСКЪ
 ПРЪДАЕТЪ СЪ. ДОБРЪКЕ ЕМОУ КИ
 БЫЛО. АШТЕ НЕ КИ РОДИЛЪ
 СЪ ЧКЪ ТЪ. 22 І КДЖИТЕМЪ І
 МЪ. ПРИМЪ НЕ ХАКЪКЪ. І ХВА
 ЛЪ ВЪЗДАКЪ. КАКЪСЕНТЪ
 ПРЪЛОМИ. І ДАЕТЪ ІМЪ. І РЕ
 ЧЕ ПРИМЪТЕ СЕ ЁСТЬ ТЪЛО
 МОЕ. 23 І ПРИМЪ ЧАШЪ ХВА
 ЛЪ ВЪЗДАКЪ. ДАЕТЪ ІМЪ.
 І ПИША ОТЪ НЕІА КЕН. 24 І РЕЧЕ
 ІМЪ СЕ ЁСТЬ КРЪКЪ МОКЪ. НОКА
 ГО ЗАВЪТА. ПРОДИКАЕМАКЪ
 ЗА МНОГЪ. 25 АМИНЪ. ГЛЪЖ
 КАМЪ. ККО ОУЖЕ НЕ ІМАМЪ
 ПИТИ ОТЪ ПЛОДА ЛОЗЪНАІГО.
 ДО ТОГО ДЪНЕ. ЕГДА ПЫЖ І НО
 ВЪ ПРЪСКИ ВЪЖИ. 26 І ВЪСЕНЪКЪ

НЕ ІЗИДЪЖ. ВЪ ГОРЪ ЕЛЕОНЪ
 СКЪЖЪ. 27 І ГЛА ІМЪ НЕ. ККО

121

ВЪСИ СЪВЪЛАЗНИТЕ СЪ О МНЪ.
 ВЪ СЪЖ НОШТЪ. ПСАНО КО ЁСТЬ.
 ПОРАЖЪ ПАСЪМЪ. І ОВЪЦА
 РАЗВЪКНУТЪ СЪ. 28 НЪ ПО ТОМЪ
 ЕГДА ВЪСКРЪСЕНЪ. ВАРЪЖ ВЪ
 ВЪ ГАЛИЛЕИ. 29 ПЕТРЪ ЖЕ РЕЧЕ
 ЕМОУ. І АШТЕ І ВЪСИ СЪВЪЛА
 ЗНАТЪ СЪ НЪ НЕ АЗЪ. 30 І ГЛА ЕМОУ LO
 НЕ. АМИНЪ ГЛЪЖ ТИ. ККО ТЪ
 ДАНЪСЪ ВЪ СЪЖ НОШТЪ. ПРЪ
 ЖДЕ ДАЖЕ ВЪКТОРИЦЕЖ. КОУ
 РЪ НЕ ВЪЗГЛАСИТЪ. ТРИ КРА
 ТЪ ОТЪВРЪЖЕШИ СЪ МЕНЕ.
 31 ПЕТРЪ ЖЕ ІЗ АНЪА ГЛАДЪШЕ
 НАЧЕ. АШТЕ МИ СЪ ЛОУЧИТЪ
 ОУМЪКТИ СЪ ТОВОИЖ. НЕ ОТЪ
 КРЪГЪ СЪ ТЕБЕ ТАКОЖДЕ І
 ВСИ ГЛАДЪЖ. 32 І ПРИДОША
 ВЪ ВЪСЪ КЕНЪСИМАНИ. І ГЛА
 ОУЧЕНИКОМЪ СВОІМЪ. СЪ
 ДЪТЕ СЪДЕ. ДОНЪДЕЖЕ ШЪДЪ
 ПОМОЛЪЖ СЪ. 33 І ПОІАТЪ.
 ПЕТРА. І ККОКА. І НОАНЪА.

СЪ СОКОИЖ. І НАЧАТЪ ОУЖАСА
 ТИ СЪ І ТЪЖИТИ. 34 І ГЛА ІМЪ.
 ПРИСКРЪВЪКНА ЁСТЬ ДЪША МОКЪ
 ДО СКЪМЪКТИ. ПОЖИДЪТЕ СЪ
 ДЕ І ВЪДИТЕ. 35 І ПРЪКЪШЪДЪ
 МАЛО НАДЕ НА ЗЕМЛИ. І МО
 ЛКАНЕ СЪ. ДА АШТЕ КЪЗМО
 ЖЪНО ЁСТЬ. МИМО БТИ ОТЪ
 НЕГО ЧКЪКЪ. 36 І ГЛА АРЪКА ОЦЪ.
 ВЪСЪКЪ ВЪЗМОЖЪНА ТЕВЪКЪ СЪ
 ТЪ. МИМО НЕСТИ ЧАШЪ СЪ
 ІЖ ОТЪ МЕНЕ. НЪ НЕ ККО АЗЪ
 ХОШТЪЖ. НЪ ЕЖЕ ТЪ. 37 І ПРИ
 ДЕ І ОБРЪКТЕ ІА СЪПЪШЪТЪ.
 І ГЛА ПЕТРОКИ. СИМОНЕ СЪ

ЗЕМЛИ

19 азъ quod secundo loco legitur vocalem ѣ non satis accurate express. habet

пиши ли. не възможе еди
ного часа побѣдѣти. 38 Пѣди
те і моли те са. да не вѣни
дете къ напастъ. дѣхъ ко
вѣдръ а пакътъ немощна.
39 І пакы шкѣдъ. помолн са
тожде слово рекъ. 40 і вѣ
звращтъ са. обрѣте ѿ на

122

кы сѣпашта. вѣашете во
імъ очи таготкнѣ. і не оу
мѣахъ чѣто виша отъвѣ
шталаи емоу. 41 І приде тре
тицеж. і гла імъ. съ
ните прочее почиваіте.
приспѣ коньчина. приде
часъ. се прѣдаетъ са спѣ
чекы. вѣ рѣцѣ грѣшкни
комъ. 42 вѣстанѣте і дѣ
мъ. се прѣдалиа ма при
вѣлжи са. 43 І авке еште е
моу глѣшнѣю. приде ію
да іскаріотѣскы. еди
нъ отъ обою на десѣте. і съ
нимъ народи съ оржи.
і дрѣколми. отъ архіерѣи.
і вѣнижнѣникъ.
і старѣцъ. 44 Дастъ
же прѣдалиа его
знаменьє імъ гла. его
же аште лобѣжж імъ
те и то естѣ. і ведѣте і

сѣхранкно. 45 і пришкѣдъ авке
присѣжпъ къ нѣмоу гла.
равни равни. і обловы
за і. 46 Сѣни же вѣзложиша
рѣцѣ на нѣ і ѿша і. 47 Единъ
же отъ стоѣшнѣихъ. і
звѣккъ ножъ. оудари ра
ка архіерѣока. і оурѣза

3 емоу оухо. 48 і отъвѣкштакъ
не рече імъ. кко на разко
іника ли іздосте. съ
оржжыми і дрѣколми.
іати мене. 49 по всѣ дѣни
вѣхъ вѣ расъ. оуча вѣ црѣкѣ
ве і не іасте мене. Нѣ да съ
вѣждѣтъ са вѣнигъ. 50 і оста
вѣше і вѣжаша. 51 і единъ ете
рѣ юноша по немъ іде.
одѣнъ вѣ поѣвѣнѣж нагъ.
і ѿша і юношж. 52 онъ же
остаѣ поѣвѣнѣж. нагъ вѣ
жа отъ нѣхъ. 53 і ведоша іса вѣ
архіерѣоу каіфѣ. і сѣнидѣ

123

са къ нѣмоу вси архіерѣи. і ста
рѣци. і вѣнижнѣници. 54 І петръ
і дѣаше іздѣлече вѣ сѣдѣ
его. до вѣнѣтръ вѣ дворъ архі
ерѣовъ. і вѣ сѣдѣ съ слоуга
ми. і грѣла са при сѣкшнѣи.
55 Архіерѣи же і вѣск сѣнѣмъ.
іскаахъ на іса. сѣвѣдѣте
лъства да і оубѣжѣтъ. і не
обрѣктаахъ. 56 мнози во лѣжи
сѣвѣдѣтельствоаахъ на
нѣ. і не вѣкаж ракъна сѣвѣ
дѣтельствѣкъ. 57 І етерн вѣ
старѣше. лѣжж сѣвѣдѣте
лъствоаахъ на нѣ глѣшнѣ.
58 кко мы сѣвѣшахомъ і глѣ
шнѣ. кко азъ разорѣж црѣкко
вѣ снѣж рѣкотворенѣж.
і трѣми дѣнѣ. іно нерѣжко
творенѣ сѣвѣждѣж. 59 тако же
не вѣ равкно сѣвѣдѣтель
ство іхъ. 60 і ставъ архіерѣи
по сѣдѣк. вѣпроси іса гла.

НЕ ОТЪВѢКШТАВАЕШИ ЛИ НИЧЕО

47 in извѣкѣ vocalis ь syllabae вѣ. dubia, haud scio an sit вѣкѣ; 52 in отъ, 53 in вѣнижъ,
54 in сѣдѣ, архіерѣовъ, 55 in сѣвѣдѣт., 56 in равѣна, 57 in вѣставѣше utrum lit. ь sit an
dubitare licet.

2 же чьто си на тѣ съвѣдѣтель
 ствоюютьъ. 61 ꙗже мѣчѣаше
 ꙗже ничьсоже не отъвѣштава
 аше. Пакы архіереи въпро
 си і глаголюмоу. ты ли еси хъ
 снъ бѣгвенѣаго. 62 ꙗже рече
 азъ ѣсмь. ꙗже оузырнѣ снѣ
 чскаго. ѿ деснѣжъ сѣдѣаша
 снѣмъ. ꙗже градѣаша съ обла
 кы нескѣими. 63 Архіереи же
 растрѣзавъ ризы свои глаголю
 чьто еште трѣбуюемъ съвѣдѣ
 тельства. 64 сѣмѣаше вѣла
 скнижъ. чьто камъ сѣ ѿ
 вѣжетъ. Они же вси ѿсе
 диша і повинноу кѣти
 сѣмрѣти. 65 ꙗже начаша ѣтери
 пѣкати на нь. ꙗже прикрыва
 ти лице его. ꙗже мѣчити і
 ꙗже глаголюмоу. прорѣци намъ
 хъ кьто ѣстъ оударникы тѣ.
 ꙗже слоугы възшѣ і за ла

124

нитъ. приаша і. 66 ꙗже сѣшту
 петрови низоу на дворѣ.
 приде ѣдина отъ равнѣи ѿ
 рѣхіереовъ. 67 ꙗже видѣвъши не
 тра грѣжшѣ сѣ. възвѣрѣвъ
 ши на нь глаголю. ꙗже ты съ наза
 рѣаниномъ ѣсмь вѣ. 68 Онъ же
 отъвѣрѣже сѣ глаголю не оумѣжъ ни
 съвѣмъ. чьто ты глѣши.
 ꙗже изиде вѣнъ на прѣдѣдворіе.
 ꙗже коурѣ възспѣтъ. 69 ꙗже видѣвъ
 ши і пакы ѣна равнѣи. нача
 ть глаголю кѣ стоѣштимъ.
 ꙗже кѣ отъ нѣхъ ѣстъ. 70 онъ
 же пакы отъмѣтѣаше сѣ.
 ꙗже не по многоу пакы стоѣ
 шти. глаголюхъ петрови.
 вѣ ѣстинѣ отъ нѣхъ ѣси.

19 ꙗже галилеанинъ еси. ꙗже
 сѣда трѣкѣ подовитъ ти сѣ.
 71 Онъ же нача ть рѣтити сѣ
 ꙗже клати сѣ. ꙗже кѣ не вѣмъ чѣ
 сего. ꙗже глѣте? (ꙗже вѣтори)

ꙗже вѣторицежъ коурѣ възспѣтъ.
 ꙗже помѣжъ петрѣ глѣ. ꙗже кѣже
 рече ѣмоу не. прѣжде даже
 коурѣ не възгласитъ. дѣва
 краты отъвѣрѣжешн сѣ мене
 три краты. ꙗже нача нь пла
 каше сѣ. XV.1 ꙗже акы на оутрѣкѣ.
 съвѣтъ створиша архіереи.
 съ старци ꙗже кѣнижнѣикы.
 ꙗже вѣсъ сѣнѣмъ. съвѣзавъ
 ше ꙗже вѣдоша. ꙗже прѣдаша і
 пилатови. 2 ꙗже въпроси і пи
 латъ. ты ли еси црѣ юде
 ѣскъ. онъ же отъвѣштавъ
 рече ѣмоу. ты глѣши.
 3 ꙗже глаголюхъ на нь архіерѣи мно
 го. онъ же ничьсоже не отъ
 вѣштавааше. 4 Пилатъ же
 пакы възпрашааше і глаголю.
 не отъвѣштаваешн ли ни
 чьсоже. виждѣ колико на
 тѣ съвѣдѣтельствуюютьъ.
 5 ꙗже кѣ немоу ничьсоже

125

не отъвѣшта. ꙗже кѣ дивити сѣ
 пилатови. 6 На всѣкѣ же пра
 зднѣикъ. отъпоуштааше і
 мъ. ѣдиногѣ съвѣзѣнѣ ѣго
 же прошаахъ. 7 Бѣ же нарица
 емъ вараѣва. съ своимн
 ковнѣикы съвѣзанъ. ꙗже
 вѣ горѣ оубыетѣ створи
 ша. 8 ꙗже възвѣпѣ народъ.
 нача просити. ꙗже кѣже творѣ
 аше ѣмъ. 9 Пилатъ же отъвѣ

68 vltz supra vers. scr.

70 fortasse галилеанинъ

71 quae uncis inclusi erasa sunt

sed vestigia apparent } XV.7 in шарцаемъ forma literarum ꙗ et i minus distincte exarata ;
 itidem in сѣвѣз. ꙗ cum ꙗ confundi potest

шта імъ гла. хоштете ли да
отъпоуштѣ камъ цркъ юде
іска. 10 вѣдѣаше ко ꙗко заки
15 сти ради прѣдаша і архіереи.
11 архіереи же поманѣша на
родоу. да паче караѣжъ отъ
поуститъ імъ. 12 Пилатъ
же отъвѣкштакъ. пакы рече
чѣто оубо хоштете створижъ.
егоже гаете цркъ юдеіска.
13 они же паче вѣзъниша про
пни и. 14 пилатъ же гла імъ.

чѣто оубо створи зѣло. они
же лише вѣзъниша пропъ
ни і. 15 Пилатъ же хотѣ наро
доу похотъ сътворити. поу
сти імъ караѣжъ. і прѣда
стъ иса тѣмъ. да і распѣ
нжтъ. 16 Ёоіни же ведоша і
вѣнжтръ на дворъ. еже естъ
прѣторъ. і призъваша въ
сж спрж. 17 і облакша і къ
прапрждж. і вѣзложиша
на нь. съплетъше. тръно
въ вѣнць. 18 і начаса цѣло
вати і. радоу са проу юдѣ
іскъ. 19 і вѣкѣхъ трѣстѣжъ
по глакѣ. і пакѣахъ на
нь. і прѣгъываѣште ко
лѣна. покланѣахъ ёмоу.
20 і егда поржгаша са ёмоу.
съкѣкша съ него прапрждъ.
і облакша и въ ризы скоіа.
і изведоша і да і пропнж
тъ. 21 і задѣша мимо хода

126

штю. етероу симоноу. кѣрк
ниноу градштю съ села
оцю александровоу. і р(оу)фо
воу. да вѣзъметъ крѣстъ
его. 22 і приведоша і на мѣ

сто келькота. еже естъ съ
казаемо краниеко мѣсто.
23 і даѣхъ ёмоу. пѣти оцѣтъ.
но вино. онъ же не приатъ.
24 і пропнѣше і. раздѣк
ше ризы его меташа жрѣ
вѣмъ о ѿа. кѣто чѣто вѣзъ
метъ. 25 Ёк же година тръ
тѣк. і пропаша і. 26 і вѣ насъна
нѣ вины его написано. цркъ
16 юдеискъ. 27 і съ нимъ ра
спаша два разкобника.
ѣдиногъ о деснжж. а дроу
гадогъ о шпожъ его. 28 і събѣ
стъ са исаное еже гаетъ.
і съ кезаконникома причъ
тенъ вѣы. 29 і мимо ходаштен
хоуѣкахъ і. покываѣжъ

ште главами скоіми. і глѣж
ште оубѣа. разарѣи цркъкѣ
ве і трѣми дѣньми съзидаѣ
30 съпси са самъ. і съниди съ
крета. 31 Такожде і архіерѣи
ржгаѣхъ са. съ кѣнижъникы.
дроугъ дроугоу глаѣхъ. ины
спе. ади себе не можетъ съ
пасти. 32 хъ цркъ ілевъ. да съни
детъ нѣнѣкъ съ крета. да ви
димъ і вѣржъ іметъ. коцъ. —
і пропатакъ съ нимъ. поноша
ашете ёмоу. 33 Ёыкѣши же
годинѣ шестѣи. тѣма вѣы
по вѣсеи земліи. до дека
тѣнъ годинъ. 34 і въ дева
тѣжъ же годинѣ вѣзъни иса.
гласомъ кельемъ гла.
елои елои. анма завахъ
тани. еже естъ съказае
мо. вѣже мон. вѣже мон въ
скжжъ ма остави. 35 і ете
ри отъ стоѣаштихъ.

127

слышакъше глаахъ. ви
ждь. іанѣ глашатъ.
36 Текъ же єдинъ. і испакнѣ гж
бж оцѣта. възникъ на трѣ
стѣ. напакаше і гла. не дѣ
іте да видимъ. аште при
детъ іанѣ. сѣнатъ єго.
37 Ис же поушѣтъ гласъ велкы.
іздъше. 38 і опона цркѣвѣнаа
раздѣра са на дѣкое. съ кѣ
ше до ниже. 39 Бидѣвъ же съ
тѣникъ стоаі прѣмо ємоу.
тѣко тако кѣзѣникъ іздъше
рече. Бѣ истинж чѣкъ съ
снѣ кжкѣ кѣ. 40 Бѣахъ же
женѣ іздадече зѣрашѣта
кѣ нухъ же кѣ маріѣ магда
лѣни. і маріѣ іккова
малааго. і мати іоснова.
і саломн. 41 іаже ігда кѣ кѣ
галілеі. по немъ хожда
ахъ і слоужаахъ ємоу.
і нѣкы многы. кѣшѣдѣ

шѣа съ нимъ кѣ ерамѣ.
42 зач. І юже поздѣ кѣкѣшю.
кѣ парасѣекѣшнѣ. еже єстѣ [по неже
кѣ сѣвотѣ. 43 приде іосифъ
отъ ариматѣа. благообр
зѣнѣ сѣвѣтѣникъ. іже і
тѣ кѣ чаа црснѣ бжкѣ. і дрѣ
знѣкѣ кѣнде кѣ пилатоу.
і проси тѣла іса. 44 пилатъ
же дикѣ са. аште оуже оу
мрѣтѣ. і призѣвакѣ съ
тѣника. кѣпросн і аште
оумрѣтѣ. 45 і оуѣдѣкѣ отъ
бѣнѣтоуріона. дастѣ тѣ
ло іосифови. 46 І коупаѣ
понѣквицѣ. і сѣнѣмъ ѡки

тѣ і кѣ понѣквицѣ. і вѣло
жи і кѣ гробѣ. іже кѣ іск
ченѣ кѣ каменѣ. і прика
ли каменѣ на двѣри гроба.
47 Маріѣ же магдалѣни.
і маріѣ іоснова. зѣрѣа
шете кѣде і полагаахъ. коц.

128

XVI. і І минжѣши сѣвотѣ. маріѣ
магдалѣни. і маріѣ і
тѣковѣ. і салѣми. коупи
ша ароматѣкы. да прише
дѣша помажѣтѣ 1. 2 І сѣло
за оутра. кѣ єдинж сѣво
тѣ. придоша на гробѣ кѣси
тѣкѣшю сѣнѣцю. 3 і глаа
хъ кѣ сѣвѣ. кѣто ѡтѣвали
тѣ намѣ каменѣ. ѡтѣ двѣ
ри гроба. 4 і кѣзѣрѣкѣша
видѣша. тѣко ѡтѣваленѣ
бѣ каменѣ. кѣ бо веліи
сѣло. 5 і вѣлѣзѣша кѣ гробѣ.
видѣша юношѣ сѣдѣштѣ.
ѡ деснѣж. ѡдѣнѣ кѣ ѡде
ждѣ вѣлаж. і оужасѣ са.
6 ѡнѣ же рече імѣ. не оужаса
іте са. іса штете наза
рѣнина пропѣтааго. вѣста.
нѣсетѣ сѣде. се мѣсто іде
же кѣ положенѣ. 7 нѣ ідѣта
і рѣцѣта оученикомѣ єго.

і петрови. тѣко карѣтѣ вѣ
кѣ галілеі. і тоу і види
те. тѣкоже рече вамѣ. 8 і ише
дѣша вѣжаша ѡтѣ гроба.
імакаше же іа трепетѣ і оу
жасѣ. і никомоуже ничѣ
соже не рѣша. коѣхъ бо са. . . коц. .
9 Бѣскрѣскѣ же за оутра. кѣ прѣ

Pag. 127b v. 1 нимъ аи шмѣ discerni nequit. In capite huius pag. glag. char. prima manus haec scripsit зач. вѣ. . . приде іосифъ ѡтѣ ариматѣа Pag. 128a in margine ad versum 4—5 cyrill. char. antiquo haec addita: корицѣ и б. . . сѣкѣ воп. . ., quibus verbis glossator aliquis aromaty interpretari voluit

вѣ сѣвогѣ. аки сѣ прѣ
 жде маріи магдалинѣ.
 ѿже неѣ же ѡзгѣна ж. вѣсѣ.
 10 она же шкѣдѣши възвѣсти.
 вѣвѣшимѣ съ нѣмѣ.
 плачѣштемѣ сѣ ѿ рѣда
 ѡштемѣ. 11 они же сѣкѣша
 вѣше ꙗко живѣ естѣ. ѿ вѣ

дѣнѣ вѣ еѣж. не ѡша вѣрѣ
 12 по сѣхѣ же двѣма отѣ ни
 хѣ градѣштемѣ на село.
 аки сѣ ѡтѣмѣ ѡбразомѣ
 ѡдѣштемѣ на село. 13 ѿ та шкѣ
 дѣша възвѣстѣсте. про
 чѣмѣ. ни тѣма же вѣрѣ
 reliqua desunt

Pag. 128b v. 19 verba на село quae hoc loco superflua sunt, scriba punctis praefixis ut delerentur notavit.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

129

ГЛАВЪИ СВЯТАНЪ ЄЖЕ О ЛОВ

[KXI] :-

- Ⓔ насани : ÷
- Ⓔ стрѣжшнихъ настоуекъ : ÷
- Ⓔ сѣмьднѣ.
- Ⓔ аннѣ пророчици : ÷
- Ⓔ кѣкѣшимъ глѣкъ въ іоану : ÷
- Ⓔ кѣпрошнихъ іоанна : ÷
- Ⓔ іскоушени спсителькѣ : ÷
- Ⓔ імжштимъ дхъ вѣскнѣ : ÷
- Ⓔ тншти петровкѣ : ÷
- Ⓔ іцкакѣвшухъ отъ разлнчнкѣ неджгѣ : ÷
- Ⓔ ловиткѣ рѣмкѣ : ÷
- Ⓔ прокаженкѣмъ : ÷
- Ⓔ ослабленкѣмъ : ÷
- Ⓔ леѣні мѣтари : ÷
- Ⓔ імжштимъ соухъ ржжкѣ : ÷
- Ⓔ ізвѣрани аплѣкъ : ÷
- Ⓔ блаженкѣхъ : ÷
- Ⓔ сѣтъницкѣ : ÷
- Ⓔ сѣнкъ въдовицѣ : ÷
- Ⓔ посѣланкѣхъ отъ іоана : ÷
- Ⓔ помазавѣши глѣ миромъ : ÷
- Ⓔ притѣчи скѣжштадго : ÷
- Ⓔ запрѣштени вѣтра і морѣкъ : ÷
- Ⓔ леѣонкѣ : ÷

- Ⓔ дѣштери синагоговкѣ : ÷
- Ⓔ крѣвоточникѣ : ÷
- Ⓔ посѣлани обѣма на десате : ÷
- Ⓔ пати хлѣбѣкъ : ÷
- Ⓔ гни кѣпрошени : ÷
- Ⓔ прѣковражени исхѣкѣ.
- Ⓔ вѣскноуѣжигнимъ сѣ на но вѣмъ мѣцѣ.
- Ⓔ помѣшлѣжшнихъ кѣто колѣ естѣкъ : ÷
- Ⓔ неповѣлѣнкѣмъ послѣдовати : ÷
- Ⓔ аклени седми десатѣкъ : ÷
- Ⓔ кѣпрошнимъ законницкѣ : ÷
- Ⓔ вѣпадѣшимъ вѣ разкоіникѣ.
- Ⓔ марі і марѣткѣ : ÷

130

- Ⓔ молиткѣ : ÷
- Ⓔ імжштимъ вѣскѣ нѣкмѣ : ÷
- Ⓔ вѣзѣлнвѣшимъ гласомъ отъ народа : ÷
- Ⓔ прослштѣхъ знаменѣкъ : ÷
- Ⓔ фарисѣі оубѣждѣшимъ нса : ÷
- Ⓔ каіни законникѣ : ÷
- Ⓔ квасѣ фарисѣіцкѣ : ÷
- Ⓔ хотѣштимъ раздѣлнти і мѣнкѣ : ÷
- Ⓔ богатѣмъ імоуѣе оуговѣзи сѣ ннѣ : ÷

In пѣдлѣвшихъ scriba posteriori literae i unicum suffixit J.

- Ⲅ галилѣихъ ѿже вѣдѣхъ въ
 силоу ѿмк: ÷
 Ⲅ ѿмшигѣ дхъ недѣжнѣнъ: ÷
 Ⲅ притѣчахъ: ÷
 Ⲅ въпрошшимъ ѿште мало спа
 емкѣхъ: ÷
 Ⲅ рекъшихъ ѿвн ѿрода ради: ÷
 Ⲅ водънотрждовиткмъ: ÷
 Ⲅ не любити въпрѣвѣзѣганин: ÷
 Ⲅ зѣванѣихъ на вечерѣж: ÷
 Ⲅ стапк притѣча: ÷
 Ⲅ сѣтк ѡвѣцъ притѣча: ÷
 Ⲅ ошѣдъшимъ въ странѣ далече:
 Ⲅ приставницк неправдѣнк
 емк: ÷
 Ⲅ богаткмъ ѿ лазари: ÷
 Ⲅ десѣти прокаженъ: ÷
 Ⲅ сѣдни неправдѣнкмъ: ÷
 Ⲅ фарискѣ ѿ мѣтари: ÷
 Ⲅ въпрошшимъ богатк: ÷
 Ⲅ салпкемъ: ÷
 Ⲅ закѣхе: ÷
 Ⲅ ошѣдъшимъ приѣти црске: ÷
 Ⲅ примѣшѣхъ ѿ мѣнаскъ: ÷
 Ⲅ жрѣвати: ÷
 Ⲅ въпрошшихъ гѣ архiereихъ
 ѿ книжничѣхъ: ÷
 Ⲅ виноградк: ÷
 Ⲅ лаѣшитѣхъ кинѣса ради: ÷
 Ⲅ садоукеихъ: ÷
 Ⲅ въпрошени гни къ фарисе
 омъ: ÷
 Ⲅ давѣши ѡка пѣназа: ÷
 Ⲅ кинѣск: ÷

131

Б В Я Ё Л И Е
 Ⲅ Т Ъ Л О У К З I :

I.1 По неже оубо мнози начаша
 чинити повѣсткѣ ѡ изрк

стѣнѣихъ въ насѣ вештѣхъ.
 2 ꙗкоже прѣдѣша намъ. въкѣ
 ши ѿскони самовидѣци.
 ѿ слоугъ словесн. 3 изро
 ли сѣ ѿ мѣнк ѡждѣшю. ѿ
 с прѣва по вѣсѣхъ. въ ѿсти
 нѣ по радоу. псати текѣ.
 славѣнкѣ тѣофила. 4 да ра
 зоумѣши. ѡ ннѣхъже наоу
 чилъ сѣ ѿси словесѣхъ.
 оутврѣжденѣе. 5 въстѣ
 въ дѣни ѿрода црк. ѿюдеиска.

ѿери етерѣ ѿменемъ захарикъ.
 ѡтѣ дѣневѣнѣма чрѣды ѿни
 ѿна. ѿ жена его ѡтѣ дѣнштерѣ ѿ
 роѣнъ. ѿма еѣ. елнсаветѣ.
 6 ꙗкѣшете же ѡка правдѣна
 прѣдѣ въкѣ. ѡдѣшѣта въ запо
 вѣдѣхъ вѣсѣхъ. ѿ оправдѣ
 ннѣхъ гнѣхъ. вѣс порока.
 7 ѿ не вѣ ѿма чѣда. по неже вѣ
 елнсаветѣ неплоды. ѿ ѡка
 заматорѣвѣша въ дѣнѣхъ
 своѣхъ вѣкѣшете. 8 въстѣ же
 слоужаштѣ моу. въ чиноу чрѣ
 ды своѣа прѣдѣ вѣмъ. 9 по ѡ
 вѣчаю ерѣискоумоу. каючи
 сѣ емоу покадити. вѣшѣдѣ
 шю вѣ црковѣ гнѣж. 10 ѿ вѣсе
 множество люди вѣ. мо
 литѣж дѣа. вѣнк вѣ годѣ
 тѣмѣкѣна. 11 ѿни же сѣ емоу
 аѣлѣ гнѣ. стоѣа ѡ деснѣж ѡ
 лѣтарѣ каднѣнаѣго. 12 ѿ сѣма
 те сѣ захарикъ видѣкѣ. ѿ стра

132

хъ нападе на нѣ. 13 рече же къ нѣ
 моу аѣлѣ гнѣ. не воѣ сѣ захарикъ
 за нѣ оуслѣшана вѣстѣ
 молитѣка твоѣ. ѿ жена твоѣ

Ad I.3 in margine paginae cyr. lit. haec glossa legitur: начальнѣи дръжавѣни. 5 ерѣ
 supra ѿ етерѣ scriptum; ad verba дѣневѣнѣма чрѣды glossa in margine cyr. lit. scripta
 pertinet переми авизана, vocabulo переми glossator graecum ἐφημερίδας interpretari voluit

елисавѣтъ· родитъ снѣ тевк·
 і наречешн іма ёмоу іоаннѣ·
 14 і вждетъ тевк радость і
 веселье· і мнози о рождѣ
 ствѣ его въздрадоужтѣ са·
 15 вждетъ во велин прѣдѣ вмѣ·
 і вина і творена кваса· не іма
 тѣ пити· і дѣхъ ста ісплѣ
 нитѣ са· ѣште же і чрѣква мре
 своѣа· 16 і многы сновъ
 ілѣвъ· обрѣтитѣ къ гю бу іхъ·
 17 і тѣ прѣдкідетѣ прѣдѣ ни
 мѣ· дѣхомъ і силож ілинож·
 обрѣтити срѣдѣца оцмѣ на ча
 да· і противѣнѣма· въ мж
 дростѣ пракѣдѣнѣхъ· оуго
 товати гѣи люди съврѣше
 нѣ· 18 і рече захарикъ къ аѣлоу·
 по чѣсомоу разоумѣж се·

ѣзъ во есмѣ старѣ· і жена моѣ
 заматорѣвъши въ дѣнѣхъ ско
 іхъ· 19 і отѣвѣштѣ аѣлъ рече
 ёмоу· азъ есмѣ гавриилъ·
 прѣстоіаи прѣдѣ вмѣ· і постъ
 ланъ есмѣ глади тевк· і бла
 говѣстити тевк се· 20 і се бж
 деши мльча· до негоже дѣне
 вждетъ се· за не не вѣрова·
 словесемъ моимъ· кже съ
 вждѣтѣ са въ вѣкѣа своѣа·
 21 і вѣша людѣ жидѣште за
 харина· і чюждаѣхъ са еже
 мждаѣше въ црѣвѣ· 22 і тѣ
 вѣ помаваѣа имъ· і прѣвѣы
 ваѣше нѣмъ· 23 і вѣстѣ
 кко ісплѣкниша са дѣнѣ·
 слоужѣвѣы его· іде въ до
 мѣ скоі· 24 по снѣхъ же дѣнѣхъ·
 зачатѣ елисавѣтъ жена

его· і таѣше патѣ мѣцъ глѣж
 шти· 25 кко тако сѣтвори мнѣ
 гѣ· въ дѣни въ ѣже призѣрѣ·

133

отѣяти поношенѣе моѣ отѣ
 чѣкѣ· 26 Къ шестѣы же мѣцъ·
 посѣланъ вѣи аѣлъ гавриилъ·
 отѣ ба· въ градѣ гааиле
 іскѣ· ёмоу же іма назаретѣ·
 27 къ дѣвѣ обрѣченѣ мжжеви·
 ёмоу же іма іосифѣ· отѣ
 домоу дава· іма дѣвѣ марикъ·
 28 і вѣшѣдѣ къ неі аѣлъ рече·
 радоуі са благодѣтѣнаѣ гѣ
 съ товож· блгсвѣна ты
 въ женахъ· 29 ѡна же слыша
 вѣши съмѣте са о словеси
 ёго· і помѣшлѣаше въ се
 вѣ· како се вждетѣ цѣклова
 нѣ· 30 і рече еі аѣлъ· не коі
 са марие· обрѣте во благо
 дѣтѣ отѣ ба· 31 і се зачѣне
 ши въ чрѣвѣ· і родиши снѣ·
 і наречешн іма ёмоу ис·
 32 съ вждетѣ велин· і снѣ
 кѣшѣнѣаго наречетѣ са·
 і дастѣ ёмоу гѣ вѣ· прѣсто

лъ дада оца его· 33 і вѣцрѣитѣ са
 въ домоу· і кковѣи· въ вѣкѣы·
 і црѣстоу ёго не вждетѣ ко
 нѣца· 34 Рече же марикъ къ аѣлоу·
 како вждетѣ се· іжде мж
 жа не знаѣж· 35 і отѣвѣшта
 въ аѣлъ рече еі· дѣхъ стѣи
 наідетѣ на тѣ· і снаа вѣи
 шѣнѣаго обскнитѣ тѣ· тѣмъ
 же і еже родитѣ са· сто наре
 четѣ са снѣ вѣин· 36 і се ели

15 in кваса lit. va supra кса positae, in margine cyr. lit. glossa addita e сикера 17 оимъ
 an оцмъ dubium 19 прѣдъ an прѣдъ dub. 20 quae post мльча omissa sunt cyrill.
 emendator supra versum addidit: и не могли проглати, item 22 in margine haec: ишедъ же
 не можаше глади к нимъ и разоумѣша ёко видѣние видѣ въ црѣви 24 ad таѣше supr. v.
 cyr. са add. 29 vocabulo како cyr. emend. во superposuit, lege какво 35 наречетѣ
 fort. cum ѣ.

13 савѣтъ· жжика тѣоѣ· і та
зачѣнетъ въ старостѣ
своеѣ· і съ мѣць шестѣмъ
естъ еі· нарицаемѣи неплѣ
дѣви· 37 ꙗко не ізнеможе
тѣ отъ ва въскрѣтъ глѣ· 38 рече
же маріѣ· се раба гнѣ· вж
ди мнѣ по глаоу твоемоу·
і отиде отъ неіа аѣлѣ·
39 вѣстарѣши же маріѣ въ
тѣ дни· іде въ горѣ съ
тѣштанѣемъ· въ градѣ

134

іудѣоѣ· 40 і вѣиде въ домѣ
захаріинѣ· і ѣклова еіи
савѣтъ· 41 і вѣметъ ꙗко оу
слыша еіисавѣтъ· ѣкло
ванѣе маріино· вѣзигра
са младѣнѣцѣ радѣштами
въ чрѣвѣ еіа· і исплѣни са
дѣхомъ стѣимъ еіисавѣ
тѣ· 42 і вѣзѣни гласомъ ве
лѣемъ і рече· блѣвна тѣ
въ женахѣ· і блѣскенѣ
плодѣ чрѣва твоего· 43 і отъ
вждоу се· да придетъ мати
гні моего къ мнѣ· 44 се ко ꙗко
вѣметъ гласѣ· ѣклова
нѣкъ твоего· въ оушыю мою
вѣзигра са младѣнѣштѣ
радѣштами въ чрѣвѣ моемъ·
45 і блажена ꙗже вѣрѣ ѣтъ·
ꙗко вждетъ свѣрѣшенѣе·
гланѣмъ отъ гѣ· 46 і рече
маріѣ· величитъ дѣша моѣ
гѣ· 47 і вѣздрадова са дѣхъ

моі· о вѣтъ еіѣ моемъ· 48 ꙗко при
зрѣ на свѣкрѣнѣе раѣмъ сво
еіа· се ко отъ селѣ блажатъ
ма въси роди· 49 ꙗко сътвори

36 zachnetъ emend. aliqui. ne erasit, sed vest. app., 37 in въскрѣ et глѣ form. lit. ѣ et ѣ dub.

45 verbo гланѣмъ eug. emend. supra versum еи app.

47 въздр. an въздр. dub.

56—57 verbum своі praecedit in margine glag. lit. scriptum роцъ, quod est конѣць

62 in

помавааше emend. cyrill. а supra e scripsit

мнѣ величїе силѣнѣи·
і сто іма его· 50 і милѣсть
его въ родѣмъ і родѣ вошшїи
мѣ са его· 51 сътвори дрѣжа
вж мѣшкѣеж своеѣж· ра
сточи грѣдѣнѣ мѣслѣж
срѣдѣца іхѣ· 52 низѣложи си
лѣнѣнѣа съ прѣстѣолѣ· і вѣ
знесе свѣкрѣнѣнѣа· 53 лачж
штѣа ісплѣни блѣгѣ· і во
гаташтѣа са отѣпоуести тѣ
штѣ· 54 приѣтъ ілѣ отроѣа
своего· помѣнѣжти мило
стѣ· 55 ꙗкоже гла къ оѣемъ на
пнѣцѣ· дѣрамоу і скмене
его до вѣка· 56 прѣвѣметъ же
маріѣ съ неѣж· ꙗко три мѣца
і вѣзврати са къ домѣ
своі· 57 еіисавѣти же і

135

сплѣнѣнѣа са дѣнѣе родити
еі· і роди свѣ· 58 і слыша
ша ѣкрѣстѣ живѣштїи· і ро
ждѣнѣе еіа· ꙗко вѣзвели
чнѣа естѣ гѣ· милѣсть сво
ѣж съ неѣж· 59 і вѣметъ въ осмы
дѣнѣ· приѣж ѣврѣзатѣ отро
чѣте· і нариѣаѣж е· іме
немъ оѣа своего захаріна·
60 і отѣкѣштѣавѣнѣи мѣи его
рече· ни· нѣ да наречѣтъ са
іма емоу іоанѣ· 61 і рѣша еі·
ꙗко никѣгоже естѣ отъ рѣжде
нѣкъ твоего· іже нариѣаетъ
са іменемъ тѣемъ· 62 пома
ваѣше же оѣъ его· како ви хо
тѣклѣ нарешти е· 63 і испрошѣ
дѣштнѣцѣ нанса· гла· іоанѣ
естѣ іма емоу· і чюдиша
са емоу вѣси· 64 отвѣрѣзоша
же са оуста его дѣвѣ· і ілѣзи

62 in

кѣ его. і глааше. бгвста ба.
65 і бѣ на вскухъ страхъ.

живштинихъ окрѣстѣ ихъ.
і всеи стрѣнкѣ юдѣицѣи.
повѣдаеми вѣахъ вси глаи
снѣ. 66 і положиша вси сѣмъ
шавъши на срѣднихъ ско
ихъ. глѣжште чѣто оубо
отроча се вждетъ. і ржа
гнѣ вѣ съ нимъ. 67 і захарикъ
оцъ его. исплъни сѣ дхомъ
стѣмъ. і пророчество
ѡва гла: 68 Благнѣ гѣ вѣ
ілевъ. чко посѣти і сѣтво
ѡри ізкавленье людемъ
ѡскоимъ. 69 і въздвиже ро
ѡгъ спенѣкъ нашего. вѣ домоу
ѡдавъ. отрока своего. 70 Ъкоже
гла оусты стѣихъ. сж
штнихъ отъ вѣка. пророкъ
его. 71 спенѣ отъ врагъ на
шихъ. іздржкы вѣсѣхъ.
ненавидаштихъ насъ.
72 Сѣтворити милость
сѣ оци нашимъ. і помѣ

136

нжти завѣтъ стои свои.
73 Клатвѣ ежже клатѣ сѣ
кѣ ѡрамоу оцю нашему.
дати намъ 74 вѣстраха. іздрж
кы врагъ нашихъ ізва
вльшемъ сѣ. Слѡужити
ѡмоу 75 прѣподобьемъ. і пра
вѣдож прѣдъ нимъ всѣ
дѣни живота нашего. 76 і тѣ
отроча пророкъ кѣшкѣнѣго
наречеши сѣ. прѣдъидеши
ѡко прѣдъ лицемъ гнѣшъ.
ѡдуготовати пѣтъ его.
77 дати разоумъ спенѣкъ

15 ѡлюдемъ его вѣ бстарлѣ
ѡнѣ вѣ отѣпоуштѣнке грѣ
ѡхъ нашихъ 78 милосерды
ѡради милости ба нашего.
ѡвѣ нихъже посѣти насъ.
ѡвѣстокъ сѣ кѣше 79 просѣк
ѡтити сѣдѣшгѣа вѣ тѣмъ
ѡ і вѣ сѣни сѣмрътънѣи
ѡнаправити ногы наша на

пѣтъ миренъ. 80 отроча же ра
стѣаше. і крѣпѣаше сѣ
дхомъ. і вѣ вѣ поустѣнѣхъ.
до дѣне ѡвлѣнкѣ своего
кѣ ілю. коц. II.1 Ъкѣстѣ же вѣ
дѣни тѣ. ізиде повелѣ
ниѣ. отъ кесара ѡвѣгоуста.
написати всѣж вѣсѣлѣ
нжж. 2 сѣ написаниѣ бѣи.
владжштю сѣрнеж. кѣри
нью. 3 і идѣахъ вси кожѣдо.
напѣсати сѣ вѣ свои градъ.
4 възиде же і осифъ. отъ
галилеѣа. града назаре
тѣска. вѣ юдеж кѣ гра
дъ давъ. іже нарицаетъ
сѣ витѣлѣемъ. за не вѣ
аше. отъ домоу і отчетвит
дава. 5 напѣсати сѣ сѣ ма
риѣж. обржченжж ѡмоу
женож. сжштжж непра
здѣнож. 6 вѣстѣ же ѡгда
вѣстѣе тоу. исплъниша

137

сѣ дѣнѣ родити ѡ. 7 і роди
снѣ свои прѣкѣкнѣць. і по
витъ і. і положи і вѣ кѣле
хъ. за не не вѣ іма мѣста
обитѣльна. 8 і вѣахъ па
стѣри вѣ тоіжде стражи
нѣ вѣдѣште. і стрѣгжште

76 ты an ты dub.

II.2 ad написание emendator cyrill. in margine addidit пръвос. In capite pag. 136b haec leguntur lit. glag. min. scripta .a. w написани. Item in summa pag. 137a haec: .б. w стрѣгаштихъ пастырихъ

8 стражж ноштынжж. ѿ стадж
своёмъ. 9 і се аѣлъ гнѣ ста
въ ннхъ. і слава гнѣ оснѣ ѡ.
і оубоѡша сѡ страхомъ ве
лкъмъ. 10 і рече імъ аѣлъ.
не вѡте сѡ. се во благовѣ
ствоуж вамъ радость ве
лкъ. ꙗже вѣдетъ вѣсмнѣ
людымъ. 11 ꙗко роди сѡ вамъ.
дннскъ спѣ. іже естѣ хъ
гъ. въ градѣ дарѣ. 12 і се
вамъ знаменке. оберѡште
те младннѣць покитѣ.
лежаштъ въ ꙗслехъ.
13 і въ незапнж вѣстѣ съ
аѣломъ. мнѡжжство

вои нескѣхъ. хвалаштн
хъ ба. і глѣштнхъ. 14 Слава
въ вѣшнннхъ бѣ. і на зе
ми мирѣ. въ чѣхъ благово
ленне. 15 і вѣстѣ ꙗко ѡти
дж ѡтѣ ннхъ аѣли на нво.
і чѣн. настѣри. рѣша дроу
гъ къ дроугоу. прѣдѣкмъ оу
во до витѣма. і види
мъ глѣ съ вѣкѣши. іже
гъ сѣказа намъ. 16 і придж
подвнѣше сѡ. і оберѣж
марнж же і осифа.
і младннѣць лежаштъ
въ ꙗслехъ. 17 видѣвѣше же
сѣказаша ѡ глѣ. гланѣмъ.
імъ. 18 і вси слышавѣше
і днннша сѡ. ѡтѣ гланѣ
хъ ѡтѣ настѣри къ ннмъ
19 марнѣ же сѣблѡдааше въ
сѡ глѣ сѣа. сѣлагнж
шти въ срѣдѣци своёмъ.
20 і вѣзвратнша сѡ настѣри

хвалаште і славаште ба.
ѡ всѣхъ ꙗже слышаша.
і видѣша. ꙗкоже глаго бѣ
стѣ къ ннмъ. 21 і егда іспѣ
ни сѡ ѡсемъ дннн. да і оберѣ
жжтѣ. нарѣша імѡ ёмоу ис.
нареченое аѣломъ. прѣжде
даже не зачатѣ сѡ въ чрѣ
кѣ. 22 і егда приближнша
сѡ дннѣ очнштнѣкъ ёю. *може*
по законуу мѡсѣвоу. въ *мѡсѣ*
знѣса і въ імѣ. поставн
ти прѣдѣ гнѣ. 23 ꙗкоже естѣ
пѣсано въ законѣ гнн. ꙗко
вѣкѣкъ младннѣць. нжж
ска полоу. разврѣзаѡ ло
жесна. сто гнн наречетѣ
сѡ. 24 і дати жрѣтѣж по ре
ченоумоу. къ законѣ гнн.
дѣва кагрѣнчншта. дѣ
ва пѣтѣнѣца голѣнна.
25 і вѣ чѣкъ въ імѣ. ёмоуже
імѡ семѣнѣ. і чѣкъ съ пра

вѣднѣ і чѣтнѣкъ. чаѡ оу
тѣхъ ѡ лѣвѣ. і дѣхъ вѣ
стѣ въ нѣмъ. 26 і вѣ ёмоу ѡтѣ
вѣштано дѣомъ стѣмъ.
не видѣти сѣмрѣти. прѣ
жде даже видѣтъ хѡ гнѣ.
27 і приде дѣомъ въ црѣкѣвѣ.
і егда вѣвѣсте родитѣлѣ
ѡтѣрѡчѡ іса. сѣтворити
імѡ по ѡвѣчаю. законноу
моу ѡ нѣмъ. 28 і тѣ прнѣтѣ і
на рѣкоу своєю. і вѣгнн
семѣнѣ ба і рече. 29 Нѣнѣ
поуѣтнши раба твоего вѣ
дѣко. по глаоу твоемоу съ
миромъ. 30 ꙗко видѣсте ѡчи
мои спѣнѣе твое. 31 еже і

10 forma lit. ѣ in вамъ, радость, блдетъ dubia 12 post повитѣ еуг. add. и 22 възвѣса
an възн. dub. 24 verbis дѣва пѣтѣнѣца еуг. emendator или praeposuit 25 in margine
glag. scriptum зач. quod зачало legas.

СИ ОУГОТОВАЛЪ ПРЪДЪ ЛИ
ЦЕМЪ ВЪСКЪХЪ ЛЮДИ. 32 СВЪ
ТЪ ВЪ ОКРЪВЕНКЕ ЯЗЫКЪ.
І СЛАВЖ ЛЮДИ ТВОІХЪ
ИЛЪ. 33 І ВЪ ОЦЪ ЕГО І МТИ.
ЧЮДАШТА СЯ О ГЛѢМЪХЪ

139

О НЕМЪ. 34 І БГВИ КЪ СЕМЪОНЪ
І РЕЧЕ КЪ МАРІИ МАТЕРИ ЕГО.
СЕ ЛЕЖИТЪ СЪ. НА ПАДАНКЕ
І НА ВЪСТАНКЕ МНОГОМЪ.
КЪ ІЛН. І ВЪ ЗНАМЕНЬЕ ПРЪ
РОЧНО. 35 І ТЕКЪ ЖЕ САМОІ
ДШЖ ПРОІДЕТЪ ОРЪЖЖЕ. ДА
ОТЪКРЫЕТЪ СЯ ОТЪ МНОГО
СРЪДЦЪ ПОМЪШЛЕНЪКЪ.
36 І ВЪ АННА ПРОРОЧИЦА. ДЪШТИ
ФАНОУІЛЕВА. ОТЪ КОЛЪНА
СВРОКА. СИ ЗАМАТЕРЪКЪШИ.
ВЪ ДЪНЕХЪ МНОСЪХЪ. ЖИВЪ
ШИ СЪ ІЖЖЕМЪ Ж АКТ. ОТЪ
ДЪКЪСТКА СВОЕГО. 37 І ТА
ВЪДОКА ДО ОСМИ ДЕСАТЪ.
І ЧЕТЫРЬ АКТ. КЪЖЕ НЕ ОТЪ
ХОЖДАШЕ ОТЪ ЦРЪКЪВЕ.
ПОСТОМЪ І МОЛИТВАМИ.
СЛОУЖАШТИ ДЪНЪ І НОШТЬ.
38 І ТА КЪ ТЪ ЧАСЪ. ПРИСТА
ВЪШИ ІСПОКЪДАШЕ СЯ
ГВИ. І ГЛАДШЕ О НЕМЪ.

ВЪСКМЪ ЧАЖШТЕИМЪ І
ЗКАВЛЕНЪКЪ ВЪ ІЛМЪ. 39 І ККО
СЪКОНЧАША СЯ ВЪСКЪ ПО ЗАКО
НОУ ГНЮ. ВЪЗВРАТИША СЯ
ВЪ ГАЛИЛЕЖ. ВЪ ГРАДЪ СВОІ
НАЗАРЕТЪ. 40 ОТРОЧА ЖЕ РА
СТЪКАШЕ. І КРЪПЪКАШЕ СЯ
ДЪХОМЪ. ІСПАЪНЪКА СЯ ПРЪ
МЪДРОСТИ. І БЛАГОДЪ

10 ТЪ БЖИКЪ ВЪ НА НЕМЪ. 41 І ХО
ЖДАШЕТЕ РОДИТЕЛЪ ЕГО.
ПО ВЪСКЪ АКТА ВЪ ІЛМЪ. ВЪ ПРА
ЗДЪНИКЪ ПАСЦЪ. 42 І ЕГДА ВЪ
КЪ І АКТЪ. ВЪСХОДАШТЕМЪ
ІЛМЪ ВЪ ІНАМЪ ПО ОБЪЧАЮ
ПРАЗДЪНИКА. 43 І КОНЧАВЪШЕ
МЪ ДЪНИ. ВЪЗВРАШТАЖ
ШТЕМЪ СЯ ІЛМЪ. УСТА ОТРО
КЪ ІС. ВЪ ІЛМЪ. І НЕ ЧЮСТА
РОДИТЕЛЪ ЕГО. 44 МЪНЪКЪША
ЖЕ І ВЪ ДРОУЖИНЪ СЖШТЬ.
ПРИДЕТЕ ПЖТЪ. ДЪНИІ І И
СКАШЕТЕ ЕГО ВЪ РОЖДЕНИИ.

140

І ВЪ ЗНАНИИ. 45 І НЕ ОБРЪКЪША
ЕГО. ВЪЗВРАТИТЕ СЯ
КЪ ІЛМЪ. ВЪЗІСКАЖШТА
ЕГО. 46 І ВЪ ПО ТРЪХЪ ДЪНЕХЪ.
ОБРЪКТОСТЕ І ВЪ ЦРЪКЪВЕ СЪ
ДАШТЬ. ПО СРЪДЪ ОУЧИТЕЛЪ
І ПОСЛОУШАЖШТА ІХЪ. І ВЪ
ПРАШАЖШТА Я. 47 ОУЖАСАХЪ
ЖЕ СЯ ВСИ. ПОСЛОУШАЖШТЕ
ЕГО О РАЗОУМЪ. І О ОТЪВЪ
ТЪХЪ ЕГО. 48 І ВИДЪВЪША І
ДИВИТЕ СЯ. І РЕЧЕ КЪ НЕ
МОУ МАТИ ЕГО. ЧАДО ЧЪТО
ТВОРИ НАМА ТАКО. СЕ ОЦЪ ТВОИ.
І АЗЪ СКРЪВАШТА. ІСКАХО
ВЪ ТЕБЕ. 49 І РЕЧЕ КЪ НИМА.
ЧЪТО ККО ІСКАШЕТА МЕНЕ.
НЕ ВЪСТА ЛИ ККО КЪЖЕ СЖТЪ
ОЦА МОЕГО. ВЪ ТЪХЪ ДОСТОІ
ТЪ МИ БЪТИ. 50 І ТА НЕ РАЗОУ
МЪСТЕ ГЛА ІЖЕ РЕЧЕ ІМА. 51
СЪНИДЕ СЪ НИМА. І ПРИДЕ
ВЪ НАЗАРЕТЪ. І ВЪ ПОКИНОУ
Я СЯ ІМА. І МТИ ЕГО СЪБЛЮ

35 utrum отъкрываетъ an отъкрыи. discerni nequit. 36 et 37 utroque loco in vocabulo лѣт lit. t supra лѣ scripta 44 ѣ vocab. пѣтъ loco erasi char. glagoliticiei cyrillice scriptum, itidem и in дъни, inter пѣтъ et дъни vestigia glagol. literae і apparent 46 трѣхъ дънехъ an грѣхъ дъи. dub. 51 verbo съиде cyr. emend. и praemisit, quod in fine v. 21 scripsit

2 Дааше вса глаголѣ сѣа.
 въ срѣдци своемъ. 52 Ис же
 спѣаше прѣмъждростнѣж і
 тѣломъ. і благодѣтѣж
 отъ ба і чкѣ. III.1 въ пѣтое же
 на десѣте лѣто. владѣ
 чества. тиверькѣ кесарѣк.
 обладавшю пжнѣтѣскоу
 моу пилатоу. юдееж. і че
 тврѣтвластѣствоуж
 штю. галилееж іродоу.
 филипоу же братоу его. че
 тврѣтвластѣствоуж
 штю. і турнеж. і страхони
 тѣскож странож. і луню.
 четврѣтвластѣствоуж
 штю. авилиниеж. 2 при архі
 ереі анѣк. і касѣфк. Кѣ
 стѣ глѣ вжти. къ іоанноу за
 хариноу сноу. въ поустѣни.
 3 і приде въ всѣж странж іо
 рданскѣжж. проповѣдаа

141

крѣштение на покаанѣ. въ о
 тѣпоуштеные грѣховѣ. 4 Ъко
 же ѣстѣ п'сано въ кѣнигахѣхъ
 словесѣхъ. ісаіа пророка глѣж
 шта. гласѣхъ въпнѣжштааго
 въ поустѣни. оуготовѣ
 те пжтѣ гнѣ. правѣхъ твори
 те стѣза ѣго. 5 всѣка дѣбрь
 ісплѣнитѣ сѣ. і всѣка гора
 і хлѣми сѣмѣритѣ сѣ. і вж
 джтѣ стрѣжѣтѣнаа въ пра
 вак. і остриѣхъ въ пжти гла
 дѣвѣхъ. 6 і оузѣритѣ всѣка
 плѣтѣ спѣнѣ вжне. 8 Глѣа
 ше же ісходѣштнѣмъ наро
 домъ. крѣстити сѣ отъ не
 го. іштадѣкѣ ехидѣнова.

къто сѣказа вамъ вѣжати
 отъ градѣжштаго гнѣва.
 8 сѣтворите оубо плодѣ до
 стоінѣхъ покааню. і не на
 чинаутѣ глаати въ сѣвѣ.
 ꙗко оца імамъ авраама.

глѣж ко вамъ. ꙗко можетѣ
 вѣ отъ каменѣк сего. въздѣви
 гнѣти чада авраамоу. 9 юже
 ко сѣкѣра при коренѣ дрѣва ле
 житѣ. всѣкко оубо дрѣво не
 твораштѣе добра плода. посѣ
 кажтѣ. і въ огнѣхъ кѣлагаж
 тѣ. 10 І въ прашаахъ і наро дѣ
 глѣжште. оучитѣлю чѣто сѣ
 творимъ. 11 Сѣтѣвѣштѣавъ же
 глааше імѣ. імѣіаи дѣвѣ
 ризѣ. да дастѣ не імѣжтѣю
 моу. і имѣіаи брашѣна та
 кожде да творитѣ. 12 придж
 же і мѣтари крѣтитѣ сѣ.
 і рѣша къ нему. оучитѣлю
 чѣто сѣтворимъ. 13 онѣ же ре
 че къ нимъ. ничѣтоже ко
 ле повелѣнааго вамъ тво
 рите. 14 въпрашаахъ же і.
 і воіни глѣжште. і мѣ
 чѣто сѣтворимъ. і рече къ
 нимъ. никогоже обидите.

142

ни обклевѣтайте. і доволѣ.
 ни вѣджѣте оброкѣхъ вашими.
 15 чажштѣмъ же людѣмъ. і по
 мѣшаѣжштѣмъ всѣмъ.
 въ срѣдѣцихъ своіхъ. ѡ іоа
 нѣкѣ іда тѣ ѣстѣхъ хѣ. 16 Сѣтѣвѣ
 штавааіне імѣ іоанѣ глѣ.
 азѣ оубо водоуж крѣштажъ въ.
 градѣтѣ же крѣплѣи мене.

52 сн in сѣаше суг. char. exaratum loco erasae glag. scripturae. Ad calcem pag. 140 b
 haec leg. glag. ser. d. w бѣвшимъ глѣ къ іоаню III.1 v. 14 с in тврѣтвластѣст. scriba
 coronide adfixa del. indicavit; in страхонит. lit. с erasa 5 in остриѣ lit. glag. ꙗ emendator
 aliquis erasit atque cyrillice ꙗ scripsit In cap. pag. 141 b haec habes: w въпрошшихъ народѣхъ.

ѣмоу же нѣкъ достоинъ.
 отрѣшити ремене сапогоу
 его. тѣ въ крѣтитъ дх̄о
 мь стѣмь. і огнемь. 17 ѣ
 моу же лопата въ ржкоу его.
 і потрѣбитъ гоумьно свое.
 і съберетъ пшеницѣ.
 въ житъницѣ своѣ. а пакъ
 въ съжежетъ огнемь не
 гашитимь. 18 многа же і
 на благовѣствоваше гла
 къ людемь. 19 і родъ же че
 тврѣтвластникъ. обли
 чаемъ имь. о іродѣдѣк
 женкѣ брата своего. і о въ
 семъ злѣ еже створи і
 родъ. 20 приложи і се надъ къ
 скмь. і заключи іоана
 въ тѣмьницѣ. 21 бѣ стѣ же
 ѣгда крѣтиша сѧ въси лю
 дѣ. и крѣштышоу сѧ. і мо
 лаштю сѧ отврѣзе сѧ небо.
 22 і съниде дх̄ъ стѣ. тѣле
 сѣмь имь зракомь. ꙗко го
 лѣвъ на нѣ. і гласъ съ нсе
 въ гла. тѣ еси снѣ мой
 възлюбленъ. о тебѣ бла
 говолюхъ. 23 і тѣ бѣ ис. ꙗко
 трѣми десѧты лѣт. начи
 наѧ. снѣ съ ꙗко мнѣмъ бѣ.
 іосифовъ. 25 матѣтатиевъ.
 іленевъ. мосовъ.
 24 матѣтатовъ. наоумовъ.
 леуѣинъ. 27 салатилевъ.
 мельхивъ. нириевъ.
 іанѣкевъ. 28 мельхивъ.
 іосифовъ. аддѣднѣвъ.

143

косамовъ. нахоровъ.
 ѣмодановъ. 35 сероховъ.

іровъ.
 29 іосиовъ.
 ѣлизеровъ.
 іерамовъ.
 25 іслимовъ.
 наѣнековъ.
 26 маѣтовъ.
 мататиевъ.
 семеіновъ.
 іосифовъ.
 іюдинъ.
 27 іоѣнаевъ.
 русневъ.
 зоровакелевъ.
 33 ісромовъ.
 фаресовъ.
 іюдовъ.
 34 іккововъ.
 ісаѣковъ
 ѣвраѣмовъ.
 таранъ.

35 фалековъ. еноховъ.
 еверовъ. іаредовъ.
 саланъ. малелелевъ.
 36 каінановъ. каінановъ.
 ѣрфаксадовъ. 38 еносовъ.
 симоновъ. сифовъ.
 ноевъ. ѣдамовъ.
 ламеховъ. бжн: —
 37 матоусалъ.

IV.1 Іс же испѣнѣ дх̄а стѣ.
 възрати сѧ отъ іорѣдана.
 і ведѣаше сѧ дх̄омь въ поу
 стѣнѣ. 2 ꙗ дѣни. іскоу
 шемъ дѣкволомь. і не ꙗ
 стѣ ничѣтоже въ тѣмъ дѣни.
 і конѣчавѣшемъ сѧ имъ.
 послѣдъ възлака. 3 і рече
 емоу дѣкволъ. аште снѣ
 еси бжн. рыци каменью
 семоу да вѣдѣтъ хлѣби.

17 гоумьно fortasse гоумьно
 manus glag. lit. a praeposuit

23 voc. лѣт lit. t superposita

25 nomini мосовъ rec.

4 і отъвѣшта ис кѣ нѣмоу
глаголю: писано естъ: ꙗко не о
хлѣбѣ единомъ живѣтъ ѡ

144

IV. 28 вѣси крости. на сѣнѣмишти.
слѣшаште се. 29 і вѣставѣ
ше изгнана ѡ і вѣнѣ из гра
да. і вѣдоша і до врѣхоу горы.
на нѣже градъ ихъ създа
нѣ вѣаше. да бѣ і низѣринж
ли. 30 ѡнѣ же прошѣдѣ по срѣдѣ
ихъ і дѣлаше. 31 і вѣниде вѣ
каферѣнаоумѣ. вѣ градѣ га
лилеискѣ. і вѣ оуча вѣ
сжвотѣ. 32 і оужасаахъ са
о оучени его. ꙗко съ вла
стыж вѣ слово его. 33 і вѣ съ
нѣмишти вѣ чкѣ. имѣ дхъ
вѣсѣ нечистѣ. і вѣзѣпи
гласомъ велѣемъ глаголю. 34
исѣ назарѣанине. пришлаѣ
еси поговѣитѣ насѣ. вѣ кмѣ
тѣ кѣто еси. стѣмъ вѣжи. 35 і за
прѣкти емоу ис глаголю. прѣкля
чи ізиди іж него. і поврѣ
гѣ і вѣсѣ по срѣдѣ. ізиде
із него. никакоже не врѣ

ждѣ его. 36 і вѣметѣ оужасѣ на
вѣсѣхъ. і сътѣзаахъ са. дроу
гѣ вѣ дроугоу глаголюще. чѣто
есть слово се. ꙗко власть
ѡ і силоѡ. велѣтъ нечи
стѣмъ дхомъ. і неходн
тѣ. коѣ. 37 і нехождаше шю
мѣ о немѣ. вѣ вѣско мѣсто
странѣ. 38 вѣставѣ же і съ
нѣмишта. вѣниде вѣ до
мѣ симонѣ. тѣшта же

12 симонѣ вѣ. одрѣжи
ма огнемъ велѣемъ
і молиша і о неѣ 39 і ставѣ
надѣ нѣж запрѣкти огню.
і остави ѡ. і абѣ вѣ
ставѣши слоужааше имѣ. 40
Заходаштоу же слѣнѣцю.
вѣси елико имѣахъ бола
шта ѡ недѣжѣмъ различ
нѣ. привождаяахъ кѣ не
моу. ѡнѣ же на когождо і
хѣ рѣжж. вѣзлагаа цѣлѣ

145

аше ѡ. 41 Исхождаахъ же і вѣ
си отъ мѣногѣ. вѣпнижше
і глаголюще. ꙗко тѣ еси хѣ снѣ
вѣжи. і запрѣштаа не дадѣ
аше имѣ глаголю. ꙗко вѣдѣа
хъ гѣ самого сжшта. 42 Бѣ
вѣшо же дни. і шѣдѣ іде вѣ
поусто мѣсто. і народи і
скаахъ его. і придж до него.
і дрѣжаахъ і да би не ошк
лѣ ѡтѣ ннхѣ. 43 ѡнѣ же рече кѣ
нимѣ. ꙗко і дроугѣмъ гра
домъ. подоваетѣ ми благо
вѣсетити црѣтвие вѣжие.
ꙗко на се посѣланѣ есмѣ. 44 і вѣ
проповѣдаа на сѣнѣмишти
хѣ галилеискѣхъ. V. 1 Бѣ же
належашту емѣ народоу. да
бѣ слѣшали слово вѣжие.
і тѣ вѣ стоѡ при езерѣ бени
саретѣсѣ. 2 і видѣвѣ дѣва
корабѣца. стоѡшта при езе
рѣ. рыбари же. ошѣдѣше
ѡтѣ нею. плакаахъ мрѣжа.
3 вѣлѣзѣше вѣ единѣ ѡтѣ ко

Ad calcem pag. 143b glag. lit. haec. scripta: ж. ш искоушени словѣ. Item ad calc.
p. 144a haec: з. ш имаштимъ ѡбѣсъ тѣмѣнѣ. 31 галилеискѣ ап галилеискѣ disc. nequ.
In summa pag. 144b haec leg. з. ш тѣшти петровѣ 43 на supra versum scriptum, verbis
ꙗко се superpositum; посѣланѣ ап посѣланѣ dub. In cap. pag. 145b haec habes: .га. ш
ловитѣвъ рыбѣ 3 in вѣлѣзѣше emend. cyr. lit. glag. ш mutavit in ж cyrillicum ut sit вѣлѣзѣ же.

3 равицю. ѿже бѣ симоновъ. моли і отъстѣпнати мало. і сѣдѣ оучааше іс кораблѣкъ народы. 4 Ыко же прѣста гла рече симоноу. виждѣ ꙗхѣи въ глабннѣ. і въметѣте мрѣжа ваша къ локитвѣ. 5 і отъвѣштавъ симонъ рече емоу. настаѣвниче. об ношѣ въсѣ троуждыше сѣ. не ѡхѡмъ ничѣсоже. по глаоу же твоемоу въврѣже мѣ мрѣжа. 6 і се сътворше. обаша множество рѣмѣ много. протрѣзаахъ же сѣ мрѣжа іхъ. 7 і поманша причастѣникомъ. ѿже бѣ ахъ въ друзѣмъ корабли. да пришѣдыше помогѣтъ імъ. і придѡша і исплѣниша ѡба кораблѣкъ ꙗко погрѣ

мжжѣ исплѣнь прокаженѣкъ. і видѣвъ іса паде ницѣ. мола сѣ емоу і гла ги. аште хѡшѣнн можешн ма очнстнті. 13 і простѣръ рѣжъ коснѣ і рекъ. хѡштѣ очн

исплѣнь

сти сѣ. і авѣе проказа отиде отъ него. 14 і тѣ запрѣкти емоу никомоу же не глади. нѣ шѣдѣ покажи сѣ іерѣовн. і принесн о очнштѣнн своѣмъ. ꙗкоже повелѣ мѡси. къ очнштѣннѣ імъ. 15 Прохождааше же паче слово ѡ немъ. і сънн маахъ сѣ народн мнозн. слышати і нцѣлнтѣ сѣ отъ него. отъ недѣгѣ своіхъ. 16 тѣ же бѣ охѡда къ поустѣннѣ. і мола сѣ. 17 і въстѣ отъ дѣнн. і тѣ бѣ оучѣ. і въахъ сѣдаште фарнскѣ. і законооучнтеле. ѿже бѣ ахъ пришѣли отъ вѣскѡлѣ всн. галнлеіскы. і юдеіскы. і отъ ілма і сила гнѣ бѣ цѣлнті ѡ. 18 і се мжжн носѣ ште на одрѣ чѣкѣ. ѿже бѣ осла влѣнѣ. і нскаахъ вънести. і положнті і прѣдѣ ннмъ

може мѡси

146

жати сѣ іма. 8 Видѣвъ же симонъ петръ. припаде къ колѣнома ісѣама гла. і зндн отъ мене. ꙗко мжжѣ грѣшннѣ есмѣ гн. 9 оужасѣ во ѡдрѣжааше і. і всѣ сѣ штѣа сѣ ннмъ. о локнтвѣ рѣмѣ ѡже ѡша. 10 такожде же. і ꙗкова. і ѡанѣна. сѣна зѣведеѡва. ꙗже бѣсте ѡбштѣнннѣ симѡнонн. і рече къ симоноу іс. не бо сѣ отъ сѣлѣ чѣмъ бѣдѣши лѡва. 11 ізвѣзѣше кораѣкъ на соухѡ. і ѡставѣше все въ сѣдѣ его ідоша. 12 і въ егда вънѣ въ єдннѡмъ отъ градѣ. і се

147

19 і не ѡбрѣтѣше вѣдоу вѣнести і народа радн. възѣзѣше на храмъ. сквозѣ сѣждѡлѣ нн зѣвѣснша і. сѣ ложемъ прѣдѣ іса. 20 і видѣвъ вѣрѣжѣ іхъ рече емоу. чѣче отъгноу штѣаѣтѣ тн сѣ грѣсн твоі. 21 і начаша номѣшлѣтн. къ

3 verbo отъстѣпнати суг. lit. superpositum отъ зема. 5 въврѣжемъ ап въврѣжемъ, 7 пришѣдыше ап пришѣдыше dub. In cap. pag. 146a: 6i. w прокаженѣмъ 14 lit. св in своѣмъ cyrillice exaratae pro erasis glagol.; quae in очнштѣннѣ uncis inclusa sunt emendator aliquis erasit atque cyrill. сѣлѣ scripsit, idem in вѣ glagol. lit. ѣ in cyrill. и mutavit. Ad calcem eiusdem pag. 146b haec leguntur гв. w ослабленѣмъ

нижъници і фариски глѣ-
ште. кѣто естѣ съ. іже глѣ-
тѣ властвимиж. кѣто мо-
жетѣ отъпоуштати грѣхы.
тѣкъмо единѣ въ. 22 разоумѣ
въ же ис. помышленѣкъ і
хъ. отъвѣштавъ рече имъ.
чѣто помышлѣете въ срѣ-
дцихъ вашихъ. 23 чѣто естѣ
оудовѣе решти ослабленоу
моу. отъпоуштайтѣ ти са
грѣси твои. ли решти въ
стани і ходи. 24 нѣ да оувѣ-
сте ꙗко властѣ иматѣ снѣ
чскы. на земн отъпоу-

штати грѣхы. рече же осла-
бленоумоу. тебѣ глѣж въ
стани. і възъмн ложе
твое. і иди въ домѣ твои.
25 і акъе въста прѣдъ ними.
възъмн на немъже лежа
аше іде въ домѣ свои.
слава ба. 26 і оужасъ приа
вса. і славѣахъ ба.
і исплѣниша са страхомъ
глѣжште. ꙗко видѣхомъ
дивѣна дѣньскъ. 27 і по сихъ
ізиде. і оузвѣрѣ мѣтарѣ.
іменемъ леѣниж. сѣда
штѣ на мѣздъници. і рече
емоу іди по мнѣ. 28 і оста
въ вѣскъ. въставѣ въ слѣ-
дѣ его іде. 29 і сѣтвори чрѣ-
жденъе велико. леѣни
емоу. въ домоу своемъ.
і въ народѣ много мѣтарѣ
і никъхъ іже въахъ съ нн
мъ възлежаште. 30 і рыпѣ

148

таахъ вънижъници і фа-
риски. къ оученикомъ его

глѣжште. по чѣто съ мѣ-
тари і грѣшникы ѣстѣ і
плетѣ. 31 і отъвѣштавъ ис
рече къ нимъ. не трѣбоуж
тѣ съдравни врачевъ. нѣ
волашти. 32 не придохъ при-
зѣватѣ правѣдъникъ. нѣ
грѣшникы въ покаанъе.
33 они же рѣша къ нему. по чѣ-
то оученици іоанови по-
статѣ са часто. і моли-
твы творатѣ. такожде
і фарисѣици. а твои
ѣдатѣ і плетѣ. 34 онѣ же ре-
че къ нимъ. еда можете
снѣ врачкыиа. доіде
же женихъ естѣ съ ними.
сѣтворити постити са.
35 придѣтѣ же дѣнье. егда
отъятѣ бѣдетѣ отъ нихъ
женихъ. тѣгда постатѣ

са въ тѣ дни. 36 глааше же і
притѣчѣ къ нимъ. ꙗко никѣто
же приставленѣкъ ризы но-
вы. не приставѣтѣ на ри-
зѣ ветъхъ. аште ли же ни.
і новѣжъ разделетѣ. і ке-
тѣски не приключитѣ са при-
ставенъе. еже отъ новаго.
37 і никѣтоже не вѣнѣаетѣ.
вина нова въ мѣхы ветъ-
хы. аште ли же ни. проса-
дитѣ вино новое мѣхы.
і то пролѣтѣ са. і мѣси
погъменѣтѣ. 38 нѣ вино ново
къ мѣхы новы. вѣнѣа-
ти. і овое събаудетѣ са.
39 і никѣтоже пивѣ ветъха
аѣе хоштѣтѣ новоумоу.
глетѣ во ветъхое лоуче е-
стѣ. VI.1 Бѣстѣ же къ сѣ-
вотѣ. въторопрѣвы.

ѣти емоу сквозѣ склѣнькѣ.
і въстрѣзидѣхъ оученици

149

его класы. і ѣдѣхъ ѣсти
ражште ржкама.
2 егерни же. отъ фарисѣи рѣ
ша імъ. чкѣто творите. его
же не достойтъ творити
въ сѣботѣ. 3 і отъвѣшта
въ ис рече къ нимъ. ни ли
сего есте члвч. еже сътво
ри дадѣ. егда възлака са
мъ. і иже вѣхъ съ нимъ.
4 како вкниде въ домъ бжн.
і хлѣбѣмъ прѣдъложенъ
ѣсть. і дастъ сѣшти
мъ съ нимъ. іхъже не до
стойше ѣсти. тѣкъмо іе
ркомъ единѣмъ. 5 і гла
ше імъ. кко гъ естъ снъ
чскы сѣботѣ.
6 Бъсть же въ дроугѣхъ
сѣботѣ. вкнити емоу.
въ склѣншѣте і оучити.
і въ чкѣ тоу. і ржка деснаа
его въ соуха. 7 і назирахъ і

кѣнижъници. аште въ сѣ
ботѣ іцѣлитъ. і да обра
штѣтъ рѣчѣ на нъ. 8 онъ же въ
дѣше помышленъ іхъ.
і рече мжжеви імштво
емоу соухъ ржкѣ. въста
ни. і стани по срѣдѣ. онъ
же въста. 9 рече же ис къ
нимъ. въпрошѣ вѣ. аште
достойтъ въ сѣботѣ до
бро творити. ли зѣло съ
творити. дшѣ спети ли
погоубити. 10 і възрѣвъ
на всѣ рече емоу. простѣ
ри ржкѣ твоѣ. онъ же про

ствѣрѣтъ. і оутвѣрди са
ржка его ккѣмъ дроуга. 11 они
же исплѣниша са безоумнѣ.
і глахъ дроугъ къ дроугоу.
чкѣто оубо виша сътворили
ісви. 12 Бъсть же въ дѣ
ни тѣ. ізиде къ горѣ
молити са. і въ об ношѣ

150

въ молитвѣ бжн. 13 і егда
бъсть дѣнь. приглашен
оученикы своѣ. і избѣ
ра отъ нихъ вѣ. іже і апѣлы
нарече. 14 симона егоже іме
нова петра. і андрѣоу бра
тра его. і ккова. і оанна.
филина. і вартоломѣа.
15 і матѣа. і томѣ. і кко
ва дѣфеова. і симона
нарицаемаго зилота.
16 і юдж ікковѣ. і юдж
іскаріотѣскаго. іже вѣ
і прѣдатель. 17 і сѣшѣдѣ
съ ними ста на мѣстѣ равъ
нѣ. і народъ оученикъ е
го. і множество много
люди. отъ всѣа іудѣа.
і гала. і поморѣкѣ тѣрѣ
ска. і сидонска. іже
придѣ послушатъ его.
і іцѣлити са. отъ недѣ
гъ своіхъ. 18 і страждѣ

шѣ. отъ дѣхъ нечистѣ.
іцѣлахъ са. 19 і всѣ наро
дѣ іскаше прикасати са
емъ. кко сила із него і
схуждаше. і іцѣлкаше
всѣа. 20 і тѣ възвѣдѣ
очи своі. на оученикы
своѣ глаше. Блажени
ништи дѣхомъ. кко ва

Ad calcem pag. 149 a: ѱ соухорѣцѣмъ
ѱ избрани аплѣ.

VI.4 дастъ aut дастъ

In cap. pag. 150 a:

20 sua in eod. ita exaratum ut ѱ pro ѱ legi possit.

ше естѣ црствіе вѣжне.

21 Блажени лачшѣи нѣ
нѣ. ꙗко вы насытитѣ
сѧ. Блажени плачшѣи
и сѧ нынѣ. ꙗко вы вѣсми
ѣте сѧ. 22 Блажени вѣдете.
ѣгда възненавидѣтъ
вы чци. і егда разаж
чатъ вы.

і пронесѣтъ іма ваше.
ꙗко зѣло сна чскаго ради.
23 възрадоуѣте сѧ къ тѣ
днь. і възиграѣте се
мѣзда ваша многа на не

151

весехъ. по сихъ ко творѣа
хъ пророкомъ оци ихъ. 24 ѿба
че горе вамъ вогатѣмъ.
ꙗко вѣсприѣсте оутѣхъ ва
шъ. 25 горе вамъ насыште
ни нынѣ. ꙗко вѣслаче
те сѧ. Горе вамъ смѣж
штимъ сѧ нынѣ. ꙗко къ
здыхаѣте і вѣсплаче
те сѧ. 26 горе ѣгда добръ ре
кѣтъ о васъ вси чци. по се
моу ко творѣахъ лѣжимъ
пророкомъ оци ихъ. 27 Нѣ ва
мъ глѣж слышаштимъ.
любите врагы ваша. до
вро творите ненавидѣшн
мъ васъ. 28 вгсвите каѣнж
штѣа вы. молитѣ сѧ за
творѣшѣа вамъ обидѣ.
29 Бѣжшѣюмоу тѣа въ деснж
ѣ ланитѣ. подаі дроу
гжѣ. і отемлѣшѣюмоу
тебѣ ризѣ. і срѣница не

възврани. 30 вѣккомоу про
сѣшѣюмоу оу тебе даі. і о
тамлѣшѣаго твоѣ. не і
стазаі. 31 і ꙗкоже хощѣте
да творѣтъ вамъ чци. і вы
творѣте імъ такожде.
32 і аште любите любѣшѣа
ѣа вы. какъ вамъ хвала
ѣстѣ. іво і грѣшнѣици
любѣшѣаѣа любѣтъ.
33 і аште влоготворѣте.
влоготворѣшнѣмъ ва
мъ. какъ вамъ хвала естѣ.
іво і грѣшнѣици тожде
творѣтъ. 34 і аште къ за
імъ даѣте. отъ нѣхъже
чаѣте вѣсприѣти. какъ
вамъ хвала естѣ. іво
і грѣшнѣици грѣшнѣико
мъ къ заімъ даѣтъ.
да вѣсприѣмѣтъ равѣно.
35 оваче любите врагы
ваша і влоготворѣте

152

і къ заімъ даѣте. ниче
соже чаѣште. і вѣдетѣ
мѣзда ваша многа. і вѣ
детѣ снове вѣшнѣѣаго.
ꙗко тѣа влогѣ естѣ. на не
възвлогодѣтъ ѣнѣа.
і зѣлыа. 36 Бѣдѣте оуво
милосрѣди. ꙗкоже оцѣ ми
лосрѣдѣ естѣ. 37 і не сѣди
те. да не сѣдѣтъ вамъ. і не
осѣждаѣте да не осѣда
тъ васъ. отъноуѣсите і о
тъноуѣстѣтъ вы. 38 даѣте
і даѣтъ сѧ вамъ. мѣрѣ до
вѣрѣ натѣканѣ. і потрѣжѣ

22 quae post раздѣчатъ вы glagol. charact. exarata erant emendator aliquis erasis atque cyrillicae haec posuit: и оукоратъ. In cap. pag. 150b habes w блаженнѣхъ / 23 ихъ an ихъ dub. 25 насыштити, суг. emend. supra v. мѣ apposuit ut dativum настѣшнѣнимъ legeres. in вѣслач. inter c et л rasura unius literae (п?) 29 literae в vocabuli бѣжшѣюмоу cyrillicum и superpositum 33 вамъ an вамъ dub. 36 ad v. оцѣ суг. emend. supra v. вашъ appos.

нж. и прѣликижштж са. (да)
дадатъ на доно ваше. тож
во мѣрож. ежже мѣрите.
възмѣратъ вамъ. 39 рече же
притѣчж имъ. еда може
тъ сѣкнѣца. сѣкнѣца води
ти. не ова ли въ кмж въпа
дета са. 40 нѣстъ оученикъ

надъ оучителемъ своимъ.
сѣврѣшенъ же всѣкъ бѣдетъ
ѣкоже і оучителъ его. 41 Чъ
то же видиши сжчѣцъ. іже
естъ къ очесе брата твоего.
а въвѣна еже естъ къ очесе
твоемъ не чюеши. 42 ли како
можешн рещи братроу тво
емоу. братре. остави да ізъ
мж сжчѣцъ. іже естъ къ оцъ
твоемъ. самъ въвѣна къ
оцъ твоемъ не видѣ. лице
мѣре. ізъми прѣвѣе въ
вѣно. із очесе твоего. і тъ
гда прозъриши ізати сж
чѣцъ. іжъ естъ къ очесе бра
тра твоего. 43 Нѣстъ во дрѣво
добро твора плода зѣла. ни
дрѣво зѣло твора плода до
бра. 44 всѣко оуко дрѣво отъ
плода своего познаетъ са.
не отъ трѣнѣкъ во чешѣтъ
смокъви. ни отъ кжшинѣ

153

грозда овемлѣтъ. 45 влагы
во чкъ. отъ влагадо сѣкро
вишта сръдѣца своего. ізно
ситъ влагое. і зѣлаы чкъ.
отъ зѣладо сѣкровишта
своего. ізноситъ(а) зѣлаое
штъ ізвѣтъка во сръдѣ
ца. глѣжтъ оуста его. 46 чкто

же ма зорете ги ги. а не
творите ѣже глѣж. 47 всѣкъ
градни къ мнѣ. і слышани
словеса моѣ і твора ѣ. съ
кажж вамъ. комоу естъ
подобнѣ. 48 подобнѣ естъ
чкоу зижджштю храмнж.
іже іскопа і оугажн.
і положи основанѣ на ка
мене. наводю же въ
въшю. припаде рѣка храмн
нѣ тоі. і не може подвн
гнжти ея. основана во въ
на камене. 49 а слышавы
і не творѣ. подобнѣ естъ

чкоу. сѣзъдавѣшю храмнж
везъ основанѣ. еже при
рази са рѣка. і авѣ разори
са. і въстѣ раздроушенѣ
храминѣ тоа велике. VII.1 егда
же сѣконѣча всѣ глѣ сыа.
къ слоухѣ людѣмъ. въни
де въ канерѣнаоумѣ.
2 Сѣтъннкоу же їтероу равъ кола
зѣлѣ оумираѣше. іже къ
емоу чѣстѣнѣ. 3 слышавъ
же іса. посѣла къ нему
старѣца. іудеіскы. мо
ла і да спетъ равъ его. 4 они
же пришьдѣше къ ісви.
моуѣхж і тѣштѣно глѣж
ште емоу. ѣко достоінѣ е
стъ. еже аште даси е
моу. 5 лювитъ во іазѣкъ
нашѣ. і сѣнѣмнште тѣ
сѣзѣда намъ. 6 іс же ідѣ
аше съ ннми еште же е
моу не далече сжштю отъ

154

домоу. посѣла къ нему дроу

38 да quod datur praecedit emendator aliquis punctis praefixis delere voluit 45 л quod
minus inclusum signo quodam praefixo del. voluit emendator In cap. pag. 153b: w
сѣтъннѣ.

Г҃Ы С҃К҃Т҃ЫННІК҃Ъ ГЛА ЕМОУ·
 ГИ НЕ ДВИЖИ СЯ· Н҃КСМЪ КО
 ДОСТОИНЪ· ДА ПОДЪ КРОВЪ МОИ
 ВЪНИДЕШИ· 7 Т҃КМЪ ЖЕ НЕ СЕ
 БЕ ДОСТОИНА С҃К҃ТВОРИХ҃Ъ
 ПРИТИ КЪ ТЕБѢ· НЪ Р҃ЦИ СЛО
 КОМЪ· І ИЦ҃КАК҃ТКЪ ОТРОКЪ
 МОИ· 8 ІКО АЗЪ ЧКЪ ЕСМЪ ПО
 ДЪ ВЛАСТЕЛЫ· ОУЧИНЕНЪ·
 ІМЖА ПОДЪ СОБОЖ КОЛѢ·
 І ГЛ҃Ж СЕМОУ ІДИ· І ИДЕ
 ТЪ· І ДРОУГОУМОУ ПРИДИ·
 І ПРИДЕТЪ· І РАБОУ МОЕМОУ·
 С҃К҃ТВОРИ СЕ І С҃К҃ТВОРИТЪ·
 9 І СЛ҃ЫШАВЪ СЕ ИС· ЧЮДИ
 СЯ ЕМОУ· І ОБРАТИТЪ СЯ ПО
 СЛ҃КДОУЖШТЮМОУ
 НАРОДОУ РЕЧЕ· АМИНЪ ГЛ҃Ж
 ВАМЪ· НИ ВЪ ІДИ ТОЛИКО
 ІА ВКР҃Ы НЕ ОБР҃КТЪ· 10 І ВЪЗВРА
 ШТЪ СЯ КЪ ДОМЪ ПОС҃ЛАНЫМ
 ОБР҃КТЪЖ ВОЛАШТАЙГО РАВА

ІЦ҃КАК҃ВЪША· 11 І ВЪСТЪ КЪ
 ПРОЧИ· ІДК҃АШЕ КЪ ГРАДЪ
 НАРИЦЕМЪ НАІНЪ· І СЪ НИ
 МЪ ІДК҃АХ҃Ж ОУЧЕНИЦИ ЕГО·
 І НАРОДЪ МНОГЪ· 12 ККО ЖЕ ПРИ
 БЛИЖИ СЯ КЪ ВРАТОМЪ ГРАДА·
 І СЕ ІЗНОШААХ҃Ж ОУМ҃КР҃ЫШК
 СНЪ· ІНОЧАДЪ МАТЕРИ СВО
 ЕИ· І ТА ВЪ ВЪДОКА· І НАРО
 ДЪ ОТЪ ГРАДА МНОГЪ КЪ СЪ НЕ
 Ж· 13 І ВИДК҃ВЪ Ж ГЪ МИЛОСР҃Ь
 ДОВА Ж· І РЕЧЕ ЕИ НЕ ПЛАЧИ СЯ·
 14 І ПРИСГ҃ПЛА КОСНАЖ КЪ ОДРЪ·
 НОСАШТЕИ ЖЕ СТАША· І РЕЧЕ·
 ЮНОШЕ· ТЕБѢ ГЛ҃Ж ВЪСТАНИ·
 15 І СКДЕ МР҃КТВЪКЪ· І НАЧА
 ТЪ ГЛАТИ· 16 ПРИИТЪ ЖЕ СТРА
 ХЪ ВСЯ· І СЛАВАК҃АХ҃Ж ВА

ГЛ҃ЖШТЕ· ККО ПРОРОКЪ ВЕЛИ
 КЪ ВЪСТА КЪ НАСЪ· І ККО ПО
 С҃КТИ ГЪ БЪ ЛЮДИ СКОУХЪ·
 17 І ИЗИДЕ СЛОВО СЕ ПО ВСЕИ
 ІУДЕИ О НЕМЪ· І ПО ВСЕИ

155

СТРАНЪ· 18 І ВЪЗВѢСТИША
 ІОАНОУ· ОУЧЕНИЦИ ЕГО· О ВСК
 ХЪ СИХЪ· 19 І ПРИЗЫКАВЪ ДЪКА
 ЕТЕРА ОТЪ ОУЧЕНИКЪ СВОИ
 ХЪ ІОАНЪ· ПОС҃ЛА КЪ ІСКИ
 ГЛА· ТЫ ЛИ ЕСИ ГРАДАН· ІЛИ
 ІНОГО ЧАЕМЪ· 20 ПРИШЪ
 ДЪША ЖЕ КЪ НЕМОУ МЖЖА РЕ
 КОСТА· ІОАНЪ КР҃КЕТИТЕ
 ЛЪ ПОС҃ЛА НЪ КЪ ТЕБѢ ГЛА·
 ТЫ ЛИ ЕСИ ГРАДАН· ІЛИ
 ІНОГО ЧАЕМЪ· 21 КЪ ТЪ ЧАСЪ
 ІЦ҃КАИ МНОГЫ ОТЪ НЕ· ДАГЪ
 І РАНЪ· І ДХЪ ЗКЛЪ· І МНО
 ГОМЪ СЛ҃КНОМЪ ДАРОВА ПРО
 ЗВ҃КНЬЕ· 22 І ОТ҃ВѢКШТАВЪ
 ИС РЕЧЕ ІМА· ШКДЪША КЪ
 ЗК҃КЕТИТА ІОАННОВИ· КЖЕ
 ВИДКЕТА І СЛ҃ЫШАСТА·
 ККО СЛ҃КНИ ПРОЗИРАЖТЪ·
 І ХРОМИ ХОДАТЪ· І ПРОКА
 ЖЕНИ ОЧИШТАЖТЪ СЯ·
 І ГЛОУСИ СЛ҃ЫШАТЪ·

МР҃КТВИ ВЪСТАЖТЪ· НИ
 ШТИ БЛАГОВѢСТКОУЖТЪ·
 23 І КЛАЖНЪ ЕСТЬ ІЖЕ АШТЕ
 НЕ СЪБЛАЗНИТЪ СЯ О МНѢ·
 24 ОШКДЪШЕМА ЖЕ ОУЧЕНИКО
 МА ІОАНОВОМА· НАЧАТЪ ГЛА
 ТИ КЪ НАРОДОМЪ О ІОАННЪ·
 ЧЕСО ІЗИДОСТЕ ВЪ ПОУСТЫ
 НЪЖ ВИДКТЪ· ТР҃КСТИ ЛИ ВЪ
 ТРОМЪ ДВИЖЕМЪ· 25 НЪ ЧЕСО

In cap. pag. 143b: w споу вѣдовица itidem pag. 155a: w посъланихъ от юана 21 отъ
 не · · · дагъ, scriba primarius loco vocabuli подѣгъ aliud exaraverat, cuius vestigia in literis ne
 et d manent, emendator vero recentior reliquis literis erasis cur. char. жъ addidit
 22 мрѣтви an мрѣтви, вѣсташъ an вѣсташъ dub. 24 in изидосте lit. e ex a rescripta.

изидосте видѣтъ чка ли-
макъками ризами одѣна-
се іже въ одежди славнѣк
і въ ништи мнозѣ сжште
въ црствнхъ сжтъ. 26 нѣ че
со изидосте видѣтъ про-
рока ли. е. глѣж вамъ.
і лише пророка. 27 Сѣ во естѣ
о немъже. спано естѣ. се
азъ посълаж аблаъ мон-
прѣдъ лицемъ твоимъ.
іже оуготоваетъ пжтъ
твои прѣдъ тобож. 28 Глѣж

156

же вамъ. боли рожденъ
хъ женами пророкъ. іоанна
крѣстителѣкъ никътоже нѣ
стѣ. мѣни же въ црси бжн
боли его естѣ. 29 І вси лю-
дѣ слышавъше. і мѣ-
таре. оправдиша ба. крѣ-
штѣша сѣ крѣштенемъ і
оановомъ. 30 фарисѣі же і
законьници. съвѣтъ бжн
отъкрѣгж въ себѣ. не крѣ-
штѣше сѣ отъ него. 31 кому
оуподовлѣж чкъ рода сего.
і кому сжтъ подобни.
32 подобни сжтъ отрочиште
мъ. скдаштемъ на трѣжи
штихъ. і пригласаж
ште дроугъ дроуга. і глѣж
тъ. свирахомъ вамъ і
не пласасте. плакахомъ
сѣ вамъ і не плакасте.
33 приде во іоанъ крѣстите-
лѣ. ни хлѣба ѣды. ни ви-
на пѣа. і глетѣ вѣскъ іма-
тъ. 34 приде снѣ чскы.

3 ѣды и пѣа. і глетѣ. се чкъ
ѣдыца. і винопѣвѣца. дроу-
гъ мѣтаремъ і грѣшнн
комъ. 35 і оправди сѣ прѣ-
мждростѣ. отъ всѣхъ чѣ-
дѣ своѣхъ. 36 Молѣаше же і-
етеръ отъ фарисѣи. да ви-
ѣлъ сѣ нимъ. і въшѣдѣ
въ домъ фарисковъ възле-
же. 37 І се жена въ градѣ.
ѣже вѣ грѣшнница. і оувѣ-
дѣвъши ѣко възлежитъ къ
храминѣ фарисковъ. прине-
съши алавастръ мѣра.
38 і ставъши зади при ногоу
его. плачжшти сѣ. нача-
тъ мочити нозѣ его слѣ-
зами. і власы главѣ
своѣа отирааше. і обло-
възааше нозѣ его. і ма-
зааше мѣромъ. 39 видѣвъ

157

же фарисѣи. възъвакы
его рече. въ себѣ гла. сѣ а-
ште би вѣлъ пророкъ. вѣдѣ-
лъ би оубо. і какова жена
прикасаетъ сѣ емъ. ѣко грѣ-
шница естѣ. 40 штѣвѣшта
къ же ис. рече къ нему.
симоне. імамы ти нѣчь
то решти. онъ же рече. оучи-
телю рѣци. 41 дѣва дѣжъ
ника вѣкашете заімода
въцю етерюу. єдинъ вѣ дѣ-
жнѣ. патѣж сѣтъ дина-
рь. а дроугы патѣж деса-
тъ. 42 не имжштема же іма
въздати. оѣма іма отъ
да. которы обою наче
възлюбитъ і. 43 отъвѣшта

25 въ ништи an въ ништи dub. 26 пророка in cod. прока cum superposito p. In cap.
p. 156b: w помазавъши ба мѣромъ 39 пророкъ, in cod. прокъ cum superposito p; post
оубо emend. eug. supra v. кто addidit 41 динарь an динарь dubium

въ симонѣ рече. не пѣшту
ѣжъ ꙗко емоу же вапште отъ
да онъ же рече емоу пра
въ сѣдилъ еси. 44 ꙗко обра
пштъ са къ женѣ. рече симону.

видиши ли съѣжъ женѣ. въ
нидѣ въ домѣ твоѣ. водѣ
на нозѣ мои не дастъ. си
же слъзми омочи нозѣ
моѣ. ꙗко власы свои
отъре. 45 лобъзанъкъ мнѣ не
дастъ. си же отъ нелиже
вънидѣ. не прѣста обла
бъзаѣшти ногоу мою.
46 масломъ главѣ мои
не помаза. си же мѣромъ
помаза нозѣ мои. 47 егоже
ради глѣжъ ти. отъпоушта
ѣтъ са еи грѣси мнози.
ꙗко възлюби много. ꙗко
емоу же мнѣ отъпоуштае
тъ са. мнѣшъми люби
тъ. 48 рече же еи отъпоушта
ѣтъ са тебѣ грѣси. 49 ꙗко на
чашѣ възлежаште съ
нимъ. глати въ себѣ.
къто съ естъ. ꙗко ꙗко грѣхы
отъпоуштаетъ. 50 рече же

158

къ женѣ. въкра твоѣ съпа
се тѣ. ꙗко въ мирѣ. VIII. 1 Бѣ
же по томъ. ꙗко тѣ прохода
ѣше сквозѣ грады. ꙗко въси.
проповѣдаѣ ꙗко благоу
стоуѣ. црсье вѣне. ꙗко ова
на десѣте съ нимъ. 2 ꙗко
ны етеры. ѣже въѣхъ
ѣцѣленъ отъ недѣжъ.
ꙗко ранъ. ꙗко дѣхъ зѣлъ. ꙗко болъ
зны. маріѣ нарицае

макъ магдалинѣ. ꙗко не
ѣже седмѣ вѣсъ ꙗзде.
3 ꙗко оѣна жена хоуѣѣнина.
ꙗко ны многы. ѣже
слоужаѣхъ емоу. отъ
ѣмѣни своѣхъ. 4 Разоу
мѣжшти же народоу мѣ
ногоу. ꙗко градыштимъ отъ
вѣсѣхъ градъ къ нѣмоу. при
тѣчеѣ глааше къ нимъ.
5 ꙗко ꙗко сѣкъи сѣкатъ сѣме
не своѣго. ꙗко егда сѣаше.

ово паде при пѣти. ꙗко попѣ
рано вѣ. ꙗко ꙗко ꙗко
позоваша е. 6 ꙗко дрѣгоуе паде
на камене. ꙗко прозавѣ оуѣс
ше. за не не ѣмѣше влагы
7 ꙗко дрѣгоуе паде по сѣкъѣ трѣ
нкѣ. ꙗко въздрасѣ трѣнье
ꙗко подави е. 8 ꙗко дрѣгоуе паде
на земли добрѣ. ꙗко прозавѣ
сѣтвори плодъ. сѣторицеѣ.
се гла възгласи. ѣмѣ
ѣн оуши слышати да слы
шитъ. 9 въпрашаѣхъ же ꙗко
оученици его глѣшѣте.
къто естъ притѣча си. 10 онъ
же рече ѣмѣ. вамъ дано
естъ разоумѣти тайны
црсье вѣжѣ. ꙗко прочимъ
къ притѣчахъ. да видѣ
ште не видатъ. ꙗко слы
шашѣ не слышатъ. ꙗко не
разоумѣѣтъ. 11 Естъ же
притѣча си. сѣма естъ

159

слово вѣже. 12 ꙗко ꙗко при пѣ
ти сѣтъ. слышашѣте
слово. по томъ же приде
тъ дѣволъ. ꙗко възѣме

45 inter вънидѣ et ne прѣста emend. cyrill. въ домѣ твоѣ supra v. scripsit. Ad calcem
pag. 158 a: ꙗко притѣча съшѣтаго 4 градыштимъ, lit. m supra versum exarata, inter
n et ѣ rasura unius lit. (x videtur fuisse) apparet

тъ слово отъ срѣдѣца ихъ.

Да не вѣрѣи имѣше спени
вѣдѣтъ. 13 а ѡже на ка
мени. ѡже егда оуслы
шатъ съ радостнѣхъ прие
мѣтъ слово. і коренѣ не
имѣтъ. ѡже въ врѣмѣ
вѣрѣи емѣтъ. і въ врѣмѣ
напасти остѣпаѣтъ.

14 а надѣшее въ трѣнѣхъ. сн
сѣтъ. слышавѣше.

і отъ печали. і богаты
ства. і сластѣми жи
тнискѣми. ходѣште по
давлѣѣтъ сѣ. і не до
врѣха. плода творѣтъ.

15 а еже на доврѣ земли. сн
сѣтъ. ѡже доврѣмѣ срѣ
дѣцѣмъ і благомъ.

слышаште слово. дрѣжа
тъ. і плодъ творѣтъ въ трѣ
пѣни. 16 Никѣтоже оубо
свѣтлѣнника вѣжегъ. по
крѣплетъ его спѣдомъ.

ан подѣ одромъ полагаѣтъ.
нѣ на свѣшѣтнѣхъ въ
загаѣтъ. да вѣходѣтнѣ
видѣтъ свѣтъ. 17 Нѣстѣ ко
тайно. еже не авитъ сѣ.
ни оутѣено еже не вѣдетъ
познано. і въ авленѣ
придѣтъ. 18 Блюдетѣ сѣ оу
во како слышнѣ. ѡже
во имѣтъ дастъ сѣ емоу.

а ѡже не имѣтъ. і еже мѣ
нитъ сѣ имѣа. отъ іме
тъ сѣ отъ него. 19 Придѣ же
къ немоу. мати і братрѣк
его. і не можаѣхъ. ве
сѣдокати къ немоу. наро
домъ. 20 і вѣзвѣстиша
емоу глѣште. ꙗко ма

ти твоѣ і братрѣкъ. твоѣ
внѣкъ стоѣтъ. видѣти та
хоташте. 21 онъ же отъврѣ
штавъ рече къ нимъ. ма
ти моѣ і братрѣкъ моѣ. сн
сѣтъ. слышаште сло
во вѣже. і твораште е.

22 Нѣ же къ єдинѣ отъ дѣни.
і тѣ вѣлѣзе въ корабль.

і оученици его. і рече і
мъ. прѣидѣмъ на онъ по
лѣ езера. і прѣкѣдѣ. 23 ꙗдѣ
штемъ же имъ. оуслѣ
ше. і сѣниде воуврѣ вѣтрѣ

на въ езерѣ. і нсконѣча
влѣхъ сѣ. і вѣлаѣхъ сѣ.

24 пристѣпѣше же вѣзкоу
диша і глѣште. наста
вѣнѣче наставѣнѣче
погѣбнемъ.

Єдинъ же вѣставѣ заврѣти
вѣтроу. і вѣнѣнѣю мо
рѣскоумоу. і оулеже.

і вѣстѣ тишина. 25 і рече
къ нимъ. къде естѣ вѣра ва
ша. оубо вѣвѣше же сѣ. чюдн
ша сѣ глѣште къ свѣк. къто
оубо съ естѣ. ꙗко і вѣтро
мъ велитъ і водѣ і послѣу
шаѣтъ его. 26 і прѣкѣдоша на
землѣхъ ѣнисарѣтѣскѣхъ.

ѣже естѣ окъ онъ полѣ гали
леѣ. 27 і нѣкѣдѣшемъ имъ
на землѣхъ. сѣрѣте і мѣ
жѣ етерѣ отъ града. ѡже
имѣаше вѣсѣ отъ лѣтѣ
многъ. і въ рнѣж не обла
чаѣше сѣ. і въ храмѣ не жи
вѣаше. нѣ въ грѣбѣхъ. 28 оузы
рѣкѣ же ѣса. припаде къ не
моу. і гласомъ велѣе

мъ рече чьто естъ мнѣ
і тебѣ ісе снѣ ба вѣишь
ижего. молиж ти са не мж
чи мене. 29 прѣштааше во
дѣхви нечистоуемоу. ізи

161

ди отъ чка. отъ мѣногъ во
лѣтѣ вѣсхъиштааше і
і казадѣж і жжи желѣзны.
і пжты стрѣгжшתי.
і растрѣзаше жзты. гони
мъ бѣкааше вѣсомъ. скко
зѣ поустѣиша. 30 вѣпроси же
і ісе гла. чьто ти іма е
стѣ. онъ же рече леѣонъ.
ѣкко бѣси мнози вѣнидѣж
вѣ нѣ. 31 і молѣахъ і да не
повелитѣ імъ вѣ бездѣ
нж іти. 32 вѣ же тоу стадо
свинни много пасомо вѣ
горѣ. і молѣахъ і да по
велитѣ імъ. вѣ тѣ вѣ
нити. і повелѣ імъ. 33 і и
шѣдѣше вѣси отъ чка.
вѣнидоша вѣ свинныа.
і оустрѣми са стадо по
врѣгоу вѣ ізеро. і истопе.
34 видѣвѣше же пасжшתי
бѣвѣшѣе. вѣжаша. і вѣ

звѣстѣиша вѣ градѣ і вѣ
селѣхѣ. 35 ізидѣ же видѣ
тѣ бѣвѣшѣаго. і придѣ
кѣ ісви. і обрѣтѣж сѣдашѣта
чка. іж негоже вѣси ізи
дѣ. обѣлѣчена і сѣмысла
шѣта. при ногоу іскоу. і оу
вошѣ са. 36 вѣзвѣстѣиша і
мъ. видѣвѣше же і како
сѣшасѣ са вѣсѣноавѣы.
37 і молиша і вѣсь народѣ ѿ
власти. керѣсинѣскѣиша.

отити отъ нихъ. ѣкко стра
хомъ вѣльемъ одрѣжими
вѣахъ. онъ же вѣлѣзѣ вѣ
корабѣ. вѣзврати са. 38 Мо
лѣаше же са емоу мжж.
іж негоже ізидѣ бѣсѣ. да
ви сѣ нимъ вѣмъ. ісе же
отъноуести і гла. 39 вѣзвра
ти са вѣ домѣ твоі. і по
вѣдаі елико ти сѣтвори
вѣ. і иде по вѣсемоу гра

162

доу проповѣдаша. елико
сѣтвори емоу вѣ. 40 Бѣ же
егда вѣзврати са не приа
тѣ і народѣ. вѣахъ во вѣси
чажшѣте его. 41 і се приде
мжж. емоу же вѣ іма і
дрѣ. і тѣ вѣназѣ сѣнѣми
штю вѣ. і падѣ при ногоу
іскоу. молѣаше і вѣни
ти вѣ домѣ своі. 42 ѣкко дѣ
шѣти іночада вѣ емоу. ѣкко
і дѣвою на десѣте лѣтоу.
і та оумирааше. егда же
ідѣаше. народи оугнѣтаа
хъ і. 43 і жена сѣшѣти вѣ тѣ
чении вѣрѣви. отъ дѣвою на
десѣте лѣтоу. ѣже вѣраче
мъ. іздадѣвѣши вѣсе імъ
нѣе свое. ни отъ единого
же не може іцѣлѣти. 44 си
присѣжпѣши сѣ слѣда.
коснж са вѣскриши ризѣ
его. і авѣе ста. теченѣе

крѣве ея. 45 і рече ісе. кѣто естѣ
коснжѣы са мнѣ. отъ мѣта
жшѣтемъ же са вѣсѣмъ. рече
петрѣ. і иже сѣ нимъ вѣахъ.
наставѣниче. народи оутѣ
штажѣтѣ та. і гнетжѣтѣ.

Бѣвѣшѣаго

ꙗже глаголюще кѣмъ естъ коснѣ
 въ са мнѣ. 46 ꙗже рече.
 прикоснѣ (въ) са мнѣ кѣмъ.
 азъ ко чюхъ снажъ шнѣдѣши
 изъ мене. 47 ꙗже видѣвши жена.
 ꙗже не оутѣ са. трепещѣ
 шти приде. ꙗже надѣши прѣ
 дѣ нимъ. за шже винѣ
 прикоснѣ са емъ. повѣда
 прѣдѣ всѣмъ людемъ.
 ꙗже ако ицѣкаѣ аѣке. 48 ꙗже рече
 еи. дрѣзай дѣшти. вѣра
 твоѣ спѣ та. ꙗже иди въ мирѣ.
 49 Еште же емоу глаголющу.
 пришедѣ етерѣ отъ дрѣхисѣ
 нагога. гла емоу. ꙗже оу
 мрѣтъ дѣшти твоѣ. не дви

163

жи оучителѣ. 50 ꙗже са
 шавѣ. отѣвѣшта емоу гла.
 не бо са тѣкъмо вѣроуи.
 ꙗже спѣна вѣдетѣ. 51 пришедѣ
 же въ домѣ. не да никомоу
 же внити съ собою. тѣкъ
 мо петрови. ꙗже ноамоу. ꙗже
 воу. ꙗже оцю отроковицѣ. ꙗже
 матери. 52 рыдаахъ же всѣ.
 ꙗже плакаахъ же са еи. онѣ же
 рече. не плачите са нѣстѣ.
 оумрѣла дѣвица. нѣ спитѣ.
 53 ꙗже рѣгаахъ са емоу. вѣдѣ
 ште ꙗже оумрѣтъ. 54 онѣ же ꙗже
 згѣнавѣ всѣ вѣнѣ. ꙗже имѣ
 ѣ за рѣжѣ. вѣзгласи гла.
 отроковице вѣстани. 55 ꙗже въ
 зврати са дѣхъ еи. ꙗже вѣскрѣ
 се аѣке. ꙗже повелѣ дати
 еи кѣти. 56 ꙗже оужаснѣста
 са родителѣ еи. онѣ же за

прѣкти има. не повѣдита
 никомоу же бѣвѣшаго.

IX. 1 Оъзѣва въ же два на десѣте.
 дастѣ имѣ снажъ ꙗже властѣ.
 на всѣхъ вѣскрѣхъ. ꙗже недѣ
 гы ицѣкати. 2 ꙗже посла ꙗже
 проповѣдати црѣствне вѣже.
 ꙗже ицѣкати болаштаа.
 3 ꙗже рече къ нимъ. ничѣсо
 же не вѣзѣмѣте на ш
 тѣ. ни жѣзла. ни пирѣ.
 ни хѣлѣва. ни сѣребра. ни
 дѣвою ризоу имѣти. 4 ꙗже въ
 нѣже домѣ вѣнидете. тоу
 прѣвѣваите. ꙗже отъ тѣ
 доу исходите. 5 ꙗже елико не
 приемѣтъ васѣ. исхо
 даште отъ града того. пра
 хъ отъ ногъ вашихъ отѣтра
 сѣте въ сѣвѣдѣние на нѣ.
 6 Исходаште же прохожда
 ахъ сѣвоу всѣ. благо
 вѣстоуѣште вѣсѣдоу.
 7 Слѣша же ꙗже родѣ четвѣрѣ
 товластѣцѣ. вѣваѣштаа

164

отъ него вѣск. ꙗже не домъ
 шѣкаше са. за не глѣмо вѣ
 отъ етерѣ. ꙗже ꙗже ѡанѣ. вѣста
 отъ мрѣтѣхъ. 8 отъ имѣ
 хъ же ꙗже ꙗже ѡанѣ аѣви са. отъ
 дроугѣхъ же. ꙗже пророкъ
 нѣкъ отъ древалѣнихъ въ
 скрѣсе. 9 ꙗже рече ꙗже родѣ. ꙗже
 нна азъ оуѣскнѣхъ. кѣто
 же естъ съ. о немѣже азъ
 слышѣ таковаѣ. ꙗже нека
 аше видѣти. 10 ꙗже вѣзвѣра

46 lit. въ quas uncis inclusi in codice ab emend. erasae, sed vestigia apparent; verbo кѣто
 сур. emend. нѣ supra versum apposuit 52 же quod плакаахъ subsequitur emend. aliquis
 punctis praefixis deleri voluit In cap. pag. 163b haec glag. char. scripta propter
 abscisam membranam vix legi possunt: ꙗже послѣдани обѣма на десѣте IX.3 сѣребра vel
 сѣребра Ad calcem pag. 164a: ꙗже ꙗже пати хлѣбѣ

13 шгъше сѧ дѣла. повѣдаша
емоу ѣли сътвориша.
14 поимъ ѡ отиде ѣдинъ.
на мѣсто поусто. града на
рицаемаго видѣсаѣда.
11 народи же разоумѣвъше
по немъ ѣдѣ. и приимъ ѡ
глааше имъ. о црствѣ кѣи.
и трѣвоужитѣаѣ. ѣцѣле
нѣк ѣцѣлѣше. 12 Дѣнь же на
чатъ прѣкланѣти сѧ. при-

стѣнѣна же ѡка на десѣте.
рѣсте емоу. отъпоустѣ на
родѣ. да ошѣдѣше къ окрѣ
стѣнѣаѣ вси. и села кѣта
ѣтѣ. и овраштѣтѣ крашкѣ.
къо сѣде на поустѣ мѣстѣ
есмъ. 13 рече же къ нимъ.
дадите имъ кѣи ѣсти. они
же рѣша. не имамъ сѣде. ва
ште нѣти хлѣбѣ. и рѣвоу
дѣвою. аште оуко не имѣ
шѣдѣше къ всѣмъ люди сѣа коу
нимъ крашкѣа. 14 вѣаше ко мѣ
жѣ. къо нѣтъ тѣежитѣ.
рече же къ оученикомъ сво
имъ. посадите ѡ на спо
дѣ. по нѣти десѣтѣ. 15 и съ
твориша тако и посадиша
всѣа. 16 примъ же нѣтъ хлѣбѣ.
и обѣ рѣвѣ. вѣзѣрѣкѣ
на нѣо вѣви ѡ. и сѣломи.
и дакѣше оученикомъ сво
имъ. прѣдѣложити народоу.

165

17 и кѣна и насѣтиша сѧ вси.
и вѣзаша ѣзѣмѣнѣаѣ
имъ. оукроухъ. коша дѣва
на десѣте. 18 и вѣстѣ егда
моѣаше сѧ ѣдинъ. съ ни

имъ вѣахѣ оученици его.
и вѣпроси ѡ гла. кого ма не
пѣштѣѣтѣ народи кѣти.
19 они же отъвѣкѣтавъше рѣша
ѡанна крѣстѣтелѣ. и ни
же ѣнѣ. они же къо пророкъ
ѣтеръ. древлѣннѣхъ къ
скрѣсе. 20 рече же имъ. кѣи
же кого ма гѣете кѣти.
отъвѣкѣтавъ же петръ рече.
хѣ вѣжѣ. 21 ѡнъ же запрѣтѣ
имъ. повелѣ никоמוу же
не глати. сего 22 рѣкъ. къо
подоваѣтѣ сноу чѣкоумоу
много пострадати. и искоу
шеноу кѣти. отъ старѣцѣ
и архѣнерѣ. и кѣнижнѣи
къ. и оубѣненоу кѣти.

и третѣи дѣнь вѣскрѣсенѣ
ти. 23 глааше всѣмъ. аште
кѣто хѣстетѣ по мѣи ѣти
да отъврѣжетѣ сѧ себе.
и да вѣзѣметѣ крѣтъ свои.
по всѣмъ дѣни. и ходитѣ по мѣи
24 ѣже во аште хѣстетѣ дѣнѣ
своѣ сѣпасти погоубитѣ ѣ.
ѣже аште хѣстетѣ погоуби
тѣ дѣнѣ своѣ. мене ради.
тѣ спѣтѣ ѣ. 25 какъ полѣва
чѣоу. аште приовраштѣтѣ
вѣсь миръ. а себе погоуби
тѣ. аи отъштѣтитѣ. 26 ѣже
во аште постѣидитѣ сѧ
мене. и моухъ словесѣ.
сего сѣи чѣкѣ постѣиди
тѣ сѧ. егда придетѣ къ сла
вѣ свои. и отъчи. и стѣи
хъ дѣлѣ. 27 Глѣж же рамъ.
къ истинѣ сѣтѣ ѣтери.
отъ стѣаштихъ сѣде. ѣже
не имѣтѣ вѣкоусити сѣ

166

мръти. дондѣже оузыратъ
црствѣ бжже. 28 Бѣстъ же по
словесехъ сиухъ. ꙗко дѣни
ѡсмъ. ꙗ поимъ петра. ꙗ о
анна. ꙗ иꙗкова. къиде на
горѣ помолитъ сѧ. 29 ꙗ вѣ
егда молѣаше сѧ. видѣше
лица его ино. ꙗ одѣанке его
бѣло блисцѧ сѧ. 30 ꙗ се мж
жа дѣва съ нимъ глѣшша.
ꙗко вѣсте. мѡси. ꙗ илѣ.
31 авѣша сѧ вѣ славѣ. глѣше
же исходъ его. ꙗже хотѣа
ше съконьчати (сѧ) вѣ имѣ.
32 петръ же ꙗ сѣшѧ сѣ нимъ.
вѣахъ отагѣчени сънѣмъ.
оувоуждѣше же сѧ видѣша
славѣ его. ꙗ ова мжжа сѣго
ѧшѧ съ нимъ. 33 ꙗ вѣстъ
егда разажчашете сѧ отъ
него. рече петръ къ исви.
наставѣниче. добро естъ
намъ съде вѣти. ꙗ сѣтро

римъ скинѣа три. текъ еди
нж. ꙗ единж московн. ꙗ еди
нж илѣ. не вѣды же глѣше.
34 Се же емоу глѣшѣю. вѣстъ
ѡблакъ ꙗ осѣни ѧ. оувоужа же
сѧ. вѣшѣдѣшемъ же имъ вѣ
оваакъ. 35 ꙗ гласъ вѣи ѡво
блага гла. съ естъ снѣ пон
вѣзлюбленѣ. того послѣоу
шѣте. 36 ꙗ егда вѣстъ гласъ.
обрѣте сѧ ис. единѣ. ꙗ ти
оумлѣчаша. ꙗ никоמוуже
не вѣзвѣстиша вѣ тѣ дѣи
ничѣсоже ѡ тѣхъ ꙗже видѣша.
37 Бѣстъ же вѣ прочи дѣнъ. съ

шѣдѣшемъ имъ съ горы.
сѣрѣте ꙗ народъ многъ. 38 ꙗ се
мжжъ ѡз народа вѣзѣни гла.
оучителю молѣ ти сѧ. при
зѣри на снѣ моѣ. ꙗко едино
чадъ ми естъ. 39 ꙗ се дѣхъ е
млетъ ꙗ. ꙗ вѣнезанж вѣ
ишетъ. ꙗ пржжаатъ сѧ съ

167

пѣнами. ꙗ едѣва оходитъ
ѡтъ него сѣкроушѧ ꙗ. 40 ꙗ мо
лихъ сѧ оученикомъ твои
мъ. да ѡжденжѣтъ ꙗ. ꙗ не
вѣзмож. 41 вѣтѣрѣшѧтѣ
же ис. рече емоу. в роде не
вѣрѣнъ. ꙗ разврашѣтѣ.
до колѣ вѣдѣж вѣ расѣ. ꙗ трѣ
пѣж вѣи. привѣди снѣ
твоѣ сѣмо. 42 еште же гра
доушѣю емоу поврѣже ꙗ вѣ
сѣ. ꙗ сѣтрѣсе. запрѣти
же ис дѣхи нечѣстоуемоу.
дѣше нечѣсты. ѡзиди
ѡтъ ѡтрока. ꙗ иꙗклѣ ѡтрока.
ꙗ вѣдастъ ꙗ оцѣю его. 43 дѣ
вѣкѣахъ же сѧ вси ѡ вели
чи вѣи. Вѣсѣмъ же чѣю
дѣшѣемъ сѧ. ѡ всѣхъ ꙗже
творѣаше ис. рече оучени
комъ своимъ. 44 вѣложите
вѣи вѣ оуши ваши сложе
сѧ си. снѣ во чѣкѣи ѧ

тѣ прѣдѣти сѧ. вѣ рѣцѣ чѣцѣ.
45 они же не разоумѣша гла сѣго.
вѣ во прикрѣвенѣ ѡтъ нихъ.
да не оштѣатѣтѣ его. ꙗ воѣ
ахъ сѧ вѣпросити ии. ѡ глѣ
сѣмъ. 46 Къниде же помѣи

In summa pag. 166a: w прѣображени исѣѣ.

глаголашѣта legeres, sѧ quod inclusi in cod. erasum

34 in бѣстѣ lit. ꙗ supra v. scripta,

36 глас lit. с superpositam exhibet literis гла. вѣ тѣ aut вѣ тѣ дѣи

Ad calcem

pag. 166b: h w ѡбѣпоушѣтимъ сѧ на повѣи мѣца.

31 verbo глѣше eug. emend. та apposuit ut

34 in бѣстѣ lit. ꙗ supra v. scripta,

42 и in иꙗбѣи supra v. scriptum

42 и in иꙗбѣи supra v. scriptum

2 шленъе въ нѣа. кѣто ѡхъ ва
штнн вн бѣлъ. 47 ис же вѣдѣ
помышленъе срѣдѣца ѡхъ.
примѣ ѓтрочѣ постави е
оу себе. 48 і рече імъ. іже
аште приметъ отрочѣ се
вѣ іма мое. ма приемле
тѣ. і иже аште ма прие
млетъ. приемлетъ поск
лавѣшааго ма. іже во мѣ
ннн естѣ всѣхъ васъ. съ
естѣ ващтн. 49 Ѣтѣ вѣшта
кѣ же іѡаннѣ. рече. наста
вѣннче. видѣхомъ ѣтера.
ѓ імени твоёмъ. ізгонѣ
шта бѣсѣ. і възврани
хомъ емоу. ꙗко вѣ сѣдѣ

168

1 ходитѣ съ нами. 60 і рече кѣ не
моу ис. не враните емоу. нѣ
стѣ во на вѣ. іже во нѣстѣ
на вѣ по васъ естѣ. 51 Бѣ
же егда сѣконъчаваахъ сѣ
дѣнъе. вѣсхожденъю его.
і тѣ оутврѣди лице свое
іти вѣ іамъ. 52 і посѣла
вѣстѣнннѣ прѣдѣ лице
10 мѣ своимъ. і шѣдѣше въ
нидѣ вѣ всѣ самарѣнскѣ.
да оуготоватѣ емоу. 53 і не
примѣша его. ꙗко лице его вѣ
градѣ вѣ іамъ. 54 видѣвѣ
ша же оученика его. ікковѣ.
і ѡаннѣ. рѣсте. гн. хоште
15 ши ли. і речевѣ. да ѓгнѣ
сѣшѣдѣ съ небсе. і покетѣ іа.
ꙗкоже іанѣ сѣтвори. 55 вбра
штѣ же сѣ запрѣти іма
і рече. не вѣста сѣ. кого
20 дѣа еста вѣ. снѣ во чсѣмъ
нѣстѣ пришѣлъ. дѣнъ чсѣмъ

погоувитѣ. нѣ спетѣ. 56 і идѣ
въ инѣ всѣ. 57 Бѣстѣ же
іджштемъ імъ по пѣти
рече ѣтерѣ кѣ немуу. ідѣ по
тебѣ ꙗкоже колиждо іде
ши гн. 58 і рече емоу ис. анси
ꙗзвинѣ імѣтѣ. і пѣтиѣ
нѣскѣмъ гнѣзда. а снѣ
чсѣмъ не іматѣ кѣде гла
вѣ подѣклонити. 59 рече кѣ
дрѣугомоу. ходи вѣ сѣдѣ
мене. онѣ же рече гн. по
вели ми. дрѣвлѣ шѣдѣ
ше погрети оца моего. 60 рече
же емоу ис. ѓстави мрѣ
тѣимъ. погрети своѣ
мрѣтѣвѣца. тѣ же шѣдѣ
вѣзвѣшта ірсеіе вѣже.
61 Рече же і дрѣугѣ. ідѣ по
тебѣ гн. дрѣвлѣ же повели
отѣрѣшити ми сѣ. іже сѣ
тѣ вѣ домоу моемъ. 62 рече же
ннѣктоже вѣзложѣ рѣмъ

169

своеѣ на рало. і зѣра всѣнѣ
тѣ. оуправленѣ естѣ вѣ ірсеі
вѣнн. X-1 По снѣхъ же авн гѣ інѣ
хъ нѣтѣ. і посѣла іа по дрѣ
ма. прѣдѣ лицемъ своимъ.
5 вѣ всѣкѣ градѣ і мѣсто.
ꙗкоже хотѣаше самѣ іти.
2 Гладѣше же вѣ ннѣмъ. жѣтѣ
оубо многа. а дѣлатѣлѣ
мало. моланте сѣ оубо гноу
жѣтѣкѣ. да ізведѣтѣ дѣ
латѣла на жѣтѣжъ своѣжъ.
3 Ідѣте се азѣ посѣлаахъ вѣ.
ꙗко агнѣ по срѣдѣкѣ вѣкѣ.
4 ни носите вѣлагалнншта нн
вѣрѣтнншта. ни сапогѣ. і ни
когоже на пѣти не цѣлоуште.
5 Бѣ нѣже дошѣ вѣнндетѣ ко

46 би былъ lege si vis би былъ, forma enim lit. dub. 49 post вслѣдъ сур. add. не 58 подѣкл.
ан подѣклонити dub 2 кѣ vel кѣ 3 verbo агнѣ сур. emend. пѣти superposuit ut агнѣца legeres

лиждо прѣвѣ глѣте.
мирѣ домоу семоу. 6 аште ли
бжджтѣ. снове мира. по
четѣ на немѣ мирѣ вашѣ.
аште ли ни. кѣ вамѣ вѣзвра

титѣ сѣ. 7 Бѣ томѣже домоу
прѣвѣвайте. ждште и нѣ
жште. жже сжтѣ оу нѣхѣ. до
стоинѣ во естѣ дѣлатель
мѣздѣ своенѣ. не прѣхо
дите же из домоу вѣ домѣ
8 І вѣ нѣже градѣ колиждо
внидете. и приемлѣж
тѣ вѣ. ждите прѣдѣла
гамакѣ вамѣ. 9 і цѣкѣте
неджжнѣнѣ. іже сжтѣ
кѣ немѣ. і глѣте імѣ.
привближи сѣ на вѣ црсе
бже. 10 Бѣ нѣже колиждо
градѣ вѣходите. і не при
емлѣжтѣ касѣ. ішѣдѣше
на раснѣтѣкѣ его рыцѣте.
11 і прахѣ прильпѣши насѣ.
отѣ града вашого вѣ нога
хѣ пашнѣхѣ. отѣтрасемѣ
вамѣ. Обаче се вѣдите.
кѣо привближи сѣ на вѣ
црсе бже. 12 глѣж вамѣ.

170

кѣо содомѣкнемѣ кѣ тѣ дѣ
нѣ. отѣраднѣке бждетѣ.
неже градоу томоу. 13 Горе те
вѣ хоразинѣ. горе тебѣ вѣ
дѣсаіда. кѣо аште вѣ тѣрѣ
і сидонѣ силѣ виша вѣ
лѣ. вѣкѣшѣмѣ вѣ ваю.
древлѣ. оубо вѣ вѣрѣтишти
і попелѣ. сѣдѣште пока
ли сѣ виша. 14 обаче тѣроу

і сидоноу. отѣраднѣке вѣ 11
детѣ на сждѣ. неже вама.
15 і тѣ каферѣнаоумѣ. до нсе
вѣзнесѣ сѣ. до ада сѣкѣде
ши сѣ. 16 Слоушѣмѣ касѣ. ме 15
не слоушѣетѣ. і слоушѣмѣ
мене. слоушѣетѣ посѣлажѣ
шаго ма. і отѣмѣтаімѣ
сѣ касѣ. мене сѣ отѣмѣта
етѣ. а отѣмѣтаімѣ сѣ ме 20
не. отѣмѣтаетѣ сѣ посѣла
кѣшаго ма. 17 Бѣзврати
ша же сѣ седмѣ десѣти.

сѣ радостнѣж глѣжште. ги.
і вѣси покиноуѣжтѣ сѣ намѣ
о імени троємѣ. 18 рече же
імѣ. видѣхѣ сотонѣ. кѣо
маѣннѣж сѣ нсе надѣша.
19 се дахѣ вамѣ властѣ. на
стѣпати на змѣа. і ско
рѣпнѣа. і на всѣ силѣ вражѣж.
і ничѣтоже касѣ не вѣрѣди
тѣ. 20 обаче о семѣ не радоуѣ
те сѣ. кѣо вѣси вамѣ повн
ноуѣжтѣ сѣ. радоуѣте же сѣ.
кѣо імена ваша написана
сжтѣ на нѣхѣ. 21 Бѣ тѣ часѣ
вѣздрадова сѣ дѣомѣ нс.
і рече. ісповѣдажѣ ти сѣ
оче. ги несе і землѣ.
кѣо оутѣлѣ еси си отѣ прѣ
мждрѣ. і разоумнѣнѣ. і отѣ
крѣ си младнѣнѣцемѣ. еи
оче кѣо тако вѣметѣ. вѣл
говолѣние прѣдѣ товожѣ.
22 Вѣск мнѣ прѣдѣана вѣша.

171

отѣ оца моего. і никѣтоже
не вѣстѣ кѣто естѣ снѣ. тѣ

11 погахѣ вашнхѣ, emend. lit. в erasa cyrillicum и rescripsit, lege нашихѣ 19 скорѣп.
ап скорѣп. disc. nequ., potius скорѣп.; на quod всѣ силѣ praecedit supra v. ser. 21 post
оутѣлѣ legebatur сѣ quod scriba ipse ut videtur erasit addito supra versum сѣ

3 кѣмо оцѣ. і кѣто естѣ оцѣ
тоу кѣмо снѣ. і емоу же дште
хоштетѣ снѣ авити. 23 і окра
штѣ сѣ кѣ оученикомѣ еди
нѣ рече. Блаженѣ очи вида
7 штн. ꙗже видите. 24 глѣж
во вамѣ. ꙗко мнози пророци.
і при. въсхотѣша видѣ
ти. ꙗже видите. і не ви
дѣша. і слышати. ꙗже
слышите. і не слышаша.
25 і се законникѣ ѿтерѣ въста.
іскоушаша і і глѣ. оучите
лю. чѣто сътвори. живо
тѣ кѣчкны насѣдоуѣж.
26 онѣ же рече кѣ немоу. въ за
конѣ чѣто естѣ пѣсано. како
чѣтеши. 27 онѣ же отѣвѣшта
»въ рече. възлюбнши гѣ ба
»своего. отѣ всего сѣрѣдѣца
»твоего. і всеѣж дшеѣж.

»і всеѣж кѣкпостнѣж твое
»ѣж. і кѣсѣмь помѣшленѣе
»мь твоимѣ. і подроуга ско
»его ꙗко самѣ сѣ. 28 рече же емоу
»ис. правѣ отѣвѣшта. се тво
»ри. і жикѣ вѣдешн. 29 онѣ же
»хотѣ обравѣдити сѣ самѣ.
»рече кѣ исви. і кѣто естѣ
»іскрѣннн ми. 30 отѣвѣшта
»кѣ же ис. рече. Чѣтѣ ѿтерѣ
сѣхоща дше. отѣ лѣма кѣ
ернѣж. і въ разбойникѣ
въпаде. іже і сѣкѣкѣ
ше і. і кѣзѣкѣ възложнше
отидоша. і оставнше і ѣ
лѣк живѣ сѣштѣ. 31 по прикѣлю
чаю же. іерѣкѣ ѿтерѣ. сѣхоща
ждаше пѣтѣмь тѣмь.
і видѣкѣ і мимо іде.

32 такожде же і леѣитѣ
кѣкѣ на томѣ мѣстѣ.
пришѣдѣ. і видѣкѣ і ми
мо іде. 33 самарѣкннѣ же

172

ѿтерѣ градѣ. приде надѣ нѣ.
і видѣкѣ і милосѣрѣдова.
34 і пристѣплѣ обѣза строу
пѣ его. възливалѣ ма
сло і вино. въсажда же і
на своі скотѣ. приведе
же і кѣ гостиннѣж. і при
лежа емѣ. 35 і на оутѣрѣ ішѣ
дѣ. ізѣмѣ дѣва пѣназа
дастѣ гостиннѣкоу. і ре
че емоу. прилежи емѣ.
і еже дште приждѣре
ши. дѣзѣ егда кѣзвращѣж
сѣ въздашѣ ти. 36 кѣто оу
во тѣхѣ три. іскрѣннн
мѣнитѣ ти сѣ кѣти.
въпадѣнѣюму въ разбо
іникѣ. 37 онѣ же рече. сѣ
твори милосѣтѣнѣж
сѣ нимѣ. рече же емоу ис.
іди і тѣ твори такожде.
38 Пѣстѣ же ходѣ шѣю емоу.
і тѣкѣ вниде кѣ всѣкѣ ѿтерѣж.

жена же ѿтера іменемѣ ма
рѣта. приатѣ і кѣ домѣ свои.
39 і се еи кѣ сѣстра. імене
мѣ марѣкѣ. ꙗже і сѣдѣши
при ногоу іскоу. слыша
дше слово его. 40 і марѣта
мѣлѣвѣкѣше. о мнозѣкѣ слоу
жѣкѣ. ставнши же рече.
гн. не родннши ли ꙗко сѣстра
моѣ. единѣж ма оставн
слоужити. рѣци оубо еи

24 пророци, in cod. проци cum superposito p. In summa pag. 171 a haec: w въпрощнмъ
законннѣ In summa pag. 171 b: w въпадѣшнмъ въ разбойникѣ Ad calc. pag. 172 a:
w марѣ і марн 40 verbo ставнши lit. n aut o praemissa erat, quam emend. delevit.
Ad calcem pag. 172 b: w молитвѣ

да ми поможетъ. 41 отъвк
штавъ же рече еи не. марта
марта. печени са і мль
виши ѿ мнозк. 42 единю же е
стъ на потрѣбж. марнъ во
благжж часть избѣра.
ѣже не отъиметъ са отъ
нея. XI. 1 І въстъ сжштю е
моу на мѣстѣ етерк. мола
штоу са. і ꙗко прѣста.
рече етерк отъ оученикъ
его къ немуу. ги. наоучи

173

ны молити са. ꙗкоже іо
анъ. наоучи оученикы своимъ.
2 рече же имъ. егда моли
те са глите. Где нашъ.
іже еси на нсеухъ. да сти
тъ са има твое. да приде
тъ црне твое. да вждетъ
волѣ твоѣ. ꙗко на нсе. і на
земи. 3 хлѣбъ нашъ надъ
невѣны. даи намъ на всѣ
къ днь. 4 і остави намъ грѣ
хы наша. іко і сами ѿ
ставаѣмъ. всѣккому
даѣжжнникуу нашемуу. і не
въведи насъ въ искоуше
ны. нъ избави ны отъ
неприѣзни. 5 І рече къ ни
мъ. къто ѿтъ васъ иматъ
дроугъ. і идетъ къ немуу
полоуношти. і речетъ е
моу дроуже. даждь ми въ
земь три хлѣбы. 6 іжде
къ мнѣ.

дроугъ ми. приде съ пѣти

і не имамъ чьсо положити
прѣдъ нимъ. 7 і ть із жтръ
ждоу отъвкштавъ речетъ.

не твори ми троуда. юже
двери затворены сжтъ.
і дѣти моѣ съ мѣнож на ло
жи сжтъ. не могж въста
ти дагъ тебѣ. 8 глаж вамъ.
аште не дастъ емоу въста
къ. за не естъ дроугъ емоу.
нъ за безочьство его. въста
къ дастъ емоу. елико трѣ
боуетъ. 9 і азъ глаж вамъ.
просите і дастъ са вамъ.
іштате і обратете.
таѣцкете і отвѣзетъ са
вамъ. 10 вѣскъ во просаи при
емлетъ. і иштаі обрѣта
етъ. і таѣкжштюмоу отвѣ
зетъ са. 11 котораѣго же отъ
васъ оца. въспроситъ снъ
твоѣ хлѣба. еда камень
подастъ емоу. ли рыбы.

174

еда въ рыбы мѣсто зми
ѣж подастъ емоу. 12 или аште
проситъ аща. еда подастъ
емоу скорѣпни. 13 аште оуко
вѣи зван сжште. оумѣ
те. даанъкъ благаѣ даати
чадомъ вашимъ. кольми
паче оцъ вашъ. съ невсе да
стъ дхъ благаѣ. просашти
мъ оу него. 14 І вѣ изгони вѣ
сы. і тоу вѣ нѣмъ. вѣи же
вѣсоу изгънаоу. прогла
нѣмъ. і дивлѣахъ са на
роди. 15 етерни же отъ нихъ
рѣша. о вельзѣоулѣ кънази
вѣскъ. изгонитъ вѣсы.
16 дроузи же искоушаѣште і
знаменьк. іскаахъ съ
невсе. 17 онъ же вѣдъ ихъ
помышленък. рече имъ.

5 отъ васъ ап отъ васъ dub.

7 отъвѣшт. ап отъвѣшт., затворены сѣтъ ап з. сѣтъ dub.

8 de forma lit. ѣ in дастъ et есть dub. p.: за quod безочьство praecedit supra v. ser.

Ad calc. pag. 174a: w имаштимъ бѣсъ нѣмъ.

всѣко црсьне раздѣлкѣ
са само въ себѣ запоустѣ
етѣ. і домъ на домъ пада

етѣ. 18 аште же і сотона самъ
къ себѣ раздѣли са. како ста
нетѣ црсье его. ꙗко глетѣ.
о вельзѣволѣ изгон(ашѣ ма)
вѣсы. 19 аште же азъ ѿ вель
зѣволѣ изгонѣхъ вѣсы. [оу
бо постиже на васъ црсье
бжѣе. 21 егда крѣпѣкыи въо
ржжѣ са хранитѣ. свои дворѣ.
въ мирѣ сѣтѣ имѣнкѣ его.
22 а по неже крѣпѣли его нашѣ
дѣ побѣдитѣ і. въсѣ орж
жѣ его ѿтѣметѣ. на неже
оупѣваашѣ. і користѣ его
раздаетѣ. 23 іже нѣсетѣ съ
множ на ма естѣ. і иже не
сѣбираетѣ съ мѣнож ра
стачаѣтѣ. 24 Егда нечи
сты дхѣ. ізидетѣ отѣ
чка. прѣходитѣ сквозѣ
бездѣнаа мѣста. іштѣ
покоѣ. і не обрѣтаѣ глетѣ.
възвращѣ са въ домъ мой

175

отѣ нѣдоуже ізидѣ.
25 і пришѣдѣ обрѣтаетѣ. поме
тенѣ. оукрашенѣ. 26 тѣгда іде
тѣ. і поиметѣ другѣхъ
горьши себе седмѣ. і въшѣ
дѣше живѣтѣ тоу. і въ
важтѣ послѣднѣа чкоу
томоу. горьши прѣвѣхъ. [двн
27 Бѣ же егда глаашѣ се. въз

гѣши гласѣ етера жена. отѣ
народа. рече емоу. блажено
чрѣво ношѣшее тѣ. і съсѣ
ца ꙗже си съсѣла. 28 ѿнѣ же
рече. тѣмѣ же оубо блаже
ни. слѣшаштеи слово
бжѣе. і хранаште е. коц
29 Народомъ же сѣбираѣште
мѣ са. начатѣ глати. ро
досѣ. родѣ ажѣавѣ естѣ.
і знаменѣ іштѣтѣ. і
знаменѣ не дастѣ са е
моу. тѣкмо знаменѣ
іонѣ пророка. 30 ꙗкоже во бѣ

іона. знамение
ниневѣѣитомѣ. тако вж
детѣ снѣ чскѣ родоу се
моу. 31 цѣсарница южѣска.
въстанетѣ на сѣдѣ. съ
мжжи рода сего. і осж
датѣ ѣа. ꙗко приде ѿтѣ ко
нѣца землѣ. слѣшатѣ
прѣмѣдрости соломоу
нѣа. і се множае сѣде.
соломоуна. 32 мжжи нине
вѣѣнтѣсци. въскрѣ
снѣтѣ. на сѣдѣ съ родо
мѣ симѣ. і осждатѣ і.
ꙗко покаашѣ са въ пропо
вѣдѣ. іонинѣ. і се мѣ
ножае сѣде іонѣ. 33 Ни
кътоже свѣтилаьника
въжегѣ. въ кровѣ пола
глетѣ. ни подѣ снѣдо
мѣ. нѣ на свѣштѣницѣ.
да въходаштеи видатѣ
скѣтѣ. 34 Свѣтилаьникѣ

18 quae in изгонашѣ ма vulg. typis expressa sunt, emendator aliquis cyrillice loco erasis
litteris glag. scripsit 19 з in изгонѣ supra v. scriptum. Quae inde a бѣсы scriba princi-
palis omiserat, postea in margine characteribus cyrillicis antiquis addita sunt: снове ваши
ѿ ком' изгонат' бѣсы. сего ради ти бѣ(дѣ)г вамъ сѣдѣ. аще ли азъ ѿ прѣстѣ бѣи изгона
бѣсы. Eadem recantiore ut videtur manu iterum in altero margine scripta 27 ношѣшее
тѣ, pro тѣ, ut nunc legitur, тѣ scriptum erat, sed emend. aliquis partem literae glagol. erasit
31 осждатѣ, emend. cyrill. eraso а scripsit и, lege igitur осждитѣ

176

ТКЛОУ ЕСТЬ ОКО ТВОЕ. ЕГДА
 ОУБО ОКО ТВОЕ ПРОСТО ВЖ
 ДЕТЬ. І ВСЕ ТКЛО ТВОЕ
 ПРОСТО ВЖДЕТЬ. А ПО НЕ
 ЖЕ ЛЖКАВО ВЖДЕТЬ. І ТК
 ЛО ТВОЕ ТЬМНО ВЖДЕТЬ.
 35 ВЛЮДИ ОУБО. ЕДА СВѢТЪ
 ІЖЕ (ЕСТЪ) ВЪ ТЕБѢ. ТЬМА
 ЕСТЬ. 36 АШТЕ ОУБО ТКЛО ТВОЕ
 СВѢТЪЛО ВЖДЕТЬ. НЕ І
 МЫ ЧАСТИ ЕТЕРЫ ТЪ
 МЪНЫ. ВЖДЕТЬ СВѢТЪ
 ЛО ВСЕ. ТКО СЕ ЕГДА СВѢТИ
 ЛНИКЪ. БАИСЦАНЬЕМЪ
 ПРОСВѢЩАЕТЪ СЯ. 37 ЕГДА
 ЖЕ ГЛАШЕ. МОЛКАШЕ І
 ФАРИСКИ ЕТЕРЪ. ДА ОБЪ
 ДОУЕТЪ ОУ НЕГО. ВЪШЕДЪ
 ЖЕ ВЪЗЛЕЖЕ. 38 ФАРИСКИ
 ЖЕ ВИДѢВЪ ДИВИ СЯ. ТКО
 НЕ ПРѢЖДЕ КРЪСТИ СЯ ПРѢ
 ВЪКЕ ОБЪДА. 39 Рече же ис
 къ нѣмоу. нѣнѣк въ фа

риски. вънѣшнѣаа стѣ
 каѣница. і блюдомъ о
 чиштаете. а вънѣтрнѣк
 а ваша пѣна сѣтъ. хъ
 штенѣк і зѣловѣ. 40 бе
 зоумни. не іже ли естѣ.
 сѣтворилѣ вънѣшнѣе.
 і вънѣтрнѣе сѣтворилѣ.
 41 Обаче сѣштаа дадите
 милостѣнѣж. і вса чи
 ста вамъ сѣтъ. 42 Нѣ горе
 вамъ. фарисѣомъ. тко де
 сѣтинѣ даѣте отъ матѣ.
 і пиганѣ. і въсккого зѣ
 лѣк. і мимо ходите сѣдѣ
 і любовь бѣнѣж. си же по

добаѣше сѣтворити. і онѣ
 хѣ не оставаѣти. 43 Горе ва
 мѣ фарисѣомъ. тко любви
 те прѣдѣсѣданѣе. на сѣ
 нѣмиштихѣ. і цѣлова
 нѣк на трѣжиштихѣ. 44 Горе
 вамъ кънижѣници і фа

177

риски. і лицѣмѣри. іжде
 есте ако і гроби невѣдо
 ми. і чѣи ходаште
 врѣхоу не видѣтъ. 45 Отъ
 вѣштѣвѣ же етерѣ отъ
 законѣникѣ. гла емоу.
 оучителю. се гла і на
 мѣ досаждаешѣ. 46 онѣ же
 рече. і вамъ законѣни
 комъ горе. тко наклада
 ете на чѣты врѣмена.
 не оудовѣ носима. а сами
 ннѣдинѣмѣже прѣсто
 мѣ вашимъ. прикасаѣ
 те сѣ врѣменѣхѣ. 47 Горе
 вамъ кънижѣници і фа
 риски. і впокрити. тко
 зиждете гробѣы пророкѣ.
 оци же ваши ізбиша ѣ.
 48 ібо сѣвѣдѣтельствоу
 ете. і волѣж имѣте.
 сѣ дѣлѣы оцѣ вашѣхѣ.
 тко ти оубо ізбиша ѣ.

вѣ же зиждете іхѣ гро
 бѣы. 49 Сего ради і прѣмѣж
 дростѣ бѣнѣк рече. постѣ
 лѣж въ на пророкѣы. і апѣлѣы.
 і отъ нихѣ оубѣжѣтъ.
 іжденѣтъ. 50 да мѣсти
 тѣ сѣ. крѣвъ въскѣхѣ про
 рокѣ. пронаѣмаѣк отъ

35 est quod uncis inclusi emend. aliquis erasit sed vestigia apparent Ad calc. pag. 176 a:
 w фарисѣи оубѣждѣшимъ ѣса. / Pag. 176 b v. 1 вѣнѣш., v. 20 на сѣн., v. 21 —миштихѣ
 forma lit. (ъ vel ѣ) dubia manet In cap. eiusd. paginae propter abscisam membr. quae-
 dam verba legi nequeunt, legendum fortasse: w каани законѣникѣ

сѣложенъ къ всѣго мира.
отъ рода сего. 51 отъ кръве
двѣхъ правдѣнааго.
до кръве захариа. погы
бѣшааго между бѣта
ремь. і храмомъ. еи
глаголю вамъ. възмите
тъ сѣ отъ рода сего. 52 Горе
вамъ законьникомъ.
ѣко възмете ключъ ра
зоумѣнью. сами вѣни
досте. і кѣходоштин
мъ кѣзвранисте. 53 Глаголю
штю же емоу кѣ нимъ си
це. начаша кѣнижъници

178

і фарисѣи. і лютеѣ ѣко
гнѣвати сѣ. і прѣсѣати і.
о мѣножашиныхъ. 54 глаголю
ште его. оуловити нѣкѣ
то отъ оустъ его. да на нѣ
възглаголютъ. XII.1 о нихъже сѣ
нѣмъшемъ сѣ тѣмамъ
народа. ѣко прѣпираахъ
дрогъ дроуга. Начаша тѣ
глаголюти кѣ оученикомъ сво
имъ. прѣвѣте вѣнемѣ
те сѣкѣ отъ кваса фари
сѣиска. еже естѣ лице
мѣрѣе. 2 Ничѣтоже бо
покрѣвено естѣ. еже не
отѣкрѣметѣ сѣ. і таи
но еже не разоумѣетѣ
сѣ. 3 въ свѣтѣ оуслыши
тъ сѣ. і еже кѣ оухоу гла
сте. въ талиштинхъ.
проповѣстѣ сѣ на кровѣ

хъ. 4 глаголю же вамъ дроуго
мъ моимъ. не оубоите

сѣ отъ оубиваиштинхъ
тѣло. і не по томъ не имѣ
штемъ. лиха чесо сѣтво
рити. 5 сѣказаю же вамъ.
кого сѣ оубоите. оубоите
сѣ имѣштааго власть.
по оубѣненіи вѣврѣшти
кѣ теонж. еи глаголю вамъ.
того оубоите сѣ. 6 не патѣ
ли пѣтиць. вѣнитѣ сѣ
пѣназема двѣма. і ни
едина отъ нихъ. нѣстѣ
закѣвена прѣдѣ вѣмъ.
7 нѣ і власи глаголюти вашеи.
вѣси іштѣтени сѣтѣ.
не боите оубо. мѣнозѣхъ
пѣтиць соулакиши есте
вѣ. 8 Глаголю же вамъ. вѣкѣ
кѣ іже колиждо. існо
вѣстѣ ма прѣдѣ чѣмъ.
і снѣ чѣмъ ісповѣстѣ і.
прѣдѣ аѣлѣмъ вѣи. 9 Я отъ
вѣргы сѣ мене прѣдѣ чѣмъ.

179

отѣврѣженъ вѣдетѣ прѣ
дѣ аѣлѣмъ вѣи. 10 і вѣскѣ і
же речетѣ слово на снѣ
чѣмъ. отѣпоуститѣ сѣ е
моу. Я іже власнѣмѣса
етѣ на дѣхъ стѣмъ. не отѣпоу
ститѣ сѣ емоу. 11 егда же
приведѣтъ вѣ на сѣнѣ
мишта. і власти. і гла
дѣмѣстѣвѣнѣ. не пѣцѣ

52 verbo внидите сур. superp. не

XII.1 начать глаголюти кѣ оуч. an кѣ оуч. dub.

3 за не елико въ тѣмѣ рекосте quae scriba principalis omiserat postea сур. char. medio spatio
inter versus addita ibid въ свѣтѣ lege si vis въ свѣтѣ In сар. pag. 178a videntur scripta
fuisse sed propter abs. membr. vix legi possunt в квасѣ фарисѣицѣ 7 verbis не боите
оубо emend. cyrill. оу сѣ superposuit, ut не оубоите сѣ оубо legeretur 10 post verba
отѣпоуститѣ сѣ емоу emend. cyrill. inter versus et in margine haec apposit: ни въ сѣкѣ
ни въ градѣщѣ Ad calc. pag. 179a: в хоташимъ раздѣлити імѣне.

ТЕ СЯ КАКО ЛИ ЧКТО ПОМЪ
САТЕ. ЛИ ЧКТО РЕЧЕТЕ.
12 СТЫ ВО ДХЪ НАОУЧИТЬ ВЪ.
ВЪ ТЪ ЧАСТЬ ККОЖЕ ПОДОБА
ЕТЪ ГЛАТИ. 13 Рече же емоу
етеръ отъ народа. оучите
лю. рци братоу моемоу.
да раздѣлнтъ съ мѣноу
достоѣние. 14 шнъ же рече е
моу чловкче. кѣто ма по
стави сѣдиш ли дѣла
тебѣ надъ нами. 15 рече
же къ нимъ. блюдайте са.

і храните са. отъ кѣккого
лихоимнѣ. кко не отъ і
звѣтѣка комоуждо. жи
вотъ его естѣ. о імѣнии
емоу. 16 рече же притѣчж къ
нимъ гла. Чкоу етероу къ
гатуу. оубовъзи са нива.
17 і мѣшлѣкаше въ себѣ гла.
чкѣто сѣтворѣж. кко не і
мамъ кѣде сѣбирати. пла
дъ моіхъ. 18 і рече се сѣтво
рѣж. разорѣж житѣнищ
моу. і вольшж сѣзидж.
і сѣверж тоу жита моу.
і добро мое. 19 і рекж дши
мое. дше. імаши мѣного
добро лежаште на лкта
много. почива. кждѣ
ни. весели са. 20 Рече
же емоу къ. безоумне.
къ снж ношѣ дшж твоу
іставаж отъ тебе.
а кже оубготова комоу бж

180

Джтѣ. 21 тако сѣбираѣ се
бѣ. а не въ бѣ когатѣка.
22 рече же къ оученикомъ сво
імъ. сего ради глаж вамъ.

In summa pag. 179b: w богатѣ емоуже оубговъзи са нива

superposito тѣ lect. отъ restit. voluit
misit, quod supra v. ser.

не пицѣте са дшеж чкѣто
кѣте. ни тѣлоу въ чкѣто
облѣчете са. 23 дша во воль
ши естѣ пишта. і тѣло о
дежда. 24 сѣмотрите вранъ.
како не сѣжтѣ ни жнѣж
тѣ. імѣже нѣстѣ сѣкро
вишта. ни хранилишта.
і въ питѣтѣ я. кольми
паче въ есте лоучѣши
пѣтищ. 25 кѣто же отъ васъ
пекѣ са можегѣ. прило
жити тѣлесе своеу ла
кѣтѣ їдинъ. 26 аште оубо
ни мала чесо можете.
чкѣто въ прочнѣхъ пече
те са. 27 сѣмотрите цвѣтѣ
селѣнѣхъ. како растж
тѣ. не троуждажтѣ са

ни прѣжтѣ. глаж же вамъ.
кко ни соломоу. въ всеі
слакѣ своеі облѣче са. кко
їдинъ отъ снхъ. 28 аште ли
же трѣвж. днѣсь на селѣ
сжштж. і оутрѣкъ въ пешѣ
къмѣтаемж. бѣ тако оуб
етѣ. кольми паче васъ ма
ловѣри. 29 і въ не іштѣте
чкѣто імате кѣсти. і чк
то пити. і не възносите
са. 30 въсѣхъ снхъ іазѣци
мира сего іштѣтѣ. ваш
же оцъ вѣстѣ. кко трѣвоу
ете снхъ. 31 обаче іштѣте
црѣкѣ ежнѣ. і си всѣ при
ложатѣ са вамъ. 32 Не во
іте са малое стадо. кко
благоезволи оцъ ваш
дати вамъ црѣке. 33 прода
дите імѣние ваше. і да
дите милостѣниж. Сѣ
творите вълагалиште

15 in o імѣнии eug. emend.

33 verbo вълагалиште emend. cyrill. себѣ прае-

188

не ветъшаиште. съкрови
ште не скждѣмо. на нсхъ.
ідеже татъ не прибли
жае ть са. ни тьлѣ тьли
ть. ни чръкь. 34 ідеже ко е
сть съкровиште ваше.
тоу і сръдце ваше вжде
ть. 35 Бждж чръсла ва
ша прѣпоксана. і свѣтиль
ници горжште. 36 і кы подо
бни чкомъ. чаиштемъ
га своего. тьгда вьзвра
тиша са отъ бракъ. да при
шѣдъшю і таькнижкьшю.
акке открьзжтъ емоу.
37 Блаженн раки ти. іаже
гь окрѣтитъ вьдѣштѣ.
аминь. глѣж вамъ. ꙗко прѣ
покетъ са. і посадитъ іа.
і минжкь послѣжитъ і
мъ. 38 Любо кь вьторжж.
любо вь третиж стражж
придетъ. і обрѣтитъ іа

такъ. блаженн сѣтъ ра
ки ти. 39 Се же кѣдите. ꙗко
аште ки вѣдкакь гнѣ. хра
минь. вь кы часъ татъ
придетъ. вѣдѣлѣ оубо
ви. і не даль подѣкѣна
ти домоу своего. 40 і кы
вждѣте готови. ꙗко вь нѣ
же часъ не мнните снѣ
чекы придетъ. 41 Рече же
емоу петръ гнѣ. кь намъ ли
притѣжж сьж глѣши.
ли кь вѣкмъ. 42 Рече гь.
кьто оубо естѣ вѣркьны
приставникъ. і мждръ.

33 verbo съкровиште суг. и praemiss., verbo скждѣмо glagoliticum o superpositum, lege оскъ-
дѣмо 39 і не даль суг. char. superpositum би, lege не би даль 46 ad протешеть і
суг. char. supra v. appositum подма, 47 supra велѣни emend. оли еро суг. scripsit, ut по
воли еро restitueret 48 in прѣдааша ult. lit. а суг. in rasura posita, scriba glag. nisi
fallor прѣдааше scripserat 50 крѣштеньемъ імамъ emend. cyrill. aliquot lit. additis ita
mutavit: крѣштениемъ імъже імамъ

егоже поставитъ гнѣ
надъ домоу своімъ.
дакти кь вѣрма житомъ
ренѣ. 43 Блаженъ ракотъ
егоже пришѣдъ гнѣ еро.
окрѣтитъ творашта
такъ. 44 вь истинѣ глѣж
вамъ. ꙗко надъ вѣскмъ

182

імкниемъ своімъ по
ставитъ і. 45 Аште ли рече
тъ ракъ ть кь сръдци ско
емъ. мждитъ гнѣ моі при
ти. начкнетъ бити ракъ.
і ракъна. ꙗсти же і пи
ти. і оупикати са. 46 при
детъ гнѣ раба того кь нѣ
же днь не чае ть. і кь
часъ кь нѣже не вѣетъ.
і протешеть і. і часть
его съ невѣркьнкими поло
жититъ. 47 ть же ракъ кь
дъ колѣж сна своего. і не
оуготовакъ. ли не сѣтво
рь повелѣни еро. вьенъ
вждетъ много. 48 не кѣдѣ
кы же. сѣтворъ же до
стоинаа рана мъ. вьенъ
вждетъ малы. Вѣско
моу же емоу же дано вь
много. мьного ізиште
ть са отъ него. і емоу же

прѣдааша много. лишша
просатъ отъ него. 49 Сѣгнѣ прѣ
дѣ вькрьшти кь землѣж.
чьто хоштѣ. аште оуже кь
згорѣ са. 50 крѣштеньемъ і
мамъ крѣстити са. і ка

ко оудръжж са. дондеже ко
нчааетъ са. 51 мнните ли
ѣко мира придѣ дати на зе
млѣж. ни. глѣж вамъ. нѣ ра
здѣленѣж. 52 вждетъ бо о
тъ селѣ. патъ въ единомъ
домоу раздѣленъ. трие на
два. і два на три. 53 раздѣ
латъ са. оцъ на сна. і снѣ
на оца. мати на дѣштеръ.
і дѣшти на матеръ. і све
крѣве на невѣстѣж своѣж.
і невѣстѣж на свекрѣве своѣж.
54 Глааше же і народомъ. егда
оузрите облакъ. въсходѣ
штъ отъ западъ. абѣе глѣ
те ѣко тѣча градетъ. і въ

183

ваетъ тако. 55 і егда югъ
доушетъ. глѣте варъ бѣ
детъ. і вѣваетъ. 56 упокри
ти. лице нбоу. і землі
оумѣете іскоушати. 57 чѣ
то же і о себѣ не сѣдите
правѣды. 58 Егда же гра
дѣши съ сѣпъремъ своі
мъ къ кѣназоу. на пѣти да
ждѣ дѣланѣе ізвѣити
отъ него. да не приваѣ
четъ тебе къ сѣдин.
і сѣди тѣ прѣдастъ слоу
зѣ. і слоуга тѣ въсади
тъ въ тѣмьнищѣж. 59 глѣж
тебѣ. не імаши ізити
отъ тѣдѣ. дондеже і по
слѣдѣни трѣхотъ въ
здаси. XIII.1 Приключи же са
етерні въ то врѣмѣ.
повѣдаѣште. емоу о

гали(ле)іхъ. іхъ же крѣ
въ питѣтъ. съмѣси съ
жрѣтвами іхъ.

2 і отѣвѣштавъ іс. рече і
мъ. мнните ли ѣко гали
лѣане си. грѣшнѣише
паче всѣхъ галилѣанъ
бѣша. ѣко тако пострада
ша. 3 ни. глѣж вамъ. нѣ аште
не покаете са. і вси тако
жде погѣбнете. 4 ли они
оси на десѣте. на нѣже
паде стѣпъ силоуамскѣ.
і пови ѣа. мнните ли ѣко
ти дѣлѣнѣише бѣша.
паче всѣхъ чѣк. живѣ
штихъ въ іамѣ. 5 ни. глѣж
вамъ. нѣ аште не покае
те са. вси такожде погѣ
бнете. 6 Глааше же съж
притѣчѣж. смоковьнищѣ
імѣаше етеръ къ вино
градѣ своемъ. въсажде
нѣж. і приде ішта пло
да на неі. і не обрѣте
7 рече же къ винареви.

184

се третне лѣто. отъ не
лиже прихощѣж. ішта
плода на смоковьници
сеі. і не обрѣтаѣж. посѣ
ци іж оуко. въскѣж і
землѣж опражнѣетъ.
8 Онъ же отѣвѣштавъ рече
емоу. ги. остави іж і се
лѣто. дондеже іж окопаѣж
обкрѣстъ. і осипаѣж іж
гноемъ. 9 і аште оуко сътво

52 бѣдетъ aut бѣдетъ, раздѣленъ lege si vis раздѣленъ

56 ad іскоушати emend. cyrill.

haec in margine addidit: а врѣмене сего како не іскоушаете

XIII.1 in галилеихъ quae

uncis inclusi glagol. quidem char. sed minutioribus literis supra versum addita sunt

Ad calc. huius pag. 183b в галилеихъ іже бѣахъ въ силоуамѣ

ритъ плодъ. аште ли ни
въ градъ житее вѣкъ по
скчеша ѿ. 10 Бѣ же оуча
на единомъ отъ сѣнѣми
штъ въ сѣботы. 11 і се же
на дхъ імжшти неджжъ
нѣ. с і лѣт. і вѣ сажка.
і не можшти вѣско
нити сѣ отънждѣ. 12 оузы
рѣкъ же ѿ ис пригласи.
і рече еи. жено. отъпоу
штена еси отъ неджга

твоего. 13 і вѣзложи на нѣж
ржцѣ. і авѣ простѣрѣ сѣ.
і славѣаше ва. 14 Оутѣкѣ
штавѣ же архиснагогъ.
неодоуѣ. за не вѣ сж
вотж іцѣли ѿ ис. глааше
народоу. шестъ днѣ естѣ.
вѣ нѣже достоуѣ дѣла
ти. вѣ тѣ оубо прихода
ште цѣлите сѣ. а не вѣ дѣ
нѣ сѣботѣнѣ. 15 отъвѣкѣ
штавѣ же къ нѣмоу гѣ рече.
лицемѣри. кождо васѣ
вѣ сѣботѣ. не отърѣша
етѣ ли своего колоу. ли
осѣла отъ ѣсли. і ведѣ
напѣтѣ. 16 снѣ же дѣште
рѣ аврамѣж сжштѣ. ѿже
сѣваза сотона. се осмое
на десѣте лѣто. не досто
ѣше ли раздрѣштити сѣла.
отъ жѣзы вѣ днѣ сѣбо
тѣнѣ. 17 і се емоу глаж

185

шту стѣдѣахѣ сѣ. вси
противѣжштен сѣ емоу.
і вси людѣ радовахѣ сѣ

о всѣхѣ славѣнѣхѣ. вѣ
важштинѣхѣ отъ него. 18 Гла
ше же комоу подовѣно естѣ
црсе вѣне. і комоу оупо
довѣлѣ е. 19 подовѣно естѣ
зрѣноу горюшѣноу. еже при
емѣ чѣкъ вѣврѣже е вѣ вѣрѣ
тоградѣ скои. і въздра
сте. і вѣстѣ дѣкво ке
лѣ. і птица небскѣна
вѣселиша сѣ вѣ вѣтки е
го. 20 і пакѣ рече комоу оу
подовѣлѣ црсе вѣне. 21 по
довѣно естѣ квасоу. его
же приемѣши жена сѣкры
вѣ мжцѣ. три сѣтѣ. до
сѣже вѣкѣсе всѣ.
22 і проходаше сквозѣ
градѣ і вси. і шѣстѣне
творѣ вѣ амѣ. 23 Рече же етерѣ

къ нѣмоу.

ги аште мало естѣ спѣлѣ
штинѣхѣ сѣ. онѣ же рече къ
нимѣ. 24 подвизаите сѣ вѣ
нити сквозѣ тѣснаѣ вра
та. ꙗко мнози глаж вамѣ.
къзиштѣтѣ вѣнити. і не
вѣзможтѣтѣ. 25 отъ нѣли
же оубо вѣстанетѣ гѣ.
домоу. і затворитѣ двѣ
ри. і начѣнетѣ вѣнѣ сто
ѣти. і таѣштити двѣри.
глаштен ги ги. отврѣ
зи намѣ. і отъвѣштитѣ
вѣ речетѣ вамѣ. не вѣдѣ
васѣ отъ кѣдоу есте. 26 тѣ
гда начѣтѣ глати ꙗхѣомѣ.
прѣдѣ товож і пѣхѣомѣ.
і на распѣтинѣхѣ і трѣжи
штинѣхѣ оучилѣ еси. 27 і ре
четѣ глаж вамѣ. не вѣ

11 in лѣт lit. t supra лѣ scripta
21 приемѣши lit. u cyr. superpositam exh.; post сѣкры lit. e erasa sequebatur, in сѣтѣ lit. a
rec. man. glag. in rasura scripta
praemissum.

14 o in Wortbѣ. punctis praefixis emend. del. vol.

26 verbo оучилѣ rec. man. cyr. supra v. нашихѣ

мъ васъ отъ каждоу есте.
отъстѣпите отъ мене
вси дѣлателе неправдѣ

186

нимъ. XIV.3 і отъвѣштакъ ис.
рече къ законникомъ. і
фарисеомъ гла. аште до
стоитъ къ сѣботы цѣли
ти. они же оумалчаша.
4 і примъ іцѣли і. і отъ
поусти і. 5 і отъвѣштакъ
рече къ нимъ. котораго
васъ. оскла. ли волъ. къ
кладавъ вѣпадетъ са.
і не аве ли істрѣнете
его. въ днь сѣботныи.
6 і не вѣзмож отъвѣшта
ти емоу къ семоу. 7 Глаа
ше же къ зѣканымъ притъ
чж. одрѣжа. како прѣдъск
данък. ізвирѣхъ. гла
къ нимъ. 8 егда вѣзванъ
бѣдеш на бракъ. не сѣди
на прѣдънимъ мѣстѣ.
еда къто чѣстѣнки тебе
бѣдетъ. зѣваныхъ. 9 і
принѣдъ зѣваны тѣ. і оноу.

речетъ ти. даждь семоу мѣ
сто. і тѣгда начкнеши съ
стоудомъ. послѣднее мѣ
сто дрѣжати. 10 нѣ егда зѣ
ванъ бѣдеш. шкъ сѣди
на послѣднимъ мѣстѣ.
да егда придетъ зѣваны
тѣ. речетъ ти. дроуже поса
ди вѣше. тѣгда бѣдетъ
ти слава. прѣдъ всѣми зѣ
ваными съ тобою. 11 кко
вѣккъ вѣзносѣ са съмъ
ритъ са. і сѣмѣрѣмъ са. въ

знесетъ са. 12 Глааше же і
къ зѣванымъ но. егда
твориши обѣдѣ. ли вече
рѣж. не зови дроугъ твоу
хъ. ни братрѣа твою. ни
рожденькъ твоего. ни сѣ
сѣдъ когатъ. еда коли і
ти такожде вѣздаанѣ
13 нѣ егда твориши ипрѣ.
зови нишѣмъ. маломошти.

187

хромъ. сѣкны. 14 і вла
женъ вѣдеш. кко не і
мжтъ ти чесо вѣздати.
вѣздастъ бо ти са. къ
вѣскрѣшенѣ правдѣ
нѣхъ. 15 Слѣшавъ же і
теръ. отъ вѣзлажашти
хъ съ нимъ. си рече емоу.
Блаженъ іже. сѣнѣстъ
хлѣккъ въ црствѣи кѣи.
16 онъ же рече. Чкъ ітеръ
сѣтвори вечерж велѣж.
і вѣзѣка многы. 17 і по
сѣла равѣ своѣа въ го
динж вечера. рече зѣва
нымъ градѣте. кко оуже
готова сѣтъ кек. 18 і на
чаша въ коупк отърицати
са вѣси. прѣккъ рече емоу.
село коунихъ. імамы нж
ждж ізити. і видѣти е
моуж тѣ імѣи ма отъ
речена. 19 і дроугъ рече емоу.

сѣпрѣжъ колокныихъ.
коунихъ патъ. і градъ і
скоуситъ іхъ. моуж тѣ
імѣи ма отърекѣша са.
20 і дроугъ рече. женж поа
хъ. і сего ради не мож

12 quae scriba glag. post такожде omiserat emend. cyrill. supra versum sic explevit та
възвовать и бѣдетъ ти 17 verbo рече cyrill. и supra v. praemissum

прити. 21 **И** пришѣдъ рабъ по
вѣда гноу своему. Тогда
разгнѣвавъ сѧ гнѣ домоу.
рече рабоу своему. **И**зи
ди на распѣтъкъ и стѣгни
града. **и** ништама **и** вѣдъ
ныма. **и** хромныя **и** слѣ
пыма. вѣведи сѧмо. 22 **и** ре
че рабъ. **ги** вѣи еже поке
лѣ. **и** е(щ)е мѣсто естѣ.
23 **И** рече гъ рабоу. **И**зиди
на пѣти. **и** халжгы. **и** оу
вѣди вѣнити. да напѣ
нитъ сѧ домъ мой. 24 глаж
бо вамъ. **ѣ**ко неединъже
мжжъ. тѣхъ зѣванъхъ.
не вѣкоуситъ моя вечера.

188

25 **Съ** нимъ же идѣахъ наро
ди мнози. **и** обратѣ сѧ
рече къ нимъ. 26 **ѣ**ште къ
то градетъ къ мнѣ. **и** не
вѣзненавидитъ оца
своего. **и** матере. **и** же
ны. **и** чада. **и** братрия
ни сестръ. **ѣ**ште же **и**
дша своимъ. не можетъ
мой оученикъ вѣти.
27 **ѣ**же не носитъ крста своего.
и къ слѣдъ мене идетъ.
не можетъ вѣти мой
оученикъ. 28 **Къ**то отъ ва
съ хотѣ стѣпъ съзѣда
ти. не прѣжде ли сѣдъ.
рантѣтетъ доволъ. **ѣ**ште
иматъ еже естѣ на съ
врѣшенъе. 29 **и** да не егда
положитъ основанъе.
и не можетъ съврѣшити.

и вси видаште. начъ
нжтъ рѣгати сѧ емоу 30 глажште.

ѣко съ чѣкъ начатъ зѣдати.
и не може съврѣшити. 31 **ли**
къ црю. **иды** къ иномоу
црю. сънити сѧ на бранъ.
не сѣдъ ли прѣжде съвѣ
штаваетъ. **ѣ**ште силнъ
естѣ. съ десатнж тѣ
сѣштж сѣрѣсти градж
штаго. съ двѣма има
тѣсжштама на нѣ. 32 **ѣ**ште
ли же ни. **ѣ**ште далече
емоу сѣштю. молитвж
посѣлавъ молитъ сѧ о мирѣ.
33 тако оубо вѣкъ васъ. **ѣ**же
отъречетъ сѧ всего свое
го имънъ. не можетъ
мой вѣти оученикъ.

34 **Довро** естѣ соль. **ѣ**ште же
соль овоюкетъ. о чемы оубо
бсолитъ сѧ. 35 **ни** къ земи
ни къ гнои. трѣвѣ естѣ.
вѣнъ **ис**кпаетъ сѧ. **имъ**
нѣ оуши слышати. да

189

слышитъ. XV.1 **ѣ**кахъ же при
ближажште сѧ къ немуу
вси мытаре. **и** грѣшкни
ци. послоушажтъ его. 2 **и**
рѣкнѣтаахъ фарисеи **и** къ
нижкници глажште. **ѣ**ко
съ грѣшкникы приемѣ
тѣ. **и** съ ними ѣстѣ.

3 **Рече** же къ нимъ притѣчж
гла. 4 **къ** чѣкъ отъ васъ. **и**
мы съто овыцъ. **и** погоу
вѣ единж отъ нихъ. не о

22 ш in еще cyrill. in rasura scriptum adscripta: мнози сѧт званъ мало же избравъхъ.

supra v. scripta 28 съврѣш. ап съврѣш. dub.

31 verbis двѣма і-ма cyrill. десатъ superpositum praemissum; post іже cyr. adscriptum не

24 sub finem paginae cyr. charact. antiquis haec 26 in svoem quod dша subsequitur lit. e

30 съврѣшити fortasse съврѣшити

33 verbo васъ supra v. cyrill. отъ

СТАВИТЬ ЛИ ДЕВАТИ ДЕСА
ТЪ. І ДЕВАТЬ ВЪ ПОУСТЪИ
НИ. І ИДЕТЬ ВЪ САДЪ ПО
ГЫВЪШАМА. ДОНДЕЖЕ ОБРА
ШТЕТЬ ІЖ. 5 І ОБРЪТЪ ІЖ ВЪ
ЗАГАЕТЪ НА РАМК СВОИ.
РАДОУА СА. 6 І ПРИШЪДЪ ВЪ
ДОМЪ СВОИ. СЪЗЫВАЕТЪ
ДРОУГЫ. І СЖЕКАДЫ.
ГЛА ІМЪ. РАДОУИТЕ СА СЪ
МНОИЖ. Ꙗкко ОБРЪТЪ ОБИЦА МОИЖ

ПОГЫВЪШИЖ. 7 ГЛАЖ ВАМЪ.
Ꙗкко ТАКО РАДОСТЬ ВЪДЕТЬ
НА НСЕ. О ЕДИНОМЪ ГРЪШНИИ
ЦКЪ КАЖИТИ СА. НЕЖЕ. О ПТЬ.
І О ДЕКАТИ ПРАВДЪНИКЪ.
ІЖЕ НЕ ТРЪБОУЮТЪ ПОКАНИКЪ.
8 ЛИ КАКЪ ЖЕНА ІМЖИТИ ДЕ
САТЬ ДРАГЪМЪ. АШТЕ ПОГОУ
ВИТЬ ДРАГЪМЪ ЕДИИЖ.
НЕ ВЪЖИЗАЕТЪ ЛИ СВЪТИ
АНИКА. І ПОМЕТЕТЬ ХРА
МИНЪ. І ИШТЕТЬ ПРИЛЕ
ЖНО. ДОНДЕЖЕ ОБРАШТЕ
ТЬ. 9 І ОБРЪТЪШИ СЪЗЫВА
ЕТЪ ДРОУГЫ І СЖЕКАДЫМА.
ГЛАЖИТИ. РАДОУИТЕ СА СЪ
МНОИЖ. Ꙗкко ОБРЪТЪ ДРАГЪ
МЪ ІЖЕ ПОГОУВИХЪ. 10 ТАКО
ГЛАЖ ВАМЪ. РАДОСТЬ БЫ
ВАЕТЪ ПРЪДЪ АБЪАМЪ БЖИИ.
О ЕДИНОМЪ ГРЪШНИИЦКЪ КА
ЖИТЕІМЪ СА. 11 РЕЧЕ ЖЕ.
ЧКЪ ЕТЕРЪ ІМЪ ДУКА СНА.

190

12 І РЕЧЕ МЪНИИ СНЪ Ю ОЦЮ
ОЧЕ ДАЖДЪ МИ. ДОСТОИИЖ
ІЖ ЧАСТЪ. ІМЪНЪКЪ. І РАЗДЪК

4 ЛИ ІМА ІМЪНЪКЕ. 13 І НЕ ПО
МНОЗЪХЪ ДЪНЕХЪ. СЪБЪРАВЪ.
ВСЕ МЪНИ СНЪ. ОТИДЕ НА
СТРАНЪ ДАЛЕЧЕ. І ТОУ РА
СТОЧИ ІМЪНЪКЕ СВОЕ ЖИКЪ
КАЖДЪНО. 14 ІЖДИВЪШЮ ЖЕ
ЕМОУ ВЪСКЪ. ВЪСТЪ ГЛА
ДЪ КРЪПЪКЪ НА СТРАНЪ ТОИ.
І ТЪ НАЧАТЬ ЛИШИТИ СА.
15 І ШЪДЪ ПРИАЪШИ СА ЕДИИ
МЪ ОТЪ ЖИТЕАЪ ТОА СТРА
НЫ. І ПОСЪЛА І НА СЕЛА
СВОКЪ. ПАСТЪ СВИНИИ. 16 І ЖЕ
ДАШЕ НАСЪТИТИ СА. ОТЪ
РОЖИЦЪ ІЖЕ КЪКАХЪ СВИНИИ.
І НИКЪТОЖЕ ДАШЕ МОУ. 17 ВЪ
СЕКЪ ЖЕ ПРИШЪДЪ РЕЧЕ. КО
ЛИКОУ НАІМЪНИКЪ ОЦА МОЕ
ГО ІЗЪЫВАЮТЪ ХЪКЕН.
АЗЪ ЖЕ СЪДЕ ГЛАДОМЪ ГЫВАЖ.

18 ВЪСТАВЪ ІДЖ КЪ ОЦЮ МОЕМОУ.
І РЕЖ ЕМОУ. ОЧЕ СЪГРЪШИ
ХЪ НА НВО І ПРЪДЪ ТОВОИЖ. 19 ЮЖЕ
НЪКЕМЪ ДОСТОИИЪ. НАРЕ
ШИТИ СА СНЪ ТВОИ. СЪТВОРИ
МА. Ꙗкко ЕДИНОГО ОТЪ НАІ
МЪНИКЪ ТВОИХЪ. 20 І ВЪСТА
ВЪ ІДЕ КЪ ОЦЮ СВОЕМОУ.
ЕШТЕ ЖЕ ЕМОУ ДАЛЕЧЕ СЖ
ШТЮ. ОУЗЪРЪ І ОЦЪ ЕГО. І МИ
ЛЪ ЕМОУ БЪИ. І ТЕКЪ НАПА
ДЕ НА ВЪИЖ ЕГО. І ОБЛО
ВЪИЗА І. 21 РЕЧЕ ЖЕ ЕМОУ СНЪ.
ОЧЕ. СЪГРЪШИХЪ НА НВО
І ПРЪДЪ ТОВОИЖ. ЮЖЕ НЪ
СМЪ ДОСТОИИЪ НАРЕШИ
СА СНЪ ТВОИ. СЪТВОРИ МА.
Ꙗкко ЕДИНОГО ОТЪ НАІМЪ
НИКЪ ТВОИХЪ. 22 РЕЧЕ ЖЕ ОЦЪ

XV.6 forma lit. ъ in domъ dub.
emend. Cyr. с pro eraso glagolъ in cuius
glag. lit. haec: ѡ блѣдѣнемъ снѣ
verbo прѣдъ supra v. praemissum
хъ supra v. additae

7 o verbo девати supra v. praemissum 8 in десять
Ad calcem paginae 189b
13 in събравъ lit. бѣ supra v. scriptae 18 і
19 in нареши lit. т superposita 21 in твоихъ lit.

кѣ ракомъ своимъ. ско
ро ѡзнесѣте одеждѣ прѣ
вѣжѣ. і облачѣте і і
дадите прѣстень на рѣжж его.

191

і сапогы на нозѣ. 23 і приве
дѣше телецѣ оупитѣны.
заколѣте. і кадѣше да ве
селитѣ сѣ. 24 кко снѣ мой съ
мрѣтѣвъ вѣ і оживе. ѡзгѣ
ваъ вѣ і окрѣте сѣ. і нача
ша веселити сѣ. 25 вѣ же снѣ
его старѣи на селѣ. і кко
градѣи приближи сѣ къ до
моу. і слыша пѣнник і
ангѣ. 26 і призѣвакъ еди
ного отъ ракъ. възрашаа
ше і. чѣто оубо си сѣтѣ.
27 онѣ же рече емоу. братѣ
твой приде і закъла оцѣ
твой. телецѣ оупитѣны.
кко съдрава і приятѣ. 28 ра
згѣка же сѣ. і не хотѣа
ше вънити. оцѣ же его і
шѣдѣ молѣаше і. 29 онѣ же
отъкъштатѣ рече оцѣ сво
емоу. се колико лѣтѣ раво
таѣж тебѣ. і николиже

заповѣди твоеѣ не прѣ
стѣпихѣ. і мѣнѣ николи
же не далѣ еси козѣлате.
да съ друугѣи моими възве
селитѣ сѣ вмѣ. 30 егда же
снѣ твой. ѡзгѣды твое
имѣнѣ. съ лювоуѣциами
приде. і закъла емоу теле
цѣ питомѣ. 31 онѣ же рече
емоу чѣдо. тѣи всегда
съ мноиж еси. і вѣск моѣ
твоеѣ сѣтѣ. 32 възвесели

ти же сѣ і въздрадова
ти подобаше. кко братѣрѣ
твой съ. мрѣтѣвъ вѣ і о
живе. ѡзгѣваъ вѣ і о
крѣте сѣ. XVI.1 глааше же і къ
оученикомъ своимъ.

Чѣкъ ѣтерѣ вѣ богатѣ. іже
имѣаше приставникѣ.
і тѣи оклеветанѣ въстѣ
къ нему. кко растачаа
имѣнѣкъ его. 2 і пригласѣ і

192

рече емоу. чѣто се слы
шѣ о тебѣ въздаждѣ. отъ
вѣтѣ ѡ приставленѣ домо
вънѣмѣ. не въвозможи
во къ томуоу домоу строити.
3 рече же въ сѣтѣ пристав
никѣ домоу. чѣто сѣтѣро
рѣж. кко гѣ мой отѣмле
тѣ строенѣ домоу отъ ме
не. копати не можѣ. хлѣ
пати стѣжѣ сѣ. 4 разоу
мѣхѣ чѣто сѣтворѣ. егда
отѣставленѣ бѣждѣ отъ
строенѣкъ домоу. приж
тѣ ма къ домѣ своимъ.
5 і призѣвакъ единого кого
ждо длѣжнникѣ гѣ свое
го. глааше прѣвоуемоу.
колицѣмѣ длѣжнѣ еси
гноу своему. 6 онѣ же рече.
р мѣ. мѣрѣ олка. онѣ же
рече. прими коуѣтѣни
твоеѣ. і сѣдѣ скоро напиши іи:

7 по томѣ же друугоуемоу рече.
тѣи же колицѣмѣ длѣже
нѣ еси. онѣ же рече. сѣто
мѣ корѣ. пшеница. гла емоу.
прими коуѣтѣни твоеѣ. і на

XVI.4 in разоумѣхѣ отъ, въ, 6 in мѣрѣ fig. lit. 7 dub.; lit. n quae verbum написани subse-
quitur loco erasae glagol. caractere cyril. exarata 7 lit. o quae написани subsequitur in
rasura cyr. scripta, glag. char. vestigia non apparent

6 пиши .ѿ. 8 і похвали гнѣ до
моу іконома неправдѣ
нааго. ꙗко мждрѣ створи.
ꙗко спове вѣка сего. мждрѣ
іше паче снѣгѣ свѣта.
вѣ родѣ своемъ сѣтъ. 9 і а
зѣ вамѣ глѣж. створи
те сѣкѣ дроугѣ. отѣ мамо
нинѣ неправдѣ. да е
гда оскѣдете. приимѣ
тъ вѣ къ вѣчнѣна кро
вѣ. 10 вѣрнѣ вѣ малѣ.
і вѣ мнозѣ вѣрнѣ естѣ.
і невѣрнѣ вѣ малѣ. і вѣ
мнозѣ неправднѣ естѣ.
11 аште оубо вѣ неправднѣ
мѣ жити. не висте вѣ
рнѣ. вѣ истиннѣмъ кѣто

193

вамѣ вѣрѣ іметѣ. 22 і а
ште вѣ тоуждемъ вѣрнѣ
не висте. ване кѣто ва
мѣ дастѣ. 13 Никотерѣ же
равѣ. не можетѣ двѣма
гнома работати. ли во е
динога възненавидитѣ.
а дроугаго възлюбитѣ.
ли единого дрѣжитѣ са.
а о дроузѣмъ не рѣшити вѣ
чнетѣ. не можете бѣ ра
ботати і мамонѣ. 14 слѣ
шадѣ же си всѣ. і фарі
сеі сѣрекролюкѣци сѣште.
і подражаадѣ. 15 і рече і
мѣ. вѣ есте оправдадѣ
штеі себе прѣдѣ чѣмъ. вѣ
же вѣстѣ срдѣца ваша. ꙗко
еже естѣ вѣ чѣчѣхѣ вѣсоко.
мрѣзостѣ прѣдѣ емъ е
стѣ. 16 Законѣ і пророци. до і
ѿанна. отѣ толи црѣтвие
вѣние. благовѣстѣуетѣ са.

15 оправда. an оправдааштеі dub.

25 своѣ quod зѣлаѣ praecedit supra v. exaratum

і вѣскѣ вѣ не нѣдитѣ са
17 Оудокѣ же естѣ нѣоу і зе
млѣ прѣити. неже отѣ за
кона единой чрѣтѣ погы
вѣити. 18 вѣскѣ поуштаа
і женѣ своѣ. і пригода
інѣ. прѣлюбѣ дѣетѣ
і женѣ са поуштеннѣеж
отѣ мѣжа. прѣлюбѣ дѣетѣ.
19 Чѣкѣ етерѣ вѣ когатѣ. і окла
чааше са вѣ форѣфрѣ. і вѣ
сѣонѣ. весела са на вѣскѣ
кѣ днѣ свѣтлѣ. 20 ништѣ
же вѣ етерѣ іменемъ лазо
рѣ. іже лежааше. при вра
тѣхѣ его гноінѣ. 21 і желѣмъ
наскѣтити са. отѣ кроуни
цѣ падашѣтнѣхѣ. отѣ тре
пезѣ богатааго. нѣ і пѣси
приходаште. окаяадѣхѣ
гноі его. 22 вѣ же оумрѣти
ништѣмоу. і несеноу вѣ
ти аѣлѣ. на лоно авраамѣ.

194

оумрѣтѣ же і богаты. і по
грекоша і. 23 і вѣ адѣ вѣзре
дѣ очі свої. сѣ вѣ мѣжа
хѣ. оузырѣ авраамѣ із да
лече. і лазора на лонѣ его.
24 і тѣ възглашѣ рече.
шче авраамѣ. помнѣоу
і ма. і носѣли лазора да
омочитѣ. конѣцѣ прѣста
своего вѣ водѣ. і оустѣоу
дитѣ ѣзѣмъ мой. ꙗко
страдѣ вѣ пламене се
мѣ. 25 рече же авраамѣ. чѣдо.
помѣни ꙗко възпрѣмѣлѣ
еси твоѣ благаа. вѣ жи
вотѣ твоемъ. і лазарѣ
такожде своѣ зѣлаѣ. нѣнѣ же
сѣде оутѣшаетѣ са. а тѣ

20 in гнонѣ lit. і coronidem superpos. habet

страждеша. 26 ꙗко надѣ вѣсѣ
ми сими. междю нами
љ нами. пропасть велика
оутвърди сѣ. ꙗко да хоташте
мнѣ жити. отъ сѣдоу тамо.

не възмагаште. ни љже
отъ тѣдоу (прѣхо) къ намъ прѣ
ходати. 27 рече же. молиж тѣ оубо
оче. да љ послаши къ до
мъ оца моего. 28 ꙗмакъ во
паше братрѣа. ꙗко да за
сѣвѣдѣтельствоуе
тъ љмъ. да не љ ти придѣ
тъ на мѣсто сѣ мѣчкное.
29 гла же авраамъ. љмѣтъ
моска. љ пророкъ да по
слоушаште љхъ. 30 онъ же ре
че. ни оче аврааме. нѣ а
ште къто отъ прѣтѣкъхъ
љдетъ къ нимъ. покажетъ сѣ.
31 рече же емоу. аште моска
љ пророкъ не слоушаште.
ни аште къто отъ прѣтѣкъ
хъ възкрѣсетъ. не љмѣтъ
вѣрѣ. XVII.1 Рече же къ оучени
комъ своимъ. не възмож
но естъ да не придѣтъ сѣ
блазни. окаче горе томоу

195

љмѣже придѣтъ. 2 доврѣ
моу ки вѣло. аште ки каме
нѣ жръновѣны. възложе
нѣ на вѣж его. љ вѣженъ
въ море. неже да сѣкла
живетъ. малѣхъ сиухъ
единого. 3 ꙗкнѣмѣте сѣ
вѣ. аште сѣгрѣшитъ кра

тъ твоѣ. запрѣти емоу.
љ аште покаетъ сѣ отъпоу
сти емоу. 4 ꙗко аште сѣдмо
рицеж сѣгрѣшитъ къ тѣ.
љ сѣдморичеж љбратитъ
сѣ къ тѣбѣ. гла каж сѣ. отъ
поусти емоу. 5 ꙗко рѣша апѣли
гѣи. приложи намъ вѣрѣ.
6 рече же тѣ. аште висте љ
мѣла вѣрѣ. ꙗко зръно горю
шно. глали висте оубо
сѣкамѣкъ сѣ. въздери
сѣ љ вѣсади сѣ къ море. љ по
слоушала ки вѣсѣ. 7 Кото
рѣ љже отъ вѣсѣ. ракъ љмѣа.

оржштъ. ли насжштъ. љже
принѣдѣноуемоу сѣ села.
речетъ емоу. љбѣ мнѣж
вѣ. възлази. 8 ꙗко рече
тъ емоу. оутотораи чѣто
вечерѣж. љ прѣнокавѣ сѣ
слоужи ми. донѣдеже вѣ
мѣ љ нѣж. љ по томъ вѣи
љ нѣши тѣ. 9 еда љмѣтъ
хвалѣ рабоу томоу. ꙗко сѣ
твори повелѣнаа. не мѣ
нѣ тако. 10 ꙗко вѣи егда сѣтко
рите повелѣнаа камъ.
глате ꙗко раби недосто
ини есмѣ. еже длѣжѣни
вѣхѣомъ сѣтворити. сѣ
творихѣомъ. 11 ꙗко вѣи љдѣж
штю емоу вѣ гламъ. љ тѣ
прохѣждааше междю сама
риѣж. галилѣж. 12 възходѣ
штю емоу вѣ етерѣ вѣсѣ. сѣ
рѣте љ љ. прокаженъ мѣжѣ.
љже сташа љз далече.

26 оутвърди an оутвърди dist. nequ., прѣхо quod unciis inclusi etiam in cod. punctis praefixis del. vol. scriba XVII.2 би supra v. sed eisd. glag. char. exar., fig. lit. ѣ in (жрѣно)вѣи. et възлож. dubia, itidem ultimum ѣ quod est in вѣженѣ 11 verbo галилѣж еуг. љ supra v. praemissum, 12 verbum възходѣштю cyrill. љ praecedit quod emendator aliquis interpolavit

196

13 і ти възнѣса гла҃шше. се
наставниче помиоуі
ны. 14 і видѣвъ ѿ рече имъ
Шѣдѣше покажите са іере
ѡмъ. і вѣ і джштемъ
имъ. іштистиша са. 15 еди
нъ же отъ нихъ видѣвъ ꙗко
іцѣлѣк. възврати са съ
гласомъ великъмъ слава
ба. 16 і паде ницъ на ногоу
его. хвалѣ емоу въздаѣа.
і тѣ вѣ самарѣнинъ. 17 отъ
вѣштавъ же ис. рече. не
десѣтъ ли іштистиша са.
да девѣтъ како 18 не обрѣтѣ са.
възрашѣше са дати сла
вѣ вѣ. тѣкъмо іноплеме
нникъ съ 19 і рече емоу вѣ
ставъ іди. вѣра твоѣ спе
та. 20 Пъпрошенъ же вѣ отъ
Фариски. когда придетъ
црсье вѣне. шѣвѣшѣта і
мъ і рече. не придетъ црсье

вѣне съ сѣмънѣннемъ.
21 ни режѣтъ. се сѣде ли ѡвѣде.
се во црсье вѣне. вѣнѣ
трѣждоу вѣ васъ естѣ.
22 Рече же вѣ оученикомъ. при
дѣтъ дѣне. егда вѣжде
лѣте единого дѣне. сна
чскаѣго видѣти. і не оу
зѣрите. 23 і режѣтъ вамъ.
се сѣде. се ѡвѣде хъ. не і
зидѣте. ни поженѣте.
24 ꙗко во маѣни вѣисцаѣ
шѣти са. отъ подѣнскѣнѣ.
на подѣнскѣж. свѣти
тѣ са. тако вѣдетъ снъ
чскы. вѣ днѣ свои. 25 Прѣ

жде же подобаетъ емоу.
много пострадати. і искоу
шеноу вѣти отъ рода сего.
26 і ꙗкоже вѣ вѣ дѣни новѣты.
тако вѣдетъ і вѣ дѣни сна
чскаго. 27 вѣдѣахъ і пѣкѣхъ
і женѣахъ са і посагаахъ.

197

до негоже дѣне вѣниде нос
вѣ ковчегъ. і приде пото
нъ і погоуби вѣса. 28 Такожде
ꙗкоже вѣ. вѣ дѣни лотѣовѣ.
вѣдѣахъ і пѣкѣахъ. коупо
ваахъ і продаахъ. сажда
ахъ зѣдаахъ. 29 вѣ нѣже дѣ
нѣ ізиде лотъ. отъ содомѣк
нѣ. одѣжди жюпѣлѣ. і огнь
съ некесе. і погоуби вѣса.
30 і по томоужде вѣдетъ і днѣ.
вѣ нѣже снъ чскъ вѣитѣ са.
31 Пъ тѣ дѣнѣ вѣ нѣже вѣдетъ
на кровѣ. і сѣсѣди его вѣ
домоу. да не сѣлѣзетъ вѣ
зѣтъ іхъ. іже на сѣлѣ.
такожде да не възврати
тѣ са. вѣспѣтъ. 32 помни
іте женѣ лотѣовѣ. 33 іже а
шѣте вѣзиштѣтъ днѣ своѣ
спѣсти погоубитѣ іж.
а іже погоубитѣ живитѣ іж.
34 гла҃ж же вамъ. вѣ тѣ ношѣ

вѣдете дѣва. на ложи е
днѣномъ. еднѣнъ ноелѣ
тѣ са а дроугѣ оставѣлѣ
етѣ. 35 вѣдете дѣвѣк вѣ коу
пѣ мелѣшѣти. еднѣнъ по
емлѣжѣтъ а дроугѣжѣ ѡста
влѣжѣтъ. 36 дѣва на сѣлѣ.
еднѣнъ ноемлѣжѣтъ а дроугѣ

13 verbo възнѣса supra versum eyn. char. additum гласъ свои 17 ша in іштистиша supra
v. script. 23 in хъ lit. ѣ in e mutata, sed vestigia ѣ manent quod restitui; in поже
нѣте lit. en in rasura scriptae 31 pro вѣ нѣже emendator cyrill. characteribus glag. partim
erasis partim rescriptis ижъ facere conatus est

9 оставлѣхъ 37 і отъ вѣ
штавѣше глаша емоу. кѣде
ги онъ же рече имъ. ѿдеже
тѣло. тоу і орли снѣмѣхъ
тѣ са. XVIII і гла же і притѣхъ
къ нимъ. како подобаѣ всѣ
гда молити са. і не сътѣхъ
жати са 2 глахъ. Сѣди въ
етеръ въ етеръ градъ. ба
не боѣ са ни чѣ. не срамѣхъ
ѣ са. 3 въдова же кѣ въ градъ
і прихощаѣше къ нему [томъ.
глахъшати. мѣсти мене отъ
снѣхъ моего. 4 і не хотѣаше
на дѣвѣ же врѣмени. по

198

слѣдъ рече въ сѣтѣ. аште
і ба не коѣ са. і чѣ не сра
мѣхъ са. 5 за не творитѣ
ми троудъ въдовница си.
да мѣштѣ еѣ. да не до ко
нѣца прихощаши засто
тѣ мене. 6 рече же гъ. слы
шите чѣто сѣди непра
вѣдѣны глетѣ. 7 а въ не
иматѣ ли сътворити.
мѣсти избѣраныхъ сво
ихъ. къпнижнѣхъ къ нему.
днѣ і ноштѣ. і трѣнитѣ
на нихъ. 8 глахъ вамъ. ꙗко съ
творитѣ милость ихъ къ
скорѣ. окаче снѣ чѣкъ при
шѣдъ. оубо обрѣштѣ ли
кѣрѣ на землѣ. 9 рече же і
къ етеромъ. надѣшите
имъ са на са. ꙗко сътѣ пра
вѣдѣнѣ. і оуничѣжаѣхъ
штемъ. прочѣла притѣхъ
съхъ. 10 Чѣ дѣва вънидѣсте
въ црковѣ. номолитѣ са.

единъ фарисѣ а дреу
гы мѣтарѣ. 11 фарисѣ
і же ставъ. сице въ сѣтѣ
молѣаше са. ве хвалѣхъ
текъ въздаѣхъ. ꙗко нѣсмѣ
ꙗко і прочи чѣи. хѣштѣ
нищи. неправѣдѣнѣи.
прѣлюбоѣдѣ. ли ꙗко і сѣ
мѣтарѣ. 12 поштѣ са дѣ
ва кратѣ къ сѣботѣ. де
сѣтинѣ даѣхъ. всего еѣи
ко прѣтѣхъ. 13 а мѣтарѣ
із далече стоѣа. не хотѣ
аше ни очню своєю възве
сти на нѣо. нѣ въѣше прѣ
си своѣ гла. ве милости
въ вѣди мѣнѣ грѣшнѣнѣоу.
14 глахъ вамъ. сѣниде съ въ
домъ своѣ оправѣданъ па
че оногѣ. ꙗко всѣкъ възно
са са. сѣмѣритѣ са. і сѣ
мѣрѣи са възнесетѣ са.

199

15 приношаѣхъ же къ нему і
младѣнѣца. да ви са ихъ
кознѣа. видѣвѣше же
оученици прѣштѣаѣхъ имъ.
16 іс же призѣва ѣ гла не дѣ
ѣте дѣтѣи. прихощити къ
мѣнѣ. і не браните имъ.
таковыхъ бо естѣ црскѣ вѣне.
17 Яминъ глахъ вамъ. іже а
ште не приметѣ црскѣ
вѣнѣ. ꙗко отрѣча. не има
тѣ вънѣти въ не. 18 і въпро
си н етеръ кънѣзѣ гла.
оучитѣлю благѣ. чѣто съ
твори животѣ въчѣны на
слѣдоуѣхъ. 19 рече емоу іс. чѣ
то ма глаши блага. никѣ
тоже блага. тѣкъмо единъ

3 томъ quod градъ subsequitur eadem quidem manu sed extra versum in margine adscriptum
6 lacunam punctis indicavi, ubi in cod. aliquot lit. erasae sunt. Ad calcem paginae haec
habes: w фарисѣ і мѣтари

вѣ. 20 заповѣди вѣси. не оуби. не прѣлюбѣи сътвори. не оукради. не лѣжесѣвъкъ. дѣтелѣ вѣди. чѣти оца твоего і матерѣ. 21 шнѣ же

рече емоу. вѣск си съхрани хѣ отѣ юности моея. 22 Глашавѣ же іс рече емоу. иште єдиногo не доконьчалѣ еси. вѣск еанко імаши продаждѣ. і раздаи ништинѣмъ. і ни мѣти імаши съкровиште на нѣсѣхъ. і гради по мнѣ. 23 онѣ же слышавѣ се. прискрѣвенѣ вѣи. вѣк бо бога тѣ стѣло. 24 Видѣвѣ же іс. прискрѣвенѣ вѣивѣ шѣдѣ. рече. како не оудовѣ імѣиштеи богатѣство. вѣ црсе вѣже вѣнидѣжтѣ. 25 оудовѣке ко естѣ велѣжедоу. сквозѣ ігѣ линѣк оубиши проіти. неже богатоу вѣ црсе вѣже ни. 26 рѣша же слышавѣши. то кѣто можетѣ спнѣ бѣити. 27 онѣ же рече. не кѣ зможнаа отѣ чѣкѣ. вѣзмо жѣна отѣ ба сѣжтѣ. 28 рече же

200

петрѣ. се мѣ оставихо мѣ вѣск. і вѣ слѣдѣ тебе і дохоумѣ. 29 Онѣ же рече імѣ. аминѣ глажѣ вамѣ. кѣко ни кѣктоже естѣ. іже оставитѣ домѣ. ли родителѣ. ли братрѣж. ли сестрѣмъ. ли женѣ. ли чада. црскѣ вѣжитѣ ради. 30 іже вѣсприметѣ множицежѣ вѣ врѣ ма се. і вѣ вѣкѣ градѣ

12 шты. животѣ вѣчѣны.

31 Поіумѣ же ога на десѣте. рече кѣ нимѣ. се вѣсходимѣ вѣ имѣ. і съконьчажтѣ са вѣск пѣсанаа пророкѣ. о снѣ чѣцѣмъ. 32 прѣдадатѣ бо вѣмъ ѣзѣкомѣ. і по рѣгажтѣ са емоу. і доса датѣ емоу. і заплѣжтѣ і. 33 і тепѣше оубижитѣ і. і третнѣ днѣ вѣскрѣсетѣ. 34 і ти ничѣеже отѣ сихѣ не

разоумѣша. і вѣк глажѣ скрѣвенѣ отѣ нихѣ. і не разоумѣахѣ глѣмѣхѣ. 35 Бѣ же єгда приближи са кѣ ерихѣ. слѣпѣцы єтерѣ скѣ дѣашѣ при пѣти просѣ. 36 слыша же народѣ мимо ходѣшѣ. вѣпрашаашѣ. чѣто оубо єстѣ се. 37 повѣ дѣша же емоу. кѣко іс. на зарѣнинѣ мимо ходитѣ. 38 і тѣ вѣзѣли гла. ісе снѣ давѣ. помилоуі ма. 39 і прѣдѣ ідѣшѣи. прѣшта дѣхѣ емоу. да оумѣчи тѣ. онѣ же пачѣ стѣло. кѣ шѣкше гла. снѣ давѣ помилоуі ма. 40 ставѣ же не. новелѣ привести и кѣ се вѣк. приближѣши же са емоу кѣ немoу. вѣпроси і. 41 чѣто хошѣши да ти сътворижѣ. онѣ же рече. ги да прозѣрѣжѣ.

201

42 іс же рече емоу. прозѣри вѣра твоѣ снѣ тѣ. і авѣе прозѣрѣ. 43 і вѣ слѣдѣ его гра

24 in бѣльвѣдѣ emendator aliquis litera d erasa rectam lectionem бѣвъше restituere voluit
27 fig. lit. ѣ in отѣ чѣкѣ dubia 29 че in печо quod scriba glagoliticus omiserat emend.
cyrill. supra v. adposuit

дѣаше слава ба. і вси лю
дѣ видѣвъше въздаша
хвалѣ бви. XIX. 1 і въшкдѣ про
хождааше въ іерихѣ. 2 і се
мжжъ іменемъ нарица
емъ закѣхей. і съ вк
старкѣ мѣтаремъ. і тѣ
вк богатъ. 3 і искааше ви
дѣти іса. кѣто естѣ. і не
можааше видѣти народо
мъ. ꙗко тѣломъ малъ вк.
4 і прѣди текъ възакъзе на
сѣкомариж. да видить
іса. ꙗко тѣдѣ хотѣаше
минжити. 5 і ꙗко приде на
мѣсто. възтѣрѣвъ іс ви
дѣ і. і рече къ нѣмоу. за
кѣхѣе. потѣштавѣ сѣ съ
лѣзи. днѣсь бо подоба
тъ ми. въ домоу твоѣмъ

бѣти. 6 і потѣштавѣ сѣ съ
лѣзе. і приять і радоуѣа сѣ.
7 і видѣвъше і рѣнѣтаѣхъ
гѣлѣште. ꙗко къ грѣшнѣоу
мжжю вѣниде. витатѣ.
8 ставѣ же закѣхей. рече къ
гю. се полѣ имѣникъ мое
го гѣ дамъ ништѣмъ.
і аште есмь кого чинъ бѣи
дѣкаѣ. възвратиѣ четво
рицеѣ. 9 рече же къ нѣмоу не.
ꙗко днѣсь спѣние домоу се
моу бѣстѣ. за не і съ
спѣнѣ авраѣмѣ естѣ. 10 Приде
бо спѣ чекѣ възискатѣ.
і спѣтѣ погѣбѣшаѣго.
11 Сѣлѣаштемъ же імъ се
приложѣ рече
... прѣтѣчѣ. за неже тѣ
вк близѣ іама. і мѣнѣхъ.
ꙗко авѣе хоштѣтъ црѣе

бжне авѣити сѣ. 12 Рече же
чкѣ етерѣ добра рода. іде

202

на странѣ далече. приѣ
ти сѣвѣ црѣе. і възвра
ти сѣ. 13 Призѣвавѣ же і
равѣ своѣхъ. въздастѣ
імъ і мѣнасъ. і рече къ
нимъ. коупѣлѣ дѣите до
нѣже приѣ. 14 і гражда
не емоу. ненавидѣхъ его.
і посѣлаша молитѣ.
къ сѣдѣ его гѣлѣште. 10
не хоштѣмъ сѣмоу. да црѣоу
етѣ надѣ нами. 15 і бѣстѣ
егда сѣ възврати приѣ
црѣе. і рече да пригѣ
сѣтѣ емоу равѣ тѣ. імъ
же дастѣ сѣрѣбро. да оуѣк
стѣ какъ коупѣлѣ сѣтѣ съ
твориши. 16 приде же прѣвѣмъ
гѣл. гѣ. мѣнасъ твоѣ. і
приѣкла мѣнасъ. 17 і рече е
моу. благѣ раѣе добрѣмъ
вѣрѣне. ꙗко о малѣ вѣи вк
рѣнѣ. вѣди областѣ імъ.

надѣ десѣтѣѣ градѣ. 18 і при
де вѣторѣ гѣл. мѣнасъ твоѣ
гѣ сѣтвори. д. мѣнасъ. 19 ре
че же і томоу. і тѣмъ вѣди
надѣ. д. ѣ градѣ. 20 і друѣмъ
приде гѣл. гѣ. се мѣнасъ
твоѣ ѣже імѣхъ. положи
нѣ въ оуѣроуѣскѣ. 21 коуѣхъ бо сѣ
теѣ. ꙗко чкѣ вѣрѣ еси. вк
земѣши. ідеже не положѣ.
і жѣнешѣ егоже не сѣвѣкѣ.
22 гѣл емоу. отѣ оуѣтѣ твоѣ
хъ ѣсѣждѣ тѣ. зѣлѣмъ раѣе.
вѣдѣаше ꙗко чкѣ вѣрѣ еси.

въземѣжъ егоже не положи
хъ. і жьнѣ егоже не сѣахъ.
і събираѣа ѡдоуже не ра
здаахъ. 23 і по чьто не вѣда
стѣ моего сѣребра ꙗкѣмажъ
никомъ. і азъ пришкѣдъ съ
анхоужъ. іставалъ е би
мъ. 24 і прѣдъстоѡштѣмъ
рече. възъмѣте ѡтъ него

203

мънасъ. і дадите ѡмъ
штюмоу. і мѣнасъ. 25 і рѣша
емоу. ги. іматъ. і мѣнасъ
26 Глѣжъ же вамъ. ꙗко вѣкомоу
ѡмъштюмоу дадатъ. а ѡтъ
не ѡмъштадо. і еже іма
тъ ѡтъ ѡмъштѣ ѡтъ него.
27 Обаче врагы моиа тѣ. не
хотѣвъша мѣнѣ да црѣ би
мъ вѣмъ надѣ ними. при
ведѣте ѡ сѣмо. і исѣцѣ
те ѡ прѣдъ мноуж. 28 і се рекъ
ідѣаше прѣди. въсхода
въ іамъ. 29 і вѣстѣ ꙗко при
блѣжи сѣ. къ витѣфаги
ѡж. і витаниѡж. къ горѣ
нарицаемѣи елѣонѣ. по
сѣла дѣва ѡтъ оученикѣ
своихъ 30 гла. ідѣта въ прѣ
мѣнѣжъ вѣсь. въ нѣже
въсходашта ѡбращѣта.
жрѣба приказано. на нѣже
никѣтоже кѣде. ѡтъ чкѣ не

къскѣде. ѡтрѣшиша привѣдѣ
та ми е. 31 і аште кѣто вѣмъ въ
прашаѣтъ. по чьто ѡтрѣши
ѣта е. тако речѣта ꙗко гѣ
его трѣкоуетъ. 32 Шѣдѣша

же посѣлаана. ѡбрѣтосте
ꙗкоже рече іма. 33 ѡтрѣши
ѡштѣма же іма жрѣба.
рѣша гдѣе его къ нима. чьто
ѡтрѣшаѣта жрѣба. 34 ѡна же
рѣсте. ꙗко гѣ его трѣкоуетъ.
35 і привѣдѣте е къ іскѣ.
і възврѣгѣше ризѣ своиа
на жрѣба въсадиша іса.
36 і дѣштю же емоу. пости
лаахъ ризѣ своиа по пѣти.
37 приближаѡште же сѣ емоу.
лвѣе. къ низѣхожденю го
рѣ елѣонѣсѣцѣ. оучатъ вѣсе
множество оученикѣ. ра
доужште сѣ хвалите ба
гласомъ великомъ. ѡ вѣск
хъ силахъ ѡже видѣша.

204

38 глѣжште. блгѣнѣ
града. црѣ въ іма гнѣ.
мирѣ на нѣсхъ. і слава
въ кѣшикѣнихъ. 39 і етери
фарисѣи рѣша къ нему о
тъ народа. оучитѣлю за
прѣкти оученикомъ твоі
мъ. 40 і ѡтъвѣштакъ рече і
мъ. глѣжъ вамъ. ꙗко аште
сѣ оумльчатъ. каменѣ
възѣнѣти іматъ. 41 і ꙗко
приблѣжи сѣ. видѣвъ гра
дѣ плака сѣ ѡ немъ гла. 42 ꙗко
аште би разоумѣла въ дѣ
нѣ сѣ. і тѣ ꙗже къ мироу
ткѣмоу. нѣмѣ же оукры
сѣ. ѡтъ очю ткѣю. 43 ꙗко
придѣтъ дѣнѣ на тѣ. і о
вложатъ врази твоі.
ѡстрогъ о тебѣ. і ѡвидѣ

30 in въсходашта emendator literam e erasit, sed vestigia adhuc manent 35 inter
жрѣба et въсадиша emend. cyrill. и scripsit 37 pro оучатъ emend. cyr. superposito
na formam начатъ restit. vol. 38 post блгѣнѣ emendator aliquot lit. erasit, vestigia
vociis црѣ adhuc manent. Verbis црѣ въ іма cyrillice издралевъ superpositum. Ibidem in
margine cyr. char. мир на зѣми legitur

тъ тѣ. і окрочатъ тѣ въ
сждоу. 44 і развѣжтъ тѣ.
і чада твоѣ въ тебѣ. І не о

ставатъ камене. на каме
ни въ тебѣ. по неже не разоу
мѣ врѣмене поскштенкю
твоемоу. 45 І въшѣдъ въ црѣ
ковъ. начатъ изгонити
продажштаѣа голжен.
46 гла имъ. не сано естѣ.
і вждетъ храмъ мой. хра
мъ молитвѣ. вѣ же съ
твористе і вртѣпъ разбо
инкомъ. 47 і вѣ оуча въ црѣ
кѣве по вѣса дѣни. Ірхїе
рей же і кѣнижнїци. і
скадѣж его погоубити.
і старѣшинкы людѣмъ.
48 і не обрѣтадѣж чѣто съ
творатъ емоу. людѣе во
его вси дрѣжадѣж сѣ. по
слоушаѣште его. XX.1 І вѣ
въ єдинъ отъ дѣни. оуча
штю емоу людїи въ црѣкѣве.
і благовѣстѣвоуѣштю.
сѣсташа сѣ дрѣхїереї.

205

і кѣнижнїци. съ старци.
2 глаште къ нѣмоу. рыци
намъ коѣж областїж се
твориши. і кѣто естѣ да
вѣ тебѣ областъ сѣж.
3 Отвѣвѣштакъ же рече къ ни
мъ. въпрошѣ вѣ і азъ є
диногo словесе. і рыцѣте
ми. 4 крѣштеньє іоданово.
съ неє ли вѣ. іли отъ чкѣ.
5 они же помышлѣдѣж въ
себѣ глаште. кѣо аште
речемъ отъ неє. рече

тъ къ намъ. по чѣ
то оубо не вѣро
васте емоу. 6 аште
ли речемъ отъ чкѣ.
людѣе вси каменѣемъ
поснижтъ нѣ. ізвѣстѣ
но ко вѣ людѣмъ. о іоданѣ.
кѣо пророкъ вѣ. 7 і отвѣвѣ
шташа не вѣмъ отъ кѣдоу.
8 іс же рече имъ. ни азъ

глаж вамъ. коѣж области
ж се творѣж. 9 начатъ же къ
людѣмъ гласти притѣчж
сѣж. Чкѣ насади виногра
дѣ. і вѣдастѣ і дѣлате
лемъ. і отиде на лѣта
многа. 10 і вѣ врѣмѣ поск
ла къ дѣлателемъ рабѣ.
да отъ плода виноградѣ
наѣго дадатъ емоу. дѣ
лателе же вивѣше і поу
стиша тѣштѣ. 11 і прило
жи і дроугѣмъ поскла
ти рабѣ. они же і то
го вивѣше. і досади
ша емоу. поустї
ша і тѣштѣ. 12 і прило
жи і третїи посклати.
они же і сего оуѣзвїкѣше.
ізгѣнаша. 13 рече гѣ винограда
чѣто сѣтворѣж. посклїж
снѣ мой възлюбленѣ.
некъ ли сего оуѣсрамлѣжтъ сѣ.

206

14 видѣвѣше же і дѣлателе.
мышлѣкаж дроугѣ къ дроу
гоу глаште съ естѣ на
слѣдѣнїкѣ оубѣвѣмъ і.
да наше вждетъ достоѣнѣ.
15 ізведѣше же і вѣнѣ із вї

46 in вртѣпъ figura lit. 7 primo et secundo loco dubia, fortasse вртѣпъ
єдинъ vel въ єдинъ 11 in тѣштѣ figura lit. 7 dubia

нограда оубиша. чьто оубо
сътворитъ имъ гь виногра
да. 16 придетъ ѿ погоубитъ
дклателѧ съм. ѿ вьдѧстъ
виноградъ инѧмъ. слы
шавъше же рѧша да не вѧде
тъ. 17 онъ же възврѧвъ на нѧ
рече. чьто оубо естъ на
п'саное се. камень егоже
неврѧдоу сътвориша зи
жджште. съвѧстъ вь
главж жгълоу. 18 в'сккь на
ды на камене семь съкроу
шитъ сѧ. ѿ на немъже на
детъ. сътьретъ ѿ. 19 ѿ вьзи
скаша. архiereи ѿ книж
ници. възложити на нѧ

ржцѧ вь ть часѧ. ѿ оубоѧ
ша сѧ люди. разоумѧша
ко ꙗко къ нимъ рече притѧчж
сыж. 20 ѿ съгладавъше по
сълаша дклателѧ. твора
ште сѧ паведьници сжште.
да имжтъ ѿ вь словеси.
да бж ѿ прѧдали влады
чьствоу. ѿ области вое
водъ. 21 ѿ вьпросиша ѿ глаж
ште. оучителю. вѧмъ
ꙗко правъ глѧши. ѿ не на
лице зьриши. нъ вь исти
нѧ нжти вжню оучиши.
22 достоитъ ли намъ к'еса
рени данъ дакти ѿли ни.
23 разоумѧвъ же льсть ихъ.
рече къ нимъ. 24 покажѧте
ми п'кнѧзь. чии иматъ
образъ ѿ нап'санке они
же рѧша к'есаревъ. 25 онъ же
рече къ нимъ въздадите
оубо кесаревое к'есарени.

ѧже сжтъ вжнѧ вѧ. 26 ѿ не
могоша зазрѧти глѧ
его прѧдъ людymi. ѿ днѧ
ше сѧ о отѧвѧтѧ его оумль
чаша. 27 Пристжпиша же
етерии отъ садоукѧ глаж
ште. вьскрѧшенню не вѧ
ти. ѿ вьпрашаахж 28 глаж
ште. оучителю мози на
п'сала естъ намъ. аште ко
моу братрѧ оумьретъ. ѿ
мъ женж. ѿ ть вѧштады
нъ вѧдетъ. да поиметъ
братрѧ его женж. ѿ вьскрѧ
ситъ сѧма братра своего.
29 седмь оубо братрѧмъ вѧ.
ѿ прѧвѧ поимъ женж оу
мрѧтъ. ѿ вѧштѧднѧ. 30 ѿ
поимтъ вѧторы женж. ѿ ть
оумрѧтъ вѧштада. 31 ѿ тре
ти поимтъ ж такоже ѿ
к'скъ седмь оумрѧша. не о
ставъше чадъ. 32 посаѧды

же в'скхъ ѿ жена оумрѧтъ.
33 вь вьскрѧшенне оубо. кото
раго ихъ вѧдетъ жена.
34 ѿ отѧвѧштавъ се. рече ѿ
мъ. снова вѧка сего жена
тъ сѧ. ѿ посагажтъ. 35 а съ
подобъши сѧ. вѧкъ ть оу
лоучатъ. ѿ вьскрѧшенне
еже отъ мрѧтвѧихъ. ни же
натъ сѧ. ни посагажтъ.
36 ни оумрѧти ко по томъ мо
гжтъ. равни ко сжтъ
аѧломъ. ѿ снова сжтъ
вжнѧ. вьскрѧшенню сно
ве сжтъ. 37 ꙗко вьстажтъ

18 л in пады eug. char. in rasura exaratum
dub.

21 utrum vѧмъ an vѧмъ dubitare licet.

apparet, una vel duae literae erasae

19 ko in ꙗко supra v. positum, т in нимъ

26 in lacuna quae post зазрѧти

30 lit. вьтор in rasura scriptae

мрътвинъ. і мочи съказа
при вѣнникъ. ꙗкоже гла. ꙗко
ба авраамъ. і ба ісаакъ
19 ва. і ба ісакъ. 38 въ же
нѣтъ мрътвѣхъ. нѣ жи
вѣхъ. вси бо томоу
живи сѣтъ. 39 отъвѣшта

208

въше же. етеринъ. кѣни
жъникъ рѣша. оучителю.
добрѣ рече. 40 Къ томоу же
не съмѣахъ его въпраша
ти ничьсоже. 41 рече же і
мъ. како глахъ кѣнигы
ха вѣти сна дава. 42 самъ
бо дадъ глетъ. въ кѣнига
✓ хъ спалъмьскыхъ. Рече
гъ гви моемоу. сѣди ѿ де
спѣж мене. 43 дондеже по
ложж врагы твоѣ. подъ
ножью ногама твоѣма.
44 дадъ і оубо ꙗко нарицаетъ.
то како снъ емоу естъ. 45 Слы
шаштемъ же вѣсмъ людъ
мъ. рече къ оученикомъ
своимъ. 46 вѣнемѣте отъ
кѣнижъникъ. хоташти
хъ въ одеждахъ ходити.
і любаште цѣлованъкъ на
трѣжиштитихъ. і прѣдъсѣ
даннѣ на сѣнъмиштитихъ.

і прѣждезѣванъкъ на ѡвѣ
дѣхъ. 47 Іже сѣнѣдаитъ
домъ въдовиць. і винож
далече молатъ са. сн
примѣтъ ѡсѣжденъе бо
льшее. XXI вѣзѣрѣкъ же видѣ
въмѣтажштѣ. въ базо
филакнѣ. дары свои
богатыа. 2 видѣвъ же
етерж въдовиць оубога.

38 бѣ fig. lit. ꙗ dub.

ut emendatum кѣнижъници legeres

41 vocabulo кѣнигы cyrill. characteribus superpositum жъници,

46 ꙗ in одеждахъ, XXI.2 in двѣ dub.

въмѣтажштѣ тоу дѣвѣ
лепѣтъ. 3 і рече. въ истинѣ
глаж вамъ. ꙗко въдови
ца си оубога. боле всѣ
хъ вѣврѣже. 4 вси бо сн
отъ извѣтъка вѣврѣго
ша въ дары вви. а си отъ
лишенькъ своего. вѣсе і
мѣнъе свое вѣврѣже.
5 І етеромъ глахъшемъ ѿ
црѣкѣви. ꙗко каменъемъ
добромъ. і съсѣдъ оукра
шена естъ. рече. 6 си ꙗже ви
дите.

209

придѣтъ днѣе. въ нѣже
не останетъ камень на каме
ни сѣде. іже не разоритъ са.
7 Вѣпросиша же і глахше
оучителю. когда оубо си
вѣдѣтъ. і чьто естъ зна
менье. егда хотатъ си вѣ
ти. 8 онъ же рече. блѣдѣ
те са да не прѣкаштени
вѣдете. мнози бо придѣ
тъ. въ іма мое глахше.
дѣзъ есмъ. і вѣрма при
ближи са. не ідѣте въ
слѣдъ ихъ. 9 Егда же оу
слышите врани і нестро
енъкъ. не оубоите са. подо
блетъ бо симъ прѣжде
вѣти. нѣ не дѣе коньчи
на. 10 тогда глаше имъ.
въстанетъ бо ѡзѣкъ
на ѡзѣка. і црсо. на црсо.
11 трѣи же велици по мѣ
ста. і глади і въ мори

вѣдѣтъ страхованъкъ.
і знаменъкъ съ нексе. ве
лькъ вѣдѣтъ. 12 прѣжде же

снхъ в'схъ. възложатъ на вѣ ржкы своѣ. ѿ ижде нхъ прѣдѣлшше на снхъ мишта. ѿ въ тѣмънища. ведомы къ црѣмъ ѿ вла дѣкамъ. ѿмене моего ради. 13 приключитъ же са вамъ. въ свѣдѣтелъство. 14 Положите оубо на срѣдцихъ вашихъ. не прѣжде поучати са отъ вѣ штавати. 15 азъ бо дамъ вамъ. въ оуба прѣмъ дростъ. еже не вѣзмо гхъ противити са. ѿ о тѣвѣштати. в'си проти вѣкѣште са вамъ. 16 прѣдани же вѣдете роди телы ѿ братрѣж. ѿ родо мь. ѿ дроугъ. оумрѣтва

210

тъ отъ васъ. 17 ѿ вѣдете ненакидши отъ в'схъ. ѿмене моего ради. 18 ѿ вла сѣ главы вѣшеѣ не погы внетъ. 19 къ трѣпѣни ва шемъ. сѣгажите дша ва ша. 20 егда же оузрите. обвѣстоимъ вои ѿнамъ. тогда разоумѣете. кко прикѣжи са запоуетъ нѣ емоу. 21 Тогда сжште ѿ въ ѿудки. да вѣгажтъ въ горы. ѿ иже по срѣдѣ его да ѿсходатъ. ѿже въ странахъ. да не вѣхода тъ въ нѣ. 22 кко днѣ мѣште нѣю сн сжтъ. да ѿспѣ нѣтъ са. в'сѣ нап'санаѣ. 23 Горе неправдѣнѣмъ. ѿ доаштѣмъ къ тѣ дни. вѣдетъ бо вѣда

велькъ на земли. ѿ гнѣ въ на людехъ снхъ. 24 ѿ на

дхъ въ острѣ мечѣ. ѿ плѣ нени вѣдхъ въ ѿзы кы в'са. ѿ намъ вѣдетъ попираемъ. ѿзыкы. дондеже сѣконѣахъ са. врѣмена ѿзыкы. 25 ѿ вѣ дхъ знаменѣ въ сѣ нѣци. ѿ мѣсаѣ. ѿ свѣ здахъ. ѿ на земли тѣга ѿзыкомъ. отъ нечлѣнѣ. шюма морѣскаѣго. ѿ въ змѣштѣнѣ. 26 ѿздыха ѿштѣмъ чкомъ отъ стра ха. ѿ чайнѣ. градхѣти хъ на вѣселѣжѣ. си лы бо нескѣна дви гнѣтъ са. 27 ѿ тогда оубъ рѣтъ сн чѣкы. градхѣ шѣ на облацѣхъ. сѣ си лоѣ ѿ славоѣ. многоѣ. 28 начинаѣштѣмъ же си мъ вѣвати. вѣсклони те са. ѿ вѣздвигѣте

211

главы вѣша. за не при ближи са ѿзбавленѣе вѣше. 29 ѿ рече ѿмъ притъ чѣ. видите смоковъ ницѣ. ѿ в'сѣ дрѣва. 30 егда прошиваѣхъ са. оубе видаште о сѣкѣ в'сѣте. кко близъ жѣтра естѣ. 31 Тако ѿ вѣ егда оузрите. си вѣважшта. вѣди те кко близъ естѣ црѣне вѣне. 32 ѿмин' глаѣ вамъ. кко не ѿматъ прѣти ро дѣ сѣ. дондеже в'сѣ вѣ дхъ. 33 нѣ ѿ землѣ ми

15 verbo прѣмѣдрость cyrill. и superpositum, въ quod oуба praeceedit erasim lit. ѣ in доаштѣмъ dubia

24 сѣконѣч. an сѣкон. dub.

мо ѱдетъ. а словеса моѳ
не ѱмжтъ прѳкѳти. 34 Ы
немлѳте же себѳ. еда
когда отагѳчажѳтъ срѳ
дыца ваѳа. ѳвѳданѳемъ
ѳ пѳкнѳствомъ. печа
лѳми житѳнскѳ ѱни.
ѳ наѳдетъ на вѳи вѳнезаа

пж дѳнъ тѳ. 35 акѳи сѳтъ ко при
детъ. на вѳа сѳдѳштѳмѳ на
лицѳи вѳеѳа землѳ. 36 вѳдите
оуѳко на вѳкко вѳрѳмѳ. мола
ште са. да сѳподовите са
ѳуѳкѳжати. вѳскѳхъ сиѳхъ
хотѳштиѳхъ вѳити. ѳ ста
ти прѳдѳ сномъ чѳкомъ.
37 кѳ же вѳ дѳне оуѳча вѳ црѳкѳве.
ѳ ноштѳнѳ оудварѳѳше са
ѳсхода вѳ горѳ. нарицаемѳи
елеѳнѳ. 38 ѳ вси люде ѳз оуѳ
тра прихѳдаште кѳ немѳу
вѳ црѳковѳ послоушѳтъ его.
XXII. 1 Приближаѳше же са праздѳ
никѳ ѳпрѳенѳкѳ. нарицае
мѳи пасѳа. 2 ѳ несаѳхъ ѳрѳи
ереѳ ѳ кѳнижѳници. како
ѳ вѳ ѳубили. коѳхъ ко са
люди. 3 Ыниде же со
тона вѳ ѳудѳ. нарицае
мѳи ѳскариѳтѳ. ежѳта
ѳтѳ числа ѳвою на десѳте.

212

4 ѳ шѳдѳ гла ѳрѳхѳереѳмѳ.
ѳ коѳкодамѳ. како ѳмъ прѳ
дастѳ ѳ. 5 ѳ вѳздрадова
ша са. ѳ сѳвѳштѳша да
ти емѳу сѳребро. 6 ѳ испо
вѳдѳ. ѳ несаѳше подѳвѳ
на вѳрѳмене. да ѳ прѳда
стѳ вѳз народа. 7 приде же
дѳнъ ѳпрѳенѳкѳ. вѳ ѳже

подѳвѳно вѳ жрѳти пасѳж.
8 ѳ посѳла петра. ѳ ѳанѳна ре
кѳ. шѳдѳша оуѳготоваѳта
намѳ пасѳа. да кѳмъ 9 ѳна же
рѳста емѳу. кѳде хѳштеѳи
да оуѳготоваѳвѳ. 10 ѳнѳ же
рече ѳма. се вѳшедѳше
ма вама вѳ градѳ сѳрѳште
тѳ вѳ чѳкѳ. вѳ скѳдолѳ
ницѳ водѳ неса. по немъ
ѳдѳта вѳ домѳ. вѳ ѳже
вѳхѳодитѳ. 11 ѳ речеѳа гнѳу
домоу. глѳтъ тѳвѳ оуѳчи
тель. кѳде ѳстѳ ѳвѳтѳкѳ.

ѳдеже пасѳж сѳ оуѳченикѳи
скоѳми сѳнѳмъ. 12 ѳ тѳ ва
ма покажетѳ горѳницѳ по
стѳланѳ. ѳ тоу оуѳготова
ѳта. 13 шѳдѳша же ѳвѳрѳтѳсте
ѳкѳже рече ѳма. ѳ оуѳгото
ваѳте пасѳа. 14 ѳ егда кѳи
година. вѳзлеже ѳ ѳка
на десѳте ѳпла сѳ нимъ.
15 ѳ рече кѳ нимъ. желѳнѳемъ
се вѳждеѳхъ пасѳа ѳ
сти сѳ вами. прѳжде да
же не примѳмѳ мѳжѳи.
16 Глѳж во ваѳъ. ѳко ѳтѳ сѳлѳ
не ѳмамъ ѳсти ѳтѳ него.
дондеже конѳчатѳ са вѳ
црѳи вѳжи. 17 ѳ примѳ чѳ
шѳ. хѳвалѳ вѳздавѳ рече.
примѳте се. ѳ раздѳли
те себѳ. 18 глѳж во ваѳъ.
ѳтѳ сѳлѳ не ѳмамъ питѳи
ѳтѳ ѳлода сѳго лѳзѳнаѳго.
дондеже црѳне вѳжѳе при

213

детъ. 19 ѳ примѳ хѳлѳвѳ
хѳвалѳ вѳздавѳ прѳломи.
ѳ дастѳ ѳмъ гла. се ѳстѳ

34 срьдѳца lege si vis срьдѳна, vocabulo печальми сур. и supra v. praemissum; 37 елеѳнѳ
aut елеѳнъ 7 litera ѳ in ѳже ex ѳ correcta esse videtur

ткло мое. даемое за вѣ-
се творите вѣ мой памат.
20 і чашѣ такожде по
вечерѣни гла. си
чаша новѣ завѣтъ мое
ѣж крѣвниѣ. ꙗже за вѣ
продѣтъ сѣ. 21 Обаче се
рѣжа прѣдаѣштаѣго ма.
сѣ мноѣж естѣ на трепезѣ.
22 і снѣ оубо чскѣ. по наре
ченоумоу ідетѣ. обаче
горе чѣоу томоу. імѣже
прѣдаетѣ сѣ. 23 І ти нача
сѣ іскати вѣ севѣ. кото
рѣ оубо вѣдетѣ ѡтѣ ннхѣ.
хотѣи сѣтворити се.
24 Гѣи же і прѣк вѣ ннхѣ. кото
рѣ мѣнитѣ ти сѣ іхѣ вѣ
ти колѣн. 25 онѣ же рече
імѣ. цре іазыкомѣ.

оустоѣтъ імѣ. і облада
ѣште іми. благодѣте
ле нарицаѣтъ сѣ. 26 вѣ же
не тако. нѣ болѣи васѣ.
да вѣдетѣ ꙗко і мѣни.
і старѣи ꙗко слоужѣ.
27 Которѣ колѣн вѣзле
жаі ли. іли слоужѣ.
не вѣзлежаі ли. Ізѣ же
по срѣдѣ васѣ есмѣ. ꙗко
слоужѣ. 28 вѣ же есте
прѣкѣвѣши сѣ мноѣж.
кѣ напастѣхѣ моухѣ.
29 і азѣ завѣштаваѣмъ ка
мѣ. ꙗкоже завѣшта мнѣ
оцѣ мой. 30 Цре да ꙗете і
пѣете. на трепезѣ моеі.
вѣ црси моеі. і сѣде

те на прѣстолахѣ. сѣ
дѣште ѡбѣма на десѣте
колѣнома ілѣама.
Рече же гѣ 31 симоне. симоне
сѣтона прѣси васѣ.

214

да ви сѣдѣхѣ ѣкѣ пѣшени
цѣ. 32 азѣ же молихѣ сѣ ѡ те
кѣ. да не ѡскѣдѣтъ вѣра
твоѣ. і тѣ (нѣ)вѣкѣ когда
обращѣ сѣ оутѣрѣди бра
триѣ твоѣ. 33 Онѣ же ре
че емоу. гѣ. сѣ товоѣж го
товѣ есмѣ і вѣ тѣмѣниѣ.
і вѣ сѣмрѣтъ іти. 34 онѣ же
рече емоу. гѣ. ти петре.
не вѣзгласитѣ коурѣ дѣнь
сѣ. дондеже три крата ѡтѣ
крѣжеши сѣ мене. не вѣдѣ
ти. 35 І рече імѣ. егда по
сѣлахѣ вѣ. безѣ вѣлага
лишта і вес пирѣ. і ве
сапогѣ. еда чѣсо лини вѣ
сте. они же рѣша ничѣсо
же. 36 Рече же імѣ. нѣнѣ
іже імѣтъ вѣлагалиште.
да вѣзѣметѣ такожде
і пирѣ. і иже не імѣтъ
да продаѣтъ ризѣ своѣ.

і коушитѣ ножѣ. 37 гѣ. во ка
мѣ. ꙗко еште писано се подо
ветѣ да сѣконѣчатѣ сѣ ѡ
мнѣ. еже і сѣ безаконѣни
кома вѣмѣни сѣ. іко еже
ѡ мнѣ конѣчинѣ імѣтъ.
38 Онѣ же рѣша гѣ. се ножа сѣ
де дѣва. онѣ же рече дѣвѣ

19 in памат lit. т superposita literis ма
satis clare expressa 21 posteriori симоне eyr. char. ce adscriptum, verbo сѣдѣ cyrill.
не superpositum, ut исѣзалъ legeres 32 пѣ quod uncis inclusi in cod. erasum est, sed
vestigia apparent. 33 вѣ сѣмрѣтъ au вѣ сѣм. dub. 34 вѣдѣти fuit видѣти, sed emen-
dator cyrill. lit. и erasa cyrill. ꙗ superposuit 36 in пирѣ emendator aliquis lit. с quae
praecedebat erasit

21 fig. lit. ꙗ in сѣ et естѣ et 24 in іхѣ non
21 fig. lit. ꙗ in сѣ et естѣ et 24 in іхѣ non
21 fig. lit. ꙗ in сѣ et естѣ et 24 in іхѣ non

лъно естѣ. 39 І шьдѣ иде по
обычаю своему. въ горѣ
елеоньскѣ. по немѣ иде
оученици его. 40 Поклоняше
же на мѣстѣ рече имъ. мо
лите сѧ да не внидете
въ напасть. 41 і самъ отъ
стѣпи отъ нихъ. ꙗко врь
женъе камени. і поклонъ
колѣнкѣ. молѣаше сѧ 42 гла.
Бже аште велиши мимо
неси чашѣ съѣ отъ мене.
иначе не моѣ колѣ нъ твоѣ
да вждетъ. 43 ꙗви же сѧ емоу
аѣлъ съ нѣсе. оукрѣпѣнъи н.

215

44 і вѣи въ подвизѣ прилежа
нѣ. молѣаше сѧ. і вѣстѣ
потъ его ꙗко і капля крѣве
каплѣшталѧ на землѣ.
45 і вѣставъ отъ моантѣвъ.
і пришѣдъ къ оученикомъ.
обръте ѧ съпаштѧ отъ пече
ли. 46 і рече имъ чѣто съни
те. вѣставъше помоли
те сѧ да не внидете въ на
пастъ. 47 Бште емоу глѣж
штю. се народъ. і нарицае
мъ юда. единъ отъ обою
на десѧте прѣдъ ними і
дѣаше. і пристѣни къ іевн
ловѣзатъ его. се во вѣ зна
менье далъ имъ. егоже
ловѣжж тѣ естѣ. 48 Ис же ре
че емоу юдо. ловѣзанѣ
мъ ли сна чскаго прѣдае
ши. 49 Видѣвъше же іже
вѣлѣж съ нимъ вѣваемое.
рѣши емоу ги. аште оудари
мъ ножемъ. 50 і оудари едн

2 нъ отъ нихъ. архіереова
рава. і отърѣза емоу оухо
десное. 51 отъвѣштакъ же
се рече. Оставьте до сего.
і коснѣвъ оухо его іцка и.
52 Рече же се къ пришѣдъши
мъ къ емоу архіереомъ.
і стратигомъ црѣковъ
нымъ. і старѣцемъ.
ꙗко на развоиника приде
те. съ бржжемъ і дръко
льми. ѧти мене. 53 по всѧ
дни сѣштю съ вами въ
црѣкѣве. не простѣрѣте
рѣжкъ на мѧ. нъ се естѣ ка
ша година. і область тѣ
мѣнакъ. 54 Имъше же і къ
сѧ къ домъ архіереовъ.
петръ же ідѣаше въ сѣдѣкъ
із далече. 55 Възгнѣнѣтъ
шемъ же имъ огнь по сѣдѣкъ
двора. і въ коуѣкъ сѣдѣше

216

мъ. сѣдѣаше петръ по сѣкъ
дѣ ихъ. 56 оукрѣкѣвши же і ра
ва едина сѣдѣштѣ при сѣкъ
тѣ. і вѣзрѣкѣвши на нъ ре
че. і съ вѣ съ ними. 57 онъ же
отъврѣже сѧ его гла. не зна
ѣж его жено. 58 і не по мѣногоу.
дромъ видѣвъ і рече.
і тѣ отъ нихъ еси. петръ
же рече. чловѣче нѣсеми.
59 і мимо шѣдъши. ꙗко годн
нѣ единой. інь етеръ крѣ
плѣаше сѧ гла. въ істи
нѣ і съ вѣ съ ними. іко га
лиѣканинъ естѣ. 60 рече
же петръ чловѣче не вѣмъ
еже глаши. і авѣ еште
глажштю емоу вѣзгласи

39 verbis по немъ cyrill. и supra v. praemissum 47 отъ обою fortasse отъ обою 49 utrum
оударимъ an оударимъ disc. nequit 52 пришѣдъшимъ vel пришѣдъшимъ 53 нъ vel нъ
55 огнь in cod. огнь scriptum esse videtur 58 et 60 петръ vel петръ 59 нъ vel нъ

коуръ. 61 і обратъ сѧ гѣ въ
зъркъ на петра. і помъжъ
петръ слово гнѣ. ꙗкоже
рече емоу. ꙗко прѣжде
даже не възгласитъ коуръ.

Три крата отъврѣжеши сѧ
мене. 62 і шкдъ вънъ петръ.
плакаше сѧ горько 63 і мжъ
жи дрѣжаште і. ржгаѡхъ сѧ
емоу выжште і. 64 і закры
въше і въѡхъ і по лицоу.
въпрашаѡхъ же і глѣште.
проръци кѣто тѧ оудари.
65 і ина мѣнога хоудаште.
і глѡхъ на нѣ. 66 і ꙗко въ
днѣ. съвѣраша сѧ старъ
ци людъци. і архирен
і кѣнижъници. і вѣса і
на съборъ свои глѣште.
аште тѣ еси хѣ рци намъ.
67 рече же имъ. аште вамъ
рекж не имете вѣры. 68 не
отъвѣштаете ми ни поу
стите. 69 Отъ селѣ вѣде
тъ снѣ чекы. сѣдѧ ѡ деснѣ
ѡ силы бжнѣ. 70 рѣша же
въси. тѣ ли оубо еси снѣ
бжнѣ. онъ же рече. въ гаете

217

ꙗко азъ есмь. 71 они же рѣша
чѣто еште трѣкоуемъ съ
вѣдѣтельствѣ. Сами
во слышахомъ отъ оустъ
его. XXIII. 1 і въставъше вѣсе
множество ихъ. Приве
доша і къ пилатоу. 2 нача
ша на нѣ вадити глѣште.
сего обрѣтохомъ развра
штаѡшта ѡзѣкъ нашъ.
і възбранѣшта. дакти

12 бесаревн данъ. глетъ се
бе ха црѣ въти. 3 Пила
тъ же въпроси і гла.
тѣ ли еси црѣ іудеомъ.
онъ же отъвѣштавъ. рече
емоу. тѣ глѣши. 4 Пила
тъ же рече къ архиреомъ.
і къ народоу. никоѡже
винъ не обрѣтаѡхъ къ
чѣкъ сѣмъ. 5 Они же крѣплѣ
ѡхъ сѧ глѣште. ꙗко ра
звращаетъ люди оучѣ.

по вси іудѣ. начнѣ
отъ галилеѡ до сѣде. 6 пи
латъ же слышавъ. въпро
си галилеѡ. аште чѣкъ
галилѣискъ естъ. 7 і ра
зоумѣвъ. ꙗко отъ обла
сти іродовъ естъ. по
сѣла і къ іродоу. сжитю
томоу въ ѡмѣхъ въ днѣ
тѣ. 8 іродъ же видѣвъ
іса. радъ въстѣ зѣло.
въ во желѣѡ отъ многа
крѣмене видѣти и.
за не слышаше мно
га ѡ немъ. і надѣаше сѧ
знаменъ етеро видѣти.
отъ него въваемо. 9 къ
прашаше же і словесы
многы. Онъ же ничѣсо
же не отъвѣштавааше е
моу. 10 Стоѡхъ же архире
и. і кѣнижъници. при
лежнѣо вадаште на нѣ.

218

11 Оукоръ же і іродъ съ вои
своими. і поржгавъ сѧ.
облакъ і въ риж сѣктъ
лж. възврати і къ пила

63 verbis дрѣжаште і cyrill. исоуса superpositum
versum scriptum, in margine vero cyrill. xa additum

XXIII.2 xa glagol. charact. supra

5 тови. 12 і вкысте же си
дроуга. іродъ же і пила
ткъ въ ткъ днь съ собож.
прѣжде во вѣдшете кра
ждж імжшта между со
бож. 13 Пилатъ же съзъ
вавъ архіерея. і князъ.
і люди. 14 рече къ нимъ.
привѣте ми чка сего.
ѣкко развращаѣшта люди.
і се азъ істазавъ і прѣ
дъ вами. не обрѣтѣ ние
диноѣже о чцѣ семъ ви
ны. іаже на нѣ кадите.
15 нѣ ни іродъ. посклаѣхъ ко
і къ нему. і се ничкто
же достоино съмрѣти.
творено ѣстъ ѿ немъ.
16 показавъ оубо ѿтѣпоуштѣ і.

17 Потрѣвж же імѣше на въ
са праздннкы. ѿтѣпоу
штати імъ единого. 18 възъ
пиша же съ всѣмъ народо
мъ глѣште. възъмн се
го. ѿтѣпоусти же намъ
вараѣвж. 19 іже кѣ за ете
рж крамож вѣкѣшжж кѣ
градъ. і оубнство. въ
крѣженъ въ тѣмнницъ.
20 Пакы же пилатъ къзгла
си хотѣ ѿтѣпоустити іса.
21 они же възгласаѣхъ глѣш
ште. прощн и прощн п.
22 онъ же третицеж рече
къ нимъ. чѣто во сътвори
зѣло. ничксоже достои
на съмрѣти обрѣтѣ ѿ немъ.
показавъ оубо ѿтѣпоуштѣ.
23 Они же прилежаѣхъ гла
сы вели. просаште его на

пропатѣ. і оустоѣхж гла
си іхъ. і архіерѣисци.

219

24 Пилатъ же посѣди кѣти
прошенъ іхъ. 25 ѿтѣпоусти
же імъ вараѣвж. вѣсажде
наѣго въ тѣмнницъ за кра
мож. і оубнство его
прошаѣхж. а іса прѣда
стѣ коли іхъ. 26 і ако і по
ведоша імъше. снѣо
на етера кѣринѣа градъ
шта съ села. задѣша ѣ
моу крѣстѣ носити по іск.
27 Ідѣше же въ слѣдъ его
мѣногъ народъ люди.
мжжи і жены. іаже і
кѣкаѣхъ са і плакаѣхъ са
его. 28 обраштѣ же са іс къ
нимъ рече. дѣштери е
амскы. не плачите са ѿ
мнѣ. обаче себе плачи
те са. і чадъ вашихъ. 29 ѣко
се днье градѣтѣ. въ нѣже
рекѣтѣ. блажена неплѣ
дѣви і чрѣва. ѣже не родиша.

і съсѣци іже не доша. 30 то
гда начнѣтѣ глаголати
горамъ надѣте на ны. і хлѣ
момъ покрѣте ны. 31 за не
аште въ съмрѣ дрѣвѣ си тво
ратѣ. въ соуск чѣто вѣдетѣ.
32 Неѣкаѣхъ же і. і пна зѣло
дѣк дѣва. съ нимъ оубитѣ.
33 І егда придоша на мѣсто
нарицаемое краниво. тоу
і пропаша. і зѣлодѣа. дво
го оубо ѿ деснжж. а дроуга
его ѿ лѣвжж распаша. 34 іс

12 in soboj lit. e ex t correcta

14 verbum vadite lit. a in rasura scriptam exhibet

23, 24, 25 in ixъ fig. lit. ѣ nou sat. clare expr.

31 in сврѣ emend. cyrill. оз super-

posuit

же глааше. оче отъпоусти
имъ. не вѣдѣтъ ко са чѣ
то творѣтъ. раздѣлѣвъ
ште ризы его метаѡхъ
жрѣбѣвъ. 35 і стокаѡхъ люде.
зѣраште. подражаѡхъ же і
кѣнази глажште съ нини.
инъ естѣ спсѣль. да спе
тъ і са. аште съ естѣ хъ снѣ
вжи извѣраны. 36 ржаѡхъ

220

же са емоу і воіни пристѣ
нажште. оцѣтъ придѣж
ште емоу. 37 і глажште. аште
ты еси црѣ іудѣскѣ.
спи са самъ. 38 Бѣ же і на
псанке нап'сано. надѣ нимъ.
кѣнигами елинѣсками.
і римѣсками. і еврѣіска
ми. съ естѣ црѣ іудѣі
скѣ. 39 Единъ же отъ ѡвѣше
ноую зѣлодѣю хоуѣкаше і
гла. аште ты еси хъ спи
са самъ. і ны. 40 Отъвѣк
штѣвъ же дроугъ прѣштаѣ
ше емоу гла. ни ли ты
коши са ва. ꙗко въ томъ
жде осжждени еси.
41 і вѣ оубо въ правѣдѣ. до
стоінай ко дѣломъ наю
вѣспремлѣтъ. ѡ съ ни
чѣсоже зѣла не сѣтвори.
42 і глааше ісви. помани
ми ги. егда придеши въ

црси твоѣмъ. 43 і рече емоу
ис. аминъ. глаж текѣ. дѣ
нѣск съ множѣ вѣдешн въ
раі. 44 Бѣ же ꙗко година ше
стаа. і тѣма вѣи по всеі
землі. до годинъ дека
тыи. 45 і слѣнѣцю мрѣкѣ
шю. і катапетазма црѣ

35 fig. lit. ѣ in інѣ non satis cl. expr.

ковѣнаѣ. раздѣра са. на дѣ
вое отъ горы до низѣ.
46 І възглашѣ гласѣмъ ве
льемъ не рече. оче въ рж
цѣ твоі прѣдаѣхъ дѣхъ моі.
і се рекѣ издѣше. 47 Видѣ
въ же сѣтънникѣ вѣвѣ
ше. прослави ка гла.
Бѣ істинѣ чѣкъ съ правѣ
днѣ вѣ. 48 і вси пришѣдѣ
ши народи. на позорскѣ.
видаште вѣважштѣа.
вѣжште прѣси скоіа вѣ
звращтаѡхъ са. 49 стокаѡхъ
же вѣси знаѣми его із да

221

лече. і женѣвѣшѣдѣ
ша іа съ нимъ. отъ галиле
іа зѣраштѣ снѣхъ. коц.
50 І се мжжѣ іменемъ іоси
фѣ. сѣвѣтънникѣ съ.
мжжѣ благѣ і правѣдѣ
нѣ. 51 съ не вѣ пристаѣ съ
вѣтѣ. і дѣлѣ іхъ. отъ а
римѣтѣвъ. града іудѣ
іска. іже чааше і тѣ
црсиѣ вжиѣ. 52 Съ пристѣ
ни въ пилатоу. іспроси
тѣло ісво. 53 і сѣнѣмъ е
ѡвѣтъ понѣвицеѣ. і по
ложи е въ грѣвѣ ісчѣнѣ.
въ немъже не вѣ никѣто
же. никогдаже положѣнѣ.
54 і днѣ вѣ параскѣвѣѣни.
і сѣбота свѣтаіаше.
55 въ слѣдѣ же шѣдѣша же
ны. іаже вѣдѣхѣ съ нимъ
пришѣлы отъ галилеіа.
видѣша грѣвѣ. і ꙗко по

ложено вѣи тѣло его. 56 въ
звращѣша же са оугото
вашѣ ароматѣ. і мѣро.

4 і въ сѣвотѣ оумакча
ша по заповѣди. XXIV. 1 Нѣ е
динъ же сѣвотѣ сѣло ра
но. придоша на гробѣ. не
сжита еже оуготоваша
ароматѣ. і дроугыма
съ нимъ. 2 обрѣтоша же ка
мень отъваленъ отъ
гроба. 3 і въшѣдъша не о
брѣтоша тѣлесе гѣ іса.
4 і въстѣ не доумсла
штамъ са симъ о семъ.
і се мжжа дѣва стасте
къ нимъ. къ ризахъ вл
шташтахъ са. 5 Пристра
шнамъ же въкъшамъ
імъ. і поклоншамъ ли
це на землѣ. рѣсте къ
нимъ. чѣто іштете
живаго съ мрътвѣыми.

222

6 нѣстѣ сѣде нѣ въста. по
мѣнѣте ꙗкоже гла камъ.
еште съ въ галилеі 7 гла.
ꙗко подобаѣтъ сноу чскоу
моу. прѣданоу вѣти въ
ржцѣ чѣкъ грѣшникъ. і про
патоу вѣти і третн
днь въскрѣсенжти. 8 і по
манъша глаы его. 9 і въ
звратъша са отъ гроба.
възвѣстиша въск си е
диномоу на десате. і вък
мъ прочимъ. 10 Бѣаше же
мариѣ магдалѣини. і о
анна. і мариѣ ікковлѣк.
і прочама съ нимн. іже
і глаахъ къ аполомъ се.
11 і вѣиша са прѣдъ нимн.
ꙗко блади гла іхъ. і не

імѣахъ імъ върѣ. 12 Не
трѣ же въставѣ тече къ
гровоу. і приникъ видѣ
ризѣ единѣ лежашѣ.

і иде въ сѣкѣ дива са вѣи
въшюмоу. коц. 13 і се дѣва отъ
нимъ вѣсте іджшта въ тѣ
жде днь. въ въск отъкето
ѣштѣжж. стади шесть
десатѣ отъ іама. еже і
ма емаоусъ. 14 і та вѣскдо
ваашете къ сѣкѣ. о всѣхъ
снхъ приключншихъ са
снхъ. 15 і въстѣ вѣскдоу
ѣштѣма іма. і сѣтаза
ѣштѣма са. і самъ ис
приванжи са. і идѣаше
съ нима. 16 очи же ею дрѣ
жаашете са. да его не по
знаашете. 17 Рече же къ ни
ма. чѣто сѣтѣ слокеса
си. о ннхъже сѣтазае
та са къ сѣкѣ іджшта.
і еста драсела. 18 Отъвѣк
штавѣ же единѣ емоу же
іма клеона. рече къ немоу.
тѣ ли единѣ пришьла

223

цѣ еси въ іамъ. і не чѣ вѣи
въшихъ въ немъ. въ днн
сиа. 19 і рече іма коухъ.
она же рѣсте емоу
ꙗже о іск назарѣ
днинѣ. іже вѣи
мжж пророкъ.
сиакнъ дѣломъ
і словомъ. прѣ
дъ вѣи і всѣмн людымн.
20 і како і прѣдаша архіерей.

5 мрътвѣыми fortasse мрътвѣыми
glag. quidem characteribus sed postea interpolatum
et ъ in іамъ et -шихъ dub.

7 fig. lit. ъ in грѣшникъ, 9 in отъ dub.

12 кон

18 fig. lit. ъ in ль verbі пришьльць,

12 і кѣнази наши. на ѡсжде
нѣ смръти. і пропаса і.
21 мѣ же надѣхомъ са. ꙗко
съ естъ хотѣи избави
ти іакъ. нѣ і надѣ всѣми
сими. трети се днь іма
тѣ дньскъ. отъ нѣлиже
си бѣша. 22 і женѣ ете
рѣи отъ насъ ѡужасише нѣ.
вѣмѣшамъ рано ѡу гроба.
13 20 і не ѡвѣрѣша ꙗко е
го приде глѣшѣа. і ꙗко е

нѣ абѣль видѣвѣша. іже глѣж
тѣ і жива. 24 і иже етери о
тѣ насъ кѣ грокоу.
і ѡвѣрѣ ꙗко ꙗко
же і женѣ рѣша.
самого же не ви
дѣша. 25 і тѣ рече
кѣ нѣма. ѡ несѣ
мѣсѣна і мж
дѣнаа срьдцемъ. вѣро
вати о вѣсѣхъ. ꙗже глаша
пророци. 26 не тако ли подо
баише пострадаѣи хѣ.
і вѣнити въ славу своѣ.
27 і начнѣ отъ мосѣа. і отъ
вѣсѣхъ пророкъ. сѣказѣ
ше іма отъ вѣсѣхъ кѣнигъ
іже вѣахъ ѡ немъ. 28 і при
блѣши са кѣ вѣсѣ.
въ нѣже ідѣаиште. і тѣ
теорѣаише са далече іти.
29 і нѣждаиште і глѣшѣа.
ѡблѣзи сѣ нама. ꙗко при

прочее дастъ имъ. 44 Рече же
имъ. се сѣтъ словеса.
ꙗже глахъ кѣ вамъ. еште
живѣ сѣ. ꙗко подобаетъ
сѣкончатѣ са вѣсѣи неа
нѣмъ въ законѣ мосѣѡвѣ.
і пророцѣхъ. і псалмѣхъ
о мнѣ. 45 тогда ѡтвѣрѣзе имъ
ѡушѣ. да разоумѣютъ кѣни
гѣ. 46 і рече имъ ꙗко тако е
стъ писано. і тако подоба
етъ пострадаѣи хѣ. і кѣ
скрѣснѣти отъ мртѣвѣи
хъ. трети днь. 47 і проповѣда
ти са кѣ іма его. покаяние
въ ѡтѣпоуштенѣ грѣхомъ.
кѣ вѣсѣхъ іазыцѣхъ. начѣ
нѣше отъ іма. 48 кѣ же есте
сѣвѣдѣтели сими. 49 і се а
зѣ посѣлѣ ѡвѣтование
отъ оца моего на вѣ. вѣ
же садеѣ въ градѣ еамсѣк.
донѣдеже ѡбѣчете са си

лож сѣ вѣше. 50 іведе же іа
кѣнѣ до витаниа. і вѣзави
гѣ рѣцѣ свои блѣвѣи іа. 51 і
вѣстѣ егда блѣсловѣк
аише іа. ѡтѣстѣни отъ нѣхъ.
і вѣзношаише са на нѣо.
52 і ти поклониша са емоу.
вѣзвратиша же са кѣ ерамъ.
сѣ радостнѣ велѣиже. 53 і вѣ
ахъ вѣнѣж. кѣ црѣкѣе. пои
ште і блѣсловѣаиште бл

амни: ÷

23 въ in видѣвѣша supra v. glag. char. appositum

28 въ ꙗже vel въ ꙗже

49 въ градѣ fortasse въ градѣ

51 figura lit. ѣ in нѣхъ non sat. el. expr.

EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Joan. I. 1—17.

225

ЄВЯ ЁЄЛИ Є ОТЪ ІОАННА

І-1 Іскони. вѣдше
слово. і слово
вѣдше отъ ба. і вѣ вѣ
дше слово. 2 се вѣ іско
ни отъ ба. 3 всѣк тѣ
мъ вѣша. і вежне
го ничктоже не вѣстѣ.
еже вѣстѣ. 4 вѣ томъ жи
вотѣ вѣ. і животѣ вѣ свѣ
тѣ чкомъ. 5 і свѣтѣ вѣ тѣ

мѣ свѣтитѣ са. і тѣма
его не обѣатѣ. 6 Вѣстѣ
чкѣ. посланѣ отъ ба. іма
емоу іоанѣ. 7 свѣ приде вѣ
свѣдѣтельство. да свѣ
вѣдѣтельствоуеѣ о свѣ
тѣ. да вси вѣрж імѣтѣ
іма. 8 не вѣ тѣ свѣтѣ. нѣ
да свѣдѣтельствоуе
тѣ о свѣтѣ. 9 Вѣ свѣтѣ і
стинѣны. іже просвѣ
штаетѣ всѣкого чка. гра
дѣштаеѣго вѣ мирѣ. 10 вѣ

мирѣ вѣ. і мирѣ тѣмъ
вѣ. і мирѣ его не позна.
11 Вѣ своѣ приде. і свон
его не признаша. 12 елико же
ухѣ приатѣ у. дастѣ і
мѣ власти чадомъ бѣжи
емъ кѣти. вѣроуѣжити
мѣ вѣ іма его. 13 іже не
отъ вѣкни. ни отъ похо
ти наѣтѣскы. ни отъ по

226

хоти іжжѣскы. нѣ отъ
ба родиша са. 14 і слово
наѣтѣ вѣстѣ. і всѣ
ли са вѣ ны. і видѣхо
мѣ славѣ его. славѣ
ѣко іночадаеѣго отъ оца.
іспавѣны благодѣти істи
ны. 15 іоанѣ свѣдѣте
лствоуеѣ о немъ. і вѣ
зѣва гла. свѣ вѣеже рѣ
хѣ. градѣ по мнѣ рѣдѣ
мѣнож вѣстѣ. ѣко прѣ
вѣі мене вѣ. 16 і отъ іспавѣ
нениѣ его мѣ вси при
іахомъ. Благодѣтѣ
вѣз благодѣтѣ. 17 ѣко за
конѣ москомъ данѣ вѣ.

17 **Б**лагоудѣтъ і истина іс
хъмъ вѣстѣ. коцъ.
18 **Н**а никѣтоже не видѣ. ни
колиже. іночадѣ снѣ.
санъ вѣ лонѣ очн. тѣ існо
вѣдѣ. 19 і се естѣ съвѣдѣ

тельство іоаново. егда
посѣлаша іуджи отъ іама-
иерея і левѣиты. да
въпросатѣ і. тѣмъ кѣто еси.
20 і исповѣдѣ. ꙗко нѣсмь
азѣ хъ. 21 і въпросиша и. чѣ
то оубо тѣ еси. іаиѣ ли е
си. і гла нѣсмь. пророкъ
еси тѣ. і отъвѣшта ни.
22 рѣша же емоу кѣто еси. да
отъвѣтѣ дамъ посѣлавѣ
шимъ нѣ. чѣто глѣши
о тебѣ самомъ. 23 Рече а
зѣ гласъ къпнижштаго
къ поуѣтѣни. ісправи
те пѣтъ гнѣ. ꙗкоже рече
ісаи пророкъ. 24 і посѣла
ни вѣахъ отъ фарисѣи.
25 і въпросиша і і рѣша е
моу. чѣто оубо крѣштае
ши дѣте тѣ нѣси хъ. ни
іаиѣ. ни пророкъ. 26 **О**тъ
вѣшта імъ іоанъ гла.

227

азѣ крѣштаѣ вѣмъ вѣ водѣ.
по срѣдѣ же васѣ стѣтъ.
егоже вѣмъ не вѣсте. 27 тѣ е
стѣ градѣ по мнѣ. іже
прѣдѣ мноѣж вѣстѣ. емоу
же азѣ нѣсмь достоинѣ.
да отрѣшижъ ремень сапо
гоу его. 28 **С**и къ витани вѣмъ
ша. ов онѣ полѣ іордана.
ідеже вѣ іоанъ крѣста. коцъ.
29 вѣ оутрѣи же дѣнь види

12 тѣ іса градѣшта къ севѣ.
і гла се агнѣцъ вѣжи вѣзе
млаі грѣхъмъ вѣсего мира.
30 **С**ъ естѣ о немъже азѣ рѣхъ.
по мнѣ градѣтъ мѣжъ. і
же прѣдѣ мноѣж вѣстѣ.
ꙗко прѣвѣки мене вѣ. 31 і а
зѣ не вѣдѣхъ его. нѣ да а
витѣ са ілѣви. сего ра
ди придѣ азѣ. вѣ водѣ
крѣста. 32 і съвѣдѣте
лъствова іоанъ гла

ꙗко видѣхъ дѣхъ съходѣштѣ
ꙗко голѣбъ съ
нѣсе. і прѣвѣстѣ на не
мъ. 33 і азѣ не видѣхъ его.
нѣ посѣлавѣмъ ма крѣсти
тѣ вѣ водѣ. тѣ мнѣ рече.
надѣ нѣже оубѣршии дѣхъ.
съходѣштѣ і прѣвѣраж
штѣ на немъ. съ естѣ крѣ
стаі дѣомъ стѣимъ. 34 і а
зѣ видѣхъ і. і съвѣдѣ
тельствовахъ ꙗко съ естѣ
снѣ вѣжи. 35 **В**ѣ оутрѣи же
дѣнь пакы стѣкше іоанъ.
і отъ оученикъ его дѣва.
36 і оубѣрѣ іса ходѣшта.
і гла. се агнѣцъ вѣжи. 37 і самъ
шастѣ і ова оученика глѣж
штѣ. і по ісѣ ідете.
38 **О**бращѣ же са іс. і ви
дѣвѣ ꙗ по севѣ ідѣшта.
гла іма 39 **Ч**есо іштѣта.
она же рѣсте емоу.

228

равни. еже глѣтѣ са съка
заемо оучитѣлю. кѣде
живѣши. 40 гла іма. придѣ
та і видѣта. придѣсте
же і видѣста кѣде живѣа

26 fig. lit. ѣ in іоанъ dubia

32 in lacuna aliquot lit. glagol. erasae

ше. і оу него прѣвѣстите
 днь тѣ. вѣ же година ꙗко
 деатаа. 41 вѣ же андреа си
 мона петра. і единѣ отѣ
 окою слышавѣшюю
 отѣ іоанна. і по немъ шы
 дѣшюю. 42 Обрѣте съ прѣ
 же симона брата своего.
 і гла емоу обрѣтомѣ ме
 снѣ. еже естѣ съказае
 мо хѣ. 43 і приведе і къ ісви.
 вѣзрѣвѣ же на нь іс рече.
 тѣ (ли) еси симонѣ снѣ і
 онинѣ. тѣ наречеши са
 кнѣфа. еже съказаетѣ са
 петрѣ. 44 Вѣ оутрѣ же днь
 вѣсходѣ іс ізити вѣ га
 лilee. і обрѣте филипа.

і гла емоу ис. гради по мнѣ.
 45 вѣ же филипѣ отѣ видеа
 ідыска града. андреева
 і петрова. 46 обрѣте фили
 пѣ натанаіѣ. і гла емоу.
 егоже еса меси вѣ законѣ
 і пророци. обрѣтомѣ іса
 сна іосифова. іже отѣ
 назарета. 47 і гла емоу
 натанаіѣ. отѣ назаре
 та. можетѣ ли чѣто добро
 вѣти. гла емоу фили
 пѣ. приди і виждѣ. 48 ви
 дѣ же ис натанаіѣ. гра
 дѣшта вѣ сѣвѣ. і гла е
 моу. се вѣ істинѣ ли
 тѣнинѣ. вѣ немѣже ль
 сти нѣстѣ. 49 гла емоу на
 танаіѣ. како ма зна
 еши. отѣ(о)вѣшта ис
 і рече емоу. прѣжде

41 verbo andrea emend. cyrill. supra v. братъ addidit; 43 ли eras. sed vest. appar. 44 ис eadem manu supra v. script. 49 o quod inclusi etiam in cod. punctis praefixis emendator del. vol. 50 verbo прѣ cyr. char. еси supra vers. praemiss. 51 verbo вѣроу cyr. emend. еси superposuit, lege вѣроуеши

Ad calcem pag. 229a glag. characteribus haec: а · w брацѣ бывѣшимъ вѣ кана галилеі: — II.6 utrum по двѣма an по двѣма distinguere nequeo; 7 post папѣште supra vers. cyr. водоности additum

даже не възгласи
 тебе филипѣ. сѣшта

229

подѣ смоковницеѣ
 видѣхѣ та. 50 отѣвѣшта на
 танаіѣ і гла емоу. равѣи.
 тѣ еси снѣ вѣин. тѣ црѣ
 еси ілевѣ. 51 отѣвѣшта ис.
 і рече емоу. за не рѣхѣ ти
 ꙗко видѣхѣ та подѣ смо
 ковницеѣ. вѣроуі. боль
 ша снѣ оузыриши. 52 і гла
 емоу. аминь аминь. гла
 вѣмѣ. отѣ селѣ оузыри
 те нво отворѣсто. і алаѣ
 вѣина. вѣсходѣшта. і сѣ
 ходѣшта. надѣ сна чскаго.
 II.1 і вѣ трети днь. бракѣ вѣ
 вѣ кана галилѣіцѣ.
 і вѣ мти ісва тоу. 2 зѣ
 ванѣ же вѣ ис. і оучени
 ци его на бракѣ. 3 і недоста
 вѣшю виноу. гла мти іска
 вѣ немоу. вина не імѣтѣ
 4 гла еи ис. чѣто естѣ мнѣ
 і тебѣ жено. не ю приде

година моѣ. 5 гла мти его
 слоугамѣ. еже аште гла
 тѣ вѣмѣ сѣтворите. 6 вѣ же
 тоу водоносѣ камѣнѣ шестѣ
 по очнѣтению іудѣскоу
 лежаштѣ. вѣмѣсташтѣ
 по двѣма. ли тремѣ мѣра
 мѣ. 7 гла імѣ ис. напѣни
 те коды. і напѣниша до
 врѣха. 8 і гла імѣ. почрѣнѣ
 те нѣнѣ і принесѣте. архи
 трикланѣткови. они же при

Ad calcem pag. 229a glag. characteribus

II.6 utrum по двѣма an по двѣма

distinguere nequeo; 7 post папѣште supra vers. cyr. водоности additum

13 не соша. 9 ꙗко же въкоу си архитри
триканъ вина въкъшаго
отъ воды. ꙗ не къдѣаше
отъ къдоу естъ. а слоугы
въдѣахъ почръпъши воду.
пригласи жениха архитри
канъ. 10 ꙗ гла емоу. ве къкъ
чкъ прѣжде доброе вино да
етъ. ꙗ егда оупыжтъ са
гачае. ты же съблѣоде
доброе вино до селѣ. 11 Ге сътво

230

ри начатъкъ знаменемъ
ис. къ кана галилеи. ꙗ къви
славъ своѣ. ꙗ въроваша
къ нь оученици его. 12 по семь
скниде къ капертнаоумъ.
самъ ꙗ мати его. ꙗ братрик
его. ꙗ оученици его. ꙗ тоу не
многы дны прѣвѣсть.
13 ꙗ близъ къ пасха юдеи
ска. възиде ис. къ имъ.
14 ꙗ обрѣте къ цръкъве прода
ишта. овца. ꙗ колы.
ꙗ голжи. ꙗ пѣнажъникы
скдаиша. 15 ꙗ сътвори ꙗко
вичъ отъ вѣвни. вса ꙗ
згъна цръкъве. овца же
ꙗ колы. ꙗ трѣжъникомъ
раскъна пѣназа. ꙗ дѣскы
опровѣже. 16 ꙗ продаишти
мъ голжи рече. къзъмъ
те си отъ сѣдоу. не творите
домоу оца моего. домоу коу
пальнаго. 17 Помѣиша же

оученици его ꙗко написано е
стъ. жалость домоу твоего
сънѣтъ ма. 18 штъкъшаташа
же юдеи ꙗ рѣша емоу. кое къ

свѣкъши ꙗко си твориши.
19 Штъкъшата ис ꙗ рече имъ.
разорите цръковъ снѣ.
ꙗ трѣми дны въздвигнѣ
и. 20 рѣша же юдѣи. четы
рми десатты. ꙗ шести и
лѣтъ. съзѣдана вѣи цръкы
си. ꙗ ты ли трѣми дны
въздвигнеш и. 21 онъ же
глаше о цръкъви тѣла
своего. 22 егда оубо въста отъ
мрътвѣухъ. поманиша оу
ченици его. ꙗкоже глаа
ше. ꙗ вържъша кънѣгамъ.
ꙗ словеси еже рече ис. 23 егда
вѣ къ пѣмъхъ. къ пасха къ
праздъникъ. мѣнози въро
ваша къ имъ его. видаште
знаменъкъ его. ꙗже творѣше.

231

24 самъ же ис. не къдаше се
бе къ вържъ ихъ. имъже са
мъ къдѣаше все. 25 ꙗ ꙗко не трѣ
воваше. да къто съвѣдѣ
телѣствоуетъ о чѣкъ. самъ
во къдѣаше чкъ къ чѣкъ.
III. 1 Бкъ чкъ отъ фарисѣи нико
димъ имъ емоу. къназы
юдеискъ. 2 съ приде къ не
моу ношти и. ꙗ рече емоу
равъи. къмъ ꙗко отъ ва при
шкъ еси оучитель. никъ
тоже во не можетъ знаме
ни сиухъ творити. ꙗже ты
сътвориши. аште не къде
тъ къ съ нимъ. 3 откъшата
ис. ꙗ рече емоу. аминъ. аминъ.
глаж текъ. аште къто не ро
дитъ са съ къше. не мо
жетъ видѣти црси къ бжи къ.

14 цръкъве aut цръкъве, 15 трѣжъникомъ figuram postremae literae ꙗ dubiam exhibet.
In summa pag. 230 a haec habes: "б. w изгъланыхъ i-цръкъве 18 post roe supra versum
et in margine cyrill. char. знамение adscriptum In summa pag. 231 a glag. char. haec:
w никодимъ.

4 гла къ нѣмоу никодимъ·
како можетъ чкъ родити сѧ
старъ сѧ· еда можетъ

въторицеж въ жтробѧ въ
лѣти матерѣ своеѧ і ро
дити сѧ· 5 отъвкншта ис·
амин· амин· глаж текъ·
аште къто не родитъ сѧ водо
ѧ і дхѡмъ· не можетъ въ
нити въ црне вѣне· 6 рожде
нъ отъ пакти· пактъ естъ·
і рождено отъ дха дхъ естъ·
7 не чюди сѧ ꙗко ркхъ ти· подо
баетъ вамъ родити сѧ съ въ
ше· 8 дхъ идеже хошетъ доу
шетъ· і гласъ его слыши
ши· нъ не вѣси отъ кждоу при
ходитъ· і камо идетъ· та
ко естъ рожденъ отъ дха·
9 отъвкншта никодимъ і ре
че емоу· како можтъ си
вѣсти· 10 отъвкншта ис і ре
че емоу· ты еси оучите
лъ илѣтъ· і си хъ ли не къ
си· 11 амин· амин· глаж текъ·
ꙗко еже къмъ глемъ· і еже

232

(35) дастъ къ ржцк его· 36 вкроу
ѧ къ сна иматъ живо
тъ вѣчны· а іже не къ
роуетъ къ сна· не оузкритъ
живота· нъ гнѣвъ вѣи прк
къваетъ на нѣмъ· IV.1 егда
же оуслыша гъ· ꙗко оуслы
шаша фарисей· ꙗко ис мно
жаша оученикы твори
тъ· і крштаетъ неже іоанъ·
2 ис· самъ не крштааше нъ
оученици его· 3 остаки і
юдеж· і иде пакы въ га

лилеж· 4 достоѣше емоу
проіти сквозъ самарнж·
5 Приде же къ градъ самаръ
скъ· нарицаемъ соухаръ·
іскръ въси ѧже дастъ
ікковъ іосифоу сноу сво
емоу· 6 вѣ же тоу кладазъ
ікковъ· ис же троуждъ
сѧ отъ пѣти· сѧдѣаше
тако на кладази· часъ вѣ
ꙗко шесты·

7 приде жена отъ самарнж
почркътъ воды· гла ен ис·
даждъ ми пити· 8 оученици
ко его ошкли вѣахъ въ градъ·
да крашна коупатъ· 9 гла же
емоу жена самаркнѣни·
како ты іюдеи сѧ отъ ме
не пити просиши· жены
самаркнѣнѧ сѧшта· не
прикасаютъ во сѧ іюден
самаркнѣхъ· 10 отъвкншта
ис і рече ен· аште ки вѣдѧ
ла даръ вѣи· і къто естъ
гла і ти даждъ ми пити·
ты ки просила оу него· і да
лъ ти ки водж живж· 11 гла е
моу жена· гн ни почркъналь
ника імаши· і кладазъ е
стъ гажвокъ· отъ кждоу оуко
12 еси оца нашего іккова· іже
дастъ намъ кладазъ· і ты
іж него питъ· і сноке его
і скоти его· 13 отъвкншта ис·

233

і рече ен· въсккъ пиши отъ
воды сѧа вѣждѧждетъ
сѧ пакы· 14 а іже пнетъ отъ
воды ѧже дзъ дамъ емоу·
не иматъ вѣждѧдати сѧ въ

кѣкѣ нѣ вода ѡже азъ да
мъ емоу. вѣдетъ въ нѣмь
источникъ воды всаѣ
нажитѣжъ въ животъ кѣ
чѣны. 15 гла кѣ нѣмоу жена ги-
даждъ ми снѣжъ водѣ. да ни
жаждѣ. ни прихощаждъ сѣмо
почръпатъ. 16 гла еи ис. їди
пригласи мѣжа своего і
приди сѣмо. 17 отъвѣшта жена
і рече емоу. не имамъ мѣ
жа. гла еи ис. добръ рече
ѣко мѣжа не имамъ. 18 патъ
во мѣжѣ ѡшла еси. і нѣ
нѣ егоже имаша нѣстѣ ти
мѣжѣ. се кѣ истинѣ рече.
19 гла емоу жена. ги ви
ждаждъ ѣко пророкъ еси тѣ.

20 оци наши кѣ горѣ сеи поклони
ша сѣ. і вѣмъ гаете. ѣко кѣ
ермѣхъ естѣ мѣсто. їдеже
клянѣти сѣ подоблетъ. 21 гла
еи ис. жено вѣрѣ ми їми.
ѣко градетъ часѣ. егда ни
горѣ сеи. ни вѣ ермѣхъ. по
клоните сѣ оцю. 23 дѣомъ і н
стинюж. їбо оцѣ тацѣхъ
їштетъ клянѣжштрихъ сѣ
емоу. 24 дѣхъ во естѣ вѣ їже кля
нѣтѣ сѣ емоу. дѣомъ і н
стинюж. достотѣ клянѣ
ти сѣ. 25 гла емоу жена. вѣ
мъ ѣко месикъ придетъ. реко
мъ хѣ. егда тѣ придетъ
възвѣститѣ намъ всѣ.
26 гла еи ис. азъ есмь глаи
сѣ тобож. 27 і тогдажде
придѣ оученици его. і чю

ждаахъ сѣ ѣко сѣ женож
глааше. і никѣтоже не рече
чесо їштеши. їли чѣто

234

гашеи сѣ нѣж. 28 остави же
водоносѣ свои жена. і иде
въ градъ. і гла чѣомъ. 29 при
дѣте і видите чѣка. їже ре
че ми всѣ еанко сѣтвори
хѣ. еда тѣ естѣ хѣ. 30 їзидѣ
же їз града. і градѣахъ
кѣ нѣмоу. 31 междю же снѣ.
молѣахъ і оученици его
гашште. равви. ѣждѣ.
32 онѣ же рече кѣ нимъ. азъ бра
шнѣно имамъ ѣсти. егоже
вѣмъ не вѣсте. 22 глахъ же оу
ченици кѣ себѣ. еда кѣто
принесе емоу ѣсти. 34 гла і
мъ ис. мое брашнѣно естѣ.
да творѣжъ волѣж посѣлавъ
шаго ма. і сѣврѣшѣ дѣло
его. 35 не вѣмъ ли гаете. ѣко
еште четѣре мѣсаѣи сѣ
тѣ. і жатѣка придетъ. се
гашъ вамъ. възвѣдѣте
очи ваши і видите нѣвѣ.

ѣко плакъ сѣтѣ кѣ жатѣкѣ
36 юже. і жнѣаи мѣзѣжъ прие
млетѣ. і сѣбираетѣ плодѣ
животѣны. да сѣи кѣ коу
нѣ радоуетѣ сѣ. і жнѣаи. 37 о се
мъ во слово естѣ истинѣное.
ѣко їнѣ естѣ сѣиан. і нѣ е
стѣ жнѣаи. 38 азъ же посѣла
хъ вѣмъ жатѣ. їдеже вѣмъ не
троудѣсте сѣ. їни троуди

14 in vesel'bilashel'm lit. alii nisi fallor emend. delere conatus est, vestigia enim rasurae apparent
15 utrum почръпатъ an почръпаятъ distingui nequit 21 post егда ни cyrillic char. въ adscriptum
22 et 23 verba quae in textu omissa sunt emendator aliquis characteribus cyrillicis in mar-
gine apposuit: въ клянѣете сѣ егоже не вѣсте. мѣ клянѣемса егоже вѣмъ. їко сѣсеніе ѣ
жидовъ естѣ. на градетъ годѣна и нѣнѣ естѣ. егда истиннѣ поклоннѣици поклонат сѣ шѣоу.
Eadem haec in altera margine et ad calcem paginae characteribus cyrillicis antiquioribus
24 клянѣетѣ vel клянѣеть

4 33

ша са. і кѣи въ трюдѣ ихъ
внидите. 39 отъ града же того.
мнози вѣроваша въ него
отъ самарѣнъ. за слово же
нѣ съвѣдѣтельствоваша.
ѣко рече ми въскъ елико съ
твори хъ. 40 егда же приде
къ нему самарѣне. молѣ
ахъ і да ки прѣвѣла оу ни
хъ. і прѣвѣсть тоу дѣва
дши. 41 і много наче вѣро
ваша за слово его. 42 женѣ гла
хъ. ѣко юже не за твоѣж ве

235

сѣдѣ вѣроуемъ. сами бо
слышахомъ. і кѣи ѣко
съ естъ въ истинѣ спъ ми
ра хъ: коц. 43 По дѣвою же дѣ
изиде отъ тѣдоу. і иде въ
галилеѣж. 44 самъ бо іс. съвѣ
дѣтельствова. ѣко пророкъ
къ своему отъчѣствн. не
иматъ чисти. 45 Егда же при
де въ галилеѣж. приаше і
галилѣане. въскъ видѣвѣ
ше елико сътвори къ ермѣхъ.
къ праздникъ. 46 приде же
накъ въ кана галилеѣж.
ідеже сътвори отъ воды
кино. 47 Къ же етерѣ црѣ мж
жъ егоже снѣ колѣаше къ ка
перѣнаоумѣ. 48 слышавъ ѣко
ис. приде отъ юдеѣв къ га
лилеѣж. іде къ нему. і мо
лѣаше і да сънидетъ і цк
литъ сна его. вѣ бо оумираѣ.
49 рече же къ нему ис. аште зна
мени і чюдесъ не видите.
не имате вѣрѣи ѣти. гла

Ad calcem pag. 235 a: .ѣ. w при мѣжи:
ви praemissum, lege вѣезда. 4 in margine cyr. char. haec addita: ицѣмъже пѣдѣгомъ
одрѣжимъ бѣаше. Ad calcem pag. 236a char. glagoliticis: ж. w имѣштимъ ѣ і з лѣт въ
недѣлѣ: ÷

къ нему црѣ мжжъ. ги. сѣни
ди прѣжде даже не оумре
тъ отрочѣ мое. 50 гла къ нему
ис. іди снѣ твои живѣ естъ.
і вѣрж имъ чѣкъ словеси
еже рече емоу ис. ідѣаше.
51 аѣже же съходашаго емоу.
се раби его сърѣтж і глаж
ште. ѣко снѣ твои живѣ естъ.
52 вѣпраша же часа отъ ни
хъ. въ которѣ соулае емоу
вѣстѣ. рѣша же емоу. ѣко
въчера къ часѣ седмѣ о
стави огнь. 53 разоумѣ же
оцѣ. ѣко тѣ вѣ часѣ. въ нѣже
рече емоу ис. снѣ твои жи
въ естъ. і вѣрова самъ і
домъ его въскъ. 54 се накъ
къторое чюдо сътвори ис.
пришѣдъ къ галилеѣж.
V. і По снѣхъ же вѣ праздникъ

236

іудеискъ. і вѣиде не
къ еамъ. 2 естъ же къ ермѣхъ
на окъчи вѣнѣли. ѣже нари
цаетъ са евреискы фезда.
патъ притворѣ имѣшти.
ѣ въ тѣхъ же лежаше много
жѣство колѣштѣхъ. сѣкиѣ.
»хромъ. соухъ. чаѣшнѣі
»хъ движенѣкъ водѣ. аѣлѣ
»бо гнѣ на въскъ лѣта. мѣ
»кше са къ вѣнѣли. і къзмж
»шташе кодѣ. і иже прѣ
кѣ кълажаше по къзмж
шнѣни воды. съдравъ
къкаше. 5 Къ же
тоу етерѣ чѣкъ ѣ і з
лѣтѣ имъ въ недѣлѣ
своемъ. 6 сего видѣвѣ ис.

V.2 vocabulo фезда supra versum cyrill. char.
4 in margine cyr. char. haec addita: ицѣмъже пѣдѣгомъ

лежашта. і разоумквѣ
 ꙗко мѣнога лѣта юже имъ
 аше. гла емоу хоштеши
 ли живѣ быти. 7 Отъккѣ
 шта емоу неджыны еи. ги.

чка не имамъ. да егда въ
 змжитъ са вода. вѣврѣ
 жетъ ма въ кѣпѣа. егда
 же прихоща азъ. инъ прѣ
 жде мене вѣлазитъ. 8 гла
 емоу ис. вѣстани вѣзъми
 одръ твои. і иди въ домъ
 свои. 9 і авѣ цѣла вѣи чкѣ.
 і вѣзатъ одръ свои і хоща
 ше. ꙗк же сѣбота въ тѣ
 днь. 10 глахъ же юдеи і
 цѣлакъвѣшюемоу. сѣбота
 естъ і не достоетъ тебѣ
 вѣзати одра своего. 11 Онъ
 же отъккѣшта имъ.
 іже ма сѣтвори цѣла.
 тѣ мнѣ рече вѣзъми о
 дрѣ твои і ходи. 12 вѣпроси
 ша же і. кѣто естъ чкѣ. ре
 кѣ тебѣ вѣзъми одръ твои
 і ходи. 13 ісѣлакъвѣи же
 не вѣдѣаше кѣто естъ.
 ис во оуклони са народоу сѣ

237

шту на мѣстѣ. 14 по томъ же
 окрѣте ис въ црѣкѣе. і рече
 емоу се цѣлакъ еси. къ томоу
 не сѣгрѣшаи да не горе чѣ
 то ти вѣдетъ. 15 іде же чкѣ
 і повѣдѣ юджомъ. ꙗко ис
 естъ іже ма сѣтвори цѣла.
 16 і сего ради гонѣхъ ис юдѣи
 і искахъ его оубити. за не
 си творѣаше къ сѣботѣ. 17 ис
 же отъккѣштакааше имъ.

оцъ мой до селѣ дѣлаетъ.
 і азъ дѣлаю. 18 сего ради на
 че искахъ его юдеи оуби
 ти. ꙗко не тѣкъмо разарѣ
 ше сѣботѣ. нѣ і оца свое
 го глаше ба. равнѣ са творѣ
 вѣ. 19 отъкѣшта же ис. і рече
 имъ. амин. амин. глахъ ва
 мѣ. не можетъ снѣ творити
 о сѣбѣ ничесоже. аште не е
 же видитъ оца творашта.
 ꙗже во онъ творитъ. си і снѣ

такожде творитъ. 20 оцъ во
 люитъ сна. і всѣкъ покаже
 тѣ емоу. ꙗже самъ твори
 тѣ. і воаща си покажетъ
 емоу дѣла. да вѣи чюди
 те са. 21 ꙗко въ оцъ вѣскрѣши
 етъ мрѣтвѣи і живитъ.
 тако і снѣ егоже хощетъ
 живитъ. 22 оцъ во не сѣдитъ
 никомуже. нѣ сѣдѣ всѣкъ
 дастъ снѣ. 23 да всѣи чѣ
 тѣтъ сна ꙗкоже чѣтѣтъ оца
 іже не чѣтетъ сна. не чѣ
 тетъ оца іже і по
 сѣла. 24 амин. амин. глахъ вамъ
 ꙗко слоушаи словесе мо
 его. і вѣрѣ емаи посѣла
 вѣшюемоу ма. иматъ живо
 та вѣчнѣаго. і на сѣдѣ не
 придетъ. нѣ прѣиде
 тѣ отъ сѣмрѣти къ животѣ

238

25 амин. амин. глахъ вамъ. ꙗко
 градетъ година. і нынѣ
 естъ. егда мрѣтви оуслѣи
 шатъ гласъ сна вѣи. і слѣи
 шавѣи оживѣтъ. 26 ꙗкоже
 во оцъ животъ иматъ въ се

6 verbo живѣ еуг. char. цѣлѣ superpos.
 19 fig. lit. ꙗ в видѣтъ et онъ non satis clare expr.
 correctum 23 de lit. ꙗ in всѣи dub. licet.

9 и in свои supra v. ser.; itidem 10 e in
 21 бѣ in бо

2 вѣ. тако дастъ і снѡви жи
вотъ імѣти въ сѣвѣ. 27 і обла
сть дастъ емоу і сждѣ
творити. ꙗко снѣ чскѣ естѣ.
28 не дивите сѧ семоу ꙗко гра
детъ часѣ. въ ныже вси въ
ходаште въ гробѣхъ. оуслы
шатъ гласъ сна вѣжнѣ. 29 і изи
дѣтъ сѣтворѣшеніа блага.
въ вѣскрѣшеніе животоу.
ѧ сѣтворѣши зѣлаа. въ вѣ
скрѣшеніе сждоу. 30 не могъ
азъ о сѣвѣ творити ниче
соже. ꙗкоже слышѣ сѣ
ждѣ. і сждѣ мои правды
нѣ естѣ. ꙗко не іштѣ волѧ
моѧ. нѣ волѣ посѣлаа въ

шаго ма оца. 31 йште азъ сѣвѣ
дѣтельствоуѣ о мнѣ. сѣвѣ
дѣтельство мое нѣстѣ істи
нѣно. 32 инѣ естѣ сѣвѣдѣте
лѣствоуѣ о мнѣ. і вѣмъ
ꙗко істинѣно естѣ сѣвѣдѣ
телѣсто еже сѣвѣдѣтелѣ
ствоуѣтъ о мнѣ. 33 вѣ посѣ
ласте къ іоаноу. і сѣвѣдѣ
телѣствоа о істинѣ. 34 азъ
же не отъ чѣа сѣвѣдѣтелѣ
ства приемѣж. нѣ си глѣж
да въ спени вѣдете. 35 онѣ
въ скѣтнѣнникѣ гора. і свѣ
тѣ. вѣ же хотѣете вѣздра
довати сѧ. въ часѣ свѣтѣ
нѣ его. 36 азъ же імамъ сѣ
вѣдѣтелѣство. боле іоа
ннова. дѣлаа ко ꙗже дастъ
мнѣ оцѣ да сѣвѣрѣнѣж ꙗ. та
дѣлаа ꙗже творѣж. сѣвѣдѣ
телѣствоуѣтъ о мнѣ.
ꙗко оцѣ ма посѣлаа. 37 і посѣ

лавы ма оцѣ. тѣ сѣвѣдѣте
лѣствоуѣтъ о мнѣ. ни гла
са его никѣдеже слышасте.
ни видѣннѣ его видѣете.
38 і словесе его не імате прѣ
вѣвлѣштѣа въ васѣ. за не
егоже тѣ посѣлаа. семоу вѣ
вѣрѣ не емѣете. 39 іспы
таете кѣннѣгы. ꙗко къ ни
хъ мѣните імѣти животъ
вѣчнѣны. і тѣ сѣтъ сѣвѣ
дѣтельствоуѣштѣа о мнѣ.
40 і не хотѣете прити къ мнѣ.
да животъ імате. 41 слыы
отъ чѣкъ не приемѣж. 42 нѣ ра
зоумѣхъ вѣ ꙗко любѣ
ве вѣннѣ не імате въ сѣвѣ.
43 азъ придѣ въ іма оца моего
і не приемѣете мене.
аште инѣ придѣтъ въ іма
ское. того приемѣете. 44 ка
ко вѣ можете вѣкровати.
славы дроуѣгы. отъ дроуѣга прие
мѣжште.

і слыы ꙗже отъ іночѣда
го вѣжнѣ не іштѣете. 45 не мѣните
ꙗко на вѣ рекѣ азъ къ оцю.
естѣ іже на вѣ речетъ
мѣси. на негоже вѣ оупѣ
каете. 46 йште ко вѣсте вѣ
рѣ імали мосѣкови. вѣрѣ
вѣсте іали і мнѣ о мнѣ
ко тѣ сѣа. 47 йште ли того кѣ
ннѣгѣмъ вѣрѣ не емѣете.
како моімъ гломъ вѣрѣ і
мете. VI.1 По сиухъ же іде ис.
на онѣ полъ морѣ тивѣри
адѣска. 2 по немъ же ідѣа
ше народъ мѣногъ. ꙗко ви
дѣахъ знамениѣ. ꙗже

17 творѣаше на неджьнѣхъ.
3 къзиде же на горѣ ис-
і тоу сѣдѣаше съ оучени
кы свои. 4 Бѣ близъ
пасха праздникъ юдеи
скъ. 5 къзведъ же очи ис-
видѣ ꙗко многъ народъ гра

240

детъ къ немуу. гла къ фи-
липоу. чимъ коупимъ хлѣ-
бъ да ѣдатъ си. 6 се же
глаголюще искоушаа і. самъ
бо вѣдѣаше чѣто хотатъ
сѣтворити. 7 отъвѣшта емоу
филинъ. двѣкма сѣтома
пѣназъ. хлѣбъ не доклатъ
імъ. да кождо ѡхъ мало
чѣто приметъ. 8 гла емоу
единъ отъ оученикъ его андреа
братъ симона петра. 9 естъ
отрочишть съде единъ. і
же иматъ патъ хлѣбъ ѡчъ-
нѣнъ. і двѣк рѣкъ. нѣ си
чѣто сѣтъ въ село. 10 рече
же ис. сѣтворите чѣкъ въ
злѣшти. вѣ же трѣкма многа
на мѣстѣ. възлеже оубо
мажъ числомъ. ꙗко патъ
тѣсѣшть. 11 приатъ же хлѣ-
бъ ис. і хвалъ въздавъ.
подастъ оученикомъ. а оуче

ници възлежаште імъ.
такожде і отъ рѣкоу. ели-
ко хотѣхъ. 12 і ꙗко насыти-
ша са гла оученикомъ сво-
імъ. сѣверѣте ізвѣтъ
къ оуброухъ. да не погѣвне-
тъ никѣтоже. 13 сѣвѣраша же.
і испѣвшиа двѣа на десѣ-
те коша оуброухъ. отъ пати хлѣ

10 бѣ ѡчнѣнѣхъ. іже ізвѣ-
ша ѣдѣшимъ. 14 Чѣи же ви-
дѣвѣше знамение еже съ
твори ис. глахъ. ꙗко съ е-
стъ въ истинѣ пророкъ гра-
данъ въ миръ. 15 се же разоу-
мѣвъ. ꙗко хотатъ прити.
да възхѣтатъ і. і сѣтво-
ратъ і црѣ. отиде навѣ-
къ горѣ единъ. 16 і ꙗко по-
здѣ вѣстъ. сѣнидѣ оуче-
ници его на море. 17 і къкъ
въше въ галилѣ. ѣдѣхъ
на онъ полъ морѣ. въ капе

241

рѣнаоумъ. і тѣма ѡбне-
вѣ. і не оу вѣ пришлъ къ
нимъ ис. 18 по морю же вѣтроу
великоу дѣхашшю. 19 гре-
въше же ꙗко двѣа десѣти
і патъ стади. ли бѣ ти
оубрѣша іса ходѣшъ по
морю. і близъ кораблѣ
въвѣша. оубоуша са. 20 онъ
же гла імъ. азъ есмъ не бо-
ите са. 21 хотѣхъ же і при-
яти въ кораблѣ. і авне вѣ
кораблѣ на землѣ. въ нѣже
ѣдѣхъ. 22 Бѣ оутрѣ і
же дѣнь народъ іже
стоухъ об онъ
полъ морѣ. видѣ
въ ꙗко кораблѣ
іного не вѣ тоу.
тѣкъмо единъ тѣ.
въ нѣже вѣнидѣ
оученици его. і ꙗко
не вѣниде съ оуче

никы свои ис. въ кора-
блѣ. нѣ едини оученици

VI.3 възиде fortasse възиде 5 б in ꙗко supra v. ser. 7 имъ fort. имъ Ad calcem
pag. 240 b glagol. characteribus haec: ꙗз морьсѣмъ хождени: — 22 не quod бѣ тоу
praecedit supra v. ser.

3 его їджъ 23 і нни придж ко
раван отъ тивериѣды.
ванзъ мѣста. їдеже ꙗша
хлѣбъ. хвалѣ въздавъ
шо гю. 24 егда же видѣша на
роди. ꙗко ис не вѣстѣ тоу.
ни оученикѣ его. вѣлѣзъ
сами къ кораблю. і придж
къ каперѣнаоумъ. їск(оу)
... їште неа. 25 і обрѣтѣше
і об онѣ полѣ морѣ. і рѣша
емоу. равни. когда сѣ
мо приде.
26 штъвѣшта
їмъ ис. і рече.
амин. амин.
глаголю вамъ.
їштете мене
не ꙗко видѣ
сте знамениѣ.
нѣ ꙗко ꙗви есте

242

хлѣбъ. і насытитете сѧ.
27 дѣлайте брашно гл҃ающе
и҃г҃ее. въ животѣ вѣчныхъ
мѣ. еже снѣ чекы вамъ
дастѣ. сего бо оцѣ знаме
на вѣ. 28 рѣша же къ нѣмоу.
что сотворимъ. да дѣ
лаемъ дѣла бж҃їѣ. 29 штъ
вѣшта ис і рече їмъ.
се естѣ дѣла бж҃їе.
да вѣроуете. въ тѣ. его
же посла оу. 30 рѣша же
емоу. кое оубо ты твори
ши знаменне. да види
мъ і вѣрѣ имемъ тебѣ.
Что дѣлаеши. 31 шци наши
ѣша манна въ поустыни.

ꙗкоже естѣ писано. хлѣбъ
сѣ нбесе дастѣ їмъ ꙗсти.
32 Рече же їмъ ис. амин.
амин. глаголю вамъ. не мози
дастѣ вамъ хлѣбъ сѣ не
нѣ оцѣ мой. дастѣ вамъ

хлѣбъ истинѣнъ сѣ не
все. 33 хлѣбъ бо бж҃ї естѣ сѣ
ходан сѣ несе. і дадан жи
вота мироу. 34 рѣша же къ
нѣмоу. г҃и. вѣсегда даждѣ
намъ хлѣбъ сѣ. 35 рече же і
мъ ис. ѡзъ есмь хлѣбъ
животѣнъ. градан по мѣ
нѣ. не їматѣ възлакати сѧ.
і вѣроуѣи къ ма. не їма
тѣ въздадати сѧ ни
когдаже. 36 нѣ рѣхъ ва
мъ. ꙗко і видѣете ма і не
вѣроуете ми. 37 Нѣсе еже
дастѣ мнѣ оцѣ. къ мнѣ
придетѣ. і градншта
го къ мнѣ. не їжденъ вѣ
нѣ. 38 ꙗко сѣнидѣ сѣ не
да не творѣж вола моего.
нѣ волаж пославаѣшаго
ма. 39 Се естѣ волѣ послѣ
ваѣшаго ма оца. да вѣ
сѣко еже дастѣ ми. не по

243

гоубаждѣ отъ него. нѣ вѣскрѣ
ши ѡмъ къ послѣднѣ днѣ.
40 Се бо естѣ волѣ оца моего.
да вѣскрѣ видаѣ сна. і вѣ
роуѣи въ него. і вѣскрѣши
і азъ къ послѣднѣ днѣ.
41 Рѣпѣта хъ же їудей о немъ.
ꙗко рече азъ есмь хлѣбъ

24 ex искоушающе quod in cod. scriptum erat, emendator quidam literis оуша erasis lectio-
nem искоуште (lege: текыште) fecit: vestigia vocalis оу apparent 27 ad брашно emen-
dator cyrill. supra versus ne adscripsit, quae vero post vocabulum гл҃ающе omissa sunt,
medio spatio inter versus charact. glagoliticis interpolata leguntur: нѣ брашно прѣбываѣште
32 figura lit. ѣ in їмъ non satis clare expressa

сѣшьдѣмъ съ нсе. 42 і глаухъ.
не съ ли естѣ снѣ іосифовъ.
емоуже мѣ знаемъ оца
і матеръ. како оубо съ гла
тѣ. ꙗко съ нсе сѣнидѣ.
43 Оубѣвѣшта же ис. і рече
имъ. не рѣнѣштите ме
ждю совож. 44 никѣтоже не
можетъ прити къ мнѣ.
аште не оцѣ посѣлакъ ма
приваѣчетъ его. і азъ
въскрѣшж его въ послѣ
днѣ днѣ. 45 естѣ пѣсано
въ пророцѣхъ. і вѣждѣтъ
въси оученици) въмъ.

Иъскѣкъ слышавы отъ
оца. і навѣкъ придетъ
къ мнѣ. 46 не ꙗко оца видѣ
лъ естѣ кѣто. тѣкъмо сан
отъ ба тѣ видѣ оца. 47 амин.
амин. глаж вамъ. вѣроу
лан въ ма иматъ живота
вѣччнаго. 48 Изъ есмь
хлѣвъ животнѣмъ. 49 Оци
(наши) кша маннж въ поу
стѣни і оумрѣша. 50 Съ е
стѣ хлѣвъ съходаі съ нсе.
да аште кѣто отъ него ꙗ
стѣ не оумрѣтъ. 51 Изъ е
смь хлѣвъ живъ. сѣшь
дѣмъ съ нсе. аште кѣто
сѣнѣтъ отъ хлѣва сего
живѣ вѣдетъ въ вѣкъ.
хлѣвъ бо іже азъ дамъ.
пактѣ моѣ естѣ. іже азъ
дамъ за животъ въсего
мира. 52 прѣкаухъ же са ію
ден. между совож глаж

244
ште. како можетъ съ дати
пактѣ свож намъ ꙗсти.
53 рече же имъ ис. амин.
амин. глаж вамъ. аште
не сѣнѣете пакти сна чска
го. і пиети крѣви его.
живота не имате въ себѣ.
54 ꙗдаи мож пактѣ. і пиа
і мож крѣви. иматъ жи
вота вѣччнаго. і азъ
въскрѣшж і въ послѣдъ
нѣ днѣ. 55 Пактѣ бо моѣ е
стиннѣое естѣ вращно.
і крѣви моѣ истиннѣое естѣ
пиво. 56 Пидѣ мож пак
тѣ. і пиаи мож крѣви.
въ мнѣ прѣкъмъ і азъ въ
немъ. 57 ꙗкоже посѣла ма
живаи оца. і азъ живж
оца ради. і ꙗдѣ ма тѣ
живѣ вѣдетъ мене ради.
58 съ естѣ хлѣвъ сѣшьдѣмъ
съ нсе. не ꙗкоже кша оци

ваши маннж і оумрѣша.
ꙗдаи хлѣвъ съ живѣ вѣ
детъ въ вѣкъ. 59 си рече на сѣ
нѣминѣти. оуба къ каперъ
наоумѣ. 60 мнози же слыша
въшен. отъ оученикъ его рѣ
ша. жестоко естѣ слово се.
кѣто можетъ его слоушатѣ.
61 Пидѣмъ же ис въ себѣ. ꙗко
рѣнѣштѣтъ о семъ оучени
ци его. рече имъ се ли кѣ
клавнитѣ. 62 Аште оубо оу
зрите сна чскаго. вѣхо
дашта ідеже кѣ прѣжде
63 Духъ естѣ іже жив(ѣ)тъ. отъ

45 in пророцѣхъ lit. p literis процѣхъ superposita, in оученици lit. uncis inclusas emend. erasit
46 сан superpositam ab emendatore cyrill. literam ѡ exhibit 49 lit. incl. и in нами ab
emend. erasa, qui cyrill. в adseripsit 56 ad прѣбѣмъ emend. cyr. ваецъ supra v. adserip-
sit, lege прѣбѣваетъ 62 вѣходашта eum superpositis cyrill. lit. съ, lege въсхода.
63 lit. inclusam in живѣтъ emend. cyrill. delevit atque и superposuit, pro живѣтъ ut живѣтъ
legeres

ПЛЪТИ НЪСТЪ ПОЛЪЗА НИКА
КОЛЪЖЕ. ГЛЪМЪ ЯЖЕ ЯЗЪКЪ ГЛА
ХЪ ВАМЪ ДЪХЪ СЪЖТЪ. І ЖИВО
ТЪ СЪЖТЪ. 64 НЪ СЪЖТЪ ОТЪ КА
СЪ ЕТЕРИ. ІЖЕ НЕ ВЪКРОУЖИТЪ.
НЪ КЪ ДЪКАШЕ КО ІСКОНИ ІС. КЪТО
СЪЖТЪ НЕ ВЪКРОУЖИШТЕ. І КЪ
ТО ЕСТЬ ХОТЪА ПРЪДАТИ І.

245

65 І ГЛАШЕ СЕГО РАДИ РЪХЪ
ВАМЪ. ККО НИКЪТОЖЕ НЕ
МОЖЕТЪ ПРЪТИ КЪ МЪНЪ.
ЯШТЕ НЕ БЪДЕТЪ ДАНО ЕМОУ
ОТЪ ОЦА МОЕГО. 66 ОТЪ СЕГО МНО
ЗИ ОТЪ ОУЧЕНИКЪ ЕГО ІДЖ
ВЪСПАТЪ. І КЪ ТОМОУ НЕ ХО
ЖДАХЪ СЪ НИМЪ. 67 Рече же
ис. обрѣма на десѣте. еда
і кы хоштете іти. 69 отъ 18
вкншта емоу симонъ петръ.
ги къ комоу ідемъ. глѣмъ
живота вкчкнаего імани.
69 і мы вкровахомъ. і по
знахомъ. кко тѣ еси хъ
снъ ба живаго. 70 отъвкншта
имъ ис. не азъ ли васъ.
дѣка на десѣте избѣрахъ.
і отъ васъ единъ днѣко
лъ естѣ. 71 Глаше іудѣ
симнона. іскаріота.
съ ко хотѣаше прѣдати і.
единъ съ отъ окою на десѣте.

VII.1 і хождаше съ ними іс. къ
галилеи. не хотѣаше ко въ
іудѣи ходити. кко іскаѣ
хъ его іудеи оубити. 2 къ же
близъ праздникъ іуде
іскъ. скиношникъ. 3 рѣша
же къ нѣмоу братриѣ его. прѣ
іди отъ сждоу. і иди къ і

69 fig. lit. ѣ in вѣровахомъ et хъ dubia
4 veſ quod unci inclusi in cod. erasum
didit 10 възидѣ ап възидѣ dub.

юдеи. до і оученици твои
видѣтъ дѣла твоѣ. кже
твориши. 4 никѣтоже ко
въ тайнѣ ничесоже тро
ритѣ. і иштетѣ самъ кѣк
бѣити. аште си (вск) тро
риши кѣи са вксемоу ми
роу. 5 ни братиѣ ко вкровахъ
въ него. 6 гла же имъ ис.
врѣма мое не оу приде.
а врѣма ваше вксегда го
того естѣ. 7 не можетѣ ми
рѣ ненавидѣти васъ. ме
не же ненавидитѣ. кко а
зъ съвѣдѣтельствоуж

246

о немъ. кко дѣла его зѣ
ла сѣтъ. 8 вѣмъ възидѣте
къ праздникоу. Язѣкъ
не възидѣ къ праздни
къ съ. кко врѣма мое не і
спѣлѣни са. 9 си рекъ самъ
оста къ галилеи. 10 егда
же възидѣ братриѣ его
къ празднику. тогда
і самъ възиде. не кѣк
нѣ ако тай. 11 іудеи же его
іскахъ къ празднику.
і глахъ. кѣде естѣ онъ.
12 і рѣпѣтѣ мѣногъ къ о не
мъ къ народѣхъ. ови гла
хъ кко благъ естѣ. іни
же глахъ ни. нѣ лѣститѣ
народѣмъ. 13 никотерѣ же
оубо кѣк глаше о немъ. стра
ха ради іудеиска. 14 Явие
же къ прѣисловленіе пра
здника. възиде ис къ
црѣкѣкѣ і оучааше. 15 і дн
влѣкахъ са іудеи

VII.3 и in братриѣ ead. m. supra v. ser.
5 post братиѣ emend. cyrill. ero supra v. ad-

2 ГЛАЖШТЕ. КАКО СЪ
 КЪНИГЪ ОУМЪКЕТЪ НЕ ОУЧЬ
 СЯ. 16 ОТЪВЪКШТА ЖЕ ИС. І РЕ
 ЧЕ ІМЪ. МОЕ ОУЧЕНИЕ НЪКЕТЪ
 МОЕ. НЪ ПОСЪЛАВЪШАГО МА.
 17 АШТЕ КЪТО ХОШТЕТЪ ВОЛЪЖ
 ЕГО ТВОРИТИ. РАЗОУМЪКЕТЪ
 О ОУЧЕНИ КОЕ ОТЪ КА ЕСТЬ.
 ЛИ АЗЪ СЕВЪ ГЛЪЖ. 18 ГЛА И О СЕВЪ.
 СЛАВЪ СВОЕЯ ІШТЕТЪ.
 А ШТА СЛАВЪ ПОСЪЛАВЪ
 ШАГО І. СЪ ІСТИНЕНЪ ЕСТЬ.
 І НЪКЕТЪ НЕПРАВЪДЪ ВЪ НЕ
 МЪ. 19 НЕ МОСИ ЛИ ДАСТЪ ВА
 МЪ ЗАКОНЪ. І НИКЪТОЖЕ ОТЪ
 ВАСЪ ТВОРИТЪ ЗАКОНА. ЧЪТО
 МЕНЕ ІШТЕТЕ ОУБИТИ.
 20 ОТЪВЪКШТА НАРОДЪ І РЕЧЕ.
 ВЪСЪ ЛИ ІМАШИ. КЪТО ТЕБЕ
 ІШТЕТЪ ОУБИТИ. 21 ОТЪВЪК
 ШТА ИС. І РЕЧЕ ІМЪ. ЕДИ
 НО ДЪЛО СЪТВОРИХЪ. І ВЪ

247

СИ ДИВИТЕ СЯ.
 22 СЕГО РАДИ ДАСТЪ
 ВАМЪ МОСИ ОБРЪК
 ЗАНИЕ. НЕ ТКО ОТЪ
 МОСКА ЕСТЬ. НЪ ОТЪ ОЦЪ.
 І ВЪ СЪБОТЪ ОБРЪКАЕТЕ
 ЧКА. 23 АШТЕ ОБРЪКАНИЕ
 ПРИЕМЛЕТЪ ЧКЪ КЪ СЪБО
 ТЪ. ДА НЕ РАЗОРИТЪ СЯ ЗА
 КОНЪ МОСКОВЪ. НА МА ЛИ
 ГНЪКАЕТЕ СЯ. ТКО ВЪСЕГО
 ЧКА СЪДРАВА СЪТВОРИХЪ
 ВЪ СЪБОТЪ. 24 НЕ СЪДИТЕ
 НА ЛИЦА. НЪ ПРАВЪДНЫ
 СЪДЪ СЪДИТЕ. 25 ГЛАХЪ
 ЖЕ ЕТЕРИ ОТЪ ИМАЛЪКНЪ.
 НЕ СЪ ЛИ ЕСТЬ ЕГОЖЕ ІШТЪ
 ТЪ ОУБИТИ. 26 І СЕ НЕ ОБИНОУ

ІА СА ГЛЕТЪ. І НИЧЕСОЖЕ
 ЕМОУ НЕ ГЛЖТЪ. ЕДА КАКО
 РАЗОУМЪША КЪНАЗИ ТКО СЪ
 ЕСТЬ ХЪ. 27 НЪ СЕГО ВЪКМЪ ОТЪ
 КЖДОУ СЪ ЕСТЬ. А ХЪ ЕГДА

ПРИДЕТЪ. НИКЪ
 ТОЖЕ НЕ ВЪКЕТЪ
 ОТЪ КЖДОУ ЕСТЬ.
 28 ВЪЗЪВА ЖЕ ВЪ ЦРЪ
 КЪВЕ. ОУЧА ИС. І ГЛА. І
 МЕНЕ ВЪСТЕ. І ВЪСТЕ О
 ТЪ КЖДОУ ЕСМЪ. І О СЕВЪ
 НЕ ПРИДЪ. НЪ ЕСТЬ ІСТИ
 ННЪ ПОСЪЛАВЪ МА. ЕГО
 ЖЕ КЪ НЕ ВЪСТЕ. 29 АЗЪ И
 ВЪКМЪ. ТКО ОТЪ НЕГО ЕСМЪ
 І ТЪ МА ПОСЪЛА. 30 ІСКАХЪ
 ЖЕ ІАТИ І. І НИКЪТОЖЕ НЕ
 ВЪЗЛОЖИ РЪКЪ НА НЪ.
 ТКО НЕ Ю КЪ ПРИШЛАЪ ГОДЪ
 ЕГО. 31 ОУТЪ НАРОДА ЖЕ МНО
 ЗИ ВЪКРОВАША КЪ НЪ. І ГЛАХЪ.
 ТКО ХЪ ЕГДА ПРИДЕТЪ. ЕДА
 БОЛША ЗНАМЕНИКЪ СЪТВО
 РИТЪ. ТЖЕ ЕСТЬ СЪТВОРИ
 ЛЪ. 32 СЛЫШАША ЖЕ ФАРИСКИ.
 НАРОДЪ РЪПЪШТЪШИТЬ О НЕ
 МЪ СЕ. І ПОСЪЛАША

248

АРХИЕРИ. СЛОУГЪ ДА ІМЪ
 ТЪ І. 33 РЕЧЕ ЖЕ ИС. АШТЕ
 МАЛО ВЪКМА СЪ ВАМИ ЕСМЪ.
 І ИДЪ КЪ ПОСЪЛАВЪШЮЕМОУ
 МА. 34 ПОШТЕТЕ МЕНЕ І НЕ
 ОБРАШТЕТЕ. ІДЕЖЕ ЕСМЪ
 АЗЪ ВЪ НЕ МОЖЕТЕ ПРИТИ.
 35 РЪША ЖЕ ІЮДЕИ КЪ СЕВЪ СЯ
 МИ. КАМО ХОШТЕТЪ ІТИ
 І ОУЧИТИ. ЕЛИНЫ. 36 ЧЪТО
 ЕСТЬ СЛОВО СЕ ЕЖЕ РЕЧЕ.

17 ad seбѣ em. cyrill. o supra v. addidit 35 verbo ити supra v. cyr. char. antepositum съ,
 et in margine ibidem char. cyrillicis haec addita: яко мы не обращемъ его. еда въ расѣаніе
 елиньско хощетъ ити

възвѣстѣте мене ꙗже не о
 брашѣте. ꙗже идеже есмь
 азъ къ вамъ не можете прити.
 37 въ послѣднии же днь
 великъ праздникъ.
 стоѣаше ис. ꙗже зѣваше гла.
 аште къто жаждетъ. да
 придетъ. къ мнѣ ꙗже пи
 ть. 38 ꙗже въкроуѣа въ ма.
 ꙗжеже кнѣги рѣша. рѣкы
 отъ чрѣва его истекытъ
 воды живы. 39 се же рече о дск.

ꙗже хотѣхухъ приимати. къ
 роумѣште въ него. не ю ко
 въ дхъ стѣ данъ. ꙗже ис не ю
 въ прославленъ. 40 Мнози
 же отъ народа слышавше
 словеса си. глаху съ естѣ
 въ истинѣ пророкъ. 41 Дроу
 зи же глаху съ естѣ хъ. ови
 же глаху. еда отъ галилеѣ
 хъ придетъ. 42 не кнѣги
 ли рѣша. ꙗже отъ скмене
 дава. ꙗже отъ витѣлеомъ
 скаго градаца. идеже въ
 дадъ придетъ хъ. 43 Расп
 рѣ же въ къ народъ его ради.
 44 Стефанъ же отъ нѣхъ хотѣ
 хухъ ѡти. ꙗже никѣтоже не
 възложи на нѣ рѣкоу.
 45 Придѣ же слоугы. къ архи
 ереомъ ꙗже фарисеомъ. ꙗже рѣ
 ша имъ ти. по чѣто не при
 вѣсте его. 46 отъкъвѣшташа слоу
 гы. николиже тако естѣ.

249

гла чѣкъ. ꙗже съ чѣкъ. отъкъ
 шташа имъ фарисѣи. 49 нѣ на
 44 in никѣтоже fig. lit. ꙗже non s. cl. expr.

post фарисѣи ommissa sunt, emendator cyrillicus in margine addidit: и рѣша еда и въ прѣ
 льщені бысте. еда кто отъ кнезѣ върова въ н. или отъ фарисей 52 ante ты supra
 v. cyrill. и VIII.9 post слышавше emendator cyrill. medio inter versus spatio haec
 interpolavit: же и свѣдѣниемъ обличѣми, post старѣхъ autem haec: до послѣднихъ, denique
 verbo единъ supposuit исъ

родоскъ. ꙗже не вѣстѣ зако
 на проклати сѣтъ. 50 гла ни
 кодимъ къ нимъ. пришедъ
 къ нѣмоу ноштинѣ. единъ
 съ отъ нѣхъ. 51 еда законъ
 нашъ сѣдитъ чѣоу. аште
 не слышитъ отъ него прѣ
 жде. ꙗже разоумѣхътъ чѣто
 творитъ. 52 отъкъвѣшташа ꙗже рѣ
 ша емоу. еда ты отъ га
 лилеѣ еси. испытан ꙗже
 ꙗже виждѣ. ꙗже отъ гали
 леѣа пророкъ не придетъ.
 53 ꙗже иде къждо въ домъ свои.
 »VIII.1 Ис же иде въ горѣ елеонъ
 »скжѣ. 2 ютро же пакы при
 »де къ црѣковѣ. ꙗже вси людие
 »идѣхухъ къ нѣмоу. ꙗже съ
 »дѣ оучааше ѡ. 3 прикъса же
 »кнѣжѣници ꙗже фарисѣи
 »женѣ къ прѣлюкодѣкани ѡтѣ:

»ꙗже поставаше ѡ по срѣдѣ
 »4 глаша емоу. оучителю си
 »жена ѡта естѣ нѣынъ къ прѣ
 »люкодѣкани. 5 въ законъ
 »намъ меси повелѣ. тако
 »къша каменемъ повн
 »вати. ты же чѣто глаши.
 »6 се же рѣша искоушавше и.
 »да въ имѣли на нѣ чѣто
 »глаши. ис же низъ покло
 »нкъ са. прѣстомъ писаше
 »на земли. 7 ꙗжеже прилежѣ
 »хухъ къпрѣшавше ꙗже къ
 »склони са ꙗже рече имъ.
 »ꙗже васъ безъ грѣха естѣ.
 »прѣжде върѣси камень на нѣж.
 »8 ꙗже пакы поклонъ са писа
 »ше на земли. 9 слышавъ

45 lit. e in ergo supra v. scr. 47—48 quae

»ше исхождахъ. единъ по
»единомуу. начкнъше отъ
»старкъ. і оста единъ.
»і жена стоиши по срдѣкъ.
»10 въсклонъ же сѧ ис рече еѧ.

250

»жено. кѣде сѣтъ іже на тѧ
»каждахъ. никъже ли те
»бе осжди. 11 она же рече. ни
»кѣтоже гн. рече же ис. ни.
»азъ тебе осждахъ. іди.
»і отъ селѧ не сѣрѣши
»къ томоу. 12 Пакы же імъ
рече ис гла. азъ есмь свѣ
тъ мироу. ходѧ по мнѣ.
не имать ходити къ тѣ
мѣ. нѣ имать свѣта жи
вотънаго. 13 рѣша же емоу
фарисѣи. ты о сѣвѣ сѧ
мъ свѣдѣтельствоваша.
свѣдѣтельство твое
нѣетъ истинно. 14 отвѣк
ша ис. і рече імъ. аште
азъ свѣдѣтельствую
ѣ о мнѣ самомъ. свѣд
ѣтельство мое (нѣетъ)
истинно естъ. ꙗко къ
мѣ отъ вѣдоу придѣ. і ка
мо грядѣ. і камо ідѣ.

15 въ же по пакти сѣдите.
азъ не сѣждѣ никомуже.
16 аште сѣждѣ азъ сѣдѣ
мои истинны естъ. ꙗко
единъ нѣсмь. нѣ азъ і по
сѣлавы ма оцѣ. 17 і къ за
конѣ же вашемъ. спано е
стъ. ꙗко дѣвою чѣоу сѣ
вѣдѣтельство истинъ

но естъ. 18 азъ есмь свѣдѣ
тельствоуѧ о мнѣ сѧ
момъ. і свѣдѣтель
ствоуетъ о мнѣ. посѣла
вы ма оцѣ. 19 глахъ же емоу
кѣде естъ оцѣ твоѣ.

Отъ вѣшта ис. ни мене вѣ
сте ни оца моего. аште ма
висте вѣдѣли. і оца моего
оубо висте вѣдѣли. 20 Снѧ
глы гла. къ газофила
ки. оубо къ прѣкѣвѣ. і ни
кѣтоже не етъ его. ꙗко не
ю вѣ пришла година его.

251

21 Рече же імъ пакы ис. азъ
ідѣ. і възшете мене.
і къ грѣсѣ вашему оубо
рете. ꙗкоже азъ ідѣ. вы
не можете прити. 22 глахъ
же іудеѣ. еда сѧ самъ
оубиетъ. ꙗко глагъ. ꙗко
же азъ ідѣ. вы не мо
жете прити. 23 азъ отъ вы
шкнѣхъ есмь. вы отъ
всего мира есте. азъ
нѣсмь отъ всего мира
24 рѣхъ оубо ꙗко оумрете
къ грѣсѣхъ вашимъ. аште
ко вѣрѣ не емлете азъ
есмь. оумрете къ грѣсѣ
хъ вашимъ. 25 глахъ же емоу.
ты кѣто еси. і рече імъ
ис. начатѣкъ. ꙗко і гла
вамъ. 26 много имамъ
о васъ глаголю. і сѣдити.
нѣ посѣлавы ма истинно
естъ. і азъ ꙗже слышахъ

12 въ quod тѣмъ praecedit въ legi potest

Ad calcem paginae 250 a cyrill. emendator haec apposuit: вы же не вѣете отъ кадоу при
дохъ. и камо идѣ: 19 e in естъ supra v. script. 23 verbis азъ отъ вы. supra v. et

in margine haec cyrill. char. scripta praemittuntur: и глагола имъ вы отъ нижънихъ есте.
24 ad азъ supra v. cyr. additum иако 26 utrum слышахъ an слышахъ dubium

отъ него. си глажъ въ мирѣ.
 27 ꙗко не разоумѣша. ꙗко оца ꙗ-
 мѣ глааше ба. 28 Рече же ꙗ-
 мѣ ис. егда възнесете
 сна чкаго. тогда разоу-
 мѣете ꙗко азъ есмь. ꙗко о
 себѣ ничесоже не творжъ.
 нъ ꙗкоже наоучи ма оцъ. си
 глажъ. 29 ꙗко послѣавъ ма
 съ мѣножъ естъ. не оста-
 ви мене единого оцъ. ꙗко
 азъ оубо годна творжъ емоу
 въсегда. 30 си глажшю е-
 моу. мнози вѣроваша въ
 нь. 31 Глаше же ис. къ вѣро-
 вавшимъ къ нь юдеомъ.
 аште къ прѣждеде къ
 словеси моемъ. къ исти-
 нѣ оученици мои вѣдете.
 32 ꙗко разоумѣете истинжъ.
 ꙗко истина сводитъ къ.
 33 отъвѣсташа емоу юдеи-
 сѣма авраамѣ есмь.

252

ꙗко никоу же не работаю
 мѣ николиже. како ты
 глаши. ꙗко сводѣ вѣ-
 дете. 34 отъвѣшта имъ ис.
 амин. амин. глажъ вамъ.
 ꙗко вѣкъ творѣ грѣхъ.
 ракъ естъ грѣхоу. 35 ꙗко ракъ
 не прѣвѣваетъ къ домоу
 къ вѣкъ. снѣ прѣвѣвае-
 ть къ вѣкъ. 36 аште оубо снѣ
 къ сводитъ. къ исти-
 нѣ сводѣ вѣдете. 37 къ
 мѣ ꙗко сѣма авраамѣ е-
 сте. нъ ште мене оуби-
 ти. ꙗко слоко мое не къ
 мѣштаетъ са къ къ.
 38 азъ ꙗже видѣхъ оу оца мое

го глажъ. ꙗко оубо ꙗже
 видѣсте оу оца моего тво-
 ритѣ. 39 отъвѣсташа ꙗко
 емоу. оцъ нашъ авраамъ
 естъ. гла имъ ис. аште
 чада авраамѣ вѣсте къли.

дѣла авраамѣ творѣли
 вѣсте. 40 нѣкъ же ште
 те мене оубити. чка ꙗже
 истинжъ вамъ глахъ ꙗже
 слышахъ отъ ба. Сего а-
 враамъ нѣтъ сътворилъ.
 41 вѣ творитѣ дѣла оца ва-
 шего. рѣша же емоу. мѣ
 отъ любодѣаникъ нѣсмъ ро-
 ждени. мѣ единого оца
 имамъ ба. 42 рече же имъ ис.
 аште къ оцъ вашъ ки къль.
 любили ма вѣсте. азъ ко-
 отъ ба изидѣ ꙗко придѣ. коцъ
 не о себѣ ко придѣ. нъ тѣ ма
 послѣа. 43 по чѣто вѣсѣды
 мои не разоумѣете. ꙗко
 не можете слышати сло-
 весе моего. 44 вѣ отъ оца
 дѣвола есте. ꙗко похоти оца
 вашего хощете творити.
 онъ чкоукица къ искони.
 ꙗко вѣ истинѣ не стотъ.
 ꙗко нѣтъ истинъ къ немъ.

253

1 егда глетъ лѣжжъ. отъ ско
 2 ухъ глетъ. ꙗко лѣжжъ естъ
 3 ꙗко оцъ его. 45 азъ же за не ꙗ-
 4 стинжъ глажъ. не емлетѣ
 5 вѣрѣ мѣнкъ. 46 къто отъ ва-
 6 сѣ оканчатъ ма о грѣскъ.
 7 аште истинжъ глажъ. по чѣ
 8 то вѣ вѣрѣ не емлетѣ
 9 мѣнкъ. 47 ꙗже естъ отъ ба.

10 ГЛАВЪ ВЪЖИ ПОСЛОУШАЕТЪ.
 11 СЕГО РАДИ ВЪМЪ НЕ ПОСЛОУ
 12 ШАЕТЕ. ККО НЪКЕТЕ ОТЪ ВЪ
 13 48 ОТЪКЪКШТАША ЮДЕИ. І РЪ
 14 ША ЕМОУ. НЕ ДОВРЪЖ ЛИ ГЛА
 15 МЪ МЪ. ККО САМАРЪНИИ
 16 ЕСИ ТЪ. І ВЪСЪ ІМАШИ.
 17 49 ОТЪКЪКШТА НС. АЗЪ ВЪСА
 18 НЕ ІМАМЪ. НЪ ЧЪТЪЖ ОЦА
 19 МОЕГО. І ВЪМЪ НЕ ЧЪТЕТЕ
 20 МЕНЕ. 50 АЗЪ ЖЕ НЕ ІШТЪЖ
 21 СЛАВЪ МОЕА. ЕСТЬ ІШТАН
 22 І СЪДА. 51 АМИН. АМИН. ГЛАЖ
 23 КАМЪ. АНТЕ КЪТО СЛОВО
 24 МОЕ СЪВЪЛЮДЕТЪ. СЪМРЪ
 25 ТИ НЕ ІМАТЪ ВИДЪТИ ВЪ ВЪКЪ.
 26 52 РЪША ЖЕ ЕМОУ ЮДЕИ. НЪНЪ
 27 РАЗОУМЪХОМЪ ККО ВЪСЪ ІМА
 28 ШИ. АВРААМЪ ОУМРЪКЪТЪ І ПРО
 29 РОЦИ. І ТЪ ГЛАШИ. ККО АНТЕ
 30 КЪТО СЛОВО МОЕ СЪВЪЛЮДЕТЪ.
 31 НЕ ІМАТЪ ВЪКЪОУСИТИ СЪ
 32 МРЪТИ ВЪ ВЪКЪ. 53 ЕДА ТЪ
 33 ВОЛИ ЕСИ ОЦА НАШЕГО. АВРАА
 34 МА. ІЖЕ ОУМРЪКЪТЪ І ПРОРОЦИ
 35 ОУМРЪКША. КЪТО СЪ САМЪ
 36 ТЪ ТВОРИШИ. 54 ОТЪКЪКШТА
 37 НС. АНТЕ АЗЪ СЛАВЪЖ СЪ
 38 САМЪ. СЛАВА МОЪ НИЧЪТО
 39 ЖЕ ЕСТЬ. ЕСТЬ ОЦЪ МОИ СЛА
 40 ВА І МА. ЕГОЖЕ ВЪМЪ ГЛАЕТЕ
 41 ККО ВЪ НАШЪ ЕСТЬ. 55 І НЕ ПОЗНА
 42 СТЕ ЕГО. АЗЪ ЖЕ ВЪМЪ І.
 43 І АНТЕ РЕКЪЖ. ККО НЕ ВЪМЪ ЕГО.
 44 ВЪДЪЖ ПОДОВЪНЪ КАМЪ ЛЪЖЪ.
 45 НЪ ВЪМЪ І. І СЛОВО ЕГО СЪВЪЛЮ
 46 ДАЖ. 56 АВРААМЪ ОЦЪ ВАШЪ. РА
 47 ДЪ ВИ ВЪМАЪ ДА ВИ ВИДЪКАЪ
 48 ДЪНЪ МОИ. І ВИДЪ І ВЪ

254

Здрадока сѧ. 57 рѣша же ю

51 v̄k̄k̄ potest legi v̄k̄k̄
glag. char. eadem manu hasec:

2 in v̄p̄rosimā lit. p s. v. ser.

Ad eal̄cem paginae 254 a

2 ДЕИ ВЪ НЕМОУ. ПАТИ ДЕСА
 3 ТЪ АЪТЪ НЕ Ю ІМАШИ. АВРАА
 4 МЪ ЛИ ЕСИ ВИДЪКАЪ. 58 РЕЧЕ І
 5 МЪ НС. АМИН. АМИН. ГЛАЖ
 6 КАМЪ. ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ ВЪ
 7 СЪТЪ АВРААМЪ. АЗЪ ЕСМЪ.
 8 59 ВЪЗАША ЖЕ КАМЕННЕ. ДА ВРЪ
 9 ГЪТЪ НА НЪ. ІС ЖЕ СЪКРЪМЪ СЪ.
 10 І ИЗИДЕ ІЦРЪКЪКЪВЕ. І ПРО
 11 ШЪДЪ ПО СРЪДЪКЪ ІХЪ. ІДКАШЕ
 12 І ХОЖДАШЕ ТАКО. ВОЦЪ. ЗАЧ. І НА
 13 IX. І І МИМО ІДЪМЪ ВИДЪЧКА СЛА
 14 ОТЪ РСА. 2 І ВЪПРОСИША І ОУ
 15 ЧЕНИЦИ ГЛАЖШЕ. РАВНИ.
 16 КЪТО СЪГРЪКШИ. СЪ ЛИ ІЛИ
 17 РОДИТЕЛЪ ЕГО. ДА СЪКЪНЪ РО
 18 ДИ СЪ. 3 ОТЪКЪКШТА НС. НИ СЪ
 19 СЪГРЪКШИ. НИ РОДИТЕЛЪ ЕГО.
 20 НЪ ДА КЪАТЪ СЪ ДЪЛА ВЪЖИ
 21 НА НЕМЪ. 4 МЪНЪ ПОДОВАЕТЪ.
 22 ДЪЛАТИ ДЪЛА. ПОСЪЛАВЪ
 23 ШАЕГО МА. ДОНЪДЕЖЕ ДЪНЪ
 24 ЕСТЬ ПРИДЕТЪ НОШЪ. ЕГДА

25 НИКЪТОЖЕ НЕ МОЖЕТЪ ДЪЛА
 26 ТИ. 5 ЕГДА ВЪ МИРЪ ЕСМЪ СЪКЪ
 27 ТЪ ЕСМЪ МИРОУ. 6 СИ РЕКЪ ПАИ
 28 НЪ НА ЗЕМЪЖ. І СЪТВОРИ
 29 КРЪНИ ОТЪ ПАННОВЕНИКЪ.
 30 І ПОМАЗА ЕМОУ ОЧИ КРЪНИ
 31 ЕМЪ. 7 І РЕЧЕ ЕМОУ ІДИ ОУМЪ
 32 СЪ. ВЪ КЪПЪКАИ СИЛОУАМЪ
 33 СЦЪ. ЕЖЕ СЪКАЗАЕТЪ СЪ ПО
 34 СЪЛАНЪ. І ИДЕ ЖЕ. І ОУМЪ СЪ
 35 І ПРИДЕ ВЪДА. 8 СЪСЪДИ ЖЕ.
 36 І НЪЖЕ ВЪКЪХЪЖ ВИДЪКАИ ПРЪ
 37 ЖДЕ. ККО ПРОСИТЕЛЬ ВЪ.
 38 ГЛАХЪЖ. НЕ СЪ ЛИ ЕСТЬ СЪДА
 39 І ПРОСА. ОВИ ГЛАХЪЖ ККО СЪ
 40 ЕСТЬ. 9 І ІНИ ГЛАХЪЖ ПОДО
 41 ВЪНЪ ЕМОУ ЕСТЬ. ОНЪ ЖЕ
 42 ГЛАШЕ ККО АЗЪ ЕСМЪ. 10 ГЛА
 43 ХЪЖ ЖЕ ЕМОУ. КАКО ТИ СЪ ОТЪРЪК

44 сте очи. 11 отъкъкшита онъ і
 45 рече. чкъ. нарицаемъ ис.
 46 врьние сътвори. і пома
 47 за очи ми. і рече ми. іди
 48 въ кжпкъкъ силаамъж.

255

1 і оумъ са. шкъдъ же і оу
 2 мывъ са прозъркъхъ. 12 ркъ
 3 ша же емоу кьто ть естъ.
 4 гла не вкъмъ. 13 вкъса і къ фа
 5 рискомъ. іже вкъ иногда
 6 слкъпъ. 14 вкъ же сжвота. е
 7 гда сътвори врьние ис.
 8 і отвръзе емоу очи. 15 пакы
 9 же въпрашахъ і фариски
 10 како прозъркъ. онъ же рече
 11 імъ. врьние положи мьнкъ
 12 на очню. і оумъхъ са і ви
 13 ждж. 16 глахъ же отъ фари
 14 ски етери. нкъстъ съ отъкъ
 15 ва чкъ. кко сжвоты не
 16 хранитъ. ови глахъж.
 17 како можетъ чкъ гркъши
 18 нъ. сице знаменикъ тьо
 19 рити. і распъркъ вкъ въ ни
 20 хъ. 17 глаша слкъпъцю пакы.
 21 ты чкъто глаши о немъ.
 22 кко отвръзе очи твои. онъ
 23 же рече кко пророкъ естъ.
 24 18 не іаса же вкъры іудей о немъ.

25 кко вкъ слкъпъ і прозъркъ. до
 26 нкъдеже възгласиша роди
 27 телъ. того прозъркъкъша
 28 его. 19 і въпросиша къ глажште.
 29 съ ли естъ снъ ваю. егоже
 30 вкъ глета. кко слкъпъ роди
 31 са. како оубо нънкъ види
 32 тъ. 20 отъкъкъштате імъ
 33 родителъ его і ркъста.
 34 то вкъвкъ кко съ естъ снъ
 35 наю. і кко слкъпъ роди са.
 36 21 како же нънкъ видитъ не

15 figura lit. ь in імъ et 16 in хранитъ dubia; in сице lit. Cyr. a superposita

44 вкъвкъ. ли кьто емоу отвръ
 45 зе очи не вкъвкъ. самого
 46 въпросите. възрастъ
 47 иматъ самъ. о севкъ да гла
 48 тъ. 22 сице ркъсте родите
 49 лъ его. кко вокъдите са.
 50 іудки. юже во са вкъахъж
 51 съложили іудей. да а
 52 ште кьто ісповкъстъ ха.
 53 отълажчкънъ снънмишта
 54 вждетъ. 23 сего ради роди
 55 телъ его ркъсте. кко възра

256

етъ иматъ. самого въпро
 сите. 24 възгласиша же
 въторицеж чкъ. іже вкъ
 слкъпъ. і ркъша емоу. даждъ
 слажъ вкъ. мъ вкъмъ кко
 чкъ съ гркъшнкъ естъ. 25 отъ
 вкъшта же онъ і рече. аште
 гркъшникъ естъ не вкъмъ.
 едино вкъмъ. кко слкъпъ
 вкъхъ нънкъ же виждж.
 26 ркъша же емоу пакы. чкъто
 сътвори тебъ. како отъвръ
 зе твои очи. 27 отъвъкшита
 імъ. ркъхъ камъ юже. і не
 слкъшасте. чкъто пакы
 хоштите слкъшати. еда
 і вкъ оученици его хоште
 те вьти. 28 они же оукори
 ша і і ркъша. ты оучени
 къ еси того. мъ москъови
 есмъ оученици. 29 мъ вкъ
 мъ кко москъови гла вкъ.
 сего же не вкъмъ отъ вждоу
 естъ. 30 отъвъкшита чкъ і рече і
 мъ.

о семъ оубо дивъно естъ.
 кко вкъ не вкъсте отъ кж
 доу естъ. і отъвръзе очи
 мой. 31 вкъмъ же кко гркъши

никъ бѣ не послушаетъ.
нѣ аште кѣто вгочктыцъ
естъ. і вољ его творитъ.
того послушаетъ. 32 отъ
вѣка нѣстъ слышано. ꙗко
кѣто отврѣзе очи слѣпоу
рожденоу. 33 аште съ не ви.
отъ ба вѣмъ. не могъ
ви творити ничесоже.
34 отъвѣшташа і рѣша емоу.
вѣ грѣсѣхъ тѣхъ родилъ съ
еси въск. і тѣхъ ли нѣхъ
оучиши. ізгѣнаша же і
вѣнъ. 35 слышавъ же ис.
ꙗко ізгѣнаша і вѣнъ.
і оверѣтъ і рече емоу. тѣхъ
вѣкроуѣши ли вѣ сна вѣжнѣ.
36 отъвѣшта онъ і рече і кѣ
то естъ гн. да вѣрѣж імъ
въ него. 37 рече же емоу ис.

257

і видѣлъ і еси. і гла
і съ товоуж тѣхъ естъ.
38 онъ же рече. вѣкроуѣж гн.
і поклони съ емоу. коцъ
39 і рече ис. на сѣдѣ азъ
въ мирѣ се приде. да не ви
даштеи видѣтъ. і видѣ
штеи слѣпи вѣждѣ
тъ. 40 слышаша се отъ фа
рисѣи. си сѣштеи съ
нимъ. і рѣша емоу. еда
і мѣхъ слѣпи есмъ. 41 рече
же імъ ис. аште вистѣ
слѣпи вѣмъ. не вистѣ
імѣан грѣха. нѣиѣкъ же
глетѣ. ꙗко видимъ. і грѣ
хъ (в)ашъ прѣкѣываетъ. X. 1 амин.
амин. глажъ вамъ. не вѣхо
даі двѣрѣми вѣ двѣрѣ о

вѣчи. нѣ прѣлазѣі іноу
доу. тѣхъ татъ естъ. і разбо
иникъ. 2 а вѣходаі двѣрѣ
ми. настѣркъ естъ овѣцамъ.
3 емоу двѣрѣникъ отврѣзаетъ.

і овѣца гласъ еро
слышатъ. і своѣмъ
овѣца глашатъ
по имени. і изгони
тъ ѿ. 4 егда своѣмъ овѣ
ца іжденетъ. прѣдѣ
іими ходитъ. і овѣца
по немъ ідѣтъ. ꙗко вѣ
дѣтъ гласъ еро. 5 по тоужде
мъ же не ідѣтъ. нѣ вѣжа
тъ отъ него. ꙗко не зна
ѣтъ штюждего гласа. 6 си
ѣж притѣчѣ рече імъ ис.
они же не разоумѣша чѣто
вѣкаша. ꙗже глаша імъ.
7 рече же імъ пакъ ис.
амин. амин. глажъ вамъ.
азъ есмъ двѣрѣ овѣцамъ.
8 въси еликоже іхъ приде
прѣжде мене. татѣе сѣ
тъ і разбоиници. нѣ не по
слоушаша іхъ овѣца. 9 азъ
есмъ двѣрѣ. мѣноуж аште
кѣто вѣнидетъ. спетъ съ.

258

і вѣнидетъ і изидетъ.
і пажитъ овраштетъ. коцъ.
10 татъ не приходитъ. нѣ да оу
крадетъ. і оубиетъ. і по
гоубитъ. азъ приде да жи
вота імѣтъ. 11 азъ есмъ
настѣркъ добръ. настѣ
ркъ добръ полагаетъ днѣжъ
своѣж за овѣца. 12 а наімъ

34 in грѣсѣхъ lit. хъ supra v. ser.
видаштеи praemissum supra v. ser.
6 глаша імъ vel гл. імъ
additum cyr. char. и лише иматъ

37 in видѣлъ fig. lit. ѣ dub.

39 ne quod vocabulo

41 в vocabuli ванъ in ras. cyr. char. exar.

10 in приходитъ syll. хо s. v. ser.

Ad имѣтъ in margine

10 никъ ѿже нѣтъ настѣрь-
емоу же не сѣтъ овца своа.
видитъ вѣка градшта.
ѿ оставлетъ овца ѿ вѣ
гаетъ. ѿ вѣкъ расхѣти
тъ ѿ. ѿ расхѣдитъ овца.
13 а наѣмникъ вѣжитъ. ꙗко
наѣмникъ естъ. ѿ не вѣр
жетъ ѿ овцахъ. 14 ѿзъ есмь
настѣрь добръ. ѿ знаѣ
моа. ѿ знаѣтъ ма моа.
15 ꙗкоже знаетъ ма оцъ. ѿ а
зъ знаѣ оца. ѿ дѣшъ моѣ
полагаѣ за овца. 16 ѿ нѣтъ
овца ѿмаъ. ѿже не сѣтъ

отъ двора сего. ѿ тѣ ми
подобаетъ привести ѿ глас
моу оуслѣшатъ. ѿ вѣде
тъ едино стадо. ѿ единъ на
стѣрь. 17 сего ради ма оцъ лю
битъ. ꙗко азъ полагаѣ дѣшъ
моѣ да пакы примѣ ѿ.
18 Никѣтоже вѣзѣметъ ѿ отъ
мене. нѣ азъ полагаѣ о се
ѿвласть ѿмаъ положи
ти ѿ. ѿ ѿвласть ѿмаъ
пакы приѣти ѿ. сѣж за
повѣдъ приѣхъ отъ оца мо
его. 19 расхѣръ же пакы вѣ
къ ѿдѣхъ. за словеса си
20 глахъ же мнози отъ нѣхъ.
вѣкъ ѿматъ. ѿ неѣтовъ
ѣтъ. чѣто его послѣша
ете. 21 ѿни глахъ. сѣ глѣ
не сѣтъ вѣкъноуѣшитаго сѣ.
ѿда вѣкъ можетъ. сѣкно
мъ очѣ отврѣсти. 22 Бѣшѣ
же тогда свѣшникъ вѣ ѿмѣхъ.
ѿ зима вѣ. 23 ѿ хождаше ѿс.

259

вѣ прѣкъвѣ вѣ прѣторѣ

16 с in глас superpositum literis гла. similiter 22 in свѣшникъ lit. и superposita, lege свѣ-
шениѣ

соломоуни. 24 оградѣ же ѿ
ѿдѣки ѿ глахъ емоу. до
колѣ дѣшѣ наша вѣземлѣни.
ѿште тѣ еси хѣ. рѣци на
мъ не обиноуѣ сѣ. 25 отъвѣ
шта ѿмъ не. рѣхъ вамъ ѿ не
вѣроуете. дѣла ꙗже творѣ
ѣзъ вѣ ѿма оца моего. та сѣ
вѣдѣтелѣствоуѣтъ о мнѣ.
26 нѣ вѣ не вѣроуете. нѣсте
во отъ овцы моѣхъ. ꙗкоже
рѣхъ вамъ. 27 Овца моа гла
са моего слоушаѣтъ. ѿ а
зъ знаѣ ѿ. ѿ по мнѣ гра
дѣтъ. 28 ѿ азъ животъ вѣ
чѣны дѣж ѿмъ. ѿ не по
гѣвѣнатъ вѣ вѣкъ. ѿ не
вѣсхѣтитъ ѿхъ никѣто
же. отъ рѣкъ моа. 29 оцъ моѣ
ѿже дастъ мнѣ. боли
вѣсхъ ѣтъ. ѿ никѣтоже не
можетъ вѣсхѣтити ѿхъ.
отъ рѣкъ оца моего. 30 ѿзъ ѿ оцъ

едино есѣ. 31 вѣзѣша же на
къ камене ѿдѣки. да ѿ
повѣштъ. 32 ѿ отъвѣшита ѿмъ
ѿс. мѣнога дѣла добраа
ꙗвихъ вамъ. отъ оца моего.
за кое ѿхъ дѣло. камене
на ма мѣштете 33 отъвѣ
шѣша емоу ѿдѣки глашѣте.
о добръ дѣла не мѣштемъ
каменикъ на тѣ. нѣ о класки
ми. ꙗко тѣ чѣкъ сѣ тро
риши сѣ самъ вѣ. 34 отъвѣ
шта ѿмъ не. нѣтъ ли неа
но вѣ законѣ кашемъ. ꙗко ѿ
зъ рѣхъ вози есте. 35 ѿште
онъ рече вѣкъ. къ нимъже
рече слово вѣше. ѿ не мо
гѣтъ сѣ разорити кънѣгы.
36 егоже оцъ ети. ѿ посѣла

вѣ мирѣ. вѣ глеть кко
власннмъ жени за не
рѣхъ кко снѣ бжи есмъ. 37 аште
не творѣ дѣа оца моего.
не емакте ми вѣрѣ. 38 аште

260

ли творѣ. аште і мнѣ
вѣрѣ не емаете. дѣа
мѣ момѣ вѣрѣ имѣте.
да разоумѣете. і вѣроуе
те. кко вѣ мнѣ оцѣ і азъ
вѣ оци. коц. 39 Іскаѣ же его
пакѣ лати. ізиде отъ рѣ
кѣ іхъ. 40 і иде пакѣ на о
нѣ полѣ іордана. на мѣ
сто ідеже вѣ іоанѣ. прѣ
жде кръста. і прѣвѣ тоу.
41 і мнози придѣ кѣ нѣмоу.
і глааѣ. кко іоанѣ оуко
знамениѣ не сѣтвори.
ниедьногоже. вѣск елико
рече. іоанѣ о семѣ істи
на вѣ. 42 і мнози вѣроваша
кѣ него тоу. XI. 1 Нѣ же етерѣ
кола лазарѣ отъ витаниа.
градѣца марина. і марѣтѣ
сестрѣ еѣ. 2 вѣ же марѣ.
номазавѣшиѣ гѣ мромѣ.
і отърѣши носѣ его власѣ
скоми. еѣже братѣ лазарѣ

волѣаше. Зеносѣласте же се
стрѣ его кѣ нѣмоу глажнѣти.
гн се егоже тѣ любиши ко
литѣ. 4 слѣшавѣ же ис рече.
си волѣзнь нѣстѣ кѣ сѣмрѣ
ти. нѣ кѣ славѣ бжи. да про
славнѣтѣ сѣ снѣ бжи еѣ.
5 любѣкаше же ис. марѣтѣ.
і сестрѣ еѣ. і лазарѣ.
6 егда же оуслѣша кко волнѣтѣ
тогда же прѣкѣстѣ. на не

Ad caelem pag. 260 a glag. char. i a w лазарѣ
prefixit 11 нѣ si vis lege нѣ

нѣ мѣже вѣ мѣстѣ дѣка дѣни.
7 по томѣ же гла оученикомѣ.
і дѣмѣ вѣ іудеѣ пакѣ.

8 глаша емоу оученици равви
нѣмѣ іскаѣ тебе каме
ннемѣ повити іуде.
і пакѣ ли ідѣши тамо.
9 отъвѣшта ис. не дѣка ли на
десаѣ часа есте вѣ дѣни.
аште кѣто ходитѣ вѣ дѣне.
не потѣкнетѣ сѣ. кко сѣтѣ
тѣ мира сего видитѣ. 10 аште
ли кѣто ходитѣ ношнѣ по

261

тѣкнетѣ сѣ. кко сѣтѣ нѣ
стѣ о немѣ. 11 си рече. і по се
мѣ гла. лазарѣ дроуѣ нашѣ
оуслѣне. нѣ і дѣ да вѣзвоу
ждѣ і. 12 рѣша же оученици его.
гн. аште оуслѣне. сѣпасе
нѣ вѣдетѣ. 13 ис же рече о сѣ
мрѣти его. они же мнѣшѣ.
кко о оуслѣнени снѣ і сѣна
глетѣ. 14 тогда рече имѣ ис.
не окуноуѣ сѣ. лазарѣ оу
мѣрѣтѣ. 15 і радоуѣ сѣ васѣ
ради. да вѣрѣ имѣте кко
не вѣхѣ тоу. нѣ і дѣмѣ кѣ не
моу. 16 рече же тома. нари
цаемѣ близнѣцѣ. кѣ оуче
никомѣ. і дѣмѣ і мѣ да
оумѣремѣ сѣ нимѣ. 17 пришѣ
дѣ же ис вѣ витаниѣ. обрѣ
те і. четѣри дѣни имѣ
штѣ вѣ гробѣ. 18 кѣ же вита
ниѣ близѣ іма. кко дѣ ега
днѣ. 19 і мнози же вѣаѣ при
шли. кѣ марѣтѣ і марѣ

да оутѣшатѣ і. о братѣ ею
20 марѣта же егда оуслѣша.
кко ис градѣтѣ сѣрѣте і.

XI 4 in же cod. literae ж coronidem

4 а маріѣ дома сѣдѣаше. 21 рече же мар'та къ ісѹ. ги аште ви сѣде вълаѣ. не ви братъ мой оумрѣлаѣ. 22 нѣнѣ вѣкъ. ꙗко егоже колиждо. просиши отъ ба дастъ ти вѣкъ. 23 гла еи ис. вѣскрѣснетъ братъ твои. 24 гла емоу мар'та. вѣкъ ꙗко вѣскрѣснетъ. вѣ вѣскрѣшенне вѣ посаѣ дни днѣ. 25 рече же еи ис. азъ есмь вѣскрѣшенне і животъ. вѣроуѣи вѣ ма. аште оумреть оживеть. 26 і вѣскрѣ живѣи. і вѣроуѣи вѣ ма не оумреть вѣ вѣкъ. імени ли вѣрж се моу. 27 гла емоу еи ги. азъ вѣровахъ ꙗко ты еси хъ снъ вѣжш. гради вѣ миръ. 28 і се рекъши іде. і призъ

262

ва маріѣ сестрѣ своѣ. та. і рекъши еи. оучите лѣ се естъ. і зоветъ та. 29 она же ꙗко оуслыша. вѣ ста скоро. і иде къ нѣмоу. 30 не вѣ же не оу ис. пришлаѣ вѣ вѣскр. нѣ вѣ на мѣстѣ еште. ідеже сѣрѣте і мар'та. 31 юдеи же. ешти і сѣ нѣж вѣ домоу. і оутѣ шаѣште ѣ. видѣвъше маріѣ. ꙗко скоро вѣста і н виде. по нѣ ідж глаѣште. ꙗко ідетъ на гробъ і плачетъ сѣ тоу. 32 маріѣ же ꙗко приде. ідеже вѣ ис. видѣвъши і паде емоу на ногоу. глаѣшти емоу ги. аште ви вѣлаѣ сѣде. не ви мой братъ оумрѣлаѣ. 33 ис же ꙗко видѣ

ѣ плачѣшѣ сѣ. і приша дѣшаѣ сѣ нѣж юдеѣ. плачѣшѣ сѣ. запрѣти доухоу. і вѣзмѣти сѣ самъ 34 і рече.

къде положиште і. гла ша емоу. ги. гради і виждѣ. 35 і прослѣзи сѣ ис. 36 глахъ же юдеи. виждѣ како лю вѣкаше і. 37 етери же отъ нихъ рѣша. не можаѣше ли сѣ отвѣрѣзы очн сѣ поуемоу. сѣтворити. да і сѣ не оумреть. 38 ис же пакы прѣта вѣ сѣвѣ. приде къ гробоу. вѣ же нештѣ і камень належаѣше на нѣи. 39 гла ис. вѣзѣмѣте камень. гла емоу сестра оумрѣшаего. мар'та. ги юже смрѣдитъ. четврѣ днѣвѣнѣ бо естъ. 40 гла еи ис. не рѣхъ ли ти. ꙗко аште вѣроуѣши. оузѣриши сла вѣ вѣжиѣ. 41 вѣзѣсѣ же камень. ис же вѣзѣде очн вѣспрѣ. і рече. оче хѣла ѣ текѣ вѣздаѣ. ꙗко оуслыша ма. 42 азъ вѣдѣахъ.

263

ꙗко всегда мене послоушаѣши. нѣ народа ради. сто ѣштѣего окрѣстѣ. рѣхъ да вѣрж ѣмѣтъ. ꙗко ты ма посла. 43 і се рекъ. гла со мѣ велиемъ вѣзгласи. лаворе гради вѣнѣ. 44 і авие ізиде оумрѣи. обѣзанѣ ногама і рѣкама. оукрое мѣ. і лице его обѣзано оу кроуеомѣ. гла імъ ис. ра здрѣшите і. і не дѣте

13 его іти. 45 мнози же отъ і
юдѣи. пришѣдъши къ ма
ри. видѣвъше еже сътво
ри іс. въ кроваша въ него: коц.
46 етери же отъ нѣхъ. і дж къ
фарискомъ. і рѣша імъ.
еже сътворири іс. 47 събъ
раша же архіереи. і фари
скі съборъ. і глахъ чкто
сътворимъ. ꙗко чкъ съ зна
меникъ многа творитъ. 48 аште
оставимъ і тако. вси вк

рж імжтъ въ нъ. і придж
тъ римлѣне. і възвѣштъ і
мѣсто ѡзвѣкъ. 49 единъ же
отъ нѣхъ калѣфа. архіереи
сы лѣтоу томоу. рече імъ.
вмы не кѣсте ничесоже.
50 ни помышлѣете. ꙗко добръ
естъ камъ. да единъ чкъ чкѣ
оумрѣтъ за люди. а не въ
съ ѡзвѣкъ погыбнетъ.
51 сего же о сѣвк не рече. нъ
архіереи сы лѣтоу томоу
прорече. ꙗко хотѣаше ис.
оумрѣти за люди. 52 і не тѣ
къмо за люди. нъ і да ча
да кжикъ съверетъ расто
ченаа въ едино. 53 Отъ того
же дѣне. съвѣшташа да і
вж оубиан. 54 іс же къ томоу
не кѣк хождааше въ іудеихъ.
нъ іде отъ тждоу. въ стра
нж близъ къ поустыни
къ ефреомъ. нарицаемъ
градъ. і тоу живѣаше. съ оу

264

ченикы свои. 55 Нъ же
близъ пасха іудеиска.
і възидж мнози къ имъ.

4 отъ страны прѣжде пасхы.
да очистятъ сѣ. 56 І искахъ
же іса. і глахъ къ сѣвк въ
црѣкѣкѣ стояште. чкто сѣ
мвнитъ вамъ. ꙗко не іма
тъ ли прити къ праздни
къ. 57 даша во архіереи. і фа
риски. заповѣдъ. да аште
ккто оштютитъ і. кѣде вж
детъ повѣсте да імжтъ і.
XII. 1 Іс же прѣжде шести днѣ на
схы. приде въ витаниж.
ідеже вк лазаръ оумрѣ.
егоже възскрѣси отъ мрѣ
твѣхъ ис. 2 сътвориша
же емоу вечерж тоу. і ма
рѣта слоужаше. лазаръ
же единъ вк отъ възлежѣ
штихъ съ нимъ. 3 Маріѣ же
примѣши. анкрж хризмы.
нарда истикниа. многоцѣнны.

помаза носк ісѣвк. і отрѣ
власы свои носк его.
храмна же ісплѣни сѣ.
отъ вонѣ хризмыныа.
4 Гла же единъ. отъ оученикѣ
его. іода симонъ іска
риотскы. іже і хотѣаше
прѣдати. 5 чесо ради хризма
си не продана вѣстѣ. на
трѣхъ сѣтѣхъ пѣназъ. і да
на ништимъ. 6 се же рече.
не ꙗко о ништихъ печаше сѣ
нъ ꙗко татъ вк. і ковчѣ
жыцъ імъ. і вѣмѣтае
маа ношаше. 7 рече же іс.
не дѣк еѣа. да въ дѣнъ по
гревеникъ моего съвѣде
тъ іж. 8 ништааа во вѣсѣгда
съ сокож імате. а мене
не вѣсѣгда імате. 9 Разоу

46 figura lit. ѣ in къ, 47 in събъраша syllabae бър dubia. 54 alterum a in хождааше
supra v. ser. Ad calcem pag. 264a glagol. char. haec: і б w помазавъши гѣ хризмоа: —

мѣ же народъ много отъ
юдеи ꙗко тоу естѣ. ꙗ при
дѣ же не иса ради тѣкѣмо. нѣ
да ꙗ лазарѣ видатѣ.

265

егоже въскрѣси отъ мртѣ
тѣкѣхъ. 10 съвѣкигана же
архидиаконъ до ꙗ лазарѣ оуби
вѣтѣ. 11 ꙗко мнози его ради
идоухъ юдѣи. ꙗ въкроа
хъ въ иса. 12 Нѣ оуби же
дѣи народъ много. прииш
дѣи въ праздникъ. сѣи
шавѣше ꙗко не градетѣ
въ сѣи. 13 прииша ваи
отъ финикѣ. ꙗ изидѣ про
тижъ емоу. ꙗ зѣваухъ
гажиште. всанна. благо
слоуенѣ гради въ имѣ
гнѣ. црѣ издралеѣкѣ.
14 Сѣи крѣте же не оскла въск
де на не. ꙗкоже естѣ песно.
15 не кой сѣи дѣи синова.
се прѣ твои градетѣ. сѣи
на жрѣвѣте оскли. 16 Сѣи хъ
же не разоумѣша. оуби
ци его прѣжде. нѣ егда про
слави(тѣ) сѣи не. тогда
помѣнѣша ꙗко си вѣиша о не

мѣ песна. ꙗ си сѣтвори
ша емоу. 17 съвѣдѣтельство
ваише народъ. ꙗже вѣи сѣи
мѣ. егда лазарѣ вѣзгла
си отъ гроа. ꙗ въскрѣси е
го отъ мртѣкѣхъ. 18 сѣи ради
ꙗ противѣ изидѣ емоу на
родъ. ꙗко слышаша сѣтво
рѣиша знамениѣ. 19 фарисѣи
же рѣиша въ сѣи. видите

ꙗко никадѣже полѣза естѣ.
се въскѣ мирѣ по немѣ иде.
20 Нѣ ꙗ хъ же еллинѣ етери
отъ вѣишѣишихъ. да покла
натѣ сѣи въ праздникъ. 21 си
же пристѣиша къ филипоу.
ꙗже вѣи отъ видѣсѣидѣи
галилѣискѣиша. ꙗ молѣ
хъ ꙗ гажште ги. хощте
мѣ иса видѣти. 22 приде
филипѣ ꙗ гла. андрѣо
ви. ꙗ пакѣ андрѣа ꙗ фи
липѣ. глаете иси.
23 Сѣи же отъ вѣишта имѣ гла.

266

1 приде часѣ. да прослави
2 тѣ сѣи сѣи чѣи. 21 Амин.
2 амин. гажѣ камѣ. аште зрѣ
но пѣиенно не оуби
тѣ падѣ въ землѣ. то едино
прѣкѣваетѣ. аште ан оу
мѣретѣ. много плодѣ
сѣтворитѣ. 25 Любѣи
дѣи своѣи погоу
вѣи ѣ. ꙗ ненави
дѣи дѣи своѣи въ мирѣ
сѣи. въ животѣ вѣишѣи
мѣ сѣхрани(тѣ) ѣ. 26 Аште
кто мѣи слоужитѣ. по мѣи
да ходитѣ. идеже есѣи
дѣи. тоу ꙗ слоуга мой вѣи
детѣ. ꙗ аште кѣто мѣи
8 слоужитѣ. почтетѣ ꙗ оцѣ.
9 27 Нѣишѣи дѣи мѣи вѣишѣи
оти сѣи. ꙗ чѣто рекѣ. оче
сѣи ма отъ часа сѣи. нѣ
сѣи ради приде на годѣишѣи
сѣи. 28 Сѣи чѣи прослави имѣ
9 твое. приде же глас сѣи несе.

16 in прославить emendator literas тѣ erasit.

Ad calcem pag. 265a: ꙗ дѣи всѣлати: †

18 post слышаша eug. char. supra v. se adser.

24 vocabulo пѣиенно eug. char. ич

superpos.

26 literae i quae verbum оцѣ praecedit coronis praefixa

28 in глас lit.

c supra v. ser.

1 і прославихъ і пакы про
 2 славлж. 29 народъ же стоѣа
 3 і сѣвшавъ. глаахъ про
 4 мъ кѣстъ. ини глаахъ
 5 абаъ гла емоу. 30 отъккншта
 6 ис. и рече. не мене ради
 7 гласъ съ вѣ. нъ (народа) ради
 8 31 нѣнѣ же сждъ е
 9 стъ мироу емоу.
 10 нѣнѣ кѣназъ ии
 11 ра сего изгннштъ вждетъ
 12 вѣнѣ. 32 і азъ аште вкзнесе
 13 нъ вждж отъ земла. къса
 14 прикаккж къ сѣкъ. 33 се же
 15 глааше клепаа. коеж съ
 16 прѣтнж хотѣаше оумрѣ
 17 ити. 34 отъккншта емоу наро
 18 дъ. мѣ сѣвшавомъ отъ
 19 закона. ꙗко хъ прѣкѣва
 20 четъ къ вѣкѣ. і како тѣ гла
 21 ши. вкзнести сѣ подова
 22 четъ сноу чскоуемоу. къто
 23 сѣ естъ снъ чскы. 35 рече же
 24 (е)м(оу) ис. еште къ мало врѣна

267

1 скѣтъ въ васъ естъ. ходи
 2 те дондеже скѣтъ
 3 имате. да тѣма васъ не
 4 иметъ. і ходѣи къ тѣмъ.
 5 не вѣстъ камо ідетъ. 36 донѣ
 6 деже скѣтъ имате. вкроу
 7 ете къ скѣтъ. да снн скѣ
 8 тоу вждете. си гла ис.
 9 і шѣдъ сѣкры сѣ отъ ннхъ.
 10 37 толика же знамениѣ съ
 11 творкншо емоу прѣдъ ннми.
 12 не вкроваахъ емоу. 38 да сѣ
 13 вжджтъ сѣ словеса іса
 14 ѣа пророка еже рече. ги къ
 15 «то вкрова слоухоу гше
 16 «моу. і мѣшкѣа гнѣ. ке
 17 30 vocab. народа erasum, cuius loco eyt. char. васъ scr. 34 e in чскоуемоу supra v. scr.
 18 35 in емоу pro eraso glagol. e cyrill. и emend. nec non oy in ꙗ rescriptum, lege имъ
 19 35 utrum тѣма an тѣма dub. 36 fig. lit. ꙗ in отъ ннхъ dub. 38 вашемоу cyr. superpos. и
 20 49 in ꙗ de fig. lit. ꙗ dub. licet

17 «моу отъкры сѣ. 39 Сего ради
 18 «не можахъ вкровати. ꙗко
 19 «пакы рече ісакъ. 40 ослѣ
 20 «ши очи іхъ. і окамѣниа
 21 «естъ срдѣца іхъ. да не
 22 «видатъ очима. ни разоу
 23 «мѣжтъ срдѣцемъ. і о
 24 «вратѣтъ сѣ і ицѣлж іа.

25 41 Си рече ісакъ. егда видѣ сла
 26 вж его. і гла о немъ. 42 огаче
 27 оуко і отъ кѣназъ. мнози
 28 вкроваша въ него. нъ фари
 29 сѣи ради не ісповѣдаахъ.
 30 да не іскѣмнштъ изгнн
 31 ни вжджтъ. 43 вкзлюбнша
 32 во паче славлж чскж. неже
 33 славлж вжнж. 44 Іс же къ
 34 зѣка і рече. вкроуѣи въ ма
 35 не вкроуетъ къ мене. нъ
 36 къ посѣлавѣшаго ма.
 37 45 і видѣи ма виднтъ по
 38 сѣлавѣшаго ма. 46 Язъ
 39 скѣтъ къ всѣкъ миръ при
 40 дъ. да вѣскѣ вкроуѣи
 41 къ ма. въ тѣмъ не прѣвж
 42 детъ. 47 і аште кто оуслѣ
 43 шнтъ. гѣи моѣ. і не сѣ
 44 храннтъ іхъ. азъ не сж
 45 жджд емоу. не придъ бо да
 46 сжджд мироу. нъ да сѣпа
 47 сж миръ. 48 отъмѣтаѣи сѣ
 49 мене. і не приемѣа гѣ

268

1 моухъ. иматъ сждашта
 2 его емоу. слово еже глахъ
 3 то сжднтъ емоу. къ послѣ
 4 днн днѣ. 49 ꙗко азъ о сѣкѣ
 5 не глаахъ. нъ посѣлавѣи
 6 ма оцъ. тѣ мѣнѣ заповѣ
 7 дъ дастъ. чѣто рекж. і чѣ
 8 30 vocab. народа erasum, cuius loco eyt. char. васъ scr. 34 e in чскоуемоу supra v. scr.
 9 35 in емоу pro eraso glagol. e cyrill. и emend. nec non oy in ꙗ rescriptum, lege имъ
 10 35 utrum тѣма an тѣма dub. 36 fig. lit. ꙗ in отъ ннхъ dub. 38 вашемоу cyr. superpos. и

то възглагола. 50 і кѣмъ
(кко) заповѣдъ его. животъ
вѣчнѣи естъ. кже оубо
азъ гла. ккоже рече мнѣ
оцъ тако гла. XIII. 1 Прѣжде же
праздника паск. вѣдѣи
не кко приде емоу година.
да і прѣдетъ отъ мира
сего къ оцю. възлюбѣа
своѣ. сѣшталѣ вѣ въсемъ
миру. до коньца възлюбѣи ѿ.
2 і вечерѣи вѣвѣши. дѣк
волоу юже вѣложнию вѣ
срѣдце юдѣ симона
коу. іскаротъскоу емоу.
да и прѣдастъ. 3 вѣдѣи
же не. кко вѣск дастъ емоу

оцъ вѣ рѣцѣ. і кко отъ ва іздѣ.
і къ вѣ градѣтъ. 4 Пѣста съ
вечерѣ. і положи ризѣ.
і примѣ ле(о)нти. прѣпо
кѣа сѣ. 5 по томъ же волѣк
водѣ вѣ оумѣкальнищѣ.
і начатъ оумѣкати нозѣ
оученикомъ. і отирати ле
нтнемъ. імѣже вѣ прѣпо
кѣанъ. 6 приде же къ симо
ноу петроу. і гла емоу тѣ
ги. тѣ ли моѣ оумѣши
нозѣ. 7 отъвѣшта не. і рече
емоу. еже азъ творѣ тѣ
не вѣси нѣнѣ. разоумѣ
ши же по сиухъ. 8 гла емоу
петрѣ. не оумѣши моею
ногоу къ вѣвѣ. отъвѣшта
емоу не. аште не оумѣш
тебе. не імѣши чѣсти съ
множ. 9 гла емоу симонъ
петрѣ. ги не нозѣ моѣ тѣ

кѣмо. нѣ і рѣцѣ і гла. вѣ
10 гла емоу не. ізмѣвѣи

269

не трѣбоуетъ. тѣкѣмо но
сѣк оумѣти. естъ ко вѣск
чистѣ. і вѣ чисти есте
нѣ не вѣси. 11 вѣдѣаше во прѣ
дашнтаго і сего ради ре
че. кко не вси есте чисти.
12 егда оумѣ нозѣ іухъ. і
примѣ ризѣ своѣ. і вѣ
злѣже. пакѣ рече імѣ
вѣсте ли чѣто сѣтворихъ
вамъ. 13 Нѣ глашете
мѣ оучитѣлѣ і гѣ. і добрѣ
глете есмъ во. 14 аште оу
бо азъ оумѣхъ ваши нозѣ.
гѣ і оучитѣлѣ. і вѣ дѣ
жни есте дроутъ дроутоу.
оумѣкати нозѣ. 15 образѣ
дѣхъ вамъ. да ккоже азъ
творихъ вамъ. і вѣ тро
рите. 16 аминъ. аминъ. гла
вамъ. нкетъ рабъ боли
гѣ своего. ни ашѣ боли
носѣлакъшаго і. 17 аште си
вѣсте блажени есте. аште

творите к. 18 не о вѣскхъ васъ
гла. азъ ко кѣмъ еже ізѣ
рахъ. нѣ да вѣнигѣ сѣждѣ
тѣ сѣ. кко кѣмъ сѣ множ
хѣкѣ. въздвиженѣ на
мѣ патѣ своѣ. 19 отъ сѣлѣ
гла. вамъ. прѣжде даже
не вѣдетъ. да егда вѣде
тѣ вѣсте кко азъ есмъ.
20 аминъ. аминъ. гла. вамъ.
примѣлаі аште кого носѣлѣ

50 verbo заповѣдъ еуг. char. кко in rasura praemissum

XIII.2 verbum дѣволю еуг. и

supra v. adser. praecedit. / 4 o in леонти erasum

11 e. in прѣдашнтаго supra v. ser.,

еуг. char. ископи superpos.

14 азъ supra v. ser.; дѣ(ж)ни an дѣ(ж)ни dub.

18 vocabulo еже еуг. emendator ил superposuit, ut legeres иже quod est иже

20 a in

аште supra v. ser.

мене приемлетъ. ѿ при
 млаи мене приемлетъ по
 сълавшаго ма. 21 Си рекъ
 ис. възмѣти са дхомъ.
 і съвѣдѣтелствова і рече.
 амин. амин. глаж вамъ.
 ꙗко единъ отъ васъ прѣда
 стъ ма. 22 Съзираѹхъ же са
 между собож оученици.
 не домыслаште ѿ комъ глѣ
 тъ. 23 Бѣ же възлежъ единъ
 отъ оученикъ его на лонѣ исъкъ.
 егоже любѣаше ис. 24 пома

270

нѣ же семоу симонъ петръ.
 въпросити и къто оубо
 естъ. ѿ немъже глѣтъ. 25 на
 падъ же тако на прѣси исъкы.
 гла емоу. ги къто естъ. 26 отъ
 вѣшта ис. тѣ естъ емоуже
 азъ омочъ хлѣбъ подамъ.
 і омочъ хлѣбъ приатъ. і да
 стъ юдкъ симону. іскари
 отъскоумоу. 27 і по хлѣбѣ.
 тогда книде въ нѣ сотона.
 Гла емоу ис. еже творини
 твори скоро. 28 сего же никъ
 тоже не разоумѣ. възлежъ
 штихъ. чесо ради рече емоу.
 29 етери во мнѣѹхъ. по неже
 ковчезьць імѣаше юда.
 ꙗко глѣтъ емоу ис. коуни е
 гоже трѣвоуемъ на празды
 никъ. ли ништимъ да нѣчк
 то дастъ. 30 примъ же онъ
 хлѣбъ. ізиде ѡвие. вѣ же
 ноштъ 31 егда ізиде. гла же ис.
 Нѣмъ прослави са снѣ чскы.

і къ прослави са ѿ немъ. 32 аште
 вѣ прославитъ са ѿ немъ.

3 і къ прославитъ і (в) сѣвѣ. (и)
 авие прославитъ і. 33 ча
 дѣца еште мало съ вами е
 смъ. възиштете мене.
 і ꙗкоже рѣхъ юдкомъ. ꙗко
 ꙗкоже азъ ідѣхъ вы не мо
 жете прити. і вамъ глаж
 нѣмъ. 34 заповѣдъ новъ
 дажъ вамъ. да любите дру
 гъ друуга. ꙗкоже възлюби
 хъ вы. да і вы любите
 друугъ друуга. 35 ѿ семъ ра
 зоумѣжтъ вѣси. ꙗко мои
 оученици есте. аште лю
 вовъ імате между собож
 36 гла емоу симонъ петръ.
 ги. камо ідеши. отъквѣ
 шта емоу ис. ꙗкоже азъ
 ідѣхъ. не можеши нѣмъ по
 мнѣ ити. послѣдъ же по
 мнѣ ідеши. 37 Гла емоу
 петръ. ги по чкъто нѣмъ

271

по текъ не можъ ити. нѣ
 нѣ дшж можъ за тѣ положжъ.
 38 отъквѣшта емоу ис. дшж ли
 твожъ за ма положини.
 амин. амин. глаж текъ.
 не възгласитъ коуръ. до
 нѣдеже отъквѣжеша са ме
 не три крѣты. XIV.1 да не съмж
 штаетъ са ваше срѣдѣце.
 вѣроуите въ ба. і въ ма вѣ
 роуите. 2 въ домъ оца моего
 окитѣли многы сѣтъ.
 аште ли же ни. рекаъ ви
 мъ вамъ. ꙗко ідѣхъ оугото
 вати мѣсто вамъ. 3 і еште
 ідѣхъ пакы придѣ. і оу
 готовѣжъ мѣсто вамъ. і по
 імж вы къ сѣвѣ. да ідеже

21 единъ отъ. vel единъ отъ
 satis clare expressa
 expressum

32 в quod unis inclusi in rasura cyrill. scr., etiam и cyrill. char.
 figura lit. ѣ in глѣтъ 24, in дастъ 26, in хлѣбъ 30 non

есмъ азъ ꙗко вѣдѣте.
4 ꙗкоже азъ ѿдѣхъ вѣсте ꙗзъ
тъ. 5 гла емоу тома ги. не вѣ
мъ камо ѿдеши. ꙗко ꙗзъ
тъ можемъ вѣдѣти. 6 гла е
моу ис. азъ есмъ ꙗзъ

ꙗко истина. ꙗко животъ. никъ
тоже придетъ къ оцю. тѣмъ
множъ. 7 ѿште ма бисте зна
ли. ꙗко оца моего знали би
сте оуко. отъ селѣ позна
(с)те ꙗко ꙗко вѣдѣте ꙗко. 8 гла е
моу филиппъ. ги покажи на
мъ оца. ꙗко дозвѣтъ намъ
9 гла емоу ис. толико вѣрѣма
съ вами есмъ. ꙗко не позна
ли мене филиппе. видѣ
вѣ мене видѣ оца. Како тѣмъ
глаши покажи намъ оца. 10 Не вѣ
роуши ли ꙗко азъ вѣ оци. ꙗко оцъ
вѣ мнѣ естъ. гла ꙗже ꙗ
зъ глажъ вамъ. о сѣвѣ не
глажъ. оцъ же прѣвѣвалъ
вѣ мнѣ. тѣ творитъ дѣла.
11 вѣрѣ имѣте мнѣ. ꙗко азъ
вѣ оци. ꙗко оцъ вѣ мнѣ. ѿште
ли же ни. за та дѣла вѣрѣ
емъте мнѣ. 12 аминъ. аминъ.
глажъ вамъ. вѣроуши вѣ ма.
дѣла ꙗже творѣ. ꙗко тѣ творитъ.

272

ꙗко вѣла творитъ снѣхъ. ꙗко
азъ къ оцю градъ. 13 ꙗко
когдадо просите къ ма
мое. то створѣ. да просла
витъ са оцъ о снѣхъ. 14 ꙗко
а)ште чѣсо просите къ ма
мое.

2 то створѣ. 15 ѿште любили
ма. заповѣди мои съблю
дѣте. 16 ꙗко азъ оу(м)оужъ оца.
ꙗко иного параклѣта дастъ
вамъ. да вѣдетъ съ вами
вѣ вѣкы. 17 дхъ истинънъ.
егоже къ миръ не може
тѣ приѣти. ꙗко не видѣтъ
его ни знаетъ его. вѣ же
знаете ꙗко ꙗко вѣ васъ прѣ
вѣвалъ. ꙗко вѣ васъ
вѣдетъ. 18 не оставѣ
васъ сирѣ. приѣхъ къ
вамъ. 19 ѿште мало
ꙗко къ миръ не . . . ви
дитъ мене. вѣ же
видите ма. ꙗко азъ живѣ.
ꙗко вѣ живи вѣдѣте. 20 вѣ тѣ

дѣхъ разоушѣте вѣ. ꙗко
азъ вѣ оци моемъ. ꙗко вѣ
мнѣ есте. ꙗко азъ вѣ васъ.
21 имѣа заповѣди мои.
ꙗко съблюдаа ма. тѣ естъ лю
бѣ ма. ꙗко любѣ ма. вѣзъ
вѣленъ вѣдетъ оцемъ мой(мъ)
ꙗко азъ вѣлюбѣ ꙗко. ꙗко
са емоу самъ. 22 гла емоу
и(ю) да. не ѿкариотскы. ги
то вѣстѣ. ꙗко намъ хоушѣ
ши са вѣити. а не вѣсемоу
мироу. 23 отъвѣшта не ꙗко
рече емоу. ѿште кто любитъ
(ма) слово мое съблюдетъ. ꙗко
(оцъ) мой вѣлюбѣтъ ꙗко. ꙗко
къ н(е)моу ѿдекъ. ꙗко обѣтѣ
лъ оу него створи
вѣ. 24 не любѣ мене
ꙗко словесъ моихъ

7 lit. c et u, uncis inclusae, in rasura cyrillice exaratae sunt; 9 т(м), 10 (вѣ), (оцъ), (ло) lit. inclusae propter abscisam membranam in codice non leguntur. 14 a in ante in rasura cyril. ser., idem factum est 15 in мой, 16 in оумоужа 17 дхъ vel дхъ 19 не видѣтъ in cod. невидѣтъ scriptum erat, sed emendator syllabam на erasit Pag. 272b quae in finibus versuum literae uncis inclusae sunt propter abscisam membranam in codice non leguntur

НЕ СЪВЛЮДАЕТЪ.
 І СЛОВО ЕЖЕ СЛЫ
 ШАСТЕ НЪСТЪ МОЕ. НЪ ПОСЪ
 ЛАВЪНАГО МА ОЦА. 25 **С**и глахъ

273

КАМЪ. ВЪ ВАСЪ СЫ. 26 ПАРАКАИ
 ТЪ ЖЕ ДХЪ СТЫ. ЕГОЖЕ ПОСЪ
 ЛЕТЪ ОЦЪ КЪ МА МОЕ. ТЪ ВЪ
 ПЛОУЧИТЬ ВЪСЕМОУ. І ВЪСПО
 МАЖИТЪ ВАМЪ ВЪСЪ. КЪЖЕ РЪ
 ХЪ КАМЪ. 27 МИРЪ ОСТАВЛЪЖ
 КАМЪ. МИРЪ МОИ ДАЖ ВАМЪ
 НЕ КЪЖЕ ВЪСЪ МИРЪ ДАЕТЪ.
 АЗЪ ДАЖ ВАМЪ. ДА НЕ СЪИЖ
 ШТАЕТЪ СЯ СРЪДЪЦЕ ВАШЕ.
 НИ ОУСТРАШАЕТЪ. 28 СЛЫША
 СТЕ КЪ АЗЪ РЪХЪ КАМЪ. І ДЖ
 І ПРИДЖ КЪ ВАМЪ. АШТЕ ВИ
 СТЕ ЛЮБИЛИ МА. ВЪЗДРА
 ДОВАЛИ СЯ ВИСТЕ ОУКО. КЪ
 І ДЖ КЪ ОЦЮ. КЪ ОЦЪ КОЛИ
 МЕНЕ ЕСТЬ. 29 І НЫНЪ РЪХЪ ВА
 МЪ. ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ БЖДЕ
 ТЪ. ДА ЕГДА ВЖДЕТЪ. ВЪРЖ
 ІМЕТЕ КЪ АЗЪ РЪХЪ КАМЪ.
 30 ЮЖЕ НЕ МНОГО ГЛЖ СЪ КАМИ.
 ГРАДЕТЪ ВО СЕРО МИРА КЪНАСЪ.
 І КЪ МНЪ НЕ ІМАТЪ НИЧЕСОЖЕ.
 31 НЪ ДА РАЗОУМЪЕТЪ ВЪСЪ МИРЪ.

КЪ ЛЮБЛЖ ОЦА. І КЪЖЕ ЗА
 ПОВЪДЪ МНЪ ОЦЪ. ТАКО ТВОРЖ.
 ВЪСТАНЪТЕ І ДЪМЪ ОТЪ СЖА(ОУ)
 XV.1 АЗЪ ЕСМЪ ЛОЗА ІСТИНЪНАКЪ.
 І ОЦЪ МОИ ДЪЛАТЕЛЪ ЕСТЬ.
 2 ВЪСЪКЪЖ РАЗЖ О МНЪ НЕ ТВО
 РАШИТЪ ПЛОДА. ІЗЪМЕТЪ ІЖ
 І ВЪСЪКЪЖ ТВОРАШИТЪ ПЛОДЪ
 ОТЪРЪБИТЪ ІЖ. ДА ПЛОДЪ КОЛ.
 СЪТВОРИТЪ. 3 ЮЖЕ ВЪ ЧИСТ(И)

41 ЕСТЕ. ЗА СЛОВО ЕЖЕ ГЛАХЪ
 ВАМЪ. 4 ВЖДЪТЕ ВЪ МНЪ.
 І АЗЪ ВЪ ВАСЪ. КЪКО ВО РОЗГА
 НЕ МОЖЕТЪ ПЛОДА ТВОРИТИ
 О СЕВЪ. АШТЕ НЕ ВЖДЕТЪ НА
 ЛОЗЪ. ТАКО НИ ВЪ. АШТЕ В(Ъ)
 МНЪ НЕ ПРЪКЪЖДЕТЕ. 5 АЗЪ (Е)
 СМЪ ЛОЗА. ВЪ РАЖДЕ. І(ЖЕ)
 ВЖДЕТЪ ВЪ МНЪ. І АЗЪ ВЪ Н(ЕМЪ)
 СЪТВОРИТЪ ПЛОДЪ МНОГ(Ъ).
 КЪКО БЕЗ МЕНЕ НЕ МОЖЕТЪ
 ТВОРИТИ НИЧЕСОЖЕ. 6 АШТЕ К(ТО)
 ВЪ МНЪ НЕ ПРЪКЪЖДЕТЪ. ІЗВРЪ
 ЖЕТЪ СЯ ВЪНЪ. КЪЖЕ РОЗГА.

274

І ИСКЪШЕТЪ. І СЪВІРАЖЕТЪ ІЖ
 І ВЪ ОГНЪ КЪЛАГАЖЕТЪ. 7 АШТЕ
 ПРЪКЪЖДЕТЕ ВЪ МНЪ. І ГАИ
 МОИ ВЪ ВАСЪ ПРЪКЪЖАЖЕТЪ.
 ЕМОУЖЕ КОЛИЖДО ХОШТЕТЕ.
 ПРОСИТЕ І ВЖДЕТЪ ВАМЪ.
 8 W СЕМЪ ВО ПРОСЛАВИ СЯ ОЦЪ
 МОИ. ДА ПЛОДЪ МНОГЪ СЪТВО
 РИТЕ. І ВЖДЕТЕ МОИ ОУЧЕ
 НИЦИ. 9 КЪЖЕ ВЪЗЛЮКИ МА
 ОЦЪ. І АЗЪ ВЪЗЛЮБИХЪ ВЪ.
 ВЖДЪТЕ ВЪ ЛЮБЪВИ МОИ.
 10 АШТЕ ЗАПОВЪДИ МОИ СЪКЛЮ
 ДЕТЕ. ПРЪКЪЖДЕТЕ ВЪ ЛЮ
 БЪВИ МОИ. КЪЖЕ АЗЪ. ЗА
 ПОВЪДИ ОЦА МОЕГО СЪВЛЮДО
 ХЪ. І ПРЪКЪИВАЖ ВЪ НЕГО
 ЛЮБЪВЕ. 11 СЕ ГЛАХЪ ВАМЪ.
 ДА РАДОСТЬ МОЪ ВЪ ВАСЪ ВЖ
 ДЕТЪ. І РАДОСТЬ ВАША ІСПАК
 НИТЪ СЯ. 12 СИ ЖЕ ЕСТЬ ЗАПОВЪ
 ДЪ МОЪ. ДА ЛЮБИТЕ ДРОУГЪ
 ДРОУГА. КЪЖЕ ВЪЗЛЮБИХЪ
 ВЪ. 13 БОЛЬША СЕЖ ЛЮБЪВЕ

27 fig. lit. ъ in миръ дасть dub. Pag. 273b nonnullae literae in finibus versuum propter
 abscisam membr. desunt, quas uncis inclusas adposui XV.5 сътвориць vel съворить ;
 verbo не можеть cyrill. e superpositum 6 post вълагають cyr. char. supra v. add.
 изъгараеть 7 p in просите s. v. scr.; вамъ vel вамъ

не иматъ никтоже. да к'то
 дѣлѣ своихъ положитъ за дру-
 гы свои. 14 К'ы друужи ш(о)
 есте. аште творите елико
 азъ заповѣдаю вамъ. 15 юж(е)
 не глѣжъ вамъ ровъ. равъ бо не
 в'кстѣ что творитъ гъ его.
 к'ы же р'кхъ друугъ. к'ко в(к)
 сѣ к'же слышахъ отъ оца
 моего. съказахъ вамъ. 16 н(е)
 к'ы мене избѣрасте. н'к
 азъ избѣрахъ в'ы. і поло-
 жихъ в'ы. да в'ы ідете.
 і плодъ принесете. і па(о)
 дъ вашъ прѣждетъ. Да (е)
 го же колиждо просите.
 отъ оца въ имя мое дастъ(к)
 вамъ. 17 Онъ заповѣдаю (ка)
 мъ да любите друугъ друуга
 18 аште миръ васъ ненави-
 дитъ. в'кдите к'ко мене прѣ-
 жде възненавидѣ. 19 аште
 отъ мира к'исте в'кли-
 миръ оубо свои любилъ би.

275

к'ко же отъ мира н'ксте. н'к а
 зъ избѣрахъ в'ы отъ мира.
 сего ради ненавиждитъ ва-
 сѣ миръ. 20 Помните слово
 еже азъ р'кхъ вамъ. н'кетъ
 равъ коли гъ своего. Аште
 мене изб'кнаша. і васъ і
 жденитъ. аште слово
 мое съблюдоша. і выше съ-
 блюждитъ. 21 н'к си в'скъ тро-
 ратъ вамъ за имя мое. к'ко не в'к
 датъ посклакъшаго ма.
 22 Аште не вимъ прик'къ і
 глаголю имъ. гр'кха не вж і
 в'кли. н'кн'к же вимъ не

иматъ о гр'кскъ своемъ.
 23 ненавиждан мене і оца мо-
 его ненавиждитъ. 24 Аште
 д'кла не вимъ сътвори-
 лъ въ нихъ. іхъже никъ
 тоже имъ не сътвори. гр'к
 ха не вж им'кли. н'кн'к
 же і вид'кша. і възнена-
 вид'кша. і мене і оца моего.

25 н'к да съвѣдетъ сѣ слово.
 п'саное въ законѣ іхъ. к'ко
 възненавид'кша ма сп'кити
 26 Егда же придетъ параклитъ.
 егоже посклѣжъ вамъ отъ оца
 д'хъ истинны. іже отъ
 оца ісходитъ. т'къ съвѣдѣ-
 телствуетъ о в'н'к. 27 і (в'к)
 же съвѣдѣтелствую(н)те
 к'ко іскони съ мною есте.
 XVI.1 си глахъ вамъ. да не събла-
 зните сѣ. 2 отъ с'кн'кминитъ
 іжденитъ в'ы. н'к приде-
 тъ година. да в'ск'к'к' іже
 оубнетъ в'ы. мннитъ си
 слоужькѣжъ приносити в'ви.
 3 і си творатъ вамъ. к'ко не
 познаша оца ни мене. 4 н'к
 се глахъ вамъ. да егда при-
 детъ година. поминаете си.
 Т'ко азъ р'кхъ вамъ. си хъ же
 вамъ іс пр'к'ва не р'кхъ. к'ко
 съ вами в'кхъ. 5 н'кн'к же і
 дж къ посклакъшному ма.

276

і никтоже отъ васъ не в'к
 прашаетъ мене. како ідени.
 6 н'к к'ко си глахъ вамъ. св'рѣ
 въ ісп'кни ср'кд'ца ваша.
 7 н'к азъ істинно глѣжъ вамъ.

Доброже естъ вамъ да азъ
 ѣдъ. аште ко не ѣдъ азъ.
 паракантъ не придетъ къ ва
 мъ. 8 і пришѣдъ онъ. овличи
 ть всего мира о грѣсѣ і о пра
 вѣдѣ і о сѣдѣ. 9 о грѣсѣ оубо
 ꙗко не вѣроуѣштъ въ ма. 10 о пра
 вѣдѣ же. ꙗко къ оцю ѣдъ. і к' то
 моу не видите мене. 11 о сѣ
 дѣ же. ꙗко к'назь мира сего
 осужденъ въ. 12 Еште много
 ѣмамъ глаголати вамъ. нъ не
 можете носити н'ынѣ. 13 егда
 же придетъ онъ дхъ исти
 н'нѣ наставитъ въ. на
 всѣхъ истинъ. не о сѣкѣ ко
 глаголати иматъ. нъ елико аште
 оуслышитъ глаголати иматъ.
 і граджита възвѣститъ вамъ.

14 онъ ма прославитъ. ꙗко отъ
 моего приметъ. і възвѣ
 ститъ вамъ. 15 всѣ елико і
 матъ оцъ. моѣ сѣтъ. Сего
 ради рѣхъ. ꙗко отъ моего при
 метъ. і възвѣститъ ва
 мъ. 16 въ малѣ. і к' томоу не ви
 дитъ мене. і пакы въ ма
 лѣ і оузырите ма. і ꙗко ѣдъ
 къ оцю. 17 рѣша же і отъ оучени
 къ его къ сѣкѣ. чкто се естъ
 еже глетъ къ намъ. къ мал(к)
 і не видите мене. і пакы
 къ малѣ оузырите ма. і ꙗко
 ѣдъ къ оцю. 18 глаголю же чъ
 то оубо естъ се. еже глетъ
 къ малѣ. не вѣмъ чкто глет(к).
 19 Разоумъ же не. ꙗко хотѣхъ (и)
 въпрашати. і рече ѣмъ. о се
 мѣ ли сътазаете сѣ. между

собою. ꙗко рѣхъ въ малѣ і не
 видите мене. і пакы къ
 малѣ оузырите ма. 20 амин.
 амин. глаголю вамъ. ꙗко въспла

277

чете сѣ. і възвѣщаете
 въ. а всѣ миръ възвѣрадоу
 етъ сѣ. въ же печальни кж
 дете. нъ печаль ваша въ ра
 достъ вждетъ. 21 жена егда
 раждаетъ. печаль иматъ.
 ꙗко придетъ годъ еѣ. егда же
 родитъ отроча. къ томоу не
 помынитъ скръби за радо
 сть. ꙗко роди сѣ чкъ къ миръ.
 22 і къ же оубо н'ынѣ. печ
 альни вждете. пакы же
 възвѣститъ въ. і възвѣрадоу
 етъ сѣ сръдце ваше. і ра
 дости ваша не никктоже не
 възвѣметъ отъ васъ.
 23 і къ тѣ днѣ мене не
 въпросите ничесо
 же. амин. амин. глаголю ва
 мъ. аште чесо просите
 оу оца въ шѣ мое дастъ
 вамъ. 24 до сѣкѣ не просите
 ничесоже. къ шѣ мое. про
 сите і примете. да радо

сть ваша исплакнѣна вждетъ. мѣ
 25 Си въ притѣчахъ глаголю ва
 придетъ година. егда к томоу
 къ притѣчахъ не глаголю вамъ
 нъ не обвинюѣ сѣ о оци. възвѣ
 ститъ вамъ. 26 къ тѣ днѣ къ і
 ма мое въпросите. і не
 глаголю вамъ. ꙗко азъ оумолю
 оца о васъ. 27 самъ ко оцѣ люки

7 quae in textu desunt emendator medio inter versus spatio cyr. char. explevit: аще ли же и въ
 послѣ и къ вамъ 8—9 lit. uncis inclusae propt. absc. membr. non leguntur 12 figura
 lit. ѣ in мамѣ dubia 16, 17, 19 lit. in cod. cum membrana abscisae uncis inclusi fig.
 lit. ѣ in оученикъ 17, рѣхъ 19, бѣдетъ 20, in иматъ, годъ, родитъ 21, възвѣрадъ 22, дастъ 23
 non satis clare expressa.

41 тѣ вѣ: ꙗко вѣ мене вѣзю
висте: ꙗко вѣроуасте ꙗко отъ
ба изидѣ: 28 изидѣ отъ оца
ꙗко придѣ къ вѣск мирѣ: пакы
оставлѣж вѣск мирѣ: ꙗко н
дж къ оцю: 29 глаша емоу оуче
ници его: се нѣмѣ
окиноуѣа са глаши:
а притѣча ннединоѣа
же глаши: 30 нѣмѣ вѣмѣ ꙗко
вѣск вѣск: ꙗко не трѣкоуени
да вѣкто тѣа вѣкрашае тѣ: о се
мѣ вѣкроуемѣ: ꙗко отъ ба еси
ишкѣ: 31 Отъ вѣкшга имѣ ис
нѣмѣ ан вѣкроуете: 32 се гра

278

детѣ година: ꙗко нѣмѣ приде:
да разидетѣ са кождо къ своѣ:
ꙗко мене единого оставите:
ꙗко нѣсемь единѣ: ꙗко оцѣ сѣ
мноѣж естѣ: 33 Си глахѣ ка
мѣ да къ мѣмѣ мирѣ имате:
къ всемѣ мирѣ скрѣбѣни
вѣждете: нѣ дрѣзайте: азъ
повѣкѣдихѣ всего мира:
XVII.1 си гла ис: ꙗко вѣзведе очи
свои на нѣо ꙗко рече: оче при
де часѣ: прослави сна сво
его: до ꙗко снѣ твои просла
витѣ тѣа: 2 ꙗкоже далѣ емоу
еси власть вѣскѣоѣа пакы
ти: да вѣскѣо еже емоу еси
далѣ: дастѣ имѣ животѣа
вѣкѣчнаго: 3 се же естѣ вѣ
чнѣ жыкѣтѣ: да знаѣтѣ
тебе единого истиннаго
ба: ꙗко еже посѣла нѣ ха:
4 азъ прославихѣ тѣа на зе
ман: дѣкло сѣврѣшихѣ: еже
далѣ еси шкѣ да сѣтворѣж:
5 ꙗко нѣмѣ прослави ма оче оу

2 тебе самого: слажѣ еже
имѣхѣ: прѣжде: да же не вѣи
оу тебе вѣск мирѣ: 6 вѣнихѣ
има твое чкомѣ: ꙗже далѣ
еси мѣмѣ отъ вѣсего мира:
твои вѣша ꙗко мѣмѣ ꙗко далѣ
еси: ꙗко слово твое сѣхраниша:
5 нѣмѣ разоумѣна: ꙗко вѣск
еанко далѣ еси мѣмѣ: отъ те
бе сѣтѣ 8 ꙗко гла ꙗже да
стѣ мѣмѣ: дахѣ имѣ: ꙗко ти
приаши: ꙗко разоумѣна къ ꙗ
стинѣ: ꙗко отъ тебе изидѣ
ꙗко вѣроуаша ꙗко тѣа ма по
сѣла: 9 азъ о снѣхѣ молиж:
не о вѣсемь мирѣ молиж:
нѣ о снѣхѣ ꙗже далѣ еси мѣмѣ:
ꙗко твои сѣтѣ: 10 ꙗко моѣ вѣск
твоѣ сѣтѣ: ꙗко твоѣ моѣ:
ꙗко прославихѣ са къ нѣхѣ:
11 ꙗко к томоу нѣсемь къ всемь
мирѣ: ꙗко н снѣ къ всемь ми
рѣ сѣтѣ: ꙗко азъ къ тебе градж:

279

да тѣ слажѣ моѣ: еже да
лѣ еси мѣмѣ: ꙗко вѣзлюбн
лѣ ма еси: прѣжде сѣложе
ниѣ вѣсего мира: 25 Оче правѣ
дѣны: ꙗко вѣск мирѣ тебе
не позна: азъ же тѣа познахѣ:
ꙗко снѣ познаша ꙗко тѣа ма
посѣла: 26 ꙗко сѣказахѣ имѣ
има твое: ꙗко сѣкажѣ: да лю
вѣ еже ма еси вѣзлюбн
лѣ: къ нѣхѣ вѣждетѣ: ꙗко азъ [ис:
къ нѣхѣ: зач: XVIII.1 Си рекѣ
изиде сѣ оученикѣмь сво
имь: на онѣ полѣ острова
кедрѣска: ꙗкоже вѣ вѣтѣ:
къ нѣже вѣниде самѣ ꙗко оу
ченици его: коц: 2 Нѣ дѣа
ше же ꙗко да еже ꙗко прѣдѣше

мѣсто. ꙗко множицею
сѣвираше са ис. тоу съ оуче
никы своими. 3 Юда же при
мъ спирж. ꙗ отъ архіереи
і фарисей слоугы. приде
тамо съ свѣтлыи і свѣцями.
і оржжи.

4 Ис же вѣды всѣхъ градъи
на нѣ. ишѣдъ рече имъ. кого
иштете. 5 отъвѣшташа емоу
иса назарѣя. гла имъ ис.
азъ есмь стокаше же Юда
іже і прѣдѣаше съ ними
6 да ꙗко рече имъ азъ есмь
іджъ вѣспѣтъ і паджъ на зе
мли. 7 пакы же ѿа въпроси ис.
кого иштете. они же рѣша
иса назарѣя. 8 отъвѣшта не
рѣхъ камъ ꙗко азъ есмь.
аште оубо мене иштете не
дѣйте сиухъ іти. 9 да съвж
детъ са слово еже рече. ꙗко
іаже далъ еси мнѣ. не по
гоубиухъ. никогоже отъ нихъ.
10 Симонъ же петръ. имы но
жъ ізвѣче і. і оудари
емоу оухо десное. Бѣ же і
ма равоу малухъ. 11 Рече же
ис. петрови. вѣнъзи ножъ
вѣ ножница. чашъ іаже да

280

стъ мнѣ оць. не імамы
ли пити ея. 12 спира же і
тмышитникъ. і слоугы
юдѣискы. іаша иса. і съ
вѣзаша і. 13 І вѣдоша і
къ днѣ прѣвѣе. вѣ ко тѣстъ
кайфѣ. іже вѣ архіереи
лѣтоу томоу. 14 вѣ же кайфа.

давъ съвѣтъ іюдѣо
мъ. ꙗко добръе естѣ еди
номоу чкоу оумьрѣти за
люди. 15 По исѣ же ідѣаше
симонъ петръ. і дроугы
оученикъ. оученикъ же тѣ
вѣ знаемъ. архіереови.
і вѣниде съ ісомъ. вѣ дво
рѣ архіереовѣ. 16 Петръ же
стокаше при двѣрехъ вѣнѣ.
Ізиде же оученикъ тѣ.
іже вѣ знаемъ архіереови.
і рече двѣрѣнщи. і вѣве
де петра. 17 Гла же раба двѣ
рѣница петрови. еда і ты
отъ оученикъ еси чка того.

гла онъ нѣсмъ. 18 стокашъ же
раки. і слоугы огнь сътво
рше. ꙗко зима вѣ. і грѣахъ
вѣ же съ ними петръ стои і грѣа
(са) 19 Архіереи же въпроси іса
о оученицѣхъ его. і о оучени
его. 20 Отъвѣшта емоу ис. азъ
не обвинюа са глахъ въсемоу
мироу. азъ вѣсегда оучиухъ
на сънѣмишти. і вѣ црѣкѣвѣ
ідеже вѣси іюдѣи съне
мажтѣ са. і таі не глахъ
ничесоже. 21 Чѣто ма вѣпра
шаши. вѣпроси слышавъ
шаіа. чѣто глахъ имъ. се
си вѣдѣатъ еже рѣхъ азъ.
22 Си рекъшию емоу. единъ отъ
прѣстоиаштихъ слоугъ. оу
дари вѣ ланитѣ іса. рекъ.
тако ли отъвѣштаваши архі
ереови. 23 Отъвѣшта емоу ис.
аште зѣлкъ глахъ съвѣдѣ
тельствоуі о зѣлкъ. аште
ли добръ чѣто ма вѣнешн.
24 Посѣла же і анѣа съвѣзана

Versus quartus pag. 280b interpolatus et characteribus glagoliticis minutioris formae scriptus est, sa v. 5 erasum 20 e in црѣкѣвѣ ex coniectura posui, quum in cod. propt. abse. membr. non legatur.

281

къ калѣфъ архіереѡви.
 25 Бѣ же симонъ петръ
 стоѡа і грѣа са. рѣша
 же емоу. еда і ты отъ оуче
 никъ его еси. онъ же
 ... отъкрѣже са. і рече нѣсмь.
 26 гла единъ отъ равъ архіере
 ѡвъ жжика съ. емоуже оу
 рѣза петръ оухо. не азъ ли
 тѡ видѣхъ въ крътѣ съ нимъ.
 27 пакы же петръ отъкрѣже са.
 і авне коуръ възгласи. зач.
 28 Бѣса же іса отъ калѣфы.
 въ преторъ. вѣ же за оутра.
 і ти не внидѣ въ приткоръ. коц.
 да не ѡскрънатъ са. нѣ да ꙗ
 датъ пасѣж. коц. 29 Ізиде же
 къ нимъ і пилатъ вѣнъ. і рече.
 кжж рѣчь привоште на чка
 се҃го. 30 отъвѣшташа же і рѣша
 емоу. аште не ви вѣмъ. съ
 зълодѣи. не вихомъ прѣда
 ли его тебѣ. 31 рече же імъ пиа
 тѣ. поимѣте і кы. і по за

коноу вашему сѣдите емоу.
 рѣша же емоу іудѣи.
 намъ не достоитъ ни
 когоже оубити. 32 да слово іско
 съвѣдетъ са. еже рече кле
 пѣа. коеж смрътнѣж хотѣа...
 оумрътнѣ. 23 Книде же па
 кы пилатъ въ преторъ. і гла
 си іса і рече емоу. ты ли
 еси црѣ іудейскъ. 34 отъвѣ
 шта емоу іс. ѡ себѣ ли се т.
 глѣши. ли іни тебѣ рѣша
 ѡ мнѣ. 35 Отъвѣшта пилатъ
 еда азъ жидовинъ есмь р(о)
 дѣ троі. і архіереи прѣда
 ша тѡ мнѣ. чѣто еси сътр(о)

рѣша. 36 отъвѣшта іс. црѣо
 мое нѣстѣ отъ се҃го мира
 аште отъ се҃го мира ки кы
 ло црѣо мое. слоугы оубо
 моѡа подвижалы са вѣша.
 да не прѣданъ кимъ іудео
 мъ. нѣмъ же црѣо мое нѣстѣ
 отъ сѣдоу. 37 Рече же емоу

282

пилатъ. оубо црѣ ли еси ты
 отъвѣшта іс. ты глѣши ꙗко
 црѣ есмь азъ. азъ на се роди
 хъ са. і на се придѣ. въ вѣсь
 миръ. да съвѣдѣтельствоу
 ѣ о істинѣ. вѣскѣ іже
 естѣ отъ істины. послоу
 шаетъ гласа моего. 38 Гла е
 моу пилатъ. чѣто естѣ і
 стина. і се рѣкъ. пакы і
 зиде къ іудеѡмъ. і гла і
 мѣ. азъ инединоѡа винъ
 не окрѣтаѣ въ немъ. 39 Бетѣ
 же окрѣчаи вамъ. да еди
 ного вамъ отъпоуштѣ на
 пасѣж. Хоштете ли оубо
 да отъпоуштѣ вамъ црѣ
 іудейска. 40 Вѣзъкниша
 же вѣси глѣште. не се҃го
 нѣ вараѡвж. Бѣ же вара
 ѡва разбоиникъ. XIX.1 тогда
 же пилатъ поѡатъ іса. і ви 1.
 2 і воици съплетѣше отъ
 трѣниъ вѣнъцъ. възложи

ша на главѣ емоу. і къ ризѣ
 прапрѣдѣнѣ облѣша 1. 3 і по
 хождаѡхъ къ нему. і глаѡ
 хъ. Радоуи са црѣю іудейскъ
 і вѣдѡхъ і по ланитама.
 4 ізиде же пакы пилатъ
 вѣнъ. і гла імъ. се ізро

с ждѣ и камѣ вѣнѣ да разоу-
мѣте ꙗко въ немъ кинѣ
не обрѣтаѣ. 5 ѿиде ис
вѣнѣ. носѣ трѣнокѣ вѣнѣцѣ(в)
і прѣрждѣнѣ ризѣ. і гла
имѣ се чкъ. 6 егда же видѣ
ша і архіереи. і слоуѣти
възъишиша глѣшѣте. про-
пкни. пропкни. гла имѣ
пилатѣ. поимѣте въ.
і пропкнѣте. азъ ко не о-
брѣтаѣ въ немъ кинѣ.
7 отъвѣкнѣша емоу юде(и).
мы законѣ имамѣ. і по
законоу нашемоу даѣжѣнѣ
естѣ оумѣрѣти. ꙗко снѣ вѣнѣ
творитѣ сѣ. 8 Егда же слы-

283

ша пилатѣ се слово. наче
оубоко сѣ. 9 і вкниде къ при-
торѣ пакы. і гла ісви. пи-
латѣ же гла пакы ісви.
отъ вѣдоу еси ты. і не. отъ-
вѣта не сътвори емоу. 10 гла
же емоу пилатѣ. мнѣ ли
не глѣши. не вѣси ли ꙗко
властѣ имамѣ пропати тѣ.
і властѣ имамѣ поустити
ти тѣ. 11 отъвѣкнѣша ис. не і
маши области на мнѣ ни
колаже. аште не ви ти дано
съ вѣше. сего ради прѣ-
давѣ ма тебѣ. боли грѣ-
хѣ иматѣ. 12 овѣ того пила-
тѣ іскаше поустити і
жидове же вѣнѣхѣ глѣш-
шѣ. аште сего поуститиши
нѣси дроугѣ кесареви. въ-
сѣкѣ іже сѣ творитѣ црѣ.
противитѣ сѣ кесареви.

13 пилатѣ же слышавѣ та сло-
веса. ізведе вѣнѣ іса.

і сѣде на сѣдишти. на мѣ-
стѣ нарицаемѣмъ антостра-
тѣ. еврѣискы же галаѣта
14 вѣ же парасекѣнѣ пасѣкѣ.
година вѣ ꙗко третнѣкѣ. і гла
имѣ се црѣ вашѣ. 15 они же вѣ
ниѣхѣ. вѣзѣми вѣзѣми
пропкни і. гла имѣ пилатѣ.
црѣ ли вашего пропкнѣ. отъ
вѣкнѣша архіереи не іма-
мѣ црѣ. тѣкѣмо кесарѣ. 16 То-
гда же і прѣдастѣ имѣ. да
і пропкнѣтѣ коц. Они же поемѣ
ше і кѣсѣ. 17 і самѣ си несѣ
крстѣ. ѿиде же вѣ нарица-
мое кранико мѣсто. еже
глѣтѣ сѣ еврѣискы болѣ
кота. 18 іде і пропсѣ. і съ-
нимѣ іна дѣва. сѣдоу і о-
вѣдоу. по сѣдѣ же іса.
19 Напѣса же і титѣлкѣ пилатѣ.
і положи і на крстѣ. вѣ же
напѣсано. не. назарѣ. црѣ
юдѣискѣ. 20 сего же титѣла.

284

мнози чинѣ отъ юдѣи. ꙗко
влизѣ вѣ мѣсто града. ідеже
пропаша іса. і вѣ напѣсано
евреискы і грѣчскы. ла-
тинскы. 21 глѣдѣхѣ же пила-
тови. архіереи юдеисци.
не пиши црѣ юдеискѣ. 22 отъ-
вѣкнѣша пилатѣ. еже нѣсахѣ
нѣсахѣ. 23 Воиши же егда про-
паша іса. приаши ризѣ его
і сътвориша четѣри части.
комоуждо воиноу части. і

9 ad vocem приторѣ glossa съдиште in margine antiquis char. cyrillicis scripta spectat
22 verbo отъвѣшта суг. char. haec in margine praemissa: нѣ ꙗко самѣ рече црѣ есмѣ
юдеискѣ.

Хитонъ. вѣ же хитонъ неши
кенъ. і съ вѣрхоу ісѣкванъ
вѣскъ. 24 рѣша же къ сѣвѣ. не прѣ
дерѣмъ его. нѣ метѣмъ жрѣ
вша о нѣ. кому вѣдетъ. да
сѣвѣждѣтъ сѣ вѣнигы гла
штала. раздѣлиша сѣвѣ ри
зѣ моа. і о матизмъ моа
меташа жрѣвша. воши же
оуко си сѣтвориша. зач.
25 Это кахъ же при крѣтѣ ісѣкъ.
мати его. і сестра матере его.

маріѣ клеопока. і маріѣ ма
гдалинѣ. 26 Іс же видѣвъ
матерѣ. і оученика стоашта
егоже любѣаше. гла мате
ри. жено. се сиѣ твоа. 27 Но то
мъ же оученикоу. се мати твоа
і отъ того часа ноатъ іж оуче
никъ къ скоѣ си. 28 Но семъ къ
дѣи сѣ. кко вѣскъ юже сѣврѣ
шиша сѣ. да сѣвѣждѣтъ сѣ
вѣнигы. гла. жажда. 29 сѣ
сѣдѣ же стоаши пѣкъ оцѣ (та)
гѣжѣ же напѣкъше оцѣ (а)
на всопѣ вѣзвѣше. при
дѣша къ оустомъ его. 30 Егда
же приатъ оцѣтъ іс. рече.
сѣврѣши сѣ. і прѣклоу гла
вѣ прѣдастѣ дѣхъ. 31 Юдѣи
же по неже параскерѣи вѣ.
да не останѣтъ на крѣтѣ тѣ
леса къ сѣкотѣ. вѣ ко вели
дѣнь тоа сѣкотѣ. моаи
ша шлата да прѣвиѣтъ го
лѣни іхъ. і вѣзѣмѣтъ іа.

285

32 приде же воши. і прѣвоу

моу прѣвиша голѣни. і дроу
гоу моу пропатоу моу сѣ нимъ.
33 на іса же пришедѣше. кко ви
дѣша і юже оумѣрѣши. не прѣ
виша емоу голѣнию. 34 нѣ еди
нѣ отъ воши. копиемъ емоу
ребра проваде. і изиде акие
крѣвъ і вода. 35 і истинно естѣ
сѣвѣдѣтельство его. і тѣ
вѣстѣ кко істинѣ глаѣтъ.
да і вѣи вѣрѣи имѣте. 36 вѣи
ша ко си. да сѣвѣждѣтъ сѣ вѣ
нигы. костѣ не сѣкроушиѣтъ
сѣ отъ него. 37 і пакѣ дроугы
іа вѣнигы глаѣтъ. вѣзѣра
тѣ на него іже проваса. коцъ.
38 Но си хъ же моаи шлата
іосифъ. іже вѣ отъ арима
тѣа. сѣи оученикъ ісѣкъ.
таинъ же за страхъ іудѣи
сѣкъ. да вѣзѣметѣ тѣло ісѣо.
і повелѣ шлатѣ. приде же
і вѣзѣтъ тѣло ісѣо. 39 Приде

же і никодимъ. пришедѣи
къ ісѣи ноштинѣ прѣжде.
несѣ сѣмѣшение зѣрно
і олъгоуино. кко і ливрѣ сѣ
то. 40 приаѣте же тѣло ісѣо.
і обите е ризами. сѣ дро
матѣ. ккоже обѣчал естѣ
іудѣомъ погрѣвати. 41 вѣ же на
мѣстѣ. ідеже і пропаша.
крѣтъиѣ. і вѣ крѣтъиѣ гро
вѣ ноуѣ. (42) вѣ немѣже не вѣ ни
колиже никѣтоже не вѣ поло
женъ. тоу же за параскерѣ
иѣи. іудѣискѣ. кко вѣи
зѣ вѣаше гроуѣ ідеже положиѣте
іса. коцъ. XX. 1 Вѣ единѣ же

25 a in стѣлахъ supra v. scr.

27 vocabulo оученикоу superpos. cyrillicae глагола

29 lit. unc. incl. propt. absc. membr. desunt

35 verbis і истинно естѣ char. cyrillicis

supra v. haec praemissa: и видѣвъ свѣдѣтельствова

37 и in иже проваса supra v. scr.,

verbo проваса eur. char. одои superpositum ut прободоша legeretur

42 идеже intuitio-

ribus formis glagol. supra v. scriptum est neque a principali scriba exaratum videtur

17 сжкоть. марикъ магдаалы
ни. приде за оутра. еште
сжити тѣмѣ. на грокѣ. і ви
дѣ каменъ възатѣ отѣ гроба.
2 тече і приде. къ симону
петроу. і къ дрогоуому оуче
нику. егоже любѣкаше ис.
і гла іма. възаша гѣ отѣ

286

27 же гла томѣ. принеси
прѣстѣ твои сѣмо. і ви
ждѣ рѣцѣ мои. і принеси
рѣжѣ твоѣ. і вѣложи въ
ребра моѣ. і не вѣди невѣ
рникъ нѣ вѣрникъ. 28 Отвѣшта
тома і рече емоу. гѣ мои
вѣ мои. 29 гла емоу ис.
ѣко видѣвѣша мѣ вѣрова. вѣла
жени. не видѣвѣшеи. і вѣ
ровакѣшеи. 30 многа же і (на)
знаменикѣ створи ис. прѣ
дѣ оученикѣ свои.и.
ѣже не сѣтѣ пѣсана вѣ кѣни
гахѣ сиѣхѣ. 31 си же пѣсана вѣ
ша. да вѣрѣ имете. ѣко ис.
естѣ хѣ сиѣ вѣжи. і вѣроу
ѣште живота вѣчнѣнаго
имате вѣ іма его. XXI.1 Но се
мѣ ѣки сѣ пакѣ ис. оуче
никомѣ своимѣ. на мори
тикерѣдѣсѣцѣмѣ. ѣки же
сѣ сице. 2 вѣаѣхѣ вѣ коупѣ

✓ симонѣ петроу. і вома
нарицаемѣ близникѣ.
і натаналѣ. іже вѣ отѣ
кана галилеискѣ. і сна
зеведѣкова і инѣ два отѣ
оученикѣ его. 3 гла імѣ си
монѣ петроу. і дѣ рѣвѣ ло
витѣ. глаша емоу. і дѣ

5 мѣ і мѣ сѣ токоѣ. і нѣдѣ
і вѣсѣдѣ вѣ кораблѣ. і вѣ
тѣ ношѣ не іашѣ ничесоже
4 оутроу же дѣне вѣмѣшно.
ста ис. при вѣрѣсѣ. не позна
ша же оученици ѣко ис. естѣ
5 гла же імѣ ис. дѣти. еда
чѣто сѣмѣдѣно имате. отѣ
вѣспѣша же емоу ни. 6 онѣ
же рече імѣ. вѣвѣрѣѣте
о десѣнѣжѣ странѣ мѣрѣжа
і овраштете. вѣвѣрѣѣжѣ же
і вѣ томоу не можаѣхѣ при
вѣкѣшти еѣ. отѣ мноѣ
стѣ рѣвѣ. 7 Гла же оуче

287

никѣ егоже любѣкаше ис не
трово. гѣ естѣ. симонѣ же
петроу сѣмѣнакѣ ѣко гѣ естѣ.
ѣнендѣтомѣ прѣкѣоѣса сѣ.
вѣ во нарѣ. і вѣвѣрѣже сѣ вѣ
море. 8 а дрогоузи оученици
кораблицемѣ приѣдѣ. не вѣ
ша во далече отѣ землѣ.
нѣ ѣко дѣвѣ сѣтѣ лѣкѣтѣ.
вѣкѣште мѣрѣжѣ рѣвѣ.
9 ѣко ізѣвѣжѣ на землѣ.
видѣша огнѣ лежашѣтѣ.
і рѣвѣ на немѣ лежашѣтѣ.
і хѣкѣ. 10 гла імѣ ис. при
несѣте отѣ рѣвѣ іже іа
сте нѣнѣ. 11 Ізѣвѣже же
симонѣ петроу. і изѣвѣ
че мѣрѣжа на землѣ. пѣ
нѣ велѣнѣхѣ рѣвѣ. сѣто
і пѣтѣ десѣтѣ і три. то
ликоу сѣжитѣ не протѣрѣже
сѣ мѣрѣжа. 12 гла імѣ. ис.
приѣдѣте обѣдоуѣте. і ни
вѣтоже не сѣмѣкаше отѣ оуче

XX.1 utrum sabothъ тѣмѣ an sabothъ тѣмѣ disc. nequit
rasura ser. XXI.3 глаша lit. ша in rasura rescriptae.
суг. съде 6 verbo страна superpos. суг. кораблѣ

30 lit. ша in ша cyrill. char. in
5 post imate supra v. addit.

2 никъ· ѿстазати тѣ кѣто
 еси· вѣдѣште ꙗко гѣ естѣ·
 13 Приде же ис· ѿ приагѣ
 хлѣбъ· ѿ дастѣ ѿмъ· ѿ рѣ
 вѣ такожде· 14 Се юже трети
 ци ꙗки са ис· оученикомъ
 своимъ· вѣстакъ отъ мрѣ
 тѣхъ· 15 Бѣда же обѣдова
 ша· гла симонови петроу ис
 симоне ѿннинъ любивши
 ли ма паче сѣхъ· Гла емоу
 еи ги· тѣ вѣси ꙗко любѣж
 тѣ· гла емоу паси агньца
 моѣ· 16 Гла емоу пакы вѣ
 торницеж· симоне ѿннинъ
 любивши ли ма· гла емоу·
 еи ги· тѣ вѣси ꙗко любѣж
 тѣ· гла емоу паси овьца моѣ· 17 гла
 емоу третици· Симоне ѿ
 ннинъ любивши ли ма· оскрѣ
 вѣ петрѣ· ꙗко рече емоу тре
 тици· любивши ли ма· ѿ гла

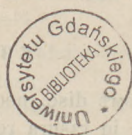
288

емоу· ги· вѣсе тѣ вѣси·
 тѣ вѣси ꙗко любѣж тѣ·
 гла емоу ис· паси овьца моѣ·
 18 амин· амин· глаж текъ·
 егда вѣ юнъ· поѣсаше са са
 мъ· ѿ хождѣаше ꙗкоже хо
 тѣаше· егда же сѣстарѣ
 ши са· вѣздеждени рѣцѣ
 твоѣ· ѿ инъ тѣ поѣшетѣ·

19 ѿ ведегѣ· ꙗкоже не хоштеши·
 19 се же рече клеѣлѣ· коиж
 сѣмрѣ(т)ниж прославитѣ ва·
 ѿ се рекѣ· гла емоу ѿди по
 мнѣ· 20 ѿ обраштѣ же са петрѣ·
 видѣ оученика· егоже лю
 блѣаше ис· ѿдѣшта вѣ
 слѣдѣ· ѿже ѿ вѣзлеже
 на прѣси его ѿ рече· ги кѣто
 естѣ прѣдаѣи тѣ· 21 сего ви
 дѣвѣ петрѣ гла ѿси· ги·
 а сѣ чѣто· 22 гла емоу ис·
 аште хоштѣ да тѣ прѣвѣж
 детѣ· донѣдеже придѣ·

чѣто е текъ· по мнѣ тѣ град(и)
 23 ѿзде же слово се вѣ братниж
 ꙗко оученикъ тѣ не оумрѣетѣ·
 не речетѣ же емоу ис· ꙗко оу(не)
 мрѣтѣ· нѣ аште хоштѣ да
 тѣ прѣвѣваегѣ· донѣде
 же придѣ· чѣто е текъ·
 24 сѣ естѣ оученикъ сѣвѣдѣ
 телѣствоуѣи о сѣхъ· ѿже
 ѿ наса си· ѿ вѣмъ ꙗко ѿ
 стинѣно естѣ сѣвѣдѣте
 лѣство его· 25 сѣтѣ же ѿ и
 на многа· ꙗже створи ис·
 ꙗже аште по единомуу
 сѣна вѣкажѣтѣ· ни са
 момоу множ· вѣсемоу
 мироу вѣмѣстити· пише
 мѣхъ вѣнигѣ· аминъ· —

16 гла емоу, quod verba паси овьца praecedit, supra v. ser. 19 т in сѣмрѣтѣ in rasura
 eyr. ser. 20 т quod verbo обраштѣ praemissum, signo praefixo emendator delere voluit
 23 ꙗко оу(не) ис cyrill. char. add., оу erasum 25 verbo вѣнигѣ cyrill. сѣхъ superpositum



CORRIGENDA ET ADDENDA *).

Pag. 7 nostrae editionis, codicis fol. 11b v. 17 **ѣмъ же** corr. **ѣмъже**, ib. v. 19 **нѣж же** corr. **нѣже**, ib. **бръкна** quamquam in cod. hoc. modo scriptum est, tamen **бръкна** legere malim — pag. 15 n. ed., cod. fol. 25b v. 18 **неповинѣхъ** corr. **неповинѣхъ**. — p. 23, cod. fol. 38b v. 4 **ѣи** corr. **ѣи**, ib. cod. fol. 39 v. 23 **ѣдѣшихъ** corr. **ѣдѣшихъ**. — p. 25, cod. fol. 42 v. 25 **црѣвнѣ** corr. **црѣвнѣ**, ib. cod. fol. b v. 22 **анѣли** corr. **анѣли** — p. 27, cod. fol. 45 v. 1 **прѣгрѣшенихъ** lege **прѣгрѣшени ихъ** — p. 28 cod. fol. 46b v. 1 **сѣтажаниѣ** corr. **сѣтажаниѣ**, ib. c. f. 47b v. 18 **равныѣ** lege **равныѣ** ѣ. — p. 31 c. f. 25 **сѣтвори** corr. **сѣтвори** — p. 42 c. f. 70 v. 23 **сѣтворше** nunc scribere malim **сѣтворше** — p. 44 c. f. 81 v. 15 **оснѣ** corr. **оснѣ** — p. 49 c. f. 86b v. 22 **емоу** corr. **емоу** — ib. c. f. 74 v. 10 **архидѣровнѣ** corr. **архидѣровнѣ**, ib. v. 12 **мѣси** forsitan **мѣси** legendum sit, vide praef., ib. v. 22 **ѣ** corr. **ѣ**, ib. fol. 47b v. 8 **народъ** corr. **народъ**. — p. 51 c. f. 77 v. 23 **тоурк** corr. **тоурк** aut **тоурк**. — p. 52 c. f. 78b v. 19 **ѣлко** corr. **ѣлко**, ib. fol. 79b v. 10 **ѣгда** corr. **ѣ(г)гда**, in cod. enim lit. **г** erasa sed vestigia apparent — p. 54 fol. 88b v. 20 **многъ** corr. **многъ** — p. 61 c. f. 100b v. 17 **днѣ** corr. **днѣ**. — p. 62 c. f. 101 v. 6 post **добро** adde **сѣтъ** — ib. fol. 101b v. 17 **ѣмъ** corr. **ѣмъ** — p. 63 c. f. 103 v. 4 **ѣ** corr. **ѣ**, ib. v. 10 **гла** corr. **г(ла)**, literae enim **ла** Cyr. char. in rasura exaratae sunt — p. 64 c. f. 105 v. 22 **ѣго** corr. **ѣго** — p. 68 c. f. 112 v. 8 in nonnullis plagulis **ѣ** quod **внѣша** praecedat excidisse videtur — p. 69 c. f. 114 v. 5 **мѣсковахъ** forsitan **мѣсковахъ** scrib. sit — p. 70 c. f. 115 v. 19 **Пождѣшѣи** corr. **Пождѣшѣи** — p. 72 c. f. 118b v. 17 **ѣк** corr. **ѣк** — p. 73 c. f. 121b **земли** corr. **земли** — p. 84 c. f. 138 v. 11 **мѣсковоу** fortasse **мѣсковоу**. — p. 89 c. f. 146 v. 18 **испѣнкъ** corr. **испѣнкъ**, ib. fol. 146b v. 6 **мѣси** fortasse **мѣси** — p. 90 c. f. 147 v. 20 **рѣшти** corr. **рѣшти** — p. 95 c. f. 155b v. 11 **видѣтъ** corr. **видѣтъ**, ib. fol. 156 v. 11 **къ** ita exaratum, ut de lit. **къ** dub. liceat, fortasse **въ** legendum — ib. f. 156b v. 3 **пѣла** corr. **пѣла**. — p. 97 c. f. 160 v. 8 **дѣни** corr. **дѣни**, ib. fol. 160b v. 8 **ѣнисарѣтскѣ** corr. **ѣнисарѣтскѣ**. — p. 98 c. f. 161b v. 3 **кѣкѣшааго** corr. **кѣкѣшааго**, ib. v. 23 **къ** corr. **къ** — p. 99 c. f. 163 v. 2 **отѣкѣшта** corr. **отѣкѣшта** — p. 101 c. f. 166 v. 11 **мѣси** fortasse **мѣси** aut **мѣси** — p. 103 c. f. 170b v. 23 **кѣша** corr. **кѣша**. — p. 104 c. f. 171 v. 14 **кѣста** corr. **кѣста**. — p. 105 c. f. 173 v. 23 verba **къ мѣнк** ultimo versui non praerponi sed postponi debebant, quemadmodum in codice leguntur — p. 108 c. f. 178b v. 22 **ѣбѣмъ** corr. **ѣбѣмъ** — p. 111 c. f. 183 v. 20 **ѣтернѣ** corr. **ѣтернѣ** — p. 149 c. f. 248 v. 10 **чѣто** corr. **чѣто** — p. 151 c. f. 250b v. 2 **никомуѣ** corr. **никомуѣ**. — p. 159 c. f. 286b v. 8 **чѣкъ** corr. **чѣкъ**

V. 22

6.

263

* Cum magni esse momenti existimem ut editio quam accuratissima fiat, ne minima quidem menda silentio praeterire volui.

Lipsiae, typis Breitkopfii et Hartelii.

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
Gdańsk

S-

1005263

nie pożyczają się do domu